A. or. 4200
/7

Google

<36611218150017

<36611218150017

Bayer. Staatsbibliothek

Digitized by Google

A. or.
4200 / 7.
Indische Studien

Digitized by Google

Digitized by Google

A. or. 4200 / 7.

Indische Studien.

Beiträge für die Kunde des indischen Alterthums.

Im Vereine mit mehreren Gelehrten

herausgegeben

von

Dr. Albrecht Weber,

Professor e. o. des Sanskrit an der Universität zu Berlin, Mitglied der Königl. Akademie der Wissenschaften daselbst, auswärtigem Mitglied der Königl. Bairischen Akademie der Wissenschaften in München und der Société Asiatique in Paris, Ehrenmitglied der Asiatic Society of Bengal in Calcutta und der Société d'Ethnographie Orientale et Américaine in Paris, corresp. Mitglied der Kaiserl. Akademie der Wissenschaften in St. Petersburg und der American Oriental Society, ordentlichem Mitglied der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft und der historisch-theologischen Gesellschaft in Leipzig.

Mit Unterstützung der Deutschen Morgenländischen Gesellschaft.

Siebenter Band.

Berlin,
Ferd. Dümmler's Verlagsbuchhandlung.
Harrwitz und Gofsmann.
1863.

Digitized by Google

A. oc. 4200 / 7

BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.

133 G

Digitized by Google

Die

Hymnen des Ṛigveda.

A.or. 4200 / 7. Südien

Herausgegeben

von

TH. AUFRECHT.

Zweiter Theil.

Maṇḍala VII—X.

Berlin,
Ferd. Dümmler's Verlagsbuchhandlung.
Harrwitz und Gofsmann.
1863.

Digitized by Google

John Muir Esq.

D. C. L.

freundschaftlichst zugeeignet

von **Th. Aufrecht.**

Digitized by Google

Digitized by Google

Den Freunden des Indischen Alterthums überreiche ich diese vollständige Ausgabe des Rigveda mit dem frohen Bewufstsein einer willkommenen Entgegennahme. Die Aufgabe, die Friedrich Rosen in seiner im Jahre 1838 erschienenen Ausgabe des ersten Ashṭaka sich gestellt hatte, den Text mit Uebersetzung und Erläuterungen zu begleiten, hätte ich gern als ein Erbstück von diesem eben so gründlichen als bescheidenen Gelehrten übernommen. Welche Anregung wir jenem Buche schuldig sind, in nachhaltiger Wirkung nur der vergleichlich, die wir durch Roth's Abhandlungen zur Litteratur und Geschichte des Weda erhielten, mufs uns allen in dankbarer Erinnerung haften. Aber die Schwierigkeiten, die einer vollständigen Uebersetzung und Deutung der ältesten Indischen Urkunden sich entgegenstellen, sind den Verständigen seitdem bewufster geworden, und ich kann nur das Versprechen geben, zur Lösung dieser Aufgabe nach Kräften beizutragen.

Die Weise der Umschreibung des Sanskrit-Alphabetes erhellt aus der nachstehenden Tabelle. Nur in wenigen Stücken weicht sie von derjenigen Modification des Jones'schen Alphabetes ab, die Hermann Brockhaus vorgeschlagen hat. Durch ihre

Digitized by Google

Durchsichtigkeit und leichte Herstellbarkeit zeichnet sie sich vor allen anderen Versuchen aus, Indische Laute in Europäischem Gewande zu vergegenwärtigen.

Aus dem Pada ist so viel herausgehoben, als zum klaren Verständnisse des gebundenen Textes nöthig war. Zusammenziehungen zweier oder mehrerer Wörter, Veränderungen von Vokalen vor anderen, Dualformen in ī ū e, Wechsel vom Accent in Folge eines Zusammentreffens von betonten mit unbetonten Sylben, und anderes Bemerkenswerthe, ist geflissentlich bemerkt worden. Der Hiatus, der durch Verlust eines s nach a vor â und ungleichartigen Vokalen entsteht, und der analoge von â für âs vor allen Vokalen, konnte unbezeichnet bleiben, weil einem Mifsverständnisse durchgängig vorgebeugt ist.

Für die ersten sieben Maṇḍala stand mir die vortreffliche Textausgabe von Professor Müller zu Gebote. Durch eine Vergleichung dieser mit Handschriften der Wilson'schen Sammlung in Oxford ist eine geringe Anzahl von Druckfehlern, die in jene Ausgabe sich eingeschlichen hatte, beseitigt worden. Die letzten drei Maṇḍala sind aus vier Handschriften derselben Sammlung, und zwei Pada-Handschriften der India Office Library herausgegeben worden. Regnier's Ausgabe des Ṛigveda-Prâtiçâkhya war für die Sicherstellung des Textes von vorzüglichem Werthe. Trotz aller angewandten Sorgfalt liefsen, wie das angehängte Druckfehlerverzeichnifs lehrt, in Folge der Schwierigkeit des Satzes accentuirter Texte, einzelne Irrthümer sich nicht vermeiden.

Professor Weber hat mit grofser Aufopferung der Mühe sich unterzogen, die erste und dritte Cor-

Digitized by Google

rectur zu lesen und, so oft ich dessen bedurfte, die Berliner Handschriften für mich eingesehen. Unsere Fachgenossen werden ihm mit mir dafür Dank wissen. Die Akademie der Wissenschaften in Berlin hat mit gewohnter Liberalität dieser Ausgabe ihre Unterstützung angedeihen lassen.

Edinburgh 7. Januar 1863.

Schrifttabelle.

Vokale	a	â	i	î	u	û	ṛi	ṛî	ḷi*)	e	ai	o	au
Gutturale	k	kh	g	gh	ṅ								
Palatale	c	ch	j	jh	ñ								
Linguale	ṭ	ṭh	ḍ	ḍh	ṇ	(ḷ, ḷh)							
Dentale	t	th	d	dh	n								
Labiale	p	ph	b	bh	m								
Halbvokale	y	r	l	v									
Zischlaute	ç	sh	s.	Spirans h.									

Anusvâra im Inlaute eines einfachen Wortes vor ç sh s h ist durch ṅ bezeichnet, in allen anderen Fällen durch ṃ, der Anunâsika durch ñ, Visarga durch ḥ. Die beiden Accente sind Udâtta ´, Svarita `.

*) blos in √kḷip.

Digitized by Google

BAYERISCHE
STAATS-
BIBLIOTHEK
MUENCHEN

I (517). virâj. 19—25 trishṭubh.

Agníṃ náro dîdhitibhir araṇyor hástacyutî janayanta praçastám | dûredṛíçaṃ gṛihápatim atharyúm ‖ 1 ‖ tám agním áste vásavo ny ṛiṇvant supraticáksham ávase kútaç cit | dakshâyyo yó dáma âsa nítyaḥ ‖ 2 ‖ préddho agne dîdihi puró nó 'jasrayâ sûrmyâ yavishṭha | tvâṃ çáçvanta úpa yanti vâjâḥ ‖ 3 ‖ prá te agnáyo 'gníbhyo váraṃ níḥ suvîrâsaḥ çoçucanta dyumántaḥ | yátrâ náraḥ samâsate sujâtâḥ ‖ 4 ‖ dâ no agne dhiyâ rayíṃ suvîraṃ svapatyáṃ sahasya praçastám | ná yáṃ yâvâ tárati yâtumâvân ‖5‖ 23‖

úpa yám éti yuvatíḥ sudákshaṃ doshâ vástor havíshmatî ghṛitâcî | úpa svaínam arámatir vasûyúḥ ‖ 6 ‖ víçvâ agné 'pa dahârâtîr yébhis tápobhir ádaho járûtham | prá nisvaráṃ câtayasvâmîvâm ‖ 7 ‖ â yás te agna idhaté ánîkaṃ vásishṭha çúkra dîdivaḥ pâvaka | utó na ebhíḥ staváthair ihá syâḥ ‖ 8 ‖ ví yé te agne bhejiré ánîkam mártâ náraḥ pítryâsaḥ purutrâ | utó na ebhíḥ sumánâ ihá syâḥ ‖ 9 ‖ imé náro vṛitrahátyeshu çûrâ víçvâ ádevîr abhí santu mâyâḥ | yé me dhiyam panáyanta praçastâm ‖ 10 ‖ 24 ‖

1, 2 ní ṛiṇvan. dáme. 3 prá-iddhaḥ. naḥ ájasrayâ. 4 yátra. 5 dâḥ. yâtu-mâvân. 6 svâ enam. 7 agne ápa daha árâtîḥ. câtayasva ámîvâm. 8 agne. utó *iti*. 9 mártâḥ. 10 çûrâḥ.

Digitized by Google

mā̆ çū̆ne agne ní shadâma nṛiṇā̆m mā̆çéshaso 'vī́ratâ pári tvâ | prajā̆vatîshu dúryâsu durya || 11 || yám açvī́ nítyam upayā̆ti yajnám prajā̆vantaṃ svapatyáṃ ksháyaṃ naḥ | svájanmanâ çéshasâ vâvṛidhânám || 12 || pâhí no agne raksháso ájushṭât pâhí dhûrtér ararusho aghâyóḥ | tvā̆ yujā̆ pṛitanâyū̆ñr abhí shyâm || 13 || séd agnír agnī̆ñr áty astv anyā̆n yátra vâjī́ tánayo vîḷúpâṇiḥ | sahásrapâthâ akshárâ saméti || 14 || séd agnír yó vanushyató nipā̆ti sameddhā̆ram áṅhasa urushyā̆t | sujâtā̆saḥ pári caranti vîrā̆ḥ || 15 || 25 ||

ayáṃ só agnír ā̆hutaḥ purutrā̆ yám ī́çânaḥ sám íd indhé havíshmân | pári yám éty adhvaréshu hótâ || 16 || tvé agna âhávanâni bhū̆rîçânā̆sa ā̆ juhuyâma nítyâ | ubhā̆ kṛiṇvánto vahatū̆ miyédhe || 17 || imó agne vîtátamâni havyā̆jasro vakshi devátâtim ácha | práti na îṃ surabhī́ṇi vyantu || 18 || mā̆ no agne 'vī́rate párâ dâ durvā̆sasé 'mataye mā̆ no asyaí | mā̆ naḥ kshudhé mā̆ rakshása ṛitâvo mā̆ no dáme mā̆ vána ā̆ juhûrthâḥ || 19 || nū̆ me bráhmâṇy agna úc chaçâdhi tváṃ deva maghávadbhyaḥ sushûdaḥ | râtaú syâmobháyâsa ā̆ te yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 20 || 26 ||

tvám agne suhávo raṇvásaṃdṛik sudîtī́ sûno sahaso didîhi | mā̆ tvé sácâ tánaye nítya ā̆ dhañ mā̆ vîró asmán náryo ví dâsît || 21 || mā̆ no agne durbhṛitáye sácaishú devéddheshv agníshu prá vocaḥ | mā̆ te asmā̆n durmatáyo bhṛimā̆c cid devásya sûno sahaso naçanta || 22 || sá márto agne svanîka revā̆n ámartye yá âjuhóti havyám | sá devátâ vasuvániṃ dadhâti yáṃ sûrír arthī́ pṛichámâna éti || 23 ||

1, 11 mā̆ açéshasaḥ. 13 syâm. 14 sáḥ ít. 17 tvé *iti* agne. bhū́ri îçânā̆saḥ. vahatū́ *iti*. 18 imó *iti*. havyā̆ ájasraḥ. 19 dâḥ duḥ-vā̆sase ámataye. raksháse. váne. 20 nú. agne út çaçâdhi. syâma ubháyâsaḥ. 21 nítye ā̆ dhak. asmát. 22 sácâ eshú devá-iddheshu. bhṛimā̆t.

Digitized by Google

mahó no agne suvitásya vidvā́n rayíṃ sûríbhya ā́ vahâ bṛihántam | yéna vayáṃ sahasâvan mádemā́vikshitâsa ā́yushâ suvī́râḥ || 24 || nū́ me bráhmâṇy agna — || 25 || 27 ||

Prathamo 'dhyâyaḥ.

2 (518). trishṭubh.

Jushásva naḥ samídham agne adyá çócâ bṛihád yajatáṃ dhûmám ṛiṇván | úpa spṛiça divyáṃ sā́nu stū́paiḥ sáṃ raçmíbhis tatanaḥ sū́ryasya || 1 || nárâçáṅsasya mahimā́nam eshâm úpa stoshâma yajatásya yajnaíḥ | yé sukrátavaḥ çúcayo dhiyaṃdhā́ḥ svádanti devā́ ubháyâni havyā́ || 2 || îḷényaṃ vo ásuraṃ sudáksham antár dûtáṃ ródasî satyavā́cam | manushvád agním mánunâ sámiddhaṃ sám adhvarā́ya sádam ín mahema || 3 || saparyávo bháramâṇâ abhijnú prá vṛiñjate námasâ barhír agnaú | âjúhvânâ ghṛitápṛishṭham pṛíshadvad ádhvaryavo havíshâ marjayadhvam || 4 || svâdhyò ví dúro devayántó 'çiçrayû rathayúr devátâtâ | pûrvī́ çíçuṃ ná mâtárâ rihâṇé sám agrúvo ná sámaneshv añjan || 5 || 1 ||

utá yóshaṇe divyé mahī́ na ushā́sânáktâ sudúgheva dhenúḥ | barhishádâ puruhûté maghónî ā́ yajníye suvitā́ya çrayetâm || 6 || víprâ yajnéshu mā́nusheshu kârū́ mánye vâṃ jâtávedasâ yájadhyai | ûrdhváṃ no adhvaráṃ kṛitaṃ háveshu tā́ devéshu vanatho vā́ryâṇi || 7 || ā́ bhā́ratî bhā́ratîbhiḥ — || 8 || tán nas turī́pam — || 9 || vánaspaté 'va — || 10 | ā́ yâhy agne — || 11 || 2 ||

1, 24 vaha. mádema ávi-kshitâsaḥ. — 2, 1 çóca. 3 ródasî *iti.* ít. 4 â-júhvânâḥ. 5 deva-yántaḥ áçiçrayuḥ. pûrvī́-rihâṇé *iti.* 6 y. d. mahī́ *iti.* sudúghâ-iva. puruhûté-maghónî-yajníye *iti.* 7 kârū́ *iti.* 8—11 = 238, 8—11.

Digitized by Google

3 (519). trishṭubh.

Agníṃ vo devám agníbhiḥ sajóshâ yájishṭhaṃ dûtám adhvaré kṛiṇudhvam | yó mártyeshu nídhruvir ṛitâvâ tápurmûrdhâ ghṛitânnaḥ pâvakáḥ ‖ 1 ‖ próthad áçvo ná yávase 'vishyán yadâ maháḥ saṃváraṇâd vy ásthât | âd asya vâto ánu vâti çocír ádha sma te vrájanaṃ kṛishṇám asti ‖ 2 ‖ úd yásya te návajâtasya vṛishṇó 'gne cáranty ajárâ idhânâḥ | áchâ dyấm arushó dhûmá eti sáṃ dûtó agna ĩyase hí devân̄ ‖ 3 ‖ ví yásya te pṛithivyấm pẫjo áçret tṛishú yád ánnâ samávṛikta jámbhaiḥ | séneva sṛishṭấ prásitish ṭa eti yávaṃ ná dasma juhvấ vivekshi ‖ 4 ‖ tám íd doshấ tám ushási yávishṭham agníṃ átyaṃ ná marjayanta náraḥ | niçíçânâ átithim asya yónau dîdấya çoçír âhutasya vṛíshṇaḥ ‖ 5 ‖ 3 ‖

susaṃdṛík te svanîka prátîkaṃ ví yád rukmó ná rócasa upâké | divó ná te tanyatúr eti çúshmaç citró ná sû́raḥ práti cakshi bhânúm ‖ 6 ‖ yáthâ vaḥ svâhâgnáye dấçema párĩḷâbhir ghṛitávadbhiç ca havyaíḥ | tébhir no agne ámitair máhobhiḥ çatám pûrbhír âyasîbhir ní pâhi ‖ 7 ‖ yấ vâ te sánti dâçúshe ádhṛishṭâ gíro vâ yấbhir nṛivátîr urushyấḥ | tấbhir naḥ sûno sahaso ní pâhi smát sûrĩ́n̄ jaritṛĩ́n̄ jâtavedaḥ ‖ 8 ‖ nír yát pûtéva svádhitiḥ çúcir gât sváyâ kṛipấ tanvấ rócamânaḥ | ấ yó mâtrór uçényo jánishṭa devayájyâya sukrátuḥ pâvakáḥ ‖ 9 ‖ etấ no agne saúbhagâ didîhy ápi krátuṃ sucétasaṃ vatema | víçvâ stotṛíbhyo gṛiṇaté ca santu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 10 ‖ 4 ‖

3, 1 sa-jóshâḥ. ghṛitá-annaḥ. 2 ví. âd — çocíḥ 148, 4. 3 vṛíshṇaḥ ágne. ácha. agne. 4 séná-iva. prá-sitiḥ te. 6 su-anîka. rócase. 7 svâhâ agnáye. pári íḷâbhiḥ. 8 yấḥ. ádhṛishṭâḥ. 9 pûtấ-iva.

Digitized by Google

4 (520). trishṭubh.

Prá vaḥ çukrấya bhânáve bharadhvaṃ havyám matíṃ câgnáye súpûtam | yó daívyâni mấnushâ janűñshy antár víçvâni vidmánâ jígâti ‖ 1 ‖ sá gṛítso agnís táruṇaç cid astu yáto yávishṭho ájanishṭa mâtúḥ | sáṃ yó vánâ yuváte çúcidan bhűri cid ánnâ sám íd atti sadyáḥ ‖ 2 ‖ asyá devásya saṃsády ánîke yám mártâsaḥ çyetáṃ jagribhré | ní yó gṛíbham paúrusheyîm uvóca durókam agnír âyáve çuçoca ‖ 3 ‖ ayáṃ kavír ákavishu prácetâ márteshv agnír amṛíto ní dhâyi | sá mấ no átra juhuraḥ sahasvaḥ sádâ tvé sumánasaḥ syâma ‖ 4 ‖ ấ yó yóniṃ devákṛitaṃ sasấda krátvâ hy àgnir amṛítâñ átârît | tám óshadhîç ca vaninaç ca gárbham bhűmiç ca viçvádhâyasam bibharti ‖ 5 ‖ 5 ‖

ŕçe hy àgnír amṛítasya bhűrer ŕçe râyáḥ suvîryasya dấtoḥ | mấ tvâ vayáṃ sahasâvann avîrâ mấpsavaḥ pári shadâma mấduvaḥ ‖ 6 ‖ parishádyaṃ hy áraṇasya rékṇo nítyasya râyáḥ pátayaḥ syâma | ná çésho agne anyájâtam asty ácetânasya mấ pathó ví dukshaḥ ‖ 7 ‖ nahí grábhâyấraṇaḥ suçévo 'nyódaryo mánasâ mántavấ u | ádhâ cid ókaḥ púnar ít sá ety ấ no vâjy àbhîshấḷ etu návyaḥ ‖ 8 ‖ tvám agne vanushyató — ‖ 9 ‖ etấ no agne saúbhagâ — ‖ 10 ‖ 6 ‖

5 (521). trishṭubh.

Prấgnáye taváse bharadhvaṃ gíraṃ divó aratáye pṛithivyấḥ | yó víçveshâm amṛítânâm upásthe vaiçvânaró vâvṛidhé jâgrivádbhiḥ ‖ 1 ‖ pṛishṭó diví dhấyy agníḥ pṛithivyấṃ netấ síndhûnâṃ vṛishabháḥ stíyânâm | sá mấnushîr

---

4, 1 ca agnáye. 4 prá-cetâḥ. 5 hí agníḥ. 6 avîrâḥ mấ ápsavaḥ pári sadâma mấ áduvaḥ. 7 hí. 8 grábhâya áraṇaḥ. anyá -udaryaḥ. mántavaí. ádha. vâjî abhishấṭ. 9 456, 12. — 5, 1 prá agnáye.

Digitized by Google

abhí víço ví bhâti vaiçvânaró vâvṛidhânó váreṇa || 2 || tvád bhiyấ víça âyann ásiknîr asamanấ jáhatîr bhójanâni | vaiçvânara pûráve çóçucânaḥ púro yád agne daráyann ádîdeḥ || 3 || táva tridhấtu pṛithivî́ utá dyaúr vaiçvânara vratám agne sacanta | tvám bhâsấ ródasî ấ tatanthấjasreṇa çocíshâ çóçucânaḥ || 4 || tvấm agne haríto vâvaçânấ gíraḥ sacante dhúnayo ghṛitấcîḥ | pátiṃ kṛishṭînấṃ rathyàṃ rayîṇấṃ vaiçvânarám ushásâṃ ketúm áhnâm || 5 || 7 ||

tvé asuryàṃ vásavo ny ṛ̀ṇvan krátuṃ hí te mitramaho jushánta | tvấṃ dásyûñr ókasa agna âja urú jyótir janáyann âryâya || 6 || sá jấyamânaḥ paramé vyòman vâyúr ná pấthaḥ pári pâsi sadyáḥ | tvám bhúvanâ janáyann abhí krann ápatyâya jâtavedo daçasyán || 7 || tấm agne asmé ísham érayasva vaiçvânara dyumátîṃ jâtavedaḥ | yáyâ rấdhaḥ pínvasi viçvavâra pṛithú çrávo dâçúshe mártyâya || 8 || táṃ no agne maghávadbhyaḥ purukshúṃ rayíṃ ní vấjaṃ çrútyaṃ yuvasva | vaiçvânara máhi naḥ çárma yacha rudrébhir agne vásubhiḥ sajóshâḥ || 9 || 8 ||

6 (522). trishṭubh.

Prá samrấjo ásurasya práçastim puṁsáḥ kṛishṭînấm anumấdyasya | índrasyeva prá tavásas kṛitấni vánde dârúṇ vándamâno vivakmi || 1 || kavíṃ ketúṃ dhâsím bhânúm ádrer hinvánti çáṃ rấjyâṃ ródasyoḥ | puraṃdarásya gîrbhír ấ vivâse 'gnér vratấni pûrvyấ mahấni || 2 || ny àkratûn grathíno mṛidhrávâcaḥ paṇîñr açraddhấñ avṛidhấñ ayajnấn | prá-pra tấn dásyûñr agnír vivâya pûrvaç cakârấparâñ

5, 3 asamanâḥ. 4 pṛithivî́. ródasi *iti*. tatantha á́jasrena. 5 vâvaçânâḥ. 6 ní ṛ̀ṇvan. agne. 8 asmé *iti*. ấ́ rayasva. — 6, 1 índrasya-iva. 3 ní akratûn. cakâra áparân.

Digitized by Google

áyajyûn ‖ 3 ‖ yó apâcîne támasi mádantiḥ prâcîç cakâra nṛítamaḥ çácîbhiḥ | tám îçânaṃ vásvo agníṃ gṛiṇîshé 'nânataṃ damáyantam pṛitanyûn ‖ 4 ‖ yó dehyò ánamayad vadhasnair yó aryápatnîr ushásaç cakâra | sá nirúdhyâ náhusho yahvó agnír víçaç cakre balihṛítaḥ sáhobhiḥ ‖ 5 ‖ yásya çármann úpa víçve jánâsa évais tasthúḥ sumatím bhíkshamâṇâḥ | vaiçvânaró váram â ródasyor âgníṃ sasâda pitrór upástham ‖ 6 ‖ â devó dade budhnyâ vásûni vaiçvânará úditâ sûryasya | â samudrâd ávarâd â párasmâd âgnír dade divá â pṛithivyâḥ ‖ 7 ‖ 9 ‖

7 (523). trishṭubh.

Prá vo devâṃ cit sahasânám agním áçvaṃ ná vâjínaṃ hishe námobhiḥ | bhávâ no dûtó adhvarásya vidvân tmánâ devéshu vivide mitádruḥ ‖ 1 ‖ â yâhy agne pathyâ ánu svâ mandró devânâṃ sakhyâṃ jushâṇâḥ | â sânu çúshmair nadáyan pṛithivyâ jámbhebhir víçvam uçádhag vánâni ‖ 2 ‖ prâcîno yajnáḥ súdhitaṃ hí barhíḥ prîṇîté agnír îḷito ná hótâ | â mâtárâ viçvávâre huvânó yáto yavishṭha jajnishé suçévaḥ ‖ 3 ‖ sadyó adhvaré rathiráṃ jananta mânushâso vícetaso yá eshâm | viçâm adhâyi viçpátir duroṇè 'gnír mandró mádhuvacâ ṛitâvâ ‖ 4 ‖ ásâdi vṛitó váhnir âjagan vân agnír brahmâ nṛishádane vidhartâ | dyaúç ca yám pṛithivî vâvṛidhâte â yám hótâ yájati viçvávâram ‖ 5 ‖ eté dyumnébhir víçvam âtiranta mántraṃ yé vîraṃ náryâ átakshan | prá yé víças tiránta çróshamâṇâ â yé me asyá dîdhayann ṛitásya ‖ 6 ‖ nú tvâm agna îmahe vásishṭhâ îçâ-

---

6, 4 gṛiṇishe ánânatam. 5 ni-rúdhya. 6. 7 â agníḥ. — 7, 1 bháva. 2 svâḥ. pṛithivyâḥ. 3 viçvávâre *iti*. 4 duroṇé agníḥ. 5 vavṛidhâte *iti*. 6 â atiranta. vâ áram. 7 nú. agne.

Digitized by Google

náṃ sûno sahaso vásûnâm | íshaṃ stotṛíbhyo maghávadbhya ânaḍ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 10 ‖

8 (524). trishṭubh.

Indhé rấjâ sám aryó námobhir yásya prátîkam ấhutaṃ ghṛiténa | náro havyébhir îḷate sabấdha ấgnír ágra ushásâm açoci ‖ 1 ‖ ayám u shyá súmahâṅ avedi hótâ mandró mánusho yahvó agníḥ | ví bhấ akaḥ sasṛijânáḥ pṛithivyấṃ kṛishṇápavir óshadhîbhir vavakshe ‖ 2 ‖ káyâ no agne ví vasaḥ suvṛiktíṃ kấṃ u svadhấṃ ṛiṇavaḥ çasyámânaḥ | kadấ bhavema pátayaḥ sudatra râyó vantấro dushṭárasya sâdhóḥ ‖ 3 ‖ prá-prâyám agnír bharatásya çṛiṇve ví yát sűryo ná rócate bṛihád bhấḥ | abhí yáḥ pûrúm pṛitanâsu tasthaú dyutânó daívyo átithiḥ çuçoca ‖ 4 ‖ ásann ít tvé âhávanâni bhűri bhúvo víçvebhiḥ sumánâ ánîkaiḥ | stutáç cid agne çṛiṇvishe gṛiṇánâḥ svayáṃ vardhasva tanvàṃ sujâta ‖ 5 ‖ idáṃ vácaḥ çatasấḥ sáṃsahasram úd agnáye janishîshṭa dvibárhâḥ | çáṃ yát stotṛíbhya âpáye bhávâti dyumád amîvacấtanaṃ rakshohấ ‖ 6 ‖ nű tvấm agna îmahe — ‖ 7 ‖ 11 ‖

9 (525). trishṭubh.

Ábodhi jârá ushásâm upásthâd dhótâ mandráḥ kavítamaḥ pâvakáḥ | dádhâti ketúm ubháyasya jantór havyấ devéshu dráviṇaṃ sukṛítsu ‖ 1 ‖ sá sukrátur yó ví dúraḥ paṇînấm punánó arkám purubhójasaṃ naḥ | hótâ mandró viçấṃ dámûnâs tirás támo dadhiçe râmyấṇâm ‖ 2 ‖ ámûraḥ kavír áditir vivásvânt susaṃsán mitró átithiḥ çivó naḥ | citrábhânur ushásâm bhâty ágre 'pấṃ gárbhaḥ prasvà ấ

8, 1 á agníḥ ágre. 2 syáḥ. 4 prá-pra ayám. 5 tvé *ib.* 6 çáṃ — bhávâti = 229, 11. — 9, 1 hótâ. 3 su saṃsát.

Digitized by Google

viveça ‖ 3 ‖ îḷényo vo mánusho yugéshu samanagā̃ açucaj jâtávedāḥ | susaṃdṛíçâ bhânúnâ yó vibhā̃ti práti gā̃vaḥ samidhânám budhanta ‖ 4 ‖ ágne yâhí dûtyàm mā̃ rishanyo devā̃ñ áchâ brahmakṛítâ gaṇéna | sárasvatîm marúto açvínâpó yákshi devā̃n ratnadhéyâya víçvân ‖ 5 ‖ tvā̃m agne samidhânó vásishṭho járûthaṃ han yákshi râyé púraṃdhim | puruṇîthā̃ jâtavedo jarasva yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 12 ‖

10 (526). trishṭubh.

Ushó ná jârâḥ pṛithú pā̃jo açred dávidyutad dī́dyac chóçucânaḥ | vṛíshâ háriḥ çúcir ā̃ bhâti bhâsā̃ dhíyo hinvânâ uçatī́r ajîgaḥ ‖ 1 ‖ svàr ṇá vástor ushásâm aroci yajnáṃ tanvânā̃ uçíjo ná mánma | agnír jánmâni devá ā̃ ví vidvā̃n dravád dûtó devayā̃vâ vánishṭhaḥ ‖ 2 ‖ áchâ gíro matáyo devayántîr agníṃ yanti drávinam bhíkshamāṇâḥ | susaṃdṛíçaṃ suprátîkaṃ sváñcaṃ havyavā̃ham aratím mā̃nushāṇâm ‖ 3 ‖ índraṃ no agne vásubhiḥ sajóshâ rudráṃ rudrébhir ā̃ vahâ bṛihántam | âdityébhir áditiṃ viçvájanyâm bṛíhaspátim ṛíkvabhir viçvávâram ‖ 4 ‖ mandráṃ hótâram uçíjo yávishṭham agníṃ víça îḷate adhvaréshu | sá hí kshápâvā̃ ábhavad rayîṇā̃m átandro dûtó yajáthâya devā̃n ‖ 5 ‖ 13 ‖

11 (527). trishṭubh.

Mahā̃ñ asy adhvarásya praketó ná ṛité tvád amṛítâ mâdayante | ā̃ víçvebhiḥ sárathaṃ yâhi devaír ny àgne

---

9, 4 samana-gā̃ḥ açucat. 5 ácha. açvínâ apā́ḥ. 6 puru -níthā̃. — 10, 1 dī́dyat çóçucânaḥ. 2 ná. 3 ácha. su-áñcam 4 sa -jóshāḥ. vaha. — 11, 1 ná. amṛítāḥ. ní agne.

Digitized by Google

hótâ prathamáḥ sadehá || 1 || tvā́m îḷate ajiráṃ dûtyā́ya havíshmantaḥ sádam ín mā́nushâsaḥ | yásya devaír ā́sado barhír agné 'hâny asmai sudínâ bhavanti || 2 || tríç cid aktóḥ prá cikitur vásûni tvé antár dâçúshe mártyâya | manushvád agna ihá yakshi devā́n bhávâ no dûtó abhiçastipā́vâ || 3 || agnír îçe bṛiható adhvarásyâgnír víçvasya havíshaḥ kṛitásya | krátuṃ hy àsya vásavo jushántā́thâ devā́ dadhire havyavā́ham || 4 || ā́gne vaha havirádyâya devā́n índrajyeshṭhâsa ihá mâdayantâm | imáṃ yajnáṃ diví devéshu dhehi yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 5 || 14 ||

12 (528). trishṭubh.

Áganma mahā́ námasâ yávishṭhaṃ yó dîdā́ya sámiddhaḥ své duroṇé | citrábhânuṃ ródasî antár urvī́ svā́hutaṃ viçvátaḥ pratyáñcam || 1 || sá mahnā́ víçvâ duritā́ni sâhvā́n agníḥ shṭave dáma ā́ jâtávedâḥ | sá no rakshishad duritā́d avadyā́d asmā́n gṛiṇatá utá no maghónaḥ || 2 || tváṃ váruṇa utá mitró agne tvā́ṃ vardhanti matíbhir vásishṭhâḥ | tvé vásu sushaṇanā́ni santu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 3 || 15 ||

13 (529). trishṭubh.

Prā́gnáye viçvaçúce dhiyaṃdhé 'suraghné mánma dhîtím bharadhvam | bháre havír ná barhíshi prîṇânó vaiçvânarā́ya yátaye matînā́m || 1 || tvám agne çocíshâ çóçucâna ā́ ródasî apṛiṇâ jā́yamânaḥ | tváṃ devā́ñ abhíçaster amuñco vaíçvânara jâtavedo mahitvā́ || 2 || jâtó yád agne bhúvanâ

11, 1 sada ihá. 2 ít. ā́ ásadaḥ. agne áhâni. 3 agne. bháva. 4 adhvarásya agníḥ. hí asya. jushánta átha devā́ḥ. 5 ā́ agne. — 12, 1 ródasî *iti*. urvī́ *iti* sú-âhutam. 2 sahvā́n agníḥ stave dáme. 3 su-sananā́ni. — 13, 1 prá agnáye. 2 ródasî *iti* apṛiṇâḥ.

Digitized by Google

vy ákhyaḥ paçŭn ná gopấ íryaḥ párijmâ | vaiçvânara bráhmaṇe vinda gâtúṃ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 3 || 16 ||

14 (530). 1 bṛihatî. 2. 3 trishṭubh.

Samídhâ jâtávedase devấya devấhûtibhiḥ | havírbhiḥ çukráçocishe namasvíno vayáṃ dâçemâgnáye || 1 || vayáṃ te agne samídhâ vidhema vayáṃ dâçema sushṭutĭ yajatra | vayáṃ ghṛiténâdhvarasya hotar vayáṃ deva havíshâ bhadraçoce || 2 || ấ no devébhir úpa devấhûtim ágne yâhí váshaṭkṛitiṃ jushâṇáḥ | túbhyaṃ devấya dấçataḥ syâma yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 3 || 17 ||

15 (531). gâyatrî.

Upasádyâya mîlhúsha âsyè juhutâ havíḥ | yó no nédishṭham ấpyam || 1 || yáḥ páñca carshaṇîr abhí nishasấda dáme-dame | kavír gṛihápatir yúvâ || 2 || sá no védo amấtyam agnĭ rakshatu viçvátaḥ | utấsmấn pâtv áṅhasaḥ || 3 || návaṃ nú stómam agnáye divấḥ çyenấya jîjanam | vásvaḥ kuvíd vanấti naḥ || 4 || spârhấ yásya çríyo dṛiçé rayír vîrávato yathâ | ágre yajnásya çócataḥ || 5 || 18 ||

sémấṃ vetu váshaṭkṛitim agnír jushata no gíraḥ | yájishṭho havyavấhanaḥ || 6 || ní tvâ nakshya viçpate dyumántaṃ deva dhîmahi | suvĭram agna âhuta || 7 || kshápa usráç ca dîdihi svagnáyas tváyâ vayám | suvĭras tvám asmayúḥ || 8 || úpa tvâ sâtáye náro víprâso yanti dhîtíbhiḥ | úpākshârâ sahasríṇî || 9 || agnĭ rákshâṅsi sedhati çukráçocir ámartyaḥ | çúciḥ pâvaká ŭḍyaḥ || 10 || 19 ||

13, 3 ví. — **14**, 1 dâçema agnáye. 2 ghṛiténa adhvarasya. — **15**, 1 miḷhúshe. juhuta. 2 kavír-yúvâ **12**, 6. agníḥ. utá asmấn. 5 spârhấḥ. 6 sáḥ imấm. 7 agne. 8 su-agnáyaḥ. 9 úpa ákshârâ. 10 agníḥ.

Digitized by Google

sá no rā́dhāṅsy â bharéçânaḥ sahaso yaho | bhágaç ca dâtu vā́ryam ‖ 11 ‖ tvám agne vîrávad yáço deváç ca savitā́ bhágaḥ | dítiç ca dâti vā́ryam ‖ 12 ‖ ágne rákshâ ṇo áṅhasaḥ práti shma deva rī́shataḥ | tápishṭhair ajáro daha ‖ 13 ‖ ádhâ mahī́ na ā́yasy ánâdhṛishṭo nṛípîtaye | pū́r bhavâ çatábhujiḥ ‖ 14 ‖ tvám naḥ pâhy áṅhaso dóshâvastar aghâyataḥ | dívâ náktam adâbhya ‖ 15 ‖ 20 ‖

16 (532). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Enā́ vo agním námasorjó nápâtam ā́ huve | priyám cétishṭham aratím svadhvarám víçvasya dûtám amṛítam ‖ 1 ‖ sá yojate arushā́ viçvábhojasâ sá dudravat svâhutaḥ | subráhmâ yajnáḥ suçámî vásûnāṃ devám rā́dho jánânâm ‖ 2 ‖ úd asya çocír asthâd âjúhvânasya mîḷhúshaḥ | úd dhûmā́so arushā́so divispṛíçaḥ sám agním indhate náraḥ ‖ 3 ‖ tám tvâ dûtám kṛiṇmahe yaçástamaṃ devā́ñ ā́ vîtáye vaha | víçvâ sûno sahaso martabhójanâ rā́sva tád yát tvémahe ‖ 4 ‖ tvám agne gṛihápatis tvám hótâ no adhvaré | tvám pótâ viçvavâra prácetâ yákshi véshi ca vā́ryam ‖ 5 ‖ kṛidhí rátnaṃ yájamânâya sukrato tvám hí ratnadhā́ ási | ā́ na ṛité çiçîhi víçvam ṛitvíjaṃ suçáṅso yáç ca dákshate ‖ 6 ‖ 21 ‖

tvé agne svâhuta priyā́saḥ santu sûráyaḥ | yantā́ro yé maghávâno jánânâm ûrvā́n dáyanta gónâm ‖ 7 ‖ yéshâm íḷâ ghṛitáhastâ duroṇá ā́ñ ápi prâtā́ nishī́dati | tā́ṅs trâyasva sahasya druhó nidó yáchâ naḥ çárma dîrghaçrút ‖ 8 ‖ sá mandráyâ ca jihváyâ váhnir âsā́ vidúshṭaraḥ | ágne rayím maghávadbhyo na ā́ vaha havyádâtiṃ ca sûdaya ‖ 9 ‖

15, 11 bhara ī́çânaḥ. 13 rāksha naḥ. sma. rishataḥ. 14 ádha. ā́yasi. bhava. — 16, 1 námasâ ûrjáḥ. 2 sú-âhutaḥ. 4 tvâ ī́mahe. 5 prá-cetâḥ. 8 duroṇé ā́. yácha.

Digitized by Google

yé rádhâṅsi dádaty áçvyâ maghấ kấmena çrávaso mahấḥ | tấñ áṅhasaḥ pipṛihi partṛíbhish ṭvấṃ çatám pûrbhír yavishṭhya ‖ 10 ‖ devó vo draviṇodấḥ pûrṇấṃ vivashṭy âsícam | úd vâ siñcádhvam úpa vâ pṛiṇadhvam ấd íd vo devá ohate ‖ 11 ‖ tấṃ hótâram adhvarásya prácetasaṃ váhniṃ devấ akṛiṇvata | dádhâti rátnaṃ vidhaté suvîryam agnír jánâya dâçúshe ‖ 12 ‖ 22 ‖

17 (533). dvipadâ trishṭubh.

Ágne bháva sushamídhâ sámiddha utá barhír urviyấ ví stṛiṇîtâm ‖ 1 ‖ utá dvấra uçatír ví çrayantâm utá devấñ uçatá ấ vahehá ‖ 2 ‖ ágne vîhí havíshâ yákshi devấnt svadhvarấ kṛiṇuhi jâtavedaḥ ‖ 3 ‖ svadhvarấ karati jâtávedâ yákshad devấñ amṛítân pipráyac ca ‖ 4 ‖ váṅsva víçvâ vấryâṇi pracetaḥ satyấ bhavantv âçísho no adyá ‖ 5 ‖ tvấm u té dadhire havyavấhaṃ devấso agna ûrjá ấ nápâtam ‖ 6 ‖ té te devấya dấçataḥ syâma mahó no rátnâ ví dadha iyânáḥ ‖ 7 ‖ 23 ‖

Prathamo 'nuvâkaḥ.

18 (534). trishṭubh.

Tvé ha yát pitáraç cin na indra víçvâ vâmấ jaritấro ásanvan | tvé gấvaḥ sudúghâs tvé hy áçvâs tvấṃ vásu devayaté vánishṭhaḥ ‖ 1 ‖ rấjeva hí jánibhiḥ kshéshy evấva dyúbhir abhí vidúsh kavíḥ sán | piçấ gíro maghavan gó-bhir áçvais tvâyatáḥ çiçîhi râyé asmấn ‖ 2 ‖ imấ u tvâ paspṛidhânấso átra mandrấ gíro devayántîr úpa sthuḥ | arvấcî

16, 10 partṛí-bhiḥ tvám. — 17, 1 su-samídhâ. 2 vaha ihá. 3 su-adhvarấ. 4 jâtá-vedâḥ. pipráyat. 5 satyấḥ. 6 agne. — 18, 1 cit. hí. 2 rấjâ-iva. evá áva. vidúḥ. 3 mandrấḥ.

Digitized by Google

te pathyâ râyá etu syâma te sumatâv indra çárman ‖ 3 ‖ dhenúm ná tvâ sûyávase dúdukshann úpa bráhmâṇi sasṛije vásishṭhaḥ | tvâm ín me gópatim víçva âhâ na índraḥ sumatím gantv ácha ‖ 4 ‖ árṇâṅsi cit paprathânâ sudâsa índro gâdhâny akṛiṇot supârâ | çárdhantam çimyúm ucáthasya návyaḥ çâpam síndhûnâm akṛiṇod áçastîḥ ‖ 5 ‖ 24 ‖

puroḷấ ít turváço yákshur âsîd râyé mátsyâso níçitâ ápîva | çrushṭím cakrur bhṛígavo druhyávaç ca sákhâ sákhâyam atarad víshûcoḥ ‖ 6 ‖ ấ pakthâso bhalânáso bhanantâlinâso vishâṇínaḥ çivấsaḥ | ấ yó 'nayat sadhamấ ấryasya gavyấ tṛítsubhyo ajagan yudhấ nṛ́n ‖ 7 ‖ durâdhyò áditim sreváyanto 'cetáso ví jagṛibhre párushṇîm | mahnấvivyak pṛithivîm pátyamânaḥ paçúsh kavír açayac cáyamânaḥ ‖ 8 ‖ îyúr árthaṃ ná nyarthám párushṇîm âçúç canéd abhipitvám jagâma | sudấsa índraḥ sutúkâṅ amítrân árandhayan mấnushe vádhrivâcaḥ ‖ 9 ‖ îyúr gấvo ná yávasâd ágopâ yathâkṛitám abhí mitrám citấsaḥ | príçnigâvaḥ príçninipreshitâsaḥ çrushṭím cakrur niyúto ránta yaç ca ‖ 10 ‖ 25 ‖

ékaṃ ca yó viṅçatím ca çravasyấ vaikarṇáyor jánân rấjâ ny ástaḥ | dasmó ná sádman ní çiçâti barhíḥ çúraḥ sárgam akṛiṇod índra eshâm ‖ 11 ‖ ádha çrutám kaváshaṃ vṛiddhám apsv ánu druhyúm ní vṛiṇag vájrabâhuḥ | vṛiṇânấ átra sakhyấya sakhyám tvâyánto yé ámadann ánu tvâ ‖ 12 ‖ ví sadyó víçvâ dṛiṅhitấny eshâm índraḥ púraḥ sáhasâ saptá dardaḥ | vy ánavasya tṛítsave gáyam bhâg jéshma pûrúm vidáthe mṛidhrávâcam ‖ 13 ‖ ní gavyávó 'navo

---

18, 4 su-yávase dúdhukshan. ít. âha â. 4 su-dấse. 6 ápi -iva. 7 bhananta â álinâsaḥ. ánayat sadha-mâḥ. 8 duḥ-ádhyaḥ. mahnấ avivyak. paçúḥ kavíḥ açayat. 9 ni-arthấni. caná ít. su-dấse. árandhayat. 10 ágopâḥ yathâ-kṛitám. 11 ní ástar *ity* ástaḥ. 12 ap-sú. 13 ví. 14 gavyávaḥ ánavaḥ.

Digitized by Google

druhyávaç ca shashṭíḥ çatấ sushupuḥ shấṭ sahásrâ | shashṭír vîrấso ádhi shấḍ duvoyú viçvéd índrasya vîryấ kṛitấni ‖ 14 ‖ índreṇaité tṛítsavo vévishâṇâ ấpo ná sṛishṭấ adhavanta nîcîḥ | durmitrấsaḥ prakalavín mímânâ jahúr víçvâni bhójanâ sudấse ‖ 15 ‖ 26 ‖

ardháṃ vîrásya çṛitapấṃ anindrám párâ çárdhantaṃ nunude abhí kshấṃ | índro manyúm manyumyò mimâya bhejé pathó vartaním pátyamânaḥ ‖ 16 ‖ ádhreṇa cit tád v ékaṃ cakâra siṅhyàṃ cit pétvenâ jaghâna | áva sraktîr veçyâvṛiçcad índraḥ prấyachad víçvâ bhójanâ sudấse ‖ 17 ‖ çáçvanto hí çátravo râradhúsh ṭe bhedásya cic chárdhato vinda ránd him | mártâñ énaḥ stuvató yáḥ kṛiṇóti tigmáṃ tásmin ní jahi vájram indra ‖ 18 ‖ ấvad índraṃ yamúnâ tṛítsavaç ca prấtra bhedáṃ sarvátâtâ mushâyat | ajấsaç ca çigravo yákshavaç ca balíṃ çîrshấṇi jabhrur âçvyâni ‖ 19 ‖ ná ta indra sumatáyo ná rấyaḥ saṃcákshe pûrvâ usháso ná nûtnâḥ | dévakaṃ cin mânyamânáṃ jaghanthấva tmánâ bṛihatáḥ çámbaram bhet ‖ 20 ‖ 27 ‖

prá yé gṛihấd ámamadus tvâyấ parâçaráḥ çatáyâtur vásishṭhaḥ | ná te bhojásya sakhyám mṛishantấdhâ sûríbhyaḥ sudínâ vy ùchân ‖ 21 ‖ dvé náptur devávataḥ çaté gór dvấ ráthâ vadhûmantâ sudấsaḥ | árhann agne paijavanásya dấnaṃ hóteva sádma páry emi rébhan ‖ 22 ‖ catvấro mâ paijavanásya dấnâḥ smáddishṭayaḥ kṛiçaníno nireké | ṛijrấso mâ pṛithivishṭhấḥ sudấsas tokáṃ tokấya çrávase vahanti ‖ 23 ‖ yásya çrávo ródasî antár urvî çîrshné-çîrshṇe vi-

---

18, 14 duvaḥ-yú víçvâ ít. 15 índreṇa eté. prakala-vít mímânâḥ. 16 manyu-myàḥ. 17 pétvena. veçyấ avṛiçcat. prá ayachat. 18 raradhúḥ te. cit çárdhataḥ. 19 prá átra. 20 te. cit. jaghantha áva. 21 mṛishanta ádha. ví uchân. 22 dvé-çaté *iti*. hótâ-iva. 23 ni -reké. 24 ródasi-urvî *iti*.

Digitized by Google

babhāj̃â vibhaktā̃ | saptéd índraṃ ná sraváto gṛiṇanti ní yudhyâmadhíṃ açiçâd abhī́ke ‖ 24 ‖ imáṃ naro marutaḥ saccatā̃nu dívodâsaṃ ná pitáraṃ sudā̃saḥ | avishṭánâ paijavanásya kétaṃ dûṇā̃çaṃ kshatrám ajáraṃ duvoyú ‖ 25 ‖ 28 ‖

19 (585). trishṭubh.

Yás tigmáçṛiṅgo vṛishabhó ná bhīmá ékaḥ kṛishṭī́ç cyâváyati prá víçvâḥ | yáḥ çáçvato ádâçusho gáyasya prayantā̃si súshvitarâya védaḥ ‖ 1 ‖ tváṃ ha tyád indra kútsam âvaḥ çúçrûshamāṇas tanvā̃ samaryé | dā̃saṃ yác chúshṇaṃ kúyavaṃ ny àsmâ árandhaya ârjuneyā́ya çíkshan ‖ 2 ‖ tváṃ dhṛishṇo dhṛishatā̃ vîtáhavyam prā̃vo víçvâbhir ûtíbhiḥ sudā̃sam | prá paúrukutsiṃ trasádasyum âvaḥ kshétrasâtâ vṛitrahátyeshu pûrúm ‖ 3 ‖ tváṃ nṛíbhir nṛimaṇo devávîtau bhū́rīṇi vṛitrā̃ haryaçva hañsi | tváṃ ní dásyuṃ cúmuriṃ dhúniṃ cā̃svâpayo dabhī́taye suhántu ‖ 4 ‖ táva cyautnā̃ni vajrahasta tā̃ni náva yát púro navatíṃ ca sadyáḥ | nivéçane çatatamā̃viveshîr áhañ ca vṛitráṃ námucim utā́han ‖ 5 ‖ 29 ‖

sánâ tā̃ ta indra bhójanâni râtáhavyâya dâçúshe sudā̃se | vṛíshṇe te hárî vṛíshaṇâ yunajmi vyántu bráhmāṇi puruçâka vā̃jam ‖ 6 ‖ mā̃ te asyā́ṃ sahasâvan párishṭâv aghā́ya bhûma harivaḥ parâdaí | trā́yasva no 'vṛikébhir vā́rûthais táva priyā̃saḥ sûríshu syâma ‖ 7 ‖ priyā̃sa ít te maghavann abhíshṭau náro madema çaraṇé sákhâyaḥ | ní turváçaṃ ní yā́dvaṃ çiçîhy atithigvā́ya çáṃsyaṃ karishyán ‖ 8 ‖ sadyáç cin nú te maghavann abhíshṭau náraḥ çaṅ-

---

18, 24 vi-babhāja. saptá ít. 25 saçcata ánu. avishṭána. duḥ -náçam. duvaḥ-yú. — 19, 1 pra-yantā̃ asi súsvi-tarâya. 2 yát çúshṇam kúyavam ní asmai. 3 prá âvaḥ. 4 ca ásvâpayaḥ. 5 çata-tamā̃ aviveshîḥ. utá ahan. 6 tā̃ te. 7 parâ-daí. 9 cit.

Digitized by Google

santy ukthaçâsa ukthâ | yé te hávebhir ví paṇîṁr ádâçann asmâṁ vṛiṇîshva yújyâya tásmai ‖ 9 ‖ eté stómâ narâṁ nṛitama túbhyam asmadryàñco dádato maghâni | téshâm indra vṛitrahátye çivó bhûḥ sákhâ ca çûro 'vitâ ca nṛiṇâm ‖ 10 ‖ nú indra çûra stávamâna ûtî bráhmajûtas tanvâ vâvṛidhasva | úpa no vâjân mimîhy úpa stîn yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 11 ‖ 30 ‖

Dvitîyo 'dhyâyaḥ.

20 (536). trishṭubh.

Ugró jajne vîryâya svadhâvân cákrir ápo náryo yát karishyán | jágmir yúvâ nṛishádanam ávobhis trâtâ na índra énaso maháç cit ‖ 1 ‖ hántâ vṛitrám índraḥ çûçuvânaḥ prâvîn nú vîró jaritâram ûtî | kártâ sudâse áha vâ u lokáṁ dâtâ vásu múhur â dâçúshe bhût ‖ 2 ‖ yudhmó anarvâ khajakṛít samádvâ çûraḥ satrâshâḍ janúshem âshâḷhaḥ | vy âsa índraḥ pṛitanâḥ svójâ ádhâ víçvaṃ çatrûyántaṃ jaghâna ‖ 3 ‖ ubhé cid indra ródasî mahitvâ paprâtha távishîbhis tuvishmaḥ | ní vájram índro hárivân mímikshant sám ándhasâ mádeshu vâ uvoca ‖ 4 ‖ vṛishâ jajâna vṛishaṇaṃ ráṇâya tám u cin nârî náryaṃ sasûva | prá yáḥ senânîr ádha nṛíbhyo ástînâḥ sátvâ gavéshaṇaḥ sá dhṛishṇúḥ ‖ 5 ‖ 1 ‖

nú cit sá bhreshate jáno ná reshan máno yó asya ghorám âvívâsât | yajnaír yá índre dádhate dúvâṅsi kshâyat sá râyá ṛitapâ ṛitejâḥ ‖ 6 ‖ yád indra pûrvo áparâya çikshann áyaj jyâyân kánîyaso deshṇám | amṛíta ít páry

---

19, 10 stómâḥ. 11 nú. — 20, 2 prá âvît. vaí. 3 samát -vâ. janúshâ îm. ví âse. su-ójâḥ ádha. 4 ubhé *iti*. ródasî *iti* mahi -tvâ â. vaí. 5 cit. ásti ináḥ. go-éshaṇaḥ. 6 nú. reshat. râyé. ṛite-jâḥ. 7 áyat.

Digitized by Google

âsîta dûrám ấ citra cítryam bharâ rayím naḥ ‖ 7 ‖ yás ta indra priyó jáno dádâçad ásan nireké adrivaḥ sákhâ te | vayáṃ te asyấṃ sumataú cánishṭhâḥ syấma várûthe ághnato nṛípîtau ‖ 8 ‖ eshá stómo acikradad vṛíshâ ta utá stâmúr maghavann akrapishṭa | râyás kấmo jaritấraṃ ta ấgan tvám aṅgá çakra vásva ấ çako naḥ ‖ 9 ‖ sá na indra tváyatâyâ ishé dhâs tmánâ ca yé maghávâno junánti | vásvî shú te jaritré astu çaktír yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 10 ‖ 2 ‖

21 (537). trishṭubh.

Ásâvi devấṃ góṛijîkam ándho ny àsminn índro janúshem uvoca | bódhâmasi tvâ haryaçva yajnaír bódhâ naḥ stómam ándhaso mádeshu ‖ 1 ‖ prá yanti yajnáṃ vipáyanti barhíḥ somamấdo vidáthe dudhrávâcaḥ | ny ù bhriyante yaçáso gribhấd ấ dûráūpabdo vṛíshaṇo nṛishấcaḥ ‖ 2 ‖ tvám indra srávitavấ apás kaḥ párishṭhitâ áhinâ çûra pûrvîḥ | tvád vâvakre rathyò ná dhénâ réjante víçvâ kṛitrímâṇi bhîshấ ‖ 3 ‖ bhîmó viveshấyudhebhir eshâm ápâṅsi víçvâ náryâṇi vidvấn | índraḥ púro járhṛishâṇo ví dûdhod ví vájrahasto mahinấ jaghâna ‖ 4 ‖ ná yâtáva indra jûjuvur no ná vándanâ çavishṭha vedyấbhiḥ | sá çardhad aryó víshuṇasya jantór mấ çiçnádevâ ápi gur ṛitáṃ naḥ ‖ 5 ‖ 3 ‖

abhí krátvendra bhûr ádha jmán ná te vivyañ mahimấnaṃ rájâṅsi | svénâ hí vṛitráṃ çávasâ jaghántha ná çátrur ántaṃ vividad yudhấ te ‖ 6 ‖ devấç cit te asuryấya pũrvé 'nu kshatrấya mamire sáhâṅsi | índro maghấni dayate vi-

---

20, 7 bhara. 8 yáḥ te. ásat. 9 te. te ấ agan. 10 tvá -yatâyai. sú. — 21, 1 ní asmin. janúshâ ím. bódha. 2 soma-mádaḥ. dudhrá-vâcaḥ. ní ûṃ *iti*. dûré-upabdaḥ. 3 srávitavaí apáḥ kar *iti* kaḥ. dhénâḥ. 4 vivesha ấyudhebhiḥ. 6 krátvâ indra. vivyak. svéna. 7 pũrve ánu.

Digitized by Google

sáhyéndraṃ vâjasya johuvanta sâtaú ‖ 7 ‖ kîríç cid dhí tvấm ávase juhávéçânam indra saúbhagasya bhŭreḥ | ávo babhûtha çatamûte asmé abhikshattús tvấvato varûtấ ‖ 8 ‖ sákhâyas ta indra viçváha syâma namovṛidhấso mahinấ tarutra | vanvántu smâ té 'vasâ samîkè 'bhîtim aryó vanúshâṃ çávâṅsi ‖ 9 ‖ sá na indra tváyatâyâ — ‖ 10 ‖ 4 ‖

22 (538). virâj. 9 trishṭubh.

Píbâ sómam indra mándatu tvâ yáṃ te sushấva haryaçvấdriḥ | sotúr bâhúbhyâṃ súyato nấrvâ ‖ 1 ‖ yás te mádo yújyaç cấrur ásti yéna vṛitrấṇi haryaçva háṅsi | sá tvấm indra prabhûvaso mamattu ‖ 2 ‖ bódhâ sú me maghavan vấcam émấṃ yấṃ te vásishṭho árcati práçastim | imấ bráhma sadhamấde jushasva ‖ 3 ‖ çrudhî́ hávaṃ vipipânásyấdrer bódhâ víprasyấrcato manîshấm | kṛishvấ dúvâṅsy ántamâ sácemâ ‖ 4 ‖ ná te gíro ápi mṛishye turásya ná sushṭutím asuryàsya vidvấn | sádâ te nấma svayaço vivakmi ‖ 5 ‖ 5 ‖

bhŭri hí te sávanâ mấnusheshu bhŭri manîshî́ havate tvấm ít | mấré asmán maghavañ jyók kaḥ ‖ 6 ‖ túbhyéd imấ sávanâ çûra víçvâ túbhyam bráhmâṇi várdhanâ kṛiṇomi | tvấṃ nṛíbhir hávyo viçvádhâsi ‖ 7 ‖ nŭ cin nú te mányamânasya dasmód açnuvanti mahimấnam ugra | ná vîryàm indra te ná rấdhaḥ ‖ 8 ‖ yé ca pŭ́rva ṛíshayo yé ca nŭ́tnâ índra bráhmâṇi janáyanta víprâḥ | asmé te santu sakhyấ çivấni yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 9 ‖ 6 ‖

21, 7 vi-sáhya índram. 8 hí. juhấva ŕçânam. 9 te. sma te ávasâ sam-îké abhí-itim. — 22, 1 píba. hari-açva ádriḥ. ná árvâ. 2 prabhuvaso *iti*. 3 bódha. ấ imấm. 4 çrudhí. vi-pipânásya ádreḥ bódha víprasya árcataḥ. kṛishvá. sácâ imấ. 6 mấ áré asmát. 7 túbhya ít. viçvádhâ asi. 8 nú cit. dasma út. 9 pŭ́rve.

Digitized by Google

23 (539). trishṭubh.

Úd u bráhmâṇy airata çravasyéndraṃ samaryé mahayâ vasishṭha | ấ yó víçvâni çávasâ tatấnopaçrotấ ma ívato vácâṅsi ‖ 1 ‖ áyâmi ghósha indra devájâmir irajyánta yác churúdho vivâci | nahí svám ấyuç cikité jáneshu tấníd áṅhâṅsy áti parshy asmấn ‖ 2 ‖ yujé ráthaṃ gavéshaṇaṃ háribhyâm úpa bráhmâṇi jujushâṇám asthuḥ | ví bâdbishṭa syá ródasî mahitvéndro vṛitrấṇy apratî́ jaghanvấn ‖ 3 ‖ ấpaç cit pipyuḥ staryò ná gấvo nákshann ṛitáṃ jaritấras ta indra | yâhí vâyúr ná niyúto no áchâ tváṃ hí dhîbhír dáyase ví vấjân ‖ 4 ‖ té tvâ mádâ indra mâdayantu çushmíṇaṃ tuvirấdhasaṃ jaritré | éko devatrấ dáyase hí mártân asmíñ chûra sávane mâdayasva ‖ 5 ‖ evéd índraṃ vṛíshaṇaṃ vájrabâhuṃ vásishṭhâso abhy àrcanty arkaíḥ | sá naḥ stutó vîrávat pâtu gómad yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 7 ‖

24 (540). trishṭubh.

Yónish ṭa indra sádane akâri tám ấ nṛíbhiḥ puruhûta prá yâhi | áso yáthâ no 'vitấ vṛidhé ca dádo vásûni mamádaç ca sómaiḥ ‖ 1 ‖ gribhîtáṃ te mána indra dvibárhâḥ sutáḥ sómaḥ párishiktâ mádhûni | víṣrishṭadhenâ bharate suvṛiktír iyám índraṃ jóhuvatî manîshấ ‖ 2 ‖ ấ no divá ấ pṛithivyấ ṛijîshinn idám barhíḥ somapéyâya yâhi | váhantu tvâ hárayo madryàñcam âṅgûshám áchâ tavásam mádâya ‖ 3 ‖ ấ no víçvâbhir ûtíbhiḥ sajóshâ bráhma jushâṇó haryaçva yâhi | várîvṛijat sthávirebhiḥ suçiprâsmé dádhad

---

23, 1 çravasyấ índram. mahaya. tatấna upa-çrotấ me. 2 yát çurúdhaḥ. tấni ít. 3 go-éshaṇam. mahi-tvấ índraḥ. apratí. 4 te. ácha. 5 çûra. 6 evá ít. abhí arcanti. — 24, 1 yóniḥ te 3 ácha. 4 sa-jóshâḥ. su-çipra asmé *iti*.

Digitized by Google

vṛíshaṇaṃ çúshmam indra ‖ 4 ‖ eshá stómo mahá ugráya váhe dhurîvâtyo ná vâjáyann adhâyi | índra tvâyám arká íṭṭe vásûnâṃ divîva dyâṃ ádhi naḥ çrómataṃ dhâḥ ‖ 5 ‖ evấ na indra vấryasya pûrdhi prá te mahîṃ sumatíṃ vevidâma | ísham pinva maghávadbhyaḥ suvîrâṃ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 8 ‖

25 (541). trishṭubh.

Ấ te mahá indrôty ùgra sámanyavo yát samáranta sénâḥ | pátâti didyún náryasya bâhvór mấ te máno vishvadryàg ví cârît ‖ 1 ‖ ní durgá indra çnathihy amítrân abhí yé no mártâso amánti | ârê táṃ çáṅsaṃ kṛiṇuhi ninitsór ấ no bhara sambháraṇaṃ vásûnâm ‖ 2 ‖ çatáṃ te çiprinn ûtáyaḥ sudấse sahásraṃ çáṅsâ utá râtír astu | jahí vádhar vanúsho mártyasyâsmé dyumnám ádhi rátnaṃ ca dhehi ‖ 3 ‖ tvấvato hîndra krátve ásmi tvấvato 'vitúḥ çûra râtaú | víçvéd áhâni tavishîva ugraṅ ókaḥ kṛiṇushva harivo ná mardhîḥ ‖ 4 ‖ kútsâ eté háryaçvâya çûshám índre sáho devájûtam iyânâḥ | satrấ kṛidhi suhánâ çûra vṛitrấ vayáṃ tárutrâḥ sanuyâma vấjam ‖ 5 ‖ evấ na indra vấryasya — ‖ 6 ‖ 9 ‖

26 (542). trishṭubh.

Ná sóma índram ásuto mamâda nấbrahmâṇo maghávânaṃ sutấsaḥ | tásmâ ukthấṃ janaye yáj jújoshan nṛivân návîyaḥ çṛiṇávad yáthâ naḥ ‖ 1 ‖ ukthá-ukthe sóma índram mamâda nîthé-nîthe maghávânaṃ sutấsaḥ | yád îṃ sabấ-

---

24, 5 mahé. dhurí-iva átyaḥ. tvâ ayám. divî-iva. 6 evá. — 25, 1 indra ûtî ugra. sam-áranta. didyút. 2 duḥ-gé. 3 vádhaḥ. mártyasya asmé *iti*. 4 hí indra. víçvā íṭ. tavishî-vaḥ ugra. — 26, 1 ná ábrahmâṇaḥ. tásmai. yát jújoshat nṛi-vát. 2 ukthé-ukthe.

Digitized by Google

dhaḥ pitáraṃ ná putráḥ samānádakshā ávase hávante ‖ 2 ‖ cakắra tắ kṛiṇávan nûnám anyắ yắni bruvánti vedhásaḥ sutéshu | jánîr iva pátir ékaḥ samānó ní mâmṛije púra índraḥ sú sárvâḥ ‖ 3 ‖ evắ tám âbur utá çṛiṇva índra éko vibhaktắ taráṇir maghắnâm | mithastúra ûtáyo yásya pûrvîr asmé bhadrắṇi saççata priyắṇi ‖ 4 ‖ evắ vásishṭha índram ûtáye nṛ́ṇ kṛishṭînắṃ vṛishabhắṃ suté gṛiṇâti | sahasríṇa úpa no mâhi vắjân yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 10 ‖

27 (543). trishṭubh.

Índraṃ náro nemádhitâ havante yát pắryâ yunájate dhíyas tắḥ | çũro nṛíshâtâ çávasaç cakânâ ắ gómati vrajé bhajâ tvắṃ naḥ ‖ 1 ‖ yá indra çúshmo maghavan te ásti çíkshâ sákhibhyaḥ puruhûta nṛíbhyaḥ | tvắṃ hí dṛiḷhắ maghavan vícetâ ápâ vṛidhi párivṛitaṃ ná rắdhaḥ ‖ 2 ‖ índro rắjâ jágataç carshaṇînắm ádhi kshámi víshurûpaṃ yád ásti | táto dadâti dâçúshe vásûni códad rắdha úpastutaç cid arvắk ‖ 3 ‖ nú cin na índro maghávâ sáhûtî dânó vắjaṃ ní yamate na ûtî́ | ánûnâ yásya dákshiṇâ pîpáya vâmáṃ nṛíbhyo abhívîtâ sákhibhyaḥ ‖ 4 ‖ nú indra râyé várivas kṛidhî na ắ te máno vavṛityâma maghắya | gómad áçvâvad ráthavad vyánto yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 11 ‖

28 (544). trishṭubh.

Bráhmâ ṇa indrópa yâhi vidvắn arvắñcas te hárayaḥ

26, 3 kriṇávat. mamṛije. 4 evá. çriṇve. 5 evá. — 27, 1 pắryâḥ. nṛ́-sâtâ. bhaja. 2 çíksha. ápa. 4 nú cit. 5 nú indra. kṛidhi. — 28, 1 bráhma naḥ indra úpa.

Digitized by Google

santu yuktā́ḥ | víçve cid dhí tvâ vihávanta mártâ asmā́kam íc chṛiṇuhi viçvaminva || 1 || hávaṃ ta indra mahimā́ vy ā́naḍ bráhma yát pā́si çavasinn ṛíshîṇâm | ā́ yád vájraṃ dadhishé hásta ugra ghoráḥ sán krátvâ janishṭhâ áshâḷhaḥ || 2 || táva práṇîtîndra jóhuvânânt sáṃ yán nṛī́n ná ródasî ninétha | mahé kshatrā́ya çávase hí jajné 'tûtujiṃ cit tū́tujir açiçnat || 3 || ebhír na indrā́habhir daçasya durmitrā́so hí kshitáyaḥ pávante | práti yác cáshṭe ánṛitam anenā́ áva dvitā́ váruṇo mâyī́ naḥ sât || 4 || vocéméd índram maghávânam enam mahó râyó rā́dhaso yád dádan naḥ | yó árcato bráhmakṛitim ávishṭho yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 5 || 12 ||

29 (545). trishṭubh.

Ayáṃ sóma indra túbhyaṃ sunva ā́ tú prá yâhi harivas tádokâḥ | píbâ tv àsyá súshutasya cā́ror dádo maghā́ni maghavann iyânáḥ || 1 || bráhman vîra bráhmakṛitiṃ jushâṇò 'rvâcînó háribhir yâhi tū́yam | asmínn û shú sávane màdayasvópa bráhmâṇi çṛiṇava imā́ naḥ || 2 || kā́ te asty áraṃkṛitiḥ sûktaíḥ kadā́ nûnáṃ te maghavan dâçema | víçvâ matī́r ā́ tatane tvâyā́dhâ ma indra çṛiṇavo hávemā́ || 3 || utó ghâ té purushyā́ íd âsan yéshâm pū́rveshâm áçṛiṇor ṛíshîṇâm | ádhâháṃ tvâ maghavañ johavîmi tváṃ na indrâsi prámatiḥ pitéva || 4 || vocéméd índram maghávânam enam — || 5 || 13 ||

28, 1 hí. ít çṛiṇuhi viçvam-inva. 2 te. ví ânaṭ. háste. 3 prá-nitî indra. yát. átûtujim. 4 indra áha-bhiḥ. yát. 5 vocéma ít. dádat. — 29, 1 sunve. tát-okâḥ piba tú asyá. 2 jushâṇáḥ arvâcînáḥ. ûṃ *iti* su. mâdayasva úpa. 3 su-uktaíḥ. víçvâḥ. tvâ-yā́ ádha me. hávâ imā́. utó *iti* gha. ádha ahám. indra asi. pitā́-iva.

Digitized by Google

30 (546). trishṭubh.

Ā́ no deva çávasā yâhi çushmin bhávā vṛidhá indra râyó asyá | mahé nṛimṇā́ya nṛipate suvajra máhi kshatrā́ya paṅ̃syâya çûra ‖ 1 ‖ hávanta u tvâ hávyaṃ vívâci tanū́shu çū́râḥ sū́ryasya sâtaú | tváṃ víçveshu sényo jáneshu tváṃ vṛitrā́ṇi randhayâ suhántu ‖ 2 ‖ áhâ yád indra sudínâ vyuchā́n dádho yát ketúm upamáṃ samátsu | ny àgníḥ sîdad ásuro ná hótâ huvânó átra subhágâya devā́n ‖ 3 ‖ vayáṃ té ta indra yé ca deva stávanta çûra dádato maghā́ni | yáchâ sū́ribhya upamáṃ várûthaṃ svâbhúvo jaraṇā́m açnavanta ‖ 4 ‖ vocéméd índram — ‖ 5 ‖ 14 ‖

31 (547). gâyatri. 10—12 virâj.

Prá va índrâya mā́danaṃ háryaçvâya gâyata | sákhâyaḥ somapā́vne ‖ 1 ‖ çáṅséd uktháṃ sudā́nava utá dyuksháṃ yáthâ náraḥ | cakṛimā́ satyárâdhase ‖ 2 ‖ tváṃ na indra vâjayús tváṃ gavyúḥ çatakrato | tváṃ hiraṇyayúr vaso ‖ 3 ‖ vayám indra tvâyávo 'bhí prá ṇonumo vṛishan | viddhí tv àsyá no vaso ‖ 4 ‖ mā́ no nidé ca váktave 'ryó randhîr árâvṇe | tvé ápi krátur máma ‖ 5 ‖ tváṃ vármâsi sapráthaḥ puroyodháç ca vṛitrahan | tváyâ práti bruve yujā́ ‖ 6 ‖ 15 ‖

mahā́ñ utā́si yásya té 'nu svadhā́varî sáhaḥ | mamnā́te indra ródasî ‖ 7 ‖ táṃ tvâ marútvatî pári bhúvad vā́ṇî sayā́varî | nákshamāṇâ sahá dyúbhiḥ ‖ 8 ‖ ûrdhvā́sas tvā́nv índavo bhúvan dasmám úpa dyávi | sáṃ te namanta kṛishṭáyaḥ ‖ 9 ‖ prá vo_mahé mahivṛídhe bharadhvam prácetase

---

30, 1 bhâva. 2 hávante. randhaya. 3 su-dínâ vi-uchā́n. ní agníḥ. 4 te. yácha. su-ábhúvaḥ. — 31, 2 çáṅsa ît. su-dā́nave. cakṛimā́. 4 tú asyá. 6 várma asi. puraḥ-yodháḥ. 7 utá asi. te ánu. svadhā́varî-mamnā́te-ródasî *iti*. 9 tvâ ánu.

Digitized by Google

prá sumatíṃ kṛiṇudhvam | víçaḥ purvíḥ prá carâ carshaṇiprâḥ || 10 || uruvyácase mahíne suvṛiktím índrâya bráhma janayanta víprâḥ | tásya vratâni ná minanti dhîrâḥ || 11 || índraṃ vâṇîr ánuttamanyum evá satrâ râjânaṃ dadhire sáhadhyai | háryaçvâya barhayâ sám âpîṇ || 12 || 16 ||

32 (548). 1 bṛihatî. 2 satobṛihatî. 3 dvipadâ virâj. Sodann Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Mó shú tvâ vâghátaç canâré asmán ní rîraman | ârâttâc cit sadhamâdaṃ na á gahîhá vâ sánn úpa çrudhi || 1 || imé hí te brahmakṛítaḥ suté sácâ mádhau ná máksha âsate | índre kâmaṃ jaritâro vasûyávo ráthe ná pâdam â dadhuḥ || 2 || râyáskâmo vájrahastaṃ sudákshiṇam putró ná pitáraṃ huve || 3 || imá índrâya sunvire sómâso dádhyâçiraḥ | tân á mádâya vajrahasta pîtáye háribhyâṃ yâhy óka á || 4 || çrávac chrútkarṇa îyate vásûnâṃ nú cin no mardhishad gíraḥ | sadyáç cid yáḥ sahásrâṇi çatâ dádan nákir dítsantam á minat || 5 || 17 ||

sá vîró ápratishkuta índreṇa çûçuve nṛíbhiḥ | yás te gabhîrâ sávanâni vṛitrahant sunóty á ca dhâvati || 6 || bhávâ várûtham maghavan maghónâṃ yát samájâsi çárdhataḥ | ví tvâhatasya védanam bhajemahy á dûṇâço bharâ gáyam || 7 || sunótâ somapâvne sómam índrâya vajríṇe | pácatâ paktîr ávase kṛiṇudhvám ít pṛiṇánn ít pṛiṇaté máyaḥ || 8 || mâ sredhata somino dákshatâ mahé kṛiṇudhvâṃ râyá âtúje | taráṇir íj jayati kshéti púshyati ná devâsaḥ kavatnáve || 9 ||

31, 10 cara. 12 ánutta-manyum barhaya. — 32, 1 mó *iti* sú. caná âré asmát. ârâttât. gahi ihá. 3 râyáḥ-kâmaḥ. 4 imé. 5 çrávat çrút-karṇaḥ. nú cit. dádat. 7 bhâva. sam-ájâsi. tvâ -hatasya. duḥ-náçaḥ bhara. 8 sunóta. pácata. 9 dákshata. râyé á-túje. ít.

Digitized by Google

nákiḥ sudā́so rátham páry âsa ná rîramat | índro yásyâvitā́ yásya marúto gámat sá gómati vrajé ‖ 10 ‖ 18 ‖

gámad vā́jaṃ vâjáyann indra mártyo yásya tvám avitā́ bhúvaḥ | asmā́kam bodhy avitā́ ráthânâm asmā́kaṃ çûra nṛṇā́m ‖ 11 ‖ úd ín nv àsya ricyaté 'ṅço dhánaṃ ná jigyúshaḥ | yá índro hárivân ná dabhanti tā́ṃ rípo dákshaṃ dadhâti somíni ‖ 12 ‖ mántram ákharvaṃ súdhitaṃ supéçasaṃ dádhâta yajníyeshv ā́ | pûrvîç caná prásitayas taranti tā́ṃ yá índre kármaṇâ bhúvat ‖ 13 ‖ kás tám indra tvā́vasum ā́ mártyo dadharshati | çraddhā́ ít te maghavan pā́rye diví vâjî́ vā́jaṃ sishâsati ‖ 14 ‖ maghónaḥ sma vṛitrahátyeshu codaya yé dádati priyā́ vásu | táva práṇîtî haryaçva sûríbhir víçvâ tarema duritā́ ‖ 15 ‖ 19 ‖

távéd indrâvamáṃ vásu tvám pushyasi madhyamám | satrā́ víçvasya paramásya râjasi nákish ṭvâ góshu vṛiṇvate ‖ 16 ‖ tváṃ víçvasya dhanadā́ asi çrutó yá îm bhávanty âjáyaḥ | távâyáṃ víçvaḥ puruhûta pā́rthivo 'vasyúr nā́ma bhikshate ‖ 17 ‖ yád indra yā́vatas tvám etā́vad ahám îçîya | stotā́ram íd didhisheya radâvaso ná pâpatvā́ya râsîya ‖ 18 ‖ çíksheyam ín mahayaté divé-dive râyá ā́ kuhacidvíde | nahí tvád anyán maghavan na ā́pyaṃ vásyo ásti pitā́ caná ‖ 19 ‖ taráṇir ít sishâsati vā́jam púraṃdhyâ yujā́ | ā́ va índram puruhûtáṃ name girā́ nemíṃ táshṭeva sudrvàm ‖ 20 ‖ 20 ‖

ná dushṭutî́ mártyo vindate vásu ná srédhantaṃ rayír naçat | suçáktir ín maghavan túbhyam mā́vate deshṇáṃ yát pā́rye diví ‖ 21 ‖ abhí tvâ çûra nonumó 'dugdhâ iva

---

32, 10 yásya avitā́. 12 ít nú asya ricyate áṅçaḥ. 14 tvā́-vasum. çraddhā́ ít. 16 táva ít indra avamám. nákiḥ tvâ. 17 yé. táva ayám. 18 radavaso *iti*. 19 ít. kuhacit-víde. anyát. 20 táshṭâ -iva su-drvàm. 21 duḥ-stutî́. ít. mā́-vate. 22 nonumaḥ ádugdhāḥ.

Digitized by Google

dhenávaḥ | ṝçânam asyá jágataḥ svardṛíçam ṝçânam indra tasthúshaḥ || 22 || ná tvâvâñ anyó divyó ná pârthivo ná jâtó ná janishyate | açvâyánto maghavann indra vâjíno gavyántas tvâ havâmahe || 23 || abhí shatás tád â bharéndra jyâyaḥ kánîyasaḥ | purûvásur hí maghavant sanâd ási bhára -bhare ca hávyaḥ || 24 || párâ ṇudasva maghavann amítrânt suvédâ no vásû kṛidhi | asmâkam bodhy avitâ mahâdhané bhávâ vṛidháḥ sákhînâm || 25 || índra krátuṃ na â bhara pitâ putrébhyo yáthâ | çikshâ ṇo asmín puruhûta yâmani jîvâ jyótir açîmahi || 26 || mâ no ájnâtâ vṛijánâ durâdhyò mâçivâso áva kramuḥ | tváyâ vayám pravátaḥ çáçvatîr apó 'ti çûra tarâmasi || 27 || 21 ||

33 (549). trishṭubh.

Çvityáñco mâ dakshiṇatáskapardâ dhiyaṃjinvâso abhí hí pramandúḥ | uttíshṭhan voce pári barhísho nṝn ná me dûrâd ávitave vásishṭhâḥ || 1 || dûrâd índram anayann â suténa tiró vaiçantám áti pântam ugrám | pâçadyumnasya vâyatásya sómât sutâd índro avṛiṇîtâ vásishṭhân || 2 || evén nú kaṃ síndhum ebhis tatârevén nú kam bhedám ebhir jaghâna | evén nú kaṃ dâçarâjné sudâsam prâvad índro bráhmaṇâ vo vasishṭhâḥ || 3 || júshṭî naro bráhmaṇâ vaḥ pitṛîṇâm áksham avyayaṃ ná kîlâ rishâtha | yác chákvarîshu bṛihatâ ráveṇéndre çúshmam ádadhâtâ vasishṭhâḥ || 4 || úd dyâm ivét tṛishṇájo nâthitâsó 'dîdhayur dâçarâjné vṛitâsaḥ | vásishṭhasya stuvatá índro açrod urúṃ tṛítsubhyo akṛinod u lokám || 5 || 22 ||

32, 24 abhí sataḥ. bhara índra. 25 nudasva. vásu. bháva. 26 çíksha naḥ. jîváḥ. 27 ájnâtâḥ vṛijánâḥ duḥ-ádhyàḥ mâ áçivâsaḥ. apáḥ áti. — 33, 1 dakshiṇatáḥ-kapardâḥ. 2 avṛiṇîta. 3 evá ít. tatâra evá ít. prá âvat. 4 kîla. yát çákvarishu. ráveṇa índre. ádadhâta. 5 iva ít. nâthitâsaḥ ádîdhayuḥ.

Digitized by Google

daṇḍâ ivéd goájanâsa âsan párichinnâ bharatâ arbhakâ-saḥ | ábhavac ca puraétâ vásishṭha âd ít tṛítsûnâṃ víço aprathanta ‖ 6 ‖ tráyaḥ kṛiṇvanti bhúvaneshu rétas tisráḥ prajâ âryâ jyótiragrâḥ | tráyo gharmâsa ushásaṃ sacante sárvâñ ít tâñ ánu vidur vásishṭhâḥ ‖ 7 ‖ sûryasyeva vakshátho jyótir eshâṃ samudrásyeva mahimâ gabhîráḥ | vâtasyeva prasavó nânyéna stómo vasishṭhâ ánvetave vaḥ ‖ 8 ‖ tá ín niṇyâṃ hṛídayasya praketaíḥ sahásravalçam abhí sáṃ caranti | yaména tatám paridhíṃ váyanto 'psarása úpa sedur vásishṭhâḥ ‖ 9 ‖ vidyúto jyótiḥ pári saṃjíhânam mitrâ-váruṇâ yád ápaçyatâṃ tvâ | tát te jánmotaíkaṃ vasishṭhâ-gástyo yát tvâ viçá âjabhâra ‖ 10 ‖ 23 ‖

utâsi maitrâvaruṇó vasishṭhorváçyâ brahman mánasó 'dhi jâtáḥ | drapsáṃ skannám bráhmaṇâ daívyena víçve devâḥ púshkare tvâdadanta ‖ 11 ‖ sá praketá ubháyasya pravidvâñt sahásradâna utá vâ sádânaḥ | yaména tatám paridhíṃ vayishyánn apsarásaḥ pári jajne vásishṭhaḥ ‖ 12 ‖ satré ha jâtâv ishitâ námobhiḥ kumbhé rétaḥ sishicatuḥ samânám | táto ha mâna úd iyâya mádhyât táto jâtám ṛíshim âhur vásishṭham ‖ 13 ‖ ukthabhṛítaṃ sâmabhṛítam bibharti grâvâṇam bíbhrat prá vadâty ágre | úpainam âdhvaṃ sumanasyámânâ ā́ vo gachâti pratído vásishṭhaḥ ‖ 14 ‖ 24 ‖

Dvitîyo 'nuvâkaḥ.

34 (550). dvipâdâ. 22—25 trishṭubh.

Prá çukraítu devî manîshâ asmát sútashṭo rátho ná

33, 6 iva ít. pári-chinnâḥ. ábhavat. 7 áryâḥ. 8 sûryasya -iva. samudrásya-iva. vâtasya-iva. ná anyéna. 9 té ít. 10 jánma utá ékam vasishṭha agástyaḥ. 11 utá asi. vasishṭha urváçyâḥ. mánasaḥ ádhi. tvâ adadanta. 12 sá-dânaḥ. 14 úpa enam. — 34, 1 çukrâ etu. manîshâ.

Digitized by Google

vâjî ‖ 1 ‖ vidúḥ pṛithivyấ divó janítraṃ çriṇvánty ấpo ádha kshárantîḥ ‖ 2 ‖ ấpaç cid asmai pínvanta pṛithvîr vṛitréshu çúrâ máṅsanta ugráḥ ‖ 3 ‖ ấ dhûrshv àsmai dádhâtâçvân índro ná vajrî́ hiraṇyabâhuḥ ‖ 4 ‖ abhí prá sthấtheva yajnáṃ yấteva pátman tmánâ hinota ‖ 5 ‖ tmánâ samátsu hinóta yajnáṃ dádhâta ketúṃ jánâya vîrám ‖ 6 ‖ úd asya çúshmâd bhânúr nârta bíbharti bhârám pṛithivî́ ná bhûma ‖ 7 ‖ hváyâmi devấñ áyâtur agne sấdhann ṛiténa dhíyaṃ dadhâmi ‖ 8 ‖ abhí vo devîṃ dhíyaṃ dadhidhvam prá vo devatrấ vấcaṃ kṛiṇudhvam ‖ 9 ‖ ấ cashṭa âsâm pấtho nadî́nâṃ váruṇa ugráḥ sahásracakshâḥ ‖ 10 ‖ 25 ‖

rấjâ râshṭrấṇâṃ péço nadî́nâm ánuttam asmai kshatráṃ viçvấyu ‖ 11 ‖ ávishṭo asmấn víçvâsu vikshv ádyuṃ kṛiṇota çáṅsaṃ ninitsóḥ ‖ 12 ‖ vy ètu didyúd dvishấm áçevâ yuyóta víshvag rápas tanûnâm ‖ 13 ‖ ávîn no agnír havyấn námobhiḥ préshṭho asmâ adhâyi stómaḥ ‖ 14 ‖ sajûr devébhir apấṃ nápâtaṃ sákhâyaṃ kṛidhvaṃ çivó no astu ‖ 15 ‖ abjấm ukthaír ábhiṃ gṛiṇîshe budhné nadî́nâṃ rájaḥsu shî́dan ‖ 16 ‖ mấ nó 'hir budhnyò rishé dhân mấ yajnó asya sridhad ṛitâyóḥ ‖ 17 ‖ utá na eshú nṛíshu çrávo dhuḥ prá râyé yantu çárdhanto aryáḥ ‖ 18 ‖ tápanti çátruṃ svàr ṇá bhûmâ mahấsenâso ámebhir eshâm ‖ 19 ‖ ấ yán naḥ pátnîr gámanty áchâ tváshṭâ supấṇir dádhâtu vîrấn ‖ 20 ‖ 26 ‖

práti naḥ stómaṃ tváshṭâ jusheta syấd asmé arámatir vasûyúḥ ‖ 21 ‖ tấ no râsan râtishấco vásûny ấ ródasî varuṇânî́ çṛiṇotu | várûtrîbhiḥ suçaraṇó no astu tváshṭâ su-

---

34, 2 pṛithivyấḥ. 3 çúrâḥ. máṅsante. 4 dhûḥ-sú asmai dádhâta áçvân. 5 sthâta áhâ-iva. yấtâ-iva. 7 ná ârta. 10 cashṭe. 11 viçvá-âyu. 12 ávishṭo *iti*. vikshú. 13 ví etu. 14 ávît. havya-át. asmai. 16 ap-jấm. sîdan. 17 naḥ áhiḥ. dhât. 19 ná bhûma. 20 yát. ácha. 22 ródasî *iti*.

Digitized by Google

dátro ví dadhâtu rấyaḥ ‖ 22 ‖ tán no rấyaḥ párvatâs tán na ấpas tád râtishấca óshadhîr utá dyaúḥ | vánaspátibhiḥ pṛithivî sajóshâ ubhé ródasî pári pâsato naḥ ‖ 23 ‖ ánu tád urvî ródasî jihâtâm ánu dyukshó váruṇa índrasakhâ | ánu víçve marúto yé sahấso râyáḥ syâma dharúṇaṃ dhiyádhyai ‖ 24 ‖ tán na índro váruṇo mitró agnír ấpa óshadhîr vaníno jushanta | çármant syâma marútâm upásthe yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 25 ‖ 27 ‖

35 (551). trishṭubh.

Çáṃ na indrâgnî bhavatâm ávobhiḥ çáṃ na índrâváruṇâ râtáhavyâ | çám índrâsómâ suvitấya çáṃ yóḥ çáṃ na índrâpûshấṇâ vấjasâtau ‖ 1 ‖ çáṃ no bhágaḥ çám u naḥ çáṅso astu çáṃ naḥ púraṃdhiḥ çám u santu rấyaḥ | çáṃ naḥ satyásya suyámasya çáṅsaḥ çáṃ no aryamấ purujâtó astu ‖ 2 ‖ çáṃ no dhâtấ çám u dhartấ no astu çáṃ na urûcî bhavatu svadhấbhiḥ | çáṃ ródasî bṛihatî çáṃ no ádriḥ çáṃ no devấnâṃ suhávâni santu ‖ 3 ‖ çáṃ no agnír jyótiranîko astu çáṃ no mitrấváruṇâv açvínâ çám | çáṃ naḥ sukṛítâṃ sukṛitấni santu çáṃ na ishiró abhí vâtu vấtaḥ ‖ 4 ‖ çáṃ no dyấvâpṛithivî pûrváhûtau çám antárikshaṃ dṛiçáye no astu | çáṃ na óshadhîr vaníno bhavantu çáṃ no rájasas pátir astu jishṇúḥ ‖ 5 ‖ 28 ‖

çáṃ na índro vásubhir devó astu çám âdityébhir váruṇaḥ suçáṅsaḥ | çám no rudró rudrébhir jálâshaḥ çáṃ nas tváshṭâ gnấbhir ihá çṛiṇotu ‖ 6 ‖ çáṃ naḥ sómo bhavatu bráhma çáṃ naḥ çáṃ no grấvâṇaḥ çám u santu yajnấḥ | çáṃ naḥ svárûṇâm mitáyo bhavantu çáṃ naḥ prasvàḥ çám

---

34, 23 tát. 24 urvî-ródasi *iti*. 25 tát. — 35, 3 r. bṛihatî *iti*.

Digitized by Google

v astu védiḥ ‖ 7 ‖ çáṃ naḥ sűrya urucákshâ úd etu çáṃ naç cátasraḥ pradíço bhavantu | çáṃ naḥ párvatâ dhruváyo bhavantu çáṃ naḥ síndhavaḥ çáṃ u santv ấpaḥ ‖ 8 ‖ çáṃ no áditir bhavatu vratébhiḥ çáṃ no bhavantu marútaḥ svarkấḥ | çáṃ no víshṇuḥ çám u pûshấ no astu çáṃ no bhavítraṃ çám v astu vâyúḥ ‖ 9 ‖ çáṃ no devấḥ savitấ trấyamâṇaḥ çáṃ no bhavantûsháso vibhâtîḥ | çáṃ no parjánya bhavatu prajấbhyaḥ çáṃ naḥ kshétrasya pátir astu çambhúḥ ‖ 10 ‖ 29 ‖

çáṃ no devấ viçvádevâ bhavantu çáṃ sárasvatî sahá dhîbhír astu | çám abhishấcaḥ çám u râtishấcaḥ çáṃ no divyấḥ pấrthivâḥ çáṃ no ápyâḥ ‖ 11 ‖ çáṃ naḥ satyásya pátayo bhavantu çáṃ no árvantaḥ çám u santu gấvaḥ | çáṃ na ṛibhávaḥ sukṛítaḥ suhástâḥ çáṃ no bhavantu pitáro háveshu ‖ 12 ‖ çáṃ no ajá ékapâd devó astu çáṃ nó 'hir budhnyàḥ çáṃ samudráḥ | çáṃ no apấṃ nápât perúr astu çáṃ naḥ pṛíçnir bhavatu devágopâḥ ‖ 13 ‖ âdityấ rudrấ vásavo jushantedám bráhma kriyámâṇaṃ návîyaḥ | çṛiṇvántu no divyấḥ pấrthivâso gójâtâ utá yé yajníyâsaḥ ‖ 14 ‖ yé devấnâṃ yajníyâ yajníyânâm mánor yájatrâ amṛítâ ṛitajnấḥ | té no râsantâm urugâyám adyá yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 15 ‖ 30 ‖

Tṛitîyo 'dhyâyaḥ.

36 (552). trishṭubh.

Prá bráhmaitu sádanâd ṛitásya ví raçmíbhiḥ sasṛije sűryo gấḥ | ví sấnunâ pṛithivî́ sasra urvî́ pṛithú prátîkam

---

35, 8 ûṃ *iti* astu. párvatâḥ. 9 su-arkấḥ. 10 bhavantu ushásaḥ. 11 devấḥ viçvá-devâḥ. 13 naḥ áhiḥ. 14 âdityấḥ rudrấḥ. jushanta idám. 15 yajníyâḥ. — 36, 1 bráhma etu. sasre.

Digitized by Google

ádhy édhe agníḥ ‖ 1 ‖ imắṃ vâm mitrâvaruṇâ suvṛiktím íshaṃ ná kṛiṇve asurâ návîyaḥ | inó vâm anyáḥ padavîr ádabdho jánaṃ ca mitró yatati bruvâṇáḥ ‖ 2 ‖ ấ vắtasya dhrájato ranta ityắ ápîpayanta dhenávo ná sŭdâḥ | mahó diváḥ sádane jắyamânó 'cikradad vṛishabháḥ sásminn ŭdhan ‖ 3 ‖ girắ yá etắ yunájad dhárî ta índra priyắ suráthâ çûra dhâyŭ | prá yó manyúṃ rírikshato minắty ấ sukrátum aryamáṇaṃ vavṛityâm ‖ 4 ‖ yájante asya sakhyáṃ váyaç ca namasvínaḥ svá ṛitásya dhắman | ví pṛíksho bâbadhe nṛíbhiḥ stávâna idáṃ námo rudrắya préshṭham ‖ 5 ‖ 1 ‖

ấ yát sâkáṃ yaçáso vâvaçânắḥ sárasvatî saptáthî síndhumâtâ | yắḥ sushváyanta sudúghâḥ sudhârắ abhí svéna páyasâ pîpyânâḥ ‖ 6 ‖ utá tyé no marúto mandasânắ dhíyaṃ tokáṃ ca vâjíno 'vantu | mắ naḥ pári khyad áksharâ cáranty ávîvṛidhan yújyaṃ te rayíṃ naḥ ‖ 7 ‖ prá vo mahîṃ arámatiṃ kṛiṇudhvam prá pûshánaṃ vidathyàṃ ná vîrám | bhágaṃ dhiyò 'vitắraṃ no asyắḥ sâtaú vắjaṃ râtishắcam púraṃdhim ‖ 8 ‖ áchâyáṃ vo marutaḥ çlóka etv áchâ víshṇuṃ nishiktapắm ávobhiḥ | utá prajắyai gṛiṇaté váyo dhur yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 9 ‖ 2 ‖

37 (553). trishṭubh.

Ắ vo vắhishṭho vahatu stavádhyai rátho vâjâ ṛibhukshaṇo ámṛiktaḥ | abhí tripṛishṭhaíḥ sávaneshu sómair máde suçiprâ mahábhiḥ pṛiṇadhvam ‖ 1 ‖ yûyáṃ ha rátnam maghávatsu dhattha svardṛíça ṛibhukshaṇo ámṛiktam | sáṃ

36, 1 ấ idhe. 3 rante. jáyamânaḥ ácikradat. 4 hárî *iti* te. 5 své. 7 mandasânắḥ. cárantî. 8 dhiyáḥ avitắram. 9 ácha ayám. ácha. nisikta-pắm. — 37, 1 su-çiprâḥ.

Digitized by Google

yajnéshu svadhâvantaḥ pibadhvaṃ ví no rādhâṅsi matíbhir dayadhvam ‖ 2 ‖ uvócitha hí maghavan deshṇám mahó árbhasya vásuno vibhāgé | ubhā́ te pūrṇā́ vásunā gábhastī ná sūnṛítâ ní yamate vasavyấ ‖ 3 ‖ tvám indra sváyaçâ ṛibhukshā́ vā́jo ná sâdhúr ástam eshy ṛíkvâ | vayáṃ nú te dâçvā́ṅsaḥ syâma bráhma kṛiṇvánto harivo vásishṭhâḥ ‖ 4 ‖ sánitâsi praváto dâçúshe cid yā́bhir vívesho haryaçva dhîbhíḥ | vavanmā́ nú te yújyâbhir ûtī́ kadā́ na indra râyá ā́ daçasyeḥ ‖ 5 ‖ 3 ‖

vâsáyasîva vedhásas tvám naḥ kadā́ na indra vácaso bubodhaḥ | ástaṃ tâtyā́ dhiyā́ rayíṃ suvī́raṃ pṛikshó no árvâ ny ùhîta vâjī́ ‖ 6 ‖ abhí yáṃ devī́ nírṛitiç cid ī́çe nákshanta índraṃ çarádaḥ supṛíkshaḥ | úpa tribandhúr jarádashṭim ety ásvaveçaṃ yáṃ kṛiṇávanta mártāḥ ‖ 7 ‖ ā́ no rā́dhâṅsi savitaḥ stavádhyâ ā́ rā́yo yantu párvatasya râtaú | sádâ no divyáḥ pâyúḥ sishaktu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 8 ‖ 4 ‖

38 (554). trishṭubh.

Úd u shyá deváḥ savitā́ yayâma hiraṇyáyīṃ amátiṃ yā́m áçiçret | nûnám bhágo hávyo mā́nushebhir ví yó rátnā purūvásur dádhâti ‖ 1 ‖ úd u tishṭha savitaḥ çrudhy àsyá hiraṇyapā́ṇe prábhṛitāv ṛitásya | vy ùrvī́ṃ pṛithvī́ṃ amátiṃ sṛijānā́ ā́ nṛíbhyo martabhójanaṃ suvānáḥ ‖ 2 ‖ ápi shṭutáḥ savitā́ devó astu yám ā́ cid víçve vásavo gṛiṇánti | sá naḥ stómān namasyàç cáno dhâd víçvebhiḥ pâtu pâyúbhir ní sū́rīn ‖ 3 ‖ abhí yáṃ devy áditir gṛiṇā́ti savā́ṃ devásya sa-

37, 3 gábhasti *iti*. 4 ṛibhukshā́ḥ. 5 sánitā asi. vavanmā́. 6 vâsáyasi-iva. ní uhita. 7 nákshante. ásva-veçam. 8 stavádhyai. — 38, 1 syáḥ. 2 çrudhí asyā́. ví urvī́m. 3 stutáḥ 4 devī́.

Digitized by Google

vitúr jushâṇâ | abhí samrấjo váruṇo gṛiṇanty abhí mitrấso aryamấ sajóshâḥ ‖ 4 ‖ abhí yé mithó vanúshaḥ sápante râtíṃ divó râtishấcaḥ pṛithivyấḥ | áhir budhnyà utá naḥ çṛiṇotu várûtry ékadhenubhir ní pâtu ‖ 5 ‖ ánu tán no jấspátir manṡishṭa rátnaṃ devásya savitúr iyânáḥ | bhágam ugró 'vase jóhavîti bhágam ánugro ádha yâti rátnam ‖ 6 ‖ çáṃ no bhavantu vấjino háveshu devátâtâ mitádravaḥ svarkấḥ | jambháyanto 'hiṃ vṛíkaṃ rákshâṅsi sánemy asmád yuyavann ámîvâḥ ‖ 7 ‖ vấje-vâje 'vata vấjino no dháneshu víprâ amṛitấ ṛitajnâḥ | asyá madhváḥ pibata mâdáyadhvaṃ tṛiptấ yâta pathíbhir devayấnaiḥ ‖ 8 ‖ 5 ‖

39 (555). trishṭubh.

Ûrdhvó agníḥ sumatíṃ vásvo açret pratîcî́ jûrṇír devátâtim eti | bhejâte ádrî rathyèva pánthâm ṛitáṃ bódhâ na ishitó yajâti ‖ 1 ‖ prá vâvṛije suprayấ barhír eshâm ā́ viçpátîva bîríta iyâte | viçấm aktór ushásaḥ pûrváhûtau vâyúḥ pûshấ svastáye niyútvân ‖ 2 ‖ jmayấ átra vásavo ranta devấ urấv antárikshe marjayanta çubhrấḥ | arvấk pathá urujrayaḥ kṛiṇudhvaṃ çrótâ dûtásya jagmúsho no asyá ‖ 3 ‖ té hí yajnéshu yajníyâsa ûmâḥ sadhásthaṃ viçve abhí sánti devấḥ | tấñ adhvará uçató yakshy agne çrushṭî́ bhágaṃ nấsatyâ púraṃdhim ‖ 4 ‖ ā́gne gíro divá ā́ pṛithivyấ mitráṃ vaha váruṇam índram agním | ā́ryamáṇam áditiṃ víshṇum eshâṃ sárasvatî marúto mâdayantâm ‖ 5 ‖ raré havyám matíbhir yajníyânâṃ nákshat kấmam mártyânâm ásinvan | dhấtâ rayím avidasyáṃ sadâsấṃ sakshîmáhi yújyebhir nú

38, 5 várûtrî. 6 tát. jấḥpátiḥ. ávase. 7 mitá-dravaḥ su-arkấḥ jambháyantaḥ áhim. 8 tṛiptấḥ. — 39, 1 bhejâte-ádrî *iti* rathyấ-iva. 2 vavṛije su-prayấḥ. viçpáti-iveti bîríte iyâte *iti*. 3 çróta 4 adhvaré. 5 ā́ agne. pṛithivyấḥ. ā́ aryamáṇam. 6 dhấta. avi dasyám sadâ-sấm.

Digitized by Google

devaíḥ ‖ 6 ‖ nú ródasî abhíshṭute vásishṭhair ṛitávâno váruṇo mitró agníḥ | yáchantu candrấ upamấṃ no arkấṃ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 6 ‖

40 (556). trishṭubh.

Ó çrushṭír vidathyâ sám etu práti stómaṃ dadhîmahi turấṇâm | yád adyá devấḥ savitấ suvấti syấmâsya ratníno vibhâgé ‖ 1 ‖ mitrás tán no váruṇo ródasî ca dyúbhaktam índro aryamấ dadâtu | dídeshṭu devy áditî rékṇo vâyúç ca yán niyuvaíte bhágaç ca ‖ 2 ‖ séd ugró astu marutaḥ sá çushmî yám mártyam pṛishadaçvâ ávâtha | utém agníḥ sárasvatî junánti ná tásya râyáḥ paryetấsti ‖ 3 ‖ ayáṃ hí netấ váruṇa ṛitásya mitró rấjâno aryamấpo dhuḥ | suhávâ devy áditir anarvấ té no áṅho áti parshann árishṭân ‖ 4 ‖ asyá devásya mîḷhúsho vayấ víshṇor eshásya prabhṛithé havírbhiḥ | vidé hí rudró rudríyam mahitvấṃ yâsishṭấṃ vartír açvinâv írâvat ‖ 5 ‖ mấtra pûshann âghṛiṇa irasyo várûtrî yád râtishấcaç ca rấsan | mayobhúvo no árvanto ní pântu vṛishṭím párijmâ vấto dadâtu ‖ 6 ‖ nú ródasî abhíshṭute vásishṭhair — ‖ 7 ‖ 7 ‖

41 (557). trishṭubh. 1 jagatî.

Prâtár agním prâtár índraṃ havâmahe prâtár mitrấváruṇâ prâtár açvínâ | prâtár bhágam pûshấṇam bráhmaṇas pátim prâtáḥ sómam utá rudráṃ huvema ‖ 1 ‖ prâtarjítam bhágam ugráṃ huvema vayám putrám áditer yó vidhartấ | âdhráç cid yám mányamânas turáç cid rấjâ cid yám bhá-

---

39, 7 nú r. abhí-stute *iti*. — 40, 1 ó *iti*. syấma asya. 2 tát. ródasî *iti*. devî áditiḥ. yát niyuvaíte *iti*. 3 sáḥ ít. utá ím. pari-etấ asti. 4 aryamấ ấpaḥ. devî. 5 vayấḥ. 6 mấ átra. â-ghṛiṇe.

Digitized by Google

gam bhakshîty âha ‖ 2 ‖ bhága prâṇetar bhága sátyarâdho bhágemâṃ dhíyam úd avâ dádan naḥ | bhága prá ṇo janaya góbhir âçvair bhága prá nṛíbhir nṛivántaḥ syâma ‖ 3 ‖ utédânîm bhágavantaḥ syâmotá prapitvá utá mádhye áhnâm | utóditâ maghavant sûryasya vayáṃ devânâṃ sumatáu syâma ‖ 4 ‖ bhága evá bhágavâñ astu devâs téna vayám bhágavantaḥ syâma | táṃ tvâ bhaga sárva íj johavîti sá no bhaga puraetâ bhavehá ‖ 5 ‖ sám adhvarâyosháso namanta dadhikrâveva çúcaye padâya | arvâcînâṃ vasuvídam bhágaṃ no rátham iváçvâ vâjina â vahantu ‖ 6 ‖ âçvâvatîr gómatîr na ushâso vîrávatîḥ sádam uchantu bhadrâḥ | ghṛitáṃ dúhânâ viçvátaḥ prápîtâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 8 ‖

42 (558). trishṭubh.

Prá brahmâṇo áṅgiraso nakshanta prá krandanúr nabhanyàsya vetu | prá dhenáva udaprúto navanta yujyâtâm ádrî adhvarásya péçaḥ ‖ 1 ‖ sugás te agne sánavitto ádhvâ yuñkshvâ suté harito rohitaç ca | yé vâ sádmann arushâ vîravâho huvé devânâṃ jánimâni sattáḥ ‖ 2 ‖ sám u vo yajnám mahayan námobhiḥ prá hótâ mandró ririca upâké | yájasva sú purvaṇîka devân â yajníyâm arámatim vavṛityâḥ ‖ 3 ‖ yadâ vîrásya reváto duroṇé syonaçîr átithir âciketat | súprîto agníḥ súdhito dáma â sá viçé dâti váryam íyatyai ‖ 4 ‖ imáṃ no agne adhvaráṃ jushasva marútsv índre yaçásaṃ kṛidhî naḥ | â náktâ barhíḥ sadatâm ushâso-

---

41, 2 bhakshi íti. 3 bhága imâm. ava dádat. naḥ. 4 utá idânîm. syâma utá pra-pitvé. utá út-itâ. 5 ít. bhava ihá. 6 adhvaráya ushásaḥ. dadhikrâvâ-iva. iva áçvâḥ. 7 ushásaḥ. dúhânâḥ. prá-pîtâḥ. — 42, 1 ádrî *iti*. 2 yuñkshvá. arushâḥ. 3 ririce. puru-aníka. 4 dáme. 5 kṛidhi. ushásâ.

Digitized by Google

çántâ mitrâváruṇâ yajehá ‖ 5 ‖ evâgníṃ sahasyàṃ vásishṭho râyáskâmo viçvápsnyasya staut | íshaṃ rayím paprathad vâjam asmé yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 9 ‖

43 (559). triṣṭubh.

Prá vo yajnéshu devayánto arcan dyâvâ námobhiḥ pṛithivî́ ishádhyai | yéshâm bráhmâṇy ásamâni víprâ víshvag viyánti vaníno ná çákhâḥ ‖ 1 ‖ prá yajná etu hétvo ná sáptir úd yachadhvaṃ sámanaso ghṛitácîḥ | stṛiṇîtá barhír adhvaráya sâdhŭrdhvấ çocî́ṅshi devayűny asthuḥ ‖ 2 ‖ ấ putráso ná mâtáraṃ víbhṛitrâḥ sấnau devấso barhíshaḥ sadantu | ấ viçvấcî vidathyấm anaktv ágne mấ no devátâtâ mṛídhas kaḥ ‖ 3 ‖ té sîshapanta jósham ấ yájatrâ ṛitásya dhấrâḥ sudúghâ dúhânâḥ | jyéshṭhaṃ vo adyá máha ấ vásûnâm ấ gantana sámanaso yáti shṭhá ‖ 4 ‖ evấ no agne vikshv ấ daçasya tváyâ vayáṃ sahasâvann âskrâḥ | râyấ yujấ sadhamấdo árishṭâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 10 ‖

44 (560). triṣṭubh. 1 jagatî.

Dadhikrấṃ vaḥ prathamám açvínoshásam agníṃ sámiddham bhágam ûtáye huve | índraṃ víshṇum pûshấṇam bráhmaṇas pátim âdityấn dyâvâpṛithivî́ apáḥ svàḥ ‖ 1 ‖ dadhikrấm u námasâ bodháyanta udî́râṇâ yajnám upaprayántaḥ | íḷâṃ devî́m barhíshi sâdáyanto 'çvínâ víprâ suhávâ huvema ‖ 2 ‖ dadhikrấvâṇam bubudhânó agním úpa bruva ushásaṃ sûryaṃ gấm | bradhnám mâñçcatór váruṇasya ba-

---

42, 5 uçántâ. yaja ihá. 6 evá agním. râyáḥ-kâmaḥ. — 43, 1 pṛithivî *iti*. vi-yánti. 2 sádhú ûrdhvấ. 4 su-dúghâḥ. sthá. 5 evá. vikshú. árishṭâḥ. — 44, 1 açvínâ ushásam. dyâvâpṛithivî *iti*. 2 ut-îráṇâḥ. 3 bruve. mañçcatóḥ.

Digitized by Google

bhrúṃ té víçvâsmád duritâ yâvayantu ‖ 3 ‖ dadhikrâvâ prathamó vâjy árvâgre ráthânâm bhavati prajânán | saṃvidâná ushásâ sûryeṇâdityébhir vásubhir áṅgirobhiḥ ‖ 4 ‖ â no dadhikrâḥ pathyâṃ anaktv ṛitásya pánthâm ánvetavâ u | çriṇótu no daívyaṃ çárdho agníḥ çriṇvántu víçve mahishâ ámûrâḥ ‖ 5 ‖ 11 ‖

45 (561). trishṭubh.

Â devó yâtu savitâ surátno 'ntarikshaprâ váhamâno áçvaiḥ | háste dádhâno náryâ purûṇi niveçáyañ ca prasuváñ ca bhûma ‖ 1 ‖ úd asya bâhû çithirâ bṛihántâ hiraṇyáyâ divó ántâñ anashṭâm | nûnáṃ só asya mahimâ panishṭa sûraç cid asmâ ánu dâd apasyâm ‖ 2 ‖ sá ghâ no devâḥ savitâ sahâvâ sâvishad vásupatir vásûni | viçráyamâṇo amátim urûcîm martabhójanam ádha râsate naḥ ‖ 3 ‖ imâ gíraḥ savitâraṃ sujihvám pûrṇágabhastim îḷate supâṇím | citráṃ váyo bṛihád asmé dadhâtu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 4 ‖ 12 ‖

46 (562). jagatî. 4 trishṭubh.

Imâ rudrâya sthirádhanvane gíraḥ kshipréshave devâya svadhâvne | áshâḷhâya sáhamânâya vedháse tigmâyudhâya bharatâ çriṇótu naḥ ‖ 1 ‖ sá hí kshâyeṇa kshámyasya jánmanaḥ sâmrâjyena divyásya cétati | ávann ávantîr úpa no dúraç carânamîvó rudra jâsu no bhava ‖ 2 ‖ yâ te didyúd ávasṛishṭâ divás pári kshmayâ cárati pári sâ vṛiṇaktu naḥ | sahásraṃ te svapivâta bheshajâ mâ nas tokéshu tánayeshu

---

44, 3 víçvâ asmát duḥ-itâ yavayantu. 4 vâjî árvâ ágre. sûryeṇa ádityébhiḥ. 5 ánu-etavaí. — 45, 1 antariksha-práḥ. 2 asmai. 3 gha. sahá-vâ â. 4 imâḥ. — 46, 1 imâḥ. kshiprá-ishave. bharata. 2 cara anamîvâḥ. 3 su-apivâta.

Digitized by Google

rîrishaḥ || 3 || mẫ no vadhî rudra mẫ párâ dâ mẫ te bhûma prásitau hîḷitásya | ã̃ no bhaja barhíshi jîvaçaṅsé yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 4 || 13 ||

47 (563). trishṭubh.

Ấpo yáṃ vaḥ prathamáṃ devayánta indrapấnam ûrmím ákṛiṇvateḷáḥ | táṃ vo vayáṃ çúcim ariprám adyá ghṛitaprúsham mádhumantaṃ vanema || 1 || tám ûrmím âpo mádhumattamaṃ vo 'pấṃ nápâd avatv âçuhémâ | yásminn índro vásubhir mâdáyâte tám açyâma devayánto vo adyá || 2 || çatápavitrâḥ svadháyâ mádantîr devîr devấnâm ápi yanti pấthaḥ | tấ índrasya ná minanti vratấni síndhubhyo havyáṃ ghṛitávaj juhota || 3 || yấḥ sűryo raçmíbhir âtatấna yấbhya índro áradad gâtúm ûrmím | té síndhavo várivo dhâtanâ no yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 4 || 14 ||

48 (564). trishṭubh.

Ṛíbhukshaṇo vâjâ mâdáyadhvam asmé naro maghavânaḥ sutásya | ã̃ vo 'rvấcaḥ krátavo ná yâtấṃ víbhvo ráthaṃ náryaṃ vartayantu || 1 || ṛibhúr ṛibhúbhir abhí vaḥ syâma víbhvo vibhúbhiḥ çávasâ çávâṅsi | vấjo asmấ̃ avatu vấjasâtâv índreṇa yujấ̃ tarushema vṛitrám || 2 || té cid dhí pûrvîr abhí sánti çâsấ̃ víçvẫ aryá uparátâti vanvan | índro víbhvẫ ṛibhukshấ̃ vấjo aryáḥ çátror mithatyấ̃ kṛiṇavan ví nṛimṇám || 3 || nű devâso várivaḥ kartanâ no bhûtá no víçvé 'vase sajóshâḥ | sám asmé íshaṃ vásavo dadîran yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 4 || 15 ||

46, 3 ririshaḥ. 4 vadhîḥ. dâḥ. — 47, 1 ákṛiṇvata iḷáḥ. 3 ghṛitá -vat. 4 dhâtana. — 48, 1 vâjâḥ. ví-bhvaḥ. 3 hí. ví-bhvâ ṛibhukshấḥ. 4 nú. kartana. víçve ávase. asmé *iti*.

Digitized by Google

49 (565). trishṭubh.

Samudrájyeshṭhâḥ salilásya mádhyât punânâ yanty ániviçamânâḥ | índro yâ vajrî vṛishabhó rarâda tâ âpo devîr ihá mâm avantu ‖ 1 ‖ yâ âpo divyâ utá vâ srávanti khanítrimâ utá vâ yâḥ svayamjâḥ | samudrârthâ yâḥ çúcayaḥ pâvakâs tâ âpo — ‖ 2 ‖ yâsâṃ râjâ váruṇo yâti mádhye satyânṛité avapáçyañ jánânâm | madhuççútaḥ çúcayo yâḥ pâvakâs tâ âpo — ‖ 3 ‖ yâsu râjâ váruṇo yâsu sómo viçve devâ yâsûrjam mádanti | vaiçvânaró yâsv agníḥ právishṭas tâ âpo — ‖ 4 ‖ 16 ‖

50 (566). jagatî. 4 atijagatî oder çakvarî.

Â mâm mitrâvaruṇehá rakshataṃ kulâyâyad viçváyan mâ na â gan | ajakâvâṃ durdṛiçîkaṃ tiró dadhe mâ mâm pádyena rápasâ vidat tsáruḥ ‖ 1 ‖ yád vijâman párushi vándanam bhúvad ashṭhîvántau pári kulphaú ca déhat | agníṣ ṭác chócann ápa bâdhatâm itó mâ mâm pádyena — ‖ 2 ‖ yác chalmalaú bhávati yán nadîshu yád óshadhîbhyaḥ pári jâyate vishám | viçve devâ nír itás tát suvantu mâ mâm pádyena — ‖ 3 ‖ yâḥ praváto niváta udváta udanvátîr anudakâç ca yâḥ | tâ asmábhyam páyasâ pínvamânâḥ çivâ devîr açipadâ bhavantu sárvâ nadyò açimidâ bhavantu ‖ 4 ‖ 17 ‖

51 (567). trishṭubh.

Âdityânâm ávasâ nûtanena sakshîmâhi çármaṇâ çáṃtamena | anâgâstvé adititvé turâsa imâṃ yajnâṃ dadhatu çróshamâṇâḥ ‖ 1 ‖ âdityâso áditir mâdayantâm mitró aryamâ

49, 1 punânâḥ. yâḥ. 2 samudrá-arthâḥ. 3 satyânṛité *iti*. 4 devâḥ yâsu ûrjam. — 50, 1 mitrâvaruṇâ ihá. vi-çváyat. ajakâ-vâm. 2 vi-jâman. agníḥ tát çócan. 3 yát çalmalaú. yát. devâḥ. 4 çivâḥ. açipadâḥ. sárvâḥ. açimidâḥ.

Digitized by Google

váruṇo rájishṭhâḥ | asmấkaṃ santu bhúvanasya gopấḥ pí-
bantu sómam ávase no adyá ‖ 2 ‖ âdityấ víçve marútaç ca
víçve devấç ca víçva ṛibhávaç ca víçve | índro agnír açvínâ
tushṭuvấnấ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 3 ‖ 18 ‖

52 (568). trishṭubh.

Âdityấso áditayaḥ syâma pŭ́r devatrấ vasavo martya-
trấ | sánema mitrấvaruṇấ sánanto bhávema dyâvâpṛithivî
bhávantaḥ ‖ 1 ‖ mitrás tán no váruṇo mâmahanta çárma
tokấya tánayâya gopấḥ | mấ vo bhujemânyájâtam éno mấ
tát karma vasavo yác cáyadhve ‖ 2 ‖ turaṇyávó 'ṅgiraso
nakshanta rátnaṃ devásya savitúr iyânấḥ | pitấ ca tán no
mahấn yájatro víçve devấḥ sámanaso jushanta ‖ 3 ‖ 19 ‖

53 (569). trishṭubh.

Prá dyấvâ yajnaíḥ pṛithivî́ námobhiḥ sabấdha îḷe bṛi-
hatî́ yájatre | té cid dhí pŭ́rve kaváyo gṛiṇántaḥ puró mahî́
dadhiré devápŭtre ‖ 1 ‖ prá pûrvajé pitárâ návyasîbhir gîr-
bhíḥ kṛiṇudhvaṃ sádane ṛitásya | ấ no dyâvâpṛithivî daí-
vyena jánena yâtam máhi vâṃ várûtham ‖ 2 ‖ utó hí vâṃ
ratnadhéyâni sánti purū́ṇi dyâvâpṛithivî sudấse | asmé dhat-
taṃ yád ásad áskṛidhoyu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ
‖ 3 ‖ 20 ‖

54 (570). trishṭubh.

Vấstosh pate práti jânîhy asmấnt svâveçó anamîvó bhavâ
naḥ | yát tvémahe práti tán no jushasva çáṃ no bhava

51, 3 âdityấḥ. víçve ṛibhávaḥ. tustuvấnâḥ. — 52, 2 tát. bhujema anyá-jâtam. yát. 3 turaṇyávaḥ áṅgirasaḥ. tát. — 53, 1 pṛithivî́-bṛi-hatî́-yájatre-té-mahî́-devápŭtre *iti*. hí. 2 pûrvajé-sádane *iti*. 3 utó *iti*. — 54, 1 su-âveçáḥ. bhava. tvâ ímahe. tát.

Digitized by Google

dvipáde çáṃ cátushpade ‖ 1 ‖ vástosh pate pratáraṇo na edhi gayasphāno góbhir áçvebhir indo | ajárâsas te sakhyé syâma pitéva putrắn práti no jushasva ‖ 2 ‖ vástosh pate çagmáyâ saṃsádâ te sakshîmâhi raṇváyâ gâtumátyâ | pâhí kshéma utá yóge váraṃ no yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 3 ‖ 21 ‖

55 (571). gâyatrî. 2—4 uparishṭâdbṛihatî. 5—8 anushṭubh.

Amîvahắ vâstosh pate víçvâ rûpắṇy âviçán | sákhâ suçéva edhi naḥ ‖ 1 ‖ yád arjuna sârameya datáḥ piçaṅga yáchase | vîva bhrâjanta ṛishṭáya úpa srákveshu bápsato ní shú svapa ‖ 2 ‖ stenáṃ râya sârameya táskaraṃ vâ punaḥsara | stotṛ́ṇ índrasya râyasi kím asmắn duchunâyase ní shú svapa ‖ 3 ‖ tváṃ sûkarásya dardṛihi táva dardartu sûkaráḥ | stotṛ́ṇ índrasya — ‖ 4 ‖ sástu mâtắ sástu pitắ sástu çvắ sástu viçpátiḥ | sasántu sárve jnâtáyaḥ sástv ayám abhíto jánaḥ ‖ 5 ‖ yá ắste yáç ca cárati yáç ca páçyati no jánaḥ | téshâṃ sáṃ hanmo akshắṇi yáthedáṃ harmyáṃ táthâ ‖ 6 ‖ sahásraçṛiṅgo vṛishabhó yáḥ samudrắd udắcarat | ténâ sahasyènâ vayáṃ ní jánant svâpayâmasi ‖ 7 ‖ proshṭheçayắ vahyeçayắ nắrîr yắs talpaçî́varîḥ | stríyo yắḥ púṇyagandhâs tắḥ sárvâḥ svâpayâmasi ‖ 8 ‖ 22 ‖

Tṛitîyo 'nuvâkaḥ.

56 (572). 1—11 dvipadâ. 12—25 trishṭubh.

Ká îṃ vyáktâ náraḥ sánîḷâ rudrásya máryâ ádhâ sváçvâḥ ‖ 1 ‖ nákir hy èshâṃ janúṅshi véda té aṅgá vidre mi-

---

54, 2 gâya-sphắnaḥ. pitắ-iva. 3 kshéme. — 55, 2 ví-iva bhrâjante. sú. 3 duchuna-yase. 6 yáthâ idám. 7 ut-ắcarat. téna sahasyèna. 8 proshṭhe-çayắḥ vahye-çayắḥ. — 56, 1 ké. ví-aktâḥ. sá-nîḷâḥ. ádha. 2 hí eshâm.

Digitized by Google

thó janítram || 2 || abhí svapū́bhir mithó vapanta vā́tasvanasaḥ çyenā́ aspṛidhran || 3 || etā́ni dhī́ro niṇyā́ ciketa pṛíçnir yád ū́dho mahī́ jabhā́ra || 4 || sā́ víṭ suvī́râ marúdbhir astu sanā́t sáhantî púshyantî nṛimṇám || 5 || yā́maṃ yéshṭhâḥ çubhā́ çóbhishṭhâḥ çriyā́ sámmiçlâ ójobhir ugrā́ḥ || 6 || ugráṃ va ójaḥ sthirā́ çávâṅsy ádhâ marúdbhir gaṇás túvishmân || 7 || çubhró vaḥ çúshmaḥ krúdhmî mánâṅsi dhúnir múnir iva çárdhasya dhṛishṇóḥ || 8 || sánemy asmád yuyóta didyúm mā́ vo durmatír ihá práṇañ naḥ || 9 || priyā́ vo nā́ma huve turā́ṇâm ā́ yát tṛipán maruto vâvaçânā́ḥ || 10 || 23 ||

svâyudhā́sa ishmíṇaḥ sunishkā́ utá svayáṃ tanvàḥ çúmbhamânâḥ || 11 || çúcî vo havyā́ marutaḥ çúcînâṃ çúciṃ hinomy adhvaráṃ çúcibhyaḥ | ṛiténa satyám ṛitasā́pa âyañ chúcijanmânaḥ çúcayaḥ pâvakā́ḥ || 12 || áṅseshv ā́ marutaḥ khâdáyo vo vákshaḥsu rukmā́ upaçiçriyâṇā́ḥ | ví vidyúto ná vṛishṭíbhî rucânā́ ánu svadhā́m ā́yudhair yáchamânâḥ || 13 || prá budhnyā́ va îrate máhâṅsi prá nā́mâni prayajyavas tiradhvam | sahasríyaṃ dámyam bhâgám etáṃ gṛihamedhī́yam maruto jushadhvam || 14 || yádi stutásya maruto adhîthétthā́ víprasya vâjíno hávîman | makshū́ râyáḥ suvī́ryasya dâta nū́ cid yám anyá âdábhad árâvâ || 15 || 24 ||

átyâso ná yé marútaḥ sváñco yakshadṛíço ná çubháyanta máryâḥ | té harmyeshṭhā́ḥ çíçavo ná çubhrā́ vatsā́so ná prakrîḷínaḥ payodhā́ḥ || 16 || daçasyánto no marúto mṛiḷantu varivasyánto ródasî suméke | âré gohā́ nṛihā́ vadhó vo astu sumnébhir asmé vasavo namadhvam || 17 || ā́ vo hótâ johavîti sattáḥ satrā́cîṃ râtím maruto gṛiṇânáḥ | yá

56, 3 sva-pū́bhiḥ. 7 ádha. 9 práṇak. 10 tṛipát. 12 âyan çúci-janmânaḥ. 13 vṛishṭí-bhiḥ. 15 adhi-ithá itthā́. makshú. nú. â-dábhat. 16 su-áñcaḥ yaksha-dṛíçaḥ. harmye-sthā́ḥ. çubhrā́ḥ. 17 ródasî-suméke *iti*.

Digitized by Google

ïvato vṛishaṇo ásti gopâḥ só ádvayâvî havate va ukthaíḥ || 18 || imé turám maruto râmayantîmé sáhaḥ sáhasa ấ namanti | imé çáṅsaṃ vanushyató ní pânti gurú dvésho árarushe dadhanti || 19 || imé radhrám cin marúto junanti bhṛímiṃ cid yáthâ vásavo jushánta | ápa bâdhadhvaṃ vṛishaṇas támâṅsi dhattá víçvaṃ tánayaṃ tokám asmé || 20 || 25 ||

mấ vo dâtrấn maruto nír arâma mấ paççấd daghma rathyo vibhâgé | ấ naḥ spârhé bhajatanà vasavyè yád îṃ sujâtáṃ vṛishaṇo vo ásti || 21 || sáṃ yád dhánanta manyúbhir jánâsaḥ çúrâ yahvïshv óshadhîshu vikshú | ádha smâ no maruto rudriyâsas trâtấro bhûta pṛítanâsv aryáḥ || 22 || bhûri cakra marutaḥ pítryâṇy ukthấni yấ vaḥ çasyánte purấ cit | marúdbhir ugráḥ pṛítanâsu sấḷhâ marúdbhir ít sánitâ vấjam árvâ || 23 || asmé vîró marutaḥ çushmy àstu jánânâṃ yó ásuro vidhartấ | apó yéna sukshitáye táremấdha svám óko abhí vaḥ syâma || 24 || tán na índro váruṇo mitró agnír — || 25 || 26 ||

57 (573). trishṭubh.

Mádhvo vo nấma mấrutaṃ yajatrâḥ prá yajnéshu çávasâ madanti | yé rejáyanti ródasî cid urvî́ pínvanty útsaṃ yád áyâsur ugráḥ || 1 || nicetấro hí marúto gṛiṇántam praṇetấro yájamânasya mánma | asmấkam adyá vidátheshu barhír ấ vîtáye sadata pipriyâṇấḥ || 2 || naítấvad anyé marúto yáthemé bhrấjante rukmaír âyudhais tanûbhiḥ | ấ ródasî viçvapíçaḥ piçânấḥ samânấṃ añjy àñjate çubhé kám || 3 || ṛídhak sấ vo maruto didyúd astu yád va ấgaḥ puru-

---

56, 19 ramayanti imé. 20 cit. 21 dâtrất. bhajatana. 22 hánanta. çúrâḥ. sma. 24 çushmî́ astu. tárema ádha. 25 = 550, 25. — 57, 1 ródasi-urvî́ *iti*. 3 ná etấvat. yáthâ imé. añjí añjate.

Digitized by Google

shátâ kárâma | mấ vas tásyâm ápi bhûmâ yajatrâ asmé vo astu sumatíç cánishṭhâ ‖ 4 ‖ kṛité cid átra marúto raṇantânavadyấsaḥ çúcayaḥ pâvakấḥ | prá ṇo 'vata sumatíbhir yajatrấḥ prá vấjebhis tirata pushyáse naḥ ‖ 5 ‖ utá stutấso marúto vyantu víçvebhir nấmabhir náro havĩ̃shi | dádâta no amṛítasya prajấyai jigṛitá râyáḥ sûnṛítâ maghấni ‖ 6 ‖ ấ stutấso maruto víçva ûtĩ́ áchâ sûrĩ́nt sarvátâtâ jigâta | yé nas tmánâ çatíno vardháyanti yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 27 ‖

58 (574). trishṭubh.

Prá sâkamúkshe arcatâ gaṇấya yó daívyasya dhấmnas túvishmân | utá kshodanti ródasî mahitvấ nákshante nấkaṃ nírṛiter avaṅçất ‖ 1 ‖ janṹç cid vo marutas tveshyèṇa bhĩ́mâsas túvimanyavó 'yâsaḥ | prá yé máhobhir ójasotá sánti víçvo vo yấman bhayate svardṛík ‖ 2 ‖ bṛihád váyo maghávadbhyo dadhâta jújoshann ín marútaḥ sushṭutíṃ naḥ | gató nấdhvâ ví tirâti jantúm prá ṇaḥ spârhấbhir ûtíbhis tireta ‖ 3 ‖ yushmóto vípro marutaḥ çatasvĩ́ yushmóto árvâ sáhuriḥ sahasrĩ́ | yushmótaḥ samrấḷ utá hanti vṛitrám prá tád vo astu dhûtayo deshṇám ‖ 4 ‖ tấñ ấ rudrásya mĩḷhṹsho vivâse kuvín náṅsante marútaḥ púnar naḥ | yát sasvártâ jihĩḷiré yád âvír áva tád éna îmahe turấṇâm ‖ 5 ‖ prá sấ vâci sushṭutír maghónâm idáṃ sûktám marúto jushanta | ârấc cid dvésho vṛishaṇo yuyota yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 28 ‖

57, 4 bhûma. 5 raṇanta anavadyấsaḥ. naḥ avata. 7 víçve ûtĩ́ ácha. — 58, 1 sâkam-úkshe arcata. 2 túvi-manyavaḥ áyâsaḥ. ójasâ utá. 3 ít. ná ádhvâ. prá naḥ. 4 yushmấ-ûtaḥ. 5 kuvít. 6 ârát.

Digitized by Google

59 (575). 1. 3. 5 bṛihatî. 2. 4. 6 satobṛihatî. 7. 8 trishṭubh. 9—11 gâyatrî. 12 anushṭubh.

Yáṃ trâyadhva idám-idaṃ dévâso yáṃ ca náyatha | tásmâ agne váruṇa mítrâryaman márutaḥ çárma yachata || 1 || yushmâkaṃ devâ ávasâhani priyá ṛjânás tarati dvíshaḥ | prá sá kshâyaṃ tirate ví mahîr ísho yó vo várâya dâçati || 2 || nahí vaç caramáṃ caná vásishṭhaḥ parimáṅsate | asmâkam adyá marutaḥ suté sácâ víçve pibata kâmínaḥ || 3 || nahí va ûtíḥ pṛítanâsu márdhati yásmâ árâdhvaṃ naraḥ | abhí va âvart sumatír návîyasî tûyaṃ yâta pipîshavaḥ || 4 || ó shú ghṛishvirâdhaso yâtánândhâṅsi pîtáye | imâ vo havyâ maruto raré hí kam mó shv ànyátra gantana || 5 || â ca no barhíḥ sádatâvitâ ca naḥ spârhâṇi dâtave vásu | ásredhanto marutaḥ somyé mádhau svâhehá mâdayâdhve || 6 || 29 ||

sasváç cid dhí tanvàḥ çúmbhamânâ â háṅsâso nîlapṛishṭhâ apaptan | víçvaṃ çárdho abhíto mâ ní sheda náro ná raṇvâḥ sávane mádantaḥ || 7 || yó no maruto abhí durhṛiṇâyús tiráç cittâni vasavo jíghâṅsati | druháḥ pâçân práti sá mucîshṭa tápishṭhena hánmanâ hantanâ tám || 8 || sâṃtapanâ idáṃ havír márutas táj jujushṭana | yushmâkotî riçâdasaḥ || 9 || gṛihamedhâsa â gata máruto mâpa bhûtana | yushmâkotî sudânavaḥ || 10 || ihéha vaḥ svatavasaḥ kávayaḥ sûryatvacaḥ | yajnám maruta â vṛiṇe || 11 || tryàmbakaṃ yajâmahe sugándhim pushṭivárdhanam | urvârukám iva bándhanân mṛityór mukshîya mâmṛitât || 12 || 30 ||

Caturtho 'dhyâyaḥ.

59, 1 trâyadhve. tásmai. mítra áryaman. 2 ávasâ áhani priyé. 4 yásmai. â avart. 5 *ó iti* sú ghṛishvi-râdhasaḥ yâtána ándhâṅsi. mó *iti* sú anyátra. 6 sádata avitá. svâhâ ihá. 7 sasvár *iti*. hí. seda. 8 hantana. 9 tát. yushmâka utî. 10 mâ ápa. 11 ihá-iha.

Digitized by Google

60 (576). trishṭubh.

Yád adyá sûrya brávó 'nâgâ udyán mitrấya váruṇâya satyám | vayám devatrấdite syâma táva priyấso aryaman gṛiṇántaḥ ‖ 1 ‖ eshá syá mitrâvaruṇâ nṛicákshâ ubhé úd eti sûryo abhí jmán | víçvasya sthâtúr jágataç ca gopấ ṛijú márteshu vṛijinấ ca páçyan ‖ 2 ‖ áyukta saptá haritaḥ sadhásthâd yấ îṃ váhanti sûryaṃ ghṛitấcîḥ | dhấmâni mitrâvaruṇâ yuvấkuḥ sáṃ yó yûthéva jánimâni cáshṭe ‖ 3 ‖ úd vâm pṛikshấso mádhumanto asthur ấ sûryo aruhac chukrám árṇaḥ | yásmâ âdityấ ádhvano rádanti mitró aryamấ váruṇaḥ sajóshâḥ ‖ 4 ‖ imé cetấro ánṛitasya bhûrer mitró aryamấ váruṇo hí sánti | imá ṛitásya vâvṛidhur duroṇé çagmấsaḥ putrấ áditer ádabdhâḥ ‖ 5 ‖ imé mitró váruṇo dûḷábhâso 'cetásaṃ cic citayanti dákshaiḥ | ápi krátuṃ sucétasaṃ vátantas tiráç cid áṅhaḥ supáthâ nayanti ‖ 6 ‖ 1 ‖

imé divó ánimishâ pṛithivyấç cikitvấṅso acetásaṃ nayanti | pravrâjé cin nadyò gâdhám asti pârấṃ no asyá vishpitásya parshan ‖ 7 ‖ yád gopấvad áditiḥ çárma bhadrám mitró yáchanti váruṇaḥ sudấse | tásminn ấ tokấṃ tánayaṃ dádhânâ mấ karma devahéḷanaṃ turâsaḥ ‖ 8 ‖ áva védiṃ hótrâbhir yajeta rípaḥ kấç cid varuṇadhrútaḥ sáṃ | pári dvéshobhir aryamấ vṛiṇaktûrúṃ sudấse vṛishaṇâ u lokám ‖ 9 ‖ sasváç cid dhí sámṛitis tveshy èshâm apîcyèna sáhasâ sáhante | yushmád bhiyấ vṛishaṇo réjamânâ dákshasya cin mahinấ mṛiḷátâ naḥ ‖ 10 ‖ yó bráhmaṇe sumatím âyájâte vấjasya sâtaú paramásya râyáḥ | sîkshanta manyúm maghá-

---

60, 1 brávaḥ ánâgâḥ ut-yán. deva-trấ adite. 2 ubhé *iti*. 3 yûthấ-iva. 4 aruhat çukrám. yásmai. 5 imé ṛitásya. 6 acetásam cit. 7 pra-vrâjé cit. 8 dádhânâḥ. 9 varuṇa-dhrútaḥ. vṛiṇaktu urúm. vṛishaṇau. 10 sasvár *iti*. hí. tveshî eshâm. réjamânâḥ. cit. mṛiláta.

Digitized by Google

vâno aryá urú kshâyâya cakrire sudhấtu ‖ 11 ‖ iyáṃ deva puróhitir yuvábhyâṃ yajnéshu mitrâvaruṇâv akâri | víçvâni durgấ pipṛitaṃ tiró no yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 12 ‖ 2 ‖

61 (577). trishṭubh.

Úd vâṃ cákshur varuṇa suprátîkaṃ devấyor eti sûryas tatanvā́n | abhí yó víçvâ bhúvanâni cáshṭe sá manyúm mártyeshv ā́ ciketa ‖ 1 ‖ prá vâṃ sá mitrâvaruṇâv ṛitā́vâ vípro mánmâni dîrghaçrúd iyarti | yásya bráhmâṇi sukratû ávâtha ā́ yát krátvâ ná çarádaḥ pṛiṇaíthe ‖ 2 ‖ prórór mitrâvaruṇâ pṛithivyā́ḥ prá divá ṛishvā́d bṛihatáḥ sudânû | spáço dadhâthe óshadhîshu vikshv ṛídhag yató ánimisham rákshamāṇâ ‖ 3 ‖ çáṅsâ mitrásya váruṇasya dhā́ma çúshmo ródasî badbadhe mahitvā́ | áyan mā́sâ áyajvanâm avī́rāḥ prá yajnámanmâ vṛijánaṃ tirâte ‖ 4 ‖ ámûrâ víçvâ vṛishaṇâv imā́ vâṃ ná yā́su citráṃ dádṛiçe ná yakshám | drúhaḥ sacante ánṛitâ jánânâṃ ná vâṃ niṇyā́ny acíte abhûvan ‖ 5 ‖ sám u vâṃ yajnám mahayaṃ námobhir huvé vâm mitrâvaruṇâ sabā́dhaḥ | prá vâm mánmâny ṛicáse návâni kṛitā́ni bráhma jujushann imā́ni ‖ 6 ‖ iyáṃ deva puróhitir — ‖ 7 ‖ 3 ‖

62 (578). trishṭubh.

Út sûryo bṛihád arcíñshy açret purú víçvâ jánima mā́nushâṇâm | samó divā́ dadṛiçe rócamânaḥ krátvâ kṛitáḥ súkṛitaḥ kartṛíbhir bhût ‖ 1 ‖ sá sûrya práti puró na úd gâ ebhíḥ stómebhir etaçébhir évaiḥ | prá no mitrā́ya váruṇâya vocó 'nâgaso aryamṇé agnáye ca ‖ 2 ‖ ví naḥ sa-

---

60, 12 devâ puráḥ-hitiḥ. — 61, 1 varuṇâ. 2 sukratû *iti*. 3 prá uróḥ. dadhâthe *iti*. vikshú. 4 çáṅsa. 5 imâḥ. — 62, 2 vocaḥ ánâgasaḥ.

Digitized by Google

hásraṃ çurúdho radantv ṛitāvâno váruṇo mitró agníḥ | yáchantu candrā upamáṃ no arkám ā̃ naḥ kā̃mam pûpurantu stávânâḥ ‖ 3 ‖ dyāvâbhûmî adite trāsîthāṃ no yé vâṃ jajnúḥ sujánimâna ṛishve | mā̃ héḷe bhûma váruṇasya vâyór mā̃ mitrásya priyátamasya nṛiṇā̃m ‖ 4 ‖ prá bâhávâ sisṛitaṃ jîváse na ā̃ no gávyûtim ukshataṃ ghṛiténa | ā̃ no jáne çravayataṃ yuvânâ çrutám me mitrâvaruṇâ hávemā̃ ‖ 5 ‖ nū́ mitró váruṇo aryamā̃ nas tmáne tokā́ya várivo dadhantu | sugā̃ no viçvâ supáthâni santu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 4 ‖

63 (579). trishṭubh.

Úd v eti subhágo viçvácakshâḥ sā̃dhâraṇaḥ sū́ryo mā̃nushāṇâm | cákshur mitrásya váruṇasya deváç cármeva yáḥ samávivyak támāṅsi ‖ 1 ‖ úd v eti prasavîtā́ jánânâm mahā̃n ketúr arṇaváḥ sū́ryasya | samânáṃ cakrám paryâvívṛitsan yád etaçó váhati dhûrshú yuktáḥ ‖ 2 ‖ vibhrājamâna ushásâm upásthâd rebhaír úd ety anumadyámânaḥ | eshá me deváḥ savitā́ cachanda yáḥ samānáṃ ná praminā́ti dhā́ma ‖ 3 ‖ divó rukmá urucákshâ úd eti dûréarthas tarāṇir bhrājamānaḥ | nūnáṃ jánâḥ sū́ryeṇa prásûtâ áyann árthâni kṛiṇávann ápāṅsi ‖ 4 ‖ yátrâ cakrúr amṛítâ gâtúm asmai çyenó ná dī́yann ánv eti pā́thaḥ | práti vâṃ sū́ra údite vidhema námobhir mitrâvaruṇotá havyaíḥ ‖ 5 ‖ nū́ mitró váruṇo aryamā̃ — ‖ 6 ‖ 5 ‖

64 (580). trishṭubh.

Diví kshāyantâ rājasaḥ pṛithivyā́m prá vâṃ ghṛitásya

62, 3 ṛitāvâno — arkám = 555, 7. 4 dyāvâbhûmî *iti*. ṛishve *iti*. 5 hávâ imā́. 6 nú. — 63, 1 cárma-iva. sam-ávivyak. 2 pra-savitā́. pari-âvívṛitsan. 5 yátra. amṛítâḥ. sū́re út-ite. mitrâvaruṇâ utá.

Digitized by Google

nirṇíjo dadîran | havyáṃ no mitró aryamā́ sújâto rā́jâ sukshatró váruṇo jushanta || 1 || ā́ râjânâ maha ṛitasya gopâ síndhupatî kshatriyâ yâtam arvā́k | iḷā́ṃ no mitrâvaruṇotá vṛishṭím áva divá invataṃ jîradânû || 2 || mitrás tán no váruṇo devó aryáḥ prá sā́dhishṭhebhiḥ pathíbhir nayantu | brávad yáthâ na ā́d aríḥ sudā́sa ishā́ madema sahá devágopâḥ || 3 || yó vâṃ gártam mánasâ tákshad etám ûrdhvā́ṃ dhîtíṃ kṛiṇávad dhâráyac ca | ukshéthâm mitrâvaruṇâ ghṛiténa tā́ râjânâ sukshitī́s tarpayethâm || 4 || eshá stómo varuṇa mitra túbhyaṃ sómaḥ çukró ná vâyáve 'yâmi | avishṭáṃ dhíyo jigṛitám púraṃdhîr yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 5 || 6 ||

65 (581). trishṭubh.

Práti vâṃ sū́ra údite sûktaír mitráṃ huve váruṇam pûtádaksham | yáyor asuryàm ákshitaṃ jyéshṭhaṃ víçvasya yā́mann âcítâ jigatnú || 1 || tā́ hí devā́nâm ásurâ tā́v aryā́ tā́ naḥ kshitī́ḥ karatam ûrjáyantîḥ | açyā́ma mitrâvaruṇâ vayáṃ vâṃ dyā́vâ ca yátra pîpáyann áhâ ca || 2 || tā́ bhū́ripâçâv ánṛitasya sétû duratyétû ripáve mártyâya | ṛitásya mitrâvaruṇâ pathā́ vâm apó ná nâvā́ duritā́ tarema || 3 || ā́ no mitrâvaruṇâ havyájushṭiṃ ghṛitaír gávyûtim ukshatam íḷâbhiḥ | práti vâm átra váram ā́ jánâya pṛiṇîtám udnó divyásya cā́roḥ || 4 || eshá stómo varuṇa mitra — || 5 || 7 ||

66 (582). gâyatrî. 10—15 abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî. 16 puraüshṇih.

Prá mitráyor váruṇayoḥ stómo na etu çûshyàḥ | ná-

64, 2 mitrâvaruṇâ utá. 3 tát. su-dā́se. 4 dhâráyat. 5 avishṭám — púraṃdhîr = 346, 11. — 65, 1 práti — údite = 579, 5. su-uktaíḥ. â-cítâ. 3 sétû *iti* duratyétû *iti* duḥ-atyétû.

Digitized by Google

masvân tuvijâtáyoḥ || 1 || yā́ dhâráyanta devā́ḥ sudákshâ dákshapitarâ | asuryā́ya prámahasâ || 2 || tā́ naḥ stipā́ tanûpā́ váruṇa jaritṛ́ṇā́m | mítra sâdháyataṃ dhíyaḥ || 3 || yád adyá sū́ra údité 'nâgâ mitró aryamā́ | suvā́ti savitā́ bhágaḥ || 4 || suprâvī́r astu sá ksháyaḥ prá nú yā́mant sudânavaḥ | yó no áṅho 'tipíprati || 5 || 8 ||

utá svarā́jo áditir ádabdhasya vratásya yé | mahó rā́jâna îçate || 6 || práti vâṃ sū́ra údite mitráṃ gṛiṇîshe váruṇam | aryamáṇaṃ riçā́dasam || 7 || râyā́ hiraṇyayā́ matír iyám avṛikā́ya çávase | iyáṃ víprâ medhásâtaye || 8 || té syâma deva varuṇa té mitra sûríbhiḥ sahá | ísham svàç ca dhîmahi || 9 || bahávaḥ sū́racakshaso 'gnijihvā́ ṛitâvṛídhaḥ | trī́ṇi yé yemúr vidáthâni dhîtíbhir víçvâni páribhûtibhiḥ || 10 || 9 ||

ví yé dadhúḥ çarádam mā́sam ā́d áhar yajnám aktúṃ cā́d ṛícam | anâpyáṃ váruṇo mitró aryamā́ kshatráṃ rā́jâna âçata || 11 || tád vo adyá manâmahe sûktaíḥ sū́ra údite | yád óhate váruṇo mitró aryamā́ yûyám ṛitásya rathyaḥ || 12 || ṛitā́vâna ṛitájâtâ ṛitâvṛídho ghorā́so anṛitadvíshaḥ | téshâṃ vaḥ sumné suchardíshṭame naraḥ syā́ma yé ca sûráyaḥ || 13 || úd u tyád darçatáṃ vápur divá eti pratihvaré | yád îm âçúr váhati devá étaço víçvasmai cákshase áram || 14 || çîrshṇáḥ-çîrshṇo jágatas tasthúshas pátiṃ samáyâ víçvam ā́ rájaḥ | saptá svásâraḥ suvitā́ya sū́ryaṃ váhanti haríto ráthe || 15 || 10 ||

tác cákshur deváhitaṃ çukrám uccárat | páçyema çarádaḥ çatáṃ jī́vema çarádaḥ çatám || 16 || kā́vyebhir adâbhyā́

66, 3 sti-pā́ tanû-pā́. 4 sū́re út-ite ánâgâḥ. 5 supra-avī́ḥ. 7 sū́re. 11 ca ā́t. 12 sū́re. 13 ṛitá-vânaḥ. ṛita-vṛídhaḥ. suchardíḥ-tame. 16 tát. ut-cárat. 17 adâbhyâ ā́.

Digitized by Google

yâtaṃ varuṇa dyumát | mitráç ca sómapîtaye ‖ 17 ‖ divó dhâmabhir varuṇa mitráç cā yâtam adrúhâ | píbataṃ sómam âtujî ‖ 18 ‖ ā́ yàtam mitrâvaruṇâ jushâṇāv ā́huṭiṃ narâ | pâtáṃ sómam ṛitâvṛidhâ ‖ 19 ‖ 11 ‖

67 (583). trishṭubh.

Práti vâṃ ráthaṃ nṛipatî jarádhyai havíshmatâ mánasâ yajníyena | yó vâṃ dûtó ná dhishṇyâv ájîgar áchâ sûnúr ná pitárâ vivakmi ‖ 1 ‖ áçocy agníḥ samidhânó asmé úpo adṛiçran támasaç cid ántâḥ | áceti ketúr ushásaḥ purástâc chriyé divó duhitúr jā́yamânaḥ ‖ 2 ‖ abhí vâṃ nûnám açvinâ súhotâ stómaiḥ sishakti nâsatyâ vivakvā́n | pûrvî́bhir yâtam pathyấbhir arvā́k svarvídâ vásumatâ ráthena ‖ 3 ‖ avór vâṃ nûnám açvinâ yuvā́kur huvé yád vâṃ suté mâdhvî vasûyúḥ | ā́ vâṃ vahantu sthávirâso áçvâḥ píbâtho asmé súshutâ mádhûni ‖ 4 ‖ prā́cîm u devâçvinâ dhíyam mé 'mṛidhrâṃ sâtáye kṛitaṃ vasûyúm | víçvâ avishṭaṃ vā́ja ā́ puraṃdhîs tā́ naḥ çaktaṃ çacîpatî çácîbhiḥ ‖ 5 ‖ 12 ‖

avishṭáṃ dhîshv àçvinâ na âsú prajā́vad réto áhrayaṃ no astu | ā́ vâṃ toké tánaye tûtujânâḥ surátnâso devávîtiṃ gamema ‖ 6 ‖ eshá syá vâm pûrvagátveva sákhye nidhír hitó mâdhvî râtó asmé | áheḷatâ mánasâ yâtam arvā́g açnántâ havyám mā́nushîshu vikshú ‖ 7 ‖ ékasmin yóge bhuraṇâ samâné pári vâṃ saptá sraváto rátho gât | ná vâyanti subhvò deváyuktâ yé vâṃ dhûrshú taráṇayo váhanti ‖ 8 ‖ asaççátâ maghávadbhyo hí bhûtáṃ yé râyā́ maghadéyaṃ junánti | prá yé bándhuṃ sûnṛítâbhis tiránte gávyâ pṛiñ-

---

66, 18 ca ā́. âtujî́ *ity* â-tujî́. — 67, 1 ácha. 2 asmé *iti* úpo *iti*. purástât çriyé. 4 mádhvî *iti*. 5 devâ açvinâ. me ámṛidhram. vā́je. 6 dhíshú açvinâ. 7 pûrvagátvâ-iva. 8 su-bhvàḥ devá-yuktâḥ.

Digitized by Google

cánto áçvyâ maghấni ‖ 9 ‖ nú me hávam ấ çṛiṇutaṃ yuvânâ yâsishṭáṃ vartír açvinâv írâvat | dhattáṃ rátnâni járataṃ ça sûríṇ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 10 ‖ 13 ‖

68 (584). virâj. 8. 9 trishṭubh.

Ấ çubhrâ yâtam açvinâ sváçvâ gíro dasrâ jujushâṇấ yuvấkoḥ | havyấni ca prátibhṛitâ vîtáṃ naḥ ‖ 1 ‖ prá vâm ándhâṅsi mádyâny asthur áraṃ gantaṃ havísho vîtáye me| tiró aryó hávanâni çrutáṃ naḥ ‖ 2 ‖ prá vâṃ rátho mánojavâ iyarti tiró rájâṅsy açvinâ çatótiḥ | asmábhyaṃ sûryâvasû iyânáḥ ‖ 3 ‖ ayáṃ ha yád vâṃ devayấ u ádrir ûrdhvó vívakti somasúd yuvábhyâm | ấ valgú vípro vavṛitîta havyaíḥ ‖ 4 ‖ citráṃ ha yád vâm bhójanaṃ nv ásti ny átraye máhishvantaṃ yuyotam | yó vâm omấnaṃ dádhate priyáḥ sán ‖ 5 ‖ 14 ‖

utá tyád vâṃ juraté açvinâ bhûc cyávânâya pratîtyaṃ havirdé | ádhi yád várpa itáûti dhatthâḥ ‖ 6 ‖ utá tyám bhujyúm açvinâ sákhâyo mádhye jahur durévâsaḥ samudré | nír îm parshad árâvâ yó yuvấkuḥ ‖ 7 ‖ vṛikâya cij jásamânâya çaktam utá çrutaṃ çayáve hûyámânâ | yấv aghnyấm ápinvatam apó ná staryàṃ cic chakty àçvinâ çácîbhiḥ ‖ 8 ‖ eshá syá kârúr jarate sûktaír ágre budhânâ ushásâṃ sumánmâ | ishấ táṃ vardhad aghnyấ páyobhir yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 9 ‖ 15 ‖

69 (585). trishṭubh.

Ấ vâṃ rátho ródasî badbadhânó hiraṇyáyo vṛíshabhir

67, 10 nú. — 68, 1 su-áçvâ. 3 çatá-ûtiḥ. sûryâvasû *iti.* 4 valgú *iti.* 5 nú. ní. 6 bhût. haviḥ-dé. 8 cit. cit çaktí açvinâ.

Digitized by Google

yâtv áçvaiḥ | ghṛitávartaniḥ pavíbhî rucânâ ishâṃ voḷhâ nṛipátir vâjínîvân || 1 || sá paprathânó abhí páñca bhûmâ trivandhuró mánasâ yâtu yuktáḥ | víço yéna gáchatho devayántîḥ kútrâ cid yâmam açvinâ dádhânâ || 2 || svâçvâ yaçásâ yâtam arvâg dásrâ nidhím mádhumantam pibâthaḥ | ví vâṃ rátho vadhvâ yâdamânó 'ntân divó bâdhate vartaníbhyâm || 3 || yuvóḥ çríyam pári yóshâvṛiṇîta sûro duhitâ páritakmyâyâm | yád devayántam ávathaḥ çácîbhiḥ pári ghraṅsám ománâ vâṃ váyo gât || 4 || yó ha syá vâṃ rathirâ vásta usrâ rátho yujânáḥ pariyâti vartíḥ | téna naḥ çáṃ yór usháso vyùshṭau ny àçvinâ vahataṃ yajné asmín || 5 || nárâ gauréva vidyútaṃ tṛishâṇâsmâkam adyá sávanópa yâtam | purutrâ hí vâm matíbhir hávante mâ vâm anyé ní yaman devayántaḥ || 6 || yuvám bhujyúm ávaviddhaṃ samudrá úd ûhathur árṇaso ásridhânaiḥ | patatríbhir açramaír avyathíbhir daṅsánâbhir açvinâ pâráyantâ || 7 || nû me hávam â çṛiṇutaṃ yuvânâ — || 8 || 16 ||

70 (586). trishṭubh.

Ấ viçvavârâçvinâ gataṃ naḥ prá tát sthânam avâci vâm pṛithivyâm | áçvo ná vâjî́ çunáprishṭho asthâd ấ yát sedáthur dhruváse ná yónim || 1 || síshakti sấ vâṃ sumatíç cánishṭhâtâpi gharmó mánusho duroṇé | yó vâṃ samudrấnt saritaḥ píparty étagvâ cin ná suyújâ yujânáḥ || 2 || yấni sthânâny açvinâ dadhâthe divó yahvî́shv óshadhîshu vikshú | ní párvatasya mûrdháni sádantéshaṃ jánâya dâçúshe

---

69, 1 pavî́-bhiḥ. 2 bhûma. mánasâ ấ. kútra. 3 yaçásâ ấ. yấdamânaḥ ấntân. 4 yóshâ avṛiṇîta. 5 váste usrấḥ. ní açvinâ. 6 gaurấ-iva. tṛishâṇấ asmâkam. sávanâ úpa. 7 samudré. — 70, 1 viçva-vârâ açvinâ. 2 cánishṭhâ átâpi. éta-gvâ cit. 3 sádantâ ísham.

Digitized by Google

váhantâ ‖ 3 ‖ canishṭáṃ devâ óshadhîshv apsú yád yogyáṃ açnávaithe ṛíshîṇâm | purúṇi rátnâ dádhatau ny àsmé ánu pűrvâṇi cakhyathur yugáni ‖ 4 ‖ çuçruvâńsâ cid açvinâ purűṇy abhí bráhmâṇi cakshâthe ṛíshîṇâm | práti prá yâtaṃ váram á jánâyâsmé vâm astu sumatíç cánishṭhâ ‖ 5 ‖ yó vâṃ yajnó nâsatyâ havíshmân kṛitábrahmâ samaryò bhávâti | úpa prá yâtaṃ váram á vásishṭham imáṃ bráhmâṇy ṛicyante yuvábhyâm ‖ 6 ‖ iyám manîshá iyám açvinâ gír imáṃ suvṛiktíṃ vṛishaṇâ jushethâm | imá bráhmâṇi yuvayűny agman yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 17 ‖

Caturtho 'nuvâkaḥ.

71 (587). trishṭubh.

Ápa svásur usháso nág jihîte riṇákti kṛishṇír arushâya pánthâm | áçvâmaghâ gómaghâ vâṃ huvema dívâ náktaṃ çárum asmád yuyotam ‖ 1 ‖ upâyâtaṃ dâçúshe mártyâya ráthena vâmám açvinâ váhantâ | yuyutám asmád ánirâm ámîvâṃ dívâ náktam mâdhvî trâsîthâṃ naḥ ‖ 2 ‖ á vâṃ rátham avamásyâṃ vyùshṭau sumnâyávo vṛíshaṇo vartayantu | syűmagabhastim ṛitayúgbhir áçvair áçvinâ vásumantaṃ vahethâm ‖ 3 ‖ yó vâṃ rátho nṛipatî ásti voḷhá trivandhuró vásumâń usráyâmâ | á na enâ nâsatyópa yâtam abhí yád vâṃ viçvápsnyo jígâti ‖ 4 ‖ yuvám cyávânaṃ jaráso 'mumuktaṃ ní pedáva ûhathur âçúm áçvam | nír áṅhasas támasaḥ spartam átriṃ ní jâhushám çithiré dhâtam antáḥ ‖ 5 ‖ iyám manîshá iyám açvinâ gír — ‖ 6 ‖ 18 ‖

70, 4 devau. açnávaithe *iti*. ní asmé *iti*. 5 cakshâthe *iti*. jánâya asmé *iti*. 6 sa-maryàḥ. 7 manîshá. — 71, 1 áçva-maghâ. 2 upa-áyâtam. 3 sumna-yávo. á açvinâ. 4 nṛipatî *iti*. nâsatyâ úpa. 5 ní — áçvam = 117, 9 und vgl. 117, 13.

Digitized by Google

72 (588). trishṭubh.

Ấ gómatâ nâsatyâ ráthenâçvâvatâ puruçcandréṇa yâtam | abhí vâṃ víçvâ niyútaḥ sacante spârháyâ çriyấ tanvấ çubhânấ ‖ 1 ‖ ấ no devébhir úpa yâtam arvấk sajóshasâ nâsatyâ ráthena | yuvór hí naḥ sakhyấ pítryâṇi samânó bandhúr utá tásya vittam ‖ 2 ‖ úd u stómâso açvínor abudhrañ jâmí bráhmâṇy ushásaç ca devî́ḥ | âvívâsan ródasî dhishṇyemé áchâ vípro nấsatyâ vivakti ‖ 3 ‖ ví céd uchánty açvinâ ushấsaḥ prá vâm bráhmâṇi kârávo bharante | ûrdhvám bhânúṃ savitấ devó açred bṛihád agnáyaḥ samídhâ jarante ‖ 4 ‖ ấ paçcấtân nâsatyấ purástâd ấçvinâ yâtam adharấd údaktât | ấ viçvátaḥ pấñcajanyena râyấ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 19 ‖

73 (589). trishṭubh.

Átârishma támasas pârám asyá práti stómaṃ devayánto dádhânâḥ | purudáṅsâ purutámâ purâjấmartyâ havate açvinâ gî́ḥ ‖ 1 ‖ ny ù priyó mánushaḥ sâdi hótâ nấsatyâ yó yájate vándate ca | açnîtám mádhvo açvinâ upâká ấ vâṃ voce vidátheshu práyasvân ‖ 2 ‖ áhema yajnám pathấm urâṇấ imấṃ suvṛiktíṃ vṛishaṇâ jushethâm | çrushṭívéva préshito vâm abodhi práti stómair járamâṇo vásishṭhaḥ ‖ 3 ‖ úpa tyấ váhnî gamato víçaṃ no rakshoháṇâ sámbhṛitâ vîḷúpâṇî | sám ándhâṅsy agmata matsarấṇi mấ no mardhishṭam ấ gatam çivéna ‖ 4 ‖ ấ paçcấtân nâsatyấ purástâd — ‖ 5 ‖ 20 ‖

72, 1 ráthena áçva-vatâ puru-candréṇa. víçvâḥ. 3 ródasi-dhishṇye -imé *iti*. ácha. 4 ca *it*. açvinau ushásaḥ. ûrdhvám — açret = 309, 2. 5 paçcấtât nâsatyâ ấ. ấ açvinâ. — 73, 1 purá-jâ ámartyâ. 2 ní ûṃ *iti*. açvinau upâké. 3 çrushṭívấ-iva prá-ishitaḥ. 4 váhnî *iti*.

Digitized by Google

74 (590). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Imấ u vâṃ dívishṭaya usrấ havante açvinâ | ayáṃ vâm ahvé 'vase çacîvasû víçaṃ-viçaṃ hí gáchathaḥ || 1 || yuváṃ citráṃ dadathur bhójanaṃ narâ códethâṃ sûnṛítâvate | arvấg ráthaṃ sámanasâ ní yachatam píbataṃ somyám mádhu || 2 || ấ yâtam úpa bhûshatam mádhvaḥ pibatam açvinâ | dugdhám páyo vṛishaṇâ jenyâvasû mấ no mardhishṭam ấ gatam || 3 || áçvâso yé vâm úpa dâçúsho gṛiháṃ yuvấṃ dîyanti bíbhrataḥ | makshûyúbhir narâ háyebhir açvinấ devâ yâtam asmayú || 4 || ádhâ ha yánto açvínâ pṛíkshaḥ sacanta sûráyaḥ | tấ yaṅsato maghávadbhyo dhruváṃ yáçaç chardír asmábhyaṃ nấsatyâ || 5 || prá yé yayúr avṛikấso ráthâ iva nṛipâtấro jánânâm | utá svéna çávasâ çûçuvur nára utá kshiyanti sukshitím || 6 || 21 ||

75 (591). trishṭubh.

Vy ùshấ âvo divijấ ṛiténâvishkṛiṇvânấ mahimấnam ấgât | ápa drúhas táma âvar ájushṭam âṅgirastamâ pathyâ ajîgaḥ || 1 || mahé no adyá suvitấya bodhy úsho mahé saúbhagâya prá yandhi | citráṃ rayíṃ yaçásaṃ dhehy asmé dévi márteshu mânushi çravasyúm || 2 || eté tyé bhânávo darçatấyâç citrấ usháso amṛítâsa ấguḥ | janáyanto daívyâni vratấny âpṛiṇánto antárikshâ vy àsthuḥ || 3 || eshấ syấ yujânấ parâkất páñca kshitîḥ pári sadyó jigâti | abhipáçyantî vayúnâ jánânâṃ divó duhitấ bhúvanasya pátnî || 4 || vâjínîvatî sûryasya yóshâ citrấmaghâ râyá îçe vásûnâm | ṛíshishṭutâ jaráyantî maghóny ushấ uchati váhnibhir gṛiṇânấ || 5 ||

74, 1 ahve ávase. 4 makshuyú-bhiḥ. açvinâ ấ. 5 ádha. — 75, 1 ví ushâḥ. âvaḥ. ṛiténa âviḥ-kṛiṇvânấ. ấ agât. âvaḥ. ajigar *iti*. 3 ấ aguḥ. ví asthuḥ. 5 citrá-maghâ. ṛíshi-stutâ. maghónî.

Digitized by Google

práti dyutânăm arushăso áçvâç citrā adṛiçrann ushásaṃ váhantaḥ | yāti çubhrā viçvapíçâ ráthena dádhâti rátnaṃ vidhaté jánâya ‖ 6 ‖ satyā satyébhir mahatī mahádbhir devī devébhir yajatā yájatraiḥ | rujád dṛiḷhāni dádad usríyâṇâm práti gāva ushásaṃ vâvaçanta ‖ 7 ‖ nū no gómad vîrávad dhehi rátnam úsho áçvâvad purubhójo asmé | mā no barhíḥ purushátâ nidé kar yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 8 ‖ 22 ‖

76 (592). trishṭubh.

Úd u jyótir amṛítaṃ viçvájanyaṃ viçvānaraḥ savitā devó açret | krátvâ devānâm ajanishṭa cákshur âvír akar bhúvanaṃ víçvam ushāḥ ‖ 1 ‖ prá me pánthâ devayānâ adṛiçrann ámardhanto vásubhir íshkṛitâsaḥ | ábhûd u ketúr ushásaḥ purástât pratîcy ăgâd ádhi harmyébhyaḥ ‖ 2 ‖ tānī́d áhâni bahulāny âsan yā prâcīnam úditâ sūryasya | yátaḥ pári jârá ivâcáranty úsho dadṛikshé ná púnar yatīva ‖ 3 ‖ tá íd devānâṃ sadhamāda âsann ṛitāvânaḥ kaváyaḥ pûrvyāsaḥ | gūḷháṃ jyótiḥ pitáro ánv avindant satyámantrâ ajanayann ushāsam ‖ 4 ‖ samānā ûrvé ádhi sáṃgatâsaḥ sáṃ jânate ná yatante mithás té | té devānâṃ ná minanti vratāny ámardhanto vásubhir yādamânāḥ ‖ 5 ‖ práti tvā stómair îḷate vásishṭhâ usharbúdhaḥ subhage tushṭuvāṅsaḥ | gávâṃ netrī vājapatnî na uchóshaḥ sujáte prathamā jarasva ‖ 6 ‖ eshā netrī rādhasaḥ sūnṛítânâm ushā uchántî ribhyate vásishṭhaiḥ | dîrghaçrútaṃ rayím asmé dádhânâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 23 ‖

75, 8 nú. — 76, 2 pánthāḥ. pratīcī́ á agāt. 3 tā́ni ít. iva á-cáranti. yatī́-iva. 4 té. ṛitá-vānaḥ. 5 samāné. 6 ucha úshaḥ.

Digitized by Google

77 (593). trishṭubh.

Úpo ruruce yuvatír ná yóshâ víçvaṃ jîvám prasuvántî carấyai | ábhûd agníḥ samídhe mấnushâṇâm ákar jyótir bấdhamânâ támâṅsi ‖ 1 ‖ víçvam pratîc῾ sapráthâ úd asthâd rúçad vấso bíbhratî çukrám açvait | híraṇyavarṇâ sudṛíçîkasaṃdṛig gávâm mâtấ netry áhnâm aroci ‖ 2 ‖ devấnâṃ cákshuḥ subhágâ váhantî çvetáṃ náyantî sudṛíçîkam áçvam | ushấ adarçi raçmíbhir vyàktâ citrấmaghâ víçvam ánu prábhûtâ ‖ 3 ‖ ántivâmâ dûré amítram uchorvîṃ gávyûtim ábhayaṃ kṛidhî naḥ | yâváya dvésha ấ bharâ vásûni codáya rấdho gṛiṇaté maghoni ‖ 4 ‖ asmé çréshṭhebhir bhânúbhir ví bhâhy úsho devi pratirántî na ấyuḥ | íshaṃ ca no dádhatî viçvavâre gómad áçvâvad ráthavac ca rấdhaḥ ‖ 5 ‖ yấṃ tvâ divo duhitar vardháyanty úshaḥ sujâte matíbhir vásishṭhâḥ | sấsmâsu dhâ rayím ṛishvám bṛihántaṃ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 24 ‖

78 (594). trishṭubh.

Práti ketávaḥ prathamấ adṛiçrann ûrdhvấ asyâ añjáyo ví çrayante | úsho arvấcâ bṛihatấ ráthena jyótishmatâ vâmám asmábhyaṃ vakshi ‖ 1 ‖ práti shîm agnír jarate sámiddhaḥ práti víprâso matíbhir gṛiṇántaḥ | ushấ yâti jyótishâ bấdhamânâ víçvâ támâṅsi duritấpa devî ‖ 2 ‖ etấ u tyấḥ práty adṛiçran purástâj jyótir yáchantîr usháso vibhâtîḥ | ájîjanant sûryaṃ yajnám agním apâc῾naṃ támo agâd ájushṭam ‖ 3 ‖ áceti divó duhitấ maghónî víçve paçyanty ushásaṃ vibhâtîm | ấsthâd ráthaṃ svadháyâ yujyámânam ấ

77, 1 úpo *iti*. 2 sudṛíçika-saṃdṛik. netrî. 3 ví-aktâ citrá-maghâ. 4 ucha urvîm. kṛidhi. yaváya. bhara. 5 áçva-vat rátha-vat. 6 sấ asmásu dhâḥ. — 78, 2 sîm. ushấḥ. duḥ-itấ ápa. 3 purástât. 4 ấ asthât.

Digitized by Google

yám áçvâsaḥ suyújo váhanti ‖ 4 ‖ práti tvâdyá sumánaso budhantâsmâkâso maghávâno vayáṃ ca | tilvilâyádhvam ushaso vibhâtîr yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 25 ‖

79 (595). trishṭubh.

Vy ùshấ âvaḥ pathyâ jánânâm páñca kshitîr mấnushîr bodháyantî | susaṃdṛígbhir ukshábhir bhânúm açred ví sûryo ródasî cákshasâvaḥ ‖ 1 ‖ vy âñjate divó ánteshv aktûn víço ná yuktấ usháso yatante | sáṃ te gấvas táma ấ vartayanti jyótir yachanti savitéva bâhû ‖ 2 ‖ ábhûd ushấ índratamâ maghóny ájîjanat suvitấya çrávâṅsi | ví divó devî duhitấ dadhâty áṅgirastamâ sukṛíte vásûni ‖ 3 ‖ tấvad usho rấdho asmábhyaṃ râsva yấvat stotṛíbhyo árado gṛiṇânấ | yấṃ tvâ jajnúr vṛishabhásyâ ráveṇa ví dṛiḷhásya dúro ádrer aurṇoḥ ‖ 4 ‖ devấṃ-devaṃ rấdhase codáyanty asmadryàk sûnṛítâ îráyantî | vyuchántî naḥ sanáye dhíyo dhâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 26 ‖

80 (596). trishṭubh.

Práti stómebhir ushásaṃ vásishṭhâ gîrbhír víprâsaḥ prathamấ abudhran | vivartáyantîṃ rájasî sámante âvishkṛiṇvatîṃ bhúvanâni víçvâ ‖ 1 ‖ eshấ syấ návyam âyur dádhânâ gûḍhvî támo jyótishoshấ abodhi | ágra eti yuvatír áhrayâṇâ prấcikitat sûryaṃ yajnám agním ‖ 2 ‖ áçvâvatîr gómatîr na ushấso — ‖ 3 ‖ 27 ‖

Pañcamo 'dhyâyaḥ.

78, 5 tvâ adyá. budhanta asmâkâsaḥ. — 79, 1 ví ushâḥ. ródasî *iti* cákshasâ âvar *ity* âvaḥ. 2 ví añjate. savitấ-iva. 3 maghónî. 4 vṛishabhásya. 5 codáyantî. dhâḥ. — 80, 1 vásishṭhâḥ. rájasî-sámante *iti*. 2 jyótishâ ushâḥ. ágre. prá acikitat. 3 = 557, 7.

Digitized by Google

81 (597). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Práty u adarçy âyaty ùchántî duhitấ diváḥ | ápo máhi vyayati cákshase támo jyótish kṛiṇoti sûnárî ‖ 1 ‖ úd usríyâḥ sṛijate sûryaḥ sácấ udyán nákshatram arcivát | távéd usho vyúshi sûryasya ca sám bhakténa gamemahi ‖ 2 ‖ práti tvâ duhitar diva úsho jîrấ abhutsmahi | yấ váhasi purú spârhấm vananvati rátnaṃ ná dâçúshe máyaḥ ‖ 3 ‖ uchántî yấ kṛiṇóshi maṅhánâ mahi prakhyaí devi svàr dṛiçé | tásyâs te ratnabhấja îmahe vayáṃ syấma mâtúr ná sûnávaḥ ‖ 4 ‖ tác citrấm rádha ā́ bharósho yád dîrghaçrúttamam | yát te divo duhitar martabhójanaṃ tád râsva bhunájâmahai ‖ 5 ‖ çrávaḥ sûríbhyo amṛítaṃ vasutvanấm vấjâṅ asmábhyaṃ gómataḥ | codayitrî́ maghónaḥ sûnṛítâvaty ushā́ uchad ápa sridhaḥ ‖ 6 ‖ 1 ‖

82 (598). jagatî.

Índrâvaruṇâ yuvám adhvarấya no viçé jánâya máhi çárma yachatam | dîrgháprayajyum áti yó vanushyáti vayáṃ jayema pṛítanâsu dûḍhyàḥ ‖ 1 ‖ samrấḷ anyáḥ svarấḷ anyá ucyate vâm mahấntâv índrâváruṇâ mahấvasû | víçve devấsaḥ paramé vyòmani sáṃ vâm ójo vṛishaṇâ sám bálaṃ dadhuḥ ‖ 2 ‖ ánv apấṃ khấny atṛintam ójasấ sûryam airayataṃ diví prabhúm | índrâvaruṇâ máde asya mâyínó 'pinvatam apítaḥ pínvataṃ dhíyaḥ ‖ 3 ‖ yuvấm íd yutsú pṛítanâsu váhnayo yuvấṃ kshémasya prasavé mitájnavaḥ | îçânấ vásva ubháyasya kâráva índrâvaruṇâ suhávâ havâmahe ‖ 4 ‖ índrâvaruṇâ yád imấni cakráthur víçvâ jâtấni

---

81, 1 ûṃ *iti* adarçi â-yatî uchántî. ápo *iti*. jyótiḥ. 2 sácâ ut -yát. táva ít ushaḥ vi-úshi. 3 vanan-vati. 5 tát. bhara úshaḥ. 6 sûnṛítâ-vatî. — 82, 3 ójasâ ā́. mâyínaḥ ápinvatam.

Digitized by Google

bhúvanasya majmánâ | kshémeṇa mitró váruṇaṃ duvasyáti marúdbhir ugráḥ çúbham anyá îyate || 5 || 2 ||

mahé çulkáya váruṇasya nú tvishá ójo mimâte dhruvám asya yát svám | ájâmim anyáḥ çnatháyantam ătirad dabhrébhir anyáḥ prá vriṇoti bhŭyasaḥ || 6 || ná tám áṅho ná duritáni mártyam índrâvaruṇâ ná tápaḥ kútaç caná | yásya devâ gáchatho vîthó adhvaráṃ ná tám mártasya naçate párihvritiḥ || 7 || arvấñ narâ daívyenâvasấ gataṃ çriṇutám hávaṃ yádi me jújoshathaḥ | yuvór hí sakhyám utá vâ yád ấpyam mârḍîkám indrâvaruṇâ ní yachatam || 8 || asmâkam indrâvaruṇâ bháre-bhare puroyodhấ bhavataṃ kṛishṭyojasâ | yád vâṃ hávanta ubháye ádha spṛidhí náras tokásya tánayasya sâtíshu || 9 || asmé índro váruṇo mitró aryamấ dyumnáṃ yachantu máhi çárma sapráthaḥ | avadhráṃ jyótir áditer ṛitâvṛídho devásya çlókaṃ savitúr manâmahe || 10 || 3 ||

83 (599). jagatî.

Yuvấṃ narâ páçyamânâsa ấpyam prâcấ gavyántaḥ pṛithupárçavo yayuḥ | dấsâ ca vṛitrấ hatám áryâṇi ca sudấsam indrâvaruṇâvasâvatam || 1 || yátrâ náraḥ samáyante kṛitádhvajo yásminn âjấ bhávati kíṃ caná priyám | yátrâ bháyante bhúvanâ svardṛíças tátrâ na indrâvaruṇâdhi vocatam || 2 || sám bhŭmyâ ántâ dhvasirấ adṛikshaténdrâvaruṇâ diví ghósha ấruhat | ásthur jánânâm úpa mấm árâtayo 'rvấg ávasâ havanaçrutấ gatam || 3 || índrâvaruṇâ vadhánâbhir aprati bhedáṃ vanvántâ prá sudấsam âvatam |

82, 6 tvishé. mimâte *iti*. ấ átirat. 8 arvấk. daívyena ávasâ ấ. 9 kṛishṭi-ojasâ. hávante. 10 asmé *iti*. — 83, 1 indrâvaruṇâ ávasâ avatam. 2 yátra. sam-áyante kṛitá-dhvajaḥ. yátra. tátra. indrâvaruṇâ ádhi. 3 ántâḥ. adṛikshata índrâvaruṇâ. ấ aruhat. havana-çrutâ ấ.

Digitized by Google

bráhmâṇy eshâṃ çṛiṇutaṃ hávîmani satyâ ṭṛitsûnâm abhavat puróhitiḥ || 4 || índrâvaruṇâv abhy â tapanti mâghâny aryó vanúshâm árâtayaḥ | yuvâṃ hí vásva ubháyasya râjathó 'dha smâ no 'vatam pâṛye diví || 5 || 4 ||

yuvâṃ havanta ubháyâsa âjíshv índraṃ ca vásvo váruṇaṃ ca sâtáye | yátra râjabhir daçábhir níbâdhitam prá sudâsam âvataṃ ṭṛitsubhiḥ sahá || 6 || dáça râjânaḥ sámitâ áyajyavaḥ sudâsam indrâvaruṇâ ná yuyudhuḥ | satyâ ṇriṇâm admasádâm úpastutir devâ eshâm abhavan deváhûtishu || 7 || dâçarâjné páriyattâya viçvátaḥ sudâsa indrâvaruṇâv açikshatam | çvityáñco yátra námasâ kapardíno dhiyâ dhîvanto ásapanta ṭṛitsavaḥ || 8 || vṛitrâṇy anyáḥ samithéshu jíghnate vratâny anyó abhí rakshate sádâ | hávâmahe vâṃ vṛishaṇâ suvṛiktíbhir asmé indrâvaruṇâ çárma yachatam || 9 || asmé índro váruṇo mitró — || 10 || 5 ||

84 (600). trishṭubh.

Â vâṃ râjânâv adhvaré vavṛityâṃ havyébhir indrâvaruṇâ námobhiḥ | prá vâṃ ghṛitâcî bâhvór dádhânâ pári tmánâ víshurûpâ jigâti || 1 || yuvó râshṭrám bṛihád invati dyaúr yaú setṛíbhir arajjúbhiḥ sinîthâḥ | pári no hélo váruṇasya vṛijyâ urúṃ na índraḥ kṛiṇavad u lokám || 2 || kṛitáṃ no yajnáṃ vidátheshu câruṃ kṛitám bráhmâṇi sûríshu praçastâ | úpo rayír devájûto na etu prá ṇaḥ spârhâbhir ûtíbhis tiretam || 3 || asmé indrâvaruṇâ viçvávâraṃ rayíṃ dhattaṃ vásumantam purukshúm | prá yá âdityó ánṛitâ minâty ámitâ çúro dayate vásûni || 4 || iyám índraṃ váru-

---

83, 5 abhí. mâ aghâni. râjathaḥ ádha sma. 6 havante. 7 sám -itâḥ. 8 su-dâse. 9 asmé *iti*. — 84, 1 yuvóḥ. 3 úpo *iti*. prá naḥ. 4 asmé *iti*.

Digitized by Google

ṇam ashṭa me gîḥ prâvat toké tánaye tûtujânâ | surátnâso devávîtim gamema yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 6 ‖

85 (601). trishṭubh.

Punîshé vâm arakshásam manîshâṃ sómam índrâya váruṇâya júhvat | ghṛitápratîkâm ushásaṃ ná devîṃ tâ no yâmann urushyatâm abhîke ‖ 1 ‖ spárdhante vâ u devahûye átra yéshu dhvajéshu didyávaḥ pátanti | yuvâm tâñ indrâvaruṇâv amítrân hatám párâcaḥ çárvâ víshûcaḥ ‖ 2 ‖ âpaç cid dhí svâyaçasaḥ sádaḥsu devîr índraṃ váruṇaṃ devátâ dhúḥ | kṛishṭîr anyó dhârâyati práviktâ vṛitrâṇy anyó apratîni hanti ‖ 3 ‖ sá sukrátur ṛitacíd astu hótâ yá âditya çávasâ vâṃ námasvân | âvavártad ávase vâṃ havíshmân ásad ít sá suvitâya práyasvân ‖ 4 ‖ iyám índraṃ váruṇam ashṭa me gîḥ — ‖ 5 ‖ 7 ‖

86 (602). trishṭubh.

Dhîrâ tv àsya mahinâ janûṅshi ví yás tastámbha ródasî cid urvî | prá nâkam ṛishvâṃ nunude bṛihántaṃ dvitâ nákshatram papráthac ca bhûma ‖ 1 ‖ utá sváyâ tanvâ sáṃ vade tát kadâ nv àntár váruṇe bhuvâni | kím me havyám áhṛiṇâno jusheta kadâ mṛiḷîkâṃ sumánâ abhí khyam ‖ 2 ‖ príché tád éno varuṇa didṛikshûpo emi cikitúsho vipṛícham | samânám ín me kaváyaç cid âhur ayáṃ ha túbhyaṃ váruṇo hṛiṇîte ‖ 3 ‖ kím âga âsa varuṇa jyéshṭhaṃ yát stotâraṃ jíghâṅsasi sákhâyam | prá tán me voco dûḷabha svadhâvó 'va tvânenâ námasâ turá iyâm ‖ 4 ‖ áva dugdhâni

---

84, 5 prá âvat. — 85, 2 vaí. 3 dhúr *iti* dhúḥ. prá-viktâḥ. 4 âdityâ. â-vavártat. — 86, 1 tú asya. ródasî-urvî *iti*. papráthat. 2 nú antáḥ. 3 didṛíkshu úpo *iti*. vi-pṛícham. ít. 4 tát. duḥ-dabha svadhâ-vaḥ áva tvâ anenâḥ.

Digitized by Google

pítryâ sṛijâ nó 'va yấ vayấṃ cakṛimấ tanūbhiḥ | áva râjan paçutṛípaṃ ná tâyúṃ sṛijấ vatsáṃ ná dấmno vásishṭham || 5 || ná sá svó dáksho varuṇa dhrútiḥ sấ súrâ manyúr vibhītako ácittiḥ | ásti jyấyân kánîyasa upâré svápnaç canéd ánṛitasya prayotấ || 6 || áraṃ dâsó ná mîḷhúshe karâṇy ahấṃ devấya bhūrṇayé 'nâgâḥ | ácetayad acíto devó aryó gṛítsaṃ râyé kavítaro junâti || 7 || ayấṃ sú túbhyaṃ varuṇa svadhâvo hṛidí stóma úpaçritaç cid astu | çám naḥ kshéme çám u yóge no astu yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 8 || 8 ||

87 (603). trishṭubh.

Rádat pathó váruṇaḥ sūryâya prấrṇâṅsi samudríyâ nadīnâm | sárgo ná sṛishṭó árvatîr ṛitâyấñ cakấra mahîr avánîr áhabhyaḥ || 1 || âtmấ te vấto rája ấ navînot paçúr ná bhūrṇir yávase sasavấn | antár mahî bṛihatī ródasîmé víçvâ te dhấma varuṇa priyấṇi || 2 || pári spáço vāruṇasya smádishṭâ ubhé paçyanti ródasî suméke | ṛitấvânaḥ kaváyo yajnádhîrâḥ prácetaso yá isháyanta mánma || 3 || uvấca me váruṇo médhirâya tríḥ saptá nấmāghnyâ bibharti | vidvấn padásya gúhyâ ná vocad yugấya vípra úparâya çíkshan || 4 || tisró dyấvo níhitâ antár asmin tisró bhūmîr úparâḥ shaḍvidhânâḥ | gṛítso rấjâ váruṇaç cakra etấṃ diví preṅkhấṃ hiraṇyáyaṃ çubhé kám || 5 || áva síndhuṃ váruṇo dyaúr iva sthâd drapsó ná çvetó mṛigás túvishmân | gambhîráçaṅso rájaso vimấnaḥ supârákshatraḥ sató asyá rấjâ || 6 || yó mṛiḷáyâti cakrúshe cid ấgo vayấṃ syâma váruṇe

---

86, 5 sṛija naḥ áva. cakṛimá. sṛijá. 6 vi-bhīdakaḥ. upa-aré. caná ít. 7 bhūrṇaye ánâgāḥ. — 87, 1 prá ṛṇâṅsi. ṛita-yán. 2 mahī-bṛihatī-ródasî-imé *iti*. 3 smát-ishṭâḥ ubhé-ródasî-suméke *iti*. yé. 4 nấma ághnyâ. 5 shaṭ-vidhânâḥ. cakre. pra-īṅkhám.

Digitized by Google

ánâgâḥ | ánu vratấny áditer ṛidhánto yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 9 ‖

88 (604). trishṭubh.

Prá çundhyúvaṃ váruṇâya préshṭhâm matíṃ vasishṭha mîḷhúshe bharasva | yá îm arvấñcaṃ kárate yájatraṃ sahásrâmaghaṃ vṛíshaṇam bṛihántam ‖ 1 ‖ ádhâ nv àsya saṃdṛíçaṃ jaganvấn agnér ánîkaṃ váruṇasya maṅsi | svàr yád áçmann adhipấ u ándho 'bhí mâ vápur dṛiçáye ninîyât ‖ 2 ‖ ấ yád ruhấva váruṇaç ca nấvam prá yát samudrám îráyâva mádhyam | ádhi yád apấṃ snúbhiç cáràva prá preṅkhá îṅkhayâvahai çubhé kám ‖ 3 ‖ vásishṭhaṃ ha váruṇo nâvy ấdhâd ṛishiṃ cakâra svápâ máhobhiḥ | stotấraṃ víprâḥ sudinatvé áhnâṃ yấn nú dyávas tatánan yấd ushấsaḥ ‖ 4 ‖ kvà tyáni nau sakhyấ babhûvuḥ sácâvahe yád avṛikám purấ cit | bṛihántam mấnaṃ varuṇa svadhâvaḥ sahásradvâraṃ jagamâ gṛihấṃ te ‖ 5 ‖ yá âpír nityo varuṇa priyáḥ sán tvấm ấgâṅsi kṛiṇávat sákhâ te | mấ ta énasvanto yakshin bhujema yandhí shmâ víprâḥ stuvaté várûtham ‖ 6 ‖ dhruvấsu tvâsú kshitíshu kshiyánto vy àsmát pấçaṃ váruṇo mumocat | ávo vanvânấ áditer upásthâd yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 10 ‖

89 (605). gâyatrî. 5 jagatî.

Mó shú varuṇa mṛinmáyaṃ gṛihám râjann ahám gamam | mṛiḷấ sukshatra mṛiḷáya ‖ 1 ‖ yád émi prasphuránn iva dṛítir ná dhmâtó adrivaḥ | mṛiḷấ s. m. ‖ 2 ‖ krátvaḥ sa-

---

88, 1 sahásra-magham. 2 ádha nú asya. adhi-pấḥ ûṃ *iti*. 3 pra -îṅkhé. 4 nâví á adhât. su-úpâḥ. yất. ushásaḥ. 5 jagama. 6 te. sma. 7 tvâ âsú. ví asmát. — 89, 1 mó *iti* sú. mṛit-máyam. mṛiḷá.

Digitized by Google

maha dînátâ pratîpáṃ jagamâ çuce | mṛilấ s. m. ‖ 3 ‖ apấm mádhye tasthivấṅsaṃ tṛishṇâvidaj jaritấram | mṛiḷấ s. m. ‖ 4 ‖ yát kíṃ cedáṃ varuṇa daívye jáne 'bhidrohám manushyấç cárâmasi | ácittî yát táva dhármâ yuyopimá mấ nas tásmâd énaso deva rîrishaḥ ‖ 5 ‖ 11 ‖

Pañcamo 'nuvâkaḥ.

90 (606). trishṭubh.

Prá vîrayấ çúcayo dadrire vâm adhvaryúbhir mádhumantaḥ sutấsaḥ | váha vâyo niyúto yâhy áchâ píbâ sutásyấndhaso mádâya ‖ 1 ‖ îçânấya práhutiṃ yás ta ấnaṭ çúciṃ sómaṃ çucipâs túbhyaṃ vâyo | kṛiṇóshi tám mártyeshu praçastáṃ jâtó-jâto jâyate vâjy àsya ‖ 2 ‖ râyé nú yáṃ jajnátû ródasîmé râyé devî dhishấṇâ dhâti devám | ádha vâyúṃ niyútaḥ saççata svấ utá çvetáṃ vásudhitiṃ nireké ‖ 3 ‖ uchánn ushásaḥ sudínâ ariprấ urú jyótir vividur dîdhyânâḥ | gávyaṃ cid ûrvám uçíjo ví vavrus téshâm ánu pradívaḥ sasrur ấpaḥ ‖ 4 ‖ té satyéna mánasâ dîdhyânâḥ svéna yuktấsaḥ krátunâ vahanti | índravâyû vîravấhaṃ rátham vâm îçânáyor abhí príkshaḥ sacante ‖ 5 ‖ îçânấso yé dádhate svàr ṇo góbhir áçvebhir vásubhir hiraṇyaiḥ | índravâyû sûráyo víçvam ấyur árvadbhir vîraíḥ pṛítanâsu sahyuḥ ‖ 6 ‖ árvanto ná çrávaso bhíkshamâṇâ indravâyû sushṭutíbhir vásishṭhâḥ | vâjayántaḥ sv ávase huvema yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 12 ‖

91 (607). trishṭubh.

Kuvíd aṅgá námasâ yé vṛidhấsaḥ purấ devấ anavadyấsa

89, 3 prati-îpám jagama. 4 tṛishṇâ avidat. 5 ca idám. dhárma. ririshaḥ. — 90, 1 vîra-yấ. ácha píba sutásya ándhasaḥ. 2 te. vájî asya. 3 jajnátuḥ ródasî *iti* imé *iti*. 6 naḥ. 7 sú.

Digitized by Google

ā̃san | té vâyáve mánave bâdhitā̃yā̃vâsayann ushásaṃ sū̃ryeṇa || 1 || uçántâ dûtā̃ ná dábhâya gopā̃ mâsáç ca pâthấḥ çarádaç ca pûrvī́ḥ | índravâyû sushṭutír vâm iyânā̃ mârḍīkám ītte suvitáṃ ca návyam || 2 || pī́voannāñ rayivṛ́idhaḥ sumedhā̃ḥ çvetáḥ sishakti niyútâm abhiçrī́ḥ | té vâyáve sámanaso ví tasthur víçvén naraḥ svapatyā̃ni cakruḥ || 3 || yā̃vat táras tanvò yā̃vad ójo yā̃van náraç cákshasā dī́dhyânâḥ | cúciṃ sómaṃ çucipâ pâtam asmé índravâyû sádatam barhír édám || 4 || niyuvânā̃ niyútaḥ spârhávîrâ índravâyû saráthaṃ yâtam arvā̃k | idáṃ hí vâm prábhṛitam mádhvo ágram ádha prī́ṇânā̃ ví mumuktam asmé || 5 || yā̃ vâṃ çatáṃ niyúto yā̃ḥ sahásram índravâyû viçvávârâḥ sácante | ā̃bhir yâtaṃ suvidátrâbhir arvā̃k pâtáṃ narâ prátibhṛitasya mádhvaḥ || 6 || árvanto ná çrávaso bhíkshamāṇâ — || 7 || 13 ||

92 (608). trishṭubh.

Ā́ vâyo bhûsha çucipâ úpa naḥ sahásraṃ te niyúto viçvavâra | úpo te ándho mádyam ayâmi yásya deva dadhishé pûrvapéyam || 1 || prá sótâ jîró adhvaréshv asthât sómam índrâya vâyáve pibadhyai | prá yád vâm mádhvo agriyám bháranty adhvaryávo devayántaḥ çácībhiḥ || 2 || prá yā̃bhir yā̃si dâçvā̃ṅsam áchâ niyúdbhir vâyav ishṭáye duroṇé | ní no rayíṃ subhójasaṃ yuvasva ní vîráṃ gávyam áçvyaṃ ca rā́dhaḥ || 3 || yé vâyáva indramā́danâsa ā́devâso nitóçanâso aryáḥ | ghnánto vṛitrā̃ṇi sûríbhiḥ shyâma sâsahvā̃ṅso yudhā̃ nṛ́ibhir amítrân || 4 || ā́ no niyúdbhiḥ ça-

---

91, 1 bâdhitā́ya ávâsayan. 3 víçvâ ít. su-apatyā̃ni. 4 yā̃vat náraḥ. çuci-pâ. asmé *iti*. ā́ idám. 6 yā̃ḥ vâm. ā́ ābhiḥ — 92, 1 úpo *iti*. 3 ácha. vâyo *iti*. 4 vâyáve indra-mā́danâsaḥ ā́ -devâsaḥ ni-tóçanâsaḥ. syáma sasahvā̃ṅsaḥ. 5 ā́ no — yâhi = 135, 3.

Digitized by Google

tíṅtbhir adhvaráṃ sahasríṇîbhir úpa yâhi yajñám | vâyo asmínt sávane mâdayasva yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 5 ‖ 14 ‖

93 (609). trishṭubh.

Çúciṃ nú stómaṃ návajâtam adyéndrâgnî vṛitrahaṇâ jushéthâm | ubhâ hí vâṃ suhávâ jóhavîmi tâ vâjaṃ sadyá uçaté dhéshṭhâ ‖ 1 ‖ tâ sânasî çavasânâ hí bhûtáṃ sâkaṃvṛídhâ çávasâ çûçuvâṅsâ | kshâyantau râyó yávasasya bhûreḥ pṛiṅktáṃ vâjasya sthávirasya ghṛíshveḥ ‖ 2 ‖ úpo ha yád vidátham vâjíno gúr dhîbhír víprâḥ prámatim ichámâṇâḥ | árvanto ná kâshṭhâṃ nákshamâṇâ indrâgnî jóhuvato náras té ‖ 3 ‖ gîrbhír víprah prámatim ichámâna îṭṭe rayíṃ yaçásam pûrvabhâjam | índrâgnî vṛitrahaṇâ suvajrâ prá no návyebhis tirataṃ deshṇaiḥ ‖ 4 ‖ sáṃ yán mahî mithatî spárdhamâne tanûrúcâ çûrasâtâ yátaite | ádevayuṃ vidáthe devayúbhiḥ satrâ hataṃ somasútâ jánena ‖ 5 ‖ 15 ‖

imâm u shú sómasutim úpa na éndrâgnî saumanasâya yâtam | nú cid dhí parimamnâthe asmân â vâṃ çáçvadbhir vavṛitîya vâjaiḥ ‖ 6 ‖ só agna enâ námasâ sámiddhó 'châ mitráṃ váruṇam índraṃ voceḥ | yát sîm âgaç cakṛimâ tát sú mṛiḷa tád aryamâditiḥ çiçrathantu ‖ 7 ‖ etâ agna âçushâṇâsa ishṭîr yuvóḥ sácâbhy àçyâma vâjân | méndro no víshṇur marútaḥ pári khyan yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 8 ‖ 16 ‖

94 (610). gâyatrî. 12 anushṭubh.

Iyáṃ vâm asyá mánmana índrâgnî pûrvyástutiḥ | abhrâd

93, 1 adyá índrâgnî *iti*. 2 sânasî *iti*. 3 úpo *iti*. 5 yát. mahî-mithatî-spárdhamâne-yútaite *iti*. 6 sú. â indrâgnî *iti*. nú. hí parimamnâthe *iti*. 7 agne. sám-iddhaḥ ácha. cakṛimá. aryamâ áditiḥ. 8 ágne. sácâ abhí açyâma. mâ índraḥ.

Digitized by Google

vṛishṭír ivâjani ‖ 1 ‖ çṛiṇutám jaritúr hávam índrâgnî vánatam gíraḥ | îçânâ pipyatam dhíyaḥ ‖ 2 ‖ mâ pâpatvâya no naréndrâgnî mâbhíçastaye | mâ no rîradhatam nidé ‖ 3 ‖ índre agnâ námo bṛihát suvṛiktím érayâmahe | dhiyâ dhénâ avasyávaḥ ‖ 4 ‖ tâ hí çáçvanta îḷata itthâ víprâsa ûtáye | sabâdho vâjasâtaye ‖ 5 ‖ tâ vâm gîrbhír vipanyávaḥ práyasvanto havâmahe | medhásâtâ sanishyávaḥ ‖ 6 ‖ 17 ‖

índrâgnî ávasâ gatam asmábhyaṃ carshaṇîsahâ | mâ no duḥçáṅsa îçata ‖ 7 ‖ mâ kásya no árarusho dhûrtíḥ práṇañ mártyasya | índrâgnî çárma yachatam ‖ 8 ‖ gómad dhíraṇyavad vásu yád vâm áçvâvad îmahe | índrâgnî tád vanemahi ‖ 9 ‖ yát sóma â suté nára indrâgnî ájohavuḥ | sáptîvantâ saparyávaḥ ‖ 10 ‖ ukthébhir vṛitrahántamâ yâ mandânâ cid â girâ | âṅgûshair âvívâsataḥ ‖ 11 ‖ tâv íd duḥçáṅsam mártyam dúrvidvâṅsaṃ rakshasvínam | âbhogáṃ hánmanâ hatam udadhíṃ hánmanâ hatam ‖ 12 ‖ 18 ‖

95 (611). trishṭubh.

Prá kshódasâ dhâyasâ sasra eshâ sárasvatî dharúṇam âyasî pûḥ | prabâbadhânâ rathyèva yâti víçvâ apó mahinâ síndhur anyâḥ ‖ 1 ‖ ékâcetat sárasvatî nadînâṃ çúcir yatî giríbhya â samudrât | râyáç cétantî bhúvanasya bhûrer ghṛitám páyo duduhe nâhushâya ‖ 2 ‖ sá vâvṛidhe náryo yóshaṇâsu vṛishâ çíçur vṛishabhó yajníyâsu | sá vâjínam maghávadbhyo dadhâti ví sâtáye tanvàm mâmṛijîta ‖ 3 ‖ utá syâ naḥ sárasvatî jushâṇópa çravat subhágâ yajné asmín |

94, 1 iva ajani. 3 narâ índrâgnî *iti* mâ abhí-çastaye. 4 â írayâmahe. 5 îḷate. 7 índrâgnî *iti* ávasâ â. mâ îçata = 23, 9. 8 árarusho — mártyasya = 18, 3. índrâgnî — yachatam = 21, 6. 9 híraṇya-vat. 10 sóme. indrâgnî *iti*. sápti-vantâ. — 95, 1 sasre. rathyâ-iva. 2 ékâ acetat. 3 mamṛijîta. 4 jushâṇâ úpa.

Digitized by Google

mitájnubhir namasyaìr iyânẫ ràyẫ yujẫ cid úttarâ sákhibhyaḥ ‖ 4 ‖ imẫ júhvânâ yushmád ẫ námobhiḥ práti stómaṃ sarasvati jushasva | táva çárman priyátame dádhânâ úpa stheyâma çaraṇáṃ ná vṛikshám ‖ 5 ‖ ayám u te sarasvati vásishṭho dvẫrâv ṛitásya subhage vy âvaḥ | várdha çubhre stuvaté râsi vẫjân yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 19 ‖

96 (612). 1 bṛihatî. 2 satobṛihatî. 3 prastârapaṅkti. 4—6 gâyatri.

Bṛihád u gâyishe váco 'suryẫ nadî́nâṃ | sárasvatîṃ ín mahayâ suvṛiktíbhiḥ stómair vasishṭha ródasî ‖ 1 ‖ ubhé yát te mahinẫ çubhre ándhasî adhikshiyánti pûrávaḥ | sẫ no bodhy avitrî́ marútsakhâ códa rā̃dho maghónâṃ ‖ 2 ‖ bhadrám íd bhadrẫ kṛiṇavat sárasvaty ákavârî cetati vấjinîvatî | gṛiṇânẫ jamadagnivát stuvânẫ ca vasishṭhavát ‖ 3 ‖ janîyánto nv ágravaḥ putrîyántaḥ sudā́navaḥ | sárasvantaṃ havâmahe ‖ 4 ‖ yé te sarasva ûrmáyo mádhumanto ghṛitaccútaḥ | tébhir no 'vitẫ bhava ‖ 5 ‖ pîpivā́ṅsaṃ sárasvataḥ stánaṃ yó viçvádarçataḥ | bhakshîmáhi prajā́m ísham ‖ 6 ‖ 20 ‖

97 (613). trishṭubh.

Yajné divó nṛishádane pṛithivyẫ náro yátra devayávo mádanti | índrâya yátra sávanâni sunvé gáman mádâya prathamáṃ váyaç ca ‖ 1 ‖ ẫ daívyâ vṛiṇîmahe 'vấṅsi bṛíhaspátir no maha ẫ sakhâyaḥ | yáthâ bhávema mîḷhúshe ánâgâ yó no dâtẫ parâvátaḥ pitéva ‖ 2 ‖ tám u jyéshṭhaṃ

95, 5 juhvânâḥ. 6 ví âvar *ity* âvaḥ. — 96, 1 ít mahaya. 2 ubhé -ándhasi *iti*. 3 sárasvati ákava-arî. 4 jani-yántaḥ nú ágravaḥ putri-yántaḥ. — 97, 1 nṛi-sádane pṛithivyâḥ. gámat. 2 vṛiṇîmahe ávâṅsi. mahe. ánágâḥ. pitấ-iva.

Digitized by Google

námasâ havírbhiḥ suçévam bráhmaṇas pátim gṛiṇîshe | índraṃ çlóko máhi daívyaḥ sishaktu yó bráhmaṇo devákṛitasya rấjâ ‖ 3 ‖ sá ấ no yóniṃ sadatu préshṭho bṛíhaspátir viçvávâro yó ásti | kấmo râyáḥ suvîryasya táṃ dât párshan no áti saççáto árishṭân ‖ 4 ‖ tám ấ no arkám amṛítâya júshṭam imé dhâsur amṛítâsaḥ purâjấḥ | çúcikrandaṃ yajatám pastyẫnâm bṛíhaspátim anarvấṇaṃ huvema ‖ 5 ‖ 21 ‖

táṃ çagmấso arushấso áçvâ bṛíhaspátiṃ sahavấho vahanti | sáhaç cid yásya nî́ḷavat sadhásthaṃ nábho ná rûpám arushấṃ vásânâḥ ‖ 6 ‖ sá hí çúciḥ çatápatraḥ sá çundhyúr hiraṇyavâçîr ishiráḥ svarshấḥ | bṛíhaspátiḥ sá svâveçá ṛishváḥ purû sákhibhya âsutím kárishṭhaḥ ‖ 7 ‖ devî́ devásya ródasî jánitrî bṛíhaspátiṃ vâvṛidhatur mahítvâ | dakshấyyâya dakshatâ sakhâyaḥ kárad bráhmaṇe sutárâ sugâdhấ ‖ 8 ‖ iyáṃ vâm brahmaṇas pate suvṛiktír bráhméndrâya vajríṇe akâri | avishṭáṃ dhíyo jigṛitám púraṃdhîr jajastám aryó vanúshâm árâtîḥ ‖ 9 ‖ bṛíhaspate yuvám índraç ca vásvo divyásyeçâthe utá pấrthivasya | dhattáṃ rayíṃ stuvaté kîráye cid yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 10 ‖ 22 ‖

98 (614). trishṭubh.

Ádhvaryavo 'ruṇáṃ dugdhám aṃçúṃ juhótana vṛishabhấya kshitînấm | gaurấd védîyâñ avapấnam índro viçvấhéd yâti sutásomam ichán ‖ 1 ‖ yád dadhishé pradívi cấrv ánnaṃ divé-dive pîtím íd asya vakshi | utá hṛidótá mánasâ jushâṇá uçánn indra prásthitân pâhi sómân ‖ 2 ‖ jajnânáḥ

97, 4 párshat. 6 áçvâḥ. 7 svaḥ-sâḥ. su-âveçáḥ. purú. 8 devî́-ródasî-jánitrî *iti*. dakshata. 9 bráhma índrâya. avishṭáṃ — árâtîḥ = 346, 11. 10 divyásya ṣâthe *iti*. — 98, 1 viçváhâ ít. 2 hṛidấ utá.

Digitized by Google

sómaṃ sáhase papâtha prá te mâtẫ mahimā́nam uvâca | éndra paprâthorv àntárikshaṃ yudhā̃ devébhyo várivaç cakartha || 3 || yád yodháyâ maháto mányamânânt sā́kshâma tā́n bâhúbhiḥ çā́çadânân | yád vâ nṛíbhir vṛíta indrâbhiyúdhyâs táṃ tváyâjiṃ sauçravasā́ṃ jayema || 4 || préndrasya vocam prathamā́ kṛitā́ni prá nūtanâ maghávâ yā́ cakā́ra | yadéd ádevîr ásahishṭa māyā́ áthâbhavat kévalaḥ sómo asya || 5 || távedáṃ víçvam abhítaḥ paçavyàṃ yát páçyasi cákshasâ sū́ryasya | gávâm asi gópatir éka indra bhakshîmáhi te práyatasya vásvaḥ || 6 || bṛíhaspate yuvám índraç ca vásvo — || 7 || 23 ||

99 (615). trishṭubh.

Paró mā́trayâ tanvẫ vṛidhâna ná te mahitvám ánv açnuvanti | ubhé te vidma rájasî pṛithivyā́ víshṇo deva tvám paramásya vitse || 1 || ná te vishṇo jā́yamâno ná jâtó déva mahimnáḥ páram ántam âpa | úd astabhnâ nā́kam ṛishvám bṛihántaṃ dâdhártha prā́cîṃ kakúbham pṛithivyā́ḥ || 2 || írâvatî dhenumátî hí bhûtáṃ sûyavasínî mánushe daçasyā́ | vy àstabhnâ ródasî vishṇav eté dâdhártha pṛithivī́m abhíto mayū́khaiḥ || 3 || urúṃ yajñā́ya cakrathur u lokáṃ janáyantâ sū́ryam ushā́sam agním | dā́sasya cid vṛishaçiprásya māyā́ jaghnáthur narâ pṛitanā́jyeshu || 4 || índrâvishṇû dṛiṁhitā́ḥ çámbarasya náva púro navatíṃ ca çnathishṭam | çatáṃ varcínaḥ sahásraṃ ca sâkáṃ hathó apraty ásurasya vîrā́n || 5 || iyám manîshā́ bṛihatī́ bṛihántorukramā́ tavásâ vardháyantî |

98, 3 ā́ indra paprâthа urú antárikshaṃ. 4 yodháyâḥ. indra abhi -yúdhyâḥ. tváyâ âjím. 5 prá índrasya. yadā́ ít. átha abhavat. 6 táva idám. — 99, 1 ubhé-rájasî *iti* pṛithivyâḥ. 2 astabhnâḥ. 3 írâvati-dhenumáti-suyavasíni-ródasi-vishṇo-eté *iti*. ví astabhnâḥ. 4 ushā́sam. vṛisha-çiprásya māyā́ḥ. 5 apratí. 6 bṛihántâ uru-kramā́.

Digitized by Google

raré vâṃ stómaṃ vidátheshu vishṇo pínvatam ísho vṛijáneshv indra ‖ 6 ‖ váshaṭ te vishṇav âsá ấ kṛiṇomi tán me jushasva çipivishṭa havyám | várdhantu tvâ sushṭutáyo gíro me yûyám pâta svastibhiḥ sádâ naḥ ‖ 7 ‖ 24 ‖

100 (616). trishṭubh.

Nú márto dayate sanishyán yó víshṇava urugâyấya dấçat | prá yáḥ satrấcâ mánasâ yájâta etấvantaṃ náryam âvívâsât ‖ 1 ‖ tváṃ vishṇo sumatíṃ viçvájanyâm áprayutâm evayâvo matíṃ dâḥ | párco yáthâ naḥ suvitásya bhűrer áçvâvataḥ puruçcandrásya râyáḥ ‖ 2 ‖ trír devấḥ pṛithivîṃ eshá etấṃ ví cakrame çatárcasam mahitvấ | prá víshṇur astu tavásas távîyân tveshấṃ hy àsya sthávirasya nấma ‖ 3 ‖ ví cakrame pṛithivîṃ eshá etấṃ kshétrâya víshṇur mánushe daçasyán | dhruvấso asya kîráyo jánâsa urukshitíṃ sujánimâ cakâra ‖ 4 ‖ prá tát te adyá çipivishṭa nấmâryáḥ çaṅsâmi vayúnâni vidvấn | tấṃ tvâ gṛiṇâmi tavásam átavyân kshâyantam asyá rájasaḥ parâké ‖ 5 ‖ kím ít te vishṇo paricákshyam bhût prá yád vavakshé çipivishṭó asmi | mấ várpo asmád ápa gûha etád yád anyárûpaḥ samithé babhűtha ‖ 6 ‖ váshaṭ te vishṇav âsá ấ kṛiṇomi — ‖ 7 ‖ 25 ‖

Shashṭho 'dhyâyaḥ.

101 (617). trishṭubh.

Tisró vấcaḥ prá vada jyótiragrâ yấ etád duhré madhudoghám űdhaḥ | sá vatsáṃ kṛiṇván gárbham óshadhînâṃ

99, 7 vishṇo *iti*. tát. çipi-vishṭa. — **100**, 1 nú. víshṇave. yájâte. 2 eva-yâvaḥ. áçva-vataḥ puru-candrásya. 3 çatá-arcasam. hí asya. 5 nấma aryáḥ. — **101**, 1 jyótiḥ-agrâḥ. madhu-doghám.

Digitized by Google

sadyó jâtó vṛishabhó roravîti ‖ 1 ‖ yó várdhana óshadhînâṃ yó apâṃ yó víçvasya jágato devá îçe | sá tridhâtu çaraṇáṃ çárma yaṅsat trivártu jyótiḥ svabhishṭy àsmé ‖ 2 ‖ starîr u tvad bhávati sûta u tvad yathâvaçáṃ tanvàṃ cakra eshâḥ | pitúḥ páyaḥ práti gṛibhṇâti mâtâ ténа pitâ vardhate téna putráḥ ‖ 3 ‖ yásmin víçvâni bhúvanâni tasthús tisró dyâvas tredhâ sasrúr âpaḥ | tráyaḥ kóçâsa upasécanâso mádhvaḥ çcotanty abhíto virapçám ‖ 4 ‖ idáṃ vácaḥ parjányâya svarâje hṛidó astv ántaraṃ táj jujoshat | mayobhúvo vṛishṭáyaḥ santv asmé supippalâ óshadhîr devágopâḥ ‖ 5 ‖ sá retodhâ vṛishabháḥ çáçvatînâṃ tásminn âtmâ jágatas tasthúshaç ca | tán ma ṛitám pâtu çatáçâradâya yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 1 ‖

102 (618). gâyatrî.

Parjányâya prá gâyata divás putrâya mîḷhúshe | sá no yávasam ichatu ‖ 1 ‖ yó gárbham óshadhînâṃ gávâṃ kṛiṇóty árvatâm | parjányaḥ purushîṇâm ‖ 2 ‖ tásmâ íd âsyè havír juhótâ mádhumattamam | íḷâṃ naḥ saṃyátaṃ karat ‖ 3 ‖ 2 ‖

103 (619). trishṭubh. 1 anushṭubh.

Saṃvatsaráṃ çaçayânâ brâhmaṇâ vratacâríṇaḥ | vâcam parjányajinvitâm prá maṇḍûkâ avâdishuḥ ‖ 1 ‖ divyâ âpo abhí yád enam âyan dṛítiṃ ná çúshkaṃ sarasî çáyânam | gávâm áha ná mâyúr vatsínînâm maṇḍûkânâṃ vagnúr átrâ sám eti ‖ 2 ‖ yád îm enâñ uçató abhy ávarshît tṛishyâvataḥ

101, 2 su-abhishṭí asmé *iti*. 3 sûte. cakre. 4 vi-rapçám. 5 tát. 6 retaḥ-dhâḥ. tát mâ. — 102, 3 tásmai. juhóta. sam-yátam. — 103, 1 çaçayânâḥ brâhmaṇâḥ. 2 sarasî *iti*. átra. 3 abhí.

Digitized by Google

prâvṛíshy ấgatâyâm | akhkhalikṛítyâ pitáraṃ ná putró anyó anyám úpa vádantam eti ‖ 3 ‖ anyó anyám ánu gṛibhṇâty enor apấṃ prasargé yád ámandishâtâm | maṇḍûko yád abhívṛishṭaḥ kánishkan príçniḥ sampṛiñkté háritena vấcam ‖ 4 ‖ yád eshâm anyó anyásya vấcaṃ çâktásyeva vádati çikshamâṇaḥ | sárvaṃ tád eshâṃ samṛídheva párva yát suvấco vádathanấdhy apsú ‖ 5 ‖ 3 ‖

gómâyur éko ajámâyur ékaḥ príçnir éko hárita éka eshâm | samânáṃ nấma bíbhrato vírûpâḥ purutrấ vấcam pipiçur vádantaḥ ‖ 6 ‖ bráhmaṇáso atirâtré ná sómе sáro ná pûrṇám abhíto vádantaḥ | saṃvatsarásya tád áhaḥ pári shṭha yán maṇḍûkâḥ prâvṛishíṇam babhûva ‖ 7 ‖ bráhmaṇấsaḥ somíno vấcam akrata bráhma kṛiṇvántaḥ parivatsarîṇam | adhvaryávo gharmíṇaḥ sishvidânấ ávîr bhavanti gúhyâ ná ké cit ‖ 8 ‖ devâhitiṃ jugupur dvâdaçásya ṛitúṃ náro ná prá minanty eté | saṃvatsaré prâvṛíshy ấgatâyâṃ taptấ gharmấ açnuvate visargám ‖ 9 ‖ gómâyur adâd ajámâyur adât príçnir adâd dhárito no vásûni | gávâm maṇḍûkâ dádataḥ çatấni sahasrasâvé prá tiranta ấyuḥ ‖ 10 ‖ 4 ‖

104 (620). trishṭubh. 1—6. 18. 21. 23 jagatî. 7 jagatî oder trishṭubh. 25 anushṭubh.

índrâsomâ tápataṃ ráksha ubjátaṃ ny àrpayataṃ vṛishaṇâ tamovṛídhaḥ | párâ çṛiṇîtam acíto ny òshataṃ hatáṃ nudéthâṃ ní çiçîtam atríṇaḥ ‖ 1 ‖ índrâsomâ sám aghâçaṅsam abhy àghấṃ tápur yayastu carúr agnivấñ iva | brah-

---

103, 3 akhkhalikṛítya. 4 kániskan. sam-pṛiñkté. 5 çáktásya-iva. samṛídhâ-iva. vádathana ádhi. 6 gó-mâyuḥ. ajá-mâyuḥ. 7 áhar *iti*. stha yát. 8 sisvidânâḥ. gúhyâḥ. 9 dvâdaçásya. taptâḥ. 10 háritaḥ. maṇḍûkâḥ. tirante. — 104, 1 ní arpayatam. ní oshatam. 2 abhí aghám.

Digitized by Google

madvíshe kravyā́de ghorácakshase dvésho dhattam anavā-
yáṃ kimīdíne ‖ 2 ‖ índrāsomā́ dushkṛíto vavré antár anā-
rambhaṇé támasi prá vidhyatam | yáthā nā́taḥ púnar ékaç
canódáyat tád vām astu sáhase manyumác chávaḥ ‖ 3 ‖ ín-
drāsomā́ vartáyatam divó vadhám sám pṛithivyā́ aghāçaṅ-
sāya tárhaṇam | út takshatam svaryàm párvatebhyo yéna
ráksho vāvṛidhānā́m nijū́rvathaḥ ‖ 4 ‖ índrāsomā́ vartáya-
tam divás páry agnitaptébhir yuvám áçmahanmabhiḥ | tá-
purvadhebhir ajárebhir atríṇo ní párçāne vidhyatam yántu
nisvarám ‖ 5 ‖ 5 ‖

índrāsomā́ pári vām bhūtu viçváta iyám matíḥ kakshyā́-
çveva vājínā | yā́m vām hótrām parihinómi medháyemā́
bráhmāṇi nṛipátīva jinvatam ‖ 6 ‖ práti smarethām tujá-
yadbhir évair hatám druhó raksháso bhaṅgurā́vataḥ | ín-
drāsomā́ dushkṛíte mā́ sugám bhūd yó naḥ kadā́ cid abhi-
dā́sati druhā́ ‖ 7 ‖ yó mā pā́kena mánasā cárantam abhi-
cáshṭe aṇṛitebhir vácobhiḥ | ā́pa iva kā́çinā sáṃgṛibhītā́
ásann astv ā́sata indra vaktā́ ‖ 8 ‖ yé pā́kaçaṅsám vihá-
ranta évair yé vā́ bhadrā́m dūsháyanti svadhā́bhiḥ | áhaye
vā́ tā́n pradádātu sóma ā́ vā dadhātu nírṛiter upásthe ‖ 9 ‖
yó no rásam dípsati pitvó agne yó áçvānām yó gávām
yás tanū́nām | ripúḥ stenáḥ steyakṛíd dabhrám etu ní shá
hīyatām tanvā́ tánā́ ca ‖ 10 ‖ 6 ‖

paráḥ só astu tanvā́ tánā́ ca tisráḥ pṛithivī́r adhó astu
víçvāḥ | práti çushyatu yáço asya devā́ yó no dívā dípsati
yáç ca náktam ‖ 11 ‖ suvijnānā́m cikitúshe jánāya sác cā́-
sac ca vácasī paspṛidhāte | táyor yát satyám yatarád ṛijī́yas

---

104, 2 kravya-áde. 3 ná átaḥ. caná ut-áyat. manyu-mát çávaḥ.
6 kakshyā́ áçvā-iva. medháyā imā́. nṛipáti-iveti nṛipáti-iva. 7 bhaṅgurá
-vataḥ. 8 ásataḥ. 9 pāka-çaṅsám vi-hárante. 10 ní sā́ḥ.
11 devā́ḥ. 12 sác ca ásat ca vácasī *iti* paspṛidhāte *iti*.

Digitized by Google

tád ít sómo 'vati hánty ấsat || 12 || ná vấ u sómo vṛijinám hinoti ná kshatríyam mithuyấ dhârâyantam | hánti ráksho hánty ấsad vádantam ubhấv índrasya prásitau çyâte || 13 || yádi vâhám ánritadeva ấsa móghaṃ vâ devấñ apyûhé agne | kím asmábhyaṃ jâtavedo hṛiṇîshe droghavấcas te nirṛithám sacantâm || 14 || adyấ murîya yádi yâtudhấno ásmi yádi vấyus tatápa pûrushasya | ádhâ sá vîraír daçábhir ví yûyâ yó mâ móghaṃ yấtudhânéty ấha || 15 || 7 ||

yó mấyâtuṃ yấtudhânéty ấha yó vâ rakshấḥ çúcir asmîty ấha | índras táṃ hantu mahatấ vadhéna víçvasya jantór adhamás padîshṭa || 16 || prá yấ jígâti khargáleva náktam ápa druhấ tanvàṃ gûhamânâ | vavrấñ anantấñ áva sấ padîshṭa grâvâṇo ghnantu rakshásа upabdaíḥ || 17 || ví tishṭhadhvam maruto vikshv ìcháta gribhâyáta rakshásaḥ sám pinashṭana | váyo yé bhûtvî patáyanti naktábhir yé vâ rípo dadhiré devé adhvaré || 18 || prá vartaya divó áçmânam indra sómaçitam maghavant sáṃ çiçâdhi | prấktâd ápâktâd adharấd údaktâd abhí jahi rakshásaḥ párvatena || 19 || etá u tyé patayanti çváyâtava índraṃ dipsanti dipsávó 'dâbhyam | çíçîte çakráḥ píçunebhyo vadháṃ nûnáṃ sṛijad açániṃ yâtumádbhyaḥ || 20 || 8 ||

índro yâtûnấm abhavat parâçaró havirmáthînâm abhy âvívâsatâm | abhîd u çakráḥ paraçúr yáthâ vánam pấtreva bhindánt satá eti rakshásaḥ || 21 || úlûkayâtuṃ çuçulûkayâtuṃ jahí çváyâtum utá kókayâtum | suparṇáyâtum utá gṛidhrayâtuṃ dṛishádeva prá mṛiṇa ráksha indra || 22 || mấ

104, 12 ásat. 13 vaí. ásat. 14 vá ahám. api-úhé. 15 adyá. yâtu-dhânaḥ. vâ ấyuḥ. púrushasya. ádha. yûyâḥ. yâtu-dhâna íti. 16 mâ áyâtum yâtu-dhâna íti. asmi íti. 17 khargálâ-iva. 18 vikshú icháta. 20 eté. çvá-yâtavaḥ. dipsávaḥ ádâbhyam. 21 haviḥ-máthînâm abhí â-vívâsatâm abhí ít. pâtrâ-iva. 22 dṛishádâ-iva.

Digitized by Google

no rákṣho abhí naḍ yâtumâvatâm ápochatu mithunâ yâ kimîdinâ | pṛithivî̆ naḥ pârthivât pâtv áṁhaso 'ntárikṣhaṃ divyât pâtv asmân̆ || 23 || índra jahí púmâṁsaṃ yâtudhânam utá stríyam mâyáyâ çâçadânâm | vígrîvâso mûradevâ ṛidantu mâ̆ té dṛiçant sûryam uccárantam || 24 || práti cakṣhva ví cakṣhvéndraç ca soma jâgṛitam | rákṣhobhyo vadhám asyatam açánim̐ yâtumádbhyaḥ || 25 || 9 ||

Shashṭho 'nuvâkaḥ.

SAPTAMAM MAṆḌALAM.

104, 23 náṭ yâtu-mâ̆vatâm ápa uchatu. 24 ví-grîvâsaḥ. ut-cárantam. 25 cakṣhva índraḥ.

Digitized by Google

1 (621). bṛihatî. 2. 4 satobṛihatî. 33. 34 trishṭubh.

Mâ cid anyád ví çaṅsata sákhâyo mâ rishaṇyata | índram ít stotâ vṛíshaṇaṃ sácâ suté múhur ukthâ ca çaṅsata ‖ 1 ‖ avakrakshíṇaṃ vṛishabhâṃ yathâjúraṃ gâṃ ná carshaṇîsâham | vidvéshaṇaṃ saṃvánanobhayaṃkarám mâṅhishṭham ubhayâvínam ‖ 2 ‖ yác cid dhí tvâ jánâ imé nâṅâ hávanta ûtáye | asmâkam bráhmedám indra bhûtu té 'hâ víçvâ ca várdhanam ‖ 3 ‖ ví tartûryante maghavan vipaççito 'ryó vípo jánânâm | úpa kramasva pururûpam â bhara vâjaṃ nédishṭham ûtáye ‖ 4 ‖ mahé caná tvâm adrivaḥ párâ çulkâya deyâm | ná sahásrâya nâyútâya vajrivo ná çatâya çatâmagha ‖ 5 ‖ 10 ‖

vásyâṅ indrâsi me pitúr utá bhrâtur ábhuñjataḥ | mâtâ ca me chadayathaḥ samâ vaso vasutvanâya râdhase ‖ 6 ‖ kvèyatha kvéd asi purutrâ cid dhí te mánaḥ | álarshi yudhma khajakṛit puraṃdara prá gâyatrâ agâsishuḥ ‖ 7 ‖ prâsmai gâyatrám arcata vâvâtur yáḥ puraṃdaráḥ | yâbhiḥ kânvásyópa barhír âsádaṃ yâsad vajrî bhinát púraḥ ‖ 8 ‖ yé te sánti daçagvínaḥ çatíno yé sahasríṇaḥ | áçvâso yé te vṛíshaṇo raghudrúvas tébhir nas tûyam â gahi ‖ 9 ‖ â tv

---

1, 1 stota. 2 yathâ ajúram. vi-dvéshaṇam saṃ-vánanâ ubhayam -karám. 3 yát cit hí. hávante. bráhma idám. te áhâ. 5 ná ayútâya. çata-magha. 6 indra asi. 7 kvà iyatha kvà ít. hí. 8 prá asmai. vavâtuḥ. kâṇvásya úpa. 9 daça-gvínaḥ. 10 tú.

Digitized by Google

àdyá sabardúghâṃ huvé gâyatrávepasam | índraṃ dhenúṃ sudúghâm ányâm ísham urúdhârâm araṃkṛítam ‖ 10 ‖ 11 ‖

yát tudát sũra étaçaṃ vaṅkú vâtasya parṇínâ | váhat kútsam ârjuneyáṃ çatákratus tsárad gandharvám ástṛitam ‖ 11 ‖ yá ṛité cid abhiçríshaḥ purã jatrúbhya âtṛídaḥ | sáṃdhâtâ saṃdhím maghávâ purûvásur íshkartâ víhrutam púnaḥ ‖ 12 ‖ mã bhûma níshṭyâ ivéndra tvád áraṇâ iva | vánâni ná prajahitãny adrivo duróshâso amanmahi ‖ 13 ‖ ámanmahīd anâçávo 'nugrãsaç ca vṛitrahan | sakṛít sú te mahatã çûra rãdhasãnu stómam mudîmahi ‖ 14 ‖ yádi stómam máma çrávad asmãkam índram índavaḥ | tiráḥ pavítraṃ sasṛivãṅsa âçávo mándantu tugryâvṛídhaḥ ‖ 15 ‖ 12 ‖

ã tv àdyá sadhástutiṃ vâvãtuḥ sákhyur ã gahi | úpastutir maghónâm prá tvâvatv ádhâ te vaçmi sushṭutím ‖ 16 ‖ sótâ hí sómam ádribhir ém enam apsú dhâvata | gavyã vástreva vâsáyanta ín náro nír dhukshan vakshánâbhyaḥ ‖ 17 ‖ ádha jmó ádha vâ divó bṛiható rocanãd ádhi | ayã vardhasva tanvã girã mámã jâtã sukrato pṛiṇa ‖ 18 ‖ índrâya sú madíntamaṃ sómaṃ sotâ váreṇyam | çakrá eṇam pîpayad víçvayâ dhiyã hinvânáṃ ná vâjayúm ‖ 19 ‖ mã tvâ sómasya gáldayâ sádâ yãcann ahám girã | bhũrṇim mṛigáṃ ná sávaneshu cukrudhaṃ ká ĩçânaṃ ná yâcishat ‖ 20 ‖ 13 ‖

mádeneshitám mádam ugrám ugréṇa çávasâ | víçveshâṃ tarutãram madacyútam máde hí shmâ dádâti naḥ ‖ 21 ‖ çévâre vãryâ purú devó mártâya dâçúshe | sá sunvaté ca

---

1, 10 adyá sabaḥ-dúghâm. 11 vaṅkú *iti*. 12 abhi-çríshaḥ. â -tṛídaḥ. 13 iva índra. pra-jahitãni. 14 ámanmahi ít. rãdhasâ ánu. 15 tugrya-vṛídhaḥ. 16 tú adyá. vavãtuḥ. tvá avatu ádha. 17 sóta. ã ím. vástrâ-iva. ít. 18 máma ã. 19 enam sota. 21 mádena ishitám. sma.

Digitized by Google

stuvaté ca râsate viçvágûrto arishṭutâḥ ‖ 22 ‖ éndra yâhi mátsva citréṇa deva rádhasâ | sáro ná prâsy udáraṃ sápîtibhir ấ sómebhir urú sphirám ‖ 23 ‖ ấ tvâ sahásram ấ çatáṃ yuktấ ráthe hiraṇyáye | brahmayújo háraya indra keçíno váhantu sómapîtaye ‖ 24 ‖ ấ tvâ ráthe hiraṇyáye hárî mayûraçepyâ | çitipṛishṭhấ vahatâm mádhvo ándhaso vivákshaṇasya pîtáye ‖ 25 ‖ 14 ‖

píbâ tv àsyá girvaṇaḥ sutásya pûrvapấ iva | párishkṛitasya rasína iyám âsutíç cấrur mádâya patyate ‖ 26 ‖ yá éko ásti daṅsánâ mahấṅ ugró abhí vrataíḥ | gámat sá çiprî́ ná sá yoshad ấ gamad dhávaṃ ná pári varjati ‖ 27 ‖ tvám púraṃ carishṇvàṃ vadhaíḥ çúshṇasya sám piṇak | tvám bhấ ánu caro ádha dvitấ yád indra hávyo bhúvaḥ ‖ 28 ‖ máma tvâ sûra údite máma madhyáṃdine diváḥ | máma prapitvé apiçarvaré vasav ấ stómâso avṛitsata ‖ 29 ‖ stuhí stuhî́d eté ghâ te máṅhishṭhâso maghónâm | ninditấçvaḥ prapathî́ paramajyấ maghásya medhyâtithe ‖ 30 ‖ 15 ‖

ấ yád áçvân vánanvataḥ çraddháyâháṃ ráthe ruhám | utá vâmásya vásunaç ciketati yó ásti yádvaḥ paçúḥ ‖ 31 ‖ yá ṛijrấ máhyam mâmahé sahá tvacấ hiraṇyáyâ | eshá víçvâny abhy àstu saúbhagâsaṅgásya svanádrathaḥ ‖ 32 ‖ ádha plấyogir áti dâsad anyấn âsaṅgó agne daçábhiḥ sahásraiḥ | ádhokshápo dáça máhyaṃ rúçanto naḷấ iva sáraso nír atishṭhan ‖ 33 ‖ ánv asya sthûráṃ dadṛiçe purástâd anasthá ûrúr avarámbamâṇaḥ | çáçvatî nấry abhicákshyâha súbhadram arya bhójanam bibharshi ‖ 34 ‖ 16 ‖

1, 22 ari-stutáḥ. 23 ấ indra. 24 yuktấḥ. 25 mayûra-çepyâ. 26 píba tú asyá. pári-kṛitasya. 27 hávam. 29 sûre út-ite. api-çarvaré vaso *iti*. 30 stuhí ít. gha. ninditá-açvaḥ pra-pathî́ parama-jyấḥ. medhya-atithe. 31 vánan-vataḥ çraddháyâ ahám. 32 mamahé. abhí astu saúbhagâ â-saṅgásya svanát-rathaḥ. 33 ádha ukshá-ṇaḥ. 34 nárî abhi-cákshya âha.

Digitized by Google

2 (622). gâyatrî. 28 anushṭubh.

Idáṃ vaso sutám ándhaḥ píbâ súpûrṇam udáram | ánâbhayin rarimấ te ‖ 1 ‖ nṛíbhir dhûtáḥ sutó áçnair ávyo vấraiḥ páripûtaḥ | áçvo ná niktó nadîshu ‖ 2 ‖ táṃ te yávaṃ yáthâ góbhiḥ svâdúm akarma çrîṇántaḥ | índra tvâsmínt sadhamấde ‖ 3 ‖ índra ít somapấ éka índraḥ sutapấ viçvấyuḥ | antár devấn mártyâṅç ca ‖ 4 ‖ ná yáṃ çukró ná dúrâçîr ná tṛiprấ uruvyácasam | apaspṛiṇvaté suhârdam ‖ 5 ‖ 17 ‖

góbhir yád îm anyé asmán mṛigáṃ ná vrấ mṛigáyante | abhitsáranti dhenúbhiḥ ‖ 6 ‖ tráya índrasya sómâḥ sutấsaḥ santu devásya | své kshấye sutapấvnaḥ ‖ 7 ‖ tráyaḥ kóçâsaḥ çcotanti tisráç camvàḥ súpûrṇâḥ | samâné ádhi bhârman ‖ 8 ‖ çúcir asi purunishṭhâḥ kshîrair madhyatá âçîrtaḥ | dadhnấ mándishṭhaḥ çúrasya ‖ 9 ‖ imé ta indra sómâs tîvrấ asmé sutấsaḥ | çukrấ âçíraṃ yâcante ‖ 10 ‖ 18 ‖

tấñ âçíram puroḷấçam índremáṃ sómaṃ çrîṇîhi | revántaṃ hí tvâ çriṇómi ‖ 11 ‖ hṛitsú pîtấso yudhyante durmádâso ná súrâyâm | ûdhar ná nagnấ jarante ‖ 12 ‖ revấñ íd revátaḥ stotấ syât tvấvato maghónaḥ | préd u harivaḥ çrutásya ‖ 13 ‖ uktháṃ caná çasyámânam ágor arír á́ ciketa | ná gâyatráṃ gîyámânam ‖ 14 ‖ mấ na indra pîyatnáve mấ çárdhate párâ dâḥ | çíkshâ çacîvaḥ çáçîbhiḥ ‖ 15 ‖ 19 ‖

vayám u tvâ tadídarthâ índra tvâyántaḥ sákhâyaḥ | káṇvâ ukthébhir jarante ‖ 16 ‖ ná ghem anyád á́ papana vájrinn apáso návishṭau | távéd u stómaṃ ciketa ‖ 17 ‖ ichánti devấḥ sunvántaṃ ná svápnâya spṛihayanti | yánti

---

2, 1 píba. rarimấ. 3 tvâ asmín. 4 suta-pấḥ viçvá-âyuḥ. 5 dúḥ-âçiḥ. apa-spṛiṇvaté su-hârdam. 6 asmát. vrấḥ. 9 purunih-sthâḥ. 10 te. â-çíram. 11 índra imám. 12 nagnấḥ. 13 prá ít. 15 çíksha. 16 tadít-arthâḥ. 17 gha îm. táva ít.

Digitized by Google

pramắdam átandrāḥ ‖ 18 ‖ ó shú prá yâhi vắjebhir mắ hṛiṇîthâ abhy àsmắn | mahắṉ iva yúvajāniḥ ‖ 19 ‖ mó shv àdyá durhaṇâvânt sâyaṃ karad ârê asmát | açrîrá iva jắmâtâ ‖ 20 ‖ 20 ‖

vidmắ hy àsya vîrásya bhûridắvarîṃ sumatím | trishú ṣâtásya mánâṅsi ‖ 21 ‖ ắ tú shiñca káṇvamantaṃ ná ghâ vidma çavasânắt | yaçástaraṃ çatámûteḥ ‖ 22 ‖ jyéshṭhena sotar índrâya sómaṃ vîrắya çakrắya | bhárâ píban náryâya ‖ 23 ‖ yó védishṭho avyathíshv áçvâvantaṃ jaritṛíbhyaḥ | vắjaṃ stotṛíbhyo gómantam ‖ 24 ‖ pányam-panyam ít sotâra ắ dhâvata mádyâya | sómaṃ vîrắya çűrâya ‖ 25 ‖ 21 ‖

pắtâ vṛitrahắ sutám ắ ghâ gaman nắrê asmát | ní yamate çatámûtiḥ ‖ 26 ‖ éhá hárî brahmayújâ çagmắ vakshataḥ sákhâyam | gîrbhíḥ çrutáṃ girvaṇasam ‖ 27 ‖ svâdávaḥ sómâ ắ yâhi çrîtắḥ sómâ ắ yâhi | çíprinn ṛíshîvaḥ çácîvo nắyám áchâ sadhamắdam ‖ 28 ‖ stútaç ca yắs tvâ várdhanti mahé rắdhase ṇrimṇắya | índra kîríṇaṃ vṛidhántaḥ ‖ 29 ‖ giraç ca yắs te girvâha ukthắ ca túbhyaṃ tắni | satrắ dadhire çávâṅsi ‖ 30 ‖ 22 ‖

evéd eshá tuvikûrmír vắjâṉ éko vájrahastaḥ | sanắd ámṛikto dayate ‖ 31 ‖ hántâ vṛitráṃ dákshiṇenéndraḥ purű puruhûtáḥ | mahắn mahîbhiḥ çácîbhiḥ ‖ 32 ‖ yásmin víçvâç carshaṇáya utá cyautnắ jráyâṅsi ca | ánu ghén mandî maghónaḥ ‖ 33 ‖ eshá etắni cakâréndro víçvâ yó 'ti çṛiṇvé | vâjadắvâ maghónâm ‖ 34 ‖ prábhartâ ráthaṃ gavyántam apâkắc cid yám ávati | inó vásu sá hí vóḷhâ ‖ 35 ‖ 23 ‖

2, 19 *ó iti* sú. abhí asmắn. yúva-jâniḥ. 20 *mó iti* sú adyá duḥ-hánâvân. 21 vidmá hí asya. 22 tú siñca. gha. çatám-ûteḥ. 32 bhára píbat. 26 gha gamat ná ârê. 27 ắ ihá. 28 ṛíshi -vaḥ. ná ayám ácha. 31 evá ít. 32 dákshiṇena índraḥ purú. 33 gha ít. 34 cakâra índraḥ. áti. 35 apâkắt.

Digitized by Google

sánitâ vípro árvadbhir hántâ vṛitráṃ nṛíbhiḥ çúraḥ | satyò 'vitâ vidhántam || 36 || yájadhvainam priyamedhâ índraṃ satrâcâ mánasâ | yó bhût sómaiḥ satyámadvâ || 37 || gâthâçravasaṃ sátpatiṃ çrávaskâmam purutmânam | káṇvâso gâtá vâjínam || 38 || yá ṛité cid gâs padébhyo dât sákhâ nṛíbhyaḥ çácîvân | yé asmin kâmam áçriyan || 39 || itthâ dhîvantam adrivaḥ kâṇvám médhyâtithim | meshó bhûtò 'bhí yánn áyaḥ || 40 || çíkshâ vibhindo asmai catvâry ayútâ dádat | ashṭâ paráḥ sahásrâ || 41 || utá sú tyé payovṛídhâ mâkîr ráṇasya naptyâ | janitvanâya mâmahe || 42 || 24 ||

3 (623). Abwechselnd bṛihati und satobṛihati. 21 anushṭubh. 22. 23 gâyatri. 24 bṛihati.

Píbâ sutásya rasíno mátsvâ na indra gómataḥ | âpír no bodhi sadhamâdyo vṛidhè 'smâṅ avantu te dhíyaḥ || 1 || bhûyâma te sumataú vâjíno vayám mâ naḥ star abhímâtaye | asmâñ citrâbhir avatâd abhíshṭibhir â naḥ sumnéshu yâmaya || 2 || imâ u tvâ purûvaso gíro vardhantu yâ máma | pâvakávarṇâḥ çúcayo vipaçcíto 'bhí stómair anûshata || 3 || ayáṃ sahásram ṛíshibhiḥ sáhaskṛitaḥ samudrá iva paprathe | satyáḥ só asya mahimâ gṛiṇe çávo yajnéshu viprarâjye || 4 || índram íd devátâtaya índram prayaty àdhvaré | índraṃ samîké vaníno havâmaha índraṃ dhánasya sâtáye || 5 || 25 ||

índro mahnâ ródasî paprathac cháva índraḥ sûryam aro-

3, 36 satyáḥ avitâ. 37 yájadhva enam. satyá-madvâ. 38 çrávaḥ-kâmam puru-tmânam. 40 bhûtáḥ abhí. 41 çíksha vibhindo *iti* vi-bhindo. ashṭá. 42 tyé-mâkîr *iti*. mamahe. — 3, 1 píba. mátsva. vṛidhé asmân. 2 yamaya. 3 yâḥ. 5 devá-tâtaye. pra-yatí adhvaré. havâmahe. 6 paprathat çávaḥ.

Digitized by Google

cayat | índre ha víçvâ bhúvanâni yemira índre suvânâsa índavaḥ || 6 || abhí tvâ pûrvápîtaya índra stómebhir âyávaḥ | samîcînâsa ṛibhávaḥ sám asvaran rudrẫ gṛiṇanta pûrvyam || 7 || asyéd índro vâvṛidhe vṛíshṇyaṃ çávo máde sutásya víshṇavi | adyẫ tám asya mahimẫnam âyávó 'nu shṭuvanti pûrváthâ || 8 || tát tvâ yàmi suvîryaṃ tád bráhma pûrvácittaye | yénâ yátibhyo bhṛígave dháne hité yéna práskaṇvam âvitha || 9 || yénâ samudrám âsṛijo mahîr apás tád indra vṛíshṇi te çávaḥ | sadyáḥ só asya mahimẫ ná saṃnáçe yáṃ kshoṇîr anucakradé || 10 || 26 ||

çagdhî̃ na indra yát tvâ rayíṃ yẫmi suvîryam | çagdhí vâjâya prathamáṃ síshâsate çagdhí stómâya pûrvya || 11 || çagdhî̃ no asyá yád dha paurám âvitha dhíya indra síshâsataḥ | çagdhí yáthâ rúçamaṃ çyẫvakaṃ kṛípam indra prẫvaḥ svàrṇaram || 12 || kán návyo atasînâṃ turó gṛiṇîta mártyaḥ | nahî nv àsya mahimẫnam indriyáṃ svàr gṛiṇánta ânaçúḥ || 13 || kád u stuvánta ṛitayanta deváta ṛíshiḥ kó vípra ohate | kadẫ hávam maghavann indra sunvatáḥ kád u stuvatá ā̃ gamaḥ || 14 || úd u tyé mádhumattamâ gíraḥ stómâsa îrate | satrâjíto dhanasẫ ákshitotayo vâjayánto ráthâ iva || 15 || 27 ||

káṇvâ iva bhṛígavaḥ sûryâ iva víçvam íd dhîtám ânaçuḥ | índraṃ stómebhir maháyanta âyávaḥ priyámedhâso asvaran || 16 || yukshvẫ hí vṛitrahantama hárî indra paràvátaḥ | arvàcînó maghavant sómapîtaya ugrá ṛishvébhir ā̃ gahi || 17 || imé hí te kârávo vâvaçúr dhiyẫ víprâso medhásâ-

---

3, 6 yemire. 7 pûrvá-pitaye. rudráḥ. 8 asyá ít. vavṛidhe. adyá. âyávaḥ ánu stuvanti. 9. 10 yéna. 11 çagdhí naḥ. 12 çagdhí. ha. prá âvaḥ svàḥ-naram. 13 kát. nahí nú asya. 14 devátâ. 15 mádhumat-tamâḥ. satrâ-jítaḥ. 17 yukshvá. hárî *iti*. sóma-pîtaye.

Digitized by Google

taye | sá tvám no maghavann indra girvaṇo venó ná çriṇudhî hávam || 18 || nír indra bṛihatîbhyo vṛitrám dhánubhyo asphuraḥ | nír árbudasya mṛígayasya mâyíno níḥ párvatasya gấ âjaḥ || 19 || nír agnáyo rurucur nír u sũryo níḥ sóma indriyó rásaḥ | nír antárikshâd adhamo mahấm áhim kṛishé tád indra paúṅsyam || 20 || 28 ||

yám me dúr índro marútaḥ pấkasthâmâ kaúrayâṇaḥ | víçveshâṃ tmánâ çóbhishṭham úpeva diví dhấvamânam || 21 || róhitam me pấkasthâmâ sudhúram kakshyaprấm | ádâd râyó vibódhanam || 22 || yásmâ anyé dáça práti dhúram váhanti váhnayaḥ | ástaṃ váyo ná túgryam || 23 || âtmấ pitús tanũr vấsa ojodấ abhyáñjanam | turîyam íd róhitasya pấkasthâmânam bhojám dâtấram abravam || 24 || 29 ||

4 (624). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî. 21 puraûshṇih.

Yád indra prấg ápâg údañ nyàg vâ hûyáse nṛíbhiḥ | simâ purũ nṛíshûto asy ấnavé 'si praçardha turváçe || 1 || yád vâ rúme rúçame çyấvake kṛípa índra mâdáyase sácâ | káṇvâsas tvâ bráhmâbhiḥ stómavâhasa índrấ yachanty ấ gahi || 2 || yáthâ gauró apấ kṛitám tríshyann éty ávériṇam | âpitvé naḥ prapitvé tũyam ấ gahi káṇveshu sú sácâ píba || 3 || mándantu tvâ maghavann indréndavo râdhodéyâya sunvaté | âmúshyâ sómam apibaç camũ sutám jyéshṭham tád dadhishe sáhaḥ || 4 || prá cakre sáhasâ sáho babháñja manyúm ójasâ | víçve ta indra pṛitanâyávo yaḥo ní vṛikshấ iva yemire || 5 || 30 ||

sahásreṇeva sacate yavîyúdhâ yás ta ấnaḷ úpastutim |

3, 18 çriṇudhi. 21 úpa-iva. 23 yásmai. 24 ojaḥ-dâḥ abhi -áñjanam. — 4, 1 údak. sîma purú nṛí-sûtaḥ asi ấnave ási pra-çardha. 2 kṛípe. índra ấ. 3 áva íriṇam. 4 indra índavaḥ râdhaḥ-déyâya. â-múshya. camũ *iti*. 5 te. yaho *iti*. 6 sahásreṇa-iva. yavi-yúdhâ. te.

Digitized by Google

putrám prâvargám kṛiṇute suvîrye dâçnóti námaüktibhiḥ || 6 || mâ bhema mâ çramishmográsya sakhyé táva | mahát te vṛíshṇo abhicákshyam kṛitám páçyema turváçam yádum || 7 || savyám ánu sphigyàṃ vâvase vṛíshâ ná dánó asya roshati | mádhvâ sámpṛiktâḥ sâraghéṇa dhenávas tûyam éhi drávâ píba || 8 || açvî rathî surûpá íd gómâñ íd indra te sákhâ | çvâtrabhâjà váyasà sacate sádà candró yáti sabhâm úpa || 9 || ṛíçyo ná tṛíshyann avapânam â gahi píbâ sómam váçâñ ánu | niméghamâno maghavan divé-diva ójishṭham dadhishe sáhaḥ || 10 || 31 ||

ádhvaryo drâváyâ tvám sómam índraḥ pipâsati | úpa nûnám yuyuje vṛíshaṇâ hárî â ca jagàma vṛitrahâ || 11 || svayám cit sá manyate dâçurir jáno yátrâ sómasya tṛimpási | idám te ánnam yújyam sámukshitam tásyéhi prá dravâ píba || 12 || ratheshṭhâyâdhvaryavaḥ sómam índrâya sotana | ádhi bradhnásyâdrayo ví cakshate sunvánto dâçvàdhvaram || 13 || úpa bradhnám vâvâtâ vṛíshaṇâ hárî índram apásu vakshataḥ | arvâñcam tvâ sáptayo 'dhvaraçríyo váhantu sávanéd úpa || 14 || prá pûshâṇam vṛiṇîmahe yújyâya purûvásum | sá çakra çiksha puruhûta no dhiyâ túje râyé vimocana || 15 || 32 ||

sám naḥ çiçîhi bhurijor iva kshuram râsva râyó vimocana | tvé tán naḥ suvédam usríyam vásu yám tvám hinóshi mártyam || 16 || vémi tvâ pûshann ṛiñjáse vémi stótava âghṛiṇe | ná tásya vemy áraṇam hí tád vaso stushé pajrâya sâmne || 17 || párâ gávo yávasam kác cid âghṛiṇe

---

4, 7 çramishma ugrásya. 8 vavase. â ihi dráva. 10 píba. divé-dive. 11 dravâya. hári *iti*. 12 yútra. tásya â ihi. drava. 13 rathe-sthâya adhvaryavaḥ. bradhnásya ádrayaḥ. dâçú-adhvaram. 14 vavâtâ. hári *iti*. sávanâ ít. sáptayo — úpa = 47, 8. 15 puru -vásum. 16 tát. 17 stótave. 18 kát.

Digitized by Google

nítyaṃ rékṇo amartya | asmā́kam pûshann avitā́ çivó bhava máṅhishṭho vā́jasâtaye || 18 || sthûráṃ rā́dhaḥ çatā́çvaṃ kuruñgásya dívishṭishu | rā́jnas tveshásya subhágasya râtíshu turváçeshv amanmahi || 19 || dhîbhíḥ sâtā́ni kâṇvásya vâjínaḥ priyámedhair abhídyubhiḥ | shashṭíṃ sahásrā́nu nírmajâm aje nír yûthā́ni gávâm ṛíshiḥ || 20 || vṛikshā́ç cin me abhipitvé arâraṇuḥ | gā́m bhajanta mehánā́çvam bhajanta mehánâ || 21 || 33 ||

Saptamo 'dhyâyaḥ.

5 (625). gâyatrî. 37. 38 bṛihatî. 39 anushṭubh.

Dûrā́d ihéva yát saty àruṇápsur áçiçvitat | ví bhânúṃ viçvádhâtanat || 1 || nṛivád dasrâ manoyújâ ráthena pṛithupā́jasâ | sácethe açvinoshásam || 2 || yuvā́bhyâṃ vâjinîvasû práti stómâ adṛikshata | vā́caṃ dûtó yáthohishe || 3 || purupriyā́ ṇa ûtáye purumandrā́ purûvásû | stushé káṇvâso açvínâ || 4 || máṅhishṭhâ vâjasā́tamesháyantâ çubhás pátî | gántârâ dâçúsho gṛihám || 5 || 1 ||

tā́ sudevā́ya dâçúshe sumedhā́m ávitâriṇîm | ghṛitaír gávyûtim ukshatam || 6 || ā́ naḥ stómam úpa dravát tū́yaṃ çyenébhir âçúbhiḥ | yâtám áçvebhir açvinâ || 7 || yébhis tisráḥ parâváto divó víçvâni rocanā́ | trī́ñr aktū́n paridī́yathaḥ || 8 || utá no gómatîr ísha utá sâtī́r aharvidâ | ví patháḥ sâtáye sitam || 9 || ā́ no gómantam açvinâ suvī́raṃ suráthaṃ rayím | voḷhám áçvâvatîr íshaḥ || 10 || 2 ||

vâvṛidhânā́ çubhas patî dásrâ híraṇyavartanî | píbataṃ

4, 19 çatá-açvam. 20 sahásrâ ánu niḥ-májâm. 21 cit. araraṇuḥ. mehánâ áçvam. — 5, 1 ihá-iva. satī́ aruṇá-psuḥ. viçvádhâ atanat. 2 sácethe *iti* açvinâ ushásam. 3 yáthâ ohishe. 4 naḥ. puru-mandrā́ puru-vásû *iti*. 5 vâja-sā́tamâ isháyantâ. 6 ávi-târiṇîm. ghṛitaír — ukshatam = 296, 16. 9 ahaḥ-vidâ. 11 vavṛidhânā́.

Digitized by Google

somyám mádhu ‖ 11 ‖ asmábhyaṃ vâjinîvasû maghávadbhyaç ca sapráthaḥ | chardír yantam ádâbhyam ‖ 12 ‖ ni shú bráhma jánânâṃ yávishṭaṃ tûyam ấ gatam | mó shv anyấñ úpâratam ‖ 13 ‖ asyá pibatam açvinâ yuvám mádasya cấruṇaḥ | mádhvo râtásya dhishṇyâ ‖ 14 ‖ asmé ấ vahataṃ rayíṃ çatávantaṃ sahasríṇam | purukshúṃ viçvádhâyasam ‖ 15 ‖ 3 ‖

purutrấ cid dhí vâṃ narâ vihváyante manîshíṇaḥ | vâghádbhir açvinấ gatam ‖ 16 ‖ jánâso vṛiktábarhisho havíshmanto araṃkṛítaḥ | yuvấṃ havante açvinâ ‖ 17 ‖ asmấkam adyá vâm ayáṃ stómo vâhishṭho ántamaḥ | yuvâbhyâm bhûtv açvinâ ‖ 18 ‖ yó ha vâm mádhuno dṛítir ấhito rathacárshaṇe | tátaḥ pibatam açvinâ ‖ 19 ‖ téna no vâjinîvasû páçve tokấya çáṃ gáve | váhatam pîvarîr íshaḥ ‖ 20 ‖ 4 ‖

utá no divyấ ísha utá síndhûñr aharvidâ | ápa dvấreva varshathaḥ ‖ 21 ‖ kadấ vâṃ taugryó vidhat samudré jahitó narâ | yád vâṃ rátho víbhish pátât ‖ 22 ‖ yuvám káṇvâya nâsatyấpiriptâya harmyé | çáçvad ûtîr daçasyathaḥ ‖ 23 ‖ tấbhir ấ yâtam ûtíbhir návyasîbhiḥ suçastíbhiḥ | yád vâṃ vṛishaṇvasû huvé ‖ 24 ‖ yáthâ cit káṇvam ấvatam priyámedham upastutám | átriṃ çiñjáram açvinâ ‖ 25 ‖ 5 ‖

yáthotá kṛítvye dháne 'ñçúṃ góshv agástyam | yáthâ vấjeshu sóbharim ‖ 26 ‖ etấvad vâṃ vṛishaṇvasû áto vâ bhûyo açvinâ | gṛiṇántaḥ sumnám îmahe ‖ 27 ‖ ráthaṃ hiraṇyavandhuraṃ hiraṇyâbhîçum açvinâ | ấ hí sthấtho divispṛíçam ‖ 28 ‖ hiraṇyáyîṃ râbhir îshấ áksho hiraṇyáyaḥ | ubhấ cakrấ hiraṇyáyâ ‖ 29 ‖ téna no vâjinîvasû parâvátaç cid ấ gatam | úpemấṃ sushṭutím máma ‖ 30 ‖ 6 ‖

5, 13 sú. mó *iti* sú anyấn úpa aratam. 15 asmé *iti*. 16 hí. açvinâ ấ. 21 dvấrâ-iva. 22 yád — pátât = 46, 3. 23 nâsatyâ ápi-riptâya. 26 yáthâ utá. 27 vṛishaṇvasû *iti*. 28 hiraṇya-abhîçum. 29 ishấ. 30 úpa imấm.

Digitized by Google

ā́ vahethe parâkā́t pûrvī́r açnántâv açvinâ | ísho dā́sīr amartyâ ‖ 31 ‖ ā́ no dyumnaír ā́ çrávobhir ā́ ráyā́ yâtam açvinâ | púruçcandrâ nā́satyâ ‖ 32 ‖ éhá vâm prushitápsavo váyo vahantu parṇínaḥ | áchâ svadhvarā́m jánam ‖ 33 ‖ rátham vâm ánugâyasam yá ishā́ vártate sahá | ná cakrám abhí bâdhate ‖ 34 ‖ hiraṇyáyena ráthena dravátpāṇibhir áçvaiḥ | dhī́javanâ nā́satyâ ‖ 35 ‖ 7 ‖

yuvám mṛigā́m jâgrivā́ṅsam svádatho vâ vrishaṇvasû | tā́ naḥ priṅktam ishā́ rayím ‖ 36 ‖ tā́ me açvinâ sanînā́m vidyā́tam návânâm | yáthâ cic caidyáḥ kaçúḥ çatám úshṭrânâm dádat sahásrâ dáça gónâm ‖ 37 ‖ yó me hiraṇyasaṃdriço dáça rā́jno ámaṅhata | adhaspadā́ ic caidyásya kṛishṭáyaç carmamnā́ abhíto jánâḥ ‖ 38 ‖ mā́kir enā́ pathā́ gād yénemé yánti cedáyaḥ | anyó nét sûrír óhate bhûridā́vattaro jánaḥ ‖ 39 ‖ 8 ‖

Prathamo 'nuvâkaḥ.

6 (626). gâyatri.

Mahā́ṅ índro yá ójasâ parjányo vṛishṭimā́ṅ iva | stómair vatsásya vâvṛidhe ‖ 1 ‖ prajā́m ṛitásya pípratah prá yád bhárante váhnayaḥ | víprâ ṛitásya vā́hasâ ‖ 2 ‖ káṇvâ índram yád ákrata stómair yajnásya sā́dhanam | jámí bruvata ā́yudham ‖ 3 ‖ sám asya manyáve víço víçvâ namanta kṛishṭáyaḥ | samudrā́yeva síndhavaḥ ‖ 4 ‖ ójas tád asya titvisha ubhé yád samávartayat | índraç cármeva ródasî ‖ 5 ‖ 9 ‖

ví cid vṛitrásya dódhato vájreṇa çatáparvaṇā | çíro bibheda vṛishṇínâ ‖ 6 ‖ imā́ abhí prá ṇonumo vipā́m ágreshu

---

5, 32 púru-candrâ. 33 ā́ ibhá. ácha su-adhvarám. 34 ánu-gâyasam. 35 dhī́-javanâ. 37 cit. 38 adhaḥ-padā́ḥ ít. carma-mnā́ḥ. 39 yéna imé. ná ít. — 6, 1 vavṛidhe. 3 bruvate. 4 víçvâḥ. samudrā́ya-iva. 5 titvishe. ubhé *iti*. cárma-iva ródasî *iti*. 7 no-numaḥ.

Digitized by Google

dhîtáyaḥ | agnéḥ çocír ná didyútaḥ ‖ 7 ‖ gúhâ satîr úpa tmánâ prá yác chócanta dhîtáyaḥ | káṇvâ ṛitásya dhárayâ ‖ 8 ‖ prá tám indra naçîmahi rayím gómantam açvínam | prá bráhma pûrvácittaye ‖ 9 ‖ ahám id dhí pitúsh pári medhám ṛitásya jagrábha | ahám súrya ivâjani ‖ 10 ‖ 10 ‖

ahám pratnéna mánmanâ gíraḥ çumbhâmi kaṇvavát | yénéndraḥ çúshmam íd dadhé ‖ 11 ‖ yé tvám indra ná tushṭuvúr ṛíshayo yé ca tushṭuvúḥ | máméd vardhasva súshṭutaḥ ‖ 12 ‖ yád asya manyúr ádhvanîd ví vṛitrám parvaçó rujáṇ | apáḥ samudrám aírayat ‖ 13 ‖ ní çúshṇa indra dharṇasíṃ vájraṃ jaghantha dásyavi | vṛishâ hy ùgra çṛiṇvishé ‖ 14 ‖ ná dyâva índram ójasâ nântárikshâṇi vajríṇam | ná vivyacanta bhúmayaḥ ‖ 15 ‖ 11 ‖

yás ta indra mahîr apáḥ stabhûyámâna âçayat | ní tám pádyâsu çiçnathaḥ ‖ 16 ‖ yá imé ródasî mahî samîcî samájagrabhît | támobhir indra táṃ guhaḥ ‖ 17 ‖ yá indra yátayas tvâ bhṛígavo yé ca tushṭuvúḥ | máméd ugra çrudhî hávam ‖ 18 ‖ imâs ta indra pṛíçnayo ghṛitáṃ duhata âçíram | enâṃ ṛitásya pipyúshîḥ ‖ 19 ‖ yâ indra prasvàs tvâsâ gárbham ácakriran | pári dhármeva súryam ‖ 20 ‖ 12 ‖

tvâm íc chavasas pate káṇvâ ukthéna vâvṛidhuḥ | tvâṃ sutâsa índavaḥ ‖ 21 ‖ távéd indra práṇîtishûtâ práçastir adrivaḥ | yajnó vitantasâyyaḥ ‖ 22 ‖ â na indra mahîm ísham púraṃ ná darshi gómatîm | utá prajâṃ suvîryam ‖ 23 ‖ utá tyád âçváçvyaṃ yád indra nâhushîshv â | ágre

---

6, 8 yát çócanta. 10 hí pitúḥ. iva ajani. 11 yéna índraḥ. 12 máma ít. 13 parva-çáḥ. 14 çúshṇe. hí ugra. 15 ná antárikshâṇi. 16 te. stabhu-yámânaḥ â áçayat. 17 i. r. m. samîcî *iti*. 18 yé. máma ít. çrudhi. 19 te. duhate. 20 pra -svàḥ tvâ âsâ. dhárma-iva. 21 ít çavasaḥ. vavṛidhuḥ. 22 táva ít. prá-nîtishu utá. 24 âçu-áçvyam.

Digitized by Google

vikshú pradîdayat ‖ 24 ‖ abhí vrajáṃ ná tatnishe sûra upâkácakshasam | yád indra mṛiḷáyâsi naḥ ‖ 25 ‖ 13 ‖

yád aṅgá tavishîyásа índra prarâjasi kshitîḥ | mahâñ apârá ójasâ ‖ 26 ‖ táṃ tvâ havíshmatîr víça úpa bruvata ûtáye | urujráyasam índubhiḥ ‖ 27 ‖ upahvaré girîṇâṃ saṃgathé ca nadîṇâm | dhiyâ víprо ajâyata ‖ 28 ‖ átaḥ samudrám udvátaç cikitvâñ áva paçyati | yáto vipáná éjati ‖ 29 ‖ âd ít pratnásya rétaso jyótish paçyanti vâsarám | paró yád idhyáte divâ ‖ 30 ‖ 14 ‖

káṇvâsa indra te matíṃ víçve vardhanti paúṅsyam | utó çavisbṭha vríshṇyam ‖ 31 ‖ imâm ma indra sushṭutíṃ jushásva prá sú mâm ava | utá prá vardhayâ matím ‖ 32 ‖ utá brahmaṇyâ vayáṃ túbhyam pravṛiddha vajrivaḥ | víprâ atakshma jîváse ‖ 33 ‖ abhí káṇvâ anûshatâpo ná pravátâ yatîḥ | índraṃ vánanvatî matíḥ ‖ 34 ‖ índram ukthâni vâvṛidhuḥ samudrám iva síndhavaḥ | ánuttamanyum ajáram ‖ 35 ‖ 15 ‖

â no yâhi parâváto háribhyâṃ haryatâbhyâm | imám indra sutám piba ‖ 36 ‖ tvâm íd vṛitrahantama jánâso vṛiktábarhishaḥ | hávante vâjasâtaye ‖ 37 ‖ ánu tvâ ródasî ubhé cakráṃ ná varty étaçam | ánu suvânâsa índavaḥ ‖ 38 ‖ mándasvâ sú svàṇara uténdra çaryaṇâvati | mátsvâ vívasvato matî ‖ 39 ‖ vâvṛidhânа úpa dyávi vṛishâ vajry àroravît | vṛitrahâ somapâtamaḥ ‖ 40 ‖ 16 ‖

ṛíshir hí pûrvajâ ásy éka îçâna ójasâ | índra coshkûyáse vásu ‖ 41 ‖ asmâkaṃ tvâ sutâñ úpa vîtápṛishṭhâ abhí práyaḥ | çatáṃ vahantu hárayaḥ ‖ 42 ‖ imâṃ sú pûrvyâṃ

6, 26 tavishî-yáse. 27 bruvate. 30 jyótiḥ. 31 utó *iti*. 32 me. vardhaya.. 33 vajri-vaḥ. 34 anûshata âpaḥ. 35 vavṛidhuḥ. 38 ródasî-ubhé *iti*. 39 mándasva. svàḥ-nare utá indra çaryaṇâ-vati mátsva. 40 vavṛidhânáḥ. vajrî aroravît.

Digitized by Google

dhíyam mádhor ghṛitásya pipyúshîm | káṇvâ ukthéna vâvṛidhuḥ ‖ 43 ‖ índram íd vímahînâm médhe vṛiṇîta mártyaḥ | índraṃ sanishyúr ûtáye ‖ 44 ‖ arvâñcaṃ tvâ purushṭuta priyámedhastutâ hárî | somapéyâya vakshataḥ ‖ 45 ‖ çatám ahám tiríndire sahásram párçâv ấ dade | rấdhâṅsi yấdvânâm ‖ 46 ‖ tríṇi çatấny árvatâṃ sahásrâ dáça gónâm | dadúsh pajrấya sấmne ‖ 47 ‖ úd ânaṭ kakuhó divam úshṭrâñ caturyújo dádat | çrávasâ yấdvaṃ jánam ‖ 48 ‖ 17 ‖

7 (627). gâyatri.

Prá yád vas trishṭúbham ísham máruto vípro ákshasrat | ví párvateshu râjatha ‖ 1 ‖ yád aṅgá tavishîyavo yấmaṃ çubhrâ ácidhvam | ní párvatâ ahâsata ‖ 2 ‖ úd îrayanta vâyúbhir vâçrâsaḥ pṛiçnimâtaraḥ | dhukshánta pipyúshîm ísham ‖ 3 ‖ vápanti marúto míham prá vepayanti párvatân | yád yấmaṃ yấnti vâyúbhiḥ ‖ 4 ‖ ní yád yấmâya vo girír ní síndhavo vídharmaṇe | mahé çushmấya yemiré ‖ 5 ‖ 18 ‖

yushmấñ u náktam ûtáye yushmấn dívâ havâmahe | yushmấn prayaty àdhvaré ‖ 6 ‖ úd u tyé aruṇápsavaç citrấ yấmebhir îrate | vâçrấ ádhi shṇúnâ diváḥ ‖ 7 ‖ sṛijánti raçmím ójasâ pánthâṃ sûryâya yấtave | té bhânúbhir ví tasthire ‖ 8 ‖ imấm me maruto gíram imáṃ stómam ṛibhukshaṇaḥ | imám me vanatâ hávam ‖ 9 ‖ tríṇi sárâṅsi pṛiçnayo duduhré vajríṇe mádhu | útsaṃ kávandham udríṇam ‖ 10 ‖ 19 ‖

máruto yád dha vo diváḥ sumnâyánto hávâmahe | ấ tú na úpa gantana ‖ 11 ‖ yûyáṃ hí shṭhấ sudânavo rúdrâ

6, 43 vavṛidhuḥ. 44 ví-mahînâm. 45 puru-stuta priyámedha-stutâ hárî *iti*. 47 dadúḥ. 48 catuḥ-yújaḥ. — 7, 5 ví-dharmaṇe. 6 pra-yatí adhvaré. 7 citrấḥ. snúnâ. 9 vanata. 11 ha. tú. 12 sthá.

Digitized by Google

ṛibhukshaṇo dáme | utá prácetaso máde ‖ 12 ‖ ấ no rayím madacyútam purukshúṃ viçvádhâyasam | íyartâ maruto diváḥ ‖ 13 ‖ ádhîva yád girîṇấṃ yấmaṃ çubhrâ ácidhvam | suvânaír mandadhva índubhiḥ ‖ 14 ‖ etấvataç cid eshâṃ sumnám bhiksheta mártyaḥ | ádâbhyasya mánmabhiḥ ‖ 15 ‖ 20 ‖

yé drapsấ iva ródasî dhámanty ánu vṛishṭíbhiḥ | útsaṃ duhánto ákshitam ‖ 16 ‖ úd u svánébhir îrata úd ráthair úd u vâyúbhiḥ | út stómaiḥ príçnimâtaraḥ ‖ 17 ‖ yénâvá turváçaṃ yáduṃ yéna káṇvaṃ dhanaspṛítam | ràyé sú tásya dhîmahi ‖ 18 ‖ imấ u vaḥ sudânavo ghṛitấṃ ná pipyúshîr íshaḥ | várdhân kâṇvásya mánmabhiḥ ‖ 19 ‖ kvà nûnáṃ sudânavo mádathâ vṛiktabarhishaḥ | brahmấ kó vaḥ saparyati ‖ 20 ‖ 21 ‖

nahí shma yád dha vaḥ purấ stómebhir vṛiktabarhishaḥ | çárdhâñ ṛitásya jínvatha ‖ 21 ‖ sám u tyé mahatîr apáḥ sáṃ kshoṇî́ sám u sûryam | sáṃ vájram parvaçó dadhuḥ ‖ 22 ‖ ví vṛitrám parvaçó yayur ví párvatâñ arâjínaḥ | cakrâṇấ vríshṇi paúṃsyam ‖ 23 ‖ ánu tritásya yúdhyataḥ çúshmam âvann utá krátum | ánv índraṃ vṛitratûrye ‖ 24 ‖ vidyúddhastâ abhídyavaḥ çíprâḥ çîrshán hiraṇyáyîḥ | çubhrấ vy àñjata çriyé ‖ 25 ‖ 22 ‖

uçánâ yát parâváta ukshṇó rándhram áyâtana | dyaúr ná cakradad bhiyấ ‖ 26 ‖ ấ no makhásya dâváné 'çvair hiraṇyapâṇibhiḥ | dévâsa úpa gantana ‖ 27 ‖ yád eshâṃ príshatî ráthe práshṭir váhati róhitaḥ | yấnti çubhrấ riṇánn apáḥ ‖ 28 ‖ sushóme çaryaṇấvaty ârjîké pastyâvati | yayúr

---

7, 13 íyarta. 14 ádhi-iva. mandadhve. 17 írate. 18 yéna âvá. 20 mádatha. 21 sma. ha. 22 kshoṇî́ *iti*. parva-çáḥ. 23 cakraṇấḥ. 25 vidyút-hastâḥ. çubhrấḥ ví añjata. 27 dâváne áçvaiḥ. 28 príshatiḥ. çubhrấḥ. 29 su-sóme çaryaṇấ-vati. pastyà-vati.

Digitized by Google

nícakrayâ náraḥ ‖ 29 ‖ kadấ gachâtha maruta itthấ vípraṃ hávamânam | mârḍîkébhir nấdhamânam ‖ 30 ‖ 23 ‖

kád dha nûnáṃ kadhapriyo yád índram ájahâtana | kó vaḥ sakhitvá ohate ‖ 31 ‖ sahó shú ṇo vájrahastaiḥ káṇvâso agnim marúdbhiḥ | stushé hiraṇyavâçîbhiḥ ‖ 32 ‖ ó shú vṛíshṇaḥ práyajyûn ā́ návyase suvitā́ya | vavṛityā́ṃ citrávâjân ‖ 33 ‖ giráyaç cin ní jihate párçânâso mányamânâḥ | párvatâç cin ní yemire ‖ 34 ‖ ā́kshṇayâvâno vahanty antárikshena pátataḥ | dhấtâraḥ stuvaté váyaḥ ‖ 35 ‖ agnír hí jā́ni pûrvyáç chándo ná sū́ro arcíshâ | té bhânúbhir ví tasthire ‖ 36 ‖ 24 ‖

8 (628). anushṭubh.

Ā́ no víçvâbhir ûtíbhir áçvinâ gáchataṃ yuvám | dásrâ hiraṇyavartanî píbataṃ somyám mádhu ‖ 1 ‖ ā́ nûnáṃ yâtam açvinâ ráthena sū́ryatvacâ | bhújî hiraṇyapeçasâ kávî gámbhîracetasâ ‖ 2 ‖ ā́ yâtaṃ náhushas páry ā́ntárikshât suvṛiktíbhiḥ | píbâtho açvinâ mádhu káṇvânâṃ sávane sutám ‖ 3 ‖ ā́ no yâtaṃ divás páry ā́ntárikshâd adhapriyâ | putráḥ káṇvasya vâm ihá sushā́va somyám mádhu ‖ 4 ‖ ā́ no yâtam úpaçruty áçvinâ sómapîtaye | svâhâ stómasya vardhanâ prá kavî dhîtíbhir narâ ‖ 5 ‖ 25 ‖

yác cid dhí vâm purá ṛíshayo juhûré 'vase narâ | ā́ yâtam açvinā́ gatam úpemā́ṃ sushṭutím máma ‖ 6 ‖ diváç cid rocanā́d ádhy ā́ no gantaṃ svarvidâ | dhîbhír vatsapracetasâ stómebhir havanaçrutâ ‖ 7 ‖ kím anyé páry âsate

---

7, 29 ní-cakrayâ. 31 ha. kadha-priyaḥ. sakhi-tvé. 32 sahó *iti* sú naḥ. 33 ó *iti* sú. 34 cit. 35 ā́ akshṇa-yā́vânaḥ. 36 jáni. — 8, 2 bhújî-kávî *iti*. 3 ā́ antárikshât. 4 ā́ antárikshât adha-priyâ. 6 yát. hí. purā́. ávase. açvinâ ā́. úpa imā́m. 7 vatsa-pracetasâ.

Digitized by Google

'smát stómebhir açvínâ | putráḥ káṇvasya vâm ṛíshir gîrbhír vatsó avîvṛidhat ‖ 8 ‖ ấ vâṃ víprа ihấvasé 'hvat stómebhir açvinâ | áriprâ vṛítrahantamâ tấ no bhûtam mayobhúvâ ‖ 9 ‖ ấ yád vâṃ yóshaṇâ rátham átishṭhad vâjinîvasû | víçvâny açvinâ yuvám prá dhîtấny agachatam ‖ 10 ‖ 26 ‖

átaḥ sahásranirṇijâ ráthenấ yâtam açvinâ | vatsó vâm mádhumad vácó 'çaṅsît kâvyáḥ kavíḥ ‖ 11 ‖ purumandrấ purûvásû manotárâ rayîṇấm | stómam me açvínâv imám abhí váhnî anûshâtâm ‖ 12 ‖ ấ no víçvâny açvinâ dhattấṃ rấdhâṅsy áhrayâ | kṛitấṃ na ṛitvíyâvato mấ no rîradhataṃ nidé ‖ 13 ‖ yán nâsatyâ parâváti yád vâ sthó ádhy ámbare | átaḥ sahásranirṇijâ ráthenấ yâtam açvinâ ‖ 14 ‖ yó vâṃ nâsatyâv ṛíshir gîrbhír vatsó ávîvṛidhat | tásmai sahásranirṇijam íshaṃ dhattaṃ ghṛitaççútam ‖ 15 ‖ 27 ‖

prấsmâ ûrjaṃ ghṛitaççútam áçvinâ yáchataṃ yuvám | yó vâṃ sumnấya tushṭávad vasûyấd dânunas patî ‖ 16 ‖ ấ no gantaṃ riçâdasemấṃ stómam purubhujâ | kṛitấṃ naḥ suçríyo naremấ dâtam abhíshṭaye ‖ 17 ‖ ấ vâṃ víçvâbhir ûtíbhiḥ priyámedhâ ahûshata | rấjantâv adhvarấṇâm áçvinâ yấmabûtishu ‖ 18 ‖ ấ no gantam mayobhúvấçvinâ çambhúvâ yuvám | yó vâṃ vípanyû dhîtíbhir gîrbhír vatsó ávîvṛidhat ‖ 19‖yấbhiḥ káṇvam médhâtithiṃ yấbhir váçaṃ dáçavrajam | yấbhir góçaryam ấvataṃ tấbhir no 'vataṃ narâ ‖ 20 ‖ 28 ‖

yấbhir narâ trasádasyum ấvataṃ kṛítvye dháne | tấbhiḥ shv àsmấñ açvinâ prấvataṃ vấjasâtaye ‖ 21 ‖ prá vâṃ stó-

---

8, 9 ihá ávase áhvat. 11 sahásra-nirnijâ ráthena ấ. vácaḥ áçaṅsit. 12 váhnî *iti*. 13 ṛitvíya-vataḥ. 14 yán — ádhy = 47, 7, und der zweite Halbvers ist gleich oben 11ᵃ. 16 prá asmai. tustávat vasu -yất. 17 riçâdasâ imám. narâ imấ. 19 mayaḥ-bhúvâ áçvinâ. vipanyû *iti*. 20 gó-çaryam. 21 sú asmấn. prá avatam.

BAYERISCHE STAATS-BIBLIOTHEK MUENCHEN

Digitized by Google

mâḥ suvṛiktáyo gíro vardhantv açvinâ | púrutrâ vṛitrahantamâ tấ no bhûtam puruspṛíhâ ‖ 22 ‖ tríṇi padấny açvínor âvíḥ sánti gúhâ paráḥ | kaví ṛitásya pátmabhir arvấg jîvébhyas pári ‖ 23 ‖ 29 ‖

9 (629). 1. 4. 6. 14. 15 bṛihatî. 2. 3. 20. 21 gâyatrî. 5 kakubh. 7—9. 13. 16—19 anushṭubh. 10 trishṭubh. 11 virâj. 12 jagatî.

Ấ nûnám açvinâ yuvấm vatsásya gantam ávase | práśmai yachatam avṛikám pṛithú chardír yuyutấm yấ árâtayaḥ ‖ 1 ‖ yád antárikshe yád diví yát páñca mânushâñ ánu | nṛimṇáṃ tád dhattam açvinâ ‖ 2 ‖ yé vâṃ dáṅsâṅsy açvinâ víprâsaḥ parimâmṛiçúḥ | evét kâṇvásya bodhatam ‖ 3 ‖ ayáṃ vâṃ gharmó açvinâ stómena pári shicyate | ayáṃ sómo mádhumân vâjinîvasû yéna vṛitráṃ cíketathaḥ ‖ 4 ‖ yád apsú yád vánaspátau yád óshadhîshu purudaṅsasâ kṛitám | téna mâvishṭam açvinâ ‖ 5 ‖ 30 ‖

yán nâsatyâ bhuraṇyátho yád vâ deva bhishajyáthaḥ | ayáṃ vâṃ vatsó matíbhir ná vindhate havíshmantaṃ hí gáchathaḥ ‖ 6 ‖ ấ nûnám açvínor ṛíshiḥ stómaṃ ciketa vâmáyâ | ấ sómam mádhumattamaṃ gharmáṃ siñcâd átharvaṇi ‖ 7 ‖ ấ nûnáṃ raghúvartaniṃ ráthaṃ tishṭhâtho açvinâ | ấ vâṃ stómâ imé máma nábho ná cucyavîrata ‖ 8 ‖ yád adyá vâṃ nâsatyokthaír âcucyavîmáhi | yád vâ vấṇîbhir açvinevét kâṇvásya bodhatam ‖ 9 ‖ yád vâṃ kakshîvâñ utá yád vyàçva ṛíshir yád vâṃ dîrghátamâ juhấva | pṛíthî yád vâṃ vainyáḥ sádaneshv evéd áto açvinâ cetayethâm ‖ 10 ‖ 31 ‖

8, 22 púru-trâ. 23 sánti. kaví *iti*. — 9, 1 prá asmai. 3 pari -mamṛiçúḥ evá ít. 4 sicyate. 5 mâ avishṭam. 6 yát. devâ. 9 nâsatyâ ukthaíḥ. açvinâ evá ít. 10 ví-açvaḥ. dîrghá-tamâḥ. sádaneshu evá ít.

Digitized by Google

yâtâṃ chardishpâ utá naḥ paraspâ bhûtâṃ jagatpâ utá nas tanûpâ | vartís tokâya tánayâya yâtam || 11 || yád índreṇa saráthaṃ yáthó açvinâ yád vâ vâyúnâ bhávathaḥ sámokasâ | yád âdityébhir ṛibhúbhiḥ sajóshasâ yád vâ víshṇor vikrámaṇeshu tíshṭhathaḥ || 12 || yád adyâçvínâv ahám huvéya vâjasâtaye | yát pṛitsú turváṇe sáhas tác chréshṭham açvínor ávaḥ || 13 || â nûnáṃ yâtam açvinemâ havyâni vâṃ hitâ | imé sómâso ádhi turváçe yádâv imé káṇveshu vâm átha || 14 || yán nâsatyâ parâké arvâké ásti bheshajám | téna nûnáṃ vimadâya pracetasâ chardír vatsâya yachatam || 15 || 32 ||

ábhutsy u prá devyâ sâkáṃ vâcâhám açvínoḥ | vy âvar devy â matíṃ ví râtím mártyebhyaḥ || 16 || prá bodhayosho açvinâ prá devi sûnṛite mahi | prá yajnahotar ânushák prá mádâya çrávo bṛihát || 17 || yád usho yâsi bhânúnâ sáṃ sûryeṇa rocase | â hâyám açvíno rátho vartír yâti nṛipâyyam || 18 || yád âpîtâso aṅçávo gâvo ná duhrá ûdhabhiḥ | yád vâ vâṇîr ánûshata prá devayánto açvinâ || 19 || prá dyumnâya prá çávase prá nṛishâhyâya çármaṇe | prá dákshâya pracetasâ || 20 || yán nûnáṃ dhîbhír açvinâ pitúr yónâ nishîdathaḥ | yád vâ sumnébhir ukthyâ || 21 || 33 ||

10 (630). 1. 5 bṛihatî. 2 madhyejyotis. 3 anushṭubh. 4 âstârapaṅkti. 6 satobṛihatî.

Yát sthó dîrgháprasadmani yád vâdó rocané diváḥ | yád vâ samudré ádhy âkṛite gṛihé 'ta â yâtam açvinâ || 1 ||

9, 11 chardiḥ-pau. paraḥ-pâ. jagat-pau. 13 adyâ açvínau. tát çréshṭham. 14 açvinâ imâ. 15 yát. 16 vâcâ ahám. ví âvaḥ devi. 17 bodhaya ushaḥ. 18 ha ayám açvínoḥ. 19 â-pîtâsaḥ. duhré. 20 nṛi-sáhyâya. 21 yát. — 10, 1 dîrghá-prasadmani. vâ adáḥ. átaḥ.

Digitized by Google

yád vâ yajnám mánave sammimikshâthur evét kâṇvásya bodhatam | bṛíhaspátiṃ víçvân devấñ ahám huva índrâvíshṇû açvínâv âçuhéshasâ || 2 || tyấ nv àçvínâ huve sudánsasâ gṛibhé kṛitấ | yáyor ásti prá ṇaḥ sakhyáṃ devéshv ádhy ấpyam || 3 || yáyor ádhi prá yajnấ asûré sánti sûráyaḥ | tấ yajnásyâdhvarásya prácetasâ svadhấbhir yấ píbataḥ somyám mádhu || 4 || yád adyấçvinâv ápâg yát prấk sthó vâjinîvasû | yád druhyávy ánavi turváçe yádau huvé vâm átha mấ gatam || 5 || yád antárikshe pátathaḥ purubhujâ yád vemé ródasî ánu | yád vâ svadhấbhir adhitíshṭhatho rátham áta ấ yâtam açvinâ || 6 || 34 ||

11 (631). gâyatrî. 1 pratishṭhâ. 2 vardhamânâ. 10 trishṭubh.

Tvám agne vratapấ asi devá ấ mártyeshv ấ | tváṃ yajnéshv ṛ́dyaḥ || 1 || tvám asi praçásyo vidátheshu sahantya | ágne rathîr adhvarấṇâm || 2 || sá tvám asmád ápa dvísho yuyodhi jâtavedaḥ | ádevîr agne árâtîḥ || 3 || ánti cit sántam áha yajnám mártasya ripóḥ | nópa veshi jâtavedaḥ || 4 || mártâ ámartyasya te bhûri nấma manâmahe | víprâso jâtávedasaḥ || 5 || 35 ||

vípraṃ víprâsó 'vase devám mártâsa ûtáye | agníṃ gîrbhír havâmahe || 6 || ấ te vatsó máno yamat paramấc cit sadhásthât | ágne tvấṃkâmayâ girấ || 7 || purutrấ hí sadṛíñ ási víço víçvâ ánu prabhúḥ | samátsu tvâ havâmahe || 8 || samátsv agním ávase vâjayánto havâmahe | vấjeshu citrárâdhasam || 9 || pratnó hí kam ṛ́dyo adhvaréshu sanấc ca

---

10, 2 evá ít. huve índrâvíshṇû *iti*. 3 nú açvínâ. naḥ. 4 yajnásya adhvarásya. 5 adyá açvinau. mâ ấ. 6 vâ imé-ródasî *iti*. — 11, 4 ná úpa. 6 víprâsaḥ ávase. 7 paramất. tvấm-kâmayâ. 8 sa -dṛíñ. 10 sanất.

Digitized by Google

hótâ návyaç ca sátsi | svấṃ câgne tanvàm pipráyasvâsmábhyaṃ ca saúbhagam ấ yajasva || 10 || 36 ||

Ashṭamo 'dhyâyaḥ.

PAÑCAMO 'SHṬAKAḤ.

12 (632). ushṇih.

Yá indra somapấtamo mádaḥ çavishṭha cétati | yénâ háṅsi ny àtríṇaṃ tám îmahe || 1 || yénâ dáçagvam ádhrigum vepáyantaṃ svàrṇaram | yénâ samudrám ấvithâ tám îmahe || 2 || yéna síndhum mahír apó ráthâñ iva pracodáyaḥ | pánthâm ṛitásya yấtave tám îmahe || 3 || imáṃ stómam abhíshṭaye ghṛitáṃ ná pûtám adrivaḥ | yénâ nú sadyá ójasâ vavákshitha || 4 || imáṃ jushasva girvaṇaḥ samudrá iva pinvate | índra víçvâbhir ûtíbhir vavákshitha || 5 || 1 ||

yó no devấḥ parâvátaḥ sakhitvanấya mâmahé | divó ná vṛishṭím pratháyan vavákshitha || 6 || vavakshúr asya ketávo utá vájro gábhastyoḥ | yát sűryo ná ródasî ávardhayat || 7 || yádi pravṛiddha satpate sahásram mahishấñ ághaḥ | ấd ít ta indriyám máhi prá vâvṛidhe || 8 || índraḥ sűryasya raçmíbhir ny àrçasânám oshati | agnír váneva sâsahíḥ prá vâvṛidhe || 9 || iyáṃ ta ṛitvíyâvatî dhîtír eti návîyasî | saparyántî purupriyấ mímîta ít || 10 || 2 ||

gárbho yajnásya devayúḥ krátum punîta ânushák | stómair índrasya vâvṛidhe mímîta ít || 11 || sanír mitrásya

---

11, 10 ca agne. pipráyasva asmábhyam. — 12, 1 yéna. ní atríṇam. 2 yéna. ấvitha. 4 yéna. 6 mamahé. 7 ródasî *iti*. 8 te. vavṛidhe. 9 ní arçasânám. vánâ-iva. sasahíḥ. 10 te ṛitvíya-vati. mímîte. 11 punîte.

Digitized by Google

papratha índraḥ sómasya pîtáye | prăcî văçîva sunvaté mímîta ít || 12 || yáṃ víprâ ukthávâhaso 'bhipramandúr âyávaḥ | ghṛitáṃ ná pipya âsány ṛitásya yát || 13 || utá svarâje áditiḥ sómam índrâya jîjanat | purupraçastám ûtáya ṛitásya yát || 14 || abhí váhnaya ûtáyé 'nûshata práçastaye | ná deva vívratâ hárî ṛitásya yát || 15 || 3 ||

yát sómam indra víshṇavi yád vâ gha tritá âptyé | yád vâ marútsu mándase sám índubhiḥ || 16 || yád vâ çakra parâváti samudré ádhi mándase | asmákam ít suté raṇâ sám índubhiḥ || 17 || yád văsi sunvató vṛidhó yájamânasya satpate | ukthé vâ yásya ráṇyasi sám índubhiḥ || 18 || deváṃ -devaṃ vó 'vasa índram-indraṃ gṛiṇîsháṇi | ádhâ yajnăya turváṇe vy ânaçuḥ || 19 || yajnébhir yajnávâhasaṃ sómebhiḥ somapătamam | hótrâbhir índraṃ vâvṛidhur vy ânaçuḥ || 20 || 4 ||

mahîr asya práṇîtayaḥ pûrvîr utá práçastayaḥ | víçvâ vásûni dâçúshe vy ânaçuḥ || 21 || índraṃ vṛitrăya hántave devăso dadhire puráḥ | índraṃ vâṇîr anûshatâ sám ójase || 22 || mahântam mahinâ vayáṃ stómebhir havanaçrútam | arkaír abhí prá ṇonumaḥ sám ójase || 23 || ná yáṃ viviktó ródasî nântárikshâṇi vajríṇam | ámâd íd asya titvishe sám ójasaḥ || 24 || yád indra pṛitanăjye devăs tvâ dadhiré puráḥ | ăd ít te haryatâ hárî vavakshatuḥ || 25 || 5 ||

yadă vṛitráṃ nadîvṛitaṃ çávasâ vajrinn ávadhîḥ | ăd ít te — || 26 || yadă te víshṇur ójasâ trîṇi padă vicakramé | ăd ít te — || 27 || yadă te haryatâ hárî vâvṛidhăte divé

12, 12 paprathe. văçî-iva. 13 abhi-pramandúḥ. pipye. 14 ûtáye. 15 ûtáye ánûshata. hári *iti*. 16 tritć. 17 raṇa. 18 vâ ási. 19 vaḥ ávase. ádha. ví ânaçuḥ. 21 mahîr — práçastayaḥ = 486, 3. 22 índram—hántave = 271, 5. anûshata. índraṃ — anûshata = 7, 1. 24 ná antárikshâṇi. 28 vavṛidhăte *iti*.

Digitized by Google

-dive | ăd ít te víçvâ bhúvanâni yemire ‖ 28 ‖ yadấ te mā́rutîr víças túbhyam indra niyemiré | ăd ít te v. — ‖ 29 ‖ yadấ sū́ryam amúṃ diví çukráṃ jyótir ádhârayaḥ | ăd ít te v. — ‖ 30 ‖ imā́ṃ ta indra sushṭutíṃ vípra iyarti dhītíbhiḥ | jâmím padéva pípratîm prā́dhvaré ‖ 31 ‖ yád asya dhā́mani priyé samîcînā́so ásvaran | nā́bhâ yajnásya dohánâ prā́dhvaré ‖ 32 ‖ suvī́ryaṃ sváçvyaṃ sugávyaṃ indra daddhi naḥ | hóteva pûrvácittaye prā́dhvaré ‖ 33 ‖ 6 ‖

Dvitîyo 'nuvâkaḥ.

13 (638). ushṇih.

Índraḥ sutéshu sómeshu krátum punîta ukthyàm | vidé vṛidhásya dákshaso mahā́n hí sháḥ ‖ 1 ‖ sá prathamé vyòmani devā́nāṃ sádane vṛidháḥ | supârâḥ suçrávastamaḥ sám apsujít ‖ 2 ‖ tám ahve vā́jasâtaya índram bhárâya çushmíṇam | bhávâ naḥ sumné ántamaḥ sákhâ vṛidhé ‖ 3 ‖ iyáṃ ta indra girvaṇo râtíḥ ksharati sunvatáḥ | mandânó asyá barhísho ví râjasi ‖ 4 ‖ nûnáṃ tád indra daddhi no yát tvâ sunvánta ī́mahe | rayíṃ naç citrám ā́ bharâ svarvídam ‖ 5 ‖ 7 ‖

stotā́ yát te vícarshaṇir atipraçardháyad gíraḥ | vayā́ ivā́nu rohate jushánta yát ‖ 6 ‖ pratnaváj janayấ gíraḥ çṛiṇudhī́ jaritúr hávam | máde-made vavakshithâ sukṛítvane ‖ 7 ‖ krī́lanty asya sûnṛítâ ā́po ná pravátâ yatī́ḥ | ayā́ dhiyā́ yá ucyáte pátir diváḥ ‖ 8 ‖ utó pátir yá ucyáte kṛishṭī́nāṃ éka íd vaçī́ | namovṛidhair avasyúbhiḥ suté raṇa ‖ 9 ‖ stuhí çrutáṃ vipaççítaṃ hárî yásya prasakshíṇâ | gántârâ dâçúsho gṛihám namasvínaḥ ‖ 10 ‖ 8 ‖

12, 31 te. padā́-iva. prá adhvaré. 33 hótâ-iva. — 13, 1 punîte. sáḥ. 2 apsu-jít. 3 vā́ja-sātaye. bháva. 4 te. 5 bhara. 6 ati-praçardháyat. iva ánu. 7 pratna-vát janaya. çṛiṇudhí. vavakshitha. 9 utó *iti*.

Digitized by Google

tûtujânó mahematé 'çvebhiḥ prushitápsubhiḥ | ấ yâhi yajnám âçúbhiḥ çám íd dhí te || 11 || índra çavishṭha satpate rayíṃ gṛiṇátsu dhâraya | çrávaḥ sûríbhyo amṛítaṃ vasutvanám || 12 || háve tvâ sũra údite háve madhyáṃdine diváḥ | jushâṇá indra sáptibhir na ấ gahi || 13 || ấ tũ gahi prá tú drava mátsvâ sutásya gómataḥ | tántuṃ tanushva pûrvyáṃ yáthâ vidé || 14 || yác chakrấsi parâváti yád arvâváti vṛitrahan | yád vâ samudré ándhaso 'vitéd asi || 15 || 9 ||

índraṃ vardhantu no gíra índraṃ sutấsa índavaḥ | índre havíshmatîr víço arâṇishuḥ || 16 || tám íd víprâ avasyávaḥ pravátvatîbhir ûtíbhiḥ | índraṃ kshoṇîr avardhayan vayấ iva || 17 || tríkadrukeshu cétanaṃ devấso yajnám atnata | tám íd vardhantu no gíraḥ sadấvṛidham || 18 || stotấ yát te ánuvrata ukthấny ṛitúthấ dadhé | çúciḥ pâvaká ucyate só ádbhutaḥ || 19 || tád íd rudrásya ketati yahvám pratnéshu dhấmasu | máno yátrâ ví tád dadhúr vícetasaḥ || 20 || 10 ||

yádi me sakhyám âvára imásya pâhy ándhasaḥ | yéna víçvâ áti dvísho átârima || 21 || kadấ ta indra girvaṇaḥ stotấ bhavâti çáṃtamaḥ | kadấ no gávye áçvye vásau dadhaḥ || 22 || utá te súshṭutâ hárî vṛíshaṇâ vahato rátham | ajuryásya madíntamaṃ yám ĩmahe || 23 || tám îmahe purushṭutáṃ yahvám pratnấbhir ûtíbhiḥ | ní barhíshi priyé sadad ádha dvitấ || 24 || várdhasvâ sú purushṭuta ṛíshishṭutâbhir ûtíbhiḥ | dhukshásva pipyúshîm ísham ávâ ca naḥ || 25 || 11 ||

índra tvám avitéd asîtthấ stuvató adrivaḥ | ṛitấd iyarmi

13, 11 mahe-mate áçvebhiḥ. hí. 13 sũre út-ite. 14 tú gahi. mátsva. táṃtuṃ — pûrvyáṃ = 142, 1. 15 yát çakra ási. avitấ ít. 18 sadấ-vṛidham. 20 yátra. 21 â-váraḥ. 22 te. 25 várdhasva. puru-stuta ṛíshi-stutâbhiḥ. áva. 26 avitấ ít asi itthấ.

Digitized by Google

te dhíyam manoyújam || 26 || ihá tyắ sadhamắdyâ yujânáḥ sómapîtaye | hárî indra pratádvasû abhí svara || 27 || abhí svarantu yé táva rudrắsaḥ sakshata çríyam | utó marútvatîr víço abhí práyaḥ || 28 || imắ asya prátûrtayaḥ padắm jushanta yád diví | nắbhâ yajnásya sắṃ dadhur yáthâ vidé || 29 || ayắṃ dîrghắya cákshase prắci prayaty àdhvaré | mímîte yajnám ânushág vicákshya || 30 || 12 ||

vṛíshâyám indra te rátha utó te vṛíshaṇâ hárî | vṛíshâ tvắṃ çatakrato vṛíshâ hávaḥ || 31 || vṛíshâ grắvâ vṛíshâ mádo vṛíshâ sómo ayắṃ sutáḥ | vṛíshâ yajnó yám ínvasi vṛíshâ hávaḥ || 32 || vṛíshâ tvâ vṛíshaṇaṃ huve vájriṇ citrắbhir ûtíbhiḥ | vâvántha hí prátishṭutiṃ vṛíshâ hávaḥ || 33 || 13 ||

14 (634). gâyatrî.

Yád indrâhắṃ yáthâ tvám ĩçîya vásva éka ít | stotắ me góshakhâ syât || 1 || çíksheyam asmai dítseyaṃ çácîpate manîshíṇe | yád ahắṃ gópatiḥ syắm || 2 || dhenúsh ṭa indra sûnṛítâ yájamânâya sunvaté | gắm áçvam pipyúshî duhe || 3 || ná te vartắsti rắdhasa índra devó ná mártyaḥ | yád dítsasi stutó maghám || 4 || yajná índram avardhayad yád bhűmiṃ vy ávartayat | cakrâṇá opaçắṃ diví || 5 || 14 ||

vâvṛidhânásya te vayắṃ víçvâ dhánâni jigyúshaḥ | ûtím indrắ vṛiṇîmahe || 6 || vy àntárikshaṃ atiran máde sómasya rocanắ | índro yád ábhinad valám || 7 || úd gắ âjad áṅgirobhya âvísh kṛiṇván gúhâ satîḥ | arvắñcaṃ nunude valám || 8 || índreṇa rocanắ divó dṛiḷhắni dṛiṅhitắni ca | sthirắṇi

---

13, 27 harí *iti*. pratádvasû *iti* pratát-vasû. 28 utó *iti*. 30 pra -yatí adhvaré. 31 vṛíshâ ayám. utó *iti*. 32 vṛíshâ — sutáḥ = 394, 2. 33 vṛíshâ — ûtíbhiḥ = 394, 3. vavántha. práti-stutim. — 14, 1 indra ahám. gó-sakhâ. 3 dhenúḥ te. 4 vartắ asti. 5 ví. 6 indra ắ. 7 ví antárikshaṃ atirat. 8 âvíḥ.

Digitized by Google

ná parâṇúde || 9 || apấm ûrmír mádann iva stóma indrâjirâyate | ví te mádâ arâjishuḥ || 10 || 15 ||

tvấṃ hí stomavárdhana índrāsy ukthavárdhanaḥ | stotṛ̀ṇấm utá bhadrakṛ́t || 11 || índram ít keçínâ hárî somapéyâya vakshataḥ | úpa yajnáṃ surấdhasam || 12 || apấm phénena námuceḥ çíra indród avartayaḥ | víçvâ yád ájayaḥ spṛ́dhaḥ || 13 || mâyấbhir utsísṛipsata índra dyấṃ árûrukshataḥ | áva dásyûñr adhûnuthâḥ || 14 || asunvấm indra saṃsádaṃ vishûcîṃ vy ànâçayaḥ | somapấ úttaro bhávan || 15 || 16 ||

15 (635). ushṇih.

Tám v abhí prá gâyata puruhûtám purushṭutám | índraṃ gîrbhís tavishấm ấ vivâsata || 1 || yásya dvibárhaso bṛihát sáho dâdhấra ródasî | girîñr ájrāñ apáḥ svàr vṛishatvanấ || 2 || sá râjasi purushṭutañ éko vṛitrấṇi jighnase | índra jaitrâ çravasyâ ca yántave || 3 || táṃ te mádaṃ gṛiṇîmasi vṛíshaṇam pṛitsú sâsahím | u lokakṛitnúm adrivo hariçríyam || 4 || yéna jyótîñshy âyáve mánave ca vivéditha | mandânó asyá barhísho ví râjasi || 5 || 17 ||

tád adyấ cit ta ukthínó 'nu shṭuvanti pûrváthâ | vṛíshapatnîr apó jayâ divé-dive || 6 || táva tyád indriyám bṛihát táva çúshmam utá krátum | vájraṃ çiçâti dhishấṇâ váreṇyam || 7 || táva dyaúr indra paúñsyam pṛithivî́ vardhati çrávaḥ | tvấm ấpaḥ párvatâsaç ca hinvire || 8 || tvấṃ víshṇur bṛihán kshấyo mitró gṛiṇâti váruṇaḥ | tvấṃ çárdho madaty

---

14, 9 parâ-núde. 10 indra ajira-yate. 11 índra ási. 13 indra út. víçvâḥ. 14 ut-sísṛipsataḥ. â-rúrukshataḥ. 15 ví anâçayaḥ. — 15, 2 ródasî *iti*. 3 puru-stuta. 4 sasahím. 6 adyá cit té ukthínaḥ ánu stuvanti. jaya.

Digitized by Google

ánu mā́rutam ‖ 9 ‖ tvā́m vṛ́ishâ jánânâm mā́ṅhishṭha indra jajnishe | satrā́ víçvâ svapatyā́ni dadhishe ‖ 10 ‖ 18 ‖

satrā́ tvám purushṭutaṅ éko vṛitrā́ṇi toçase | nā́nyá índrât kā́raṇam bhúya invati ‖ 11 ‖ yád indra manmaçás tvâ nā́nâ hávanta ûtáye | asmā́kebhir nṛíbhir átrâ svàr jaya ‖ 12 ‖ áraṃ kshā́yâya no mahé víçvâ rûpā́ṇy âviçán | índraṃ jaítrâya harshayâ çácîpátim ‖ 13 ‖ 19 ‖

16 (636). gâyatrî.

Prá samrā́jaṃ carshaṇînā́m índraṃ stotâ návyaṃ gîrbhíḥ | náraṃ nṛishā́ham mā́ṅhishṭham ‖ 1 ‖ yásminn ukthā́ni rā́ṇyanti víçvâni ca çravasyấ | apā́m ávo ná samudré ‖ 2 ‖ tā́ṃ sushṭutyā́ vivâse jyeshṭharā́jam bhára kṛitnúm | mahó vâjínaṃ saníbhyaḥ ‖ 3 ‖ yásyā́nûnâ gabhîrā́ mádâ urávas tárutrâḥ | harshumántaḥ çū́rasâtau ‖ 4 ‖ tám íd dhā́neshu hitéshv adhivâkā́ya havante | yéshâm índras té jayanti ‖ 5 ‖ tám íc cyautnaír ā́ryanti tā́ṃ kṛitébhiç carshaṇáyaḥ | eshá índro varivaskṛ́t ‖ 6 ‖ 20 ‖

índro brahméndra ṛíshir índraḥ purū́ puruhûtáḥ | mahā́n mahī́bhiḥ çácîbhiḥ ‖ 7 ‖ sá stómyaḥ sá hávyaḥ satyáḥ sátvâ tuvikū́rmíḥ | ékaç cit sánn abhíbhûtiḥ ‖ 8 ‖ tám arkébhis tā́ṃ sā́mabhis tā́ṃ gâyatraíç carshaṇáyaḥ | índraṃ vardhanti kshitáyaḥ ‖ 9 ‖ praṇetā́raṃ vásyo áchâ kártâraṃ jyótiḥ samátsu | sâsahvā́ṅsaṃ yudhā́mítrân ‖ 10 ‖ sá naḥ pápriḥ pârayâti svastí nâvấ puruhûtáḥ | índro víçvâ áti dvíshaḥ ‖ 11 ‖ sá tvā́ṃ na indra vā́jebhir daçasyā́ ca gâtuyā́ ca | áchâ ca naḥ sumnáṃ neshi ‖ 12 ‖ 21 ‖

15, 11 puru-stuta. — ná anyáḥ. — 12 manma-çáḥ. — hávante. — átra. — 13 â-viçán. — harshaya. — 16, 1 stota. — nṛi-sáham. — 2 su-stutyā́ ā́. — 4 yásya ánûnâḥ gabhîrā́ḥ. — 6 ít. — 7 brahmā́ índraḥ. purú. — 10 ácha. — sasahvā́ṅsam yudhā́ amítrân. — 12 daçasyá. — gâtu-yá. — ácha.

Digitized by Google

17 (637). gâyatrî. 14 bṛihatî. 15 satobṛihatî.

Ấ yâhi sushumấ hí ta índra sómam píbâ imám | édám barhíḥ sado máma ‖ 1 ‖ ấ tvâ brahmayújâ hárî váhatâm indra keçínâ | úpa bráhmâṇi naḥ çṛiṇu ‖ 2 ‖ brahmấṇas tvâ vayám yujấ somapấm indra sominaḥ | sutấvanto havâmahe ‖ 3 ‖ ấ no yâhi sutấvato 'smákaṃ sushṭutír úpa | píbâ sú çiprinn ándhasaḥ ‖ 4 ‖ ấ te siñcâmi kukshyór ánu gấtrâ ví dhâvatu | gṛibhâyá jihváyâ mádhu ‖ 5 ‖ 22 ‖

svâdúsh ṭe astu saṃsúde mádhumân tanvè táva | sómaḥ çám astu te hṛidé ‖ 6 ‖ ayám u tvâ vicarshaṇe jánîr ivâbhí sáṃvṛitaḥ | prá sóma indra sarpatu ‖ 7 ‖ tuvigrívo vapódaraḥ subâhúr ándhaso máde | índro vṛitrấṇi jighnate ‖ 8 ‖ índra préhi purás tvấṃ víçvasyéçâna ójasâ | vṛitrấṇi vṛitrahañ jahi ‖ 9 ‖ dîrghás te astv aṅkuçó yénâ vásu prayáchasi | yájamânâya sunvaté ‖ 10 ‖ 23 ‖

ayám ta indra sómo nípûto ádhi barhíshi | éhîm asyá drávâ píba ‖ 11 ‖ çấcigo çấcipûjanâyáṃ ráṇâya te sutáḥ | ấkhaṇḍala prá hûyase ‖ 12 ‖ yás te çṛiñgavṛisho napât prâṇapât kuṇḍapấyyaḥ | ny àsmin dadhra ấ mánaḥ ‖ 13 ‖ vấstosh pate dhruvấ sthûṇấṃsatraṃ somyấnâm | drapsó bhettấ purấṃ çáçvatînâm índro múnînâṃ sákhâ ‖ 14 ‖ pṛídâkusânur yajató gavéshaṇa ékaḥ sánn abhí bhûyasaḥ | bhûrṇim áçvaṃ nayat tujấ puró gṛibhéndraṃ sómasya pîtáye ‖ 15 ‖ 24 ‖

18 (638). ushṇih.

Idáṃ ha nûnám eshâṃ sumnám bhiksheta mártyaḥ |

17, 1 susumá. te. píba. ấ idám. 4 píba. 6 svâdúḥ te. 7 iva abhí. 8 vapấ-udaraḥ. 9 prá ihi. víçvasya îçânaḥ. 10 yéna. 11 te. ấ ihi îm. dráva. 12 çấcigo *iti* çấci-go çấci-pûjana ayám. 13 çṛiñga-vṛishaḥ.. prấṇapâd *iti* prá-napât kuṇḍa-pấyyaḥ ní asmin dadhre. 14 sthûṇâ áṅsatram. 15 pṛídâku-sânuḥ. go-éshaṇaḥ. gṛibhấ índram.

Digitized by Google

âdityấnâm ápûrvyaṃ sávîmani ‖ 1 ‖ anarvấṇo hy èshâm pánthâ âdityấnâm | ádabdhâḥ sánti pâyávaḥ sugevṛídhaḥ ‖ 2 ‖ tát sú naḥ savitấ bhágo váruṇo mitró aryamấ | çárma yachantu saprátho yád ῖmahe ‖ 3 ‖ devébhir devy adité 'rishṭabharmann ấ gahi | smát sûríbhiḥ purupriye suçármabhiḥ ‖ 4 ‖ té hí putrấso áditer vidúr dvéshâṅsi yótave | aṅhóç cid urucákrayo 'nehásaḥ ‖ 5 ‖ 25 ‖

áditir no dívâ paçúm áditir náktam ádvayâḥ | áditiḥ pâtv áṅhasaḥ sadâvṛídhâ ‖ 6 ‖ utá syấ no dívâ matír áditir ûtyấ gamat | sấ çáṃtâti máyas karad ápa sridhaḥ ‖ 7 ‖ utá tyấ daívyâ bhishájâ çáṃ naḥ karato açvínâ | yuyuyấtâm itó rápo ápa sridhaḥ ‖ 8 ‖ çám agnír agníbhiḥ karac cháṃ nas tapatu sűryaḥ | çáṃ vấto vâtv arapấ ápa sridhaḥ ‖ 9 ‖ ápâmîvâm ápa sridham ápa sedhata durmatím | ấdityâso yuyótanâ no aṅhasaḥ ‖ 10 ‖ 26 ‖

yuyótâ çárum asmád ấṉ ấdityâsa utấmatim | ṛídhag dvéshaḥ kṛiṇuta viçvavedasaḥ ‖ 11 ‖ tát sú naḥ çárma yachatấdityâ yán múmocati | énasvantaṃ cid énasaḥ sudânavaḥ ‖ 12 ‖ yó naḥ káç cid ríriksḥati rakshastvéna mártyaḥ | svaíḥ shá évai ririshîshṭa yúr jánaḥ ‖ 13 ‖ sám ít tám aghám açnavad duḥçáṅsam mártyaṃ ripúm | yó asmatrấ durháṇâvâṉ úpa dvayúḥ ‖ 14 ‖ pâkatrấ sthana devâ hṛitsú jânîtha mártyam | úpa dvayúṃ cấdvayuṃ ca vasavaḥ ‖ 15 ‖ 27 ‖

ấ çárma párvatânâm ótấpâṃ vṛiṇîmahe | dyấvâkshâmâré asmád rápas kṛitam ‖ 16 ‖ té no bhadréṇa çármaṇâ yushmấkaṃ nâvấ vasavaḥ | áti víçvâni duritấ pipartana ‖ 17 ‖

18, 2 hí eshâm. suge-vṛídhaḥ. 3 tát — aryamấ = 351, 10. 4 adite árishṭa-bharman. 6 sadấ-vṛidhâ. 7 ûtyấ ấ. 9 karat çám. 10 ápa ámîvâm. yuyótana. 11 yuyóta. ấ. utá ámatim. 12 yachata ấdityâḥ yát. 13 sáḥ évaiḥ. 14 duḥ-hánâvân. 15 pâka-trấ. devâḥ. ca ádvayum. 16 ấ utá apấm. dyấvâkshâmâ âré.

Digitized by Google

tucé tánâya tát sú no drāghîya āyur jîváse | ādityâsaḥ sumahasaḥ kṛiṇótana || 18 || yajnó hîḷó vo ántara ādityâ ásti mṛiḷáta | yushmé íd vo ápi shmasi sajâtyè || 19 || bṛihád várûtham marútâṃ devấṃ trâtāram açvínâ | mitrám îmahe váruṇaṃ svastáye || 20 || anehó mitrâryaman nṛivád varuṇa çáṅsyam | trivárûtham maruto yanta naç chardíḥ || 21 || yé cid dhí mṛityubándhava ādityâ mánavaḥ smási | prá sú na āyur jîváse tiretana || 22 || 28 ||

19 (639). 1—26 Strophe um Strophe kakubh und satobṛihatî. 27 dvipadâ. 28—33 abwechselnd kakubh und satobṛihatî. 34 ushnih. 35 satobṛihatî. 36 kakubh. 37 paṅkti.

Táṃ gûrdhayâ svàrṇaraṃ devấso devám aratíṃ dadhanvire | devatrā́ havyám óhire || 1 || vibhûtarātiṃ vipra citráçocisham agním îḷishva yantúram | asyá médhasya somyásya sobhare prém adhvarā́ya pū́rvyam || 2 || yájishṭhaṃ tvâ vavṛimahe devấṃ devatrā́ hótāram ámartyam | asyá yajnásya sukrátum || 3 || ûrjó nápâtaṃ subhágaṃ sudī́ditim agníṃ çréshṭhaçocisham | sá no mitrásya váruṇasya só apā́m ā́ sumnáṃ yakshate diví || 4 || yáḥ samídhâ yá āhutî́ yó védena dadā́ça márto agnáye | yó námasâ svadhvaráḥ || 5 || 29 ||

tásyéd árvanto raṅhayanta âçávas tásya dyumnítamaṃ yáçaḥ | ná tám áṅho devákṛitaṃ kútaç caná ná mártyakṛitaṃ naçat || 6 || svagnáyo vo agníbhiḥ syā́ma sûno sahasa ûrjâm pate | suvī́ras tvám asmayúḥ || 7 || praçáṅsamâno átithir ná mitríyo 'gnī́ rátho ná védyaḥ | tvé kshémâso ápi

---

18, 19 yushmé *iti*. smasi. 21 mitra aryaman. 22 hí. ādityâḥ. sú. — 19, 1 gûrdhaya svàḥ-naram. ā́ ûhire. 2 prá îm. 6 tásya ít. raṅhayante. 7 su-agnáyaḥ. 8 agnîḥ.

Digitized by Google

santi sâdhávas tvám rấjâ rayînấm ‖ 8 ‖ só addhấ dâçvàdhvaró 'gne mártaḥ subhaga sá praçáṅsyaḥ | sá dhîbhír astu sánitâ ‖ 9 ‖ yásya tvám ûrdhvó adhvarấya tíshṭhasi kshayádvîraḥ sá sâdhate | só árvadbhiḥ sánitâ sá vipanyúbhiḥ sá çűraiḥ sánitâ kṛitám ‖ 10 ‖ 30 ‖

yásyâgnír vápur gṛihé stómaṃ cáno dádhîta viçvávâryaḥ | havyấ vo vévishad víshaḥ ‖ 11 ‖ víprasya vâ stuvatáḥ sahaso yaho makshűtamasya râtíshu | avódevam upárimartyaṃ kṛidhi váso vividúsho vácaḥ ‖ 12 ‖ yo agníṃ havyádâtibhir námobhir vâ sudáksham âvívâsati | girấ vâjiráçocisham ‖ 13 ‖ samídhâ yó níçitî dấçad áditiṃ dhấmabhir asya mártyaḥ | víçvét sá dhîbhíḥ subhágo jánâñ áti dyumnaír udná iva târishat ‖ 14 ‖ tád agne dyumnám ấ bhara yát sâsáhat sádane káṃ cid atríṇam | manyúṃ jánasya dûḍhyàḥ ‖ 15 ‖ 31 ‖

yéna cáshṭe váruṇo mitró aryamấ yéna nấsatyâ bhágaḥ | vayáṃ tát te çávasâ gâtuvíttamâ índratvotâ vidhemahi ‖ 16 ‖ té ghéd agne svâdhyò yé tvâ vipra nidadhiré nṛicákshasam | víprâso deva sukrátum ‖ 17 ‖ tá íd védiṃ subhaga tá ấhutiṃ té sótuṃ cakrire diví | tá íd vấjebhir jigyur mahád dhánaṃ yé tvé kấmaṃ nyeriré ‖ 18 ‖ bhadró no agnír ấhuto bhadrấ rấtiḥ subhaga bhadró adhvaráḥ | bhadrấ utá práçastayaḥ ‖ 19 ‖ bhadrám mánaḥ kṛiṇushva vṛitratűrye yénâ samátsu sâsáhaḥ | áva sthirấ tanuhi bhűri çárdhatâṃ vanémâ te abhíshṭibhiḥ ‖ 20 ‖ 32 ‖

íḷe girấ mánurhitaṃ yáṃ devấ dûtám aratíṃ nyeriré |

19, 9 dâçú-adhvaraḥ ágne. 11 yásya agníḥ. 12 makshú-tamasya. avâḥ-devam upári-martyam. 13 vâ ajirá-çocisham. 14 ní -çitî. víçvâ ít. 15 sasáhat. duḥ-dhyàḥ. 16 índratvâ-ûtâḥ. 17 gha ít. su-ádhyàḥ. 18 té ít. té ấ-hutim. ni-eriré. 20 yéna. sasáhaḥ. vanéma. 21 devâḥ.

Digitized by Google

yájishṭhaṃ havyavâhanam ‖ 21 ‖ tigmájambhâya táruṇâya rấjate práyo gâyasy agnáye | yáḥ piṅçáte sûnṛítâbhiḥ suvîryam agnír ghṛitébhir âhutaḥ ‖ 22 ‖ yádî ghṛitébhir âhuto vâçîm agnír bhárata úc cấva ca | ásura iva nirṇíjam ‖ 23 ‖ yó havyấny aírayatâ mánurhito devá âsấ sugandhínâ | vívâsate vấryâṇi svadhvaró hótâ devó ámartyaḥ ‖ 24 ‖ yád agne mártyas tváṃ syấm ahám mitramaho ámartyaḥ | sáhasaḥ sûnav âhuta ‖ 25 ‖ 33 ‖

ná tvâ râsîyâbhíçastaye vaso ná pâpatvấya santya | ná me stotấmatîvấ ná dúrhitaḥ syấd agne ná pâpáyâ ‖ 26 ‖ pitúr ná putráḥ súbhṛito duroṇá ấ devấñ etu prá ṇo haviḥ ‖ 27 ‖ távâhám agna ûtíbhir nédishṭhâbhiḥ saceya jósham ấ vaso | sádâ devásya mártyaḥ ‖ 28 ‖ táva krátvâ saneyaṃ táva râtíbhir ágne táva práçastibhiḥ | tvấm íd âhuḥ prámatiṃ vaso mámấgne hárshasva dấtave ‖ 29 ‖ prá só agne távotíbhiḥ suvîrâbhis tirate vấjabharmabhiḥ | yásya tváṃ sakhyám âváraḥ ‖ 30 ‖ 34 ‖

táva drapsó nîlavân vâçá ṛitvíya índhânaḥ sishṇav ấ dade | tvám mahînấm ushásâm asi priyáḥ kshapó vástushu râjasi ‖ 31 ‖ tám ấganma sóbharayaḥ sahásramushkaṃ svabhishṭím ávase | samrấjaṃ trấsadasyavam ‖ 32 ‖ yásya te agne anyé agnáya upakshíto vayấ iva | vípo ná dyumnấ ní yuve jánânâṃ táva kshatrấṇi vardháyan ‖ 33 ‖ yám âdityâso adruhaḥ pârấṃ náyatha mártyam | maghónâṃ víçveshâṃ sudânavaḥ ‖ 34 ‖ yûyáṃ râjânaḥ kấṃ cic carshaṇîsahaḥ kshấyantam mấnushân ánu | vayáṃ té vo váruṇa mítrấryamant syấméd ṛitásya rathyàḥ ‖ 35 ‖ ádân me paurukutsyấḥ

19, 23 yádi. bhárate út ca áva. 24 aírayata. 25 sûno *iti*. 26 râsîya abhí-çastaye. stotấ amati-vấ. 27 duroṇé. naḥ. 28 táva ahám agne. 29 máma ágne. 30 táva ûtí-bhiḥ. â-váraḥ. 31 sishṇo *iti*. 32 ấ aganma. su-abhishṭím. 35 cit. mítra áryaman syấma ít. 36 ádât.

Digitized by Google

pañcaçátaṃ trasádasyur vadhū́nâm | máṅhishṭho aryáḥ sát-patiḥ || 36 || utá me prayíyor vayíyoḥ suvā́stvâ ádhi túgvani | tisṛîṇā́ṃ saptatînā́ṃ çyâváḥ praṇetā́ bhuvad vásur díyânâm pátiḥ || 37 || 35 ||

20 (640). Strophe um Strophe kakubh und satobṛihatî.

Ā́ gantâ mā́ rishaṇyata prásthâvâno mā́pa sthâtâ samanyavaḥ | sthirā́ cin namayishṇavaḥ || 1 || vîḷupavíbhir maruta ṛibhukshaṇa ā́ rudrâsaḥ sudîtíbhiḥ | ishā́ no adyā́ gatâ puruspṛiho yajnám ā́ sobharîyávaḥ || 2 || vidmā́ hí rudríyâṇâṃ çúshmam ugrám marútâṃ çímîvatâm | víshṇor eshásya mîḷhúshâm || 3 || ví dvîpā́ni pā́patan tíshṭhad duchúnobhé yuñjata ródasî | prá dhánvâny airata çubhrakhâdayo yád éjatha svabhânavaḥ || 4 || ácyutâ cid vo ájmann ā́ nā́nadati párvatâso vánaspátiḥ | bhū́mir yā́meshu rejate || 5 || 36 ||

ámâya vo maruto yā́tave dyaúr jíhîta úttarâ bṛihát | yátrâ náro dédiçate tanū́shv ā́ tvákshâṅsi bâhvòjasaḥ || 6 || svadhā́m ánu çríyaṃ náro máhi tveshā́ ámavanto vṛíshapsavaḥ | váhante áhrutapsavaḥ || 7 || góbhir vâṇó ajyate sóbharîṇâṃ ráthe kóçe hiraṇyáye | góbandhavaḥ sujâtā́sa ishé bhujé mahā́nto naḥ spárase nú || 8 || práti vo vṛishadañjayo vṛíshṇe çárdhâya mā́rutâya bharadhvam | havyā́ vṛíshaprayâvṇe || 9 || vṛishaṇaçvéna maruto vṛíshapsunâ ráthena vṛíshanâbhinâ | ā́ çyenā́so ná pakshíṇo vṛíthâ naro havyā́ no vîtáye gata || 10 || 37 ||

samânám añjy èshâṃ ví bhrâjante rukmā́so ádhi bâ-

20, 1 ganta. mā́ ápa sthâta. cit. 2 adyá ā́ gata. 3 vidmá. 4 duchúnâ ubhé *iti*. ródasî *iti*. 6 jíhîte. yátra. bâhú-ojasaḥ. 9 vṛishat-añjayaḥ. vṛísha-prayâvne. 10 vṛísha-psunâ. vṛísha-nâbhinâ. 11 añjí eshâm.

Digitized by Google

húshu | dávidyutaty ṛishṭáyaḥ || 11 || tá ugrấso vṛíshaṇa ugrábâhavo nákish ṭanúshu yetire | sthirấ dhánvâny áyudhâ rátheshu vó 'níkeshv ádhi çríyaḥ || 12 || yéshâm árṇo ná saprátho nấma tveshấṃ çáçvatâm ékam íd bhujé | váyo ná pítryaṃ sáhaḥ || 13 || tấn vandasva marútas táñ úpa stuhi téshâṃ hí dhúnînâm | arấṇâṃ ná caramás tád eshâṃ dânấ mahnấ tád eshâm || 14 || subhágaḥ sá va ûtíshv ấsa púrvâsu maruto vyùshṭishu | yó vâ nûnám utấsati || 15 || 38 ||

yásya vâ yûyám práti vâjíno nara ấ havyấ vîtáye gathá | abhí shá dyumnaír utá vấjasâtibhiḥ sumnấ vo dhûtayo naçat || 16 || yáthâ rudrásya sûnávo divó váçanty ásurasya vedhásaḥ | yúvânas táthéd asat || 17 || yé cấrhanti marútaḥ sudấnavaḥ smán mîḷhúshaç cáranti yé | átaç cid ấ na úpa vásyasâ hṛidấ yúvâna ấ vavṛidhvam || 18 || yúna û shú návishṭhayâ vṛíshṇaḥ pâvakấñ abhí sobhare girấ | gấya gấ iva cárkṛishat || 19 || sâhấ yé sánti mushṭíhéva hávyo víçvâsu pṛitsú hótṛishu | vṛíshṇaç candrấn ná suçrávastamân girấ vándasva marúto áha || 20 || 39 ||

gấvaç cid ghâ samanyavaḥ sajâtyèna marutaḥ sábandhavaḥ | rihaté kakúbho mitháḥ || 21 || mártaç cid vo nṛitavo rukmavakshasa úpa bhrâtṛitvám ấyati | ádhi no gâta marutaḥ sádâ hí va âpitvám ásti nídhruvi || 22 || máruto mấrutasya na ấ bheshajásya vahata sudânavaḥ | yûyáṃ sakhâyaḥ saptayaḥ || 23 || yấbhiḥ síndhum ávatha yấbhis túrvatha yấbhir daçasyáthâ krívim | máyo no bhûtotíbhir mayobhuvaḥ çivấbhir asacadvishaḥ || 24 || yát síndhau yád ásiknyâṃ yát samudréshu marutaḥ subarhishaḥ | yát párva-

---

20, 12 té. nákiḥ tanúshu. vaḥ ánikeshu. 15 utá ásati. 16 sáḥ 17 táthâ ít. 18 ca árhanti. smát. 19 ûṃ *iti* sú. 20 sahấḥ. mushṭíhấ-iva. 21 gha. 22 ấ ayati. ní-dhruvi. 24 daçasyátha. bhûta ûtí-bhiḥ. asaca-dvishaḥ.

teshu bheshajám ‖ 25 ‖ víçvam páçyanto bibhṛithâ tanûshv ấ ténâ no ádhi vocata | kshamấ rápo maruta ấturasya na íshkartâ víhrutam púnaḥ ‖ 26 ‖ 40 ‖

Prathamo 'dhyâyaḥ.

Tṛitíyo 'nuvâkaḥ.

21 (641). Strophe um Strophe kakubh und satobṛihatí.

Vayám u tvấm apûrvya sthûráṃ ná kác cid bháranto 'vasyávaḥ | vấje citráṃ havâmahe ‖ 1 ‖ úpa tvâ kármann ûtáye sá no yúvográç cakrâma yó dhṛishát | tvấm íd dhy àvitấraṃ vavṛimáhe sákhâya indra sânasím ‖ 2 ‖ ấ yâhîmá índavó 'çvapate gópata úrvarâpate | sómaṃ somapate piba ‖ 3 ‖ vayáṃ hí tvâ bándhumantam abandhávo víprâsa indra yemimá | yấ te dhấmâni vṛishabha tébhir ấ gahi víçvebhiḥ sómapîtaye ‖ 4 ‖ sídantas te váyo yáthâ góçrîte mádhau madiré vivákshaṇe | abhí tvấm indra nonumaḥ ‖ 5 ‖ 1 ‖

áchâ ca tvainấ námasâ vádâmasi kím múhuç cid ví dîdhayaḥ | sánti kấmâso harivo dadísh ṭváṃ smó vayáṃ sánti no dhíyaḥ ‖ 6 ‖ nûtnâ íd indra te vayám ûtî́ abhûma nahí nû te adrivaḥ | vidmấ purấ párîṇasaḥ ‖ 7 ‖ vidmấ sakhitvám utá çûra bhojyàm ấ te tấ vajrinn îmahe | utó samasminn ấ çiçîhi no vaso vấje suçipra gómati ‖ 8 ‖ yó na idám-idam purấ prá vásya âninấya tám u vaḥ stushé | sákhâya índram ûtáye ‖ 9 ‖ háryaçvaṃ sátpatiṃ carshaṇîsáhaṃ sá hí shmâ yó ámandata | ấ tú naḥ sá vayati gávyam áçvyaṃ stoṭríbhyo maghávâ çatám ‖ 10 ‖ 2 ‖

tváyâ ha svid yujấ vayám práti çvasántaṃ vṛishabha

20, 26 bibhṛitha. téna. íshkarta. — 21, 1 kát. 2 yúvâ ugráḥ. hí avitáram. 3 yâhi imé índavaḥ áçva-pate gó-pate úrvarâ-pate. 6 ácha. tvâ enấ. dadíḥ tvám. 7 ûtî́. nú. vidmá. 8 vidmá. utó *íti*. 10 carshaṇi-sáham. sma.

Digitized by Google

bruvîmahi | saṃsthé jánasya gómataḥ ‖ 11 ‖ jáyema kâré puruhûta kâríṇo 'bhí tishṭhema dûḍhyàḥ | nṛíbhir vṛitráṃ hanyâma çûçuyâma cáver indra prá ṇo dhíyaḥ ‖ 12 ‖ abhrâ-ṭrivyó anấ tvám ánâpir indra janúshâ sanấd asi | yudhéd âpitvám ichase ‖ 13 ‖ nákî revántaṃ sakhyấya vindase pî́yanti te suráçvâḥ | yadấ kṛiṇóshi nadanúṃ sám ûhasy ấd ít pitéva hûyase ‖ 14 ‖ mấ te amâjúro yathấ mûrấsa indra sakhyé tvấvataḥ | ní shadâma sácâ suté ‖ 15 ‖ 3 ‖

mấ te godatra nír aráma rấdhasa índra mấ te gṛihâmahi | dṛiḷhấ cid aryáḥ prá mṛiçâbhy ấ bhara ná te dâmấna âdábhe ‖ 16 ‖ índro vấ ghéd íyan maghấm sárasvatî vấ subhágâ dadír vásu | tvấṃ vấ citra dâçúshe ‖ 17 ‖ cítra íd rấjâ rấjakấ íd anyaké yaké sárasvatîm ánu | parjánya iva tatánad dhí vṛishṭyấ sahásram ayútâ dádat ‖ 18 ‖ 4 ‖

22 (642). 1—7 Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî. 8 anushṭubh. 9. 10. 13—18. Strophe um Strophe kakubh und satobṛihatî. 11. 12 kakummadhye jyotishî.

Ó tyám ahva ấ rátham adyấ dáṅsishṭham ûtáye | yám açvinấ suhavấ rudravartanî ấ sûryấyai tastháthuḥ ‖ 1 ‖ pûrvấyúshaṃ suhávam puruspṛíham bhujyúṃ vấjeshu pûrvyam | sacanấvantaṃ sumatíbhiḥ sobhare vídveshasam anehásam ‖ 2 ‖ ihá tyấ purubhûtamấ devấ námobhir açvínấ | arvâcînấ sv ávase karâmahe gántârấ daçúsho gṛihám ‖ 3 ‖ yuvó ráthasya pári cakrám îyata îrmấṇyád vâm ishaṇyati | asmấṅ áchâ sumatír vâṃ çubhas patî́ ấ dhenúr iva dhâ-

---

21, 12 ca áveḥ. naḥ. 13 yudhấ ít. 14 nákiḥ. pitấ-iva. 15 amâ-júraḥ. sadâma. 16 go-datra. mṛiça abhí. â-dábhe. 17 gha ít îyat. 18 hí. — 22, 1 ó *iti*. ahve. adyá. rudravartani *iti*. 2 pûrva-âyúsham. sacanấ-vantam. 3 sú. 4 yuvóḥ. îyate îrmấ anyát. ácha. patí *iti*.

Digitized by Google

vatu ‖ 4 ‖ rátho yó vâṃ trivandhuró hiraṇyâbhîçur açvinâ | pári dyâvâpṛithivî bhûshati çrutás téna nâsatyâ gatam ‖ 5 ‖ 5 ‖

daçasyántâ mánave pûrvyáṃ diví yávaṃ vṛíkeṇa karshathaḥ | tâ vâm adyá sumatíbhiḥ çubhas patî áçvinâ prá stuvîmahi ‖ 6 ‖ úpa no vâjinîvasû yâtám ṛitásya pathíbhiḥ | yébhis tṛikshíṃ vṛishaṇâ trâsadasyavám mahé kshatrâya jínvathaḥ ‖ 7 ‖ ayáṃ vâm ádribhiḥ sutáḥ sómo narâ vṛishaṇvasû | â yâtaṃ sómapîtaye píbatam dâçúsho gṛihé ‖ 8 ‖ â hí ruhátam açvinâ ráthe kóçe hiraṇyáye vṛishaṇvasû | yuñjáthâm pîvarîr íshaḥ ‖ 9 ‖ yâbhiḥ pakthám ávatho yâbhir ádhriguṃ yâbhir babhrúṃ vijoshasam | tâbhir no makshû tûyam açvinâ gatam bhishajyátaṃ yád âturam ‖ 10 ‖ 6 ‖

yád ádhrigâvo ádhrigû idâ cid áhno açvínâ hávâmahe | vayáṃ gîrbhír vipanyávaḥ ‖ 11 ‖ tâbhir â yâtaṃ vṛishaṇópa me hávaṃ viçvápsuṃ viçvávâryam | ishâ máṅhishṭhâ purubhûtamâ narâ yâbhiḥ kríviṃ vâvṛidhús tâbhir â gatam ‖ 12 ‖ tâv idâ cid áhânâṃ tâv açvínâ vándamâna úpa bruve | tâ û námobhir îmahe ‖ 13 ‖ tâv íd doshâ tâ ushási çubhás pátî tâ yâman rudrávartanî | mâ no mártâya ripáve vâjinîvasû paró rudrâv áti khyatam ‖ 14 ‖ â súgmyâya súgmyam prâtâ ráthenâçvínâ vâ sakshâṇî | huvé pitéva sóbharî ‖ 15 ‖ 7 ‖

mánojavasâ vṛishaṇâ madacyutâ makshumgamâbhir ûtíbhiḥ | ârâttâc cid bhûtam asmé ávase pûrvîbhiḥ purubhojasâ ‖ 16 ‖ â no áçvâvad açvinâ vartír yâsishṭam madhupâtamâ narâ | gómad dasrâ hiraṇyavat ‖ 17 ‖ suprâvargáṃ

22, 5 nâsatyâ â. 6 patî *iti*. 10 makshú. açvinâ â. 11 ádhrigû *ity* ádhri-gû. 12 vṛishaṇâ úpa. 13 taú ûṃ *iti*. 14 taú ushási. rudrávartanî *iti*. 15 prâtár *iti* ráthena açvínâ vâ sakshâṇî *iti*. pitâ-iva. 16 ârâttât. 17 gómad d. h. = 30, 17. 18 su-prâvargám.

Digitized by Google

suvîryaṃ susbṭhú vắryam ánâdbṛishṭaṃ rakshasvínâ | asmínn ắ vâm âyắne vâjinîvasû víçvâ vâmắni dhîmahi || 18 || 8 ||

23 (643). ushṇih.

Ī́ḷishvâ hí pratîvyàṃ yájasva jâtávedasam | carishṇúdhûmam ágṛibhîtaçocisham || 1 || dâmắnaṃ viçvacarshaṇe 'gníṃ viçvamano girắ | utá stushe víshpardhaso ráthânâm || 2 || yéshâm âbâdhá ṛigmíya ishâḥ pṛikshắç ca nigrábhe | upavídâ váhnir vindate vásu || 3 || úd asya çocír asthâd dîdiyúsho vy àjáram | tápurjambhasya sudyúto gaṇaçríyaḥ || 4 || úd u tishṭha svadhvara stávâno devyắ kṛipắ | abhikhyắ bhâsắ bṛihatắ çuçukvánih || 5 || 9 ||

ágne yâhí suçastíbhir havyắ júhvâna ânushák | yáthâ dûtó babhūítha havyavắhanaḥ || 6 || agníṃ vaḥ pûrvyáṃ huve hótâraṃ carshaṇînắm | tám ayắ vâcắ gṛiṇe tám u vaḥ stushe || 7 || yajnébhir ádbhutakratuṃ yáṃ kṛipắ sûdáyanta ít | mitráṃ ná jáne súdhitam ṛitắvani || 8 || ṛitắvânam ṛitâyavo yajnásya sắdhanaṃ girắ | úpo enaṃ jujushur námasas padé || 9 || áchâ no áṅgirastamaṃ yajnắso yantu saṃyátaḥ | hótâ yó ásti vikshv ắ yaçástamaḥ || 10 || 10 ||

ágne táva tyé ajaréndhânâso bṛihád bhắḥ | áçvâ iva vṛíshaṇas tavishîyávaḥ || 11 || sá tváṃ na ûrjâm pate rayíṃ râsva suvîryam | prắva nas toké tánaye samátsv ắ || 12 || yád vắ u viçpátiḥ çitáḥ súprîto mánusho viçí | víçvéd agníḥ práti rákshâṅsi sedhati || 13 || çrushṭy àgne návasya me stómasya vîra viçpate | ní mâyínas tápushâ rakshâso daha || 14 || ná tásya mâyáyâ caná ripúr îçîta mártyaḥ | yó agnáye dadắça havyádâtibhiḥ || 15 || 11 ||

23, 1 ī́ḷishva. 2 ví-spardhasaḥ. 3 ni-grábhe. 4 ví ajáram. 5 abhi-khyắ. 8 sûdáyante. ṛitá-vani. 9 ṛitá-vânam ṛita-yavaḥ. úpo *iti*. 10 ácha. vikshú. 11 ajara índhânâsaḥ. 12 prá ava. 13 vaí. víçvâ ít. 14 çrushṭī́ agne.

Digitized by Google

vyàçvas tvâ vasuvídam ukshaṇyúr aprîṇâd ṛíshiḥ | mahó râyé tám u tvâ sám idhîmahi ‖ 16 ‖ uçánâ kâvyás tvâ ní hótâram asâdayat | âyajíṃ tvâ mánave jâtávedasam ‖ 17 ‖ víçve hí tvâ sajóshaso devấso dûtám ákrata | çrushṭî́ deva prathamó yajníyo bhuvaḥ ‖ 18 ‖ imáṃ ghâ vîró amṛítaṃ dûtáṃ kṛiṇvîta mártyaḥ | pâvakáṃ kṛishṇávartaniṃ víhâyasam ‖ 19 ‖ táṃ huvema yatásrucaḥ subhấsaṃ çukráçocisham | viçấm agním ajáram pratnám ī́ḍyam ‖ 20 ‖ 12 ‖

yó asmai havyádâtibhir ấhutim mártó 'vidhat | bhûri póshaṃ sá dhatte vîrávad yáçaḥ ‖ 21 ‖ prathamáṃ jâtávedasam agníṃ yajnéshu pûrvyám | práti srúg eti námasâ havíshmatî ‖ 22 ‖ ấbhir vidhemâgnáye jyéshṭhâbhir vyaçvavát | máṅhishṭhâbhir matíbhiḥ çukráçocishe ‖ 23 ‖ nûnám arca víhâyase stómebhiḥ sthûrayûpavát | ṛíshe vaiyyaçva dámyâyâgnáye ‖ 24 ‖ átithim mânushâṇâṃ sûnúṃ vánaspátînâm | víprâ agním ávase pratnám ī́late ‖ 25 ‖ 13 ‖

mahó víçvâñ abhí shatò 'bhí havyấni mânushâ | ágne ní shátsi námasâdhi barhíshi ‖ 26 ‖ váṅsvâ no vấryâ purú váṅsva râyáḥ puruspṛíhaḥ | suvîryasya prajấvato yáçasvataḥ ‖ 27 ‖ tváṃ varo sushấmṇe 'gne jánâya codaya | sádâ vaso râtíṃ yavishṭha çáçvate ‖ 28 ‖ tváṃ hí supratûr ási tváṃ no gómatîr íshaḥ | mahó râyáḥ sâtím agne ápâ vṛidhi ‖ 29 ‖ ágne tváṃ yaçấ asy ấ mitrấváruṇâ vaha | ṛitấvânâ samrấjâ pûtádakshasâ ‖ 30 ‖ 14 ‖

24 (644). ushṇih. 30 anushṭubh.

Sákhâya ấ çishâmahi bráhméndrâya vajríṇe | stushá û

23, 16 ví-açvaḥ. 19 gha. 21 mártaḥ ávidhat. 23 vidhema agnáye. 24 dámyâya agnáye. 26 satáḥ abhí. satsi námasâ ádhi. 27 váṅsva naḥ. 28 varo *iti* su-sámne ágne. 29 ápa. 30 ṛitá-vânâ. — 24, 1 bráhma índrâya. stushé ûṃ *iti*.

Digitized by Google

shú vo nṛitamâya dhṛishṇáve ‖ 1 ‖ çávasâ hy ási çrutó vṛitrahátyena vṛitrahẫ | maghaír maghóno áti çûra dâçasi ‖ 2 ‖ sá naḥ stávâna ẫ bhara rayíṃ citráçravastamam | nireké cid yó harivo vásur dadíḥ ‖ 3 ‖ ẫ nirekám utá priyám índra dárshi jánânâm | dhṛishatẫ dhṛishṇo stávamâna ẫ bhara ‖ 4 ‖ ná te savyáṃ ná dákshiṇaṃ hástaṃ varanta âmúraḥ | ná paribẫdho harivo gávishṭishu ‖ 5 ‖ 15 ‖

ẫ tvâ góbhir iva vrajáṃ gîrbhír ṛiṇomy adrivaḥ | ẫ smâ kẫmaṃ jarítúr ẫ mánaḥ pṛiṇa ‖ 6 ‖ víçvâni viçvámanaso dhiyẫ no vṛitrahantama | úgra praṇetar ádhi shú vaso gahi ‖ 7 ‖ vayáṃ te asyá vṛitrahan vidyẫma çûra návyasaḥ | vásoḥ spârhásya puruhûta rẫdhasaḥ ‖ 8 ‖ índra yáthâ hy ásti té 'parîtaṃ nṛito çávaḥ | ámṛiktâ râtíḥ puruhûta dâçúshe ‖ 9 ‖ ẫ vṛishasva mahâmaha mahé nṛitama rẫdhase | dṛiḷháç cid dṛibya maghavan magháttaye ‖ 10 ‖ 16 ‖

nú̃ anyátrâ cid adrivas tván no jagmur âçásaḥ | mághavañ chagdhí táva tán na ûtíbhiḥ ‖ 11 ‖ nahy àñgá nṛito tvád anyáṃ vindẫmi rẫdhase | râyé dyumnẫya çávase ca girvaṇaḥ ‖ 12 ‖ éndum índrâya siñcata píbâti somyám mádhu | prá rẫdhasâ codayâte mahitvanẫ ‖ 13 ‖ úpo hárîṇâm pátiṃ dáksham pṛiñcántam abravam | nûnáṃ çrudhi stuvató açvyásya ‖ 14 ‖ nahy àñgá purẫ caná jajné vîrátaras tvát | nákî râyẫ naíváthâ ná bhandánâ ‖ 15 ‖ 17 ‖

éd u mádhvo madíntaraṃ siñcá vâdhvaryo ándhasaḥ | evẫ hí vîráḥ stávate sadẫvṛidhaḥ ‖ 16 ‖ índra sthâtar harîṇâm nákish ṭe pûrvyástutim | úd ânañça çávasâ ná bhan-

---

24, 1 sú. 2 hí. 5 varante â-múraḥ. gó-ishṭishu. 6 sma. 7 pranetar *iti* pra-netaḥ. sú. 9 hí ásti te ápari-itam. 10 mahâ-maha. 11 nú anyátra. tvát. çagdhí. tát. 12 nahí añgá. 13 â índum. 14 úpo *iti*. 15 nahí añgá. nákiḥ. ná evá-thâ. 16 â ít. vâ adhvaryo *iti*. evá. sadâ-vṛidhaḥ. 17 nákiḥ te.

Digitized by Google

dánâ ‖ 17 ‖ tám vo vấjânâm pátim áhûmahi çravasyávaḥ | áprâyubhir yajñébhir vâvṛidhényam ‖ 18 ‖ éto nv índraṃ stávâma sákhâyaḥ stómyaṃ náram | kṛishṭîr yó víçvâ abhy ásty éka ít ‖ 19 ‖ ágorudhâya gavíshe dyukshấya dásmyaṃ vácaḥ | ghṛitất svấdîyo mádhunaç ca vocata ‖ 20 ‖ 18 ‖

yásyấmitâni vîryấ ná rā́dhaḥ páryetave | jyótir ná víçvam abhy ásti dákshiṇâ ‖ 21 ‖ stuhî́ndraṃ vyaçvavád ánûrmiṃ vâjínaṃ yámam | aryó gáyam máṅhamânaṃ ví dâçúshe ‖ 22 ‖ evấ nûnám úpa stuhi vaíyyasva daçamáṃ návam | súvidvâṅsaṃ carkṛítyaṃ caráṇînâm ‖ 23 ‖ vétthâ hí nírṛitînâṃ vájrahasta parivṛíjam | áhar-ahaḥ çundhyúḥ paripádâm iva ‖ 24 ‖ tád indrấva ấ bhara yénâ daṅsishṭha kṛítvane | dvitấ kútsâya çiçnatho ní codaya ‖ 25 ‖ 19 ‖

tám u tvâ nûnám îmahe návyaṃ daṅsishṭha sányase | sá tváṃ no víçvâ abhímâtîḥ sakshaṇíḥ ‖ 26 ‖ yá ríkshâd áṅhaso mucád yó vā́ryât saptá síndhushu | vádhar dâsásya tuvinṛimṇa nînamaḥ ‖ 27 ‖ yáthâ varo sushấmṇe saníbhya ấvaho rayím | vyàçvebhyaḥ subhage vâjinîvati ‖ 28 ‖ ấ nâryásya dákshiṇâ vyàçvấṅ etu somínaḥ | sthûráṃ ca rā́dhaḥ çatávat sahásravat ‖ 29 ‖ yát tvâ prichấd îjânáḥ kuhayấ kuhayấkṛite | eshó ápaçrito való gomatîm áva tishṭhati ‖ 30 ‖ 20 ‖

25 (645). ushṇih. 28 ushṇiggarbhâ.

Tấ vâṃ víçvasya gopấ devấ devéshu yajníyâ | ṛitấvânâ yajase pûtádakshasâ ‖ 1 ‖ mitrấ tánâ ná rathyấ váruṇo yáç

24, 18 vavṛidhényam. 19 éto *iti* nú. abhí. 20 ágo-rudhâya go-íshe. 21 yásya ámitâni. pári-etave. abhí. 22 stuhí índram. 23 evá. 24 véttha. 25 indra ávaḥ. yéna. 27 vâ áryât. vádhaḥ. 28 varo *iti* su-sámne. ấávahaḥ. ví-açvebhyaḥ. 30 kuhayâ-kṛite.

Digitized by Google

ca sukrátuḥ | sanāt sujātā́ tánayā dhṛitávratā ‖ 2 ‖ tā́ mātā́ viçvávedasāsuryā́ya prámahasā | mahī́ jajānāditir ṛitā́varī ‖ 3 ‖ mahā́ntā mitrā́váruṇā samrā́jā devā́v ásurā | ṛitávānāv ṛitám ā́ ghoshato bṛihát ‖ 4 ‖ nápātā çávaso maháḥ sūnū́ dákshasya sukrátū | sṛiprádānū ishó vā́stv ádhi kshitaḥ ‖ 5 ‖ 21 ‖

sám yā́ dā́nūni yemáthur divyā́ḥ pā́rthivīr íshaḥ | nábhasvatīr ā́ vām carantu vṛishṭáyaḥ ‖ 6 ‖ ádhi yā́ bṛiható divò 'bhí yūthéva páçyataḥ | ṛitávānā samrā́jā námase hitā́ ‖ 7 ‖ ṛitávānā ní shedatuḥ sā́mrājyāya sukrátū | dhṛitávratā kshatríyā kshatrám âçatuḥ ‖ 8 ‖ akshṇáç cid gātuvittarā́nulbaṇéna cákshasā | ní cin mishántā nicirā́ ní cikyatuḥ ‖ 9 ‖ utá no devy áditir urushyátām nā́satyā | urushyántu marúto vṛiddháçavasaḥ ‖ 10 ‖ 22 ‖

té no nāvám urushyata dívā náktam sudānavaḥ | árishyanto ní pāyúbhiḥ sacemahi ‖ 11 ‖ ágbnate víshṇave vayám árishyantaḥ sudā́nave | çrudhí svayāvant sindho pūrvácittaye ‖ 12 ‖ tád vā́ryam vṛiṇīmahe várishṭham gopayátyam | mitró yát pā́nti váruṇo yád aryamā́ ‖ 13 ‖ utá naḥ síndhur apā́m tán marútas tád açvínā | índro víshṇur mīḍhvā́ṅsaḥ sajóshasaḥ ‖ 14 ‖ té hí sbmā́ vanúsho náro 'bhímātim káyasya cit | tigmā́m ná ksbódaḥ pratighnánti bhū́rṇayaḥ ‖ 15 ‖ 23 ‖

ayám éka itthā́ purū́rú cashṭe ví viçpátiḥ | tásya vratā́ny ánu vaç carāmasi ‖ 16 ‖ ánu pū́rvāṇy okyā́ sāmrājyásya saççima | mitrásya vratā́ váruṇasya dīrghaçrút ‖ 17 ‖ pári yó raçmínā divó 'ntān mamé pṛithivyā́ḥ | ubhé ā́ pa-

---

25, 3 viçvá-vedasā asuryā́ya. jajāna áditiḥ. 5 sṛiprádānū *iti* sṛiprá-dānū. 7 diváḥ abhí yūthā́-iva. 8 sedatuḥ. 9 gātuvít-tarā anulbaṇéna. cit. ni-cirā́. 10 devī́. 12 sva-yávan. 14 tát. 15 sma. 16 purú urú. 18 ántān. ubhé *iti*.

prau ródasî mahitvā́ || 18 || úd u shyá çaraṇé divó jyótir ayaṅsta sū́ryaḥ | agnír ná çukráḥ samidhâná ā́hutaḥ || 19 || váco dîrgháprasadmanī́çe vā́jasya gómataḥ | ī́çe hí pitvò 'vishásya dâváne || 20 || 24 ||

tát sū́ryaṃ ródasî ubhé doshā́ vástor úpa bruve | bhojéshv asmā́ñ abhy úc carâ sádâ || 21 || ṛijrám ukshaṇyā́yane rajatáṃ hárayâṇe | ráthaṃ yuktám asanâma sushā́maṇi || 22 || tā́ me áçvyânâṃ hárîṇâṃ nitóçanâ | utó nú kṛítvyânâṃ nṛivā́hasâ || 23 || smádabhîçû káçâvantâ víprâ návishṭhayâ matī́ | mahó vâjínâv árvantâ sácâsanam || 24 || 25 ||

26 (646). ushṇih. 16—19. 21. 25 gâyatrî. 20 anushṭubh.

Yuvór u shū́ ráthaṃ huve sadhástutyâya sûríshu | átûrtadakshâ vṛishaṇâ vṛishaṇvasû || 1 || yuváṃ varo sushā́mṇe mahé táne nâsatyâ | ávobhir yâtho vṛishaṇâ vṛishaṇvasû || 2 || tā́ vâm adyá havâmahe havyébhir vâjinîvasû | pûrvī́r ishá isháyantâv áti kshapáḥ || 3 || ā́ vâṃ vā́hishṭho açvinâ rátho yâtu çrutó narâ | úpa stómân turásya darçathaḥ çriyé || 4 || juhurâṇā́ cid açvinā́ manyethâṃ vṛishaṇvasû | yuváṃ hí rudrâ párshatho áti dvíshaḥ || 5 || 26 ||

dasrā́ hí víçvam ânushā́ñ makshū́bhiḥ paridī́yathaḥ | dhiyaṃjinvā́ mádhuvarṇâ çubhás pátî || 6 || úpa no yâtam açvinâ râyā́ viçvapúshâ sahá | maghávânâ suvī́râv ánapacyutâ || 7 || ā́ me asyá pratîvyàm índranâsatyâ gatam | devā́ devébhir adyá sacánastamâ || 8 || vayáṃ hí vâṃ hávâmaha ukshaṇyánto vyaçvavát | sumatíbhir úpa viprâv ihā́

25, 18 ródasî *iti*. 19 syáḥ. 20 dírghá-prasadmani ī́çe. pitváḥ avishásya. 21 ródasî-ubhé *iti*. abhí út cara. 22 su-sā́mani. 23 utó *iti*. 24 smádabhîçû *iti* smát-abhîçû káçâ-vantâ. sácâ asanam. 26, 1 sú. 2 varo *iti* su-sā́mne. 5 açvinâ ā́. 6 ânushák makshú-bhiḥ. 8 sacánaḥ-tamâ. 9 hávâmahe. ihá ā́.

Digitized by Google

gatam ‖ 9 ‖ açvínâ sv ṛíshe stuhi kuvít te çrávato hávam | nédîyasaḥ kûḷayâtaḥ paṇîñr utá ‖ 10 ‖ 27 ‖

vaiyyaçvásya çrutaṃ narotó me asyá vedathaḥ | sajóshasâ váruṇo mitró aryamã ‖ 11 ‖ yuvãdattasya dhishṇyâ yuvãnîtasya sûríbhiḥ | áhar-ahar vṛishaṇâ máhyaṃ çikshatam ‖ 12 ‖ yó vâṃ yajnébhir ãvṛitó 'dhivastrâ vadhũr iva | saparyántâ çubhé cakrâte açvínâ ‖ 13 ‖ yó vâm uruvyácastamaṃ cíketati nṛipãyyam | vartír açvinâ pári yâtam asmayũ ‖ 14 ‖ asmábhyaṃ sú vṛishaṇvasû yâtáṃ vartír nṛipãyyam | vishudrúheva yajnám ûhathur girã ‖ 15 ‖ 28 ‖

vãhishṭho vâṃ hávânâṃ stómo dûtó huvan narâ | yuvãbhyâm bhûtv açvinâ ‖ 16 ‖ yád adó divó arṇavá ishó vâ mádatho gṛihé | çrutám ín me amartyâ ‖ 17 ‖ utá syã çvetayãvarî vãhishṭhâ vâṃ nadînâm | síndhur híraṇyavartaniḥ ‖ 18 ‖ smád etáyâ sukîrtyãçvinâ çvetáyâ dhiyã | váhethe çubhrayâvânâ ‖ 19 ‖ yukshvã hí tváṃ rathâsáhâ yuvásva póshyâ vaso | ãn no vâyo mádhu pibâsmãkaṃ sávanã gahi ‖ 20 ‖ 29 ‖

táva vâyav ṛitaspate tváshṭur jâmâtar adbhuta | ávâṅsy ã vṛiṇîmahe ‖ 21 ‖ tváshṭur jãmâtaraṃ vayám ĩçânaṃ râyá îmahe | sutãvanto vâyúṃ dyumnã jánâsaḥ ‖ 22 ‖ vãyo yâhí çivã divó váhasvâ sú sváçvyam | váhasva maháḥ pṛithupákshasâ ráthe ‖ 23 ‖ tvãṃ hí supsárastamaṃ nṛishádaneshu hûmáhe | grãvâṇaṃ nãçvapṛishṭham maṅhánâ ‖ 24 ‖ sá tváṃ no deva mánasâ vãyo mandânó agriyáḥ | kṛidhí vãjâñ apó dhíyaḥ ‖ 25 ‖ 30 ‖

26, 10 sú ṛishe. 11 narâ utó *iti*. 12 yuvã-dattasya. yuvã-nîtasya. 13 ã-vṛitaḥ ádhi-vastrâ. 15 vishudrúhâ-iva. 16 huvat. 17 arṇavé. ít. 18 çveta-yãvarî. 19 su-kîrtyã áçvinâ. 20 yukshvá. ratha-sáhâ. vaso *iti*. ãt. piba asmãkam sávanâ ã. 21 vâyo *iti* ṛitaḥpate. 22 sutá-vantaḥ. 23 çiva ã. váhasva sú su-áçvyam. 24 supsáraḥ-tamam nṛi-sádaneshu. ná áçva-pṛishṭham.

27 (647). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Agnír ukthé puróhito grāvâṇo barhír adhvaré | ṛicā́ yâmi marúto bráhmaṇas pátiṃ devā́ñ ávo váreṇyaṃ ‖ 1 ‖ ā́ paçúṃ gâsi pṛithivī́ṃ vánaspátîn ushā́sâ náktam óshadhīḥ | víçve ca no vasavo viçvavedaso dhînā́m bhûta prâvitā́raḥ ‖ 2 ‖ prá sū́ na etv adhvarò 'gnā́ devéshu pûrvyáḥ | âdityéshu prá váruṇe dhṛitávrate marútsu viçvábhânushu ‖ 3 ‖ víçve hí shmâ mánave viçvávedaso bhúvan vṛidhé riçā́dasaḥ | árishṭebhiḥ pâyúbhir viçvavedaso yántâ no 'vṛikáṃ chardíḥ ‖ 4 ‖ ā́ no adyá sámanaso gántâ víçve sajóshasaḥ | ṛicā́ girā́ máruto dévy ádite sádane pástye mahi ‖ 5 ‖ 31 ‖

abhí priyā́ maruto yā́ vo áçvyâ havyā́ mitra prayâthána | ā́ barhír índro váruṇas turā́ nára âdityā́so sadantu naḥ ‖ 6 ‖ vayáṃ vo vṛiktábarhisho hitáprayasa ânushák | sutásomâso varuṇa havâmahe manushvád iddhā́gnayaḥ ‖ 7 ‖ ā́ prá yâta máruto víshṇo áçvinâ pū́shan mā́kînayâ dhiyā́ | índra ā́ yâtu prathamáḥ sanishyúbhir vṛishâ yó vṛitrahā́ gṛiṇé ‖ 8 ‖ ví no devâso adruhó 'chidraṃ çárma yachata | ná yád dū́rā́d vasavo nū́ cid ántito várûtham âdadhárshati ‖ 9 ‖ ásti hí vaḥ sajâtyàṃ riçâdaso dévâso ásty ā́pyam | prá ṇaḥ pū́rvasmai suvitā́ya vocata makshū́ sumnā́ya návyase ‖ 10 ‖ 32 ‖

idā́ hí va úpastutim idā́ vâmásya bhaktáye | úpa vo viçvavedaso namasyúr ā́ñ ásṛikshy ányâm iva ‖ 11 ‖ úd u shyá vaḥ savitā́ supraṇîtayó 'sthād ûrdhvó váreṇyaḥ | ní dvipā́daç cátushpādo arthínó 'viçran patayishṇávaḥ ‖ 12 ‖

27, 2 ushásâ. pra-avitā́raḥ. 3 sú. adhvarā́ḥ agnā́. 4 sma. yánta. 5 gánta. 6 pra-yâthána. turā́ḥ. 7 iddhá-agnayaḥ. 9 adruhaḥ áchidram. nú. â-dadhárshati. 10 naḥ. makshú. 11 ā́ ásṛikshi. 12 syáḥ. su-pranîtayaḥ ásthât. arthínaḥ áviçran.

Digitized by Google

devám-devaṃ vó 'vase devám-devam abhíshṭaye | devám-devaṃ huvema vājasâtaye gṛiṇánto devyā dhiyā ‖ 13 ‖ devāso hí shmâ mánave sámanyavo víçve sâkáṃ sárâtayaḥ | té no adyá té aparáṃ tucé tú no bhávantu varivovídaḥ ‖ 14 ‖ prá vaḥ çaṅsâmy adruhaḥ saṃsthá úpastutînâm | ná táṃ dhûrtír varuṇa mitra mártyaṃ yó vo dhāmabhyó 'vidhat ‖ 15 ‖ prá sá kshāyaṃ tirate ví mahīr ísho yó vo várâya dāçati | prá prajābhir jâyate dharmaṇas páry árishṭaḥ sárva edhate ‖ 16 ‖ 33 ‖

ṛité sá vindate yudháḥ sugébhir yâty ádhvanaḥ | aryamā mitró váruṇaḥ sárâtayo yáṃ trāyante sajóshasaḥ ‖ 17 ‖ ájre cid asmai kṛiṇutha nyáñcanaṃ durgé cid ā susaraṇám | eshā cid asmād açánir paró nú sāsredhantî ví naçyatu ‖ 18 ‖ yád adyá sūrya udyatí príyakshatrā ṛitáṃ dadhá | yán nimrúci prabúdhi viçvavedaso yád vâ madhyáṃdine diváḥ ‖ 19 ‖ yád vâbhipitvé asurā ṛitáṃ yaté chardír yemá ví dâçúshe | vayáṃ tád vo vasavo viçvavedasa úpa stheyâma mádhya ā ‖ 20 ‖ yád adyá sūra údite yán madhyáṃdina âtúci | vâmáṃ dhatthá mánave viçvavedaso júhvânâya prácetase ‖ 21 ‖ vayáṃ tád vaḥ samrâja ā vṛiṇîmahe putró ná bahupāyyam | açyāma tád âdityâ júhvato havír yéna vásyo 'náçâmahai ‖ 22 ‖ 34 ‖

28 (648). gâyatrî. 4 puraûshṇih.

Yé triṅçáti tráyas paró devāso barhír āsadan | vidánn áha dvitāsanan ‖ 1 ‖ váruṇo mitró aryamā smádrâtishâco agnáyaḥ |

27, 13 vaḥ ávase. 14 sma. 15 sam-sthé. dhāma-bhyaḥ ávidhat. 16 prá — dāçati = 575, 2. prá — dhármaṇas pári = 511, 3. árishṭaḥ — edhate = 41, 2. 18 kṛiṇutha ni-áñcanam. sā ásredhantî. 19 sūrye ut-yatí. yát ni-mrúci pra-búdhi. 20 vā abhi-pitvé. mádhye. 21 sūre út-ite yát madhyáṃdine â-túci. 22 âdityāḥ. — 28, 1 ā ásadan. dvitā asanan. 2 smádrâti-sācaḥ.

Digitized by Google

pátnîvanto váshaṭkṛitâḥ ‖ 2 ‖ té no gopâ apâcyâs tá údak tá itthâ nyàk | purástât sárvayâ viçâ ‖ 3 ‖ yáthâ váçanti devâs táthéd asat tád eshâṃ nákir â minat | árâvâ caná mártyaḥ ‖ 4 ‖ saptânâṃ saptá ṛishṭáyaḥ saptá dyumnâny eshâm | saptó ádhi çríyo dhire ‖ 5 ‖ 35 ‖

29 (649). dvipadâ.

Babhrúr éko víshuṇaḥ sûnáro yúvâñjy àñkte hiraṇyáyam ‖ 1 ‖ yónim éka â sasâda dyótano 'ntár devéshu médhiraḥ ‖ 2 ‖ vâçîm éko bibharti hásta âyasîm antár devéshu nídhruviḥ ‖ 3 ‖ vájram éko bibharti hásta âhitaṃ téna vṛitrâṇi jighnate ‖ 4 ‖ tigmám éko bibharti hásta âyudhaṃ çúcir ugró jálâshabheshajaḥ ‖ 5 ‖ pathá ékaḥ pîpâya táskaro yathâñ eshá veda nidhînâm ‖ 6 ‖ trîṇy éka urugâyó ví cakrame yátra devâso mádanti ‖ 7 ‖ víbhir dvâ carata ékayâ sahá prá pravâséva vasataḥ ‖ 8 ‖ sádo dvâ cakráte upamâ diví samrâjâ sarpírâsutî ‖ 9 ‖ árcanta éke máhi sâma manvata téna sûryam arocayan ‖ 10 ‖ 36 ‖

30 (650). gâyatrî. 2 purâushṇih. 3 bṛihatî. 4 anushṭubh.

Nahí vo ásty arbhakó dévâso ná kumârakáḥ | víçve satómahânta ít ‖ 1 ‖ iti stutâso asathâ riçâdaso yé sthá tráyaç ca triṇçác ca | mánor devâ yajniyâsaḥ ‖ 2 ‖ té nas trâdhvaṃ tè 'vata tá u no ádhi vocata | mâ naḥ pathâḥ pítryân mânavâd ádhi dûráṃ naishṭa parâvátaḥ ‖ 3 ‖ yé devâsa ihá sthána víçve vaiçvânarâ utá | asmábhyaṃ çárma saprátho gávé 'çvâya yachata ‖ 4 ‖ 37 ‖

Caturtho 'nuvâkaḥ.

28, 3 té údak té. táthâ ít. 5 saptá ṛishṭáyaḥ. saptó *iti*. — 29, 1 yúvâ añjí añkte. 3 háste. ní-dhruviḥ. 4 háste. 5 háste. jálâsha-bheshajaḥ. 6 yathâ. 8 pravâsâ-iva. 9 cakráte *iti*. sarpírâsutî *iti* sarpíḥ-âsutî. — 30, 1 satáḥ-mahântaḥ. 2 asatha. triṇçát. devâḥ. 3 té avata té. pítryât. 4 gáve áçvâya.

Digitized by Google

31 (651). gâyatrî. 9. 14 anushṭubh. 10 pâdanicṛit. 15—18 pañkti.

Yó yájâti yájâta ít sunávac ca pácâti ca | brahméd índrasya câkanat ‖ 1 ‖ puroḷâçaṃ yó asmai sómaṃ rárata âçíram | pấd ít táṃ çakró áṅhasaḥ ‖ 2 ‖ tásya dyumấñ asad rátho devájûtaḥ sá çûçuvat | víçvâ vanvánn amitríyâ ‖ 3 ‖ ásya prajấvatî gṛihé 'saççantî divé-dive | íḷâ dhenumátî duhe ‖ 4 ‖ yấ dámpatî sámanasâ sunutá ấ ca dhấvataḥ | dévâso nítyayâçírâ ‖ 5 ‖ 38 ‖

práti prâçavyấñ itaḥ samyáñcâ barbhír âçáte | ná tấ vấjeshu vâyataḥ ‖ 6 ‖ ná devấnâm ápi hnutaḥ sumatíṃ ná jugukshataḥ | çrávo bṛihád vivâsataḥ ‖ 7 ‖ putríṇâ tấ kumâríṇâ víçvam áyur vy àçnutaḥ | ubhấ híraṇyapeçasâ ‖ 8 ‖ vîtíhotrâ kṛitádvasû daçasyántâmṛítâya kám | sám ŭdho romaçáṃ hato devéshu kṛiṇuto dúvaḥ ‖ 9 ‖ ấ çárma párvatânâṃ vṛiṇîmáhe nadînâm | ấ víshṇoḥ sacâbhúvaḥ ‖ 10 ‖ 39 ‖

aítu pûshấ rayír bhágaḥ svastí sarvadhấtamaḥ | urúr ádhvâ svastáye ‖ 11 ‖ arámatir anarváṇo víçvo devásya mánasâ | âdityấnâm anehá ít ‖ 12 ‖ yáthâ no mitró aryamấ váruṇaḥ sánti gopấḥ | sugấ ṛitásya pánthâḥ ‖ 13 ‖ agníṃ vaḥ pûrvyáṃ girấ devám îḷe vásûnâm | saparyántaḥ purupriyám mitráṃ ná kshetrasấdhasam ‖ 14 ‖ makshŭ devávato ráthaḥ çŭro vâ pṛitsú kấsu cit | devấnâṃ yá ín máno yájamâna íyakshaty abhîd áyajvano bhuvat ‖ 15 ‖ ná yajamâna rishyasi ná sunvâna ná devayo | devấnâṃ yá ín máno — ‖ 16 ‖ nákish ṭáṃ kármaṇâ naçan ná prá yoshan ná yoshati | devấnâṃ yá ín máno — ‖ 17 ‖ ásad átra suvîryam utá tyád âçváçvyam | devấnâṃ yá ín máno — ‖ 18 ‖ 40 ‖

Dvitîyo 'dhyâyaḥ.

31, 1 yájâte. sunávat. brahmấ ít. 2 rárate. 4 ásaççanti. 5 nítyayâ â-çírâ. 7 jughukshataḥ. 8 ví açnutaḥ. kṛitádvasû *iti* kṛitát-vasû daçasyántâ amṛítâya. 10 sacá-bhúvaḥ. 11 ấ etu. 14 kshetra-sấdhasam. 15 makshú. ít. abhí ít. 17 nákiḥ tám. naçat. yoshat. 18 âçu-áçvyam.

Digitized by Google

32 (652). gâyatri.

Prá kṛitấny ṛijîshiṇaḥ káṇvâ índrasya gấthayâ | máde sómasya vocata ‖ 1 ‖ yáḥ sṛíbindam ánarçanim píprum dâsám ahîçúvam | vádhîd ugró riṇánn apáḥ ‖ 2 ‖ ny árbudasya vishṭápam varshmấṇam bṛihatás tira | kṛishé tád indra paúṅsyam ‖ 3 ‖ práti çrutấya vo dhṛishát tŭrṇâçam ná girér ádhi | huvé suçiprám ûtáye ‖ 4 ‖ sá gór áçvasya ví vrajám mandânáḥ somyébhyaḥ | púram ná çûra darshasi ‖ 5 ‖ 1 ‖

yádi me râráṇaḥ sutá ukthé vâ dádhase cánaḥ | ârấd úpa svadhấ gahi ‖ 6 ‖ vayáṃ ghâ te ápi shmasi stotấra indra girvaṇaḥ | tvám no jinva somapâḥ ‖ 7 ‖ utá naḥ pitúm ấ bhara saṃrarâṇó ávikshitam | mághavan bhŭri te vásu ‖ 8 ‖ utá no gómatas kṛidhi hiraṇyavato açvínaḥ | íḷâbhiḥ sáṃ rabhemahi ‖ 9 ‖ bṛibádukthaṃ havâmahe sṛiprákarasnam ûtáye | sádhu kṛiṇvántam ávase ‖ 10 ‖ 2 ‖

yáḥ saṃsthé cic chatákratur ấd îṃ kṛiṇóti vṛitrahấ | jaritṛíbhyaḥ purûvásuḥ ‖ 11 ‖ sá naḥ çakráç cid ấ çakad dấnavâṅ antarâbharáḥ | índro víçvâbhir ûtíbhiḥ ‖ 12 ‖ yó râyò 'vánir mahấnt supârấḥ sunvatáḥ sákhâ | tám índram abhí gâyata ‖ 13 ‖ âyántâram máhi sthirám pṛítanâsu çravojítam | bhŭrer îçânam ójasâ ‖ 14 ‖ nákir asya cácînâṃ niyantấ sûnṛítânâm | nákir vaktấ ná dâd íti ‖ 15 ‖ 3 ‖

ná nûnám brahmáṇâṃ ṛiṇám prâçûnấm asti sunvatấm | ná sómo apratấ pape ‖ 16 ‖ pánya íd úpa gâyata pánya ukthấni çaṁsata | bráhmâ kṛiṇota pánya ít ‖ 17 ‖ pánya ấ dardirac chatấ sahásrâ vâjy ávṛitaḥ | índro yó yájvano

---

32, 3 ní. 6 raráṇaḥ suté. svadhấ ấ. 7 gha. smasi. 8 ávi -kshitam. 10 bṛibát-uktham. sṛiprá-karasnam. 11 cit çatá-kratuḥ. puru-vásuḥ. 12 dấna-vân antara-âbharâḥ. 13 yó — sákhâ = 4, 10. 17 pánye ít. pánye ukthấni. bráhma. pánye. 18 dardirat çatấ. vâjî.

Digitized by Google

vṛidháḥ ‖ 18 ‖ ví shú cara svadhấ ánu kṛishṭînấm ánv âhúvaḥ | índra píba sutấnâm ‖ 19 ‖ píba svádhainavânâm utá yás túgrye sácâ | utấyám indra yás táva ‖ 20 ‖ 4 ‖

átîhi manyushâvíṇaṃ sushuvấṅsam upấraṇe | imáṃ râtáṃ sutám piba ‖ 21 ‖ ihí tisráḥ parâváta ihí páñca jánâñ áti | dhénâ indrâvacấkaçat ‖ 22 ‖ sűryo raçmíṃ yáthâ sṛijấ tvâ yachantu me gíraḥ | nimnám ấpo ná sadhryàk ‖ 23 ‖ ádhvaryav ấ tú hí shiñcá sómaṃ vîrấya çipríṇe | bhárâ sutásya pîtáye ‖ 24 ‖ yá udnáḥ phaligám bhinán nyàk síndhûñr avấsṛijat | yŏ góshu pakváṃ dhârâyat ‖ 25 ‖ 5 ‖

áhan vṛitrám ṛícîshama aurṇavâbhám ahîçúvam | himénâvidhyad árbudam ‖ 26 ‖ prá va ugrấya nishṭúré 'shâḷhâya prasakshíṇe | devấttam bráhma gâyata ‖ 27 ‖ yó víçvâny abhí vratấ sómasya máde ándhasaḥ | índro devéshu cétati ‖ 28 ‖ ihá tyấ sadhamấdyâ hárî híraṇyakeçyâ | voḷhấm abhí práyo hitám ‖ 29 ‖ arvấñcaṃ tvâ purushṭuta priyámedhastutâ hárî | somapéyâya vakshataḥ ‖ 30 ‖ 6 ‖

33 (653). bṛihatî. 16—18 gâyatri. 19 anushṭubh.

Vayáṃ gha tvâ sutấvanta ấpo ná vṛiktábarhishaḥ | pavítrasya prasrávaṇeshu vṛitrahan pári stotấra âsate ‖ 1 ‖ sváranti tvâ suté náro váso nireká ukthínaḥ | kadấ sutáṃ tṛishâṇá óka ấ gama índra svabdîva vấṅsagaḥ ‖ 2 ‖ káṇvebhir dhṛishṇav ấ dhṛishád vấjaṃ darshi sahasríṇam | piçấṅgarûpam maghavan vicarshaṇe makshű gómantam îmahe ‖ 3 ‖ pâhí

32, 19 sú. à-húvaḥ. 20 svá-dhainavânâm. utá ayám. 21 áti ihi manyu-sâvínam susu-vấṅsam upa-áraṇe. 22 indra ava-cấkaçat. 23 sṛija ấ. 24 ádhvaryo *iti*. siñcá. bhára. 25 bhinát. ava-ásṛijat. 26 hiména avidhyat. 27 niḥ-túre áshâḷhâya pra-sakshíṇe. devấttam — gâyata 37, 4. 30 = 626, 45. — 33, 2 váso *iti* nireké. svabdî-iva. 3 dhṛishṇo *iti*. makshú.

Digitized by Google

gắyắndhaso máda índrâya medhyâtithe | yáḥ sámmiçlo háryor yáḥ suté sácâ vajrĭ rátho hiraṇyáyaḥ || 4 || yáḥ sushavyáḥ sudákshiṇa inó yáḥ sukrátur gṛiṇé | yá âkaráḥ sahásrâ yáḥ çatắmagha índro yáḥ pûrbhíd âritáḥ || 5 || 7 ||

yó dhṛishitó yó 'vṛito yó ásti çmáçrushu çritáḥ | víbhûtadyumnaç cyávanaḥ purushṭutáḥ krátvâ gaúr iva çâkináḥ || 6 || ká îṃ veda suté sácâ píbantaṃ kád váyo dadhe | ayáṃ yáḥ púro vibhinátty ójasâ mandânáḥ çipry ándhasaḥ || 7 || dânắ mṛigó ná vâraṇáḥ purutrắ caráthaṃ dadhe | nákish ṭvâ ní yamad ắ suté gamo mahắṅç carasy ójasâ || 8 || yá ugráḥ sánn ánishṭṛitaḥ sthiró ráṇâya sáṃskṛitaḥ | yádi stotúr maghávâ çṛiṇávad dhávaṃ néndro yoshaty ắ gamat || 9 || satyám itthắ vṛíshéd asi vṛíshajûtir nó 'vṛitaḥ | vṛíshâ hy ùgra çṛiṇvishé parâváti vṛísho arvâváti çrutáḥ || 10 || 8 ||

vṛíshaṇas te abhĭçavo vṛíshâ káçâ hiraṇyáyî | vṛíshâ rátho maghavan vṛíshaṇâ hárî vṛíshâ tvắṃ çatakrato || 11 || vṛíshâ sótâ sunotu te vṛíshann ṛijîpinn ắ bhara | vṛíshâ dadhanve vṛíshaṇaṃ nadĭshv ắ túbhyaṃ sthâtar harîṇâm || 12 || éndra yâhi pîtáye mádhu çavishṭha somyám | nắyám áchâ maghávâ çṛiṇávad gíro bráhmokthắ ca sukrátuḥ || 13 || váhantu tvâ ratheshṭhắm ắ hárayo rathayújaḥ | tiráç cid aryáṃ sávanâni vṛitrahann anyéshâṃ yắ çatakrato || 14 || asmắkam adyắntamaṃ stómaṃ dhishva mahâmaha | asmắkaṃ te sávanâ santu çáṃtamâ mádâya dyuksha somapâḥ || 15 || 9 ||

nahí shás táva nó máma çástré anyásya ráṇyati | yó

33, 4 gắya ándhasaḥ máde. 5 su-savyáḥ. çatá-maghaḥ. 6 ávṛitaḥ. víbhûta-dyumnaḥ. 7 çiprĭ. 8 nákiḥ tvâ. 9 áni-stṛitaḥ. hávam ná índraḥ. yoshati. 10 vṛíshâ ít. vṛísha-jûtiḥ naḥ ávṛitaḥ. hí ugra. vṛísho *iti*. 13 ắ indra. ná ayám ácha. bráhma ukthắ. 14 rathe -sthắm. 15 adyá ántamam. mahâ-maha. 16 sáḥ. nó *iti*.

Digitized by Google

asmăn vîrá ănayat ‖ 16 ‖ índraç cid ghâ tád abravît striyẵ açâsyám mánaḥ | utó áha krátuṃ raghúm ‖ 17 ‖ sáptî cid ghâ madacyútâ mithunẵ vahato rátham | évéd dhŭr vṛíshṇa úttarâ ‖ 18 ‖ adháḥ paçyasva mópári saṃtarăṃ pâdakaú hara | mẵ te kaçaplakaú dṛiçan strî hí brahmẵ babhŭvitha ‖ 19 ‖ 10 ‖

34 (654). anushṭubh. 16—18 gâyatri.

Éndra yâhi háribhir úpa káṇvasya sushṭutím | divó amúshya çăsato divăṃ yayá divâvaso ‖ 1 ‖ ẵ tvâ grăvâ vádann ihá somî ghóshena yachatu | divó amúshya — ‖ 2 ‖ átrâ ví nemír eshâm úrâṃ ná dhûnute vṛíkaḥ | divó amúshya — ‖ 3 ‖ ẵ tvâ káṇvâ ihăvase hávante vâjasâtaye | divó amúshya — ‖ 4 ‖ dádhâmi te sutẵnăṃ vṛíshṇe ná pûrvapâyyam | divó amúshya — ‖ 5 ‖ 11 ‖

smátpuraṃdhir na ẵ gahi viçvátodhîr na ûtáye | divó amúshya — ‖ 6 ‖ ẵ no yâhi mahemate sáhasrote çátâmagha | divó amúshya — ‖ 7 ‖ ẵ tvâ hótâ mánurhito devatrẵ vakshad ŕ̥ḍyaḥ | divó amúshya — ‖ 8 ‖ ẵ tvâ madacyútâ hárî çyenám pakshéva vakshataḥ | divó amúshya — ‖ 9 ‖ ẵ yâhy aryá ẵ pári svẵhâ sómasya pîtáye | divó amúshya — ‖ 10 ‖ 12 ‖

ẵ no yâhy úpaçruty ukthéshu raṇayâ ihá | divó amúshya — ‖ 11 ‖ sárûpair ẵ sú no gahi sámbhṛitaiḥ sámbhṛitâçvaḥ | divó amúshya — ‖ 12 ‖ ẵ yâhi párvatebhyaḥ samudrásyẵdhi vishṭápaḥ | divó amúshya — ‖ 13 ‖ ẵ no gáv-

---

33, 16 ẵ anayat. 17 gha. utó *iti*. 18 gha. evá ít. 19 mẵ upári. kaça-plakaú. — 34, 1 ẵ indra. divâvaso *iti* divâ-vaso. 3 átra. 4 ihá ávase. 6 smát-puraṃdhiḥ. viçvátaḥ-dhiḥ. 7 mahe -mate sáhasra-ûte çáta-magha. 9 pakshẵ-iva. 11 raṇaya ihá. 12 sámbhṛita-açvaḥ. 13 samudrásya ádhi.

Digitized by Google

yâny áçvyâ sahásrâ çûra dardṛihi | divó amúshya — ‖ 14 ‖ ấ naḥ sahasraçó bharâyútâni çatấni ca | divó amúshya — ‖ 15 ‖ ấ yád índraç ca dádvahe sahásraṃ vásurocishaḥ | ójishṭham áçvyam paçúm ‖ 16 ‖ yá ṛijrấ vấtaraṅhaso 'rushấso raghushyádaḥ | bhrấjante sûryâ iva ‖ 17 ‖ pārâvatasya râtíshu draváccakreshv âçúshu | tíshṭhaṃ vánasya mádhya ấ ‖ 18 ‖ 13 ‖

35 (655). uparishṭâjjyotis. 22. 24 paṅkti. 23 mahâbṛihatî.

Agnínéndreṇa váruṇena víshṇunâdityaí rudraír vásubhiḥ sacâbhúvâ | sajóshasâ ushásâ sûryeṇa ca sómam pibatam açvinâ ‖ 1 ‖ víçvâbhir dhîbhír bhúvanena vâjinâ divấ pṛithivyấdribhiḥ sacâbhúvâ | sajóshasâ ushásâ — ‖ 2 ‖ víçvair devaís tribhír ekâdaçaír ihấdbhír marúdbhir bhṛígubhiḥ sacâbhúvâ | sajóshasâ ushásâ — ‖ 3 ‖ jushéthâṃ yajnám bódhataṃ hávasya me víçvehá devau sávanấva gachatam | sajóshasâ ushásâ sûryeṇa céshaṃ no voḷham açvinâ ‖ 4 ‖ stómaṃ jushethâṃ yuvaçéva kanyánâṃ víçvehá devau sávanấva gachatam | sajóshasâ ushásâ sûryena céshaṃ — ‖ 5 ‖ gíro jushethâm adhvaráṃ jushethâṃ víçvehá devau sávanấva gachatam | sajóshasâ ushásâ sûryeṇa céshaṃ — ‖ 6 ‖ 14 ‖

hâridravéva patatho vánéd úpa sómaṃ sutám mahishévấva gachathaḥ | sajóshasâ ushásâ sûryeṇa ca trír vartír yâtam açvinâ ‖ 7 ‖ haṅsấv iva patatho adhvagấv iva sómaṃ sutám mahishévấva gachathaḥ | sajóshasâ ushásâ sûryeṇa

---

34, 15 sahasra-çáḥ bhara ayútâni. 16 vásu-rocishaḥ. 17 yé ṛijrấḥ. raghu-syádaḥ. 18 dravát-cakreshu. mádhye. — 35, 1 agnínâ índreṇa. víshṇunâ ádityaíḥ. sacâ-bhúvâ. sa-jóshasau. 2 pṛithivyấ ádri-bhiḥ. 3 ihá at-bhíḥ. 4 víçvâ ibhá. sávanâ áva. ca ấ ísham. 5 yuvaçấ-iva. 7 hâridravấ-iva. vánâ ít. mahishấ-iva áva.

Digitized by Google

ca trír — ‖ 8 ‖ çyenắv iva patatho havyádâtaye sómaṃ sutám mahishévắva gachathaḥ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa ca trír — ‖ 9 ‖ píbataṃ ca tṛipṇutáṃ cắ ca gachatam prajắṃ ca dhattáṃ dráviṇaṃ ca dhattam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa córjaṃ no dhattam açvinâ ‖ 10 ‖ jáyataṃ ca prá stutaṃ ca prá câvatam prajắṃ ca dhattáṃ dráviṇaṃ ca dhattam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa córjaṃ — ‖ 11 ‖ hatáṃ ca çátrûn yátataṃ ca mitríṇaḥ prajắṃ ca dhattáṃ dráviṇaṃ ca dhattam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa córjaṃ — ‖ 12 ‖ 15 ‖

mitrắváruṇavantâ utá dhármavantâ marútvantâ jaritúr gachatho hávam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa câdityaír yâtam açvinâ ‖ 13 ‖ áṅgirasvantâ utá víshṇuvantâ marútvantâ jaritúr gachatho hávam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa câdityaír — ‖ 14 ‖ ṛibhumántâ vṛishaṇâ vắjavantâ marútvantâ jaritúr gachatho hávam | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa câdityaír — ‖ 15 ‖ bráhma jinvatam utá jinvataṃ dhíyo hatáṃ rákshâṅsi sédhatam ámîvâḥ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa ca sómaṃ sunvató açvinâ ‖ 16 ‖ kshatráṃ jinvatam utá jinvataṃ nṛ́ṅ hatáṃ rákshâṅsi sédhatam ámîvâḥ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa ca sómaṃ — ‖ 17 ‖ dhenűr jinvatam utá jinvataṃ víço hatáṃ rákshâṅsi sédhatam ámîvâḥ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa ca sómaṃ — ‖ 18 ‖ 16 ‖

átrer iva çriṇutam pûrvyástutiṃ çyâvắçvasya sunvató madacyutâ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa cắçvinâ tiróahnyam ‖ 19 ‖ sargắṅ iva sṛijataṃ sushṭutír úpa çyâvắçvasya sunvató madacyutâ | sajóshasâ ushásâ sűryeṇa cắçvinâ — ‖ 20 ‖ raçmíṅr iva yachatam adhvaráṅ úpa çyâvắçvasya sunvató

35, 10 ca á ca. ca űrjam. 11 ca avatam. 13 mitrắváruṇa -vantau. ca âdityaíḥ. 14 áṅgirasvantau. 19 ca áçvinâ tiráḥ-ahnyam.

Digitized by Google

madacyutâ | sajóshasâ ushásâ sûryeṇa câçvinâ — ‖ 21 ‖ arvâg râthaṃ ní yachatam píbataṃ somyám mádhu | â yâtam açvinâ gatam avasyúr vâm ahám huve dhattâṃ rátnâni dâçúshe ‖ 22 ‖ namovâké prásthite adhvaré narâ vivákshaṇasya pîtáye | â yâtam açvinâ — ‖ 23 ‖ svâhâkṛitasya tṛimpataṃ sutásya devâv ándhasaḥ | â yâtam açvinâ — ‖ 24 ‖ 17 ‖

36 (656). çakvarî. 7 mahâpaṅkti.

Avitâsi sunvató vṛiktábarhishaḥ píbâ sómam mádâya kám çatakrato | yáṃ te bhâgám ádhârayan víçvâḥ sehânáḥ pṛítanâ urú jráyaḥ sám apsujín marútvâñ indra satpate ‖ 1 ‖ prâva stotâram maghavann áva tvâm píbâ sómam mádâya kám çatakrato | yáṃ te bhâgám — ‖ 2 ‖ ûrjâ devâñ ávasy ójasâ tvâm píbâ sómam mádâya kám çatakrato | yáṃ te bhâgám — ‖ 3 ‖ janitâ divó janitâ pṛithivyâḥ píbâ sómam mádâya kám çatakrato | yáṃ te bhâgám — ‖ 4 ‖ janitâçvânâṃ janitâ gávâm asi píbâ sómam mádâya kám çatakrato | yáṃ te bhâgám — ‖ 5 ‖ átṛiṇâṃ stómam adrivo mahás kṛidhi píbâ sómam mádâya kám çatakrato | yáṃ te bhâgám — ‖ 6 ‖ çyâvâçvasya sunvatás táthâ çṛiṇu yáthâçṛiṇor átreḥ kármâṇi kṛiṇvatáḥ | prá trasádasyum âvitha tvám éka ín nṛishâhya índra bráhmâṇi vardháyan ‖ 7 ‖ 18 ‖

37 (657). mahâpaṅkti. 1 atijagatî.

Prédám bráhma vṛitratûryeshv âvitha prá sunvatáḥ çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya sávanasya

---

35, 22 píbataṃ — mádhu = 501, 15. â yâtam — gatam = 628, 6. — 36, 1 avitâ asi. píba. apsu-jít. 2 prá ava. 5 janitâ áçvânâm. 7 yáthâ áçṛiṇoḥ. ít nṛi-sáhye. — 37, 1 prá idám. çacî-pate.

Digitized by Google

vṛitrahann anedya píbâ sómasya vajrivaḥ || 1 || sehâná ugra pṛitanâ abhí drúhaḥ çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya — || 2 || ekarâḷ asyá bhúvanasya râjasi çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya — || 3 || sasthâvânâ yavayasi tvám éka ít chacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya — || 4 || kshémasya ca prayújaç ca tvám îçishe çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya — || 5 || kshatrấya tvam ávasi ná tvam âvitha çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | mâdhyaṃdinasya — || 6 || çyâvâçvasya rébhatas táthâ çṛiṇu yáthâçṛiṇor átreḥ kármâṇi kṛiṇvatáḥ | prá trasádasyum âvitha tvám éka ín nṛishấhya índra kshatrấṇi vardháyan || 7 || 19 ||

38 (658). gâyatrî.

Yajnásya hí sthá ṛitvíjâ sásnî vấjeshu kármasu | índrâgnî tásya bodhatam || 1 || toçấsâ rathayấvânâ vṛitrahánâparâjitâ | índrâgnî tásya bodhatam || 2 || idáṃ vâm madirám mádhv ádhukshann ádribhir náraḥ | índrâgnî tásya bodhatam || 3 || jushéthâṃ yajnám ishṭáye sutáṃ sómaṃ sadhastutî | índrâgnî ấ gataṃ narâ || 4 || imấ jushethâṃ sávanâ yébhir havyấny ûháthuḥ | índrâgnî ấ gataṃ narâ || 5 || imấṃ gâyatrávartaniṃ jushéthâṃ sushṭutím máma | índrâgnî ấ gataṃ narâ || 6 || 20 ||

prâtaryấvabhir ấ gataṃ devébhir jenyâvasû | índrâgnî sómapîtaye || 7 || çyâvâçvasya sunvató 'trîṇâṃ çṛiṇutaṃ hávam | índrâgnî sómapîtaye || 8 || evấ vâm ahva ûtáye yáthâhuvanta médhirâḥ | índragnî sómapîtaye || 9 || âháṃ

37, 1 píba. 4 sa-sthâvânâ. ít çacî-pate. 7 vgl. 656, 7. — 38, 2 vṛitra-hánâ áparâ-jitâ. 4 sadhastuti-índrâgnî *iti*. 8 átriṇâm. 9 evá. ahve. yáthâ áhuvanta. 10 ấ ahám.

Digitized by Google

sárasvatîvator indrâgnyór ávo vṛiṇe | yắbhyâṃ gâyatrám ṛicyáte || 10 || 21 ||

39 (659). mahâpaṅkti.

Agním astoshy ṛigmíyam agním îḷắ yajádhyai | agnír devắñ anaktu na ubhé hí vidáthe kavír antáç cárati dûtyàṃ nábhantâm anyaké same || 1 || ny àgne návyasâ vácas tanűshu çáṅsam eshâm | ny árâtî rárâvṇâṃ víçvâ aryó árâtîr itó yuchantv âmúro nábhantâm anyaké same || 2 || ágne mánmâni túbhyaṃ kám ghṛitáṃ ná juhva âsáni | sá devéshu prá cikiddhi tvám hy ási pûrvyáḥ çivó dûtó vivásvato nábhantâm anyaké same || 3 || tát-tad agnír váyo dadhe yáthâ-yathâ kṛipaṇyáti | ûrjắhutir vásûnâṃ çáṃ ca yóç ca máyo dadhe víçvasyai deváhûtyai nábhantâm anyaké same || 4 || sá ciketa sáhîyasâgníç citréṇa kármaṇâ | sá hótâ çáçvatînâṃ dákshiṇâbhir abhîvṛita inóti ca pratîvyàṃ nábhantâm anyaké same || 5 || 22 ||

agnír jâtắ devắnâm agnír veda mártânâm apîcyàm | agníḥ sá draviṇodắ agnír dvárâ vy ûṛṇute svâhuto návîyasâ nábhantâm anyaké same || 6 || agnír devéshu sáṃvasuḥ sá vikshú yajníyâsv ắ | sá mudắ kắvyâ purú víçvam bhűmeva pushyati devó devéshu yajníyo nábhantâm anyaké same || 7 || yó agníḥ saptámânushaḥ çritó víçveshu síndhushu | tám ắganma tripastyám mandhâtúr dasyuhántamam agníṃ yajnéshu pûrvyáṃ nábhantâm anyaké same || 8 || agnís tríṇi tridhắtûny ắ ksheti vidáthâ kavíḥ | sá tríṇr ekâdaçắñ ihá yákshac ca pipráyac ca no vípro dûtáḥ párishkṛito

---

38, 10 sárasvati-vatoḥ. — 39, 1 ubhé-vidáthe *iti*. 2 ní ague. ní árâtîḥ. 3 juhve. hí. 4 ûrjá-âhutiḥ. 5 sáhiyasâ agníḥ. abhí-vṛitaḥ. 6 ví ûṛṇute sú-âhutaḥ. 7 bhűṃa-iva. 8 ắ aganma. 9 yákshat ca pipráyat. pári-kṛitaḥ.

Digitized by Google

nábhantâm anyaké same || 9 || tvám no agna âyúshu tvám devéshu pûrvya vásva éka irajyasi | tvấm ấpaḥ parisrútaḥ pári yanti svásetavo nábhantâm anyaké same || 10 || 23 ||

40 (660). mahâpaṅkti. 2 çakvarî. 12 trishṭubh.

Índrâgnî yuvám sú naḥ sáhantâ dấsatho rayím | yéna dṛiḷhấ samátsv ấ vîḷú cit sâhishîmáhy agnír váneva vấta ín nábhantâm anyaké same || 1 || nahí vâm vavráyâmahé 'théndram íd yajâmahe çávishṭhaṃ nṛiṇấm náram | sá naḥ kadấ cid árvatâ gámad ấ vấjasâtaye gámad ấ medhásâtaye nábhantâm anyaké same || 2 || tấ hí mádhyam bhárâṇâm indrâgnî adhikshitâḥ | tấ u kavitvanấ kavî prichyámânâ sakhîyaté sám dhîtám açnutaṃ narâ nábhantâm anyaké same || 3 || abhy àrca nabhâkavád indrâgnî yajásâ girấ | yáyor víçvam idám jágad iyáṃ dyaúḥ pṛithivî́ mahy ùpásthe bibhṛitó vásu nábhantâm anyaké same || 4 || prá bráhmâṇi nabhâkavád indrâgníbhyâm irajyata | yấ saptábudhnam arṇavám jihmábâram aporṇutá índra îçâna ójasâ nábhantâm anyaké same || 5 || ápi vṛiçca purâṇavád vratáter iva gushpitám ójo dâsásya dambhaya | vayáṃ tád asya sámbhṛitaṃ vásv índreṇa ví bhajemahi nábhantâm anyaké same || 6 || 24 ||

yád indrâgnî jánâ imé vihváyante tánâ girấ | asmấkebhir nṛíbhir vayáṃ sâsahyấma pṛitanyató vanuyấma vanushyató nábhantâm anyaké same || 7 || yấ nú çvetấv avó divá uccárâta úpa dyúbhiḥ | indrâgnyór ánu vratám úbhâ yanti síndhavo yấnt sîm bandhấd ámuñcatâṃ nábhantâm

---

39, 10 agne. svá-setavaḥ. — 40, 1 sahishîmáhi. vánâ-iva vấte ít. 2 vavráyâmahe átha índram. 3 indrâgnî *iti* adhi-kshitáḥ taú. sakhi -yaté. 4 abhí arca. mahî́ upá-sthe. 5 jihmá-bâram apa-úrṇutâḥ. 7 sasahyấma. 8 ut-cárâtaḥ. úbhâḥ.

Digitized by Google

anyaké same ‖ 8 ‖ pûrvîṣh ṭa indrópamâtayaḥ pûrvîr utá práçastayaḥ sūno hinvásya harivaḥ | vásvo vîrásyâpṛíco yā́ nú sā́dhanta no dhíyo nábhantâm anyaké same ‖ 9 ‖ tám çiçîtâ suvṛiktíbhis tveshám sátvânam ṛigmíyam | utó nú cid yá ójasâ çúshṇasyâṇḍā́ni bhédati jéshat svàrvatîr apó nábhantâm anyaké same ‖ 10 ‖ tám çiçîtâ svadhvarám satyám sátvânam ṛitvíyam | utó nó cid yá óhata âṇḍā́ çúshṇasya bhédaty ájaiḥ svàrvatîr apó nábhantâm anyaké same ‖ 11 ‖ evéndrâgníbhyâm pítṛiván návîyo mandhâtṛivád aṅgirasvád avâci | tridhā́tunâ çármaṇâ pâtam asmā́n vayám syâma pátayo rayîṇā́m ‖ 12 ‖ 25 ‖

41 (661). mahâpaṅkti.

Asmā́ û shú prábhûtaye váruṇâya marúdbhyó 'rcâ vidúshṭarebhyaḥ | yó dhîtā́ mā́nushâṇâm paçvó gā́ iva rákshati nábhantâm anyaké same ‖ 1 ‖ tám û shú samanā́ girā́ pitṛîṇā́m ca mánmabhiḥ | nâbhâkásya práçastibhir yáḥ síndhûnâm úpodayé saptásvasâ sá madhyamó nábhantâm anyaké same ‖ 2 ‖ sá kshápaḥ pári shasvaje ny ùsró mâyáyâ dadhe sá víçvam pári darçatáḥ | tásya vénîr ánu vratám ushás tisró avardhayan nábhantâm anyaké same ‖ 3 ‖ yáḥ kakúbho nidhârayáḥ pṛithivyā́m ádhi darçatáḥ | sá mā́tâ pûrvyám padám tád váruṇasya sáptyaṃ sá hí gopā́ ivéryo nábhantâm anyaké same ‖ 4 ‖ yó dhartā́ bhúvanânām yá usrā́ṇâm apîcyâ véda nā́mâni gúhyâ | sá kavíḥ kā́vyâ purú rûpáṃ dyaúr iva pushyati nábhantâm anyaké same ‖ 5 ‖ 26 ‖

40, 9 pûrvîḥ te indra úpa-mâtayaḥ. vîrásya â-pṛícaḥ yā́ḥ. 10 çiçîta. utó *iti*. çúshṇasya âṇḍā́ni. 11 çiçîta. utó *iti*. óhate. 12 evá indrâgní-bhyâm pitṛi-vát. — 41, 1 asmaí ûṃ *iti* sú. marút-bhyaḥ árca vidúḥ-tarebhyaḥ. 2 ûṃ *iti* sú. úpa ut-ayé. 3 sasvaje ní usráḥ. 4 ni-dhârayáḥ. iva íryaḥ.

Digitized by Google

yásmin víçvâni kắvyâ cakré nắbhir iva çritắ | tritáṃ jûtî saparyata vrajé gắvo ná saṃyúje yujé áçvắñ ayukshata nábhantâm anyaké same ‖ 6 ‖ yá âsv átka âçáye víçvâ jâtắny eshâm | pári dhắmâni mármṛiçad váruṇasya puró gáye víçve devắ ánu vratáṃ nábhantâm anyaké same ‖ 7 ‖ sá samudró apîcyàs turó dyắm iva rohati ní yád âsu yájur dadhé | sá mâyắ arcínâ padấstṛiṇân nắkam ắruhan nábhantâm anyaké same ‖ 8 ‖ yásya çvetắ vicakshaṇắ tisró bhúmîr adhikshitâḥ | trír úttarâṇi paprátur váruṇasya dhruváṃ sádaḥ sá saptânắm irajyati nábhantâm anyaké same ‖ 9 ‖ yáḥ çvetắñ ádhinirṇijaç cakré kṛishṇắñ ánu vratắ | sá dhắma pûrvyám mame yáḥ skambhéna ví ródasî ajó ná dyắm ádhârayan nábhantâm anyaké same ‖ 10 ‖ 27 ‖

42 (662). 1—3 trishṭubh. 4—6 anushṭubh.

Ástabhnâd dyắm ásuro viçvávedâ ámimîta varimắṇam pṛithivyắḥ | ắsîdad víçvâ bhúvanâni samrắḍ víçvét tắni váruṇasya vratắni ‖ 1 ‖ evắ vandasva váruṇam bṛihántaṃ namasyắ dhîram amṛítasya gopắm | sá naḥ çárma trivárûthaṃ ví yaṅsat pâtáṃ no dyâvâpṛithivî upásthe ‖ 2 ‖ imắṃ dhíyaṃ çikshamâṇasya deva krátuṃ dákshaṃ varuṇa sáṃ çiçâdhi | yáyắti víçvâ duritắ tárema sutármâṇam ádhi návaṃ ruhema ‖ 3 ‖ ắ vâṃ grắvâṇo açvinâ dhîbhír víprâ acucyavuḥ | nắsatyâ sómapîtaye nábhantâm anyaké same ‖ 4 ‖ yáthâ vâm átrir açvinâ gîrbhír vípro ájohavît | nắsatyâ sómapîtaye nábhantâm anyaké same ‖ 5 ‖ evắ vâm

---

41, 7 â-çáye. 8 padắ ástṛiṇât. ắ aruhat. 9 adhi-kshitâḥ. 10 ádhi-nirnijaḥ. ródasî *iti*. ádhârayat. — 42, 1 ắ asîdat. víçvâ ít. 2 evá. namasyá. dyâvâpṛithivî *iti*. 3 yáyâ áti. su-tármâṇam.

Digitized by Google

ahva ûtáye yáthāhuvanta médhirāḥ | nāsatyā sómapîtaye nábhantām anyaké same ‖ 6 ‖ 28 ‖

Pañcamo 'nuvākaḥ.

43 (663). gâyatrî.

Imé víprasya vedháso 'gnér āstṛitayajvanaḥ | giraḥ stómāsa îrate ‖ 1 ‖ ásmai te pratiháryate jātavedo vícarshaṇe | ágne jánāmi sushṭutím ‖ 2 ‖ ārokā iva ghéd áha tigmā agne táva tvíshaḥ | dadbhír vánāni bapsati ‖ 3 ‖ hárayo dhūmáketavo vātajûtā úpa dyávi | yátante vṛíthag agnáyaḥ ‖ 4 ‖ eté tyé vṛíthag agnáya iddhāsaḥ sám adṛikshata | ushásām iva ketávaḥ ‖ 5 ‖ 29 ‖

kṛishṇā rájāṅsi patsutáḥ prayāṇe jātávedasaḥ | agnír yád ródhati kshámi ‖ 6 ‖ dhāsíṃ kṛiṇvānā óshadhīr bápsad agnír ná vāyati | púnar yán táruṇīr ápi ‖ 7 ‖ jihvābhir áha nánnamad arcíshā jañjaṇābhávan | agnír váneshu rocate ‖ 8 ‖ apsv àgne sádhish ṭáva saúshadhīr ánu rudhyase | gárbhe sāñ jāyase púnaḥ ‖ 9 ‖ úd agne táva tád ghṛitād arcí rocata āhutam | níṅsānaṃ juhvò múkhe ‖ 10 ‖ 30 ‖

ukshāṅnāya vaçāṅnāya sómapṛishṭhāya vedháse | stómair vidhemāgnáye ‖ 11 ‖ utá tvā námasā vayáṃ hótar vāreṇyakrato | ágne samídbhir îmahe ‖ 12 ‖ utá tvā bhṛiguvác chuce manushvád agna āhuta | āṅgirasvád dhavāmahe ‖ 13 ‖ tváṃ hy àgne agnínā vípro víprena sánt satā | sákhā sákhyā samidhyáse ‖ 14 ‖ sá tváṃ víprāya dāçúshe rayíṃ dehi sahasríṇam | ágne vîrávatīm ísham ‖ 15 ‖ 31 ‖

ágne bhrātaḥ sáhaskṛita róhidaçva çúcivrata | imáṃ

42, 6 evā — médhirāḥ = 658, 9. — 43, 1 gha ít. 8 jañjaṇā-bhávan. 9 ap-sú agne sádhiḥ táva sáḥ óshadhīḥ. 10 arcíḥ rocate. 11 ukshá-annāya vaçā-annāya. vidhema agnáye. 13 bhṛigu-vát çuce. agne. havāmahe. 14 hí agne.

Digitized by Google

stómaṃ jushasva me ‖ 16 ‖ utá tvâgne máma stúto vâçrâya pratihâryate | goshṭhâṃ gâva ivâçata ‖ 17 ‖ túbhyaṃ tâ añgirastama víçvâḥ sukshitáyaḥ pṛithak | ágne kâmâya yemire ‖ 18 ‖ agníṃ dhîbhír manîshíṇo médhirâso vipaçcítaḥ | admasádyâya hinvire ‖ 19 ‖ táṃ tvâm ájmeshu vâjínaṃ tanvânâ agne adhvarám | váhniṃ hótâram îḷate ‖ 20 ‖ 32 ‖

purutrâ hí sadṛiñ̃ñ ási víço víçvâ ánu prabhúḥ | samátsu tvâ havâmahe ‖ 21 ‖ tám îḷishva yá âhuto 'gnír vibhrâjate ghṛitaíḥ | imáṃ naḥ çṛiṇavad dhávam ‖ 22 ‖ táṃ tvâ vayáṃ havâmahe çṛiṇvántaṃ jâtávedasam | ágne ghnántam ápa dvíshaḥ ‖ 23 ‖ viçâṃ râjânam ádbhutam ádhyakshaṃ dhármaṇâm imám | agním îḷe sá u çravat ‖ 24 ‖ agníṃ viçvâyuvepasam máryaṃ ná vâjínaṃ hitám | sáptiṃ ná vâjayâmasi ‖ 25 ‖ 33 ‖

ghnán mṛidhrâṇy ápa dvísho dáhan rákshâṅsi viçváhâ | ágne tigména dîdihi ‖ 26 ‖ yáṃ tvâ jánâsa indhaté manushvád añgirastama | ágne sá bodhi me vácaḥ ‖ 27 ‖ yád agne divijâ ásy apsujâ vâ sahaskṛita | táṃ tvâ gîrbhír havâmahe ‖ 28 ‖ túbhyaṃ ghét té jánâ imé víçvâḥ sukshitáyaḥ pṛithak | dhâsíṃ hinvanty áttave ‖ 29 ‖ té ghéd agne svâdhyó 'hâ víçvâ nṛicákshasaḥ | tárantaḥ syâma durgáhâ ‖ 30 ‖ 34 ‖

agníṃ mandrám purupriyáṃ çîrám pâvakáçocisham | hṛidbhír mandrébhir îmahe ‖ 31 ‖ sá tvám agne vibhâvasuḥ sṛijánt sûryo ná raçmíbhiḥ | çárdhan támâṅsi jighnase ‖ 32 ‖ tát te sahasva îmahe dâtráṃ yán nópadásyati | tvád agne vâryaṃ vásu ‖ 33 ‖ 35 ‖

43, 17 tvâ agne. go-sthám. iva âçata. 14 adma-sádyâya. 21 = 631, 8. 22 hávam. 24 ádhi-aksham. 25 viçvâyu-vepasam. 28 divi-jâḥ. apsu-jâḥ. 29 gha ít. 30 té — svâdhyò = 639, 17. áhâ. 32 vibhâ-vasuḥ. 33 yát ná upa-dásyati.

Digitized by Google

44 (664). gâyatrî.

Samídhâgníṃ duvasyata ghṛitaír bodhayatâtithim | ásmin havyâ juhotana || 1 || ágne stómaṃ jushasva me várdhasvânéna mánmanâ | práti sûktâni harya naḥ || 2 || agníṃ dûtám puró dadhe havyavâham úpa bruve | devâñ â sâdayâd ihá || 3 || út te bṛihánto arcáyaḥ samidhânásya dîdivaḥ | ágne çukrâsa îrate || 4 || úpa tvâ juhvò máma ghṛitâcîr yantu haryata | ágne havyâ jushasva naḥ || 5 || 36 ||

mandrám hótâram ṛitvíjaṃ citrábhânuṃ vibhâvasum | agním îḷe sá u çravat || 6 || pratnám hótâram ṝḍyaṃ júshṭam agníṃ kavíkratum | adhvarâṇâm abhiçríyam || 7 || jushânó añgirastamemâ havyâny ânushák | ágne yajnám naya ṛituthâ || 8 || samidhânâ u santya çukraçoca ihâ vaha | cikitvân daívyaṃ jánam || 9 || vípraṃ hótâram adrúhaṃ dhûmáketuṃ vibhâvasum | yajnânâṃ ketúm îmahe || 10 || 37 ||

ágne ní pâhi nas tvám práti shma deva rîshataḥ | bhindhí dvéshaḥ sahaskṛita || 11 || agníḥ pratnéna mánmanâ çúmbhânas tanvàṃ svâm | kavír vípreṇa vâvṛidhe || 12 || ûrjó nápâtam â huve 'gním pâvakáçocisham | asmín yajné svadhvaré || 13 || sá no mitramahas tvám ágne çukréṇa çocishâ | devaír â satsi barhíshi || 14 || yó agníṃ tanvò dáme devám mártaḥ saparyáti | tásmâ íd dîdayad vásu || 15 || 38 ||

agnír mûrdhâ diváḥ kakút pátiḥ pṛithivyâ ayám | apâṃ rétâṅsi jinvati || 16 || úd agne çúcayas táva çukrâ bhrâjanta îrate | táva jyótîṅshy arcáyaḥ || 17 || ṝçishe vâryasya hí dâtrásyâgne svàrpatiḥ | stotâ syâṃ táva çármaṇi || 18 || tvâm agne manîshíṇas tvâṃ hinvanti cíttibhiḥ | tvâṃ vardhantu

---

44, 1 sam-ídhâ agním. bodhayata átithim á asmin. 2 vardhásva anéna. 6 agním — çravat = 663, 24. 8 añgiraḥ-tama imá. naya ṛitu -thâ. 9 çukra-çoce ihá á. 11 sma. ríshataḥ. 12 vavṛidhe. 14 devaír — barhíshi = 12, 4. 15 tásmai. 17 çukrâḥ. 18 dâtrásya agne svàḥ-patiḥ.

Digitized by Google

no gíraḥ ‖ 19 ‖ ádabdhasya svadhāvato dūtásya rébhataḥ sádā | agnéḥ sakhyáṃ vṛiṇīmahe ‖ 20 ‖ 39 ‖

agníḥ çúcivratatamaḥ çúcir víproḥ çúciḥ kavíḥ | çúcî rocata āhutaḥ ‖ 21 ‖ utá tvā dhītáyo máma gíro vardhantu viçváhā | ágne sakhyásya bodhi naḥ ‖ 22 ‖ yád agne syāṃ ahāṃ tvāṃ tvāṃ vā ghā syā ahám | syúsh ṭe satyā ihāçíshaḥ ‖ 23 ‖ vásur vásupatir hí kam ásy agne vibhāvasuḥ | syāma te sumatāv ápi ‖ 24 ‖ ágne dhṛitávratāya te samudrāyeva síndhavaḥ | gíro vāçrāsa īrate ‖ 25 ‖ 40 ‖

yúvānaṃ viçpátiṃ kavíṃ viçvādam puruvépasam | agníṃ çumbhāmi mánmabhiḥ ‖ 26 ‖ yajñānāṃ rathyè vayáṃ tigmájambhāya vīḷáve | stómair ishemāgnáye ‖ 27 ‖ ayám agne tvé ápi jaritā bhūtu santya | tásmai pāvaka mṛiḷaya ‖ 28 ‖ dhīro hy ásy admasád vípro ná jāgṛiviḥ sádā | ágne dīdāyasi dyávi ‖ 29 ‖ purāgne duritébhyaḥ purā mṛidhrébhyaḥ kave | prá ṇa āyur vaso tira ‖ 30 ‖ 41 ‖

45 (665). gāyatrī.

Ā ghā yé agním indhaté stṛiṇánti barhír ānushák | yéshām índro yúvā sákhā ‖ 1 ‖ bṛihánn íd idhmá eshām bhūri çastám pṛithúḥ sváruḥ | yéshām índro yúvā sákhā ‖ 2 ‖ áyuddha íd yudhā vṛítaṃ çūra ājati sátvabhiḥ | yéshām índro yúvā sákhā ‖ 3 ‖ ā bundáṃ vṛitrahā dade jātáḥ pṛichad ví mātáram | ká ugráḥ ké ha çṛiṇvire ‖ 4 ‖ práti tvā çavasī vadad girāv ápso ná yodhishat | yás te çatrutvám ācaké ‖ 5 ‖ 42 ‖

utá tvám maghavañ chṛiṇu yás te váshṭi vavákshi tát |

44, 21 çúciḥ rocate. 23 gha. syúḥ te. ihá ā-çíshaḥ. 25 samudrāya-iva. 26 viçva-ādam puru-vépasam. 27 ishema agnáye. 28 tásmai — mṛiḷaya = 12, 9. 29 hí ási adma-sát. 30 purā agne. naḥ. vaso *iti*. — 45, 1 gha. 3 ā ajati. 4 ké ugráḥ. 6 çṛiṇu.

Digitized by Google

yád vîḷáyâsi vîḷú tát ‖ 6 ‖ yád âjím yấty âjikríd índraḥ svaçvayúr úpa | rathîtamo rathînâm ‖ 7 ‖ ví shú víçvâ abhiyújo vájrin víshvag yáthâ vṛiha | bhávâ naḥ suçrávastamaḥ ‖ 8 ‖ asmấkaṃ sú rátham purá índraḥ kṛiṇotu sâtáye | ná yáṃ dhŭrvanti dhûrtáyaḥ ‖ 9 ‖ vṛijyấma te pári dvishó 'raṃ te çakra dâváne | gaméméd indra gómataḥ ‖ 10 ‖ 43 ‖

çánaiç cid yánto adrivó 'çvâvantaḥ çatagvínaḥ | vivákshaṇâ anehásaḥ ‖ 11 ‖ ûrdhvấ hí te divé-dive sahásrâ sûnṛítâ çatấ | jaritṛíbhyo vimáṅhate ‖ 12 ‖ vidmấ hi tvâ dhanaṃjayám índra dṛiḷhấ cid árujám | âdâríṇaṃ yáthâ gáyam ‖ 13 ‖ kakuháṃ cit tvâ kave mándantu dhṛishṇav índavaḥ | ấ tvâ paṇíṃ yád ĩmahe ‖ 14 ‖ yás te revấñ ádâçuriḥ pramamársha magháttaye | tásya no véda ấ bhara ‖ 15 ‖ 44 ‖

imá u tvâ ví cakshate sákhâya indra sominaḥ | pushṭấvanto yáthâ paçúm ‖ 16 ‖ utá tvấbadhiraṃ vayáṃ çrútkarṇaṃ sántam ûtáye | dûrấd ihá havâmahe ‖ 17 ‖ yác chuçrûyấ imáṃ hávaṃ durmárshaṃ cakriyâ utá | bháver âpír no ántamaḥ ‖ 18 ‖ yác cid dhí te ápi vyáthir jaganvấṅso ámanmahi | godấ íd indra bodhi naḥ ‖ 19 ‖ ấ tvâ rambháṃ ná jívrayo rarabhmấ çavasas pate | uçmási tvâ sadhástha ấ ‖ 20 ‖ 45 ‖

stotrám índrâya gâyata purunṛimṇấya sátvane | nákir yáṃ vṛiṇvaté yudhí ‖ 21 ‖ abhí tvâ vṛishabhâ suté sutáṃ sṛijâmi pîtáye | tṛimpấ vy àçnuhî mádam ‖ 22 ‖ mấ tvâ mûrấ avishyávo mópahásvâna ấ dabhan | mấkîm brahmadvísho vanaḥ ‖ 23 ‖ ihá tvâ góparîṇasâ mahé mandantu rấ-

---

45, 7 svaçva-yúḥ. rathí-tamaḥ rathínâm. 8 sú. bháva. 10 dvíshaḥ áram. gaméma ít. 11 adri-vaḥ áçva-vantaḥ çata-gvínaḥ. 13 vidmá. â-rujám â-dâríṇam. 14 dhṛishṇo *iti*. 16 imé. pushṭá-vantaḥ. 17 tvâ ábadhiram. 18 çuçruyấḥ. 19 yát cit hí. 20 rarabhmá. sadhá-sthe. 22 vṛishabha. tṛimpá ví açnuhi. 23 má upa-hásvânaḥ. 24 gó-parîṇasâ.

Digitized by Google

dhase | sáro gauró yáthâ piba ‖ 24 ‖ yấ vṛitrahấ parâváti sánâ návâ ca cucyuvé | tấ saṃsátsu prá vocata ‖ 25 ‖ 46 ‖

ápibat kadrúvaḥ sutám índraḥ sahásrabâhve | átrâdedishṭa paúṃsyam ‖ 26 ‖ satyáṃ tát turváçe yádau vídâno ahnavâyyám | vy ấnaṭ turváṇe çámi ‖ 27 ‖ taráṇiṃ vo jánânâṃ tradáṃ vấjasya gómataḥ | samânám u prá çaṃsisham ‖ 28 ‖ ṛibhukshấṇaṃ ná vártava ukthéshu tugryâvṛídham | índraṃ sóme sácâ suté ‖ 29 ‖ yáḥ kṛintád íd ví yonyáṃ triçókâya girím pṛithúm | góbhyo gâtúṃ níretave ‖ 30 ‖ 47 ‖

yád dadhishé manasyási mandânáḥ préd íyakshasi | mấ tát kar indra mṛiḷáya ‖ 31 ‖ dabhráṃ cid dhí tvấvataḥ kṛitáṃ çṛiṇvé ádhi kshámi | jígâtv indra te mánaḥ ‖ 32 ‖ táved u tấḥ sukîrtáyó 'sann utá práçastayaḥ | yád indra mṛiḷáyâsi naḥ ‖ 33 ‖ mấ na ékasminn ấgasi mấ dváyor utá trishú | vádhîr mấ çûra bhûrishu ‖ 34 ‖ bibháyâ hí tvấvata ugrấd abhiprabhañgíṇaḥ | dasmấd ahám ṛitîsháhaḥ ‖ 35 ‖ 48 ‖

mấ sákhyuḥ çúnam ấ vide mấ putrásya prabhûvaso | âvṛítvad bhûtu te mánaḥ ‖ 36 ‖ kó nú maryâ ámithitaḥ sákhâ sákhâyam abravît | jahấ kó asmád îshate ‖ 37 ‖ evấre vṛishabhâ suté 'sinvan bhûry âvayaḥ | çvaghnîva nivátâ cáran ‖ 38 ‖ ấ ta etấ vacoyújâ hárî gṛibhṇe sumádrathâ | yád îm brahmábhya íd dádaḥ ‖39‖ bhindhí viçvâ ápa dvíshaḥ pári bấdho jahî mṛídhaḥ | vásu spârháṃ tád ấ bhara ‖ 40 ‖ yád vîḷấv indra yát sthiré yát párçâne párâbhṛitam | vásu spârháṃ tád ấ bhara ‖ 41 ‖ yásya te viçvámânusho bhûrer dattásya védati | vásu spârháṃ tád ấ bhara ‖ 42 ‖ 49 ‖

Tṛitîyo 'dhyâyaḥ.

45, 26 átra adedishṭa. 27 ví ânaṭ. 29 vártave. tugrya-vṛídham. índram — suté = 5, 2. 30 níḥ-etave. 31 prá ít. 32 hí. 33 táva ít. su-kîrtáyaḥ ásan. yád — naḥ = 626, 25. 35 bibháya. abhiprabhañgínaḥ. ṛiti-sáhaḥ. 36 prabhuvaso *iti* prabhu-vaso â-vṛítvat. 38 vṛishabha suté ásinvan. çvaghnî-iva. 39 te. sumát-rathâ. 40 jahí.

Digitized by Google

46 (666). 1 pâdanicṛit. 2—4. 6. 10. 23. 29. 33 gâyatrî. 5 kakubh. 7. 11. 19. 25. 27. 29 bṛihatî. 8 anushṭubh. 9. 26. 28 satobṛihatî. 12 viparîtâ. 13 dvipadâ bṛihatî. 14 pipîlikamadhyâ. 15 kakubh nyaṅkuçirâ. 16 virâj. 71 jagatî. 18 uparishṭâdbṛihatî. 20 vishamapadâ. 21. 22. 24. 32 paṅkti. 30 dvipadâ virâj. 31 ushṇih.

Tvâvataḥ purûvaso vayám indra praṇetaḥ | smási sthâtar harîṇâm ‖ 1 ‖ tvâṃ hí satyám adrivo vidmá dâtâram ishâm | vidmá dâtâraṃ rayîṇâm ‖ 2 ‖ ấ yásya te mahimânaṃ çátamûte çátakrato | gîrbhír gṛiṇánti kârávaḥ ‖ 3 ‖ sunîthó ghâ sá mártyo yám marúto yám aryamấ | mitráḥ pánty adrúhaḥ ‖ 4 ‖ dádhâno gómad âçvavad suvîryam âdityájûta edhate | sádâ râyấ puruspṛíhâ ‖ 5 ‖ 1 ‖

tám índraṃ dấnam îmahe çavasânám ábhîrvam | ṛ́çânaṃ râyá îmahe ‖ 6 ‖ tásmin hí sánty ûtáyo víçvâ ábhîravaḥ sácâ | tám ấ vahantu sáptayaḥ purûvásum mádâya hárayaḥ sutám ‖ 7 ‖ yás te mádo váreṇyo yá indra vṛitrahántamaḥ | yá âdadíḥ svàr nṛíbhir yáḥ pṛítanâsu dushṭáraḥ ‖ 8 ‖ yó dushṭáro viçvavâra çravấyyo vấjeshv ásti tarutấ | sá naḥ çavishṭha sávanấ vaso gahi gaméma gómati vrajé ‖ 9 ‖ gavyó shú ṇo yáthâ purấçvayótá rathayấ | varivasyá mahâmaha ‖ 10 ‖ 2 ‖

nahí te çûra rádhasó 'ntaṃ vindâmi satrấ | daçasyấ no maghavan nṛ́ cid adrivo dhíyo vấjebhir âvitha ‖ 11 ‖ yá ṛishváḥ çrâvayátsakhâ víçvét sá veda jánimâ purushṭutáḥ | táṃ víçve mânushâ yugéndraṃ havante tavisháṃ yatásrucaḥ ‖ 12 ‖ sá no vấjeshv avitấ purûvásuḥ puraḥsthâtấ maghávâ vṛitrahấ bhuvat ‖ 13 ‖ abhí vo vîrám ándhaso má-

---

46, 1 puruvaso *iti* puru-vaso. pranetar *iti* pra-netaḥ. 3 çátam-ûte 4 gha. 7 puru-vásum. 8 dustáraḥ. 9 sávanâ ấ vaso *iti*. 10 gavyó *iti* (d. i. gavyấ u) sú naḥ. purấ açva-yấ utá ratha-yấ. mahâ-maha. 11 rádhasaḥ ántam. daçasyá. nú. 12 çravayát-sakhâ víçvâ ít. jánima. yugấ índram. 13 puru-vásuḥ.

Digitized by Google

deshu gâya girâ mahâ vícetasam | índraṃ nâma çrútyaṃ çâkínaṃ váco yáthâ || 14 || dadî rékṇas tanvè dadír vásu dadír vâjeshu puruhûta vâjínam | nûnám átha || 15 || 3 ||

víçveshâm irajyántaṃ vásûnâṃ sâsahvâṅsaṃ cid asyá várpasaḥ | kṛipayató nûnám áty átha || 16 || maháḥ sú vo áram ishe stávâmahe mîḷhúshe araṃgamâya jágmaye | yajnébhir gîrbhír viçvámanushâm marútâm iyakshasi gâye tvâ námasâ girâ || 17 || yé pâtáyante ájmabhir girîṇâṃ snúbhir eshâm | yajnám mahishváṇînâṃ sumnáṃ tuvishváṇînâm prấdhvaré || 18 || prabhaṅgáṃ durmatînâm índra çavishṭhâ bhara | rayím asmábhyaṃ yújyaṃ codayanmate jyéshṭhaṃ codayanmate || 19 || sánitaḥ súsanitar úgra cítra cétishṭha sûnṛita | prâsáhâ samrâṭ sáhuriṃ sáhantam bhujyúṃ vâjeshu pûrvyam || 20 || 4 ||

ấ sá etu yá îvad âñ ádevaḥ pûrtám âdadé | yáthâ cid váço açvyáḥ pṛithuçrávasi kânîte 'syấ vyúshy âdadé || 21 || shashṭíṃ sahásrâçvyasyâyútâsanam úshṭrâṇâṃ viṅçatíṃ çatấ | dáça çyấvînâṃ çatấ dáça tryàrushîṇâṃ dáça gávâṃ sahásrâ || 22 || dáça çyâvấ ṛidhádrayo vîtávârâsa âçávaḥ | mathrấ nemíṃ ní vâvṛituḥ || 23 || dấnâsaḥ pṛithuçrávasaḥ kânîtásya surấdhasaḥ | ráthaṃ hiraṇyáyaṃ dádan máṅhishṭhaḥ sûrír abhûd várshishṭham akṛita çrávaḥ || 24 || ấ no vâyo mahé táne yâhí makhấya pấjase | vayáṃ hí te cakṛimấ bhûri dâváne sadyáç cin máhi dâváne || 25 || 5 ||

yó âçvebhir váhate vásta usrấs tríḥ saptá saptatînâm | ebhíḥ sómebhiḥ somasúdbhiḥ somapâ dânấya çukrapûtapâḥ

46, 15 dadíḥ rékṇaḥ. 16 kṛipa-yataḥ. 18 mahi-sváṇînâm. tuvi-sváṇînâm prá adhvaré. 19 çavishṭha ấ. codayat-mate. 20 sánitar *iti* sú-sanitaḥ. pra-sáhâ. 21 ấ. kânîté asyâḥ vi-úshi â-dadé. 22 sahásrâ áçvyasya ayútâ asanam. trí-arushîṇâm. 23 ṛidhát-rayaḥ vîtá-vârâsaḥ. mathrấḥ. vavṛituḥ. 24 dádat. 25 cakṛimá. cit. 26 váste. soma-pâḥ. çukrapûta-pâḥ.

Digitized by Google

‖ 26 ‖ yó ma imáṃ cid u tmánāmandac citráṃ dâváne | aratvé ákshe náhushe sukṛítvani sukṛíttarâya sukrátuḥ ‖ 27 ‖ ucathyè vápushi yáḥ svarāḷ utá vâyo ghṛitasnāḥ | áçveshitaṃ rájeshitaṃ çúneshitam prājma tád idáṃ nú tát ‖ 28 ‖ ádha priyám ishirāya shashṭíṃ sahásrâsanam | áçvânām ín ná vṛíshṇâm ‖ 29 ‖ gāvo ná yûthám úpa yanti vádhraya úpa mā yanti vádhrayaḥ ‖ 30 ‖ ádha yác cārathe gaṇé çatám úshṭrāñ ácikradat | ádha çvítneshu viṅçatíṃ çatā ‖ 31 ‖ çatáṃ dâsé balbûthé vípras táruksha ā dade | té te vâyav imé jánā mádantīndragopâ mádanti devágopâḥ ‖ 32 ‖ ádha syā́ yóshaṇâ mahī́ pratîcī́ váçam açvyám | ádhirukmâ ví nīyate ‖ 33 ‖ 6 ‖

47 (667). mahāpaṅkti.

Máhi vo mahatā́m ávo váruṇa mítra dâçúshe | yám âdityā abhí druhó rákshathâ ném aghám naçad aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 1 ‖ vidā́ devâ aghā́nām ādityâso apā́kṛitim | pakshā́ váyo yáthopári vy àsmé çárma yachatâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 2 ‖ vy àsmé ádhi çárma tát pakshā́ váyo ná yantana | viçvâni viçvavedaso varûthyā́ manâmahe 'neháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 3 ‖ yásmā árâsata ksháyaṃ jîvātuṃ ca prácetasaḥ | mánor víçvasya ghéd imá âdityā rāyá îçate 'neháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 4 ‖ pári ṇo vṛiṇajann aghā́ durgā́ṇi rathyò yathâ | syā́méd índrasya çármany âdityā́nām utā́vasy aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 5 ‖ 7 ‖

46, 27 me. tmánā ámandat. 28 áçva-ishitam rájaḥ-ishitam çúnā -ishitam prá ájma. 29 sahásrā asanam. ít. 30 mā ā́. 31 yát. 32 tárukshe. vàyo *iti*. jánāḥ mádanti índra-gopāḥ. 33 ádhi-rukmâ. — 47, 1 rákshatha ná ím. su-ûtáyaḥ. 2 vidā́. apa-ā́kṛitim. yáthā upári ví asmé *iti*. yachata anehásaḥ. 3 ví asmé *iti*. 4 yásmai. gha ít imé âdityā́ḥ. 5 naḥ. syā́ma ít. utá ávasi. syāméd — çármaṇi = 1, 6.

Digitized by Google

parihvṛitéd anā́ jáno yushmā́dattasya vâyati | dévâ ádabhram âça vo yám âdityâ áhetanâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 6 || ná táṃ tigmáṃ caná tyájo ná drâsad abhí táṃ gurú | yásmâ u çárma saprátha ā́dityâso árâdhvam aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 7 || yushmé devâ ápi shmasi yúdhyanta iva vármasu | yûyám mahó na énaso yûyám árbhâd urushyatâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 8 || áditir na urushyatv áditiḥ çárma yachatu | mâtā́ mitrásya reváto 'ryamṇó váruṇasya câneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 9 || yád devâḥ çárma çaraṇáṃ yád bhadráṃ yád anâturám | tridhā́tu yád varûthyàṃ tád asmā́su ví yantanâneháso va utáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 10 || 8 ||

ā́dityâ áva hí khyátā́dhi kū́lâd iva spáçaḥ | sutîrthám árvato yathā́nu no neshathâ sugám aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 11 || néhá bhadráṃ rakshasvíne nā́vayaí nópayā́ utá | gáve ca bhadráṃ dhenáve vîrā́ya ca çravasyatè 'neháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 12 || yád âvír yád apîcyàṃ dévâso ásti dushkṛitám | trité tád víçvam âptyá âré asmád dadhâtanâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 13 || yác ca góshu dushvápnyaṃ yác câsmé duhitar divaḥ | tritā́ya tád vibhâvary âptyā́ya párâ vahâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 14 || nishkáṃ vâ ghâ kṛiṇávate srájaṃ vâ duhitar divaḥ | trité dushvápnyaṃ sárvam âptyé pári dadmasy aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ || 15 || 9 ||

47, 6 pari-hvṛitā́ít. yushmā́-dattasya. áhetana anehásaḥ. 7 yásmai. 8 smasi. urushyata anehásaḥ. 9 ca anehásaḥ. 10 yantana anehásaḥ. 11 khyáta ádhi. yathâ ánu. neshatha. 12 ná ihá. ná ava-yaí ná upa-yaí. çravasyaté anehásaḥ. 13 âptyé. dadhâtana anehásaḥ. 14 yát. duḥ-svápnyaṃ yát ca asmé *iti*. vaha anehásaḥ. 15 gha.

Digitized by Google

tádannâya tádapase tám bhâgám upasedúshe | tritấya ca dvitấya cósho dushvápnyaṃ vahâneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 16 ‖ yáthâ kalấṃ yáthâ çapháṃ yátha ṛiṇáṃ saṃnáyâmasi | evấ dushvápnyaṃ sárvam âptyé sáṃ nayâmasy aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 17 ‖ ájaishmâdyấsanâma cấbhûmấnâgaso vayám | úsho yásmâd dushvápnyâd ábhaishmấpa tád uchatv aneháso va ûtáyaḥ suûtáyo va ûtáyaḥ ‖ 18 ‖ 10 ‖

48 (668). trishṭubh. 5 jagatî.

Svâdór abhakshi váyasaḥ sumedhấḥ svâdhyò varivovíttarasya | víçve yáṃ devấ utá mártyâso mádhu bruvánto abhí saṃcáranti ‖ 1 ‖ antáç ca prấgâ áditir bhavâsy avayâtấ háraso daívyasya | índav índrasya sakhyáṃ jushâṇáḥ çraúshṭîva dhúram ánu râyá ṛidhyâḥ ‖ 2 ‖ ápâma sómam amṛítâ abhûmấganma jyótir ávidâma devấn | kíṃ nûnám asmấn kṛiṇavad árâtiḥ kím u dhûrtír amṛita mártyasya ‖ 3 ‖ çáṃ no bhava hṛidá ấ pîtá indo pitéva soma sûnáve suçévaḥ | sákheva sákhya uruçaṅsá dhîraḥ prá ṇa ấyur jîváse soma târîḥ ‖ 4 ‖ imé mâ pîtấ yaçásа urushyávo ráthaṃ ná gấvaḥ sám anâha párvasu | té mâ rakshantu visrásaç carítrâd utá mâ srấmâd yavayantv índavaḥ ‖ 5 ‖ 11 ‖

agníṃ ná mâ mathitáṃ sáṃ didîpaḥ prá cakshaya kṛiṇuhí vásyaso naḥ | áthâ hí te máda ấ soma mánye revấn̄ iva prá carâ pushṭím ácha ‖ 6 ‖ ishiréṇa te mánasâ sutásya bhakshîmáhi pítryasyeva râyáḥ | sóma râjan prá ṇa

---

47, 16 tát-annâya tát-apase. upa-sedúshe. ca úshaḥ. vaha aneháśaḥ. 17 yáthâ ṛiṇám. evá. 18 ájaishma adyá ásanâma ca ábhûma ánâgasaḥ. ábhaishma ápa. — 48, 1 su-ádhyâḥ varivovít-tarasya. 2 prá agâḥ. índo *iti*. çraúshṭi-iva. râyé. 3 abhûma áganma. 4 hṛidé. pitấ -iva. sákhâ-iva. sákhye. naḥ. 5 pîtấḥ. 6 átha. máde. cara. 7 pítryasya-iva. naḥ.

Digitized by Google

ấyûñshi târîr áhânîva sŭryo vâsarấṇi ‖ 7 ‖ sóma râjan mṛiḷáyâ naḥ svastí táva smasi vratyâs tásya viddhi | álarti dáksha utá manyúr indo mấ no aryó anukâmám párâ dâḥ ‖ 8 ‖ tvấṃ hí nas tanvàḥ soma gopấ gấtre-gâtre nishasáttha nṛicákshâḥ | yát te vayám praminấma vratấni sá no mṛiḷa sushakhấ deva vásyaḥ ‖ 9 ‖ ṛidùdáreṇa sákhyâ saceya yó mâ ná ríshyed dharyaçva pîtáḥ | ayáṃ yáḥ sómo ny ádhâyy asmé tásmâ índram pratíram emy ấyuḥ ‖ 10 ‖ 12 ‖

ápa tyấ asthur ánirâ ámîvâ nír atrasan támishîcîr ábhaishuḥ | ấ sómo asmấñ aruhad víhâyâ áganma yátra pratiránta ấyuḥ ‖ 11 ‖ yó na índuḥ pitaro hṛitsú pîtó 'martyo mártyâñ âvivéça | tásmai sómâya havíshâ vidhema mṛiḷîké asya sumataú syâma ‖ 12 ‖ tvấṃ soma pitṛíbhiḥ saṃvidánó 'nu dyấvâpṛithivî ấ tatantha | tásmai ta indo havíshâ vidhema vayáṃ syâma pátayo rayîṇấm ‖ 13 ‖ trấtâro devâ ádhi vocatâ no mấ no nidrấ îçata mótá jálpiḥ | vayáṃ sómasya viçváha priyấsaḥ suvîrâso vidátham ấ vadema ‖ 14 ‖ tvấṃ naḥ soma viçváto vayodhấs tvấṃ svarvíd ấ viçá ṇricákshâḥ | tvấṃ na inda ûtíbhiḥ sajóshâḥ pâhí paçcấtâd utá vâ purástât ‖ 15 ‖ 13 ‖

Shashṭho 'nuvâkaḥ.

49 (669). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Ágna ấ yâhy agnibhir hótâraṃ tvâ vṛiṇîmahe | ấ tvấm anaktu práyatâ havíshmatî yájishṭham barhír âsáde ‖ 1 ‖ áchâ hí tvâ sahasaḥ sûno aṅgiraḥ srúcaç cáranty adhvaré | ûrjó nápâtaṃ ghṛitákeçam îmahe 'gníṃ yajnéshu pûrvyám

---

48, 7 áhâni-iva. 8 mṛiḷáya. 9 gopấḥ. ni-sasáttha. su-sakhấ. 10 hari-açva. ní ádhâyi. tásmai. pra-tíram. 11 ámîvâḥ. ví-hâyâḥ. pra-tiránte. 12 ámartyaḥ. 13 ánu dyấvâpṛithivî *iti*. te. 14 vocata. ni-drấ îçata mấ utá. 15 viça. indo *iti*. — Die v â l a k h i l y a-Hymnen, die, gemäfs der Angabe der anukramaṇî, in den Handschriften an dieser Stelle sich eingeschoben finden, s. am Schlusse. — 49, 1 ágne. 2 ácha.

Digitized by Google

‖ 2 ‖ ágne kavír vedhā́ asi hótā́ pāvaka yákshyaḥ | mandró yájishṭho adhvaréshv ī́ḍyo víprebhiḥ çukra mánmabhiḥ ‖ 3 ‖ ádrogham ā́ vahoçató yavishṭhya devā́ñ ajasra vītáye | abhí práyāṅsi súdhitā́ vaso gahi mándasva dhītíbhir hitáḥ ‖ 4 ‖ tvám ít sapráthā asy ágne trātar ṛitás kavíḥ | tvā́m víprāsaḥ samidhāna dīdiva ā́ vivāsanti vedhásaḥ ‖ 5 ‖ 14 [32] ‖

çócā́ çocishṭha dīdihí viçé máyo rā́sva stotré mahā́ñ asi | devā́nāṃ çárman máma santu sūráyaḥ çatrūshā́haḥ svagnáyaḥ ‖ 6 ‖ yáthā cid vṛiddhám atasám ágne saṃjū́rvasi kshámi | evā́ daha mitramaho yó asmadhrúg durmánmā káç ca vénati ‖ 7 ‖ mā́ no mártāya ripáve rakshasvíne mā́ghāçaṅsāya rīradhaḥ | ásredhadbhis taráṇibhir yavishṭhya çivébhiḥ pāhi pāyúbhiḥ ‖ 8 ‖ pāhí no agna ékayā pāhy ùtā́ dvitī́yayā | pāhí gīrbhís tisṛíbhir ūrjām pate pāhí catasṛíbhir vaso ‖ 9 ‖ pāhí víçvasmād rakshāso árāvṇaḥ prá sma vā́jeshu no 'va | tvā́m íd dhí nédishṭhaṃ devátātaya āpíṃ nákshāmahe vṛidhé ‖ 10 ‖ 15 [33] ‖

ā́ no agne vayovṛídhaṃ rayím pāvaka çáṅsyam | rā́svā ca na upamāte puruspṛíhaṃ súnītī sváyaçastaram ‖ 11 ‖ yéna váṅsāma pṛítanāsu çárdhatas táranto aryá ādíçaḥ | sá tvám no vardha práyasā́ çacīvaso jínvā dhíyo vasuvídaḥ ‖ 12 ‖ çíçāno vṛishabhó yathāgníḥ çríñge dávidhvat | tigmā́ asya hánavo ná pratidhṛíshe sujámbhaḥ sáhaso yahúḥ ‖ 13 ‖ nahí te agne vṛishabha pratidhṛíshe jámbhāso yád vitíshṭhase | sá tvám no hotaḥ súhutaṃ havísh kṛidhi váṅsvā no vā́ryā purú ‖ 14 ‖ çéshe váneshu mātróḥ sáṃ tvā́ mártāsa indhate | átandro havyā́ vahasi havishkṛíta ā́d íd devéshu rā́jasi ‖ 15 ‖ 16 [34] ‖

49, 4 vaha uçatáḥ. sú-dhitā́ ā́. 6 çóca. çatru-sáhaḥ su-agnáyaḥ. 7 evá. asma-dhrúk. mā́ aghá-çaṅsāya. 9 agne. pāhí utá. 10 hí. devá-tātaye. 11 rā́sva. 12 jínva. 13 yathā́ agníḥ çríñge *iti*. 14 havíḥ. váṅsva.

Digitized by Google

saptá hótâras tám íd îḷate tvấgne sutyájam áhrayam | bhinátsy ádriṃ tápasâ ví çocíshâ prấgne tishṭha jánâñ áti || 16 || agním-agniṃ vo ádhriguṃ huvéma vṛiktábarhishaḥ | agníṃ hitáprayasaḥ çaçvatîshv ấ hótâraṃ carshaṇîmấm || 17 || kétena çármant sacate sushâmấny ágne túbhyaṃ cikitvánâ | ishaṇyáyâ naḥ pururŭpam ấ bhara vấjaṃ nédishṭham ûtáye || 18 || ágne járitar viçpátis tepânó deva rakshásaḥ | áproshivân grihápatir mahấñ asi divás pâyúr duroṇayúḥ || 19 || mấ no ráksha ấ veçîd âghṛiṇîvaso mấ yâtúr yâtumấvatâm | parogavyûty ánirâm ápa kshúdham ágne sédha rakshasvínaḥ || 20 || 17 [35] ||

50 (670). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Ubháyaṃ çṛiṇávac ca na índro arvấg idáṃ vácaḥ | satrấcyâ maghávâ sómapîtaye dhiyấ çávishṭha ấ gamat || 1 || táṃ hí svarấjaṃ vṛishabhấṃ tám ójase dhisháṇe nishṭatakshátuḥ | utópamấnâm prathamó ní shîdasi sómakâmaṃ hí te mánaḥ || 2 || ấ vṛishasva purûvaso sutásyendrấndhasaḥ | vidmấ hí tvâ harivaḥ pṛitsú sâsahím ádhṛishṭaṃ cid dadhṛishváṇim || 3 || áprâmisatya maghavan táthéd asad índra krátvâ yáthâ váçaḥ | sanéma vấjaṃ táva çipriṇn ávasâ makshŭ cid yánto adrivaḥ || 4 || çagdhy ŭ shú çacîpata índra víçvâbhir ûtíbhiḥ | bhágaṃ ná hí tvâ yaçásaṃ vasuvídam ánu çûra cárâmasi || 5 || 18 [36] ||

pauró áçvasya purukṛíd gávâm asy útso deva hiraṇyáyaḥ | nákir hí dấnam parimárdhishat tvé yád-yad yấmi

---

49, 16 tvâ ágne. prá agne. 18 su-sâmáni. 19 áproshi-vân. 20 âghṛiṇivaso *ity* âghṛiṇi-vaso. yâtu-mấvatâm. paraḥ-gavyûtí. — 50, 1 çṛiṇávat. 2 dhisháṇe *iti* niḥ-tatakshátuḥ utá upa-mấnâm. sîdasi. 3 sutásya indra índhasaḥ vidmá. 4 áprâmi-satya. táthâ ít. makshú. 5 çagdhí ŭm *iti* sú çacî-pate.

Digitized by Google

tád ā́ bhara ‖ 6 ‖ tvám hy éhi cérave vidā́ bhágam vásuttaye | úd vâvṛishasva maghavan gávishṭaya úd indrāçvamishṭaye ‖ 7 ‖ tvám purū́ sahásrāṇi çatā́ni ca yûthā́ dā́nāya manhase | ā́ puraṃdarā́m cakṛima vípravacasa índraṃ gā́yantó 'vase ‖ 8 ‖ avipró vâ yád ávidhad vípro vendra te vácaḥ | sá prá mamandat tvâyā́ çatakrato prā́câmanyo áhaṃsana ‖ 9 ‖ ugrábâhur mrakshakṛítvâ puraṃdaró yádi me çṛiṇávad dhávam | vasûyávo vásupatiṃ çatákratuṃ stómair índraṃ havâmahe ‖ 10 ‖ 19 [37] ‖

ná pâpā́so manâmahe nā́râyâso ná jáḷhavaḥ | yád ín nv índraṃ vṛíshaṇaṃ sácâ suté sákhâyaṃ kṛiṇávâmahai ‖ 11 ‖ ugrā́ṃ yuyujma pṛítanâsu sâsahím ṛiṇákâtim ádâbhyam | védâ bhṛimā́m cit sánitâ rathī́tamo vâjínaṃ yám íd û náçat ‖ 12 ‖ yáta indra bhávâmahe táto no ábhayaṃ kṛidhi | mághavañ chagdhí táva tán na ûtíbhir ví dvísho ví mṛídho jahi ‖ 13 ‖ tvā́ṃ hí râdhaspate rā́dhaso mahā́ḥ kshávasyasā́si vidhatā́ḥ | tā́ṃ tvâ vayám maghavann indra girvaṇaḥ sutā́vanto havâmahe ‖ 14 ‖ índraḥ spā́ḷ utá vṛitrahā́ paraspā́ no váreṇyaḥ | sá no rakshishac caramā́ṃ sá madhyamā́ṃ sá paççā́t pâtu naḥ puráḥ ‖ 15 ‖ 20 [38] ‖

tvā́ṃ naḥ paççā́d adharā́d uttarā́t purá índra ní pâhi viçvátaḥ | ârê asmát kṛiṇuhi daívyam bhayám ârê hetī́r ádevīḥ ‖ 16 ‖ adyā́dyâ çvā́ḥ-çva índra trā́sva paré ca naḥ | víçvâ ca no jaritṛī́ṇt satpate áhâ dívâ náktaṃ ca rakshishaḥ ‖ 17 ‖ prabhaṅgī́ çū́ro maghávâ tuvímaghaḥ sámmiçlo

---

50, 7 hí ā́ ihi. vidā́ḥ. vavṛishasva. gó-ishṭaye. indra áçvam-ishṭaye. 8 purú. gā́yantaḥ ávase. 9 vâ indra. prā́câmanyo *iti* prā́câ-manyo áham-sana. 10 hávam. 11 ná árāyâsaḥ. ít nú. 12 ṛiṇá -kâtim. véda. rathí-tamaḥ. ûṃ *iti*. 13 çagdhí. tát. 14 kshávasyasya ási. 15 spā́ṭ. paraḥ-pā́ḥ. rakshishat. 17 adyá-adya. 18 tuví-maghaḥ.

Digitized by Google

vîryâya kám | ubhấ te bâhú vṛíshaṇâ çatakrato ní yấ vájram mimikshátuḥ ‖ 18 ‖ 21 [39] ‖

51 (671). paṅkti. 7—9 bṛihatî.

Pró asmâ úpastutim bháratâ yáj jújoshati | ukthaír índrasya mấhinaṃ váyo vardhanti somíno bhadrấ índrasya râtáyaḥ ‖ 1 ‖ ayujó ásamo nṛíbhir ékaḥ kṛishṭír ayấsyaḥ | pûrvír áti prá vâvṛidhe víçvâ jâtấny ójasâ bhadrấ índrasya râtáyaḥ ‖ 2 ‖ áhitena cid árvatâ jîrádânuḥ sishâsati | pravấcyam indra tát táva vîryấṇi karishyató bhadrấ índrasya râtáyaḥ ‖ 3 ‖ ấ yâhi kṛiṇávâma ta índra bráhmâṇi várdhanâ | yébhiḥ çavishṭha câkáno bhadrám ihá çravasyaté bhadrấ índrasya râtáyaḥ ‖ 4 ‖ dhṛishatáç cid dhṛishán mánaḥ kṛiṇóshîndra yát tvám | tîvraíḥ sómaiḥ saparyató námobhiḥ pratibhûshato bhadrấ índrasya râtáyaḥ ‖ 5 ‖ áva cashṭa ṛícîshamo 'vatấṅ iva mấnushaḥ | jushṭvî́ dákshasya sómínaḥ sákhâyaṃ kṛiṇute yújam bhadrấ índrasya râtáyaḥ ‖ 6 ‖ 22 [40] ‖

víçve ta indra vîryàṃ devấ ánu krátuṃ daduḥ | bhúvo víçvasya gópatiḥ purushṭuta bhadrấ índrasya râtáyaḥ ‖ 7 ‖ gṛiṇé tád indra te çáva upamáṃ devátâtaye | yád dhấńsi vṛitrám ójasâ çacîpate bhadrấ índrasya râtáyaḥ ‖ 8 ‖ sámaneva vapushyatáḥ kṛiṇávan mấnushâ yugấ | vidé tád índraç cétanam ádha çrutó bhadrấ índrasya râtáyaḥ ‖ 9 ‖ új jâtám indra te çáva út tvấm út táva krátum | bhû́rigo bhû́ri vâvṛidhur mághavan táva çármaṇi bhadrấ índrasya râtáyaḥ ‖ 10 ‖ aháṃ ca tvấṃ ca vṛitrahant sáṃ yujyâva saníbhya

---

51, 1 pró *iti* asmai. bhárata yát. 4 te. 5 dhṛishát. kṛiṇóshi indra. 6 cashṭe. 7 te. 8 háńsi. 9 sámanâ-iva. kṛiṇávat. 10 út. bhû́rigo *iti* bhû́ri-go.

Digitized by Google

ā̃ | arâtîvā̃ cid adrivó 'nu nau çûra maṁsate bhadrā̃ índrasya râtáyaḥ || 11 || satyám íd vā̃ u táṃ vayám índraṃ stavâma nānṛitam | mahā̃ñ ásunvato vadhó bhū̃ri jyótîṁshi sunvató bhadrā̃ índrasya râtáyaḥ || 12 || 23 [41] ||

52 (672). gâyatrî. 1. 4. 5. 7 anushṭubh. 12 trishṭubh.

Sá pûrvyó mahā̃nāṃ venáḥ krátubhir ânaje | yásya dvā̃râ mánush pitā̃ devéshu dhíya ânajé || 1 || divó mā̃naṃ nót sadant sómapṛishṭhâso ádrayaḥ | ukthā̃ bráhma ca çáṁsyâ || 2 || sá vidvā̃ñ áṅgirobhya índro gā̃ avṛiṇod ápa | stushé tád asya paúṁsyam || 3 || sá pratnáthâ kavivṛidhá índro vâkásya vakshāṇiḥ | çivó arkásya hómany asmatrā̃ gantv ávase || 4 || ā̃d û nú te ánu krátuṃ svā̃hâ várasya yájyavaḥ | çvâtrám arkā̃ anûshaténdra gotrásya dâváne || 5 || índre víçvâni vîryā̃ kṛitā̃ni kártvâni ca | yám arkā̃ adhvarā̃ṃ vidúḥ || 6 || 24 [42] ||

yát pā̃ñcajanyayâ viçéndre ghóshâ áṣṛikshata | ástṛiṇād barhāṇâ vipò 'ryó mā̃nasya sá kshāyaḥ || 7 || iyám u te ánushṭutiç cakṛishé tā̃ni paúṁsyâ | prā̃vaç cakrásya vartaním || 8 || asyá vṛíshṇo vyódana urú kramishṭa jîváse | yávaṃ ná paçvá ā̃ dade || 9 || tád dádhânâ avasyávo yushmābhir dákshapitaraḥ | syā̃ma marútvato vṛidhé || 10 || bā́ḷ ṛitvíyâya dhā̃mna ṛíkvabhiḥ çûra nonumaḥ | jéshâmendra tváyâ yujā̃ || 11 || asmé rudrā̃ mehánā párvatâso vṛitrahátye bhárahûtau sajóshāḥ | yáḥ çáṁsate stuvaté dhā̃yi pajrá índrajyeshṭhâ asmā̃ñ avantu devā̃ḥ || 12 || 25 [43] ||

51, 11 arâti-vā̃. adri-vaḥ ánu. 12 vaí. ná áṇritam. — 52, 1 mánuḥ. 2 ná út. 5 ûṃ *iti*. anûshata índra. 7 viçā́ índre. vipáḥ aryáḥ. 8 ánu-stutiḥ. prá âvaḥ. 9 vi-ódane. 11 bā́ṭ. dhā̃mne. jéshâma indra. 12 rudrā̃ḥ.

Digitized by Google

53 (673). gâyatri.

Út tvâ mandantu stómâḥ kṛiṇushvá rấdho adrivaḥ | áva brahmadvísho jahi ‖ 1 ‖ padấ paṇíṁr arâdháso ní bâdhasva mahấṁ asi | nahí tvâ káç caná práti ‖ 2 ‖ tvám îçishe sutấnâm índra tvám ásutânâm | tvấṃ rấjâ jánânâm ‖ 3 ‖ éhi préhi kshávo divy âghóshañ carshaṇînấm | óbhé priṇâsi ródasî ‖ 4 ‖ tyấṃ cit párvataṃ giríṃ çatávantaṃ sahasríṇam | ví stotríbhyo rurojitha ‖ 5 ‖ vayám u tvâ dívâ suté vayấṃ náktaṃ havâmahe | asmâkaṃ kấmam ấ priṇa ‖ 6 ‖ 26 [44] ‖

kvà syá vṛishabhó yúvâ tuvigrívo ánânataḥ | brahmấ kás táṃ saparyati ‖ 7 ‖ kásya svit sávanaṃ vṛishâ jujushvấṁ áva gachati | índraṃ ká u svid ấ cake ‖ 8 ‖ kấṃ te dânấ asakshata vṛítrahan kấṃ suvîryâ | ukthé ká u svid ántamaḥ ‖ 9 ‖ ayấṃ te mấnushe jáne sómaḥ pûrúshu sûyate | tásyéhi prá dravâ píba ‖ 10 ‖ ayấṃ te çaryaṇấvati sushómâyâm ádhi priyáḥ | ârjîkîye madíntamaḥ ‖ 11 ‖ tám adyá rấdhase mahé cấrum mádâya ghṛíshvaye | éhîm indra drávâ píba ‖ 12 ‖ 27 [45] ‖

54 (674). gâyatri.

Yád indra prấg ápâg údañ nyàg vâ hûyáse nṛíbhiḥ | ấ yâhi tûyam âçúbhiḥ ‖ 1 ‖ yád vâ prasrávaṇe divó mâdáyâse svàrṇare | yád vâ samudré ándhasaḥ ‖ 2 ‖ ấ tvâ gîrbhír mahấm urúṃ huvé gấm iva bhójase | índra sómasya pîtáye ‖ 3 ‖ ấ ta indra mahimấnaṃ hárayo deva te máhaḥ | ráthe vahantu bíbhrataḥ ‖ 4 ‖ índra gṛiṇîshá u stushé mahấñ ugrá îçânakṛít | éhi naḥ sutám píba ‖ 5 ‖ sutấvantas

---

53, 4 ấ ihi prá ihi. divî á-ghóshan. ấ ubhé-ródasî *iti*. 10 tásya — píba = 624, 12. 11 çaryaṇá-vati su-sómâyâm. 12 ấ ihi îm. dráva — 54, 1 yád — nṛíbhiḥ = 624, 1. 2 svàḥ-nare. 4 te. 5 gṛiṇishé. ấ ihi. 6 sutá-vantaḥ.

Digitized by Google

tvâ vayám práyasvanto havâmahe | idáṃ no barhír âsáde || 6 || 28 [46] ||

yác cid dhí çáçvatâm ásīndra sádhâraṇas tvám | táṃ tvâ vayáṃ havâmahe || 7 || idáṃ te somyám mádhv ádhukshann ádribhir náraḥ | jushâṇá indra tát piba || 8 || víçvâñ aryó vipaçcító 'ti khyas tűyam á gahi | asmé dhehi çrávo bṛihát || 9 || dâtā me pṛíshatînâṃ rājâ hiraṇyavīnâm | mā devâ maghávâ rishat || 10 || sahásre pṛíshatînâm ádhi çcandrám bṛihát pṛithú | çukráṃ híraṇyam á dade || 11 || nápâto durgábasya me sahásreṇa surādhasaḥ | çrávo devéshv akrata || 12 || 29 [47] ||

55 (675). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî. 15 anushṭubh.

Tárobhir vo vidádvasum índraṃ sabādha ûtáye | bṛihád gāyantaḥ sutásome adhvaré huvé bháraṃ ná kâríṇam || 1 || ná yáṃ dudhrā várante ná sthirā múro máde suçiprám ándhasaḥ | yá âdṛityâ çaçamânāya sunvaté dātâ jaritrá ukthyàm || 2 || yáḥ çakró mṛikshó áçvyo yó vâ kījo hiraṇyáyaḥ | sá ûrvásya rejayaty ápâvṛitim índro gávyasya vṛitrahā || 3 || níkhâtaṃ cid yáḥ purusambhṛitáṃ vásūd íd vápati dâçúshe | vajrī suçipró háryaçva ít karad índraḥ krátvâ yáthâ váçat || 4 || yád vâvántha purushṭuta purā cic chûra nṛiṇām | vayáṃ tát ta indra sám bharâmasi yajnám ukthám turáṃ vácaḥ || 5 || 30 [48] ||

sácâ sómeshu puruhûta vajrivo mádāya dyuksha somapâḥ | tvám íd dhí brahmakṛíte kāmyaṃ vásu déshṭhaḥ

54, 6 idáṃ — âsáde = 13, 7. 7 = 328, 13. 9 vipaḥ-citaḥ áti. asmé — bṛihát = 9, 8. 10 hiraṇya-vīnâm. devâḥ. 11 candrám. — 55, 1 vidát-vasum. 2 dudhrāḥ. sthirāḥ. â-dṛítya. jaritré. 3 ápa -vṛitim. 4 puru-sambhṛitám vásu út. 5 vavántha. cit çûra. te. 6 hí.

Digitized by Google

sunvaté bhúvaḥ ‖ 6 ‖ vayám enam idā́ hyó 'pîpemehá vajríṇam | tásmâ u adyá samanā́ sutám bharā́ nûnám bhûshata çruté ‖ 7 ‖ vṛ́kaç cid asya vâraṇá urâmáthir ā́ vayúneshu bhûshati | sémáṃ naḥ stómaṃ jujushāṇá ā́ gahīndra prá citráyâ dhiyā́ ‖ 8 ‖ kád ú nv àsyā́kṛitam índrasyâsti paúṅsyam | kéno nú kaṃ çrómatena ná çuçruve janúshaḥ pári vṛitrahā́ ‖ 9 ‖ kád ú mahī́r ádhṛishṭâ asya távishîḥ kád u vṛitraghnó ástṛitam | índro víçvân bekanā́ṭāṅ ahardṛíça utá krátvâ paṇī́ṁr abhí ‖ 10 ‖ 31 [49] ‖

vayáṃ ghâ te ápûrvyéndra bráhmāṇi vṛitrahan | purûtámâsaḥ puruhûta vajrivo bhṛitíṃ ná prá bharâmasi ‖ 11 ‖ pûrvī́ç cid dhí tvé tuvikûrminn âçáso hávanta indrotáyaḥ | tiráç cid aryáḥ sávanā́ vaso gahi çávishṭha çrudhí me hávam ‖ 12 ‖ vayáṃ ghâ te tvé íd v índra víprâ ápi shmasi | nahí tvád anyáḥ puruhûta káç caná mághavann ásti mardhitā́ ‖ 13 ‖ tváṃ no asyā́ ámater utá kshudhò 'bhíçaster áva spṛidhi | tváṃ na ûtī́ táva citráyâ dhiyā́ çíkshâ çacishṭha gâtuvít ‖ 14 ‖ sóma íd vaḥ sutó astu kálayo mā́ bibhîtana | ápéd eshá dhvasmā́yati svayáṃ ghaishó ápâyati ‖ 15 ‖ 32 [50] ‖

56 (676). gâyatri.

Tyā́n nú kshatríyāṅ áva âdityā́n yâcishâmahe | sumṛilīkā́ṅ abhíshṭaye ‖ 1 ‖ mitró no áty aṅhatíṃ váruṇaḥ parshad aryamā́ | âdityā́so yáthâ vidúḥ ‖ 2 ‖ téshâṃ hí citrám ukthyàṃ várûtham ásti dâçúshe | âdityā́nâm araṃkṛíte ‖ 3 ‖ máhi vo mahatā́m ávo váruṇa mítrāryaman | ávāṅsy ā́ vṛi-

---

55, 7 hyáḥ ápîpema ihá. tásmai ûṃ *iti*. bhara ā́. 8 urâ-máthiḥ. sáḥ imáṃ. gahi índra. 9 ûṃ *iti* nú asya ákṛitam índrasya asti. kéno *iti*. 10 ûṃ *iti* mahī́ḥ. beka-nā́ṭân. 11 gha. ápûrvyâ índra. puru-támâsaḥ. 12 hí. hávante indra ûtáyaḥ. sávanâ ā́ vaso *iti*. 13 gha. tvé *iti*. smasi. 14 kshudháḥ abhí-çasteḥ. çíksha. 15 ápa ít. dhvasmā́ ayati. gha esháḥ ápa ayati. — 56, 4 máhi — mítra = 667, 1.

Digitized by Google

ṇîmahe ‖ 4 ‖ jîvấn no abhí dhetanấdityâsaḥ purấ háthât | kád dha stha havanaçrutaḥ ‖ 5 ‖ 33 [51] ‖

yád vaḥ çrântấya sunvaté várûtham ásti yác chardíḥ | ténâ no ádhi vocata ‖ 6 ‖ ásti devâ aṅhór urv ásti rátnam ánâgasaḥ | ấdityâ ádbhutainasaḥ ‖ 7 ‖ mấ naḥ sétuḥ sished ayám mahé vṛiṇaktu nas pári | índra íd dhí çrutó vaçî ‖ 8 ‖ mấ no mṛicấ ripûṇấṃ vṛijinấnâm avishyavaḥ | dévâ abhí prá mṛikshata ‖ 9 ‖ utá tvấm adite mahy aháṃ devy úpa bruve | sumṛiḷîkấm abhíshṭaye ‖ 10 ‖ 34 [52] ‖

párshi dîné gabhîrá ấñ úgraputre jíghâṅsataḥ | mấkis tokásya no rishat ‖ 11 ‖ anehó na uruvraja úrûci ví prásartave | kṛidhí tokấya jîváse ‖ 12 ‖ yé mûrdhấnaḥ kshitînấm ádabdhâsaḥ sváyaçasaḥ | vratấ rákshante adrúhaḥ ‖ 13 ‖ té na âsnó vṛíkâṇâm ấdityâso mumócata | stenám baddhám ivâdite ‖ 14 ‖ ápo shú ṇa iyáṃ çárur ấdityâ ápa durmatíḥ | asmád etv ájaghnushî ‖ 15 ‖ 35 [53] ‖

çáçvad dhí vaḥ sudânava ấdityâ ûtíbhir vayám | purấ nûnám bubhujmáhe ‖ 16 ‖ çáçvantaṃ hí pracetasaḥ pratiyántaṃ cid énasaḥ | dévâḥ kṛiṇuthá jîváse ‖ 17 ‖ tát sú no návyaṃ sányasa ấdityâ yán múmocati | bandhấd baddhám ivâdite ‖ 18 ‖ nấsmấkam asti tát tára ấdityâso atishkáde | yûyám asmábhyam mṛiḷata ‖ 19 ‖ mấ no hetír vivásvata ấdityâḥ kṛitrímâ çáruḥ | purấ nú jaráso vadhît ‖ 20 ‖ ví shú dvésho vy àṅhatím ấdityâso ví sáṃhitam | víshvag ví vṛihatâ rápaḥ ‖ 21 ‖ 36 [54] ‖

Caturtho 'dhyâyaḥ.

56, 4 ávâṅsy ấ v. = 646, 21. 5 dhetana ấdityâsaḥ. ha. 6 yát chardíḥ téna. 7 urú. ádbhuta-enasaḥ. 8 siset. hí. 11 gabhíré ấ. 12 uru-vraje. 14 iva adite. 15 ápo *iti* sú naḥ. 16 hí. 18 sányase. ấdityâ — múmocati = 638, 12. iva adite. 19 ná asmấkam. ati-skáde. 21 sú. ví aṅhatím. vṛihata.

Digitized by Google

57 (677). gâyatrî. 1. 4. 7. 10 anushṭubh.

Ā̃ tvâ ráthaṃ yáthotáye sumnā̃ya vartayâmasi | tuvikûrmím ṛitîsháham índra çávishṭha sátpate || 1 || túviçushma túvikrato çácîvo víçvayâ mate | ā̃ paprâtha mahitvanā̃ || 2 || yásya te mahinā̃ maháḥ pári jmâyántam îyátuḥ | hástâ vájraṃ hiraṇyáyam || 3 || viçvā̃narasya vas pátim ánânatasya çávasaḥ | évaiç ca carshaṇînā̃m ûtī́ huve ráthânâm || 4 || abhíshṭaye sadā̃vṛidhaṃ svàrmîḷheshu yáṃ náraḥ | nā̃nâ hávanta ûtáye || 5 || 1 ||

parómâtram ṛícîshamam índram ugráṃ surā̃dhasam | ī́çânaṃ cid vásûnâm || 6 || táṃ-tam íd rā̃dhase mahá índraṃ codâmi pîtáye | yáḥ pûrvyā̃m ánushṭutim ī́çe kṛishṭînā̃ṃ nṛitúḥ || 7 || ná yásya te çavasâna sakhyám ânáṅça mártyaḥ | nákiḥ çávâṅsi te naçat || 8 || tvótâsas tvā̃ yujā̃psú sū̃rye mahád dhánam | jáyema pṛitsú vajrivaḥ || 9 || táṃ tvâ yajnébhir îmahe táṃ gîrbhír girvaṇastama | índra yáthâ cid ā̃vitha vā̃jeshu purumā̃yyam || 10 || 2 ||

yásya te svâdú sakhyáṃ svâdvī́ práṇîtir adrivaḥ | yajnó vitantasā̃yyaḥ || 11 || urú ṇas tanvè tána urú ksháyâya nas kṛidhi | urú ṇo yandhi jîváse || 12 || urúṃ nṛíbhya urúṃ gáva urúṃ ráthâya pánthâm | devávîtim manâmahe || 13 || úpa mâ sháḍ dvā̃-dvâ náraḥ sómasya hárshyâ | tíshṭhanti svâdurâtáyaḥ || 14 || ṛijrā̃v indrotá ā̃ dade hárî ṛíkshasya sûnávi | âçvamedhásya róhitâ || 15 || 3 ||

suráthâñ âtithigvé svabhîçū́ñr ârkshé | âçvamedhé supéçasaḥ || 16 || sháḷ áçvâñ âtithigvá indroté vadhū́mataḥ | sácâ pûtákratau sanam || 17 || aíshu cetad vṛíshaṇvaty antár ṛij-

---

57, 1 yáthâ ûtáye. ṛiti-sáham. 5 svàḥ-miḷheshu. hávante. 6 paráḥ-mâtram. 7 mahé. 9 tvā̃-ûtâsaḥ. yujā̃ ap-sú. 10 puru mā̃yyam. 12 naḥ. táne. 13 gáve. 15 indroté. hárî *iti*. su-abhîçū́n. 17 âtithi-gvé. 18 ā̃ eshu. vṛíshaṇ-vatî.

Digitized by Google

réshv árushî | svabhîçúḥ káçâvatî ‖ 18 ‖ ná yushmé vâja-bandhavo ninitsúç caná mártyaḥ | avadyám ádhi dîdharat ‖ 19 ‖ 4 ‖

58 (678). anushṭubh. 2 ushṇih. 4—6 gâyatrî. 11. 16 paṅkti. 17. 18 bṛihatî.

Prá-pra vas trishṭúbham ísham mandádvîrâyéndave | dhiyấ vo medhásâtaye púraṃdhyấ vivâsati ‖ 1 ‖ nadáṃ va ódatînâṃ nadáṃ yóyuvatînâm | pátiṃ vo ághnyânâṃ dhenûnấm ishudhyasi ‖ 2 ‖ tấ asya sû́dadohasaḥ sómaṃ çrîṇanti pṛíçnayaḥ | jánman devấnâṃ víças trishv ấ rocané diváḥ ‖ 3 ‖ abhí prá gópatiṃ giréndram arca yáthâ vidé | sûnúṃ satyásya sátpatim ‖ 4 ‖ ấ hárayaḥ sasṛijriré 'rushîr ádhi barhíshi | yátrâbhí saṃnávâmahe ‖ 5 ‖ 5 ‖

índrâya gấva âçíraṃ duduhré vajríṇe mádhu | yát sîm upahvaré vidát ‖ 6 ‖ úd yád bradhnásya vishṭápaṃ gṛihám índraç ca gánvahi | mádhvaḥ pîtvấ sacevahi tríḥ saptá sákhyuḥ padé ‖ 7 ‖ árcata prấrcata príyamedhâso árcata | árcantu putrakấ utá púraṃ ná dhṛishṇv àrcata ‖ 8 ‖ áva svarâti gárgaro godhấ pári sanishvaṇat | píṅgâ pári canishkadad índrâya bráhmódyatam ‖ 9 ‖ ấ yát pátanty enyàḥ sudúghâ ánapasphuraḥ | apasphúraṃ gṛibhâyata sómam índrâya pấtave ‖ 10 ‖ 6 ‖

ápâd índro ápâd agnír víçve devấ amatsata | váruṇa íd ihá kshayat tám ấpo abhy ànûshata vatsáṃ saṃçíçvarîr iva ‖ 11 ‖ sudevó asi varuṇa yásya te saptá síndhavaḥ | anuksháranti kâkúdaṃ sûrmyàṃ sushirấm iva ‖ 12 ‖ yó vyá-

58, 1 mandát-vîrâya índave. púram-dhyâ ấ. 3 sû́da-dohasaḥ. trishú. 4 girấ índram. 5 sasṛijrire árushîḥ. yátra abhí. 8 prá arcata. dhṛishṇú arcata. 9 sanisvanat. caniskadat. bráhma út-yatam. 10 ánapa-sphuraḥ apa-sphúram. 11 abhí anûshata.

Digitized by Google

tîñr áphâṇayat súyuktâñ úpa dâçúshe | takvó netâ tád íd vápur upamấ yó ámucyata || 13 || átïd u çakrá ohata índro víçvâ áti dvíshaḥ | bhinát kanïna odanám pacyámânam paró girấ || 14 || arbhakó ná kumârakó 'dhi tishṭhan návam rátham | sá pakshan mahishám mṛigám pitré mâtré vibhukrátum || 15 || ấ tŭ suçipra dampate ráthaṃ tishṭhâ hiraṇyáyam | ádha dyukshám sacevahi sahásrapâdam arushám svastigấm anehásam || 16 || tám ghem itthấ namasvína úpa svarấjam âsate | árthaṃ cid asya súdhitaṃ yád étava âvartáyanti dâváne || 17 || ánu pratnásyaúkasaḥ priyámedhâsa eshâm | pŭrvâm ánu práyatiṃ vṛiktábarhisho hitáprayasa âçata || 18 || 7 ||

Saptamo 'nuvâkaḥ.

59 (679). 1—6 abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî. 7—12 bṛihatî. 13 ushṇih. 14 anushṭubh. 15 puraüshṇih.

Yó rấjâ carshaṇînấṃ yấtà ráthebhir ádhriguḥ | víçvâsâṃ tarutấ pṛitanânâṃ jyéshṭho yó vṛitrahấ gṛiṇé || 1 || índraṃ tám çumbha puruhanmann ávase yásya dvitấ vidhartári | hástâya vájraḥ práti dhâyi darçató mahó divé ná sŭryaḥ || 2 || nákish ṭám kármaṇâ naçad yáç cakấra sadấvṛidham | índraṃ ná yajñaír viçvágûrtam ṛibhvasam ádhṛishṭaṃ dhṛishṇvòjasam || 3 || áshâḷham ugrám pṛítanâsu sâsahíṃ yásmin mahïr urujráyaḥ | sáṃ dhenávo jấyamâne anonavur dyấvaḥ kshấmo anonavuḥ || 4 || yád dyấva indra te çatáṃ çatám bhŭmîr utá syúḥ | ná tvâ vajrint sahásraṃ sŭryâ ánu ná jâtám ashṭa ródasî || 5 || 8 ||

58, 14 áti íṭ. ohate. 15 ádhi tishṭhat. pakshat. 16 tú. tishṭha. 17 tám — âsate = 36, 7. sú-dhitam. étave. 18 ánu pratnásyaúkasaḥ = 30, 9. — 59, 3 nákish — naçat = 651, 17. dhṛishṇú-ojasam. 5 syúr *iti* syúḥ. ródasî *iti*.

Digitized by Google

ā́ paprâtha mahinā́ vṛíshṇyâ vṛishan víçvâ çavishṭha çávasâ | asmā́ṉ ava maghavan gómati vrajé vájriṉ citrā́bhir ûtíbhiḥ ‖ 6 ‖ ná sîm ádeva âpad ísham dîrghâyo mártyaḥ | étagvâ cid yá étaçâ yuyójate hárî índro yuyójate ‖ 7 ‖ tám vo mahó mahā́yyam índram dânā́ya sakshā́ṇim | yó gâdhéshu yá ā́raṇeshu hávyo vā́jeshv ásti hávyaḥ ‖ 8 ‖ úd û shú ṇo vaso mahé mṛiçásva çûra rā́dhase | úd û shú mahyaí maghavan magháttaya úd indra çrávase mahé ‖ 9 ‖ tvám na indra ṛitayús tvânído ní tṛimpasi | mádhye vasishva tuvinṛimṇorvór ní dâsám çiçnatho háthaiḥ ‖ 10 ‖ 9 ‖

anyávratam ámânusham áyajvânam ádevayum | áva sváḥ sákhâ dudhuvîta párvataḥ sughnā́ya dásyum párvataḥ ‖ 11 ‖ tvám na indrâsâm háste çavishṭha dâváne | dhânā́nâm ná sám gṛibhâyâsmayúr dvíḥ sám gṛibhâyâsmayúḥ ‖ 12 ‖ sákhâyaḥ krátum ichata kathā́ râdhâma çarásya | úpastutim bhojáḥ sûrír yó áhrayaḥ ‖ 13 ‖ bhū́ribhiḥ samaha ṛíshibhir barhíshmadbhiḥ stavishyase | yád itthám ékam-ekam íc chára vatsā́n parâdádaḥ ‖ 14 ‖ karṇagṛíhyâ maghávâ çauradevyó vatsám nas tribhyá ā́nayat | ajā́m sûrír ná dhā́tave ‖ 15 ‖ 10 ‖

60 (680). gâyatrî. 10—15 abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Tvám no agne máhobhiḥ pâhí víçvasyâ árâteḥ | utá dvishó mártyasya ‖ 1 ‖ nahí manyúḥ paúrusheya ṝçe hí vaḥ priyajâta | tvám íd asi kshápâvân ‖ 2 ‖ sá no víçvebhir de-

---

59, 7 dîrghâyo *iti* dîrgha-âyo. éta-gvâ. hárî *iti*. 8 â-úraṇeshu. 9 ûṃ *iti* sú naḥ vaso *iti*. magháttaye. 10 indra ṛita-yúḥ tvâ-nídaḥ. tuvi-nṛimṇa ûrvóḥ. 11 su-ghnā́ya. 12 indra âsâm. gṛibhâya asma-yúḥ. 14 samaha. ít çára. parâ-dádaḥ. 15 karṇa-gṛíhya. ā́ anayat.

Digitized by Google

vébhir ūrjo napâd bhádraçoce | rayíṃ dehi viçvávâram || 3 || ná tám agne árâtayo mártaṃ yuvanta râyáḥ | yáṃ trā́yase dâçvā́ṅsam || 4 || yáṃ tváṃ vipra medhásâtâv ágne hinóshi dhánâya | sá távotī́ góshu gántâ || 5 || 11 ||

tváṃ rayím puruvī́ram ágne dâçúshe mártâya | prá ṇo naya vásyo ácha || 6 || urushyā́ ṇo mā́ párâ dâ aghâyaté jâtavedaḥ | durâdhyè mártâya || 7 || ágne mā́kish ṭe devásya râtím ádevo yuyota | tvám îçishe vásûnâm || 8 || sá no vásva úpa mâsy ūrjo napân mā́hinasya | sákhe vaso jaritṛ́bhyaḥ || 9 || áchâ naḥ çîráçocishaṃ gíro yantu darçatám | áchâ yajnā́so námasâ purûvásum purupraçastám ûtáye || 10 || 12 ||

agníṃ sûnúṃ sáhaso jâtávedasaṃ dânā́ya vā́ryâṇâm | dvitā́ yó bhū́d amṛíto mártyeshv ā́ hótâ mandrátamo viçí || 11 || agníṃ vo devayajyáyâgním prayaty àdhvaré | agníṃ dhîshú prathamám agním árvaty agníṃ kshaítrâya sā́dhase || 12 || agnír ishā́ṃ sakhyé dadâtu na ī́çe yó vā́ryâṇâm | agníṃ toké tánaye çáçvad îmahe vásuṃ sántaṃ tanûpā́m || 13 || agním îlishvā́vase gā́thâbhiḥ çîráçocisham | agníṃ râyé purumī́lha çrutáṃ náro 'gníṃ sudîtáye chardíḥ || 14 || agníṃ dvésho yótavaí no gṛiṇîmasy agníṃ çáṃ yóç ca dā́tave | víçvâsu vikshv àvitéva hávyo bhúvad vástur ṛishû-ṇā́m || 15 || 13 ||

61 (681). gâyatrî.

Havísh kṛiṇudhvam ā́ gamad adhvaryúr vanate púnaḥ | vidvā́ñ asya praçā́sanam || 1 || ní tigmám abhy àṇçúṃ sī́dad dhótâ manā́v ádhi | jushāṇó asya sakhyám || 2 || antár

---

60, 5 táva ûtī́. 6 naḥ. 7 urushyā́ naḥ. agha-yaté. 8 mā́-kiḥ te. 9 napât. 10 ácha. puru-vásum. 12 deva-yajyáyâ agníṃ pra-yatí adhvaré. 14 îlishva ávase. 15 vikshú avitā́-iva. — 61, 1 havíḥ. 2 abhí aṇçúm. hótâ.

Digitized by Google

ichanti tám jáne rudrám paró manîshâyâ | gṛibhṇánti jihváyâ sasám ‖ 3 ‖ jâmy àtîtape dhánur vayodhắ aruhad vánam | dṛishádaṃ jihváyắvadhît ‖ 4 ‖ cáran vatsó rúçann ihá nidâtắraṃ ná vindate | véti stótava ambyàm ‖ 5 ‖ 14 ‖

utó nv àsya yán mahád áçvâvad yójanam bṛihád | dâmắ ráthasya dádṛiçe ‖ 6 ‖ duhánti saptaíkâm úpa dvắ páñca sṛijataḥ | tîrthé síndhor ádhi svaré ‖ 7 ‖ ắ daçábhir vivásvata índraḥ kóçam acucyavît | khédayâ trivṛítâ diváḥ ‖ 8 ‖ pári tridhắtur adhvaráṃ jûrṇír eti návîyasî | mádhvâ hótâro añjate ‖ 9 ‖ siñcánti námasâvatám uccắcakram párijmânam | nîcĩnabâram ákshitam ‖ 10 ‖ 15 ‖

abhyắram íd ádrayo níshiktam púshkare mádhu | avatásya visárjane ‖ 11 ‖ gắva úpâvatâvatám mahĩ yajnásya rapsúdâ | ubhắ kárṇâ hiraṇyáyâ ‖ 12 ‖ ắ suté siñcata çríyaṃ ródasyor abhiçríyam | rasắ dadhîta vṛishabhám ‖ 13 ‖ té jânata svám okyàṃ sáṃ vatsắso ná mâtṛíbhiḥ | mithó nasanta jâmíbhiḥ ‖ 14 ‖ úpa srákveshu bápsataḥ kṛiṇvaté dharúṇaṃ diví | índre agnắ námaḥ svàḥ ‖ 15 ‖ 16 ‖

ádhukshat pipyúshîm ísham ûrjaṃ saptápadîm aríḥ | sûryasya saptá raçmíbhiḥ ‖ 16 ‖ sómasya mitrâvaruṇóditâ sûra ắ dade | tád ắturasya bheshajám ‖ 17 ‖ utó nv àsya yát padáṃ haryatásya nidhânyàm | pári dyắṃ jihváyâtanat ‖ 18 ‖ 17 ‖

62 (682). gâyatri.

Úd îrâthâm ṛitâyaté yuñjắthâm açvinâ rátham | ánti

61, 4 jâmí atîtape. jihváyâ ắ avadhit. 5 ni-dâtắram. stótave ambyàm. 6 utó *iti* nú asya yát. 7 saptá ékâm. 10 námasâ avatám uccắ-cakram. 11 abhi ắram. ní-siktam. 12 úpa avata avatám mahĩ *iti*. 15 úpa — bápsataḥ = 571, 2. 17 mitrâvaruṇâ út-itâ sûre. 18 utó *iti* nú asya. jihváyâ atanat.

Digitized by Google

shád bhûtu vâm ávaḥ ‖ 1 ‖ nimíshaç cij jávîyasâ ráthenâ yâtam açvinâ | ánti shád — ‖ 2 ‖ úpa stṛiṇîtam átraye hiména gharmám açvinâ | ánti shád — ‖ 3 ‖ kúha sthaḥ kúha jagmathuḥ kúha çyenéva petathuḥ | ánti shád — ‖ 4 ‖ yád adyá kárhi kárhi cic chuçrûyâtam imáṃ hávam | ánti shád — ‖ 5 ‖ 18 ‖

açvinâ yâmahûtamâ nédishṭhaṃ yâmy âpyam | ánti shád — ‖ 6 ‖ ávantam átraye gṛiháṃ kṛiṇutáṃ yuvám açvinâ | ánti shád — ‖ 7 ‖ várethe agním âtápo vádate valgv átraye | ánti shád — ‖ 8 ‖ prá saptávadhrir âçásâ dhârâm agnér açâyata | ánti shád — ‖ 9 ‖ ihâ gataṃ vṛishaṇvasû çṛiṇutám ma imáṃ hávam | ánti shád — ‖ 10 ‖ 19 ‖

kím idáṃ vâm purâṇaváj járator iva çasyate | ánti shád — ‖ 11 ‖ samânáṃ vâṃ sajâtyàṃ samânó bándhur açvinâ | ánti shád — ‖ 12 ‖ yó vâṃ rájâṅsy açvinâ rátho viyâti ródasî | ánti shád — ‖ 13 ‖ â no gávyebhir áçvyaiḥ sahásrair úpa gachatam | ánti shád — ‖ 14 ‖ mâ no gávyebhir áçvyaiḥ sahásrebhir áti khyatam | ánti shád — ‖ 15 ‖ aruṇápsur ushâ abhûd ákar jyótir ṛitâvarî | ánti shád — ‖ 16 ‖ açvinâ sú vicâkaçad vṛikshám paraçumâñ iva | ánti shád — ‖ 17 ‖ púraṃ ná dhṛishṇav â ruja kṛishṇáyâ bâdhito viçâ | ánti shád — ‖ 18 ‖ 20 ‖

63 (683). gâyatrî. 1. 4. 7. 10. 13—15 anushṭubh.

Viçó-viço vo átithiṃ vâjayántaḥ purupriyám | agníṃ vo dúryaṃ vácaḥ stushé çûshásya mánmabhiḥ ‖ 1 ‖ yáṃ jánâso havíshmanto mitráṃ ná sarpírâsutim | praçáṅsanti

---

62, 1 sát. 2 cit. ráthena â. 4 çyená-iva. 5 cit çuçruyâtam. 8 várethe *iti*. valgú. 10 ihá â. me. 11 purâṇa-rát. 18 dhṛishṇo *iti*. — 63, 1 vâja-yántaḥ. 2 sarpíḥ-âsutim.

Digitized by Google

práçastibhiḥ || 2 || pányâṅsaṃ jâtávedasaṃ yó devátâty údyatâ | havyā́ny aírayat diví || 3 || ā́ganma vṛitrahántamaṃ jyéshṭham agním ā́navam | yásya çrutárvâ bṛihánn ârkshó ánîka édhate || 4 || amṛítaṃ jâtávedasaṃ tirás támâṅsi darçatám | ghṛitā́havanam ī́ḍyam || 5 || 21 ||

sabā́dho yáṃ jánâ imè 'gníṃ havyébhir ī́ḷate | júhvânâso yatásrucaḥ || 6 || iyáṃ te návyasî matír ágne ádhâyy asmád ā́ | mándra sújâta súkrató 'mûra dásmā́tithe || 7 || sā́ te agne çáṃtamâ cánishṭhâ bhavatu priyā́ | táyâ vardhasva súshṭutaḥ || 8 || sā́ dyumnaír dyumnínî bṛihád úpopa çrávasi çrávaḥ | dádhîta vṛitratū́rye || 9 || áçvam íd gā́ṃ rathaprā́ṃ tveshám índraṃ ná sátpatim | yásya çrávâṅsi tū́rvatha pányam-panyaṃ ca kṛishṭáyaḥ || 10 || 22 ||

yáṃ tvâ gopávano girā́ cánishṭhad agne añgiraḥ | sá pâvaka çrudhî hávam || 11 || yáṃ tvâ jánâsa ī́ḷate sabā́dho vā́jasâtaye | sá bodhi vṛitratū́rye || 12 || aháṃ huvâná ârkshé çrutárvaṇi madacyúti | çárdhâṅsîva stukâvínâm mṛikshā́ çîrshā́ caturṇā́m || 13 || mā́ṃ catvā́ra âçávaḥ çávishṭhasya dravitnávaḥ | suráthâso abhí práyo vákshan váyo ná túgryam || 14 || satyám ít tvâ mahenadi párushṇy áva dediçam | ném âpo açvadā́taraḥ çávishṭhâd asti mártyaḥ || 15 || 23 ||

64 (684). gâyatrî.

Yukshvā́ hí devahū́tamâñ áçvâñ agne rathī́r iva | ní hótâ pûrvyáḥ sadaḥ || 1 || utá no deva devā́ñ áchâ voco vidúshṭaraḥ | çrád víçvâ vā́ryâ kṛidhi || 2 || tváṃ ha yád yavishṭhya sáhasaḥ sûnav âhuta | ṛitā́vâ yajníyo bhúvaḥ || 3 ||

63, 4 ā́ aganma. ánîke. 5 ghṛitá-âhavanam. 6 imé agním. 7 súkrato *iti* sú-krato ámûra dásma átithe. 9 úpa-upa. 11 çrudhi. 13 çárdhâṅsi-iva stukâ-vínâm. 15 mahe-nadi. ná îm. — 64, 1 yukshvá. 2 ácha. 3 sûno *iti*. ṛitá-vâ.

Digitized by Google

ayám agníḥ sahasríṇo vấjasya çatínas pátiḥ | mûrdhấ kavír rayîṇấm ‖ 4 ‖ tám nemím ṛibhávo yathấ namasva sáhûtibhiḥ | nédîyo yajnám aṅgiraḥ ‖ 5 ‖ 24 ‖

tásmai nûnám abhídyave vâcấ virûpa nityayấ | vríshṇe codasva sushṭutím ‖ 6 ‖ kám u shvid asya sénayâgnér ápâkacakshasaḥ | paṇím góshu starâmahe ‖ 7 ‖ mấ no devấnâṃ víçaḥ prasnâtîr ivosrấḥ | kṛiçám ná hâsur ághnyâḥ ‖ 8 ‖ mấ naḥ samasya dûḍhyàḥ páridveshaso aṅhatíḥ | úrmir ná nấvam ấ vadhît ‖ 9 ‖ námas te agna ójase gṛiṇánti deva kṛishṭáyaḥ | ámair amítram ardaya ‖ 10 ‖ 25 ‖

kuvít sú no gávishṭayé 'gne saṃvéshisho rayím | úrukṛid urú ṇas kṛidhi ‖ 11 ‖ mấ no asmín mahâdhané párâ varg bhârabhríd yathâ | saṃvárgaṃ sáṃ rayíṃ jaya ‖ 12 ‖ anyám asmád bhiyấ iyám ágne síshaktu duchúnâ | várdhâ no ámavac chávaḥ ‖ 13 ‖ yásyấjushan namasvínaḥ çámîm ádurmakhasya vâ | tám ghéd agnír vṛidhấvati ‖ 14 ‖ párasyâ ádhi saṃvátó 'varấṅ abhy ấ tara | yátrâhám ásmi tấñ ava ‖ 15 ‖ vidmấ hí te purấ vayám ágne pitúr yáthấvasaḥ | ádhâ te sumnám îmahe ‖ 16 ‖ 26 ‖

65 (685). gâyatrî.

Imáṃ nú mâyínaṃ huva índram îçânam ójasâ | marútvantaṃ ná vṛiñjáse ‖ 1 ‖ ayám índro marútsakhâ ví vṛitrásyâbhinac chíraḥ | vájreṇa çatáparvaṇâ ‖ 2 ‖ vâvṛidhânó marútsakhéndro ví vṛitrám airayat | sṛijánt samudríyâ apáḥ

64, 4 kavíḥ. 5 yathâ ấ. 7 svit. sénayâ agnéḥ ápâka-cakshasaḥ. 8 iva usrấḥ. 9 duḥ-dhyàḥ. 10 agne. 11 gó-ishṭaye ágne. naḥ. 13 bhiyaí. sísaktu. várdha. áma-vat çávaḥ. 14 yásya ájushat. gha ít. vṛidhấ avati. 15 sam-vátaḥ ávarân abhí. yátra ahám. 16 vidmá. yáthâ ávasaḥ. ádha. — 65, 1 huve. 2 vṛitrásya abhinat çíraḥ. 3 vavṛidhânáḥ marút-sakhâ índraḥ.

Digitized by Google

‖ 3 ‖ ayáṃ ha yéna vā́ idáṃ svàr marútvatā́ jitám | índreṇa sómapītaye ‖ 4 ‖ marútvantam ṛijîshíṇam ójasvantaṃ virapçínam | índraṃ gîrbhír havâmahe ‖ 5 ‖ índram pratnéna mánmanā́ marútvantaṃ havâmahe | asyá sómasya pītáye ‖ 6 ‖ 27 ‖

marútvāñ indra mîḍhvaḥ píbā́ sómaṃ çatakrato | asmín yajné purushṭuta ‖ 7 ‖ túbhyéd indra marútvate sutā́ḥ sómāso adrivaḥ | hṛidā́ hûyanta ukthínaḥ ‖ 8 ‖ píbéd indra marútsakhā́ sutáṃ sómaṃ dívishṭishu | vájraṃ çiçâna ójasā́ ‖ 9 ‖ uttíshṭhann ójasā́ sahá pītvī́ çipre avepayaḥ | sómam indra camū́ sutám ‖ 10 ‖ ánu tvā́ ródasī ubhé kráksbamāṇam akṛipetām | índra yád dasyuhā́bhavaḥ ‖ 11 ‖ vā́cam ashṭā́padīm ahám návasraktim ṛitaspṛíçam | índrāt pári tanvàm mame ‖ 12 ‖ 28 ‖

66 (686). gâyatrî. 10 bṛihatî. 11 satobṛihatî.

Jajnânó nú çatákratur ví pṛichad íti mātáram | ká ugrā́ḥ ké ha çṛiṇvire ‖ 1 ‖ ā́d îṃ çavasy àbravîd aurṇavābhám ahîçúvam | té putra santu nishṭúraḥ ‖ 2 ‖ sám ít tā́n vṛitrahā́khidat khé arā́ñ iva khédayā́ | právṛiddho dasyuhā́bhavat ‖ 3 ‖ ékayā́ pratidhā́pibat sâkáṃ sárāṅsi triṇçátam | índraḥ sómasya kā́ṇukā́ ‖ 4 ‖ abhí gandharvám atṛinad abudhnéshu rájaḥsv ā́ | índro brahmábhya íd vṛidhé ‖ 5 ‖ 29 ‖

nír âvidhyad giríbhya ā́ dhārā́yat pakvám odanám | índro bundáṃ svātatam ‖ 6 ‖ çatā́bradhna íshus táva sahásraparṇa éka ít | yám indra cakṛishé yújam ‖ 7 ‖ téna stotṛí-

---

65, 4 vaí. 7 píba. 8 túbhya ít. hûyante. 9 píba ít. 10 çípre *iti*. camū́ *iti*. 11 ánu — ubhé = 626, 38. dasyu-hā́ ábhavaḥ. — 66, 1 ké ugrā́ḥ. 2 çavasī́ abravīt. niḥ-túraḥ. 3 vṛitra-hā́ akhidat. dasyu-hā́ abhavat. 4 prati-dhā́ apibat. 6 avidhyat. sú-âtatam.

Digitized by Google

bhya ā́ bhara nṛ́bhyo nā́ribhyo áttave | sadyó jātá ṛibhushṭhira ‖ 8 ‖ etā́ cyautnā́ni te kṛtā́ várshishṭhāni párīṇasā́ | hṛidā́ vîḍv àdhârayaḥ ‖ 9 ‖ víçvét tā́ víshṇur ā́bharad urukramás tvéshitaḥ | çatám mahishā́n kshîrapâkám odanáṃ varâhám índra emushám ‖ 10 ‖ tuvikshám te súkṛitaṃ sûmáyaṃ dhánuḥ sâdhúr bundó hiraṇyáyaḥ | ubhā́ te bâhū́ ráṇyâ súsaṃskṛita ṛidûpé cid ṛidûvṛ́dhâ ‖ 11 ‖ 30 ‖

67 (687). gâyatrî. 10 bṛihatî.

Puroḷā́çaṃ no ándhasa índra sahásram ā́ bhara | çatā́ ca çûra gónâm ‖ 1 ‖ ā́ no bhara vyáñjanaṃ gā́m áçvam abhyáñjanam | sácâ manā́ hiraṇyáyâ ‖ 2 ‖ utá naḥ karṇaçóbhanâ purū́ṇi dhṛishṇav ā́ bhara | tvā́m hí çṛiṇvishé vaso ‖ 3 ‖ nákîṃ vṛidhîká indra te ná sushā́ ná sudā́ utá | nā́nyás tvác chûra vâghátaḥ ‖ 4 ‖ nákîm índro níkartave ná çakráḥ páriçaktave | víçvaṃ çṛiṇoti páçyati ‖ 5 ‖ 31 ‖

sá manyúm mártyânâm ádabdho ní cikîshate | purā́ nidáç cikîshate ‖ 6 ‖ krátva ít pūrṇám udáraṃ turásyâsti vidhataḥ́ | vṛitraghnáḥ somapā́vnaḥ ‖ 7 ‖ tvé vásūni sáṃgatâ víçvâ ca soma saúbhagâ | sudā́tv áparihvṛitâ ‖ 8 ‖ tvā́m íd yavayúr máma kā́mo gavyúr hiraṇyayúḥ | tvā́m açvayúr éshate ‖ 9 ‖ távéd indrâhám âçásâ háste dā́traṃ canā́ dade | dinásya vâ maghavant sámbhṛitasya vâ pûrdhí yávasya kâçínâ ‖ 10 ‖ 32 ‖

68 (688). gâyatrî. 9 anushṭubh.

Ayáṃ kṛitnúr ágribhîto viçvajíd udbhíd ít sómaḥ | ṛí-

66, 8 ṛibhu-sthira. 9 vîḷú adhârayaḥ. 10 víçvâ ít. ā́ abharat. tvā́-ishitaḥ. 11 tuvi-kshám. su-máyam. sú-saṃskṛitâ ṛidu-pé. ṛidu-vṛ́dhâ. — 67, 2 vi-áñjanam. abhi-áñjanam. 3 dhṛishṇo *iti*. 4 su-sā́ḥ. su-dā́ḥ. ná anyás tvát çûra. 7 turásya asti. 8 su-dā́tu. 9 ā́ ishate. 10 táva ít indra ahám. canā́ ā́.

Digitized by Google

shir víprah kắvyena ‖ 1 ‖ abhy ûrṇoti yán nagnám bhishákti víçvam yát turám | prém andháh khyan níh çroṇó bhût ‖ 2 ‖ tvám soma tanûkṛídbhyo dvéshobhyo 'nyákṛitebhyah | urú yantắsi várûtham ‖ 3 ‖ tvám cittí táva dákshair divá ắ pṛithivyắ ṛijîshin | yắvîr aghásya cid dvéshah ‖ 4 ‖ arthíno yánti céd árthaṃ gáchân íd dadúsho râtím | vavṛijyús tríshyatah kắmam ‖ 5 ‖ 33 ‖

vidád yát pûrvyám nashṭám úd îm ṛitâyúm îrayat | prém ắyus târîd átîrṇam ‖ 6 ‖ suçévo no mṛiḷayắkur ádṛiptakratur avâtáh | bhávâ naḥ soma çám hṛidé ‖ 7 ‖ mắ naḥ soma sám vîvijo mắ ví bîbhishathâ râjan | mắ no hắrdi tvishắ vadhîḥ ‖ 8 ‖ áva yát své sadhásthe devắnâm durmatír ṛkshe | rắjann ápa dvíshaḥ sedha mṛ̍dhvo ápa sridhaḥ sedha ‖ 9 ‖ 34 ‖

69 (689). gâyatrî. 10 trishṭubh.

Nahy ànyám baḷắkaram mardítắraṃ çatakrato | tvám na indra mṛiḷaya ‖ 1 ‖ yó naḥ çáçvat purắvithắmṛidhro vắjasâtaye | sá tvám na indra mṛiḷaya ‖ 2 ‖ kím añgá radhracódanaḥ sunvânásyâvitéd asi | kuvít sv ìndra ṇaḥ çákaḥ ‖ 3 ‖ índra prá ṇo rátham ava paççắc cit sántam adrivaḥ | purástâd enam me kṛidhi ‖ 4 ‖ hánto nú kím âsase prathamáṃ no rátham kṛidhi | upamáṃ vâjayú çrávaḥ ‖ 5 ‖ 35 ‖

ávâ no vâjayúṃ rátham sukáram te kím ít pári | asmắnt sú jigyúshas kṛidhi ‖ 6 ‖ índra dṛíhyasva púr asi bhadrắ ta eti nishkṛitám | iyáṃ dhír ṛitvíyâvatî ‖ 7 ‖ mắ sîm avadyá

68, 2 abhí ûrṇoti yát. prá îm. khyat. 3 yantắ asi. 5 ca ít. 6 ṛita-yúṃ. prá îm. 7 bháva. 8 bîbhishathâḥ. — 69, 1 nahí anyám baḷắ ákaram. 2 purắ ắvitha ámṛidhraḥ. sá — mṛiḷaya = 486, 17. 3 sunvânásya avitắ ít. sú indra naḥ. 4 naḥ. paççắt. 5 hánto *iti* (d. i. hánta u). 6 áva. 7 te. ṛitvíya-vatî. 8 avadyé.

Digitized by Google

ā́ bhāg urvī́ kā́shṭhā hitáṃ dhánam | apāvṛiktā́ aratnáyaḥ || 8 || turī́yaṃ nā́ma yajníyaṃ yadā́ káras tád uçmasi | ā́d ít pátir na ohase || 9 || ávîvṛidhad vo amṛitā́ ámandîd ekadyúr devā́ utá yā́ç ca devîḥ | tásmā u rā́dhaḥ kṛiṇuta praçastám prātā́r makshū́ dhiyā́vasur jagamyā́t || 10 || 36 ||

Ashṭamo 'nuvā́kaḥ.

70 (690). gāyatrī́.

Ā́ tū́ na indra kshumántaṃ citráṃ grābhā́ṃ sáṃ gṛibhāya | mahā́hastī́ dákshiṇena || 1 || vidmā́ hí tvā́ tuvikū́rmiṃ tuvídeshṇaṃ tuvī́magham | tuvimā́trám ávobhiḥ || 2 || nahí tvā́ çū́ra devā́ ná mártāso dítsantam | bhîmáṃ ná gā́ṃ vā́ráyante || 3 || éto nv índraṃ stávāméçānaṃ vásvaḥ svarā́jam | ná rā́dhasā mardhishan naḥ || 4 || prá stoshad úpa gāsishac chrávat sā́ma gīyámānam | abhí rā́dhasā jugurat || 5 || 37 ||

ā́ no bhara dákshiṇenābhí savyéna prá mṛiça | índra mā́ no vásor nír bhāk || 6 || úpa kramasvā́ bhara dhṛishatā́ dhṛishṇo jánānām | ádāçūshṭarasya védaḥ || 7 || índra yá u nú te ásti vā́jo víprebhiḥ sánitvaḥ | asmā́bhiḥ sú táṃ sanuhi || 8 || sadyojúvas te vā́jā asmábhyaṃ viçvāçcandrā́ḥ | vā́çaiç ca makshū́ jarante || 9 || 38 ||

Pañcamo 'dhyāyaḥ.

71 (691). gāyatrī́.

Ā́ prá drava parāváto 'rvā́tāç ca vṛitrahan | mádhvaḥ práti prábharmaṇi || 1 || tîvrā́ḥ sómāsa ā́ gahi sutā́so mādā-

---

69, 8 apa-ā́vṛiktāḥ. 10 eka-dyūḥ. tásmai. — 70, 1 tú. 2 vidmá. tuví-magham. 3 devā́ḥ. 4 stávāma īçānam. éto — stávāma = 644, 19. mardhishat. 5 gāsishat çrávat. 7 kramasva ā́. ádāçūḥ -tarasya. 9 sadyaḥ-júvaḥ. viçvá-candrāḥ. makshú.

yishṇávaḥ | píbâ dadhṛíg yáthocishé ‖ 2 ‖ ishấ mandasvấd u té 'raṃ várâya manyáve | bhúvat ta indra çáṃ hṛidé ‖ 3 ‖ ấ tv àçatrav ấ gahi ny ùkthấni ca hûyase | upamé rocané diváḥ ‖ 4 ‖ túbhyâyám ádribhiḥ sutó góbhiḥ çrîtó mádâya kám | prá sóma indra hûyate ‖ 5 ‖ 1 ‖

índra çrudhí sú me hávam asmé sutásya gómataḥ | ví pîtíṃ tṛiptím açnuhi ‖ 6 ‖ yá indra camaséshv ấ sómaç camūshu ṭe sutáḥ | píbéd asya tvám îçishe ‖ 7 ‖ yó apsú candrámâ iva sómaç camūshu dádhṛiçe | píbéd asya tvám îçishe ‖ 8 ‖ yáṃ te çyenáḥ padấbharat tiró rájâṅsy áspṛitam | píbéd asya tvám îçishe ‖ 9 ‖ 2 ‖

72 (692). gâyatri.

Devấnâm íd ávo mahát tád ấ vṛiṇîmahe vayám | vṛishṇâm asmábhyam ûtáye ‖ 1 ‖ té naḥ santu yújaḥ sádâ váruṇo mitró aryamấ | vṛidhấsaç ca prácetasaḥ ‖ 2 ‖ áti no vishpitấ purú naubhír apó ná parshatha | yûyám ṛitásya rathyaḥ ‖ 3 ‖ vâmáṃ no astv aryaman vâmáṃ varuṇa çáṅsyam | vâmáṃ hy âvṛiṇîmáhe ‖ 4 ‖ vâmásya hí pracetasa ṙçânâso riçâdasaḥ | ném âdityâ aghásya yát ‖ 5 ‖ 3 ‖

vayám íd vaḥ sudânavaḥ kshiyánto yấnto ádhvann ấ | dévâ vṛidhấya hûmahe ‖ 6 ‖ ádhi na indraishâṃ víshṇo sajâtyânâm | itấ máruto áçvinâ ‖ 7 ‖ prá bhrâtṛitvâṃ sudânavó 'dha dvitấ samânyấ | mâtúr gárbhe bharâmahe ‖ 8 ‖ yûyáṃ hí shṭhấ sudânava índrajyeshṭhâ abhídyavaḥ | ádhâ cid va utá bruve ‖ 9 ‖ 4 ‖

71, 2 píba. yáthâ ocishé. 3 mandasva ất. te áram. te. 4 tú açatro *iti*. ní ukthấni. 5 túbhya ayám. 7 píba ít. 9 padấ ấbharat. — 72, 4 hí â-vṛiṇîmáhe. 5 ná îm. 6 dévâḥ. 7 indra eshâm. itá. 8 su-dânavaḥ ádha. 9 yûyáṃ — abhídyavaḥ = 492, 15. ádha.

Digitized by Google

73 (693). gâyatrî.

Préshṭhaṃ vo átithiṃ stushé mitrám iva priyám | agníṃ ráthaṃ ná védyam || 1 || kavím iva prácetasaṃ yáṃ devā́so ádha dvitā́ | ní mártyeshv âdadhúḥ || 2 || tváṃ yavishṭha dâçúsho nṛī́ñḥ pâhi çṛiṇudhī́ gíraḥ | rákshâ tokám utá tmánâ || 3 || káyâ te agne añgira ū́rjo napâd úpastutim | várâya deva manyáve || 4 || dā́çema kásya mánasâ yajnásya sahaso yaho | kád u voca idáṃ námaḥ || 5 || 5 ||

ádhâ tváṃ hí nas káro víçvâ asmábhyaṃ sukshitī́ḥ | vā́jadraviṇaso gíraḥ || 6 || kásya nûnám párîṇaso dhíyo jinvasi dampate | góshâtâ yásya te gíraḥ || 7 || tám marjayanta sukrátum puroyā́vânam âjíshu | svéshu ksháyeshu vâjínam || 8 || kshéti kshémebhiḥ sâdhúbhir nákir yáṃ ghnánti hánti yáḥ | ágne suvī́ra edhate || 9 || 6 ||

74 (694). gâyatrî.

Ā́ me hávaṃ nâsatyā́çvinâ gáchataṃ yuvám | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 1 || imám me stómam açvinemám me çṛiṇutaṃ hávam | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 2 || ayáṃ vâṃ kṛíshṇo açvinâ hávate vâjinîvasû | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 3 || çṛiṇutáṃ jaritúr hávaṃ kṛíshṇasya stuvató narâ | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 4 || chardír yantam ádâbhyaṃ víprâya stuvaté narâ | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 5 || 7 ||

gáchataṃ dâçúsho gṛihám itthā́ stuvató açvinâ | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 6 || yuñjā́thâṃ rā́sabhaṃ ráthe vîḍvàñge vṛishaṇvasû | mádhvaḥ sómasya pîtáye || 7 || trivandhuréṇa trivṛítâ ráthenā́ yâtam açvinâ | mádhvaḥ sómasya

---

73, 3 nṛī́n. çṛiṇudhí. ráksha. 5 voce. 6 ádha. vā́ja-draviṇasaḥ. 7 gó-sâtâ. — 74, 1 nâsatyâ áçvinâ. 2 açvinâ imám. 7 viḷú-añge. 8 ráthena ā́.

Digitized by Google

pîtáye ‖ 8 ‖ nú me gíro nâsatyâçvinâ prâvatam yuvám | mádhvaḥ sómasya pîtáye ‖ 9 ‖ 8 ‖

75 (695). jagati.

Ubhâ hí dasrâ bhishájâ mayobhúvobhâ dákshasya vácaso babhûváthuḥ | tâ vâṃ víçvako havate tanûkṛithé mâ no ví yaushṭaṃ sakhyâ mumócatam ‖ 1 ‖ kathâ nûnáṃ vâṃ vímanâ úpa stavad yuvâṃ dhíyaṃ dadathur vásyaïshṭaye | tâ vâṃ víçvako — ‖ 2 ‖ yuvâṃ hí shmâ purubhujemám edhatúṃ vishṇâpvè dadáthur vásyaïshṭaye | tâ vâṃ víçvako — ‖ 3 ‖ utá tyáṃ vîráṃ dhanasâm ṛijîshíṇaṃ dûré cit sántam ávase havâmahe | yásya svâdishṭhâ sumatíḥ pitúr yathâ mâ no ví yaushṭaṃ sakhyâ mumócatam ‖ 4 ‖ ṛiténa devâḥ savitâ çamâyata ṛitásya çṛíṅgam urviyâ ví paprathe | ṛitáṃ sâsâha máhi cit pṛitanyató mâ no ví yaushṭaṃ sakhyâ mumócatam ‖ 5 ‖ 9 ‖

76 (696). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Dyumnî vâṃ stómo açvinâ krívir ná séka â gatam | mádhvaḥ sutásya sá diví priyó narâ pâtâṃ gaurâv ivériṇe ‖ 1 ‖ píbataṃ gharmám mádhumantam açvinâ barhíḥ sîdataṃ narâ | tâ mandasânâ mánusho duroṇá â ní pâtaṃ védasâ váyaḥ ‖ 2 ‖ â vâṃ víçvâbhir ûtíbhiḥ priyámedhâ ahûshata | tâ vartír yâtam úpa vṛiktábarhisho júshṭaṃ yajnáṃ díviṣhṭishu ‖ 3 ‖ píbataṃ sómam mádhumantam açvinâ barhíḥ sîdataṃ sumát | tâ vâvṛidhânâ úpa sushṭutíṃ divó gantáṃ gaurâv ivériṇam ‖ 4 ‖ â nûnáṃ yâtam açvinâçvebhiḥ

74, 9 nú. nâsatyâ âçvinâ prá avatam. — 75, 1 mayaḥ-bhúvâ ubhâ. 3 sma puru-bhujâ imám. 5 çam-áyate. sasâha. — 76, 1 séke. iva íriṇe. 2 açvinâ â. duroṇé. 3 â — ahûshata = 628, 18. 4 açvinâ â. vavṛidhânaú. 5 açvinâ âçvebhiḥ.

Digitized by Google

prushitápsubhiḥ | dásrâ híraṇyavartanî çubhas patî ‖ 5 ‖ vayáṃ hí vâṃ hávâmahe vipanyávo víprâso vâjasâtaye | tâ valgŭ dasrâ purudáṅsasâ dhiyâçvinâ çrushṭy ấ gatam ‖ 6 ‖ 10 ‖

77 (697). Strophe um Strophe bṛihati und satobṛihati.

Táṃ vo dasmám ṛitîsháhaṃ vásor mandânám ándhasaḥ | abhí vatsáṃ ná svásareshu dhenáva índraṃ gîrbhír navâmahe ‖ 1 ‖ dyukshám sudấnuṃ távishîbhir ấvṛitaṃ girím ná purubhójasam | kshumántaṃ vấjaṃ çatínaṃ sahasríṇam makshŭ gómantam îmahe ‖ 2 ‖ ná tvâ bṛihánto ádrayo váranta indra vîḷávaḥ | yád ditsasi stuvaté mắvate vásu nákish ṭád ấ minâti te ‖ 3 ‖ yóddhâsi krátvâ çávasotá daṅsánâ viçvâ jâtấbhí majmánâ | ấ tvâyám arká ûtáye vavartati yáṃ gótamâ ájîjanan ‖ 4 ‖ prá hí ririkshá ójasâ divó ántebhyas pári | ná tvâ vivyâca rája indra pấrthivam ánu svadhấṃ vavakshitha ‖ 5 ‖ nákiḥ párishṭir maghavan maghásya te yád dâçúshe daçasyási | asmắkam bodhy ucáthasya coditấ máṅhishṭho vấjasâtaye ‖ 6 ‖ 11 ‖

78 (698). 1. 3. 7 bṛihatî. 2. 4 satobṛihatî. 5. 6 anushṭubh.

Bṛihád índrâya gâyata máruto vṛitrahántamam | yéna jyótir ájanayann ṛitâvṛídho devấṃ devấya jấgrivi ‖ 1 ‖ ápâdhamad abhíçastîr açastihấthéndro dyumny ấbhavat | devấs ta indra sakhyấya yemire bṛíhadbhâno márudgaṇa ‖ 2 ‖ prá va índrâya bṛihaté máruto bráhmârcata | vṛitráṃ hanati vṛitrahấ çatákratur vájreṇa çatáparvaṇâ ‖ 3 ‖ abhí prá bhara

---

76, 6 valgŭ *iti*. dhiyấçvinâ çrushṭî. — 77, 1 ṛiti-sáham. 2 makshú. 3 várante. mắ-vate. nákiḥ tát. 4 yóddhâ asi. çávasâ utá. jâtấ abhí. tvâ ayám. 5 ririkshé. — 78, 2 ápa adhamat. açasti -hấ átha índraḥ dyumnî ấ abhavat. te. 3 bráhma arcata.

Digitized by Google

dhṛishatā dhṛishanmanaḥ çrávaç cit te asad bṛihát | árshantv āpo jávasā ví mātáro háno vṛitráṃ jáyā svàḥ ‖ 4 ‖ yáj jāyathā apûrvya mághavan vṛitrahátyāya | tát pṛithivīṁ aprathayas tád astabhnā utá dyāṁ ‖ 5 ‖ tát te yajnó ajâyata tád arká utá háskṛitiḥ | tád víçvam abhibhūr asi yáj jātáṃ yác ca jántvam ‖ 6 ‖ âmāsu pakvám aíraya ā sūryaṃ rohayo diví | gharmáṃ ná sāman tapatā suvṛiktíbhir júshṭaṃ gírvaṇase bṛihát ‖ 7 ‖ 12 ‖

79 (699). Strophe um Strophe bṛihatī und satobṛihatī.

Ā́ no víçvāsu hávya índraḥ samátsu bhūshatu | úpa bráhmāṇi sávanāni vṛitrahā́ paramajyā́ ṛícîshamaḥ ‖ 1 ‖ tváṃ dātā́ prathamó rā́dhasām asy ási satyá îçânakṛít | tuvidyumnásya yújyā́ vṛiṇîmahe putrásya çávaso maháḥ ‖ 2 ‖ bráhmâ ta indra girvaṇaḥ kriyánte ánatidbhutā | imā́ jushasva haryaçva yójanéndra yā́ te ámanmahi ‖ 3 ‖ tváṃ hí satyó maghavann ánânato vṛitrā́ bhū́ri nyṛiñjase | sá tváṃ çavishṭha vajrahasta dâçúshe 'rvāñcaṃ rayím ā́ kṛidhi ‖ 4 ‖ tvám indra yaçā́ asy ṛijîshī́ çavasas pate | tváṃ vṛitrā́ṇi hañsy apratī́ny éka íd ánuttā carshaṇîdhṛítā ‖ 5 ‖ tám u tvâ nûnám asura prácetasaṃ rā́dho bhâgám ivemahe | mahī́va kṛíttiḥ çaraṇā́ ta indra prá te sumnā́ no açnavan ‖ 6 ‖ 13 ‖

80 (700). anushṭubh. 1. 2 paṅkti.

Kanyā́ vā́r avâyatī́ sómam ápi srutāvidat | ástam bháranty abravîd índrâya sunavai tvâ çakrā́ya sunavai tvâ ‖ 1 ‖

78, 4 dhṛishat-manaḥ. jáya. 5 yát. 6 yát jātám yát. 7 tapata. — 79, 1 parama-jyā́ḥ. 2 yújyā ā́. 3 bráhma te. yójanā índra. 4 ni-ṛiñjase. 5 carshaṇi-dhṛítā. 6 iva îmahe mahī́-iva. te. — 80, 1 ava-yatī́. srutā́ avidat. bháranti.

Digitized by Google

asaú yá éshi vîrakó gṛihâṃ-gṛihaṃ vicâkaçad | imáṃ jámbhasutam piba dhânâvantaṃ karambhíṇam apûpávantam ukthínam || 2 || â caná tvâ cikitsâmó 'dhi caná tvâ némasi | çánair iva çanakair ivéndrâyendo pári srava || 3 || kuvíc chákat kuvít kárat kuvín no vásyasas kárat | kuvít patidvísho yatîr índreṇa saṃgámâmahai || 4 || imâni tríṇi vishṭápâ tânîndra ví rohaya | çiras tatásyorvárâm âd idám ma úpodáre || 5 || asaú ca yâ na urvárâd imâṃ tanvàm máma | átho tatásya yác chíraḥ sárvâ tâ romaçâ kṛidhi || 6 || khé ráthasya khé 'nasaḥ khé yugásya çatakrato | apâlâm indra trísh pûtvy ákṛiṇoḥ sûryatvacam || 7 || 14 ||

81 (701). gâyatrî. 1 anushṭubh.

Pântam â vo ándhasa índram abhí prá gâyata | viçvâsâhaṃ çatákratum máṅhishṭhaṃ carshaṇînâm || 1 || puruhûtám purushṭutáṃ gâthânyàṃ sánaçrutam | índra íti bravîtana || 2 || índra ín no mahânâṃ dâtâ vâjânâṃ nṛitúḥ | mahâñ abhijnv â yamat || 3 || ápâd u çipry ándhasaḥ sudákshasya prahoshíṇaḥ | índor índro yávâçiraḥ || 4 || tám v abhí prârcaténdraṃ sómasya pîtáye | tád íd dhy àsya várdhanam || 5 || 15 ||

asyá pîtvâ mádânâṃ devó devásyaújasâ | víçvâbhí bhúvanâ bhuvat || 6 || tyám u vaḥ satrâsâhaṃ víçvâsu gîrshv âyatam | â cyâvayasy ûtáye || 7 || yudhmáṃ sántam anarvâṇaṃ somapâm ánapacyutam | náram avâryákratum || 8 || çíkshâ ṇa indra râyá â purú vidvân ṛicîshama | ávâ naḥ

80, 2 dhânâvantam — ukthínam = 286, 1. 3 cikitsâmaḥ ádhi. ná imasi. iva índrâya indo *iti*. 4 kuvít çákat. kuvít naḥ. 5 tâni indra. tatásya urvárâm. me úpa udáre. 6 urvárâ ât. átho *iti*. yát çíraḥ. 7 ánasaḥ. tríḥ pûtvî. — 81, 1 viçva-sáham. 3 ít. abhi -jnú. 4 çiprî. yáva-âçiraḥ. 5 prá arcata índram. hí asya. 6 devásya ójasâ víçvâ abhí. 7 satrâ-sáham. gîrshú. cyavayasi. 9 çíksha naḥ. áva.

pā́rye dhā́ne ‖ 9 ‖ átaç cid indra ṇa úpā́ yāhi çatávājayā́ | ishā́ sahásravājayā́ ‖ 10 ‖ 16 ‖

áyāma dhī́vato dhíyó 'rvadbhiḥ çakra godare | jáyema pṛitsú vajrivaḥ ‖ 11 ‖ vayám u tvā́ çatakrato gā́vo ná yávaseshv ā́ | ukthéshu raṇayāmasi ‖ 12 ‖ víçvā hí martyatvanā́nukāmā́ çatakrato | áganma vajrinn âçásaḥ ‖ 13 ‖ tvé sú putra çavasó 'vṛitran kā́makātayaḥ | ná tvā́m indrā́ti ricyate ‖ 14 ‖ sá no vṛishant sánishṭhayā sā́m ghoráyā dravitnvā́ | dhiyā́viḍḍhi púraṃdhyā ‖ 15 ‖ 17 ‖

yás te nūnáṃ çatakratav índra dyumnítamo mádaḥ | téna nūnám máde madeḥ ‖ 16 ‖ yás te citráçravastamo yá indra vṛitrahántamaḥ | yá ojodā́tamo mádaḥ ‖ 17 ‖ vidmā́ hí yás te adrivas tvādattaḥ satya somapāḥ | víçvāsu dasma kṛishṭíshu ‖ 18 ‖ índrāya mádvane sutám pári shṭobhantu no gíraḥ | arkám arcantu kārávaḥ ‖ 19 ‖ yásmin víçvā ádhi çríyo ráṇanti saptá saṃsádaḥ | índraṃ suté havāmahe ‖ 20 ‖ 18 ‖

tríkadrukeshu cétanaṃ devā́so yajnám atnata | tám íd vardhantu no gíraḥ ‖ 21 ‖ ā́ tvā viçantv índavaḥ samudrám iva síndhavaḥ | ná tvā́m indrā́ti ricyate ‖ 22 ‖ vivyáktha mahinā́ vṛishan bhakshám sómasya jāgṛive | yá indra jaṭháreshu te ‖ 23 ‖ áraṃ ta indra kukshāye sómo bhavatu vṛitrahan | áraṃ dhā́mabhya índavaḥ ‖ 24 ‖ áram áçvāya gāyati çrutákaksho áraṃ gáve | áram índrasya dhā́mne ‖ 25 ‖ áraṃ hí shmā́ sutéshu ṇaḥ sómeshv indra bhū́shasi | áraṃ te çakra dāváne ‖ 26 ‖ 19 ‖

81, 10 naḥ úpa ā́. 11 dhíyaḥ árvat-bhiḥ. go-dare. 13 martya-tvanā́ anu-kā́mā́. 14 çavasaḥ ávṛitran kā́ma-kātayaḥ. indra áti. 15 dhiyā́ aviḍḍhi. 16 çatakrato *iti*. mader *iti* madeḥ. 18 vidmá. tvā́-dattaḥ. 19 stobhantu. 21 = 633, 18. 22 ā́ — índavaḥ = 15, 1. 24 te. 26 sma. naḥ.

Digitized by Google

parâkā́ttâc cid adrivas tvā́ṃ nakshanta no gíraḥ | áraṃ gamâma te vayám || 27 || evā́ hy ási vîrayúr evā́ çū́ra utá sthiráḥ | evā́ te rā́dhyam mánaḥ || 28 || evā́ râtís tuvîmagha víçvebhir dhâyi dhâtṛíbhiḥ | ádhâ cid indra me sácâ || 29 || mó shú brahméva tandrayúr bhúvo vâjânâm pate | mátsvâ sutásya gómataḥ || 30 || mā́ na indra abhy ā́díçaḥ sū́ro aktúshv ā́ yaman | tvā́ yujā́ vanema tát || 31 || tváyéd indra yujā́ vayám práti bruvîmahi spṛídhaḥ | tvám asmā́kaṃ táva smasi || 32 || tvā́m íd dhí tvâyávo 'nunónuvataç cárân | sákhâya indra kârávaḥ || 33 || 20 ||

82 (702). gâyatri.

Úd ghéd abhí çrutā́maghaṃ vṛishabháṃ náryâpasam | ástâram eshi sûrya || 1 || náva yó navatím púro bibhéda bâhvòjasâ | áhiṃ ca vṛitrahā́vadhît || 2 || sá na índraḥ çiváḥ sákhā́çvâvad gómad yávamat | urúdhâreva dohate || 3 || yád adyá kác ca vṛitrahann udágâ abhí sûrya | sárvaṃ tád indra te váçe || 4 || yád vâ pravṛiddha satpate ná marâ íti mányase | utó tát satyám ít táva || 5 || 21 ||

yé sómâsaḥ parâváti yé arvâváti sunviré | sárvâṅs tā́ṅ indra gachasi || 6 || tám índraṃ vâjayâmasi mahé vṛitrā́ya hántave | sá vṛíshâ vṛishabhó bhuvat || 7 || índraḥ sá dā́mane kṛitá ójishṭhaḥ sá máde hitáḥ | dyumnī́ çlokī́ sá somyáḥ || 8 || girā́ vájro ná sámbhṛitaḥ sábalo ánapacyutaḥ | vavakshá ṛishvó ástṛitaḥ || 9 || durgé cin naḥ sugáṃ kṛidhi gṛiṇâná indra girvaṇaḥ | tváṃ ca maghavan váçaḥ || 10 || 22 ||

81, 27 parâkā́ttât. 28 evá hí. evá. 29 evá. tuvi-magha. ádha. 30 mó *iti* sú brahmā́-iva. mátsva. 31 abhí â-díçaḥ. 32 tváyâ ít. 33 hí. anu-nónuvataḥ. — 82, 1 gha ít. çrutá-magham. nárya-apasam. 2 bâhú-ojasâ. vṛitra-hā́ avadhît. 3 sákhâ áçva-vat. urúdhârâ-iva. 4 kát. ut-ágâḥ. 5 marai. utó *iti*. 9 sá-balaḥ. vavakshé. 10 cit.

Digitized by Google

yásya te nū́ cid âdíçaṃ ná minánti svarā́jyam | ná devó nā́dhrigur jánaḥ || 11 || ádhâ te ápratishkutaṃ devī́ çúshmaṃ saparyataḥ | ubhé suçipra ródasî || 12 || tvám etád adhârayaḥ kṛishṇā́su róhiṇîshu ca | párushṇîshu rúçat páyaḥ || 13 || ví yád áher ádha tvishó víçve devā́so ákramuḥ | vidán mṛigásya tā́ñ ámaḥ || 14 || ā́d u me nivaró bhuvad vṛitrahā́dishṭa paúṅsyam | ájâtaçatrur ástṛitaḥ || 15 || 23 ||

çrutáṃ vo vṛitrahántamam prá çárdhaṃ carshaṇînā́m | ā́ çushe rā́dhase mahé || 16 || ayā́ dhiyā́ ca gavyayā́ púruṇâman púrushṭuta | yát sóme-soma ā́bhavaḥ || 17 || bodhínmanâ íd astu no vṛitrahā́ bhū́ryâsutiḥ | çṛiṇótu çakrá âçísham || 18 || káyâ tváṃ na ûtyā́bhí prá mandase vṛishan | káyâ stotṛíbhya ā́ bhara || 19 || kásya vṛíshâ suté sácâ niyútvân vṛishabhó raṇat | vṛitrahā́ sómapîtaye || 20 || 24 ||

abhī́ shú ṇas tváṃ rayím mandasânáḥ sahasríṇam | prayantā́ bodhi dâçúshe || 21 || pátnîvantaḥ sutā́ imá uçánto yanti vîtáye | apā́ṃ jágmir nicumpuṇáḥ || 22 || ishṭā́ hótrâ asṛikshaténdraṃ vṛidhā́so adhvaré | áchâvabhṛithám ójasâ || 23 || ihá tyā́ sadhamā́dyâ hárî híraṇyakeçyâ | voḷhā́m abhí práyo hitám || 24 || túbhyaṃ sómâḥ sutā́ imé stîrṇám barhír vibhâvaso | stotṛíbhya índram ā́ vaha || 25 || 25 ||

ā́ te dákshaṃ ví rocanā́ dádhad rátnâ ví dâçúshe | stotṛíbhya índram arcata || 26 || ā́ te dadhâmîndriyám ukthā́ víçvâ çatakrato | stotṛíbhya indra mṛiḷaya || 27 || bhadrám -bhadraṃ na ā́ bharésham ū́rjaṃ çatakrato | yád indra mṛiḷáyâsi naḥ || 28 || sá no víçvâny ā́ bhara suvitā́ni çata-

---

82, 11 nú. ná ádhri-guḥ. 12 ádha. áprati-skutam devī́ *iti*. ubhé -ródasî *iti*. 14 vidát. vṛitra-hā́ adishṭa. 17 púru-nâman. sóme -some ā́ ábhavaḥ. 18 bodhít-manâḥ. bhū́ri-âsutiḥ. â-çísham. 19 ûtyā́ abhí. 21 abhí sú naḥ. 22 imé. 23 ishṭā́ḥ. asṛikshata índram. ácha ava-bhṛithám. 24 = 652, 29. 27 dadhâmi indriyám. 28 bhara ísham.

Digitized by Google

krato | yád indra mṛiḷáyâsi naḥ ‖ 29 ‖ tvấm íd vṛitrahantama sutấvanto havâmahe | yád indra mṛiḷáyâsi naḥ ‖ 30 ‖ 26 ‖

úpa no háribhiḥ sutám yâhí madânâm pate | úpa no háribhiḥ sutám ‖ 31 ‖ dvitấ yo vṛitrahántamo vidá índraḥ çatákratuḥ | úpa no háribhiḥ sutám ‖ 32 ‖ tvấṃ hí vṛitrahann eshâm pâtấ sómânâm ási | úpa no háribhiḥ sutám ‖ 33 ‖ índra ishé dadâtu na ṛibhukshấṇam ṛibhúṃ rayím | vâjî dadâtu vâjínam ‖ 34 ‖ 27 ‖

Navamo 'nuvâkaḥ.

83 (703). gâyatri.

Gaúr dhayati marútâṃ çravasyúr mâtấ maghónâm | yuktấ váhnî ráthânâm ‖ 1 ‖ yásyâ devấ upásthe vratấ víçve dhârấyante | sűryâmấsâ dṛiçé kám ‖ 2 ‖ tát sú no víçve aryá ấ sádâ gṛiṇanti kârávaḥ | marútaḥ sómapîtaye ‖ 3 ‖ ásti sómo ayấṃ sutáḥ píbanty asya marútaḥ | utá svarấjo açvínâ ‖ 4 ‖ píbanti mitró aryamấ tánâ pûtásya váruṇaḥ | trishadhasthásya jấvataḥ ‖ 5 ‖ utó nv àsya jósham ấñ índraḥ sutásya gómataḥ | prâtár hóteva matsati ‖ 6 ‖ 28 ‖

kád atvishanta sûráyas tirá ấpa iva sridhaḥ | árshanti pûtádakshasaḥ ‖ 7 ‖ kád vo adyá mahấnâṃ devấnâm ávo vṛiṇe | tmánâ ca dasmávarcasâm ‖ 8 ‖ ấ yé víçvâ pấrthivâni papráthan rocanấ diváḥ | marútaḥ sómapîtaye ‖ 9 ‖ tyấn nú pûtádakshaso divó vo maruto huve | asyá sómasya pîtáye ‖ 10 ‖ tyấn nú yé ví ródasî tastabhúr marúto huve | asyá sómasya pîtáye ‖ 11 ‖ tyáṃ nú mấrutaṃ gaṇáṃ girishṭhấṃ vṛishaṇaṃ huve | asyá sómasya pîtáye ‖ 12 ‖ 29 ‖

82, 30 tvâm — vṛitrahantama = 389, 6. 32 vidé. — 83, 1 váhniḥ. 2 yásyâḥ. 3 tát — kârávaḥ = 486, 33. 5 tri-sadhasthásya jấ-vataḥ. 6 utó *iti* nú asya. ấ. hótâ-iva.

Digitized by Google

84 (704). anushṭubh.

Ấ tvâ giro rathîr ivâsthuḥ sutéshu girvaṇaḥ | abhí tvâ sám anûshaténdra vatsáṃ ná mâtáraḥ ‖ 1 ‖ ấ tvâ çukrấ acucyavuḥ sutấsa indra girvaṇaḥ | píbâ tv àsyấndhasa índra viçvâsu te hitám ‖ 2 ‖ píbâ sómam mádâya kám índra çyenấbhṛitaṃ sutám | tvám hí ráçvatînâm pátî râjâ viçấm ási ‖ 3 ‖ çrudhî hávaṃ tiraçcyấ índra yás tvâ saparyáti | suvîryasya gómato râyás pûrdhi mahấñ asi ‖ 4 ‖ índra yás te návîyasîṃ gíram mandrấm ájîjanat | cikitvínmanasaṃ dhíyam pratnấm ṛitásya pipyúshîm ‖ 5 ‖ 30 ‖

tám u shṭavâma yáṃ gíra índram ukthấni vâvṛidhúḥ | purūṇy asya paúṃsyâ síshâsanto vanâmahe ‖ 6 ‖ éto nv índraṃ stávâma çuddhám çuddhéna sấmnâ | çuddhaír ukthaír vâvṛidhvấṅsaṃ çuddhá âçîrvân mamattu ‖ 7 ‖ índra çuddhó na ấ gahi çuddháḥ çuddhấbhir ûtíbhiḥ | çuddhó rayíṃ ní dhâraya çuddhó mamaddhi somyáḥ ‖ 8 ‖ índra çuddhó hí no rayíṃ çuddhó ratnấni dâçúshe | çuddhó vṛitrấṇi jighnase çuddhó vấjaṃ sishâsasi ‖ 9 ‖ 31 ‖

85 (705). trishṭubh. 4 virâj.

Asmấ ushấsa ấtiranta yấmam índrâya náktam ûrmyâḥ suvấcaḥ | asmấ ấpo mâtáraḥ saptá tasthur nṛíbhyas tárâya síndhavaḥ supârấḥ ‖ 1 ‖ átividdhâ vithuréṇâ cid ástrâ tríḥ saptá sấnu sáṃhitâ girîṇấm | ná tád devó ná mártyas tuturyâd yấni právṛiddho vṛishabháç cakấra ‖ 2 ‖ índrasya vájra âyasó nímiçla índrasya bâhvór bhūyishṭham ójaḥ | çîrshánn índrasya krátavo nireká âsánn éshanta çrútyâ

84, 1 iva ásthuḥ. anûshata índra. 2 píba tú asyá ándhasaḥ. 3 píba. çyená-ábhṛitam. pátiḥ. 4 çrudhí. 5 cikitvít-manasam. 6 stavâma. 7 éto — stávâma = 690, 4. vavṛidhvấṅsam âçîḥ-vân. — 85, 1 asmaí ushásaḥ ấ atiranta. asmaí. 2 vithuréṇa. 3 nireké. ấ ishanta çrútyai.

Digitized by Google

upâké ‖ 3 ‖ mánye tvâ yajníyaṃ yajníyânâm mánye tvâ cyávanam ácyutânâm | mánye tvâ sátvanâm indra ketúm mánye tvâ vṛishabháṃ carshaṇînāṃ ‖ 4 ‖ ā́ yád vájram bâhvór indra dhátse madacyútam áhaye hántavā́ u | prá párvatâ ánavanta prá gávaḥ prá brahmā́ṇo abhinákshanta índram ‖ 5 ‖ 32 ‖

tám u shṭavâma yá imā́ jajā́na víçvâ jâtā́ny ávarâṇy asmât | índreṇa mitráṃ didhishema gîrbhír úpo námobhir vṛishabháṃ viçema ‖ 6 ‖ vṛitrásya tvâ çvasáthâd ī́shamāṇâ víçve devā́ ajahur yé sákhâyaḥ | marúdbhir indra sakhyáṃ te astv áthemā́ víçvâḥ pṛítanâ jayâsi ‖ 7 ‖ tríḥ shashṭís tvâ marúto vâvṛidhânā́ usrā́ iva râçáyo yajníyâsaḥ | úpa tvémaḥ kṛidhí no bhâgadhéyaṃ çúshmaṃ ta enā́ havíshâ vidhema ‖ 8 ‖ tigmám ā́yudham marútâṃ ánîkaṃ kás ta indra práti vájraṃ dadharsha | anâyudhā́so ásurâ adevā́ç cakréṇa tā́ṃ ápa vapa ṛijîshin ‖ 9 ‖ mahá ugrā́ya taváse suvṛiktím préraya çivátamâya paçvâḥ | gírvâhase gíra índrâya pûrvîr dhehí tanvè kuvíd aṅgá védat ‖ 10 ‖ 33 ‖

ukthávâhase vibhvè manîshā́ṃ drúṇâ ná pârám îrayâ nadînâm | ní spṛiça dhiyā́ tanvì çrutásya júshṭatarasya kuvíd aṅgá védat ‖ 11 ‖ tád vividḍhi yát ta índro júyoshat stuhí sushṭutíṃ námasā́ vivâsa | úpa bhûsha jaritar mā́ ruvaṇyaḥ çrâváyâ vā́caṃ kuvíd aṅgá védat ‖ 12 ‖ áva drapsó aṅçumátîm atishṭhad iyânáḥ kṛishṇó daçábhiḥ sahásraiḥ | ā́vat tám índraḥ çácyâ dhámantam ápa snéhitîr nṛimáṇâ adhatta ‖ 13 ‖ drapsám apaçyaṃ víshuṇe cárantam upahvaré nadyò aṅçumátyâḥ | nábho ná kṛishṇám avatasthivā́ṅsam

---

85, 5 hántavaí. 6 stavâma. úpo *iti*. 7 ī́shamāṇâḥ. átha imâḥ. pṛítanâḥ. 8 vavṛidhânâḥ. tvâ ā́ imaḥ. te. 9 te. vapa. 10 mahé. prá ṛaya. 11 ṛaya. 12 te. námasâ ā́. çravâya. 13 nṛi-mánâḥ.

Digitized by Google

íshyâmi vo vṛishaṇo yúdhyatâjaú ‖ 14 ‖ ádha drapsó aṅçumátyâ upásthé 'dhârayat tanvàṃ titvishâṇáḥ | víço ádevîr abhy âcárantîr bṛíhaspátinâ yujéndraḥ sasâhe ‖ 15 ‖ 34 ‖

tváṃ ha yát saptábhyo jấyamâno 'çatrúbhyo abhavaḥ çátrur indra | gûḷhé dyấvâpṛithivî ánv avindo vibhumádbhyo bhúvanebhyo ráṇaṃ dhâḥ ‖ 16 ‖ tváṃ ha tyád apratimânám ójo vájreṇa vajrin dhṛishitó jaghantha | tváṃ çúshṇasyấvâtiro vádhatrais tváṃ gấ indra çácyéd avindaḥ ‖ 17 ‖ tváṃ ha tyád vṛishabha carshaṇînấṃ ghanó vṛitrấṇâṃ tavishó babhûtha | tváṃ síndhûṁr asṛijas tastabhânấn tvám apó ajayo dâsápatnîḥ ‖ 18 ‖ sá sukrátû ráṇitâ yáḥ sutéshv ánuttamanyur yó áheva revấn | yá éka ín náry ápâṅsi kártâ sá vṛitrahấ prátîd anyám âhuḥ ‖ 19 ‖ sá vṛitrahéndraç carshaṇîdhṛít táṃ sushṭutyấ hávyam huvema | sá prâvitấ maghávâ no 'dhivaktấ sá vấjasya çravasyàsya dâtấ ‖ 20 ‖ sá vṛitrahéndra ṛibhukshấḥ sadyó jajnânó hávyo babhûva | kṛiṇvánn ápâṅsi náryâ purūṇi sómo ná pîtó hávyaḥ sákhibhyaḥ ‖ 21 ‖ 35 ‖

86 (706). bṛihatî. 10. 13 atijagatî. 11. 12 uparishṭâdbṛihatî. 14 trishṭubh. 15 jagatî.

Yấ indra bhúja ấbharaḥ svàrvâṅ ásurebhyaḥ | stotấram ín maghavann asya vardhaya yé ca tvé vṛiktábarhishaḥ ‖ 1 ‖ yám indra dadhishé tvám áçvaṃ gấm bhâgám ávyayam | yájamâne sunvatí dákshiṇâvati tásmin táṃ dhehi mấ paṇaú ‖ 2 ‖ yá indra sásty avratò 'nushvấpam ádeva-

---

85, 14 yúdhyata âjaú. 15 upá-sthe ádhârayat. abhí â-cárantîḥ. yujá índraḥ sasahe. 16 gûḷhé-dyấvâpṛithivî *iti*. 17 çúshṇasya áva atiraḥ. çácyâ ít. 19 su-krátuḥ. áhâ-iva. ít nári. práti ít. 20 vṛitra-hấ índraḥ carshaṇi-dhṛít. pra-avitấ. 21 vṛitra-hấ índraḥ. — 86, 1 á ábharaḥ. ít. 3 avrataḥ anu-svấpam.

Digitized by Google

yuḥ | svaiḥ shá évair mumurat póshyaṃ rayíṃ sanutár dhehi táṃ tátaḥ || 3 || yác chakr̥ási parâváti yád arvâváti vr̥itrahan | átas tvâ gîrbhír dyugád indra keçíbhiḥ sutā́vāṅ ā́ vivâsati || 4 || yád vā́si rocané diváḥ samudrásyā́dhi vishṭápi | yát pā́rthive sádane vr̥itrahantama yád antáriksha ā́ gahi || 5 || 36 ||

sá naḥ sómeshu somapâḥ sutéshu çavasas pate | mâdáyasva rā́dhasâ sūnr̥ítâvaténdra rāyā́ párīṇasâ || 6 || mā́ na indra párâ vr̥iṇag bhávâ naḥ sadhamā́dyaḥ | tvā́ṃ na ūtī́ tvám ín na ā́pyam mā́ na indra párâ vr̥iṇak || 7 || asmé indra sácâ suté ní shadâ pītáye mádhu | kr̥idhī́ jaritré maghavann ávo mahád asmé indra sácâ suté || 8 || ná tvâ devā́sa âçata ná mártyâso adrivaḥ | víçvâ jātā́ni çávasâbhibhūr asi ná tvâ devā́sa âçata || 9 || víçvāḥ pr̥itanâ abhibhū́taraṃ náraṃ sajū́s tatakshur índraṃ jajanúç ca râjáse | krátvâ várishṭhaṃ vára âmúrim utógrám ójishṭhaṃ tavásaṃ tarasvínam || 10 || 37 ||

sám îṃ rebhā́so asvarann índraṃ sómasya pītáye | svàrpatiṃ yád îṃ vr̥idhé dhr̥itávrato hy ójasâ sám ūtíbhiḥ || 11 || nemíṃ namanti cákshasâ meshā́m víprâ abhisvárā | sudītáyo vo adrúhó 'pi kárṇe tarasvínaḥ sám r̥ikvabhiḥ || 12 || tám índraṃ johavîmi maghávânam ugráṃ satrā́ dádhânam ápratishkutaṃ çávāṅsi | mā́nhishṭho gîrbhír ā́ ca yajniyo vavártad râyé no víçvâ supáthâ kr̥iṇotu vajrī́ || 13 || tvám púra indra cikíd enâ vy ójasâ çavishṭha çakra nâçayádhyai | tvád víçvâni bhúvanâni vajrin dyā́vâ rejete pr̥i-

---

86, 8 sáḥ. sanutáḥ. 4 yác — vr̥itrahan = 633, 15. dyu-gát. 5 vâ ási. samudrásya ádhi. antárikshe. 6 sūnr̥ítâ-vatā índra. 7 bháva. ít. 8 asmé *iti*. sada. kr̥idhí. 9 çávasâ abhi-bhūḥ. 10 abhi -bhū́taram. váre â-múrim utá ugrám. 11 svàḥ-patim. hí. 12 abhi -svárâ. adrúhaḥ ápi. 14 enâḥ ví. rejete *iti*.

Digitized by Google

thivī̆ ca bhîshā̆ || 14 || tán ma ṛitám indra çûra citra pâtv apó ná vajrin duritā̆ti parshi bhū̆ri | kadā̆ na indra râyá ā̆ daçasyer viçvápsnyasya spṛihayā̆yyasya râjan || 15 || 38 ||

Shashṭho 'dhyâyaḥ.

87 (707). ushṇih. 7. 10. 11 kakubh. 9. 12 purāüshṇih.

Índrâya sā̆ma gâyata víprâya bṛihaté bṛihát | dharmakṛíte vipaççíte panasyáve || 1 || tvám indrâbhibhū̆r asi tvám sū̆ryam arocayaḥ | viçvákarmâ viçvádevo mahā̆ñ asi || 2 || vibhrā̆jañ jyótishâ svàr ágacho rocanám diváḥ | devā̆s ta indra sakhyā̆ya yemire || 3 || éndra no gadhi priyáḥ satrâjíd ágohyaḥ | girír ná viçvátas pṛithúḥ pátir diváḥ || 4 || abhí hí satya somapâ ubhé babhū̆tha ródasî | índrā̆si sunvató vṛidháḥ pátir diváḥ || 5 || tvám hí çáçvatînâm índra dartā̆ purā̆m ási | hantā̆ dásyor mánor vṛidháḥ pátir diváḥ || 6 || 1 ||

ádhâ hí̆ndra girvaṇa úpa tvâ kā̆mân mahāḥ sasṛijmáhe | udéva yánto udábhiḥ || 7 || vā̆r ṇá tvâ yavyā̆bhir várdhanti çûra bráhmāṇi | vâvṛidhvā̆ñsam cid adrivo divé-dive || 8 || yuñjánti hárî ishirásya gā̆thayoraú rátha urúyuge | indravā̆hâ vacoyújâ || 9 || tvám na indrā̆ bharaṅ ójo nṛimṇám çatakrato vicarshaṇe | ā̆ vîrám pṛitanâsháham || 10 || tvám hí naḥ pitā̆ vaso tvám mātā̆ çatakrato babhū̆vitha | ádhâ te sumnám îmahe || 11 || tvā̆m çushmin puruhûta vâjayántam úpa bruve çatakrato | sá no râsva suvī̆ryam || 12 || 2 ||

88 (708). Strophe um Strophe bṛihatî und satobṛihatî.

Tvā̆m idā̆ hyó náro 'pîpyan vajrin bhū̆rṇayaḥ | sá in-

86, 14 pṛithivī̆ *iti*. 15 tát mā. duḥ-itā̆ áti. kadā̆ — daçasyeḥ = 553, 5. — 87, 2 indra abhi-bhū̆ḥ. 3 te. 4 ā̆ indra. 5 índra ási. 7 ádha hí indra. udā̆-iva. 8 ná. vavṛidhvā̆ñsam. 9 hárî *iti*. gā̆thayā uraú ráthe. 10 indra ā̆ bhara. pṛitanā-sáham. 11 údha. — 88, 1 náraḥ ápîpyan.

Digitized by Google

dra stómavâhasâm ihá çrudhy úpa svásaram ā́ gahi ‖ 1 ‖ mátsvâ suçipra harivas tád îmahe tvé ā́ bhûshanti vedhásaḥ | táva çrávâṅsy upamā́ny ukthyấ sutéshv indra girvaṇaḥ ‖ 2 ‖ çrā́yanta iva sū́ryaṃ viçvéd índrasya bhakshata | vásûni jâté jánamâna ójasâ práti bhâgáṃ ná dîdhima ‖ 3 ‖ ánarçarâtiṃ vasudā́m úpa stuhi bhadrā́ índrasya râtáyaḥ | só asya kā́maṃ vidhaté ná roshati máno dānā́ya codáyan ‖ 4 ‖ tvám indra prátûrtishv abhí viçvâ asi spṛ́dhaḥ | açastihā́ janitā́ viçvatū́r asi tvám tū́rya tarushyatáḥ ‖ 5 ‖ ánu te çúshmaṃ turáyantam îyatuḥ kshoṇī́ çíçuṃ ná mâtárâ | viçvâs te spṛ́dhaḥ çnathayanta manyáve vṛitráṃ yád indra tū́rvasi ‖ 6 ‖ itá ût ī́ vo ajáram prahetā́ram áprahitam | âçúṃ jétâraṃ hétâraṃ rathī́tamam átûrtaṃ tugryâvṛ́dham ‖ 7 ‖ ishkartā́ram ánishkṛitaṃ sáhaskṛitaṃ çatámûtiṃ çatákratum | samânám índram ávase havâmahe vásavânaṃ vasûjúvam ‖ 8 ‖ 3 ‖

89 (709). trishṭubh. 6 jagatî. 7—9 anushṭubh.

Ayáṃ ta emi tanvấ purástâd viçve devā́ abhí mâ yanti paçcā́t | yadā́ máhyaṃ dī́dharo bhâgám indrā́d ín máyâ kṛiṇavo vîryā́ṇi ‖ 1 ‖ dádhâmi te mádhuno bhakshám ágre hitás te bhâgáḥ sutó astu sómaḥ | ásaç ca tvám dakshiṇatáḥ sákhâ mé 'dhâ vṛitrā́ṇi jaṅghanâva bhū́ri ‖ 2 ‖ prá sú stómam bharata vâjayánta índrâya satyáṃ yádi satyám ásti | néndro astī́ti néma u tva âha ká îṃ dadarça kám abhí shṭavâma ‖ 3 ‖ ayám asmi jaritaḥ páçya mehá viçvâ jātā́ny abhy àsmi mahnā́ | ṛitásya mâ pradíço vardhayanty

---

88, 2 mátsva. tvé *iti*. 3 víçvâ ít. jánamâne. 4 ánarça-râtim. 6 kshoṇī́ *iti*. 7 ápra-hitam. rathí-tamam. tugrya-vṛ́dham. 8 çatám-ûtim. vasu-júvam. — 89, 1 te. indra ā́t ít. 2 me ádha. 3 ná índraḥ asti íti. stavâma. 4 mâ ihá. abhí asmi.

Digitized by Google

âdardiró bhúvanâ dardarîmi ‖ 4 ‖ ấ yán mâ venấ áruhann ṛitásyañ ékam ấsînaṃ haryatásya pṛishṭhé | mánaç cin me hṛidá ấ práty avocad ácikradañ chíçumantaḥ sákhâyaḥ ‖ 5 ‖ víçvét tấ te sávaneshu pravấcyâ yấ cakártha maghavann indra sunvaté | pấrâvataṃ yát purusambhṛitáṃ vásv apấvṛiṇoḥ çarabhấya ṛíshibandhave ‖ 6 ‖ 4 ‖

prá nûnáṃ dhâvatâ pṛíthañ néhá yó vo ávâvarît | ní shîṃ vṛitrásya mármaṇi vájram índro apîpatat ‖ 7 ‖ mánojavâ áyamâna âyasîṃ atarat púram | dívaṃ suparṇó gatvấya sómaṃ vajríṇa ấbharat ‖ 8 ‖ samudré antáḥ çayata udnấ vájro abhîvṛitaḥ | bháranty asmai saṃyátaḥ puráḥprasravaṇâ balím ‖ 9 ‖ yád vấg vádanty avicetanấni rấshṭrî devấnâṃ nishasâda mandrấ | cátasra ûrjaṃ duduhe páyâṅsi kvà svid asyâḥ paramáṃ jagâma ‖ 10 ‖ devîṃ vấcam ajanayanta devấs tấṃ viçvárûpâḥ paçávo vadanti | sấ no mandrésham ûrjaṃ dúhânâ dhenúr vấg asmấn úpa súshṭutaitu ‖ 11 ‖ sákhe vishṇo vitaráṃ ví kramasva dyaúr dehí lokáṃ vájrâya vishkábhe | hánâva vṛitráṃ riṇácâva síndhûn índrasya yantu prasavé víṣṛishṭâḥ ‖ 12 ‖ 5 ‖

90 (710). 1. 5. 7. 9. 11. 13 bṛihatî. 2. 4. 6. 8. 10 satobṛihatî. 3 gâyatrî. 14 — 16 trishṭubh.

Ṛídhag itthấ sá mártyaḥ çaçamé devátâtaye | yó nûnám mitrấváruṇâv abhíshṭaya âcakré havyádâtaye ‖ 1 ‖ várshishṭhakshatrâ urucákshasâ nárâ râjânâ dîrghaçrúttamâ | tâ bâhútâ ná daṅsánâ ratharyataḥ sâkáṃ sûryasya raçmíbhiḥ

89, 4 â-dardiráḥ. 5 yát. ṛitásya. cit. hṛidé. çíçu-mantaḥ. 6 víçvét — pravấcyâ = 51, 13. apa-ávṛiṇoḥ çarabhấya. 7 dhâvata pṛíthak ná ihá. shîm. 8 vajríṇe ấ abharat. 9 çayate. abhí-vṛitaḥ. puráḥ-prasravaṇâḥ. 10 vádanti. ni-sasâda. 11 mandrấ íshaṃ. sú-stutâ ấ etu. 12 sákhe — kramasva = 314, 11. vi-skábhe. — 90, 1 abhíshṭaye. 2 várshishṭha-kshatrau.

Digitized by Google

‖ 2 ‖ prá yó vâm mitrâvaruṇâjiró dûtó ádravat | áyaḥçîrshâ máderaghuḥ ‖ 3 ‖ ná yáḥ sampríche ná púnar hávîtave ná saṃvâdâya rámate | tásmân no adyá sámṛiter urushyatam bâhúbhyâṃ na urushyatam ‖ 4 ‖ prá mitrâya prâryamṇé sacathyàm ṛitâvaso | varûthyàṃ váruṇe chándyaṃ vácaḥ stotráṃ râjasu gâyata ‖ 5 ‖ 6 ‖

té hinvire aruṇáṃ jényaṃ vásv ékam putráṃ tisṛîṇâm | té dhâmâny amṛítâ mártyânâm ádabdhâ abhí cakshate ‖ 6 ‖ â me vácâṅsy údyatâ dyumáttamâni kártvâ | ubhâ yâtaṃ nâsatyâ sajóshasâ práti havyâni vîtáye ‖ 7 ‖ râtíṃ yád vâm arakshásaṃ hávâmahe yuvâbhyâṃ vâjinîvasû | prâcîṃ hótrâm pratirántâv itaṃ narâ gṛiṇânâ jamádagninâ ‖ 8 ‖ â no yajnáṃ divispríçaṃ vâyo yâhí sumánmabhiḥ | antáḥ paví-tra upári çṛiṇânò 'yáṃ çukró ayâmi te ‖ 9 ‖ véty adhvaryúḥ pathíbhî rájishṭhaiḥ práti havyâni vîtáye | ádhâ niyutva ubháyasya naḥ piba çúciṃ sómaṃ gávâçiram ‖ 10 ‖ 7 ‖

bán mahâñ asi sûrya bâḷ âditya mahâñ asi | mahás te sató mahimâ panasyate 'ddhâ deva mahâñ asi ‖ 11 ‖ bát sûrya çrávasâ mahâñ asi satrâ deva mahâñ asi | mahnâ devânâm asuryàḥ puróhito vibhú jyótir ádâbhyam ‖ 12 ‖ iyáṃ yâ nîcy arkíṇî rûpâ róhiṇyâ kṛitâ | citréva práty adarçy âyaty àntár daçásu bâhúshu ‖ 13 ‖ prajâ ha tisró atyâyam îyur ny ànyâ arkám abhíto viviçre | bṛihád dha tasthau bhúvaneshv antáḥ pávamâno haríta â viveça ‖ 14 ‖ mâtâ rudrâṇâṃ duhitâ vásûnâṃ svásâdityânâm amṛítasya nâbhiḥ | prá nú vocaṃ cikitúshe jánâya mâ gâm ánâgâm áditiṃ va-

---

90, 3 mitrâvaruṇâ ajiráḥ. máde-raghuḥ. 4 tásmât. 5 prá aryamṇé. ṛitavaso *ity* ṛita-vaso. 6 amṛítâḥ. 8 jamát-agninâ. 9 divi-spṛiçam. pavítre. çṛiṇánáḥ ayám. 10 pathí-bhiḥ. ádha. gó -âçiram. 11 bát. 13 nîci. citrâ-iva. â-yatî antáḥ. 14 pra -jâḥ. ati-âyam. ní anyâḥ. ha. 15 svásâ âdityânâm.

Digitized by Google

dhishṭa || 15 || vacovídaṃ vā́cam udîráyantîṃ víçvâbhir dhîbhír upatíshṭhamânâm | devī́ṃ devébhyaḥ páry eyúshîṃ gā́m ā́ mâvṛikta mártyo dabhrácetâḥ || 16 || 8 ||

91 (711). gâyatrî.

Tvám agne bṛihád váyo dádhâsi deva dâçúshe | kavír gṛihápatir yúvâ || 1 || sá na ī́ḷânayâ sahá devā́ñ agne duvasyúvâ | cikíd vibhânav ā́ vaha || 2 || tváyâ ha svid yujā́ vayáṃ códishṭhena yavishṭhya | abhí shmo vā́jasâtaye || 3 || aurvabhṛiguvác chúcim apnavânavád ā́ huve | agníṃ samudrávâsasam || 4 || huvé vā́tasvanaṃ kavím parjányakrandyaṃ sáhaḥ | agníṃ samudrávâsasam || 5 || 9 ||

ā́ saváṃ savitúr yathâ bhágasyeva bhujíṃ huve | agníṃ samudrávâsasam || 6 || agníṃ vo vṛidhántam adhvarā́ṇâm purûtámam | áchâ náptre sáhasvate || 7 || ayáṃ yáthâ na âbhúvat tváshṭâ rûpéva tákshyâ | asyá krátvâ yáçasvataḥ || 8 || ayáṃ víçvâ abhí çríyo 'gnír devéshu patyate | ā́ vā́jair úpa no gamat || 9 || víçveshâm ihá stuhi hótṛîṇâṃ yaçástamam | agníṃ yajnéshu pûrvyám || 10 || 10 ||

çîrám pâvakáçocishaṃ jyéshṭho yó dámeshv ā́ | dîdā́ya dîrghaçrúttamaḥ || 11 || tám árvantaṃ ná sânasíṃ gṛiṇîhí vipra çushmíṇam | mitráṃ ná yâtayájjanam || 12 || úpa tvâ jâmáyo gíro dédiçatîr havishkṛítaḥ | vâyór ánîke asthiran || 13 || yásya tridhā́tv ávṛitam barhís tasthā́v ásaṃdinam | ā́paç cin ní dadhâ padám || 14 || padáṃ devásya mîḷhúshó 'nâdhṛishṭâbhir ûtíbhiḥ | bhadrā́ sū́rya ivopadṛík || 15 || 11 ||

90, 16 â-îyúshîm. mâ avṛikta. — 91, 1 kavír — yúvâ = 12, 6. 2 vibhâno *iti* vi-bhâno. 3 tváyâ — vayám = 641, 11. smaḥ. 4 aurvabhṛigu-vát çúcim. 5 vā́ta-svanam. 6 bhágasya-iva. 7 puru-támam ácha. 8 â-bhúvat. rûpā́-iva. 12 tám — sânasím = 311, 6. yâtayát-janam. 14 cit. dadha. 15 mîḷhúshaḥ ánâdhṛishṭâbhiḥ. iva upa-dṛík.

Digitized by Google

ágne ghṛitásya dhîtíbhis tepânó deva çocíshâ | ấ devấn vakshi yákshi ca || 16 || tám tvâjananta mâtáraḥ kavím devấso aṅgiraḥ | havyavấham ámartyam || 17 || prácetasaṃ tvâ kavé 'gne dûtám váreṇyam | havyavấhaṃ ní shedire || 18 || nahí me ásty ághnyâ ná svádhitir vánanvati | áthaitâdṛíg bharâmi te || 19 || yád agne kấni kấni cid ấ te dấrûṇi dadhmási | tấ jushasva yavishṭhya || 20 || yád átty upajíhvikâ yád vamró atisárpati | sárvaṃ tád astu te ghṛitám || 21 || agním índhâno mánasâ dhíyaṃ saceta mártyaḥ | agním îdhe vivásvabhiḥ || 22 || 12 ||

92 (712). 1—4. 6 bṛihatî. 5 virâḍrûpâ. 7. 9. 11. 13 satobṛihatî. 8. 12 kakubh. 10 hrasîyasî. 14 anushṭubh.

Ádarçi gâtuvíttamo yásmin vratấny âdadhúḥ | úpo shú jâtám áryasya várdhanam agním nakshanta no gíraḥ || 1 || prá daívodâso agnír devấñ áchâ ná majmánâ | ánu mâtáram pṛithivîṃ ví vâvṛite tasthaú nấkasya sấnavi || 2 || yásmâd réjanta kṛishṭáyaç carkṛítyâni kṛiṇvatáḥ | sahasrasấṃ medhásâtâv iva tmánâgním dhîbhíḥ saparyata || 3 || prá yáṃ râyé ninîshasi márto yás te vaso dấçat | sá vîráṃ dhatte agna ukthaçaṅsínaṃ tmánâ sahasraposhíṇam || 4 || sá dṛiḷhé cid abhí tṛiṇatti vấjam árvatâ sá dhatte ákshiti çrávaḥ | tvé devatrấ sádâ purûvaso viçvâ vâmấni dhîmahi || 5 || 13 ||

yó viçvâ dáyate vásu hótâ mandró jánânâm | mádhor ná pấtrâ prathamấny asmai prá stómâ yanty agnáye || 6 || áçvaṃ ná gîrbhîr rathyàṃ sudấnavo marmṛijyánte devayávaḥ | ubhé toké tánaye dasma viçpate párshi rấdho ma-

---

91, 16 ấ — ca = 380, 1. Vgl. 227, 4. 17 tvâ ajananta. 18 kave ágne. sedire. 19 svá-dhitiḥ vánan-vati. átha etâdṛík. — 92, 1 úpo *iti* sú. 2 ácha. vavṛite. 3 tmánâ agním. 4 agne. 6 stómâḥ. 7 gîḥ-bhíḥ. ubhé-toké *iti*.

Digitized by Google

ghónâm ‖ 7 ‖ prá máṅhishṭhâya gâyata ṛitấvne bṛihaté çukráçocishe | úpastutâso agnáye ‖ 8 ‖ ấ vaṅsate maghávâ vîrávad yáçaḥ sámiddho dyumny âhutaḥ | kuvín no asyá sumatír návîyasy áchâ vấjebhir âgámat ‖ 9 ‖ préshṭham u priyấṇâṃ stuhy âsâvấtithim | agníṃ ráthânâṃ yámam ‖ 10 ‖ 14 ‖

úditâ yó níditâ véditâ vásv ấ yajníyo vavártati | dushṭárâ yásya pravaṇé nórmáyo dhiyấ vấjaṃ síshâsataḥ ‖ 11 ‖ mấ no bṛiṇîtâm átithir vásur agníḥ purupraçastá eshấḥ | yấḥ suhótâ svadhvaráḥ ‖ 12 ‖ mó té rishan yé áchoktibhir vasó 'gne kébhiç cid évaiḥ | kîríç cid dhí tvấm îṭṭe dûtyấya râtáhavyaḥ svadhvaráḥ ‖ 13 ‖ ấgne yâhi marútsakhâ rudrébhiḥ sómapîtaye | sóbharyâ úpa sushṭutím mâdáyasva svàrṇare ‖ 14 ‖ 15 ‖

Daçamo 'nuvâkaḥ.

ASHṬAMAM MAṆḌALAM.

92, 8 gâyata ṛitá-vne. 9 dyumnî. kuvít. návîyasi ácha. â-gámat. 10 stuhí â-sâva átithim. 11 út-itâ. ní-ditâ. dustáráḥ. ná úrmáyaḥ. 12 su-adhvaráḥ. 13 mó *iti*. vaso *iti* ágne. hí. 14 ấ agne. svàḥ-nare.

Digitized by Google

1 (713). gâyatri.

Svâdishṭhayâ mádishṭhayâ pávasva soma dhârayâ | índrâya pâtave sutáḥ ‖ 1 ‖ rakshohâ viçvácarshanir abhí yónim áyohatam | drúṇâ sadhástham âsadat ‖ 2 ‖ varivodhâtamo bhava máṅhishṭho vṛitrahántamaḥ | párshi rádho maghónâm ‖ 3 ‖ abhy àrsha mahânâm devânâm vîtím ándhasâ | abhí vâjam utá çrávaḥ ‖ 4 ‖ tvâm áchâ carâmasi tád íd árthaṃ divé-dive | índo tvé na âçásaḥ ‖ 5 ‖ 16 ‖

punâti te parisrútaṃ sómaṃ sûryasya duhitâ | vâreṇa çáçvatâ tánâ ‖ 6 ‖ tám îm áṇvîḥ samaryá â gṛibhṇánti yóshaṇo dáça | svásâraḥ pârye diví ‖ 7 ‖ tám îṃ hinvanty agrúvo dhámanti bâkuráṃ dṛítim | tridhâtu vâraṇám mádhu ‖ 8 ‖ abhîmám ághnyâ utá çṛiṇánti dhenávaḥ çícum | sómam índrâya pâtave ‖ 9 ‖ asyéd índro mádeshv â víçvâ vṛitrâṇi jighnate | çûro maghâ ca maṅhate ‖ 10 ‖ 17 ‖

2 (714). gâyatri.

Pávasva devavîr áti pavítraṃ soma ráṅhyâ | índram indo vṛíshâ viça ‖ 1 ‖ â vacyasva máhi psáro vṛíshendo dyumnávattamaḥ | â yóniṃ dharṇasíḥ sadaḥ ‖ 2 ‖ ádhu-

---

1, 2 â asadat. 4 abhí arsha. 5 ácha. 7 sa-maryé. 9 abhí imám. 10 asyá ít. — 2, 1 deva-vîḥ. vṛíshâ â. 2 vṛíshâ indo *iti*.

Digitized by Google

kshata priyám mádhu dhấrâ sutásya vedhásaḥ | apó vasishṭa sukrátuḥ ‖ 3 ‖ mahấntaṃ tvâ mahîr ánv ấpo arshanti síndhavaḥ | yád góbhir vâsayishyáse ‖ 4 ‖ samudró apsú mâmṛije vishṭambhó dharúṇo diváḥ | sómaḥ pavítre asmayúḥ ‖ 5 ‖ 18 ‖

ácikradad vṛíshâ hárir mahấn mitró ná darçatáḥ | sáṃ sûryeṇa rocate ‖ 6 ‖ gíras ta inda ójasâ marmṛijyánte apasyúvaḥ | yấbhir mádâya çúmbhase ‖ 7 ‖ táṃ tvâ mádâya ghṛíshvaya u lokakṛitnúm îmahe | táva práçastayo mahîḥ ‖ 8 ‖ asmábhyam indav indrayúr mádhvaḥ pavasva dhấrayâ | parjányo vṛishṭimấn iva ‖ 9 ‖ goshấ indo nṛishấ asy açvasấ vâjasấ utá | âtmấ yajnásya pûrvyáḥ ‖ 10 ‖ 19 ‖

3 (715). gâyatri.

Eshá devó ámartyaḥ parṇavîr iva dîyati | abhí dróṇâny âsádam ‖ 1 ‖ eshá devó vipấ kṛitó 'ti hvárâṅsi dhâvati | pávamâno ádâbhyaḥ ‖ 2 ‖ eshá devó vipanyúbhiḥ pávamâna ṛitâyúbhiḥ | hárir vâjâya mṛijyate ‖ 3 ‖ eshá víçvâni vấryâ çúro yánn iva sátvabhiḥ | pávamânaḥ sishâsati ‖ 4 ‖ eshá devó ratharyati pávamâno daçasyati | âvísh kṛiṇoti vagvanúm ‖ 5 ‖ 20 ‖

eshá víprair abhíshṭuto 'pó devó ví gâhate | dádhad rátnâni dâçúshe ‖ 6 ‖ eshá dívaṃ ví dhâvati tiró rájâṅsi dhấrayâ | pávamânaḥ kánikradat ‖ 7 ‖ eshá dívaṃ vy ấsarat tiró rájâṅsy áspṛitaḥ | pávamânaḥ svadhvaráḥ ‖ 8 ‖ eshá pratnéna jánmanâ devó devébhyaḥ sutáḥ | háriḥ pavítre arshati ‖ 9 ‖ eshá u syá puruvrató jajnânó janáyann íshaḥ | dhấrayâ pavate sutáḥ ‖ 10 ‖ 21 ‖

2, 5 mamṛije. 7 te indo *iti*. 8 ghṛíshvaye. 9 indo *iti*. 10 go-sâḥ. nṛi-sâḥ. açva-sâḥ. — 3, 1 â-sádam. 2 áti. 3 ṛitayú-bhiḥ. 5 âvíḥ. 8 ví ấ asarat.

Digitized by Google

4 (716). gâyatri.

Sánâ ca soma jéshi ca pávamâna máhi çrávaḥ | áthâ no vásyasas kṛidhi ‖ 1 ‖ sánâ jyótiḥ sánâ svàr víçvâ ca soma saúbhagâ | áthâ — ‖ 2 ‖ sánâ dákṣham utá krátum ápa soma mṛídho jahi | áthâ — ‖ 3 ‖ pávîtâraḥ punîtána sómam índrâya pâtave | áthâ — ‖ 4 ‖ tvâṃ sûrye na â bhaja táva krátvâ távotíbhiḥ | áthâ — ‖ 5 ‖ 22 ‖

táva krátvâ távotíbhir jyók paçyema sûryam | áthâ — ‖ 6 ‖ abhy àrsha svâyudha sóma dvibárhasaṃ rayíṃ | áthâ — ‖ 7 ‖ abhy àrshấnapacyuto rayíṃ samátsu sâsahíḥ | áthâ — ‖ 8 ‖ tvấṃ yajnaír avîvṛidhan pávamâna vídharmaṇi | áthâ — ‖ 9 ‖ rayíṃ naç citrám açvínam índo viçvấyum ấ bhara | áthâ — ‖ 10 ‖ 23 ‖

5 (717). gâyatrî. 8—11 anushṭubh.

Sámiddho viçvátas pátiḥ pávamâno ví râjati | prîṇán vṛishâ kánikradat ‖ 1 ‖ tánûnápât pávamânaḥ çṛíṅge çiçâno arshati | antárikṣheṇa rî́yat ‖ 2 ‖ îḷényaḥ pávamâno rayír ví râjati dyumấn | mádhor dhấrâbhir ójasâ ‖ 3 ‖ barhíḥ prâcî́nam ójasâ pávamânaḥ stṛiṇán háriḥ | devéshu devá îyate ‖ 4 ‖ úd ú̂tair jihate bṛihád dvấro devî́r hiraṇyáyîḥ | pávamânena súshṭutâḥ ‖ 5 ‖ 24 ‖

suçilpé bṛihatî́ mahî́ pávamâno vṛishaṇyati | náktoshấsâ ná darçaté ‖ 6 ‖ ubhấ devấ nṛicákshasâ hótârâ daívyâ huve | pávamâna índro vṛíshâ ‖ 7 ‖ bhấratî pávamânasya sárasvatîḷâ mahî́ | imáṃ no yajnám ấ gaman tisró devî́ḥ supéçasaḥ ‖ 8 ‖ tváshṭâram agrajấm gopấm puroyấvânam ấ huve |

4, 1 sána. átha. 2. 3 sána. 4 pávitâraḥ. 5 táva ûtí -bhiḥ. 7 abhí arsha su-âyudha. 8 abhí arsha ánapa-cyutaḥ. 10 viçvá-âyum. — 5, 2 çṛíṅge *iti*. 6 suçilpé-bṛihatî-mahî́ *iti*. náktoshâsâ. darçaté *iti*. 8 sárasvati íḷâ.

Digitized by Google

índur índro vṛíshâ háriḥ pávamânaḥ prajâpatiḥ ‖ 9 ‖ vánaspátim pavamâna mádhvâ sám aṅgdhi dhârayâ | sahásravalçam háritam bhrâjamânam hiraṇyáyam ‖ 10 ‖ víçve devâḥ svâhâkṛitim pávamânasyâ gata | vâyúr bṛíhaspátiḥ sûryo 'gnír índraḥ sajóshasaḥ ‖ 11 ‖ 25 ‖

6 (718). gâyatrî.

Mandráyâ soma dhârayâ vṛíshâ pavasva devayúḥ | ávyo vâreshv asmayúḥ ‖ 1 ‖ abhí tyám mádyam mádam índav índra íti kshara | abhí vâjíno árvataḥ ‖ 2 ‖ abhí tyám pûrvyám mádam suvânó arsha pavítra â | abhí vâjam utá çrávaḥ ‖ 3 ‖ ánu drapsâsa índava âpo ná pravátâsaran | punânâ índram âçata ‖ 4 ‖ yám átyam iva vâjínam mṛijánti yóshaṇo dáça | váne krîḷantam átyavim ‖ 5 ‖ 26 ‖

tám góbhir vṛíshaṇam rásam mádâya devávîtaye | sutám bhárâya sám sṛija ‖ 6 ‖ devó devâya dhârayéndrâya pavate sutáḥ | páyo yád asya pîpáyat ‖ 7 ‖ âtmâ yajnásya ráṅhyâ sushvâṇáḥ pavate sutáḥ | pratnám ní pâti kâvyam ‖ 8 ‖ evâ punâná indrayúr mádam madishṭha vîtáye | gúhâ cid dadhishe gíraḥ ‖ 9 ‖ 27 ‖

7 (719). gâyatrî.

Ásṛigram índavaḥ pathâ dhármann ṛitásya suçríyaḥ | vidânâ asya yójanam ‖ 1 ‖ prá dhârâ mádhvo agriyó mahîr apó ví gâhate | havír haviḥshu vándyaḥ ‖ 2 ‖ prá yujó vâcó agriyó vṛíshâva cakradad váne | sádmâbhí satyó adhvaráḥ ‖ 3 ‖ pári yát kâvyâ kavír nṛimṇâ vásâno árshati | svàr vâjî

5, 11 pávamânasya â. — 6, 2 índo *iti*. 3 pavítre. 4 pra-vátâ asaran. 5 áti-avîm. 7 dhârayâ índrâya. 8 susvânáḥ. 9 evâ. — 7, 3 vṛíshâ áva. sádma abhí.

Digitized by Google

sishâsati ‖ 4 ‖ pávamâno abhí spṛídho víço rắjeva sîdati | yád îm ṛiṇvánti vedhásaḥ ‖ 5 ‖ 28 ‖

ávyo vắre pári priyó hárir váneshu sîdati | rebhó vanushyate matî ‖ 6 ‖ sá vâyúm índram açvínâ sâkám mádena gachati | ráṇâ yó asya dhármabhiḥ ‖ 7 ‖ ắ mitrắváruṇâ bhágam mádhvaḥ pavanta ûrmáyaḥ | vidânắ asya çákmabhiḥ ‖ 8 ‖ asmábhyaṃ rodasî rayím mádhvo vắjasya sâtáye | çrávo vásûni sáṃ jitam ‖ 9 ‖ 29 ‖

8 (720). gâyatrî.

Eté sómâ abhí priyám índrasya kắmam aksharan | várdhanto asya vîryàm ‖ 1 ‖ punânắsaç camûshádo gáchanto vâyúm açvínâ | té no dhântu suvîryam ‖ 2 ‖ índrasya soma rắdhase punánó hắrdi codaya | ṛitásya yónim âsádam ‖ 3 ‖ mṛijánti tvâ dáça kshípo hinvánti saptá dhîtáyaḥ | ánu víprâ amâdishuḥ ‖ 4 ‖ devébhyas tvâ mádâya kám̐ sṛijânám áti meshyàḥ | sáṃ góbhir vâsayâmasi ‖ 5 ‖ 30 ‖

punânáḥ kaláçeshv ắ vástrâṇy arushó hárih | pári gávyâny avyata ‖ 6 ‖ maghóna ắ pavasva no jahí víçvâ ápa dvíshaḥ | índo sákhàyam ắ viça ‖ 7 ‖ vṛishṭíṃ diváḥ pári srava dyumnám pṛithivyắ ádhi | sáho naḥ soma pṛitsú dhâḥ ‖ 8 ‖ nṛicákshasaṃ tvâ vayám índrapîtaṃ svarvídam | bhakshîmáhi prajắm ísham ‖ 9 ‖ 31 ‖

9 (721). gâyatrî.

Pári priyắ diváḥ kavír váyâṅsi naptyòr hitáḥ | suvânó yâti kavíkratuḥ ‖ 1 ‖ prá-pra kshâyâya pányase jánâya júshṭo adrúhe | vîty àrsha cánishṭhayâ ‖ 2 ‖ sá sûnúr mâtárâ

7, 5 rắjâ-iva. 7 ráṇa. 8 pavante. 9 rodasî *iti*. — 8, 2 camû-sádaḥ. — 9, 2 vîtî arsha.

çúcir jâtó jâté arocayat | mahấn mahĭ ṛitâvṛídhâ ‖ 3 ‖ sá saptá dhîtíbhir hitó nadyò ajinvad adrúhaḥ | yấ ékam ákshi vâvṛidhúḥ ‖ 4 ‖ tấ abhí sántam ástṛitam mahé yúvânam ấ dadhuḥ | índum indra táva vraté ‖ 5 ‖ 32 ‖

abhí váhnir ámartyaḥ saptá paçyati vấvahiḥ | krívir devĭ́r atarpayat ‖ 6 ‖ ávâ kálpeshu naḥ pumas támâṅsi soma yódhyâ | tấni punâna jaṅghanaḥ ‖ 7 ‖ nŭ́ návyase návîyase sûktấya sâdhayâ pathấḥ | pratnavád rocayâ rúcaḥ ‖ 8 ‖ pávamâna máhi çrávo gấm áçvaṃ râsi vîrávat | sánâ medhấṃ sánâ svàḥ ‖ 9 ‖ 33 ‖

10 (722). gâyatrî.

Prá svânấso ráthâ ivấrvanto ná çravasyávaḥ | sómâso râyé akramuḥ ‖ 1 ‖ hinvânấso ráthâ iva dadhanviré gábhastyoḥ | bhárâsaḥ kâríṇâm iva ‖ 2 ‖ rấjâno ná práçastibhiḥ sómâso góbhir añjate | yajnó ná saptá dhâṭŕíbhiḥ ‖ 3 ‖ pári suvânấsa índavo mádâya barháṇâ girấ | sutấ arshanti dhấrayâ ‖ 4 ‖ âpânấso vivásvato jánanta usháso bhágam | sŭ́râ áṇvaṃ ví tanvate ‖ 5 ‖ 34 ‖

ápa dvấrâ matînấm pratnấ ṛiṇvanti kârávaḥ | vṛíshṇo hárasa âyávaḥ ‖ 6 ‖ samîcînấsa àsate hótâraḥ saptájâmayaḥ | padám ékasya pípratah ‖ 7 ‖ nấbhâ nấbhiṃ na ấ dade cákshuç cit sŭ́rye sácâ | kavér ápatyam ấ duhe ‖ 8 ‖ abhí priyấ divás padám adhvaryúbhir gúhâ hitám | sŭ́raḥ paçyati cákshasâ ‖ 9 ‖ 35 ‖

11 (723). gâyatrî.

Úpâsmai gâyatâ naraḥ pávamânâyéndave | abhí devấñ

9, 3 jâté *iti*. mahĭ *iti* ṛita-vṛídhâ. 4 vavṛidhúḥ. 7 áva. 8 nú. sâdhaya. rocaya. 9 sána. — 10, 1 iva árvantaḥ. 6 hárase. — 11, 1 úpa asmai gâyata. pávamânâya índave.

Digitized by Google

iyakshate || 1 || abhí te mádhunâ páyó 'tharvâṇo açiçrayuḥ | devâṃ devắya devayú || 2 || sá naḥ pavasva çáṃ gáve çáṃ jánâya çám árvate | çáṃ râjann óshadhîbhyaḥ || 3 || babhráve nú svátavase 'ruṇắya divispríçe | sómâya gâthám arcata || 4 || hástacyutebhir ádribhiḥ sutáṃ sómam punîtana | mádhâv ấ dhâvatâ mádhu || 5 || 36 ||

námaséd úpa sîdata dadhnéd abhí çrîṇîtana | índum índre dadhâtana || 6 || amitrahắ vícarshaṇiḥ pávasva soma çáṃ gáve | devébhyo anukâmakṛít || 7 || índrâya soma pắtave mádâya pári shicyase | manaççín mánasas pátiḥ || 8 || pávamâna suvîryaṃ rayíṃ soma rirîhi naḥ | índav índreṇa no yujắ || 9 || 37 ||

12 (724). gâyatri.

Sómâ asṛigram índavaḥ sutắ ṛitásya sắdane | índrâya mádhumattamâḥ || 1 || abhí víprâ anûshata gắvo vatsáṃ ná mâtáraḥ | índraṃ sómasya pîtáye || 2 || madacyút ksheti sắdane síndhur ùrmắ vipaççít | sómo gaurî ádhi çritắḥ || 3 || divó nắbhâ vicakshaṇó 'vyo vắre mahîyate | sómo yáḥ sukrátuḥ kavíḥ || 4 || yáḥ sómaḥ kaláçeshv ấñ antáḥ pavítra ấhitaḥ | tám índuḥ pári shasvaje || 5 || 38 ||

prá vắcam índur ishyati samudrásyắdhi vishṭápi | jínvan kóçam madhuççútam || 6 || nítyastotro vánaspátir dhînắm antáḥ sabardúghaḥ | hinvánó mắnushâ yugắ || 7 || abhí priyắ divás padắ sómo hinvánó arshati | víprasya dhắrayâ kavíḥ || 8 || ấ pavamâna dhâraya rayíṃ sahásravarcasam | asmé indo svâbhúvam || 9 || 39 ||

Saptamo 'dhyâyaḥ.

11, 2 páyaḥ átharvâṇaḥ. 5 dhâvata. 6 námasâ ít. dadhnắ ít. 8 sicyase. manaḥ-cít. 9 índo *iti*. — 12, 1. 3 sádane. 3 gaurî *iti*. 4 ávyaḥ. 5 ấ. pavítre. sasvaje. 6 samudrásya ádhi. 7 sabaḥ-dúghaḥ. 9 asmé *iti* indo *iti* su-âbhúvam.

Digitized by Google

13 (725). gâyatrî.

Sómaḥ punânó arshati sahásradhâro átyaviḥ | vâyór índrasya nishkṛitám ‖ 1 ‖ pávamânam avasyavo vípram abhí prá gâyata | sushvâṇáṃ devávîtaye ‖ 2 ‖ pávante vâjasâtaye sómâḥ sahásrapâjasaḥ | gṛiṇânâ devávîtaye ‖ 3 ‖ utá no vâjasâtaye pávasva bṛihatîr íshaḥ | dyumád indo suvîryam ‖ 4 ‖ té naḥ sahasríṇaṃ rayím pávantâm â suvîryam | suvânâ devâsa índavaḥ ‖ 5 ‖ 1 ‖

átyâ hiyânâ ná hetṛíbhir ásṛigraṃ vâjasâtaye | ví váram ávyam âçávaḥ ‖ 6 ‖ vâçrâ arshantîndavo 'bhí vatsáṃ ná dhenávaḥ | dadhanviré gábhastyoḥ ‖ 7 ‖ júshṭa índrâya matsaráḥ pávamâna kánikradat | víçvâ ápa dvísho jahi ‖ 8 ‖ apaghnánto árâvṇaḥ pávamânâḥ svardṛíçaḥ | yónâv ṛitásya sîdata ‖ 9 ‖ 2 ‖

14 (726). gâyatrî.

Pári prâsishyadat kavíḥ síndhor ûrmâv ádhi çritáḥ | kârám bíbhrat puruspṛíham ‖ 1 ‖ girâ yádî sábandhavaḥ páñca vrâtâ apasyávaḥ | parishkṛiṇvánti dharṇasím ‖ 2 ‖ âd asya çushmíṇo ráse víçve devâ amatsata | yádî góbhir vasâyáte ‖ 3 ‖ niriṇánó ví dhâvati jáhac cháryâṇi tâṇvâ | átrâ sáṃ jighnate yujâ ‖ 4 ‖ naptîbhir yó vivásvataḥ çubhró ná mâmṛijé yúvâ | gâḥ kṛiṇvánó ná nirṇíjam ‖ 5 ‖ 3 ‖

áti çrîtî tiraççátâ gavyâ jigâty áṇvyâ | vagnúm iyarti yáṃ vidé ‖ 6 ‖ abhí kshípaḥ sám agmata marjáyantîr ishás pátim | pṛishṭhâ gribhṇata vâjínaḥ ‖ 7 ‖ pári divyâni mármṛiçad víçvâni soma pârthivâ | vásûni yâhy asmayúḥ ‖ 8 ‖ 4 ‖

13, 1 áti-aviḥ. 2 susvânám. 3 gṛiṇânâḥ. 5 suvânâḥ. 6 átyâḥ hiyânâḥ. 7 arshanti índavaḥ. — 14, 1 prá asisyadat. 2 yádi. pari-kṛiṇvánti. 3 yádi. 4 jáhat çáryâṇi. átra. 5 mamṛijé.

Digitized by Google

15 (727). gâyatri.

Eshá dhiyâ yâty áṇvyâ çûro ráthebhir âçúbhiḥ | gáchann índrasya nishkṛitám ‖ 1 ‖ eshá purû dhiyâyate bṛihaté devátâtaye | yátrâmṛitâsa âsate ‖ 2 ‖ eshá hitó ví nîyate 'ntáḥ çubhrâvatâ pathâ | yádî tuñjánti bhûrṇayaḥ ‖ 3 ‖ eshá çṛiṅgâṇi dódhuvac chiçíte yûthyò vṛishâ | nṛimṇâ dádhâna ójasâ ‖ 4 ‖ eshá rukmíbhir îyate vâjî çubhrébhir aṅçúbhiḥ | pátiḥ síndhûnâm bhávan ‖ 5 ‖ eshá vásûni pibdanâ párushâ yayivâñ áti | áva çádeshu gachati ‖ 6 ‖ etám mṛijanti márjyam úpa dróṇeshv âyávaḥ | pracakrâṇám mahîr íshaḥ ‖ 7 ‖ etám u tyám dáça kshípo mṛijánti saptá dhîtáyaḥ | svâyudhám madíntamam ‖ 8 ‖ 5 ‖

16 (728). gâyatri.

Prá te sotâra oṇyò rásam mádâya ghṛíshvaye | sárgo ná takty étaçaḥ ‖ 1 ‖ krátvâ dákshasya rathyàm apó vásânam ándhasâ | goshâm áṇveshu saçcima ‖ 2 ‖ ánaptam apsú dushṭáram sómam pavítra â sṛija | punîhîndrâya pâtave ‖ 3 ‖ prá punânásya cétasâ sómaḥ pavítre arshati | krátvâ sadhástham âsadat ‖ 4 ‖ prá tvâ námobhir índava índra sómâ asṛikshata | mahé bhárâya kârínaḥ ‖ 5 ‖ punânó rûpé avyáye víçvâ árshann abhí çríyaḥ | çûro ná góshu tishṭhati ‖ 6 ‖ divó ná sânu pipyúshî dhârâ sutásya vedhásaḥ | vṛithâ pavítre arshati ‖ 7 ‖ tvâm soma vipaçcítam tánâ punâná âyúshu | ávyo vâram ví dhâvasi ‖ 8 ‖ 6 ‖

17 (729). gâyatri.

Prá nimnéneva síndhavo ghnánto vṛitrâṇi bhûrṇayaḥ |

15, 2 purú. yátra amṛitâsaḥ. 3 çubhrá-vatâ. yádi. 4 dódhuvat çíçite. 8 su-âyudhám. — 16, 1 oṇyòḥ. 2 go-sâm. 3 pavítre. punihí índrâya. 4 ṝ asadat. — 17, 1 nimnéna-iva.

Digitized by Google

sómâ asṛigram âçávaḥ ‖ 1 ‖ abhí suvânâsa índavo vṛishṭáyaḥ pṛithivîm iva | índraṃ sómâso aksharan ‖ 2 ‖ átyûrmir matsaró mádaḥ sómaḥ pavítre arshati | vighnán rákshâṅsi devayúḥ ‖ 3 ‖ ấ kaláçeshu dhâvati pavítre pári shicyate | ukthaír yajnéshu vardhate ‖ 4 ‖ áti trî soma rocanâ róhan ná bhrâjase dívam | ishṇánt sûryaṃ ná codayaḥ ‖ 5 ‖ abhí víprâ anûshata mûrdhán yajnásya kâráva | dádhânâç cákshasi priyám ‖ 6 ‖ tám u tvâ vâjínaṃ náro dhîbhír víprâ avasyávaḥ | mṛijánti devátâtaye ‖ 7 ‖ mádhor dhấrâm ánu kshara tîvráḥ sadhástham ấsadaḥ | cấrur ṛitấya pîtáye ‖ 8 ‖ 7 ‖

18 (730). gâyatrî.

Pári suvânó girishṭhấḥ pavítre sómo akshâḥ | mádeshu sarvadhấ asi ‖ 1 ‖ tváṃ vípras tváṃ kavír mádhu prá jâtám ándhasaḥ | mádeshu — ‖ 2 ‖ táva víçve sajóshaso devấsaḥ pîtím âçata | mádeshu — ‖ 3 ‖ ấ yó víçvâni vấryâ vásûni hástayor dadhé | mádeshu — ‖ 4 ‖ yá imé ródasî mahî sám mâtáreva dóhate | mádeshu — ‖ 5 ‖ pári yó ródasî ubhé sadyó vấjebhir árshati | mádeshu — ‖ 6 ‖ sá çushmî kaláçeshv ấ punânó acikradat | mádeshu — ‖ 7 ‖ 8 ‖

19 (731). gâyatrî.

Yát soma citrám ukthyàṃ divyám pấrthivaṃ vásu | tán naḥ punâná ấ bhara ‖ 1 ‖ yuvám hí sthâḥ svàrpatî índraç ca soma gópatî | îçânâ pipyataṃ dhíyaḥ ‖ 2 ‖ vṛishâ punâná âyúshu stanáyann ádhi barhíshi | háriḥ sán yónim ấsadat

---

17, 3 áti-ûrmiḥ. 4 sicyate. 8 ấ asadaḥ. — 18, 1 giri-sthấḥ. akshâr *iti*. 5 imé-ródasî-mahî *iti*. mâtárâ-iva. 6 ródasî-ubhé *iti*. — 19, 1 tát. 2 svàḥpatî *iti* svàḥ-patî. 3 ấ asadat.

Digitized by Google

‖ 3 ‖ ávâvaçanta dhîtáyo vṛishabhásyâdhi rétasi | sûnór vatsásya mâtáraḥ ‖ 4 ‖ kuvíd vṛishaṇyántîbhyaḥ punánó gárbham âdádhat | yắḥ çukráṃ duhaté páyaḥ ‖ 5 ‖ úpa çikshâpatasthúsho bhiyásam ắ dhehi çátrushu | pávamâna vidắ rayím ‖ 6 ‖ ní çátroḥ soma vṛíshṇyaṃ ní çúshmaṃ ní váyas tira | dûré vâ sató ánti vâ ‖ 7 ‖ 9 ‖

20 (732). gâyatri.

Prá kavír devávîtayé 'vyo vắrebhir arshati | sâhvắn víçvâ abhí spṛídhaḥ ‖ 1 ‖ sá hí shmâ jaritṛíbhya ắ vắjaṃ gómantam ínvati | pávamânaḥ sahasríṇam ‖ 2 ‖ pári víçvâni cétasâ mṛiçáse pávase matî́ | sá naḥ soma çrávo vidaḥ ‖ 3 ‖ abhy àrsha bṛihád yáço maghávadbhyo dhruváṃ rayím | íshaṃ stotṛíbhya ắ bhara ‖ 4 ‖ tváṃ rắjeva suvrató gíraḥ somắ viveçitha | punánó vahne adbhuta ‖ 5 ‖ sá váhnir apsú dushṭáro mṛijyámâno gábhastyoḥ | sómaç camū́shu sîdati ‖ 6 ‖ krîḷúr makhó ná manhayúḥ pavítraṃ soma gachasi | dádhat stotré suvī́ryam ‖ 7 ‖ 10 ‖

21 (733). gâyatri.

Eté dhâvantī́ndavaḥ sómâ índrâya ghṛíshvayaḥ | matsarắsaḥ svarvídaḥ ‖ 1 ‖ pravṛiṇvánto abhiyújaḥ súshvaye varivovídaḥ | svayáṃ stotré vayaskṛítaḥ ‖ 2 ‖ vṛíthâ krī́ḷanta índavaḥ sadhástham abhy ékam ít | síndhor ùrmắ vy àksharan ‖ 3 ‖ eté víçvâni vắryâ pávamânâsa âçata | hitắ ná sáptayo ráthe ‖ 4 ‖ ắsmin piçáṅgam indavo dádhâtâ venám âdíçe | yó asmábhyam árâvâ ‖ 5 ‖ ṛibhúr ná ráthyaṃ ná-

---

19, 4 vṛishabhásya ádhi. 5 â-dádhat. 6 çiksha apa-tasthúshaḥ. vidắḥ. — 20, 1 devá-vítaye ávyaḥ. sahvắn. 2 sma. 4 abhí arsha. 5 rắjâ-iva. soma ắ. — 21, 1 dhâvanti índavaḥ. 3 abhí ví aksharan. 4 hitắḥ. 5 ắ asmin. dádhâta.

Digitized by Google

vaṃ dádhâtâ kétam âdíçe | çukrâḥ pavadhvam árṇasâ ‖ 6 ‖ etá u tyé avîvaçan kâshṭhâṃ vâjíno akrata | satáḥ prâsâvishur matím ‖ 7 ‖ 11 ‖

22 (734). gâyatrî.

Eté sómâsa âçávo ráthâ iva prá vâjínaḥ | sárgâḥ sṛishṭâ aheshata ‖ 1 ‖ eté vâtâ ivorávaḥ parjányasyeva vṛishṭáyaḥ | agnér iva bhramâ vṛithâ ‖ 2 ‖ eté pûtâ vipaççítaḥ sómâso dádhyâçiraḥ | vipâ vy ânaçur dhíyaḥ ‖ 3 ‖ eté mṛishṭâ ámartyâḥ sasṛivâṅso ná çaçramuḥ | íyakshantaḥ pathó rájaḥ ‖ 4 ‖ eté pṛishṭhâni ródasor viprayánto vy ânaçuḥ | utédám uttamáṃ rájaḥ ‖ 5 ‖ tántuṃ tanvânám uttamám ánu pravâta âçata | utédám uttamâyyam ‖ 6 ‖ tváṃ soma paṇíbhya â vásu gávyâni dhârayaḥ | tatáṃ tántum acikradaḥ ‖ 7 ‖ 12 ‖

23 (735). gâyatrî.

Sómâ asṛigram âçávo mádhor mádasya dhârayâ | abhí víçvâni kâvyâ ‖ 1 ‖ ánu pratnâsa âyávaḥ padáṃ návîyo akramuḥ | rucé jananta sûryam ‖ 2 ‖ â pavamâna no bharâryó ádâçusho gáyam | kṛidhí prajâvatîr íshaḥ ‖ 3 ‖ abhí sómâsa âyávaḥ pávante mádyam mádam | abhí kóçam madhuçcútam ‖ 4 ‖ sómo arshati dharṇasír dádhâna indriyáṃ rásam | suvîro abhiçastipâḥ ‖ 5 ‖ índrâya soma pavase devébhyaḥ sadhamâdyaḥ | índo vâjaṃ sishâsasi ‖ 6 ‖ asyá pîtvâ mádânâm índro vṛitrâṇy apratí | jaghâna jaghánac ca nú ‖ 7 ‖ 13 ‖

21, 6 dádhâta. jányasya-iva. bhramâḥ. ânaçuḥ utá idám. 7 jaghánat.

7 eté. prá asâvishuḥ. — 22, 2 iva urávaḥ parjányasya-iva. bhramâḥ. 3 pûtâḥ. ví ânaçuḥ. 5 vi-prayántaḥ ví ânaçuḥ utá idám uttamâyyam. — 23, 3 bhara aryâḥ.

Digitized by Google

24 (736). gâyatrî.

Prá sómâso adhanvishuḥ pávamânâsa índavaḥ | çrîṇânâ apsú mṛiñjata || 1 || abhí gávo adhanvishur ấpo ná pravátâ yatîḥ | punânấ índram âçata || 2 || prá pavamâna dhanvasi sóméndrâya pấtave | nṛíbhir yató ví nîyase || 3 || tvám soma nṛimấdanaḥ pávasva carshaṇîsâhe | sásnir yó anumấdyaḥ || 4 || índo yád ádribhiḥ sutáḥ pavítram paridhấvasi | áram índrasya dhấmne || 5 || pávasva vṛitrahantamokthébhir anumấdyaḥ | çúciḥ pâvakó ádbhutaḥ || 6 || çúciḥ pâvaká ucyate sómaḥ sutásya mádhvaḥ | devâvîr aghaçaṅsahấ || 7 || 14 ||

Prathamo 'nuvâkaḥ.

25 (737). gâyatrî.

Pávasva dakshasấdhano devébhyaḥ pîtáye hare | marúdbhyo vâyáve mádaḥ || 1 || pávamâna dhiyấ hitò 'bhí yónim kánikradat | dhármaṇâ vâyúm ấ viça || 2 || sấm devaíḥ çobhate vṛíshâ kavír yónâv ádhi priyáḥ | vṛitrahấ devavîtamaḥ || 3 || víçvâ rûpấṇy âviçán punânó yâti haryatáḥ | yátrâmṛítâsa ấsate || 4 || arushó janáyan gíraḥ sómaḥ pavata âyushák | índraṃ gáchan kavíkratuḥ || 5 || ấ pavasva madintama pavítraṃ dhấrayâ kave | arkásya yónim âsádam || 6 || 15 ||

26 (738). gâyatrî.

Tám amṛikshanta vâjínam upásthe áditer ádhi | víprâso áṇvyâ dhiyấ || 1 || tám gávo abhy ànûshata sahásradhâram ákshitam | índuṃ dhartấram ấ diváḥ || 2 || tám vedhấm

---

24, 3 sóma índrâya. 4 carshaṇi-sâhe. 6 vṛitrahan-tama ukthébhiḥ. 7 deva-avîḥ. — 25, 2 hitáḥ abhí. 4 yátra amṛítâsaḥ. 5 pavate. — 26, 2 abhí anûshata.

medháyâhyan pávamânam ádhi dyávi | dhraṇasím bhŭridhâyasam || 3 || tám ahyan bhuríjor dhiyấ saṃvásânaṃ vivásvataḥ | pátiṃ vâcó ádâbhyam || 4 || táṃ sấnâv ádhi jâmáyo háriṃ hinvanty ádribhiḥ | haryatám bhŭricakshasam || 5 || táṃ tvâ hinvanti vedhásaḥ pávamâna girâvṛídham | índav índrâya matsarám || 6 || 16 ||

27 (739). gâyatri.

Eshá kavír abhíshṭutaḥ pavítre ádhi toçate | punânó ghnánn ápa srídhaḥ || 1 || eshá índrâya vâyáve svarjít pári shicyate | pavítre dakshasấdhanaḥ || 2 || eshá nṛíbhir ví nîyate divó mûrdhấ vṛíshâ sutáḥ | sómo váneshu viçvavít || 3 || eshá gavyúr acikradat pávamâno hiraṇyayúḥ | índuḥ satrâjíd ástṛitaḥ || 4 || eshá sŭryeṇa hâsate pávamâno ádhi dyávi | pavítre matsaró mádaḥ || 5 || eshá çushmy àsishyadad antárikshe vṛíshâ háriḥ | punâná índur índram ấ || 6 || 17 ||

28 (740). gâyatrí.

Eshá vâjĭ hitó nṛíbhir viçvavín mánasas pátiḥ | ávyo vấraṃ ví dhâvati || 1 || eshá pavítre aksharat sómo devébhyaḥ sutáḥ | víçvâ dhấmâny âviçán || 2 || eshá devấḥ çubhâyaté 'dhi yónâv ámartyaḥ | vṛitrahấ devavĭtamaḥ || 3 || eshá vṛíshâ kánikradad daçábhir jâmíbhir yatáḥ | abhí dróṇâni dhâvati || 4 || eshá sŭryam arocayat pávamâno vícarshaṇiḥ | víçvâ dhấmâni viçvavít || 5 || eshá çushmy ádâbhyaḥ sómaḥ punânó arshati | devâvĭr aghaçaṅsahấ || 6 || 18 ||

26, 3 medháyâ ahyan. 6 girâ-vṛídham índo *iti*. — 27, 2 sicyate. 6 çushmĭ asisyadat. — 28, 1 viçva-vít. 3 çubhâyate ádhi. 6 çushmĭ deva-avĭḥ.

Digitized by Google

29 (741). gâyatri.

Prâsya dhârâ aksharan vṛishṇaḥ sutásyaújasâ | devâñ ánu prabhûshataḥ || 1 || sáptim mṛijanti vedháso gṛiṇántaḥ kârávo girâ | jyótir jajnânám ukthyàm || 2 || sushâhâ soma tâni te punânâya prabhûvaso | várdhâ samudrám ukthyàm || 3 || víçvâ vásûni saṃjáyan pávasva soma dhârayâ | inú dvéshâṅsi sadhryàk || 4 || rákshâ sú no árarushaḥ svanât samasya kásya cit | nidó yátra mumucmáhe || 5 || éndo pârthivaṃ rayíṃ divyám pavasva dhârayâ | dyumántaṃ çúshmam â bhara || 6 || 19 ||

30 (742). gâyatri.

Prá dhârâ asya çushmíṇo vṛithâ pavítre aksharan | punánó vâcam ishyati || 1 || índur hiyânáḥ sotṛíbhir mṛijyámânaḥ kánikradat | íyarti vagnúm indriyám || 2 || â naḥ çúshmaṃ nṛishâhyaṃ vîrávantam puruspṛíham | pávasva soma dhârayâ || 3 || prá sómo áti dhârayâ pávamâno asishyadat | abhí dróṇâny âsádam || 4 || apsú tvâ mádhumattamaṃ háriṃ hinvanty ádribhiḥ | índav índrâya pîtáye || 5 || sunótâ mádhumattamaṃ sómam índrâya vajríṇe | câruṃ çárdhâya matsarám || 6 || 20 ||

31 (743). gâyatri.

Prá sómâsaḥ svâdhyàḥ pávamânâso akramuḥ | rayíṃ kṛiṇvanti cétanam || 1 || divás pṛithivyâ ádhi bhávendo dyumnavárdhanaḥ | bhávâ vâjânâm pátiḥ || 2 || túbhyaṃ vâtâ abhipríyas túbhyam arshanti síndhavaḥ | sóma várdhanti te

---

29, 1 prá asya. sutásya ójasâ. 3 su-sáhâ. prabhuvaso *iti* prabhu-vaso várdha. 5 ráksha. 6 â indo *iti*. — 30, 3 nṛi-sáhyam. 5 índo *iti*. 6 sunóta. — 31, 1 su-ádhyàḥ. 2 bháva indo *iti*. bháva. 3 abhi-príyaḥ.

Digitized by Google

máhaḥ ‖ 3 ‖ ā́ pyâyasva sám etu te viçvátaḥ soma vṛ́shṇyam | bhávâ vā́jasya saṃgathé ‖ 4 ‖ túbhyam gā́vo ghṛitám páyo bábhro duduhré ákshitam | várshishṭhe ádhi sā́navi ‖ 5 ‖ svâyudhásya te sató bhúvanasya pate vayám | índo sakhitvám uçmasi ‖ 6 ‖ 21 ‖

32 (744). gâyatri.

Prá sómâso madacyútaḥ çrávase no maghónaḥ | sutā́ vidáthe akramuḥ ‖ 1 ‖ ā́d ím tritásya yóshaṇo háriṃ hinvanty ádribhiḥ | índum índrâya pītáye ‖ 2 ‖ ā́d ím haṅsó yáthâ gaṇáṃ víçvasyâvîvaçan matím | átyo ná góbhir ajyate ‖ 3 ‖ ubhé somâvacā́kaçan mṛigó ná taktó arshasi | sī́dann ṛitásya yónim ā́ ‖ 4 ‖ abhí gā́vo anûshata yóshâ jârám iva priyám | ágann âjím yáthâ hitám ‖ 5 ‖ asmé dhehi dyumád yáço maghávadbhyaç ca máhyaṃ ca | saním medhā́m utá çrávaḥ ‖ 6 ‖ 22 ‖

33 (745). gâyatri.

Prá sómâso vipaçcíto 'pā́m ná yanty ûrmáyaḥ | vánâni mahishā́ iva ‖ 1 ‖ abhí dróṇâni babhrávaḥ çukrā́ ṛitásya dhā́rayâ | vā́jaṃ gómantam aksharan ‖ 2 ‖ sutā́ índrâya vâyáve váruṇâya marúdbhyaḥ | sómâ arshanti víshṇave ‖ 3 ‖ tisró vā́ca úd îrate gā́vo mimanti dhenávaḥ | hárir eti kánikradat ‖ 4 ‖ abhí bráhmîr anûshata yahvī́r ṛitásya mātáraḥ | marmṛijyánte diváḥ çíçum ‖ 5 ‖ râyáḥ samudrā́ñç catúro 'smábhyaṃ soma viçvátaḥ | ā́ pavasva sahasríṇaḥ ‖ 6 ‖ 23 ‖

34 (746). gâyatri.

Prá suvânó dhā́rayâ tánéndur hinvânó arshati | rujád

31, 4 = 91, 16. 5 bábhro *iti*. — 32, 1 sutā́ḥ. 3 víçvasya avîvaçat. 4 ubhé *iti* soma ava-cā́kaçat. — 34, 1 tánâ índuḥ.

Digitized by Google

dṛiḷhā́ vy ójasâ ‖ 1 ‖ sutá índrâya vâyáve váruṇâya marúdbhyaḥ | sómo arshati víshṇave ‖ 2 ‖ vṛíshâṇaṃ vṛíshabhir yatáṃ sunvánti sómam ádribhiḥ | duhánti çákmanâ páyaḥ ‖ 3 ‖ bhúvat tritásya márjyo bhúvad índrâya matsaráḥ | sáṃ rûpaír ajyate háriḥ ‖ 4 ‖ abhī́m ṛitásya vishṭápaṃ duhaté pṛíçnimâtaraḥ | cā́ru priyátamaṃ havíḥ ‖ 5 ‖ sám enam áhrutâ imā́ gíro arshanti sasrútaḥ | dhenúr vâçró avîvaçat ‖ 6 ‖ 24 ‖

35 (747). gâyatrî.

Ā́ naḥ pavasva dhā́rayâ pávamâna rayím pṛithúm | yáyâ jyótir vidā́si naḥ ‖ 1 ‖ índo samudramî́ṅkhaya pávasva viçvamejaya | râyó dhartā́ na ójasâ ‖ 2 ‖ tváyâ vîréṇa vîravo 'bhí shyâma pṛitanyatáḥ | kshárâ ṇo abhí vā́ryam ‖ 3 ‖ prá vā́jam índur ishyati síshâsan vâjasā́ ṛíshiḥ | vratā́ vidânā́ ā́yudhâ ‖ 4 ‖ táṃ gîrbhír vâcamî́ṅkhayám punânáṃ vâsayâmasi | sómaṃ jánasya gópatim ‖ 5 ‖ víçvo yásya vraté jáno dâdhā́ra dhármaṇas páteḥ | punânásya prabhúvasoḥ ‖ 6 ‖ 25 ‖

36 (748). gâyatrî.

Ásarji ráthyo yathâ pavítre camvòḥ sutáḥ | kā́rshman vā́jī́ ny àkramīt ‖ 1 ‖ sá váhniḥ soma jāgṛiviḥ pávasva devavī́r áti | abhí kóçam madhuçcútam ‖ 2 ‖ sá no jyótîñshi pûrvya pávamâna ví rocaya | krátve dákshâya no hinu ‖ 3 ‖ çumbhámâna ṛitâyúbhir mṛijyámâno gábhastyoḥ | pávate vā́re avyáye ‖ 4 ‖ sá víçvâ dâçúshe vásu sómo divyā́ni

---

34, 1 ví. 5 abhí ím. 6 imā́ḥ. — 35, 2 samudram-îṅkhaya. viçvam-ejaya. 3 vîra-vaḥ abhí syâma. kshára naḥ. 5 vâcam-îṅkhayám. 6 prabhú-vasoḥ. — 36, 1 ní akramīt.

Digitized by Google

pārthivâ | pávatâm āntárikshyâ || 5 || ā́ divás pṛishṭhám açvayúr gavyayúḥ soma rohasi | vîrayúḥ çavasas pate || 6 || 26 ||

37 (749). gâyatri.

Sá sutáḥ pîtáye vṛishâ sómaḥ pavítre arshati | vighnán rákshâṅsi devayúḥ || 1 || sá pavítre vicakshaṇó hárir arshati dharṇasíḥ | abhí yóniṃ kánikradat || 2 || sá vâjī́ rocaṇā́ diváḥ pávamâno ví dhâvati | rakshohā́ vā́ram avyáyam || 3 || sá tritásyā́dhi sā́navi pávamâno arocayat | jâmíbhiḥ sū́ryaṃ sahá || 4 || sá vṛitrahā́ vṛishâ sutó varivovíd ádâbhyaḥ | sómo vā́jam ivâsarat || 5 || sá deváḥ kavíneshitò 'bhí dróṇâni dhâvati | índur índrâya maṅhánâ || 6 || 27 ||

38 (750). gâyatri.

Eshá u syá vṛishâ ráthó 'vyo vā́rebhir arshati | gáchan vā́jaṃ sahasríṇam || 1 || etáṃ tritásya yóshaṇo háriṃ hinvanty ádribhiḥ | índum índrâya pîtáye || 2 || etáṃ tyáṃ hariío dáça marmṛijyánte apasyúvaḥ | yā́bhir mádâya çúmbhate || 3 || eshá syá mā́nushîshv ā́ çyenó ná vikshú sîdati | gáchañ jâró ná yoshítam || 4 || eshá syá mádyo rásó 'va cashṭe diváḥ çíçuḥ | yá índur vā́ram āviçat || 5 || eshá syá pîtáye sutó hárir arshati dharṇasíḥ | krándan yónim abhí priyám || 6 || 28 ||

39 (751). gâyatri.

Âçúr arsha bṛihanmate pári priyéṇa dhā́mnâ | yátra

36, 5 ā́ antárikshyâ. — 37, 4 tritásya ádhi. 5 iva asarat. 6 kavínâ ishitáḥ abhí. — 38, 1 ráthaḥ ávyaḥ. 5 rásaḥ áva. ā́ āviçat. — 39, 1 bṛihat-mate.

Digitized by Google

devā íti brávan ‖ 1 ‖ parishkṛiṇvánn ánishkṛitaṃ jánāya yâtáyann íshaḥ | vṛishṭíṃ diváḥ pári srava ‖ 2 ‖ sutá eti pavítra ā́ tvíshiṃ dádhāna ójasā | vicákshāṇo virocáyan ‖ 3 ‖ ayáṃ sá yó divás pári raghuyā́mā pavítra ā́ | síndhor ūrmā́ vy áksharat ‖ 4 ‖ âvívâsan parâváto átho arvâvátaḥ sutáḥ | índrâya sicyate mádhu ‖ 5 ‖ samîcînā́ anūshata háriṃ hinvanty ádribhiḥ | yónāv ṛitásya sîdata ‖ 6 ‖ 29 ‖

40 (752). gâyatrî.

Punānó akramîd abhí víçvā mṛídho vícarshaṇiḥ | çumbhánti vípraṃ dhîtíbhiḥ ‖ 1 ‖ ā́ yónim aruṇó ruhad gámad índraṃ vṛishā́ sutáḥ | dhruvé sádasi sîdati ‖ 2 ‖ nú no rayím mahā́m indo 'smábhyaṃ soma viçvátaḥ | ā́ pavasva sahasríṇam ‖ 3 ‖ víçvā soma pavamāna dyumnā́nîndav ā́ bhara | vidā́ḥ sahasríṇîr íshaḥ ‖ 4 ‖ sá naḥ punāná ā́ bhara rayíṃ stotré suvī́ryam | jaritúr vardhayā́ gíraḥ ‖ 5 ‖ punāná indav ā́ bhara sóma dvibárhasaṃ rayím | vṛíshann indo na ukthyàm ‖ 6 ‖ 30 ‖

41 (753). gâyatrî.

Prá yé gā́vo ná bhū́ṛṇayas tveshā́ ayā́so ákramuḥ | ghnántaḥ kṛishṇā́m ápa tvácam ‖ 1 ‖ suvitásya manāmahé 'ti sétuṃ durāvyàm | sāhvā́ṅso dásyum avratám ‖ 2 ‖ çriṇvé vṛishṭér iva svanáḥ pávamānasya çushmíṇaḥ | cáranti vidyúto diví ‖ 3 ‖ ā́ pavasva mahī́m íshaṃ gómad indo híraṇyavat | áçvāvad vā́javat sutáḥ ‖ 4 ‖ sá pavasva vicarshaṇa ā́ mahī́ ródasî pṛiṇa | ushā́ḥ sū́ryo ná raçmíbhiḥ ‖ 5 ‖ pári

---

39, 2 pari-kṛiṇván. 3. 4 pavítre. 4 ví. 5 átho *iti*. — 40, 1 víçvāḥ. 3 nú. indo *iti*. 4 dyumnáni indo *iti*. 5 var dhaya. 6 indo *iti*. — 41, 2 manāmahe áti. duḥ-āvyàm sahvā́ṅsaḥ. 4 áçva-vat. 5 vi-carshaṇe. mahī́-ródasî *iti*.

Digitized by Google

ṇaḥ çarmayántyâ dhârayâ soma viçvátaḥ | sárâ raséva vishṭápam ‖ 6 ‖ 31 ‖

42 (754). gâyatrî.

Janáyan rocanâ divó janáyann apsú sûryam | vásâno gâ apó háriḥ ‖ 1 ‖ eshá pratnéna mánmanâ devó devébhyas pári | dhârayâ pavate sutáḥ ‖ 2 ‖ vâvṛidhânâya tûrvaye pávante vâjasâtaye | sómâḥ sahásrapâjasaḥ ‖ 3 ‖ duhânáḥ pratnám ít páyaḥ pavítre pári shicyate | krándan devân ajîjanat ‖ 4 ‖ abhí víçvâni vâryâbhí devân ṛitâvṛídhaḥ | sómaḥ punânó arshati ‖ 5 ‖ góman naḥ soma vîrávad áçvâvad vâjavat sutáḥ | pávasva bṛihatîr íshaḥ ‖ 6 ‖ 32 ‖

43 (755). gâyatrî.

Yó átya iva mṛijyáte góbhir mádâya haryatáḥ | tám gîrbhír vâsayâmasi ‖ 1 ‖ tám no víçvâ avasyúvo gíraḥ çumbhanti pûrváthâ | índum índrâya pîtáye ‖ 2 ‖ punânó yâti haryatáḥ sómo gîrbhíḥ párishkṛitaḥ | víprasya médhyâtitheḥ ‖ 3 ‖ pávamâna vidâ rayím asmábhyam soma suçríyam | índo sahásravarcasam ‖ 4 ‖ índur átyo ná vâjasṛít kánikranti pavítra â | yád ákshâr áti devayúḥ ‖ 5 ‖ pávasva vâjasâtaye víprasya gṛiṇató vṛidhé | sóma râsva suvîryam ‖ 6 ‖ 33 ‖

Ashṭamo 'dhyâyaḥ.

SHASHṬHO 'SHṬAKAḤ.

41, 6 naḥ. sara rasá-iva. — 42, 4 sicyate. 5 vâryâ abhí. 6 gó -mat. — 43, 3 pári-kṛitaḥ. 4 vidâḥ. 6 pavítre.

Digitized by Google

44 (756). gâyatri.

Prá ṇa indo mahé táne ûrmíṃ ná bíbhrad arshasi | abhí devắñ ayắsyaḥ || 1 || matî́ jushṭó dhiyắ hitáḥ sómo hinve parâváti | víprasya dhắrayâ kavíḥ || 2 || ayáṃ devéshu jắgṛiviḥ sutá eti pavítra ấ | sómo yâti vícarshaṇiḥ || 3 || sá naḥ pavasva vâjayúç cakrâṇáç cắrum adhvarám | barhíshmắñ ấ vivâsati || 4 || sá no bhágâya vâyáve vípravîraḥ sadắvṛidhaḥ | sómo devéshv ấ yamat || 5 || sá no adyá vásuttaye kratuvíd gâtuvíttamaḥ | vắjaṃ jeshi çrávo bṛihát || 6 || 1 ||

45 (757). gâyatri.

Sá pavasva mádâya kắṃ ṇicákshâ devávîtaye | índav índrâya pîtáye || 1 || sá no arshâbhí dûtyàṃ tvám índrâya toçase | devắñt sákhibhya ấ váram || 2 || utá tvắm aruṇắṃ vayáṃ góbhir añjmo mádâya kám | ví no râyé dúro vṛidhi || 3 || áty û pavítram akramîd vâjî́ dhúraṃ ná yắmani | índur devéshu patyate || 4 || sám î sákhâyo asvaran váne krī́ḷantam átyavim | índuṃ nâvắ anûshata || 5 || táyâ pavasva dhắrayâ yáyâ pîtó vicákshase | índo stotré suvî́ryam || 6 || 2 ||

46 (758). gâyatri.

Ásṛigran devávîtayé 'tyâsaḥ kṛítvyâ iva | kshárantaḥ parvatâvṛídhaḥ || 1 || párishkṛitâsa índavo yósheva pítryâvatî | vâyúṃ sómâ asṛikshata || 2 || eté sómâsa índavaḥ práyasvantaḥ camū́ sutắḥ | índraṃ vardhanti kármabhiḥ || 3 ||

44, 1 naḥ. táne. 3 pavítre. — 45, 1 ṇi-cákshâḥ. índo *iti*. 2 arsha abhí. 4 ûṃ *iti*. 5 ím *iti*. áti-avim. — 46, 1 devá-vítaye átyâsaḥ. parvata-vṛídhaḥ. 2 pári-kṛitâsaḥ. yóshâ-iva pítrya-vatî. 3 camū́ *iti*.

Digitized by Google

ā́ dhâvatâ suhastyaḥ çukrā́ gṛibhṇîta manthínâ | góbhiḥ çrîṇîta matsarám ‖ 4 ‖ sá pavasva dhanaṃjaya prayantā́ rā́dhaso mahā́ḥ | asmábhyaṃ soma gâtuvít ‖ 5 ‖ etám mṛijanti márjyam pávamânaṃ dáça kshípaḥ | índrâya matsarám mádam ‖ 6 ‖ 3 ‖

47 (759). gâyatri.

Ayā́ sómaḥ sukṛityáyâ maháç cid abhy àvardhata | mandáná úd vṛishâyate ‖ 1 ‖ kṛitā́ni'd asya kártvâ cétante dasyutárhaṇâ | ṛiṇā́ ca dhṛishṇúç cayate ‖ 2 ‖ ā́t sóma indriyó ráso vájraḥ sahasrasā́ bhuvat | ukthám yád asya jā́yate ‖ 3 ‖ svayáṃ kavír vidhartári víprâya rátnam ichati | yádî marmṛijyáte dhíyaḥ ‖ 4 ‖ sishâsátû rayîṇā́ṃ vā́jeshv árvatâm iva | bháreshu jigyúshâm asi ‖ 5 ‖ 4 ‖

48 (760). gâyatri.

Táṃ tvâ nṛimṇā́ni bíbhrataṃ sadhástheshu mahó diváḥ | cā́ruṃ sukṛityáyemahe ‖ 1 ‖ sáṃvṛiktadhṛishṇum ukthyàm mahā́mahivratam mádam | çatám púro rurukshā́ṇim ‖ 2 ‖ átas tvâ rayím abhí rā́jânaṃ sukrato diváḥ | suparṇó avyathír bharat ‖ 3 ‖ víçvasmâ ít svàr dṛiçé sā́dhâraṇaṃ rajastúram | gopā́m ṛitásya vír bharat ‖ 4 ‖ ádhâ hinvâná indriyáṃ jyā́yo mahitvám ânaçe | abhishṭikṛíd vícarshaṇiḥ ‖ 5 ‖ 5 ‖

49 (761). gâyatri.

Pávasva vṛishṭím ā́ sú no 'pā́m ûrmíṃ divás pári | aya-

46, 4 dhâvata su-hastyaḥ çukrā́ḥ. — 47, 1 abhí avardhata. vṛisha-yate. 2 kṛitā́ni ít. 3 sahasra-sā́ḥ. 4 yádi. 5 sisāsátuḥ. — 48, 1 su-kṛityáyâ îmahe. 2 sáṃvṛikta-dhṛishṇum. mahā́-mahivratam. 4 víçvasmai. 5 ádha.

Digitized by Google

kshmā bṛihatīr íshaḥ ‖ 1 ‖ táyā pavasva dhārayā yáyā gāva ihāgáman | jányāsa úpa no gṛihám ‖ 2 ‖ ghṛitám pavasva dhārayā yajnéshu devavītamaḥ | asmábhyaṃ vṛishṭím ā pava ‖ 3 ‖ sá na ūrjé vy àvyáyam pavítraṃ dhāva dhārayā | devāsaḥ çṛiṇávan hí kam ‖ 4 ‖ pávamāno asishyadad rákshāṅsy apajāṅghanat | pratnavád rocáyan rúcaḥ ‖ 5 ‖ 6 ‖

50 (762). gāyatrī.

Út te çúshmāsa îrate síndhor ūrmér iva svanáḥ | vāṇásya codayā pavím ‖ 1 ‖ prasavé ta úd îrate tisró vāco makhasyúvaḥ | yád ávya éshi sānavi ‖ 2 ‖ ávyo vāre pári priyáṃ bárim hinvanty ádribhiḥ | pávamānam madhuççútam ‖ 3 ‖ ā pavasva madintama pavítraṃ dhārayā kave | arkásya yónim āsádam ‖ 4 ‖ sá pavasva madintama góbhir añjānó aktúbhiḥ | índav índrāya pītáye ‖ 5 ‖ 7 ‖

51 (763). gāyatrī.

Ádhvaryo ádribhiḥ sutáṃ sómam pavítra ā sṛija | punīhīndrāya pātave ‖ 1 ‖ diváḥ pīyūsham uttamáṃ sómam índrāya vajriṇe | sunótā mádhumattamam ‖ 2 ‖ táva tyá indo ándhaso devā mádhor vy àçnate | pávamānasya marútaḥ ‖ 3 ‖ tváṃ hí soma vardháyant sutó mādāya bhūrṇaye | vṛishant stotāram ūtáye ‖ 4 ‖ abhy àrsha vicakshaṇa pavítraṃ dhārayā sutáḥ | ápi vājam utá çrávaḥ ‖ 5 ‖ 8 ‖

52 (764). gāyatrī.

Pári dyukshāḥ sanádrayir bhárad vājaṃ no ándhasā |

49, 1 ayakshmāḥ. 2 ihá á-gāman. 4 ví avyáyam. — 50, 1 codaya. 2 te. ávye. 4 = 737, 6. 5 índo *iti*. — 51, 1 pavítre. punīhí índrāya. 2 sunóta. 3 tyé. devāḥ. ví açnate. 5 abhí arsha. — 52, 1 sanát-rayiḥ.

Digitized by Google

suvânó arsha pavítra ấ ‖ 1 ‖ táva pratnébhir ádhvabhir ávyo vấre pári priyáḥ | sahásradhâro yât tánâ ‖ 2 ‖ carúr ná yás tám îṅkhayéndo ná dấnam îṅkhaya | vadhaír vadhasnav îṅkhaya ‖ 3 ‖ ní çúshmam indav eshâm púruhûta jánânâm | yó asmấñ ádîdeçati ‖ 4 ‖ çatáṃ na inda ûtíbhiḥ sahásraṃ vâ çúcînâm | pávasva maṅhayádrayiḥ ‖ 5 ‖ 9 ‖

53 (765). gâyatri.

Út te çúshmâso asthû ráksho bhindánto adrivaḥ | nudásva yấḥ parispṛ́dhaḥ ‖ 1 ‖ ayấ nijaghnír ójasâ rathasaṃgé dhâne hité | stávâ ábibhyushâ hṛidấ ‖ 2 ‖ ásya vratấni nấdhṛíshe pávamânasya dûḍhyâ | rujá yás tvâ pṛitanyáti ‖ 3 ‖ táṃ hinvanti madacyútaṃ háriṃ nadîshu vâjínam | índum índrâya matsarám ‖ 4 ‖ 10 ‖

54 (766). gâyatri.

Asyá pratnấm ánu dyútaṃ çukráṃ duduhre áhrayaḥ | páyaḥ sahasrasấm ṛíshim ‖ 1 ‖ ayáṃ sűrya ivopadṛíg ayáṃ sárâṅsi dhâvati | saptá praváta ấ dívam ‖ 2 ‖ ayáṃ víçvâni tishṭhati punánó bhúvanopári | sómo devó ná sűryaḥ ‖ 3 ‖ pári ṇo devávîtaye vấjâñ arshasi gómataḥ | punáná indav indrayúḥ ‖ 4 ‖ 11 ‖

55 (767). gâyatri.

Yávaṃ-yavaṃ no ándhasâ pushṭám-pushṭam pári srava | sóma víçvâ ca saúbhagâ ‖ 1 ‖ índo yáthâ táva stávo yáthâ te jâtám ándhasaḥ | ní barhíshi priyé sadaḥ ‖ 2 ‖ utá no

---

52, 1 pavítre. 3 îṅkhaya índo *iti*. vadhasno *iti* vadha-sno. 4. 5 indo *iti*. 5 maṅhayát-rayiḥ. — 53, 1 asthuḥ. 2 stávai. 3 ná á-dhṛíshe. duḥ-dhyâ. — 54, 2 iva upa-dṛík. 3 bhúvanâ upári. 4 naḥ.

Digitized by Google

govíd açvavít pávasva somāndhasâ | makshŭtamebhir áhabhiḥ ‖ 3 ‖ yó jināti ná jîyate hánti çátrum abhîtya | sá pavasva sahasrajit ‖ 4 ‖ 12 ‖

56 (768). gâyatrî.

Pári sóma ṛitám bṛihád âçúḥ pavítre arshati | vighnán rákshâṅsi devayúḥ ‖ 1 ‖ yát sómo vâjam árshati çatáṃ dhārâ apasyúvaḥ | índrasya sakhyám âviçán ‖ 2 ‖ abhí tvâ yóshaṇo dáça jârâṃ ná kanyânûshata | mṛijyáse soma sâtáye ‖ 3 ‖ tvám índrâya víshṇave svâdúr indo pári srava | nṛîṇt stotṛîn pâhy áṅhasaḥ ‖ 4 ‖ 13 ‖

57 (769). gâyatrî.

Prá te dhārâ asaççáto divó ná yanti vṛishṭáyaḥ | áchâ vâjaṃ sahasríṇam ‖ 1 ‖ abhí priyâṇi kāvyâ víçvâ cákshâṇo arshati | háris tuñjâná āyudhâ ‖ 2 ‖ sá marmṛijâná āyúbhir íbho rājeva suvratáḥ | çyenó ná váṅsu shîdati ‖ 3 ‖ sá no víçvâ divó vásûtó pṛithivyā ádhi | punâná indav ā bhara ‖ 4 ‖ 14 ‖

58 (770). gâyatrî.

Tárat sá mandī dhâvati dhārâ sutásyāndhasaḥ | tárat sá mandī dhâvati ‖ 1 ‖ usrā veda vásûnâm mártasya devy ávasaḥ | tárat sá mandī dhâvati ‖ 2 ‖ dhvasráyoḥ purushántyor ā sahásrâṇi dadmahe | tárat sá mandī dhâvati ‖ 3 ‖ ā yáyos triñçátaṃ tánâ sahásrâṇi ca dádmahe | tárat sá mandī dhâvati ‖ 4 ‖ 15 ‖

55, 3 soma ándhasâ makshú-tamebhiḥ. 4 abhi-ítya. — 56, 3 kanyâ anûshata. — 57, 1 ácha. 3 rājâ-iva. sîdati. 4 vásu utó *iti*. indo *iti*. — 58, 1 sutásya ándhasaḥ. 2 devī. 3 puru-sántyoḥ.

Digitized by Google

59 (771). gâyatrî.

Pávasva gojíd açvajíd viçvajít soma raṇyajít | prajấvad rátnam ấ bhara ‖ 1 ‖ pávasvâdbhyó ádâbhyaḥ pávasvaúshadhîbhyaḥ | pávasva dhishâṇâbhyaḥ ‖ 2 ‖ tváṃ soma pávamâno víçvâni duritấ tara | kavíḥ sîda ní barhíshi ‖ 3 ‖ pávamâna svàr vido jấyamâno 'bhavo mahấn | índo víçvâñ abhî́d asi ‖ 4 ‖ 16 ‖

60 (772). gâyatrî. 3 purâúshṇîh.

Prá gâyatréṇa gâyata pávamânaṃ vícarshaṇim | índuṃ sahásracakshasam ‖ 1 ‖ táṃ tvâ sahásracakshasam átho sahásrabharṇasam | áti vấram apâvishuḥ ‖ 2 ‖ áti vấrân pávamâno asishyadat kaláçâñ abhí dhâvati | índrasya hấrdy âviçán ‖ 3 ‖ índrasya soma rấdhase çám pavasva vicarshaṇe | prajấvad réta ấ bhara ‖ 4 ‖ 17 ‖

Dvitîyo 'nuvâkaḥ.

61 (773). gâyatrî.

Ayá vîtî́ pári srava yás ta indo mádeshv ấ | avấhan navatî́r náva ‖ 1 ‖ púraḥ sadyá itthấdhiye dívodâsâya çámbaram | ádha tyáṃ turváçaṃ yádum ‖ 2 ‖ pári ṇo áçvam açvavíd gómad indo híraṇyavat | kshárâ sahasríṇîr íshaḥ ‖ 3 ‖ pávamânasya te vayám pavítram abhyundatáḥ | sakhitvám ấ vṛiṇîmahe ‖ 4 ‖ yé te pavítram ûrmáyo 'bhiksháranti dhấrayâ | tébhir naḥ soma mṛiḷaya ‖ 5 ‖ 18 ‖

sá naḥ punáná ấ bhara rayíṃ vîrávatîm ísham | ṛ́çânaḥ soma viçvátaḥ ‖ 6 ‖ etám u tyáṃ dáça kshípo mṛijánti sín-

---

59, 2 pávasva at-bhyáḥ. pávasva óshadhîbhyaḥ. 4 abhí ít. — 60, 2 átho *iti*. — 61, 1 te. ava-áhan. 2 itthấ-dhiye. 3 naḥ. kshára. 4 abhi-undataḥ.

Digitized by Google

dhumâtaram | sám âdityébhir akhyata ‖ 7 ‖ sám índreṇotá vâyúnâ sutá eti pavítra ấ | sáṃ sűryasya raçmíbhiḥ ‖ 8 ‖ sá no bhágâya vâyáve pûshṇé pavasva mádhumân | cắrur mitré váruṇe ca ‖ 9 ‖ uccấ te jâtám ándhaso diví shád bhűmy ấ dade | ugráṃ çárma máhi çrávaḥ ‖ 10 ‖ 19 ‖

enấ víçvâny aryá ấ dyumnấni mắnushâṇâm | síshâsanto vanâmahe ‖ 11 ‖ sá na índrâya yájyave váruṇâya marúdbhyaḥ | varivovít pári srava ‖ 12 ‖ úpo shú jâtám aptúraṃ góbhir bhañgám párishkṛitam | índuṃ devấ ayâsishuḥ ‖ 13 ‖ tám íd vardhantu no gíro vatsáṃ saṃçíçvarîr iva | yá índrasya hṛidaṃsániḥ ‖ 14 ‖ árshâ ṇaḥ soma çáṃ gáve dhukshásva pipyúshîm ísham | várdhâ samudrám ukthyàm ‖ 15 ‖ 20 ‖

pávamâno ajîjanad diváç citráṃ ná tanyatúm | jyótir vaiçvânarám bṛihát ‖ 16 ‖ pávamânasya te ráso mádo râjann aduchunáḥ | ví vắram ávyam arshati ‖ 17 ‖ pávamâna rásas táva dáksho ví râjati dyumắn | jyótir víçvaṃ svàr dṛiçé ‖ 18 ‖ yás te mádo váreṇyas ténâ pavasvắndhasâ | devâvîr aghaçaṅsahấ ‖ 19 ‖ jághnir vṛitrám amitríyaṃ sásnir vấjaṃ divé-dive | goshấ u açvasấ asi ‖ 20 ‖ 21 ‖

sámmiçlo arushó bhava sûpasthấbhir ná dhenúbhiḥ | sídañ chyenó ná yónim ấ ‖ 21 ‖ sá pavasva yá ấvithéndraṃ vṛitrấya hántave | vavrivấṅsam mahîr apáḥ ‖ 22 ‖ suvîrâso vayáṃ dhánâ jáyema soma mîḍhvaḥ | punánó vardha no gíraḥ ‖ 23 ‖ tvótâsas távấvasâ syấma vanvánta âmúraḥ | sóma vratéshu jâgṛihi ‖ 24 ‖ apaghnán pavate mṛídhó 'pa sómo árâvṇaḥ | gáchann índrasya nishkṛitám ‖ 25 ‖ 22 ‖

61, 8 índreṇa utá. pavítre. 10 sát bhűmiḥ. 13 úpo *iti* sú. 14 hṛidam-sániḥ. 15 árshā naḥ. várdha. 19 téna pavasva ándhasā. 20 go-sáḥ. 21 su-upasthấbhiḥ. çyenáḥ. 22 ávitha índram. 24 tvấ-ûtāsaḥ táva ávasā. 25 mṛídhaḥ ápa.

Digitized by Google

mahó no râyá ấ bhara pávamâna jahĩ mṛídhaḥ | rấsvendo vîrávad yáçaḥ ‖ 26 ‖ ná tvâ çatáṃ caná hrúto rấdho dítsantam ấ minan | yát punânó makhasyáse ‖ 27 ‖ pávasvendo vṛíshâ sutáḥ kṛidhĩ no yaçáso jáne | víçvâ ápa dvísho jahi ‖ 28 ‖ ásya te sakhyé vayáṃ távendo dyumná uttamé | sàsahyấma pṛitanyatáḥ ‖ 29 ‖ yấ te bhîmấny ấyudhâ tigmấni sánti dhŭrvaṇe | rákshâ samasya no nidáḥ ‖ 30 ‖ 23 ‖

62 (774). gâyatri.

Eté asṛigram índavas tiráḥ pavítram âçávaḥ | víçvâny abhí saúbhagâ ‖ 1 ‖ vighnánto duritấ purú sugấ tokấya vâjínaḥ | tánâ kṛiṇvánto árvate ‖ 2 ‖ kṛiṇvánto várivo gáve 'bhy àrshanti sushṭutím | íḷâm asmábhyaṃ saṃyátam ‖ 3 ‖ ásâvy aṅçúr mádâyâpsú dáksho girishṭhấḥ | çyenó ná yónim ấsadat ‖ 4 ‖ çubhrám ándho devávâtam apsú dhûtó nṛíbhiḥ sutáḥ | svádanti gấvaḥ páyobhiḥ ‖ 5 ‖ 24 ‖

ấd îm áçvaṃ ná hétâro 'çûçubhann amṛítâya | mádhvo rásaṃ sadhamấde ‖ 6 ‖ yấs te dhấrâ madhuçcútó 'sṛigram inda ûtáye | tấbhiḥ pavítram ấsadaḥ ‖ 7 ‖ só arshéndrâya pîtáye tiró rómâṇy avyáyâ | sĩdan yónâ váneshv ấ ‖ 8 ‖ tvám indo pári srava svấdishṭho áṅgirobhyaḥ | varivovíd ghṛitám páyaḥ ‖ 9 ‖ ayáṃ vícarshaṇir hitáḥ pávamânaḥ sá cetati | hinvânó ấpyam bṛihát ‖ 10 ‖ 25 ‖

eshá vṛíshâ vṛíshavrataḥ pávamâno açastihấ | kárad vásûni dâçúsbe ‖ 11 ‖ ấ pavasva sahasríṇaṃ rayíṃ gómantam açvínam | puruçcandrám puruspṛíham ‖ 12 ‖ eshá syá pári

---

61, 26 jahí. rấsva indo *iti*. 28 pávasva indo *iti*. kṛidhí. 29 táva indo *iti* dyumné. 30 rákshа. — 62, 3 abhí arshanti. 4 mádâya-ap-sú. giri-sthâḥ. ấ asadat. 6 hétâraḥ áçûçubhan. 7 dhấrâḥ. madhu-çcútaḥ ásṛigram indo *iti*. ấ asadaḥ. 8 arsha índrâya. 12 puru-candrám.

Digitized by Google

shicyate marmṛijyámâna âyúbhiḥ | urugâyáḥ kavíkratuḥ || 13 || sahásrotiḥ çatámagho vimáno rájasaḥ kavíḥ | índrâya pavate mádaḥ || 14 || girâ jâtá ihá stutá índur índrâya dhîyate | vír yónâ vasatáv iva || 15 || 26 ||

pávamânaḥ sutó nṛíbhiḥ sómo vâjam ivâsarat | camûshu çákmanâsádam || 16 || táṃ tripṛishṭhé trivandhuré ráthe yuñjanti yátave | ṛishîṇâṃ saptá dhîtíbhiḥ || 17 || táṃ sotâro dhanaspṛítam âçúṃ vâjâya yátave | háriṃ hinota vâjínam || 18 || âviçán kaláçaṃ sutó víçvâ árshann abhí çríyaḥ | çúro ná góshu tishṭhati || 19 || á ta indo mádâya kám páyo duhanty âyávaḥ | devá devébhyo mádhu || 20 || 27 ||

á naḥ sómam pavítra á sṛijátâ mádhumattamam | devébhyo devaçrúttamam || 21 || eté sómâ asṛikshata gṛiṇânáḥ çrávase mahé | madíntamasya dhárayâ || 22 || abhí gávyâni vîtáye nṛimṇá punánó arshasi | sanádvâjaḥ pári srava || 23 || utá no gómatîr ísho víçvâ arsha parishṭúbhaḥ | gṛiṇánó jamádagninâ || 24 || pávasva vâcó agriyáḥ sóma citrábhir ûtíbhiḥ | abhí víçvâni kávyâ || 25 || 28 ||

tváṃ samudríyâ apó 'griyó váça îráyan | pávasva viçvamejaya || 26 || túbhyemá bhúvanâ kave mahimné soma tasthire | túbhyam arshanti síndhavaḥ || 27 || prá te divó ná vṛishṭáyo dhárâ yanty asaçcátaḥ | abhí çukrám upastíram || 28 || índrâyéndum punîtanográṃ dákshâya sádhanam | îçânáṃ vîtírâdhasam || 29 || pávamâna ṛitáḥ kavíḥ sómaḥ pavítram ásadat | dádhat stotré suvîryam || 30 || 29 ||

63 (775). gâyatrî.

Á pavasva sahasríṇam rayíṃ soma suvîryam | asmé çrá-

62, 13 sicyate. 14 sahásra-ûtiḥ çatá-maghaḥ. 16 iva asarat. çákmanâ á-sádam. 20 te. devébhyaḥ. 21 pavítre. sṛijáta. 23 sanát-vâjaḥ. 24 pari-stúbhaḥ. 26 viçvam-ejaya. 27 túbhya imá. 28 dhárâḥ. 29 índrâya índum punîtana ugrám. 30 á asadat.

Digitized by Google

vâṅsi dhâraya ‖ 1 ‖ íshaṁ ŭrjaṃ ca pinvasa índrâya matsarintamaḥ | camŭshv ấ ní shîdasi ‖ 2 ‖ sutá índrâya víshṇave sómaḥ kaláçe aksharat | mádhumâñ astu vâyáve ‖ 3 ‖ eté asṛigram âçávo 'ti hvárâṅsi babhrávaḥ | sómâ ṛitásya dhấrayâ ‖ 4 ‖ índraṃ várdhanto aptúraḥ kṛiṇvánto víçvam ấryam | apaghnánto árâvṇaḥ ‖ 5 ‖ 30 ‖

sutấ ánu svám ấ rájo 'bhy àrshanti babhrávaḥ | índraṃ gáchanta índavaḥ ‖ 6 ‖ ayấ pavasva dhấrayâ yáyâ sŭryam árocayaḥ | hinvânó mấnushîr apáḥ ‖ 7 ‖ áyukta sŭra étaçam pávamâno manấv ádhi | antárikṣheṇa yấtave ‖ 8 ‖ utá tyấ haríto dáça sŭro ayukta yấtave | índur índra íti bruván ‖ 9 ‖ párîtó vâyáve sutáṃ gíra índrâya matsarám | ávyo vấreshu siñcata ‖ 10 ‖ 31 ‖

pávamâna vidấ rayím asmábhyaṃ soma dushṭáram | yó dûṇấço vanushyatấ ‖ 11 ‖ abhy àrsha sahasríṇaṃ rayíṃ gómantam açvínam | abhí vấjam utá çrávaḥ ‖ 12 ‖ sómo devó ná sŭryó 'dribhiḥ pavate sutáḥ | dádhânaḥ kaláçe rásam ‖ 13 ‖ eté dhấmâny ấryâ çukrấ ṛitásya dhấrayâ | vấjaṃ gómantam aksharan ‖ 14 ‖ sutấ índrâya vajríṇe sómâso dádhyâçiraḥ | pavítram áty aksharan ‖ 15 ‖ 32 ‖

prá soma mádhumattamo râyé arsha pavítra ấ | mádo yó devavîtamaḥ ‖ 16 ‖ tám î mṛijanty âyávo háriṃ nadîshu vâjínam | índum índrâya matsarám ‖ 17 ‖ ấ pavasva hiranyavad áçvâvat soma vîrávat | vấjaṃ gómantam ấ bhara ‖ 18 ‖ pári vấje ná vâjayúm ávyo vấreshu siñcata | índrâya mádhumattamam ‖ 19 ‖ kavím mṛijanti márjyaṃ dhîbhír víprâ avasyávaḥ | vṛíshâ kánikrad arshati ‖ 20 ‖ 33 ‖

63, 2 pinvase. sîdasi. 4 âçávaḥ áti. 6 abhí arshanti. 9 tyấḥ. 10 pári itáḥ. 11 vidấḥ. duḥ-náçaḥ. 12 abhí arsha. 13 sŭryaḥ ádri-bhiḥ. 16 pavítre. 17 im *iti*.

Digitized by Google

vṛishaṇaṃ dhîbhír aptúraṃ sómam ṛitásya dhárayâ | matî́ víprâḥ sám asvaran || 21 || pávasva devâyushág índraṃ gachatu te mádaḥ | vâyúm á́ roha dhármaṇâ || 22 || pávamâna ní toçase rayíṃ soma çravấyyam | priyáḥ samudrám á́ viça || 23 || apaghnán pavase mṛídhaḥ kratuvít soma matsaráḥ | nudásvâdevayuṃ jánam || 24 || pávamânâ asṛikshata sómâḥ çukrấsa índavaḥ | abhí víçvâni kấvyâ || 25 || 34 ||

pávamânâsa âçávaḥ çubhrấ asṛigram índavaḥ | ghnánto víçvâ ápa dvíshaḥ || 26 || pávamânâ divás páry antárikshâd asṛikshata | pṛithivyấ ádhi sấnavi || 27 || punánâḥ soma dhấrayéndo víçvâ ápa sridhaḥ | jahí rákshâṅsi sukrato || 28 || apaghnánt soma rakshásо 'bhy àrsha kánikradat | dyumántaṃ çúshmam uttamám || 29 || asmé vásûni dhâraya sóma divyấni pấrthivâ | índo víçvâni vấryâ || 30 || 35 ||

64 (776). gâyatrî.

Vṛishâ soma dyumấ́n asi vṛishâ deva vṛishavrataḥ | vṛíshâ dhármâṇi dadhishe || 1 || vṛíshṇas te vṛíshṇyaṃ çávo vṛíshâ vánaṃ vṛíshâ mádaḥ | satyáṃ vṛishan vṛíshéd asi || 2 || áçvo ná cakrado vṛíshâ sáṃ gấ indo sám árvataḥ | ví no râyé dúro vṛidhi || 3 || ásṛikshata prá vâjíno gavyấ sómâso açvayấ | çukrấso vîrayâçávaḥ || 4 || çumbhámânâ ṛitâyúbhir mṛijyámânâ gábhastyoḥ | pávante vấre avyáye || 5 || 36 ||

té víçvâ dâçúshe vásu sómâ divyấni pấrthivâ | pávantàm ấntárikshyâ || 6 || pávamânasya viçvavit prá te sárgâ asṛikshata | sûryasyeva ná raçmáyaḥ || 7 || ketúṃ kṛiṇván

---

63, 22 deva âyushák. nudásva ádeva-yum. 27 pávamânâḥ. 28 dhárayâ índo *iti*. 29 abhí arsha. — 64, 2 vṛíshâ ít. 4 açva-yấ. vîra-yấ âçávaḥ. 5 mṛijyámânâḥ. 6 sómâḥ. á́ antárikshyâ. 7 sûryasya-iva.

Digitized by Google

divás pári víçvâ rûpẫbhy àrshasi | samudráḥ soma pinvase || 8 || hinvânó vẫcam ishyasi pávamâna vídharmaṇi | ákrân devó ná sû́ryaḥ || 9 || índuḥ pavishṭa cétanaḥ priyáḥ kavînẫm matî́ | sṛijád áçvaṃ rathî́r iva || 10 || 37 ||

ûrmír yás te pavítra ấ devâvî́ḥ paryáksharat | sî́dann ṛitásya yónim ấ || 11 || sá no arsha pavítra ấ mádo yó devavî́tamaḥ | índav índrâya pîtáye || 12 || ishé pavasva dhấrayâ mṛijyámâno manîshíbhiḥ | índo rucẫbhí gấ ihi || 13 || punânó várivas kṛidhy ûrjaṃ jánàya girvaṇaḥ | háre sṛijâná âçíram || 14 || punânó devávîtaya índrasya yâhi nishkṛitám | dyutânó vâjíbhir yatáḥ || 15 || 38 ||

prá hinvânấsa índavó 'châ samudrám âçávaḥ | dhiyấ jûtẫ asṛikshata || 16 || marmṛijânấsa âyávo vṛithâ samudrám índavaḥ | ágmann ṛitásya yónim ấ || 17 || pári ṇo yâhy asmayúr víçvâ vásûny ójasâ | pâhí naḥ çárma vîrávat || 18 || mímâti váhnir étaçaḥ padáṃ yujâná ṛíkvabhiḥ | prá yát samudrá âhitaḥ || 19 || ấ yád yóniṃ hiraṇyáyam âçúr ṛitásya sî́dati | jáhâty ápracetasaḥ || 20 || 39 ||

abhí venấ anûshatéyakshanti prácetasaḥ | májjanty ávicetasaḥ || 21 || índrâyendo marútvate pávasva mádhumattamaḥ | ṛitásya yónim âsádam || 22 || táṃ tvâ víprâ vacovídaḥ párish kṛiṇvanti vedhásaḥ | sáṃ tvâ mṛijanty âyávaḥ || 23 || rásaṃ te mitró aryamấ píbanti várunaḥ kave | pávamânasya marútaḥ || 24 || tváṃ soma vipaççítam punânó vẫcam ishyasi | índo sahásrabharṇasam || 25 || 40 ||

utó sahásrabharṇasaṃ vẫcaṃ soma makhasyúvam | punânấ indav ấ bhara || 26 || punânấ indav eshâm púruhûta

---

61, 8 rûpấ abhí arshasi. 11. 12 pavítre. 12 índo *iti*. 13 rucấ abhí. 15 devá-vîtaye. 16 índavaḥ ácha. 18 naḥ. 19 samudré. 21 anûshata íyakshanti. 22 índrâya indo *iti*. 23 víprâḥ. pári kṛiṇvanti. 26 utó *iti*. indo *iti*.

Digitized by Google

jánânâm | priyáḥ samudrám ấ viça ‖ 27 ‖ dávidyutatyâ rucấ parishṭóbhantyâ kṛipấ | somấḥ çukrấ gávàçiraḥ ‖ 28 ‖ hinvânó hetṛíbhir yatá ấ vấjaṃ vâjy àkramît | sídanto vanúsho yathâ ‖ 29 ‖ ṛidhák soma svastáye saṃjagmânó diváḥ kavíḥ | pávasva sũryo dṛiçé ‖ 30 ‖ 41 ‖

Prathamo 'dhyâyaḥ.

65 (777). gâyatri.

Hinvánti sũram úsrayaḥ svásâro jâmáyas pátim | mahấm índum mahîyúvaḥ ‖ 1 ‖ pávamâna rucấ-rucâ devó devébhyas pári | víçvâ vásûny ấ viça ‖ 2 ‖ ấ pavamâna sushṭutím vṛishṭím devébhyo dúvaḥ | ishé pavasva saṃyátam ‖ 3 ‖ vṛishâ hy ási bhânúnâ dyumántaṃ tvâ havâmahe | pávamâna svâdhyàḥ ‖ 4 ‖ ấ pavasva suvîryam mándamânaḥ svâyudha | ihó shv índav ấ gahi ‖ 5 ‖ 1 ‖

yád adbhíḥ parishicyáse mṛijyámâno gábhastyoḥ | drúṇâ sadhástham açnushe ‖ 6 ‖ prá sómâya vyaçvavát pávamânâya gâyata | mahé sahásracakshase ‖ 7 ‖ yásya várṇam madhuçcútaṃ háriṃ hinvánty ádribhiḥ | índum índrâya pîtáye ‖ 8 ‖ tásya te vâjíno vayáṃ víçvâ dhánâni jigyúshaḥ | sakhitvám ấ vṛiṇîmahe ‖ 9 ‖ vṛishâ pavasva dhấrayâ marútvate ca matsaráḥ | víçvâ dádhâna ójasâ ‖ 10 ‖ 2 ‖

táṃ tvâ dhartấram oṇyòḥ pávamâna svardṛíçam | hinvé vấjeshu vâjínam ‖ 11 ‖ ayấ cittó vipấnáyâ háriḥ pavasva dhấrayâ | yújaṃ vấjeshu codaya ‖ 12 ‖ ấ na indo mahîṃ ísham pávasva viçvádarçataḥ | asmábhyaṃ soma gâtuvít ‖ 13 ‖ ấ kaláçâ anûshaténdo dhấrâbhir ójasâ | éndrasya pî-

---

64, 28 pari-stóbhantyâ. çukrấḥ *gó*-âçiraḥ. 29 vâjî̃ akramît. — 65, 4 hí. su-âdhyàḥ. 5 ihó *iti* sú índo *iti*. 6 pari-sicyáse. 12 vipấ anáyâ. 14 anûshata índo *iti*. ấ índrasya.

Digitized by Google

táye viça ‖ 14 ‖ yásya te mádyaṃ rásaṃ tîvráṃ duhánty ádribhiḥ | sá pavasvâbhimâtihâ ‖ 15 ‖ 3 ‖

rấjâ medhấbhir îyate pávamâno manấv ádhi | antárikṣheṇa yấtave ‖ 16 ‖ ấ na indo çatagvínaṃ gávâm póshaṃ sváçvyam | váhâ bhágattim ûtáye ‖ 17 ‖ ấ naḥ soma sáho júvo rûpáṃ ná várcase bhara | sushvâṇó devávîtaye ‖ 18 ‖ árshâ soma dyumáttamo 'bhí dróṇâni róruvat | sîdañ chyenó ná yónim ấ ‖ 19 ‖ apsấ índrâya vâyáve váruṇâya marúdbhyaḥ | sómo arshati víshṇave ‖ 20 ‖ 4 ‖

íshaṃ tokấya no dádhad asmábhyaṃ soma viçvátaḥ | ấ pavasva sahasríṇam ‖ 21 ‖ yé sómâsaḥ paráváti yé arvâváti sunviré | yé vâdáḥ çaryaṇấvati ‖ 22 ‖ yá ârjîkéshu kṛítvasu yé mádhye pastyânâm | yé vâ jáneshu pañcásu ‖ 23 ‖ té no vṛishṭíṃ divás pári pávantâm ấ suvîryam | suvấñ devấsa índavaḥ ‖ 24 ‖ pávate haryató hárir gṛiṇấno jamádagninâ | hinvânó gór ádhi tvací ‖ 25 ‖ 5 ‖

prá çukrấso vayojúvo hinvấnấso ná sáptayaḥ | çrîṇấnấ apsú mṛiñjata ‖ 26 ‖ táṃ tvâ sutéshv âbhúvo hinviré devátâtaye | sá pavasvânáyâ rucấ ‖ 27 ‖ ấ te dáksham mayobhúvaṃ váhnim adyấ vṛiṇîmahe | pấntam ấ puruspṛíham ‖ 28 ‖ ấ mandrám ấ váreṇyam ấ vípram ấ manîshíṇam | pấntam ấ puruspṛíham ‖ 29 ‖ ấ rayím ấ sucetúnam ấ sukrato tanûshv ấ | pấntam ấ puruspṛíham ‖ 30 ‖ 6 ‖

66 (778). gâyatrî. 18 anushṭubh.

Pávasva viçvacarshaṇe 'bhí víçvâni kấvyâ | sákhâ sákhibhya îḍyaḥ ‖ 1 ‖ tấbhyaṃ víçvasya râjasi yé pavamâna

---

65, 15 pavasva abhimâti-hấ. 17 váha. 18 susvânáḥ. 19 ársha. çyenáḥ. 22 yé — sunviré = 702, 6. vâ adáḥ. 23 yé. 24 suvânáḥ. 27 pavasva anáyâ. 28 adyá. — 66, 2 yé *iti*.

Digitized by Google

dhắmanî | pratîcî soma tasthátuḥ || 2 || pári dhắmāni yắni te tvám somâsi viçvátaḥ | pávamāna ṛitúbhiḥ kave || 3 || pávasva janáyann ísho 'bhí víçvâni vắryâ | sákhâ sákhibhya ûtáye || 4 || táva çukrắso arcáyo divás pṛishṭhé ví tanvate | pavítraṃ soma dhắmabhiḥ || 5 || 7 ||

távemé saptá síndhavaḥ praçíshaṃ soma sisrate | túbhyaṃ dhâvanti dhenávaḥ || 6 || prá soma yâhi dhắrayâ sutá índrāya matsaráḥ | dádhâno ákshiti çrávaḥ || 7 || sám u tvâ dhîbhír asvaran hinvatîḥ saptá jâmáyaḥ | vípram âjā́ vivásvataḥ || 8 || mṛijánti tvâ sám agrúvó 'vye jîrắv ádhi shváṇi | rebhó yád ajyáse váne || 9 || pávamānasya te kave vā́jint sárgâ asṛikshata | árvanto ná çravasyávaḥ || 10 || 8 ||

áchâ kóçam madhuççútam ásṛigraṃ vắre avyáye | ávâvaçanta dhîtáyaḥ || 11 || áchâ samudrám índavo 'staṃ gắvo ná dhenávaḥ | ágmann ṛitásya yónim ấ || 12 || prá ṇa indo mahé ráṇa ắpo arshanti síndhavaḥ | yád góbhir vâsayishyáse || 13 || ásya te sakhyé vayám íyakshantas tvótayaḥ | índo sakhitvám uçmasi || 14 || ấ pavasva gávishṭaye mahé soma ṇṛicákshase | éndrasya jaṭhára viça || 15 || 9 ||

mahắñ asi soma jyéshṭha ugrắṇâm inda ójishṭhaḥ | yúdhvâ sáñ cháçvaj jigetha || 16 || yá ugrébhyaç cid ójîyâñ chŭ́rebhyaç cic chŭ́rataraḥ | bhûridắbhyaç cin máṅhîyân || 17 || tvám soma sŭ́ra éshas tokásya sâtā́ tanŭ́nām | vṛiṇîmáhe sakhyắya vṛiṇîmáhe yújyâya || 18 || ágna ấyûñshi pavasa ấ suvórjam íshaṃ ca naḥ | âré bâdhasva duchúnām || 19 || agnír ṛíshiḥ pávamânaḥ pắñcajanyaḥ puróhitaḥ | tám îmahe mahâgayám || 20 || 10 ||

66, 2 dhắmanî-praticî *ita.* 3 soma asi. pávamāna. 6 táva imé. 9 agrúvaḥ ávye. sváni. 11 ácha. 12 índavaḥ ástam. 13 naḥ. ráṇe. 14 tvā-ûtayaḥ. 15 gó-ishṭaye. ấ índrasya. 16 indo *iti.* çáçvat. 17 çŭ́rebhyaḥ cit çŭ́ra-taraḥ. cit. 18 ấ íshaḥ. 19 ágne. pavase. suva ŭ́rjam.

Digitized by Google

ágne pávasva svápâ asmé várcaḥ suvîryam | dádhad rayím máyi pósham || 21 || pávamâno áti sridho 'bhy àrshati sushṭutím | súro ná viçvádarçataḥ || 22 || sá marmṛijáná áyúbhiḥ práyasvân práyase hitáḥ | índur átyo vicakshaṇáḥ || 23 || pávamâna ṛitám bṛihác chukrám jyótir ajîjanat | kṛishṇâ támâṅsi jáṅghanat || 24 || pávamânasya jáṅghnato háreç candrâ asṛikshata | jîrâ ajiráçocishaḥ || 25 || 11 ||

pávamâno rathîtamaḥ çubhrébhiḥ çubhráçastamaḥ | hâriçcandro marúdgaṇaḥ || 26 || pávamâno vy àçnavad raçmíbhir vâjasâtamaḥ | dádhat stotré suvîryam || 27 || prá suvâná índur akshâḥ pavítram áty avyáyam | punáná índur índram ấ || 28 || eshá sómo ádhi tvací gávâṃ krîḷaty ádribhiḥ | índram mádâya jóhuvat || 29 || yásya te dyumnávat páyaḥ pávamânâbhṛitam divâḥ | téna no mṛiḷa jîváse || 30 || 12 ||

67 (779). gâyatrî. 16—18 dvipadâ gâyatrî. 27. 31. 32 anushṭubh. 30 purâushṇih.

Tvâṃ somâsi dhârayúr mandrá ójishṭho adhvaré | pávasva maṅhayádrayiḥ || 1 || tvâṃ sutó nṛimâdano dadhanvân matsaríntamaḥ | índrâya sûrír ándhasâ || 2 || tvâṃ sushvâṇó ádribhir abhy àrsha kánikradat | dyumántaṃ çúshmam uttamám || 3 || índur hinvânó arshati tiró vârâṇy avyáyâ | hárir vâjam acikradat || 4 || índo vy ávyam arshasi ví çrávâṅsi ví saúbhagâ | ví vâjânt soma gómataḥ || 5 || 13 ||

ấ na indo çatagvínaṃ rayíṃ gómantam açvínam | bhárâ soma sahasríṇam || 6 || pávamânâsa índavas tiráḥ pavítram âçávaḥ | índraṃ yâmebhir âçata || 7 || kakuháḥ somyó rása

---

66, 21 su-ápâḥ. 22 abhí arshati. 24 bṛihát çukrám. 26 rathí-tamaḥ. çubhráças-tamaḥ hári-candraḥ. 27 ví açnavat. 30 pávamâna á-bhṛitam. — 67, 1 soma asi. maṅhayát-rayiḥ. 3 susvânáḥ. abhí arsha. 4 ví ávyam. 6 bhára.

Digitized by Google

índur índrâya pûrvyáḥ | âyúḥ pavata âyáve || 8 || hinvánti sûram úsrayaḥ pávamânam madhuçcútam | abhí girâ sám asvaran || 9 || avitâ no ajâçvaḥ pûshâ yâmani-yâmani | â bhakshat kanyâsu naḥ || 10 || 14 ||

ayáṃ sómaḥ kapardíne ghṛitáṃ ná pavate mádhu | â bhakshat kanyâsu naḥ || 11 || ayáṃ ta âghṛiṇe sutó ghṛitáṃ ná pavate çúci | â bhakshat kanyâsu naḥ || 12 || vâcó jantúḥ kavînâm pávasva soma dhârayâ | devéshu ratnadhâ asi || 13 || â kaláçeshu dhâvati çyenó várma ví gâhate | abhí dróṇâ kánikradat || 14 || pári prá soma te rásó 'sarji kaláçe sutáḥ | çyenó ná taktó arshati || 15 || 15 ||

pávasva soma mandáyann índrâya mádhumattamaḥ || 16 || ásṛigran devávîtaye vâjayánto ráthâ iva || 17 || té sutâso madintamâḥ çukrâ vâyúm asṛikshata || 18 || grâvṇâ tunnó abhíshṭutaḥ pavítraṃ soma gachasi | dádhat stotré suvîryam || 19 || eshá tunnó abhíshṭutaḥ pavítram áti gâhate | rakshohâ vâram avyáyam || 20 || 16 ||

yád ánti yác ca dûraké bhayáṃ vindáti mâm ihá | pávamâna ví táj jahi || 21 || pávamânaḥ só adyá naḥ pavítreṇa vícarshaṇiḥ | yáḥ potâ sá punâtu naḥ || 22 || yát te pavítram arcíshy ágne vítatam antár â | bráhma téna punîhi naḥ || 23 || yát te pavítram arcivád ágne téna punîhi naḥ | brahmasavaiḥ punîhi naḥ || 24 || ubhâbhyâṃ deva savitaḥ pavítreṇa savéna ca | mâm punîhi viçvátaḥ || 25 || 17 ||

tribhísh ṭvâṃ deva savitar várshishṭhaiḥ soma dhâmabhiḥ | ágne dákshaiḥ punîhi naḥ || 26 || punántu mâṃ devajanâḥ punántu vásavo dhiyâ | víçve devâḥ punîtâ mâ jâtavedaḥ punîhí mâ || 27 || prá pyâyasva prá syandasva sóma

---

67, 8 pavate. 10 ajá-açvaḥ. 12 te. 15 rásaḥ ásarji. 18 çukrâḥ. 21 yát ca. tát. 26 tri-bhíḥ tvám.

víçvebhir aṅçúbhiḥ | devébhya uttamáṃ haviḥ ‖ 28 ‖ úpa priyám pánipnataṃ yúvânam âhutîvṛídham | áganma bíbhrato námaḥ ‖ 29 ‖ alā́yyasya paraçúr nanâça tám ā́ pavasva deva soma | âkhúṃ cid evá deva soma ‖ 30 ‖ yáḥ pâvamānī́r adhyéty ṛíshibhiḥ sámbhṛitaṃ rásam | sárvaṃ sá pûtám açnâti svaditám mâtariçvanâ ‖ 31 ‖ pâvamānī́r yó adhyéty ṛíshibhiḥ sámbhṛitaṃ rásam | tásmai sárasvatî duhe kshîráṃ sarpír mádhûdakám ‖ 32 ‖ 18 ‖

Tṛitîyo 'nuvâkaḥ.

68 (780). jagatî. 10 trishṭubh.

Prá devám áchâ mádhumanta índavó 'sishyadanta gā́va ā́ ná dhenávaḥ | barhishádo vacanā́vanta ūdhabhiḥ parisrútam usríyâ nirṇíjaṃ dhire ‖ 1 ‖ sá róruvad abhí pū́rvâ acikradad upârúhaḥ çratháyant svâdate háriḥ | tiráḥ pavítram pariyánn urú jráyo ní çáryāṇi dadhate devá ā́ váram ‖ 2 ‖ ví yó mamé yamyā́ saṃyatī́ mádaḥ sâkaṃvṛídhâ páyasâ pinvad ákshitâ | mahī́ apâré rájasî vivévidad abhívrājann ákshitam pā́ja ā́ dade ‖ 3 ‖ sá mâtárâ vicáran vâjáyann apáḥ prá médhiraḥ svadháyâ pinvate padám | aṅçúr yávena pipiçe yató nṛíbhiḥ sáṃ jâmíbhir násate rákshate çíraḥ ‖ 4 ‖ sáṃ dákshena mánasâ jâyate kavír ṛitásya gárbho níhito yamā́ paráḥ | yū́nâ ha sántâ prathamáṃ ví jajnatur gúhâ hitáṃ jánima némam údyatam ‖ 5 ‖ 19 ‖

mandrásya rûpáṃ vividur manîshíṇaḥ çyenó yád ándho ábharat parâvátaḥ | tám marjayanta suvṛídhaṃ nadī́shv ā́ṅ uçántam aṅçúm pariyántam ṛigmíyam ‖ 6 ‖ tvā́m mṛijanti

---

67, 29 âhuti-vṛídham. 31 adhi-éti. 32 mádhu udakám. — 68, 1 ácha. índavaḥ ásisyadanta. barhi-sádaḥ. usríyâḥ. 2 upa-árúhaḥ. 3 saṃyatī́ *iti.* m. a. rájasi *iti.* vi-vévidat. 6 ā́.

Digitized by Google

dáça yóshaṇaḥ sutáṃ sóma ṛíshibhir matíbhir dhîtíbhir hitám | ávyo vấrebhir utá devávîtibhir nṛíbhir yató vấjam ấ darshi sâtáye || 7 || pariprayántaṃ vayyàṃ sushaṃsádaṃ sómam manîshấ abhy ànûshata stúbhaḥ | yó dhấrayâ mádhumâñ ûrmíṇâ divá íyarti vấcaṃ rayishấḷ ámartyaḥ || 8 || ayáṃ divá iyarti víçvam ấ rájaḥ sómaḥ punânáḥ kaláçeshu sîdati | adbhír góbhir mṛijyate ádribhiḥ sutáḥ punáná índur várivo vidat priyám || 9 || evấ naḥ soma parishicyámâno váyo dádhac citrátamam pavasva | adveshé dyấvâpṛithivî huvema dévâ dhattá rayím asmé suvîram || 10 || 20 ||

69 (781). jagatî. 9. 10 triṣṭubh.

Íshur ná dhánvan práti dhîyate matír vatsó ná mâtúr úpa sarjy ŭdhani | urúdhâreva duhe ágra âyaty ásya vratéshv ápi sóma ishyate || 1 || úpo matíḥ pṛicyáte sicyáte mádhu mandrấjanî codate antár âsáni | pávamânaḥ saṃtaníḥ praghnatấm iva mádhumân drapsáḥ pári vấram arshati || 2 || ávye vadhûyúḥ pavate pári tvací çrathnîté naptîr áditer ṛitáṃ yaté | hárir akrân yajatáḥ saṃyató mádo nṛimṇấ çíçâno mahishó ná çobhate || 3 || ukshấ mimâti práti yanti dhenávo devásya devîr úpa yanti nishkṛitám | áty akramîd árjunaṃ vấram avyáyam átkaṃ ná niktám pári sómo avyata || 4 || ámṛiktena rúçatâ vấsasâ hárir ámartyo nirṇíjânâḥ pári vyata | divás pṛishṭhám barháṇâ nirṇíje kṛitopastáraṇaṃ camvòr nabhasmáyam || 5 || 21 ||

sŭryasyeva raçmáyo drâvayitnávo matsarấsaḥ prasúpaḥ sâkám îrate | tántuṃ tatám pári sárgâsa âçávo néndrâd

---

68, 7 sóma. 8 su-saṃsádam. abhí anûshata. 10 evá. pari -sicyámânaḥ. dádhat. adveshé *iti* dyấvâpṛithivî *iti*. dévâḥ. — 69, 1 urúdhârâ-iva. ágre â-yatî. 2 úpo *iti*. mandra-ájanî. 5 kṛita upa -stáraṇam. 6 sŭryasya-iva. dravayitnávaḥ. ná índrât.

ṛité pavate dhắma kím caná ‖ 6 ‖ síndhor iva pravaṇé nimná âçávo vṛíshacyutâ mádâso gâtúm âçata | çáṃ no niveçé dvipáde cátushpade 'smé vắjâḥ soma tishṭhantu kṛishṭáyaḥ ‖ 7 ‖ á naḥ pavasva vásumad dhíraṇyavad áçvâvad gómad yávamat suvîryam | yûyáṃ hí soma pitáro máma sthána divó mûrdhắnaḥ prásthitâ vayaskṛítaḥ ‖ 8 ‖ eté sómâḥ pávamânâsa índraṃ ráthâ iva prá yayuḥ sâtím ácha | sutắḥ pavítram áti yanty ávyaṃ hitvî vavríṃ haríto vṛishṭím ácha ‖ 9 ‖ índav índrâya bṛihaté pavasva sumṛiḷîkó anavadyó riçắdâḥ | bhárâ candrắṇi gṛiṇaté vásûni devaír dyâvâpṛithivî prắvataṃ naḥ ‖ 10 ‖ 22 ‖

70 (782). jagatî. 10 trishṭubh.

Trír asmai saptá dhenávo duduhre satyắm âçíram pûrvyé vyòmani | catvắry anyắ bhúvanâni nirṇíje cắrûṇi cakre yád ṛitaír ávardhata ‖ 1 ‖ sá bhíkshamâṇo amṛítasya cắruṇa ubhé dyắvâ kắvyenâ ví çaçrathe | téjishṭhâ apó manhánâ pári vyata yádî devásya çrávasâ sádo vidúḥ ‖ 2 ‖ té asya santu ketávó 'mṛityavó 'dâbhyâso janúshî ubhé ánu | yébhir nṛimṇắ ca devyắ ca punatá ắd íd rắjânam manánâ agṛibhṇata ‖ 3 ‖ sá mṛijyámâno daçábhiḥ sukármabhiḥ prá madhyamắsu mâtṛíshu pramé sácâ | vratắni pânó amṛítasya cắruṇa ubhé nṛicákshâ ánu paçyate víçau ‖ 4 ‖ sá marmṛijâná indriyắya dhắyasa óbhé antắ ródasî harshate hitáḥ | vṛíshâ çúshmeṇa bâdhate ví durmatîr âdédiçânaḥ çaryahéva çurúdhaḥ ‖ 5 ‖ 23 ‖

sá mâtárâ ná dádṛiçâna usríyo nắnadad eti marútâm

69, 7 nimné. vṛísha-cyutâḥ. 8 híraṇya-vat. prá-sthitâḥ. 10 índo *iti*. bhára. devaír — naḥ = 31, 8. — 70, 2 kắvyena. yádi. 3 ketávaḥ ámṛityavaḥ ádâbhyâsaḥ janúshi *iti* ubhé *iti*. punaté. 4 pra-mé. 5 dhắyase á ubhé *iti* antár *iti*. çaryahắ-iva.

Digitized by Google

iva svanáḥ | jânánn ṛitám prathamáṃ yát svàrṇaram práçastaye kám avṛiṇîta sukrátuḥ ‖ 6 ‖ ruváti bhîmó vṛishabhás tavishyáyâ çṛíñge çiçâno háriṇî vicakshaṇáḥ | ấ yóniṃ sómaḥ súkṛitaṃ ní shîdati gavyáyî tvág bhavati nirṇíg avyáyî ‖ 7 ‖ çúciḥ punânás tanvàm arepásam ávye hárir ny àdhâvishṭa sấnavi | júshṭo mitrấya váruṇâya vâyáve tridhấtu mádhu kriyate sukármabhiḥ ‖ 8 ‖ pávasva soma devávîtaye vṛíshéndrasya hấrdi somadhấnam ấ viça | purấ no bâdhấd duritấti pâraya kshetravíd dhí díça ấhâ vipṛichaté ‖ 9 ‖ hitó ná sáptir abhí vấjam arshéndrasyendo jaṭháram ấ pavasva | nâvấ ná síndhum áti parshi vidvấñ chũro ná yúdhyann áva no nidáḥ spaḥ ‖ 10 ‖ 24 ‖

71 (788). jagati. 9 trishṭubh.

Ấ dákshiṇâ sṛijyate çushmy âsádaṃ véti druhó rakshásaḥ pâti jấgṛiviḥ | hárir opaçáṃ kṛiṇute nábhas páya upastíre camvòr bráhma nirṇíje ‖ 1 ‖ prá kṛishṭihéva çûshá eti róruvad asuryàṃ várṇaṃ ní riṇîte asya tám | jáhâti vavrím pitúr eti nishkṛitám upaprútaṃ kṛiṇute nirṇíjaṃ tánâ ‖ 2 ‖ ádribhiḥ sutáḥ pavate gábhastyor vṛishâyáte nábhasâ vépate matî | sá modate násate sấdhate girấ nenikté apsú yájate párîmaṇi ‖ 3 ‖ pári dyukshấṃ sáhasaḥ parvatâvṛídham mádhvaḥ siñcanti harmyásya sakshấṇim | ấ yásmin gấvaḥ suhutấda ũdhani mùrdhấñ chrîṇánty agriyáṃ várîmabhiḥ ‖ 4 ‖ sám î ráthaṃ ná bhuríjor aheshata dáça svásâro áditer upástha ấ | jígâd úpa jrayati gór apîcyàm padáṃ yád asya matúthâ ájîjanan ‖ 5 ‖ 25 ‖

70, 6 svàḥ-naram. 7 çṛíñge-háriṇi *iti*. sîdati. 8 ní adhâvishṭa. 9 vṛishâ índrasya. duḥ-itấ áti. hí. âha. 10 arsha índrasya indo *iti*. çũraḥ. spar *iti* spaḥ. — 71, 1 çushmî â-sádam. 2 kṛishṭihấ-iva. 3 vṛisha-yáte. 4 parvata-vṛídham. suhuta-ádaḥ. çriṇánti. 5 îm *iti*. upá-sthe.

Digitized by Google

çyenó ná yónim sádanam dhiyā́ kṛitám hiraṇyáyam âsádam devá éshati | é riṇanti barhíshi priyám giráçvo ná devā́ñ ápy eti yajníyaḥ ‖ 6 ‖ párâ vyàkto arushó diváḥ kavír vríshâ tripríshṭhó anavishṭa gā́ abhí | sahásraṇītir yátiḥ parâyátî rebhó ná pûrvír usháso ví râjati ‖ 7 ‖ tveshám rûpám kṛiṇute várṇo asya sá yátrāçayat sámṛitâ sédhati sridháḥ | apsā́ yâti svadháyâ daívyam jánam sám sushṭutī́ násate sám góagrayâ ‖ 8 ‖ ukshéva yûthā́ pariyánn arâvîd ádhi tvíshîr adhita sū́ryasya | divyáḥ suparṇó 'va cakshata kshā́m sómaḥ pári krátunâ paçyate jā́ḥ ‖ 9 ‖ 26 ‖

72 (784). jagatī.

Hárim mṛijanty arushó ná yujyate sám dhenúbhiḥ kaláçe sómo ajyate | úd vā́cam îrayati hinváte matī́ purushṭutásya káti cit paripríyaḥ ‖ 1 ‖ sâkám vadanti bahávo manîshíṇa índrasya sómam jaṭháre yád âduhúḥ | yádî mṛijánti súgabhastayo náraḥ sánîḷâbhir daçábhiḥ kā́myam mádhu ‖ 2 ‖ áramamâṇo áty eti gā́ abhí sū́ryasya priyám duhitús tiró rávam | ánv asmai jósham abharad vinaṃgrisáḥ sám dvayī́bhiḥ svásṛibhiḥ ksheti jâmíbhiḥ ‖ 3 ‖ nṛídhûto ádrishuto barhíshi priyáḥ pátir gávâm pradíva índur ṛitvíyaḥ | púraṃdhivân mánusho yajnasā́dhanaḥ çúcir dhiyā́ pavate sóma indra te ‖ 4 ‖ nṛibâhúbhyâṃ coditó dhā́rayâ sutò 'nushvadhám pavate sóma indra te | ā́prâḥ krátûnt sám ajair adhvaré matī́r vér ná drushác camvòr ā́sadad dháriḥ ‖ 5 ‖ 27 ‖

aṅçúṃ duhanti stanáyantam ákshitaṃ kavím kaváyo

71, 6 ā́ ishati. ā́ ím *iti.* girā́ áçvaḥ. 7 ví-aktaḥ. parâ-yátiḥ. 8 yátra áçayat. apsā́ḥ. 9 ukshā́-iva. áva. — 72, 2 yádi. 3 vinam-grisáḥ. 4 púraṃdhi-vân. 5 sutáḥ anu-svadhám. ā́ aprâḥ. dru-sát. ā́ asadat háriḥ.

Digitized by Google

'páso manîshíṇaḥ | sám î gắvo matáyo yanti saṃyáta ṛitásya yónâ sádane punarbhúvaḥ || 6 || nắbhâ pṛithivyắ dharúṇo mahó divó 'pắm ûrmaú síndhushv antár ukshitáḥ | índrasya vájro vṛishabhó vibhűvasuḥ sómo hṛidé pavate cắru matsaráḥ || 7 || sá tű pavasva pári pắrthivaṃ rájaḥ stotré çikshann âdhûnvaté ca sukrato | mắ no nír bhâg vásunaḥ sâdanaspṛíço rayím piçáṅgam bahulắṃ vasîmahi || 8 || ắ tű na indo çatádâtv áçvyaṃ sahásradâtu paçumád dhíraṇyavat | úpa mâsva bṛihatî revátîr íshó 'dhi stotrásya pavamâna no gahi || 9 || 28 ||

73 (785). jagatî.

Srákve drapsásya dhámataḥ sám asvarann ṛitásya yónâ sám aranta nắbhayaḥ | trînt sá mûrdhnó ásuraç cakra ârábhe satyásya nắvaḥ sukṛítam apîparan || 1 || samyák samyáñco mahishắ aheshata síndhor ûrmắv ádhi venắ avîvipan | mádhor dhắrâbhir janáyanto arkám ít priyắm índrasya tanvàm avîvṛidhan || 2 || pavítravantaḥ pári vắcam âsate pitaíshâm pratnó abhí rakshati vratám | mahắḥ samudrắṃ váruṇas tiró dadhe dhîrâ íc chekur dharúṇeshv ârábham || 3 || sahásradhâré 'va té sám asvaran divó nắke mádhujihvâ asaççátaḥ | ásya spáço ná ní mishanti bhűrṇayaḥ padé-pade pâçínaḥ santi sétavaḥ || 4 || pitúr mâtúr ádhy ắ yé samásvarann ṛicắ çócantaḥ saṃdáhanto avratắn | índradvishṭâm ápa dhamanti mâyáyâ tvácam ásiknîm bhűmano divás pári || 5 || 29 ||

pratnắn mắnâd ádhy ắ yé samásvarañ chlókayantrâso

72, 6 im *iti*. 7 pṛithivyắḥ. vibhú-vasuḥ. 8 tú. sadana-spṛíçaḥ. 9 tú. híraṇya-vat. bṛihatîḥ. íshaḥ ádhi. — 73, 1 cakre. 3 pitắ eshâm. ít çekuḥ. 4 sahásra-dhâre áva. — 73, 6 pratnắt. çlóka-yantrâsaḥ.

Digitized by Google

rabhasásya mántavaḥ | ápânakshāso badhirā ahâsata ṛitásya pánthâṃ ná taranti dushkṛítaḥ || 6 || sahásradhâre vítate pavítra ā́ vā́cam punanti kaváyo manîshíṇaḥ | rudrā́sa eshâm ishirā́so adrúhaḥ spáçaḥ sváñcaḥ sudṛíço nṛicákshasaḥ || 7 || ṛitásya gopā́ ná dábhâya sukrátus trī́ shá pavítrâ hṛidy àntár ā́ dadhe | vidvā́nt sá viçvâ bhúvanâbhí paçyaty ávājushṭân vidhyati karté avratā́n || 8 || ṛitásya tántur vítataḥ pavítra ā́ jihvā́yâ ágre váruṇasya mâyáyâ | dhī́râç cit tát samínakshanta âçatā́trâ kartám áva padâty áprabhuḥ || 9 || 30 ||

74 (786). jagatī. 8 trishṭubh.

Çíçur ná jâtó 'va cakradad váne svàr yád vâjy àrushā́ḥ síshâsati | divó rétasâ sacate payovṛ́idhâ tám îmahe sumatī́ çárma sapráthaḥ || 1 || divó yáḥ skambhó dharúṇaḥ svâtata ā́pûrṇo aṅçúḥ paryéti viçvátaḥ | sémé mahī́ ródasî yakshad âvṛítâ samîcîné dâdhâra sám ishaḥ kavíḥ || 2 || máhi psáraḥ súkṛitam somyám mádhûrvī́ gávyûtir áditer ṛitáṃ yaté | ī́çe yó vṛishṭér itá usríyo vṛíshâpā́ṃ netā́ yá itáûtir ṛigmíyaḥ || 3 || âtmanván nábho duhyate ghṛitám páya ṛitásya nā́bhir amṛítaṃ ví jâyate | samîcînā́ḥ sudā́navaḥ prîṇanti táṃ náro hitám áva mehanti péravaḥ || 4 || árâvîd aṅçúḥ sácamâna ûrmíṇâ devâvyàm mánushe pinvati tvácam | dádhâti gárbham áditer upástha ā́ yéna tokáṃ ca tánayaṃ ca dhā́mahe || 5 || 31 ||

sahásradhâré 'va tā́ asaççátas tṛitī́ye santu rájasi pra-

73, 6 ápa anakshāsaḥ. 7 pavítre. su -áñcaḥ. 8 gopā́ḥ. sáḥ. hṛidí antáḥ. bhúvanâ abhí. áva ájushṭân. 9 pavítre. sam-ínakshantaḥ âçata átra. padâti. — 74, 1 áva. vājī́ arushā́ḥ. 2 sú-âtataḥ. sáḥ imé-mahī-ródasī-samîcîné *iti*. 3 mádhu urvī́. vríshâ apā́m. itáḥ-ûtiḥ. 4 átman-vát. 5 deva-avyàm. upá-sthe. 6 sahásra-dhâre áva.

Digitized by Google

jăvatîḥ | cátasro năbho níhitâ avó divó havír bharanty amṛítaṃ ghṛitaçcútaḥ || 6 || çvetáṃ rûpáṃ kṛiṇute yát síshâsati sómo mîḍhvắñ ásuro veda bhŭmanaḥ | dhiyắ çámî sacate sém abhí pravád divás kávandham áva darshad udríṇam || 7 || ádha çvetáṃ kaláçaṃ góbhir aktáṃ kắrshmann ắ vâjy àkramît sasavắn | ắ hinvire mánasâ devayántaḥ kakshĭvate çatáhimâya gónâm || 8 || adbhíḥ soma papṛicânásya te rásó 'vyo văraṃ ví pavamâna dhâvati | sá mṛijyámânaḥ kavíbhir madintama svádasvéndrâya pavamâna pîtáye || 9 || 32 ||

75 (787). jagatî.

Abhí priyắṇi pavate cánohito nắmâni yahvó ádhi yéshu várdhate | ắ sŭryasya bṛiható bṛihánn ádhi ráthaṃ víshvañcam aruhad vicakshaṇáḥ || 1 || ṛitásya jihvắ pavate mádhu priyáṃ vaktắ pátir dhiyó asyắ ádâbhyaḥ | dádhâti putráḥ pitrór apîcyàṃ nắma tṛitĭyam ádhi rocané diváḥ || 2 || áva dyutânáḥ kaláçắñ acikradan nṛíbhir yemânáḥ kóça ắ hiraṇyáye | abhĭ́m ṛitásya dohánâ anûshatắdhi tripṛishṭhá usháso ví râjati || 3 || ádribhiḥ sutó matíbhiç cánohitaḥ prarocáyan ródasî mâtárâ çúciḥ | rómâṇy ávyâ samáyâ ví dhâvati mádhor dhắrâ pínvamânâ divé-dive || 4 || pári soma prá dhanvâ svastáye nṛíbhiḥ punânó abhí vâsayâçíram | yé te mádâ âhanáso víhâyasas tébhir índraṃ codaya dắtave maghám || 5 || 33 ||

Dvitîyo 'dhyâyaḥ.

76 (788). jagatî.

Dhartắ diváḥ pavate kṛítvyo ráso dáksho devắnâm anu-

74, 7 sáḥ îm. 8 ádha — aktám = 323, 5. vâjî́ akramît. 9 rásaḥ ávyaḥ. svádasva índrâya. — 75, 3 acikradat. kóçe. abhĭ́m — anûshata = 144, 2. ádhi. 5 dhanva. vâsaya â-çíram.

Digitized by Google

mādyo nṛíbhiḥ | hárih sṛijānó átyo ná sátvabhir vṛithâ pājânsi kṛiṇute nadîshv ā ‖ 1 ‖ çúro ná dhatta āyudhā gábhastyoḥ svàḥ síshâsan rathiró gávishṭishu | índrasya çúshmam îráyann apasyúbhir índur hinvânó ajyate manîshíbhiḥ ‖ 2 ‖ índrasya soma pávamâna ûrmíṇâ tavishyámâṇo jaṭháreshv ā viça | prá ṇaḥ pinva vidyúd abhréva ródasî dhiyā́ ná vājâṅ úpa mâsi çáçvataḥ ‖ 3 ‖ víçvasya rā́jâ pavate svardṛíça ṛitásya dhîtím ṛishishā́ḷ avîvaçat | yáḥ sū́ryasyā́sireṇa mṛijyáte pitā́ matīnā́m ásamashṭakâvyaḥ ‖ 4 ‖ vṛísheva yûthā́ pári kóçam arshasy apā́m upásthe vṛishabháḥ kánikradat | sá índrâya pavase matsaríntamo yáthâ jéshâma samithé tvótayaḥ ‖ 5 ‖ 1 ‖

77 (789). jagatī.

Eshá prá kóçe mádhumāṅ acikradad índrasya vájro vápusho vápushṭaraḥ | abhī́m ṛitásya sudúghâ ghṛitaççúto vâçrā́ arshanti páyaseva dhenávaḥ ‖ 1 ‖ sá pûrvyáḥ pavate yā́m divás pári çyenó mathâyád ishitás tiró rájaḥ | sá mádhva ā́ yuvate vévijâna ít kṛiçā́nor ástur mánasāha bibhyúshā ‖ 2 ‖ té naḥ pū́rvâsa úparâsa índavo mahé vā́jâya dhanvantu gómate | îkshenyâso ahyò ná cā́ravo bráhma-brahma yé jujushúr havír-haviḥ ‖ 3 ‖ ayā́m no vidvā́n vanavad vanushyatá índuḥ satrā́câ mánasâ purushṭutáḥ | inásya yáḥ sádane gárbham âdadhé gávām urubjám abhy árshati vrajám ‖ 4 ‖ cákrir diváḥ pavate kṛítvyo ráso mahā́ṅ ádabdho váruṇo hurúg yaté | ásâvi mitró vṛijáneshu yajníyó 'tyo ná yûthé vṛishayúḥ kánikradat ‖ 5 ‖ 2 ‖

76, 2 dhatte. gó-ishṭishu. 3 naḥ. abhrā́-iva. 4 sū́ryasya ásireṇa. ásamashṭa-kâvyaḥ. 5 vṛíshā-iva. tvā́-ûtayaḥ. — 77, 1 vápuḥ -taraḥ. abhí ím. su-dúghāḥ. páyasā-iva. 2 mánasā áha. 4 abhí. 5 yajníyaḥ átyaḥ.

Digitized by Google

78 (790). Jagatí.

Prá rấjâ vấcaṃ janáyann asishyadad apó vásâno abhí gấ iyakshati | gribhṇấti riprám ávir asya tấnvâ çuddhó devấnâm úpa yâti nishkṛitám || 1 || índrâya soma pári shicyase nṛíbhir nṛícákshâ ûrmíḥ kavír ajyase váne | pûrvír hí te srutáyaḥ sánti yấtave sahásram áçvâ hárayaç camûshádaḥ || 2 || samudríyâ apsaráso manîshíṇam ấsînâ antár abhí sómam aksharan | tấ îṃ hinvanti harmyásya sakshấṇiṃ yấcante sumnám pávamânam ákshitam || 3 || gojín naḥ sómo rathajíd dhiraṇyajít svarjíd abjít pavate sahasrajít | yáṃ devấsaç cakriré pîtáye mádaṃ svádishṭhaṃ drapsám aruṇám mayobhúvam || 4 || etấni soma pávamâno asmayúḥ satyấni kṛiṇván dráviṇâny arshasi | jahí çátrum antiké dûraké ca yá urvíṃ gávyûtim ábhayaṃ ca nas kṛidhi || 5 || 3 ||

79 (791). Jagatí.

Acodáso no dhanvantv índavaḥ prá suvânấso bṛiháddiveshu hárayaḥ | ví ca náçan na ishó árâtayo 'ryó naçanta sánishanta no dhíyaḥ || 1 || prá ṇo dhanvantv índavo madacyúto dhánâ vâ yébhir árvato junîmási | tiró mártasya kásya cit párihvṛitiṃ vayáṃ dhánâni viçvádhâ bharemahi || 2 || utá svásyâ árâtyâ arír hí shá utấnyásyâ árâtyâ vṛíko hí sháḥ | dhánvan ná tríshṇâ sám arîta tấñ abhí sóma jahí pavamâna durâdhyàḥ || 3 || diví te nấbhâ paramó yá âdadé pṛithivyấs te ruruhuḥ sấnavi kshípaḥ | ádrayas tvâ bapsati gór ádhi tvacy àpsú tvâ hástair duduhur manîshíṇaḥ || 4 || evấ ta indo subhvàṃ supéçasaṃ rásaṃ tuñjanti prathamấ abhiçríyaḥ | nídaṃ-nidam pavamâna ní târisha âvís te çúshmo bhavatu priyó mádaḥ || 5 || 4 ||

78, 1 sicyase. 2 áçvâḥ. camû-sádaḥ. 4 go-jít. hiraṇya-jít. — 79, 2 naḥ. 3 sáḥ utá anyásyâḥ árâtyâḥ. 4 tvací ap-sú. 5 evá te.

Digitized by Google

80 (792). jagatî.

Sómasya dhấrâ pavate nṛicákshasa ṛiténa devấn havate divás pári | bṛíhaspáte raváthenâ ví didyute samudrấso ná sávanâni vivyacuḥ ‖ 1 ‖ yáṃ tvâ vâjinn aghnyấ abhy ánûshatấyohataṃ yónim ấ rohasi dyumấn | maghónâm ấyuḥ pratirán máhi çráva índrâya soma pavase vṛíshâ mádaḥ ‖ 2 ‖ éndrasya kukshấ pavate madíntama ûrjaṃ vásânaḥ çrávase sumaṅgálaḥ | pratyáñ sá víçvâ bhúvanâbhí paprathe kṛíḷan hárir átyaḥ syandate vṛíshâ ‖ 3 ‖ táṃ tvâ devébhyo mádhumattamaṃ náraḥ sahásradhâraṃ duhate dáça kshípaḥ | nṛíbhiḥ soma prácyuto grấvabhiḥ sutó víçvân devấñ ấ pavasvâ sahasrajit ‖ 4 ‖ táṃ tvâ hastíno mádhumantam ádribhir duhánty apsú vṛishabhấṃ dáça kshípaḥ | índraṃ soma mâdáyan daívyaṃ jánaṃ síndhor ivormíḥ pávamâno arshasi ‖ 5 ‖ 5 ‖

81 (793). jagatî. 5 trishṭubh.

Prá sómasya pávamânasyormáya índrasya yanti jaṭháraṃ supéçasaḥ | dadhnấ yád îm únnîtâ yaçásâ gávâṃ dânấya çűram udámandishuḥ sutấḥ ‖ 1 ‖ áchâ hí sómaḥ kaláçâñ ásishyadad átyo ná vóḷhâ raghúvartanir vṛíshâ | áthâ devấnâm ubháyasya jánmano vidvấñ açnoty amúta itáç ca yát ‖ 2 ‖ ấ naḥ soma pávamânaḥ kirâ vásv índo bháva maghávâ rấdhaso mahấḥ | çíkshâ vayodho vásave sú cetúnâ mấ no gáyam âré asmát párâ sicaḥ ‖ 3 ‖ ấ naḥ pûshấ pávamânaḥ surâtáyo mitró gachantu váruṇaḥ sajóshasaḥ | bṛíhaspátir marúto vâyúr açvínâ tváshṭâ savitấ suyámâ sá-

---

80, 1 bṛíhaspáteḥ raváthena. 2 abhí ánûshata áyaḥ-hatam. 3 ấ índrasya. bhúvanâ abhí. 4 pavasva. 5 iva ûrmíḥ. — 81, 1 pávamânasya ûrmáyaḥ. út-nîtâḥ. 2 ácha. átha. 3 kíra. çíksha.

Digitized by Google

rasvatî ‖ 4 ‖ ubhé dyâvâpṛithivî̃ viçvaminvé aryamã̃ devó áditir vidhâtã̃ | bhágo nṛíçáṅsa urv àntárikshaṃ víçve devã̃ḥ pávamânaṃ jushanta ‖ 5 ‖ 6 ‖

82 (794). jagatî. 5 trishṭubh.

Ásâvi sómo arushó vṛíshâ hárî rã̃jeva dasmó abhí gã̃ acikradat | punânó vã̃ram páry ety avyáyaṃ çyenó ná yóniṃ ghṛitávantam âsádam ‖ 1 ‖ kavír vedhasyã̃ páry eshi mã̃hinam átyo ná mṛishṭó abhí vã̃jam arshasi | apasédhan duritã̃ soma mṛiḷaya ghṛitáṃ vásânaḥ pári yâsi nirṇíjam ‖ 2 ‖ parjányaḥ pitã̃ mahishásya parṇíno nã̃bhâ pṛithivyã̃ giríshu ksháyaṃ dadhe | svásâra ã̃po abhí gã̃ utã̃sarant sáṃ grã̃vabhir nasate vîté adhvaré ‖ 3 ‖ jâyéva pátyâv ádhi çéva maṅhase pájrâyâ garbha çṛiṇuhí brávîmi te | antár vã̃ṇíshu prá carâ sú jîváse 'nindyó vṛijáne soma jâgṛihi ‖ 4 ‖ yáthâ pū́rvebhyaḥ çatasã̃ ámṛidhraḥ sahasrasã̃ḥ paryáyâ vã̃jam indo | evã̃ pavasva suvitã̃ya návyase táva vratám ánv ã̃paḥ sacante ‖ 5 ‖ 7 ‖

83 (795). jagatî.

Pavítraṃ te vítatam brahmaṇas pate prabhúr gã̃trâṇi páry eshi viçvátaḥ | átaptatanûr ná tád âmó açnute çritã̃sa íd váhantas tát sám âçata ‖ 1 ‖ táposh pavítraṃ vítataṃ divás padé çócanto asya tántavo vy àsthiran | ávanty asya pavîtã̃ram âçávo divás pṛishṭhám ádhi tishṭhanti cétasâ ‖ 2 ‖ árûrucad ushásaḥ pṛíçnir agriyá ukshã̃ bibharti bhúvanâni vâjayúḥ | mâyâvíno mamire asya mâyáyâ nṛicákshasaḥ pi-

---

81, 5 u.-d.-viçvaminvé *iti*. nṛí-çáṅsaḥ urú antárikshaṃ. — 82, 1 háriḥ rã̃já-iva. 3 pṛithivyã̃ḥ. utá asaran. 4 jâyã́-iva. pájrâyâḥ. 4 cara. 5 pari-áyâḥ. evá. — 83, 2 tápoḥ. ví asthiran.

Digitized by Google

táro gárbham ấ dadhuḥ ‖ 3 ‖ gandharvá itthấ padám asya rakshati pấti devấnâṃ jánimâny ádbhutaḥ | gṛibhṇấti ripúṃ nidháyâ nidhấpatiḥ sukṛíttamâ mádhuno bhakshám âçata ‖ 4 ‖ havír havishmo máhi sádma daívyaṃ nábho vásânaḥ pári yâsy adhvarám | rấjâ pavítraratho vấjam ấruhaḥ sahásrabhṛishṭir jayasi çrávo bṛihát ‖ 5 ‖ 8 ‖

84 (796). jagatî.

Pávasva devamấdano vícarshaṇir apsấ índrâya váruṇâya vâyáve | kṛidhí no adyá várivaḥ svastimád urukshitaú gṛiṇíhi daívyaṃ jánam ‖ 1 ‖ ấ yás tasthaú bhúvanâny ámartyo víçvâni sómaḥ pári tấny arshati | kṛiṇvánt saṃcṛítaṃ vicṛítam abhíshṭaya índuḥ sishakty ushásaṃ ná sûryaḥ ‖ 2 ‖ ấ yó góbhiḥ sṛijyáta óshadhîshv ấ devấnâṃ sumná ishấyann úpâvasuḥ | ấ vidyútâ pavate dhấrayâ sutá índraṃ sómo mâdáyan daívyaṃ jánam ‖ 3 ‖ eshá syá sómaḥ pavate sahasrajíd dhinvânó vấcam ishirấm usharbúdham | índuḥ samudrám úd iyarti vâyúbhir éndrasya hárdi kaláçeshu sîdati ‖ 4 ‖ abhí tyáṃ gấvaḥ páyasâ payovrídhaṃ sómaṃ çrîṇanti matíbhiḥ svarvídam | dhanaṃjayáḥ pavate kṛítvyo ráso víprasya kavíḥ kấvyenâ svàrcanâḥ ‖ 5 ‖ 9 ‖

85 (797). jagatî. 11. 12 trishṭubh.

Índrâya soma súshutaḥ pári sravấpấmîvâ bhavatu rákshasâ sahá | mấ te rásasya matsata dvayâvíno drávinasvanta ihá santv índavaḥ ‖ 1 ‖ asmấnt samaryé pavamâna codaya dáksho devấnâm ási hí priyó mádaḥ | jahí çátrûñr abhy ấ bhandanâyatáḥ píbendra sómam áva no mṛídho jahi ‖ 2 ‖

83, 4 ni-dháyâ nidhấ-patiḥ sukṛít-tamâḥ. 5 ấ aruhaḥ. — 84, 1 kṛidhí. 2 abhíshṭaye. 3 sṛijyáte. sumné. úpa-vasuḥ. 4 hinvânáḥ. ấ índrasya. 5 kấvyena svàḥ-canâḥ. — 85, 1 sú-sutaḥ. srava ápa ámîvâ. 2 abhí ấ bhandanâ-yatáḥ píba indra.

Digitized by Google

ádabdha indo pavase madíntama âtméndrasya bhavasi dhâsír uttamáḥ | abhí svaranti bahávo manîshíṇo rấjànam asyá bhúvanasya niṅsate ‖ 3 ‖ sahásraṇîthaḥ çatádhâro ádbhuta índrâyénduḥ pavate kấmyam mádhu | jáyan kshétram abhy àrshâ jáyann apá urúṃ no gâtúṃ kṛiṇu soma mîḍhvaḥ ‖ 4 ‖ kánikradat kaláçe góbhir ajyase vy àvyáyaṃ samáyâ vấram arshasi | marmṛijyámâno átyo ná sânasír índrasya soma jaṭháre sám aksharaḥ ‖ 5 ‖ svâdúḥ pavasva divyấya jánmane svâdúr índrâya suhávîtunâmne | svâdúr mitrấya váruṇâya vâyáve bṛíhaspátaye mádhumâṅ ádâbhyaḥ ‖ 6 ‖ 10 ‖

átyam mṛijanti kaláçe dáça kshípaḥ prá víprâṇâm matáyo vấca îrate | pávamânâ abhy àrshanti sushṭutím éndraṃ viçanti madirấsa índavaḥ ‖ 7 ‖ pávamâno abhy àrshâ suvîryam urvíṃ gávyûtim máhi çárma sapráthaḥ | mấkir no asyá párishûtir îçaténdo jáyema tváyâ dhánaṃ-dhanam ‖ 8 ‖ ádhi dyấm asthâd vṛishabhó vicakshaṇó 'rûrucad ví divó rocaṇấ kavíḥ | rấjâ pavítram áty eti róruvad diváḥ pîyûshaṃ duhate nṛicákshasaḥ ‖ 9 ‖ divó nấke mádhujihvâ asaçcáto veṇấ duhanty ukshấṇaṃ girishṭhấm | apsú drapsáṃ vâvṛidhânáṃ samudrá ấ síndhor ûrmấ mádhumantam pavítra ấ ‖ 10 ‖ nấke suparṇám upapaptivấṅsaṃ gíro veṇấnâm akṛipanta pûrvîḥ | çíçuṃ rihanti matáyaḥ pánipnataṃ hiraṇyáyaṃ çakunáṃ kshấmaṇi sthấm ‖ 11 ‖ ûrdhvó gandharvó ádhi nấke asthâd víçvâ rûpấ praticákshâṇo asya | bhânúḥ çukréṇa çocíshâ vy àdyaut prấrûrucad ródasî mâtárâ çúciḥ ‖ 12 ‖ 11 ‖

Caturtho 'nuvâkaḥ.

85, 3 âtmấ índrasya. 4 sahásra-nîthaḥ. índrâya índuḥ. abhí arsha. 5 ví avyáyam. 6 suhávîtu-nâmne. 7 abhí arshanti. ấ índram. 8 abhí arsha. pári-sûtiḥ îçata índo *iti*. 9 árûrucat. 10 veṇấḥ. giri-sthấm. samudré. pavítre. 12 ví adyaut prá arûrucat.

Digitized by Google

86 (798). jagatî.

Prá ta âçávaḥ pavamâna dhîjávo mádâ arshanti raghujẫ iva tmánâ | divyẫḥ suparṇẫ mádhumanta índavo madíntamâsaḥ pári kóçam âsate ‖ 1 ‖ prá te mádâso madirẫsa âçávó 'sṛikshata ráthyâso yáthâ pṛithak | dhenúr ná vatsám páyasâbhí vajríṇam índram índavo mádhumanta ûrmáyaḥ ‖ 2 ‖ átyo ná hiyânó abhí vẫjam arsha svarvít kóçaṃ divó ádrimâtaram | vṛíshâ pavítre ádhi sẫno avyáye sómaḥ punâná indriyẫya dhẫyase ‖ 3 ‖ prá ta âçvinîḥ pavamâna dhîjúvo divyẫ asṛigran páyasâ dhárîmaṇi | prẫtár ṛíshayaḥ sthẫvirîr asṛikshata yé tvâ mṛijánty ṛishishâṇa vedhásaḥ ‖ 4 ‖ víçvâ dhẫmâni viçvacaksha ṛíbhvasaḥ prabhós te satáḥ pári yanti ketávaḥ | vyânaçíḥ pavase soma dhármabhiḥ pátir víçvasya bhúvanasya râjasi ‖ 5 ‖ 12 ‖

ubhayátaḥ pávamânasya raçmáyo dhruvásya satáḥ pári yanti ketávaḥ | yádî pavítre ádhi mṛijyáte háriḥ sáttâ ní yónâ kaláçeshu sîdati ‖ 6 ‖ yajnásya ketúḥ pavate svadhvaráḥ sómo devẫnâm úpa yâti nishkṛitám | sahásradhâraḥ pári kóçam arshati vṛíshâ pavítram áty eti róruvat ‖ 7 ‖ rẫjâ samudrẫṃ nadyò ví gâhate 'pẫm ûrmíṃ sacate síndhushu çritáḥ | ádhy asthât sẫnu pávamâno avyáyaṃ nẫbhâ pṛithivyẫ dharúṇo mahó diváḥ ‖ 8 ‖ divó ná sẫnu stanáyann acikradad dyaúç ca yásya pṛithivî́ ca dhármabhiḥ | índrasya sakhyám pavate vivévidat sómaḥ punânáḥ kaláçeshu sîdati ‖ 9 ‖ jyótir yajnásya pavate mádhu priyám pitẫ devẫnâṃ janitẫ vibhû́vasuḥ | dádhâti rátnaṃ svadháyor apîcyàm madíntamo matsará indriyó rásaḥ ‖ 10 ‖ 13 ‖

86, 1 te. su-parṇẫḥ. 2 âçávaḥ ásṛikshata. páyasâ abhí. 3 sẫnau. 4 te. prá antáḥ. ṛishi-sâna. 6 yádi. 8 pṛithivyẫḥ. 9 vi-vévidat. 10 vibhú-vasuḥ.

Digitized by Google

abhikrándan kaláçaṃ vâjy àrshati pátir diváḥ çatádhâro vicakshaṇáḥ | hárir mitrásya sádaneshu sîdati marmṛijânó 'vibhiḥ síndhubhir vṛíshâ || 11 || ágre síndhûnâm pávamâno arshaty ágre vâcó agriyó góshu gachati | ágre vâjasya bhajate mahâdhanáṃ svâyudháḥ sotṛíbhiḥ pûyate vṛíshâ || 12 || ayám matávâñ chakunó yáthâ hitó 'vye sasâra pávamâna ûrmíṇâ | táva krátvâ ródasî antarâ kave çúcir dhiyâ pavate sóma indra te || 13 || drâpíṃ vásâno yajató divispṛíçam antarikshaprâ bhúvaneshv árpitaḥ | svàr jajnânó nábhasâbhy àkramît pratnám asya pitáram â vivâsati || 14 || só asya viçé máhi çárma yachati yó asya dhâma prathamáṃ vyânaçé | padáṃ yád asya paramé vyòmany áto víçvâ abhí sáṃ yâti saṃyátaḥ || 15 || 14 ||

pró ayâsîd índur índrasya nishkṛitáṃ sákhâ sákhyur ná prá minâti saṃgíram | márya iva yuvatíbhiḥ sám arshati sómaḥ kaláçe çatáyâmnâ pathâ || 16 || prá vo dhíyo mandrayúvo vipanyúvaḥ panasyúvaḥ saṃvásaneshv akramuḥ | sómam manîshâ abhy ànûshata stúbho 'bhí dhenávaḥ páyasem açiçrayuḥ || 17 || â naḥ soma saṃyátam pipyúshîm ísham índo pávasva pávamâno asrídham | yâ no dóhate trír áhann ásaçcushî kshumád vâjavan mádhumad suvîryam || 18 || vṛíshâ matînâm pavate vicakshaṇáḥ sómo áhnaḥ pratarîtósháso diváḥ | krâṇâ síndhûnâṃ kaláçâñ avîvaçad índrasya hárdy âviçán manîshíbhiḥ || 19 || manîshíbhiḥ pavate pûrvyáḥ kavír nṛíbhir yataḥ pári kóçâñ acikradat | tritásya nâma janáyan mádhu ksharad índrasya vâyóḥ sakhyâya kártave || 20 || 15 ||

86, 11 vâjî arshati. ávi-bhiḥ. 13 çakunáḥ. ávye. ródasî *iti.* 14 antariksha-prâḥ. nábhasâ abhí akramît. 15 vi-ânaçé. 16 pró *iti.* 17 abhí anûshata. páyasâ îm. 18 vâja-vat. 19 pra -taritâ ushásaḥ.

Digitized by Google

ayám punānó usháso ví rocayad ayáṃ síndhubhyo abhavad u lokakṛít | ayáṃ tríḥ saptá duduhānó âçíraṃ sómo hṛidé pavate cāru matsaráḥ || 21 || pávasva soma divyéshu dhāmasu sṛijānó indo kaláçe pavítra ā | sīdann índrasya jaṭháre kánikradan nṛíbhir yatáḥ sūryam ārohayo diví || 22 || ádribhiḥ sutáḥ pavase pavítra āñ índav índrasya jaṭhāreshv âviçán | tvāṃ nṛicákshā abhavo vicakshaṇa sóma gotrám áṅgirobhyo 'vṛiṇor ápa || 23 || tvāṃ soma pávamānaṃ svādhyó 'nu víprâso amadann avasyávaḥ | tvāṃ suparṇá ābharad divás párīṇdo víçvâbhir matíbhiḥ párishkṛitam || 24 || ávye punānám pári vāra ûrmíṇâ hárim navante abhí saptá dhenávaḥ | apāṃ upásthe ádhy āyávaḥ kavím ṛitásya yónā mahishā aheshata || 25 || 16 ||

índuḥ punānó áti gâhate mṛídho víçvâni kṛiṇvánt supáthâni yájyave | gāḥ kṛiṇvāṇó nirṇíjaṃ haryatáḥ kavír átyo ná krīḷan pári vāram arshati || 26 || asaççátaḥ çatádhârā abhiçríyo hárim navanté 'va tā udanyúvaḥ | kshípo mṛijanti pári góbhir āvṛitaṃ tṛitīye prishṭhé ádhi rocané diváḥ || 27 || távemāḥ prajā divyásya rétasas tvāṃ víçvasya bhúvanasya râjasi | áthedāṃ víçvam pavamāna te váçe tvám indo prathamó dhāmadhā asi || 28 || tvāṃ samudró asi viçvavít kave távemāḥ páñca pradíço vídharmaṇi | tvāṃ dyāṃ ca pṛithivīṃ cāti jabhrishe táva jyótîṅshi pavamāna sūryaḥ || 29 || tvám pavítre rájaso vídharmaṇi devébhyaḥ soma pavamāna pūyase | tvām uçíjaḥ prathamā agribhṇata túbhyemā víçvâ bhúvanāni yemire || 30 || 17 ||

prá rebhá ety áti vāram avyáyaṃ vṛishâ váneshv áva

86, 22 pavítre. kánikradat. ā arohayaḥ. 23 pavítre ā índo *iti*. 24 su-ādhyàḥ ánu. ā abharat. pári índo *iti*. pári-kṛitam. 25 vāre. 27 navante áva. 28 táva imāḥ pra-jāḥ. átha idám. 29 táva imāḥ. ca áti. 30 túbhya imā.

Digitized by Google

cakradad dhárih | sáṃ dhîtáyo vâvaçânâ anûshata çíçuṃ rihanti matáyaḥ pánipnatam ‖ 31 ‖ sá sûryasya raçmíbhiḥ pári vyata tántuṃ tanvânás trivṛítaṃ yáthâ vidé | náyann ṛitásya praçísho návîyasîḥ pátir jánînâm úpa yâti nishkṛitám ‖ 32 ‖ rấjâ síndhûnâm pavate pátir divá ṛitásya yâti pathíbhiḥ kánikradat | sahásradhâraḥ pári shicyate háriḥ punánó vấcaṃ janáyann úpâvasuḥ ‖ 33 ‖ pávamâna máhy árṇo ví dhâvasi sûro ná citró ávyayâni pávyayâ | gábhastipûto nṛíbhir ádribhiḥ sutó mahé vấjâya dhányâya dhanvasi ‖ 34 ‖ ísham ûrjam pavamânâbhy àrshasi çyenó ná váṅsu kaláçeshu sîdasi | índrâya mádvâ mádyo mádaḥ sutó divó vishṭambhá upamó vicakshaṇáḥ ‖ 35 ‖ 18 ‖

saptá svásâro abhí mâtáraḥ çíçuṃ návaṃ jajnânáṃ jényaṃ vipaççítam | apấṃ gandharvám divyám nṛicákshasaṃ sómaṃ víçvasya bhúvanasya râjase ‖ 36 ‖ îçáná imấ bhúvanâni vîyase yujáná indo harítaḥ suparṇyàḥ | tấs te kshárantu mádhumad ghṛitám páyas táva vraté soma tishṭhantu kṛishṭáyaḥ ‖ 37 ‖ tvám nṛicákshâ asi soma viçvátaḥ pávamâna vṛishabha tấ ví dhâvasi | sá naḥ pavasva vásumad dhiraṇyavad vayáṃ syâma bhúvaneshu jîváse ‖ 38 ‖ govít pavasva vasuvíd dhiraṇyavíd retodhấ indo bhúvaneshv árpitaḥ | tvám suvîro asi soma viçvavít táṃ tvâ víprâ úpa girémá âsate ‖ 39 ‖ ún mádhva ûrmír vanánâ atishṭhipad apó vásâno mahishó ví gâhate | rấjâ pavítraratho vấjam árubat sahásrabhṛishṭir jayati çrávo bṛihát ‖ 40 ‖ 19 ‖

sá bhandánâ úd iyarti prajấvatîr viçvấyur víçvâḥ subhárâ áhardivi | bráhma prajấvad rayím áçvapastyam pîtá

86, 31 háriḥ. 33 sicyate. úpa-vasuḥ. 35 pavamâna abhí arshasi. 37 ví iyase. 38 hiraṇya-vat. 39 hiraṇya-vít. girấ imé. 40 út. á aruhat.

Digitized by Google

indav índram asmábhyaṃ yâcatât ‖ 41 ‖ só ágre áhnâṃ hárir haryató mádaḥ prá cétasâ cetayate ánu dyúbhiḥ | dvấ jánâ yâtáyann antár îyate nárâ ca çáṅsaṃ daívyaṃ ca dhartári ‖ 42 ‖ añjáte vy àñjate sám añjate krátuṃ rihanti mádhunâbhy àñjate | síndhor ucchvâsé patáyantam ukshấṇaṃ hiraṇyapâvấḥ paçúm âsu gribhṇate ‖ 43 ‖ vipaççíte pávamânâya gâyata mahî́ ná dhấrâty ándho arshati | áhir ná jûrṇấm áti sarpati tvácam átyo ná krîḷann asarad vṛíshâ háriḥ ‖ 44 ‖ agregó rấjấpyas tavishyate vimấno áhnâm bhúvaneshv árpitaḥ | hárir ghritásnuḥ sudṛíçîko arṇavó jyotî́rathaḥ pavate râyá okyàḥ ‖ 45 ‖ 20 ‖

ásarji skambhó divá údyato mádaḥ pári tridhấtur bhúvanâny arshati | aṅçúṃ rihanti matáyaḥ pánipnataṃ girấ yádi nirṇíjaṃ ṛigmíṇo yayúḥ ‖ 46 ‖ prá te dhấrâ áty áṇvâni meshyàḥ punânásya saṃyáto yanti ráṅhayaḥ | yád góbhir indo camvòḥ samajyásа ấ suvânáḥ soma kaláçeshu sîdasi ‖ 47 ‖ pávasva soma kratuvín na ukthyó 'vyo vấre pári dhâva mádhu priyám | jahí víçvân rakshásа indo atríṇo bṛihád vadema vidáthe suvî́râḥ ‖ 48 ‖ 21 ‖

87 (799). trishṭubh.

Prá tú drava pári kóçaṃ ní shîda nṛíbhiḥ punânó abhí vấjam arsha | áçvaṃ ná tvâ vâjínam marjáyantó 'châ barhî́ raçanấbhir nayanti ‖ 1 ‖ svâyudháḥ pavate devá índur açastihấ vṛijánaṃ rákshamâṇaḥ | pitấ devấnâṃ janitấ sudáksho vishṭambhó divó dharúṇaḥ pṛithivyấḥ ‖ 2 ‖ ṛíshir víprаḥ puraetấ jánânâm ṛibhúr dhî́ra uçánâ kấvyena | sá cid vi-

---

86, 41 indo *iti*. 42 náraçáṅsam ca. 43 ví añjate. mádhunâ abhí añjate. ut-çvâsé. 44 dhárâ áti. 45 agre-gáḥ rấjâ ápyaḥ. jyotîṣ-rathaḥ. râyé. 47 sam-ajyáse. 48 kratu-vít. ukthyàḥ ávyaḥ. — 87, 1 marjáyantaḥ ácha barhíḥ.

Digitized by Google

veda níhitaṃ yád âsâm apîcyàṃ gúhyaṃ nắma gónâm ‖ 3 ‖ eshá syá te mádhumâñ indra sómo vṛíshâ vṛíshṇe pári pavítre akshâḥ | sahasrasắḥ çatasắ bhûridắvâ çaçvattamám barhír ấ vâjy àsthât ‖ 4 ‖ eté sómâ abhí gavyấ sahásrâ mahé vấjâyâmṛítâya çrávâṅsi | pavítrebhiḥ pávamânâ asṛigrañ chravasyávo ná pṛitanấjo átyâḥ ‖ 5 ‖ 22 ‖

pári hí shmâ puruhûtó jánânâṃ víçvắsarad bhójanâ pûyámânaḥ | áthấ bhara çyenabhṛita práyâṅsi rayíṃ túñjâno abhí vấjam arsha ‖ 6 ‖ eshá suvânáḥ pári sómaḥ pavítre sárgo ná sṛishṭó adadhâvad árvâ | tigmé çiçâno mahishó ná çṛíñge gấ gavyánn abhí çūro ná sátvâ ‖ 7 ‖ eshấ yayau paramắd antár ádreḥ kúcit satír ûrvé gấ viveda | divó ná vidyút stanáyanty abhraíḥ sómasya te pavata indra dhấrâ ‖ 8 ‖ utá sma râçím pári yâsi gónâm índreṇa soma sarátham punânáḥ | pûrvír ísho bṛihatír jîradâno çíkshâ çacîvas táva tấ upashṭút ‖ 9 ‖ 23 ‖

88 (800). trishṭubh.

Ayáṃ sóma indra túbhyaṃ sunve túbhyam pavate tvám asya pâhi | tváṃ ha yáṃ cakṛishé tváṃ vavṛishá índum mádâya yújyâya sómam ‖ 1 ‖ sá îṃ rátho ná bhurishắḷ ayoji mahắḥ purúṇi sâtáye vásûni | ắd îṃ víçvâ nahushyắṇi jâtấ svàrshâtâ váne ûrdhvấ navanta ‖ 2 ‖ vâyúr ná yó niyútvâñ ishṭáyâmâ nắsatyeva háva ấ çámbhavishṭhaḥ | viçvávâro draviṇodắ iva tmán pûshéva dhîjávano 'si soma ‖ 3 ‖ índro ná yó mahấ kármâṇi cákrir hantấ vṛitrấṇâm asi soma pûrbhít | paidvó ná hí tvám áhinâmnâṃ hantấ víçvasyâsi soma

---

87, 4 çata-sắḥ. vâjí asthât. 5 vấjâya amṛítâya. çravasyávaḥ. 6 sma. víçvâ ásarat. átha ấ. 7 tigmé-çṛíñge *iti* gắḥ. 8 eshấ ấ. gắḥ. stanáyanti. pavate. 9 çíksha. upa-stút. — 88, 1 vavṛishé. 2 váne. 3 nắsatyâ-iva. háve. pûshắ-iva. 4 víçvasya asi. 5 váne.

Digitized by Google

dásyoḥ ‖ 4 ‖ agnír ná yó vána ấ sṛijyámâno vṛithâ pấjâṅsi kṛiṇute nadîshu | jáno ná yúdhvâ mahatá upabdír íyarti sómaḥ pávamâna ûrmím ‖ 5 ‖ eté sómâ áti vấrâṇy ávyâ divyấ ná kóçâso abhrávarshâḥ | vṛithâ samudráṃ síndhavo ná nîcîḥ sutấso abhí kaláçâñ asṛigran ‖ 6 ‖ çushmî́ çárdho ná mấrutam pavasvânabhiçastâ divyấ yáthâ víṭ | ấpo ná makshú sumatír bhavâ naḥ sahásrâpsâḥ pṛitanâshấṇ ná yajnáḥ ‖ 7 ‖ rấjno nú te váruṇasya vratấni — ‖ 8 ‖ 24 ‖

89 (801). trishṭubh.

Pró syá váhniḥ pathyâbhir asyân divó ná vṛishṭíḥ pávamâno akshâḥ | sahásradhâro asadan ny àsmé mâtúr upásthe vána ấ ca sómaḥ ‖ 1 ‖ rấjâ síndhûnâm avasishṭa vấsa ṛitásya nấvam ấruhad rájishṭhâm | apsú drapsó vâvṛidhe çyenájûto duhá îm pitấ duhá îm pitúr jấm ‖ 2 ‖ siṅhám nasanta mádhvo ayấsaṃ hárim arushám divó asyá pátim | çúro yutsú prathamáḥ prichate gấ ásya cákshasâ pári pâty ukshấ ‖ 3 ‖ mádhuprishṭhaṃ ghorám ayấsam áçvaṃ ráthe yuñjanty urucakrá ṛishvám | svásâra îṃ jâmáyo marjayanti sánâbhayo vâjínam ûrjayanti ‖ 4 ‖ cátasra îṃ ghṛitadúhaḥ sacante samâné antár dharúṇe níshattâḥ | tấ îm arshanti námasâ punânấs tấ îṃ viçvátaḥ pári shanti pûrvî́ḥ ‖ 5 ‖ vishṭambhó divó dharúṇaḥ pṛithivyấ víçvâ utá kshitáyo háste asya | ásat ta útso gṛiṇaté niyútvân mádhvo aṅçúḥ pavata indriyấya ‖ 6 ‖ vanvánn ávâto abhí devávîtim índrâya soma vṛitrahấ pavasva | çagdhí maháḥ puruçcandrásya râyáḥ suvî́ryasya pátayaḥ syâma ‖ 7 ‖ 25 ‖

88, 6 divyâḥ. 7 pavasva ánabhi-çastâ. makshú. bhava. sahásra -apsâḥ pṛitanâshấṭ. 8 = 91, 3. — 89, 1 pró *iti*. akshâr *iti*. asadat ní asmé *iti*. váne. 2 ấ aruhat. duhé. 4 uru-cakré. 5 santi. 6 pṛithivyâḥ. te. pavate. 7 puru-candrásya.

Digitized by Google

90 (802). trishṭubh.

Prá hinvânó janitâ ródasyo rátho ná vâjaṃ sanishyánn ayâsît | índraṃ gáchann âyudhâ saṃçíçâno víçvâ vásu hástayor âdádhânaḥ ‖ 1 ‖ abhí tripríshṭhâṃ vríshaṇaṃ vayodhâm âṅgûshâṇâm avâvaçanta vâṇîḥ | vánâ vásâno váruṇo ná síndhûn ví ratnadhâ dayate vâryâṇi ‖ 2 ‖ çúragrâmaḥ sárvavîraḥ sáhâvân jétâ pavasva sánitâ dhánâni | tigmâyudhaḥ kshiprádhanvâ samátsv áshâḷhaḥ sâhvân pṛítanâsu çátrûn ‖ 3 ‖ urúgavyûtir ábhayâni kṛiṇvánt samîcîné â pavasvâ púraṃdhî | apáḥ síshâsann ushásaḥ svàr gâḥ sáṃ cikrado mahó asmábhyaṃ vâjân ‖ 4 ‖ mátsi soma váruṇam mátsi mitrám mátsîndram indo pavamâna víshṇum | mátsi çárdho mârutam mátsi devân mátsi mahâm índram indo mádâya ‖ 5 ‖ evâ râjeva krátumân ámena víçvâ ghánighnad duritâ pavasva | índo sûktâya vácase váyo dhâ yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 6 ‖ 26 ‖

Tṛitîyo 'dhyâyaḥ.

91 (803). trishṭubh.

Ásarji vákvâ ráthye yáthâjaú dhiyâ manótâ prathamó manîshî | dáça svásâro ádhi sâno ávyé 'janti váhnim sádanâny ácha ‖ 1 ‖ vîtî jánasya divyásya kavyaír ádhi suvânó nahushyèbhir índuḥ | prá yó nṛíbhir amṛíto mártyebhir marmṛijânó 'vibhir góbhir adbhíḥ ‖ 2 ‖ vríshâ vríshṇe róruvad aṅçúr asmai pávamâno rúçad îrte páyo góḥ | sahásram ṛíkvâ pathíbhir vacovíd adhvasmábhiḥ sûro áṇvaṃ ví yâti ‖ 3 ‖ rujâ dṛiḷhâ cid rakshásaḥ sádâṅsi punâná inda

---

90, 1 ródasyoḥ. 2 ratna-dhâḥ. 3 tigmá-âyudhaḥ. sahvân. 4 samîcîné *iti*. pavasva púraṃdhî *iti*. 5 mátsi índram. 6 evá râjâ-iva. dhâḥ. — 91, 1 yáthâ âjaú. sânau ávye ájanti. 2 ávi-bhiḥ. 4 rujá. indo *iti*.

Digitized by Google

ûrṇuhi ví vā́jān | vṛiçcópārishṭât tujatā́ vadhéna yé ánti dū́rā́d upanâyám eshâm ‖ 4 ‖ sá pratnaván návyase viçvavâra sûktā́ya pathā́ḥ kṛiṇuhi prā́caḥ | yé duḥsháhâso vanúshâ bṛihántas tā́ṅs te açyâma purukṛit puruksho ‖ 5 ‖ evā́ punánó apā́ḥ svàr gā́ asmábhyaṃ tokā́ tánayâni bhū́ri | çáṃ naḥ kshétram urú jyótîṅshi soma jyóṅ naḥ sū́ryaṃ dṛiçáye rirîhi ‖ 6 ‖ 1 ‖

92 (804). trishṭubh.

Pári suvânó hárir aṅçúḥ pavítre rátho ná sarji sanáye hiyânáḥ | ā́pac chlókam indriyám pūyámânaḥ práti devā́ṅ ajushata práyobhiḥ ‖ 1 ‖ áchā nṛicákshâ asarat pavítre nā́ma dádhânaḥ kavír asya yónau | sī́dan hóteva sádane camū́shūpem agmann ṛíshayaḥ saptá víprâḥ ‖ 2 ‖ prá sumedhā́ gâtuvíd viçvádevaḥ sómaḥ punānáḥ sáda eti nítyam | bhúvad víçveshu kā́vyeshu rántā́nu jánān yatate páñca dhī́raḥ ‖ 3 ‖ táva tyé soma pavamâna niṇyé víçve devā́s tráya ekâdaçā́saḥ | dáça svadhā́bhir ádhi sā́no ávye mṛijánti tvâ nadyàḥ saptá yahvī́ḥ ‖ 4 ‖ tán nú satyám pávamânasyâstu yátra víçve kârávaḥ saṃnásanta | jyótir yád áhne ákṛiṇod u lokám prā́van mánuṃ dásyave kar abhī́kam ‖ 5 ‖ pári sádmeva paçumā́nti hótā rā́jā ná satyáḥ sámitîr iyānáḥ | sómaḥ punānáḥ kaláçā́ṅ ayâsît sī́dan mṛigó ná mahishó váneshu ‖ 6 ‖ 2 ‖

93 (805). trishṭubh.

Sâkamúksho marjayanta svásâro dáça dhīrasya dhîtáyo

91, 4 vṛiçcá upárishṭât. 5 pratna-vát. 6 evá. jyók. — 92, 1 ā́pat çlókam. 2 ácha. hótâ-iva. camū́shu úpa ím. 3 su-medhāḥ. rántâ ánu. 4 sā́nau. 5 tát. pávamânasya astu. prá âvat. 6 sádma-iva paçu-mánti. — 93, 1 sâkam-úkshaḥ.

Digitized by Google

dhánutríḥ | háriḥ páry adravaj jấḥ sűryasya dróṇaṃ nanakshe átyo ná vấjĭ ‖ 1 ‖ sám mâtṛíbhir ná çíçur vâvaçânó vṛíshâ dadhanve puruvấro adbhíḥ | máryo ná yóshâm abhí nishkṛitáṃ yánt sáṃ gachate kaláça usriyấbhiḥ ‖ 2 ‖ utá prá pipya ŭdhar ághnyâyâ índur dhấrâbhiḥ sacate sumedhấḥ | mûrdhấnaṃ gấvaḥ páyasâ camŭshv abhí çrîṇanti vásubhir ná niktaíḥ ‖ 3 ‖ sá no devébhiḥ pavamâna radéndo rayím açvínaṃ vâvaçânáḥ | rathirâyátâm uçatĭ púraṃdhir asmadryàg ấ dâváne vásûnâm ‖ 4 ‖ nŭ no rayím úpa mâsva nṛivántam punánó vâtấpyaṃ viçváçcandram | prá vanditúr indo târy ấyuḥ prâtár makshŭ dhiyấvasur jagamyât ‖ 5 ‖ 3 ‖

94 (806). trishṭubh.

Ádhi yád asmin vâjínîva çúbhaḥ spárdhante dhíyaḥ sűrye ná víçaḥ | apó vṛiṇânáḥ pavate kavîyán vrajáṃ ná paçuvárdhanâya mánma ‖ 1 ‖ dvitấ vyûrṇvánn amṛítasya dhấma svarvíde bhúvanâni prathanta | dhíyaḥ pinvânấḥ svásare ná gấva ṛitâyántîr abhí vâvaçra índum ‖ 2 ‖ pári yát kavíḥ kấvyâ bhárate çűro ná rátho bhúvanâni víçvâ | devéshu yáço mártâya bhŭshan dákshâya râyáḥ purubhŭshu návyaḥ ‖ 3 ‖ çriyé jâtấḥ çriyá ấ nír iyâya çríyaṃ váyo jaritṛíbhyo dadhâti | çríyaṃ vásânâ amṛitatvám âyan bhávanti satyấ samithấ mitádrau ‖ 4 ‖ ísham ŭrjam abhy àrshấçvaṃ gấm urú jyótiḥ kṛiṇuhi mátsi devấn | víçvâni hí sushâhâ tấni túbhyam pávamâna bấdhase soma çátrûn ‖ 5 ‖ 4 ‖

95 (807). trishṭubh.

Kánikranti hárir ấ sṛijyámânaḥ sîdan vánasya jaṭháre

93, 1 adravat. 2 kaláçe. 3 pipye ŭdhaḥ. 4 rada índo *iti*. 5 nú. viçvá-candram. — 94, 1 vâjíni-iva. kavi-yán. 2 vi -ûrṇván. vâvaçre. 4 çriyé ấ. 5 abhí arsha úçvam. su-sáhâ.

Digitized by Google

punânáḥ | nṛíbhir yatáḥ kṛiṇute nirṇíjaṃ gấ áto matír janayata svadhấbhiḥ ‖ 1 ‖ háriḥ sṛijânáḥ pathyâm ṛitásyéyarti vấcam aritéva nấvam | devó devấnâṃ gúhyâni nấmâvísh kṛiṇoti barhíshi pravấce ‖ 2 ‖ apấm ivéd ûrmáyas tárturâṇâḥ prá manîshấ îrate sómam ácha | namasyántîr úpa ca yánti sáṃ cấ ca viçanty uçatír uçántam ‖ 3 ‖ tám marmṛijânám mahisháṃ ná sấnâv añçúṃ duhanty ukshấṇaṃ girishṭhấm | táṃ vâvaçânám matáyaḥ sacante tritó bibharti váruṇaṃ samudré ‖ 4 ‖ íshyan vấcam upavaktéva hótuḥ punânó indo ví shyâ manîshấm | índraç ca yát ksháyathaḥ saúbhagâya suvîryasya pátayaḥ syâma ‖ 5 ‖ 5 ‖

96 (808). trishṭubh.

Prá senânîḥ çúro ágre ráthânâṃ gavyánn eti hárshate asya sénâ | bhadrấn kṛiṇvánn indrahavấnt sákhibhya ấ sómo vástrâ rabhasấni datte ‖ 1 ‖ sám asya háriṃ hárayo mṛijanty açvahayair ániçitaṃ námobhiḥ | ấ tishṭhati rátham índrasya sákhâ vidvấñ enâ sumatím yâty ácha ‖ 2 ‖ sá no deva devátâte pavasva mahé soma psárasa indrapấnaḥ | kṛiṇvánn apó varsháyan dyấm utémấm urór ấ no varivasyâ punânáḥ ‖ 3 ‖ ájîtayé 'hataye pavasva svastáye sarvátâtaye bṛihaté | tád uçanti víçva imé sákhâyas tád ahám vaçmi pavamâna soma ‖ 4 ‖ sómaḥ pavate janitấ matînấm janitấ divó janitấ pṛithivyấḥ | janitấgnér janitấ sûryasya janiténdrasya janitótá víshṇoḥ ‖ 5 ‖ 6 ‖

brahmấ devấnâm padavîḥ kavînấm ṛíshir·víprâṇâm mahishó mṛigấṇâm | çyenó gṛídhrâṇâṃ svádhitir vánânâṃ só-

---

95, 2 ṛitásya. íyarti — nấvam = 233, 1. nấma âvîḥ. 3 iva ít. ca ấ ca. 4 giri-sthấm. 5 upavaktấ-iva. 5 sya. — 96, 2 ena. 3 psárase. utá imấm. varivasya. 4 ájîtaye áhataye. víçve. 5 janitấ agnéḥ. janitấ índrasya janitấ utá.

Digitized by Google

maḥ pavítram áty eti rébhan ‖ 6 ‖ prắvîvipad vâcá ûrmíṃ
ná síndhur gíraḥ sómaḥ pávamâno manîshắḥ | antáḥ páçyan
vṛijánemắvarâṇy ắ tishṭhati vṛishabhó góshu jânán ‖ 7 ‖ sá
matsaráḥ pṛitsú vanvánn ávâtaḥ sahásraretâ abhí vắjam
arsha | índrâyendo pávamâno manîshy àṅçór ûrmím îraya
gắ ishaṇyán ‖ 8 ‖ pári priyáḥ kaláçe devávâta índrâya sómo
ráṇyo mádâya | sahásradhâraḥ çatávâja índur vâjĩ́ ná sáptiḥ
sámanâ jigâti ‖ 9 ‖ sá pûrvyó vasuvíj jắyamâno mṛijânó
apsú duduhânó ádrau | abhiçastipắ bhúvanasya rắjâ vidád
gâtúm bráhmaṇe pûyámânaḥ ‖ 10 ‖ 7 ‖

tváyâ hí naḥ pitáraḥ soma pṹrve kármâṇi cakrúḥ pa-
vamâna dhĩ́râḥ | vanvánn ávâtaḥ paridhĩ́ñ áporṇu vîrébhir
áçvair maghávâ bhavâ naḥ ‖ 11 ‖ yáthắpavathâ mánave va-
yodhắ amitrahắ varivovíd dhavíshmân | evắ pavasva drá-
viṇaṃ dádhâna índre sám tishṭha janáyắyudhâni ‖ 12 ‖ pá-
vasva soma mádhumâñ ṛitắvâpó vásâno ádhi sãno ávye |
áva dróṇâni ghṛitávânti sîda madíntamo matsará indrapắ-
naḥ ‖ 13 ‖ vṛishtíṃ diváḥ çatádhâraḥ pavasva sahasrasắ vâ-
jayúr devávîtau | sám síndhubhiḥ kaláçe vâvaçânáḥ sám
usríyâbhiḥ pratirán na ắyuḥ ‖ 14 ‖ eshá syá sómo matíbhiḥ
punánó 'tyo ná vâjĩ́ táratĩ́d árâtîḥ | páyo ná dugdhám ádi-
ter ishirám urv ìva gâtúḥ suyámo ná vóḷhâ ‖ 15 ‖ 8 ‖

svâyudháḥ sotṛíbhiḥ pûyámâno 'bhy àrsha gúhyaṃ cắru
nắma | abhí vắjaṃ sáptir iva çravasyắbhí vâyúm abhí gắ
deva soma ‖ 16 ‖ çíçuṃ jajnânáṃ haryatám mṛijanti çum-
bhánti váhnim marúto gaṇéna | kavír gîrbhíḥ kắvyenâ ka-

96, 7 prá avivipat. vṛijánâ imắ ávarâṇi. 8 índrâya indo *iti*. ma-
nishĩ́ aṅçóḥ. 10 vasu-vít. abhiçasti-pắḥ. 11 ápa ûrṇu.
bhava. 12 yáthâ ápavathâḥ. havíshmân evá. janáya ắyudhâni.
13 ṛitá-vâ apáḥ. sắnau. ghṛitá-vanti. 14 sahasra-sắḥ. 15 átyaḥ.
tárati ít. urú iva. 16 su-âyudháḥ. abhí arsha. çravasyắ abhí. gắḥ.
17 kắvyena.

Digitized by Google

víḥ sánt sómaḥ pavítram áty eti rébhan ‖ 17 ‖ ríshimanâ yá ṛishikṛít svarshâḥ sahásraṇîthaḥ padavîḥ kavînâm | tritîyam dhâma mahishâḥ síshâsant sómo virâjam ánu râjati shṭúp ‖ 18 ‖ camûshác chyenáḥ çakunó vibhṛítvâ govindúr drapsá âyudhâni bíbhrat | apâm ûrmím sácamânaḥ samudrám turîyam dhâma mahishó vivakti ‖ 19 ‖ máryo ná çubhrás tanvàm mṛijânó 'tyo ná sṛítvâ sanáye dhánânâm | vṛísheva yûthâ pári kóçam árshan kánikradac camvòr â viveça ‖ 20 ‖ 9 ‖

pávasvendo pávamâno máhobhiḥ kánikradat pári vârâṇy arsha | kṛîḷañ camvòr â viça pûyámâna índram te ráso madiró mamattu ‖ 21 ‖ prâsya dhârâ bṛihatîr asṛigrann aktó góbhiḥ kaláçâñ â viveça | sâma kṛiṇvánt sâmanyò vipaççít krándann ety abhí sákhyur ná jâmím ‖ 22 ‖ apaghnánn eshi pavamâna çátrûn priyâṃ ná jâró abhígîta índuḥ | sîdan váneshu çakunó ná pátvâ sómaḥ punânáḥ kaláçeshu sáttâ ‖ 23 ‖ â te rúcaḥ pávamânasya soma yósheva yanti sudúghâḥ sudhârâḥ | hárir âṇîtaḥ puruvâro apsv ácikradat kaláçe devayûnâm ‖ 24 ‖ 10 ‖

Pañcamo 'nuvâkaḥ.

97 (809). trishṭubh.

Asyá preshâ hemánâ pûyámâno devó devébhiḥ sám apṛikta rásam | sutáḥ pavítram páry eti rébhan mitéva sádma paçumânti hótâ ‖ 1 ‖ bhadrâ vástrâ samanyâ vásâno mahân kavír nivácanâni çáṅsan | â vacyasva camvòḥ pûyámâno vicakshaṇó jâgṛivir devávîtau ‖ 2 ‖ sám u priyó mṛij-

---

96, 18 ríshi-manâḥ. stúp. 19 camû-sát çyenáḥ. 20 átyaḥ. vṛíshâ-iva. kánikradat. 21 pávasva indo *iti*. 22 prá asya dhârâḥ. 24 yóshâ-iva. ap-sú. — 97, 1 mitâ-iva. paçu-mánti.

Digitized by Google

yate sāno ávye yaçástaro yaçásāṃ kshaíto asmé | abhí svara dhánvā pūyámāno yūyám pāta svastíbhiḥ sádā naḥ || 3 || prá gāyatābhy àrcāma devā́nt sómaṃ hinota mahaté dhánāya | svādúḥ pavāte áti vā́ram ávyam ā́ sīdāti kaláçaṃ devayúr naḥ || 4 || índur devā́nām úpa sakhyám āyánt sahásradhāraḥ pavate mádāya | nṛíbhiḥ stávāno ánu dhā́ma pū́rvam ágann índram mahaté saúbhagāya || 5 || 11 ||

stotré rāyé hárir arshā punāná índram mádo gachatu te bhárāya | devaír yāhi saráthaṃ rā́dho áchā yūyám pāta svastíbhiḥ sádā naḥ || 6 || prá kā́vyam uçáneva bruvāṇó devó devā́nāṃ jánimā vivakti | máhivrataḥ çúcibandhuḥ pāvakáḥ padā́ varāhó abhy èti rébhan || 7 || prá hanśā́sas tripálam manyúm áchāmā́d ástaṃ vríshaganā ayāsuḥ | āṅgūshyàm pávamānaṃ sákhāyo durmárshaṃ sākám prá vadanti vāṇám || 8 || sá raṅhata urugāyásya jūtíṃ vṛithā́ krī́lantam mimate ná gā́vaḥ | parīṇasáṃ kṛiṇute tigmáçṛiṅgo dívā hárir dádriçe náktam ṛijráḥ || 9 || índur vā́jī́ pavate gónyoghā índre sómaḥ sáha ínvan mádāya | hánti rákso bā́dhate páry árātīr várivaḥ kṛiṇván vṛijánasya rā́jā || 10 || 12 ||

ádha dhā́rayā mádhvā pṛicānás tiró róma pavate ádridugdhaḥ | índur índrasya sakhyáṃ jushāṇó devó devásya matsaró mádāya || 11 || abhí priyā́ṇi pavate punānó devó devā́nt svéna rásena pṛiñcán | índur dhármāṇy ṛituthā́ vásāno dáça kshípo avyata sā́no ávye || 12 || vríshā çóṇo abhikánikradad gā́ nadáyann eti pṛithivī́m utá dyā́m | índrasyeva vagnúr ā́ çriṇva ājaú pracetáyann arshati vā́cam émā́m || 13 || rasā́yyaḥ páyasā pínvamāna ṛ́āyann eshi má-

---

97, 3 sānau. dhánva. 4 gāyata abhí arcāma. 5 ā-yán. 6 arsha. ácha. 7 uçánā-iva. jánima. abhí eti. 8 ácha amāt. 9 raṅhate. 12 sānau. 13 gā́ḥ. índrasya-iva. çriṇve. ā́ imā́m.

Digitized by Google

dhumantam aṅçúm | pávamânaḥ saṃtanim eshi kṛiṇvánn índrâya soma parishicyámânaḥ || 14 || evâ pavasva madiró mádâyodagrâbhásya namáyan vadhasnaíḥ | pári várṇam bháramâṇo rúçantaṃ gavyúr no arsha pári soma siktáḥ || 15 || 13 ||

jushṭví na indo supáthâ sugấny uraú pavasva várivâṅsi kṛiṇván | ghanéva víshvag duritấni vighnánn ádhi shṇúnâ dhanva sấno ávye || 16 || vṛishṭíṃ no arsha divyấm jigatnúm íḷâvatîṃ çaṃgáyîṃ jîrádânum | stúkeva vîtấ dhanvâ vicinván bándhûṅr imấṅ ávarâṅ indo vâyŭ́n || 17 || granthíṃ ná ví shya grathitám punáná ṛijúṃ ca gâtúṃ vṛijináṃ ca soma | átyo ná krado hárir ấ sṛijânó máryo deva dhanva pastyấvân || 18 || júshṭo mádâya devátâta indo pári shṇúnâ dhanva sấno ávye | sahásradhâraḥ surabhír ádabdhaḥ pári srava vấjasâtau nṛisháhye || 19 || araçmấno yè 'rathấ áyuktâ átyâso ná sasṛijânấsa âjaú | eté çukrấso dhanvanti sómâ dévâsas tấṅ úpa yâtâ pibadhyai || 20 || 14 ||

evấ na indo abhí devávîtim pári srava nábho árṇaç camŭ́shu | sómo asmábhyaṃ kấmyam bṛihántaṃ rayíṃ dadâtu vîrávantam ugrám || 21 || tákshad yádî mánaso vénato vấg jyéshṭhasya vâ dhármaṇi kshór ánîke | ấd îm âyan váram ấ vâvaçânấ júshṭam pátiṃ kaláçe gấva índum || 22 || prá dânudó divyó dânupinvá ṛitám ṛitấya pavate sumedhấḥ | dharmấ bhuvad vṛijanyàsya rấjâ prá raçmíbhir daçábhir bhâri bhŭ́ma || 23 || pavítrebhiḥ pávamâno nṛicákshâ rấjâ devấnâm utá mártyânâm | dvitấ bhuvad rayipátî rayîṇấm ṛitám bharat súbhṛitaṃ cârv índuḥ || 24 || árvâṅ iva

---

97, 15 evá. mádâya uda-grâbhásya. 16 ghaná-iva. snúnâ. sânau. 17 stúkâ-iva. dhanva. 18 sya. pastyà-vân. 19 devá-tâte. snúnâ. sânau. 20 yé arathấḥ. sómâḥ. yâta. 21 evá. 22 yádi. vâvaçânấḥ. 23 dânu-dáḥ. 24 nṛi-cákshâḥ. rayi-pátiḥ.

Digitized by Google

çrávase sâtím áchéndrasya vâyór abhí vîtím arsha | sá naḥ sahásrâ bṛihatîr ísho dâ bhávâ soma draviṇovít punânáḥ || 25 || 15 ||

devâvyò naḥ parishicyámânâḥ ksháyaṃ suvîraṃ dhanvantu sómâḥ | âyajyávaḥ sumatíṃ viçvávârâ hótâro ná diviyájo mandrátamâḥ || 26 || evấ deva devátâte pavasva mahé soma psárase devapấnaḥ | maháç cid dhí shmási hitấḥ samaryé kṛidhí sushṭhâné ródasî punânáḥ || 27 || áçvo ná krado vṛíshabhir yujânáḥ siṅhó ná bhîmó mánaso jávîyân | arvâcînaiḥ pathíbhir yé rájishṭhâ ấ pavasva saumanasáṃ na indo || 28 || çatáṃ dhấrâ devájâtâ asṛigrant sahásram enâḥ kaváyo mṛijanti | índo sanítraṃ divá ấ pavasva puraetấsi maható dhánasya || 29 || dívó ná sárgâ asasṛigram áhnâṃ rấjâ ná mitrám prá minati dhîraḥ | pitúr ná putráḥ krátubhir yatâná ấ pavasva viçé asyấ ájîtim || 30 || 16 ||

prá te dhấrâ mádhumatîr asṛigran vấrân yát pûtó atyéshy ávyân | pávamâna pávase dhấma gónâṃ jajnânáḥ sûryam apinvo arkaíḥ || 31 || kánikradad ánu pánthâm ṛitásya çukró ví bhâsy amṛítasya dhấma | sá índrâya pavase matsarávân hinvânó vấcam matíbhiḥ kavînấm || 32 || divyáḥ suparṇó 'va cakshi soma pínvan dhấrâḥ kármaṇâ devávîtau | éndo viça kaláçaṃ somadhấnaṃ krándann ihi sûryasyópa raçmím || 33 || tisró vấca îrayati prá váhnir ṛitásya dhîtím bráhmaṇo manîshấm | gấvo yanti gópatim pṛichámânâḥ sómaṃ yanti matáyo vâvaçânấḥ || 34 || sómaṃ gấvo dhenávo vâvaçânấḥ sómaṃ víprâ matíbhiḥ pṛichámânâḥ | sómaḥ sutáḥ pûyate ajyámânaḥ sóme arkấs trishṭúbhaḥ sáṃ navante || 35 || 17 ||

97, 25 ácha índrasya. dâḥ bháva. 26 deva-avyàḥ. viçvá-vârâḥ. 27 evá. hí smási. susthâné *iti* ródasi *iti*. 29 dhấrâḥ. puraḥ-etấ asi. 30 asyaí. 31 dhấrâḥ. 33 su-parṇáḥ áva. ấ indo *iti*. sûryasya úpa. 35 víprâḥ.

Digitized by Google

evā̆ naḥ soma parishicyámāna ā̆ pavasva pūyámānaḥ svastí | índram ā̆ viça bṛihatā̆ ráveṇa vardháyā vā̆caṃ janáyā púraṃdhim ‖ 36 ‖ ā̆ jāgṛivir vípra ṛitā̆ matînāṃ sómaḥ punānó asadac camū̆shu | sápanti yám mithunā̆so níkāmā adhvaryávo rathirā̆saḥ suhástāḥ ‖ 37 ‖ sá punāná úpa sū̆re ná dhā̆tóbhé aprā́ ródasī ví shá āvaḥ | priyā̆ cid yásya priyasā̆sa ū̂tī̆ sá tū́ dhánaṃ kā́riṇe ná prá yaṅsat ‖ 38 ‖ sá vardhitā̆ várdhanaḥ pūyámānaḥ sómo mī́ḍhvāṅ̃ abhí no jyótishāvīt | yénā naḥ pū́rve pitáraḥ padajnā̆ḥ svarvído abhí gā̆ ádrim ushṇán ‖ 39 ‖ ákrānt samudráḥ prathamé vídharmañ janáyan prajā̆ bhúvanasya rā́jā | vṛíshā pavítre ádhi sā̆no ávye bṛihát sómo vāvṛidhe suvānā́ índuḥ ‖ 40 ‖ 18 ‖

mahát tát sómo mahisháç cakārāpā̆ṃ yád gárbhó 'vṛiṇîta devā̆n | ádadhād índre pávamāna ójo 'janayat sū̆rye jyótir índuḥ ‖ 41 ‖ mátsi vāyúm ishṭáye rā̆dhase ca mátsi mitrā́váruṇā pūyámānaḥ | mátsi çárdho mā̆rutam mátsi devā̆n mátsi dyā̆vāpṛithivī́ deva soma ‖ 42 ‖ ṛijúḥ pavasva vṛijinásya hantā̆pā́mīvām bā̆dhamāno mṛídhaç ca | abhiçrīṇán páyaḥ páyasābhí gónām índrasya tvā́m táva vayā́m sákhāyaḥ ‖ 43 ‖ mádhvaḥ sū̆dam pavasva vásva útsaṃ vī́rā́m ca na ā̆ pavasvā bhágaṃ ca | svádasvéndrāya pávamāna indo rayíṃ ca na ā̆ pavasvā samudrā̆t ‖ 44 ‖ sómaḥ sutó dhā̆rayā̆tyo ná hítvā síndhur ná nimnā́m abhí vā́jy àkshāḥ | ā̆ yóniṃ ványam asadat punānáḥ sā́m índur góbhir asarat sā́m adbhíḥ ‖ 45 ‖ 19 ‖

97, 36 evā́. vardháya. janáya. 37 asadat. 38 dhātā́ ā ubhé *iti* aprā́ḥ. sā́ḥ āvar *ity* āvaḥ. tú. 39 jyótishā āvīt. yénā — padajnā̆ḥ = 62, 2. 40 pra-jā́ḥ. sā́nau. vavṛidhe. 41 cakā́ra apā́m. gárbhaḥ āvṛiṇita. ójaḥ ájanayat. 43 hantā́ ápa ámīvām. páyasā abhí. 44 pavasva. svádasva índrāya. 45 dhā́rayā átyaḥ. vā́jī akshā́r *iti*.

Digitized by Google

eshá syá te pavata indra sómaç camūshu dhīra uçaté távasvân | svàrcakshâ rathiráḥ satyáçushmaḥ kāmo ná yó devayatām ásarji || 46 || eshá pratnéna váyasâ punánás tiró várpâṅsi duhitúr dádhânaḥ | vásânaḥ çárma trivárūtham apsú hóteva yâti sámaneshu rébhan || 47 || nū nas tvám rathiró deva soma pári srava camvòḥ pūyámânaḥ | apsú svādishṭho mádhumāṅ ṛitāvâ devó ná yáḥ savitā satyámanmâ || 48 || abhí vâyúm vîty àrshâ gṛiṇānò 'bhí mitráváruṇâ pūyámânaḥ | abhī náram dhíjávanam ratheshṭhām abhīndram vṛíshaṇam vájrabâhum || 49 || abhí vástrâ suvasanāny arshâbhí dhenūḥ sudúghâḥ pūyámânaḥ | abhí candrā bhártave no hiraṇyâbhy áçvân rathíno deva soma || 50 || 20 ||

abhī no arsha divyā vásūny abhí víçvâ pārthivâ pūyámânaḥ | abhí yéna drávinam açnávâmâbhy ârsheyám jamadagniván naḥ || 51 || ayā pavā pavasvainā vásūni mâṅçcatvá indo sárasi prá dhanva | bradhnáç cid átra vāto ná jûtáḥ purumédhaç cit tákave náram dât || 52 || utá na enā pavayā pavasvādhi çruté çravāyyasya tîrthé | shashṭím sahásrâ naigutó vásūni vṛikshám ná pakvám dhūnavad ráṇâya || 53 || máhîmé asya vṛíshanāma çūshé māṅçcatve vâ príçane vâ vádhatre | ásvâpayan nigútaḥ sneháyac cāpâmítrāṅ ápâcito acetáḥ || 54 || sám trī pavítrâ vítatâny eshy ánv ékam dhâvasi pūyámânaḥ | ási bhágo ási dâtrásya dâtāsi maghávâ maghávadbhya indo || 55 || 21 ||

eshá viçvavít pavate manîshī sómo víçvasya bhúvanasya rājâ | drapsāṅ îráyan vidátheshv índur ví vāram ávyam

---

97, 46 pavate. 47 hótâ-iva. 48 nú. ṛitá-vâ. 49 vitī arsha gṛiṇānáḥ abhí. abhí náram. rathe-sthām. abhí índram. 50 arsha abhí. hiraṇyâ abhí. 51 abhí naḥ. açnávâma abhí ârsheyám jamadagni-vát. 52 pavasva enā. mâṅçcatvé. 53 pavasva ádhi. 54 máhi imé *iti*. asya vṛíshanāma çūshé *iti*. vádhatre *iti*. ásvâpayat ni-gútaḥ sneháyat ca ápa amítrān ápa acítaḥ aca itáḥ. 55 dâtā ási.

Digitized by Google

samáyāti yâti ‖ 56 ‖ índum rihanti mahishā́ ádabdhāḥ padé rebhanti kaváyo ná gridhrā́ḥ | hinvánti dhī́râ daçábhiḥ kshípâbhiḥ sám añjate rûpám apā́m rásena ‖ 57 ‖ tváyâ vayám pávamânena soma bháre kṛitám ví cinuyâma çáçvat | tán no mitró váruṇo mâmahantâm áditiḥ síndhuḥ pṛithivī́ utá dyaúḥ ‖ 58 ‖ 22 ‖

98 (810). anushṭubh. 11 bṛihatī.

Abhí no vâjasātamam rayím arsha puruspṛíham | índo sahásrabharṇasam tuvidyumnám vibhvâsáham ‖ 1 ‖ pári shyá suvânó avyáyam ráthe ná vármâvyata | índur abhí drúṇâ hitó hiyânó dhā́rābhir akshâḥ ‖ 2 ‖ pári shyá suvânó akshâ índur ávye mádacyutaḥ | dhā́rā yá ûrdhvó adhvaré bhrâjā́ naíti gavyayúḥ ‖ 3 ‖ sá hí tvám deva çáçvate vásu mártâya dâçúshe | índo sahasríṇam rayím çatā́tmânam vivâsasi ‖ 4 ‖ vayám te asyá vṛitrahan váso vásvaḥ puruspṛíhaḥ | ní nédishṭhatamâ ishā́ḥ syā́ma sumnásyâdhrigo ‖ 5 ‖ dvír yám páñca sváyaçasam svásâro ádrisaṃhatam | priyám índrasya kā́myam prasnâpáyanty ûrmíṇam ‖ 6 ‖ 23 ‖

pári tyám haryatám hárim babhrúm punanti vā́reṇa | yó devā́n víçvāñ ít pári mádena sahá gáchati ‖ 7 ‖ asyá vo hy ávasâ pā́nto dakshasā́dhanam | yáḥ sûríshu çrávo bṛihád dadhé svàr ṇá haryatáḥ ‖ 8 ‖ sá vâm yajnéshu mânavî índur janishṭa rodasî | devó devî girishṭhā́ ásredhan tám tuvishváṇi ‖ 9 ‖ índrâya soma pā́tave vṛitraghné pári shicyase | náre ca dákshiṇâvate devā́ya sadanâsáde ‖ 10 ‖ té pratnā́so vyùshṭishu sómāḥ pavítre aksharan | apapróthan-

---

97, 56 samáyâ áti. 57 dhī́rāḥ. 58 tán — dyaúḥ = 94, 16. — 98, 1 vibhva-sáham. 2 syáḥ. várma avyata. 3 akshâr *iti*. ná éti. 4 çatá-âtmânam. 5 váso *iti*. sumnásya adhrigo *iti*. 8 hí. ná. 9 mânavî-rodasî-devî *iti*. giri-sthāḥ. tuvi-sváni. 10 sadana-sáde.

Digitized by Google

taḥ sanutár huraçcítaḥ prâtás tắñ ápracetasaḥ ‖ 11 ‖ tám sakhâyaḥ purorúcaṃ yûyáṃ vayáṃ ca sûráyaḥ | açyáma vắjagandhyaṃ sanéma vắjapastyam ‖ 12 ‖ 24 ‖

99 (811). anushṭubh. 1 bṛihatî.

Ắ haryatắya dhṛishṇáve dhánus tanvanti paúṃsyaṃ | çukrắṃ vayanty ásurâya nirṇíjaṃ vipắm ágre mahîyúvaḥ ‖ 1 ‖ ádha kshapắ párishkṛito vắjâñ abhí prá gâhate | yádî vivásvato dhíyo háriṃ hinvánti yắtave ‖ 2 ‖ tám asya marjayâmasi mádo yá indrapắtamaḥ | yáṃ gắva âsábhir dadhúḥ purắ nûnáṃ ca sûráyaḥ ‖ 3 ‖ táṃ gắthayâ purâṇyắ punânám abhy ànûshata | utó kṛipanta dhîtáyo devắnâṃ nắma bíbhratîḥ ‖ 4 ‖ tám ukshámâṇam avyáye vắre punanti dharṇasím | dûtáṃ ná pûrvácittaya ắ çâsate manîshíṇaḥ ‖ 5 ‖ 25 ‖

sá punânó madíntamaḥ sómaç camūshu sîdati | paçaú ná réta âdádhat pátir vacasyate dhiyáḥ ‖ 6 ‖ sá mṛijyate sukármabhir devó devébhyaḥ sutáḥ | vidé yád âsu saṃdadír mahîr apó ví gâhate ‖ 7 ‖ sutá indo pavítra ắ nṛíbhir yató ví nîyase | índrâya matsaríntamaç camūshv ắ ní shîdasi ‖ 8 ‖ 26 ‖

100 (812). anushṭubh.

Abhî navante adrúhaḥ priyám índrasya kắmyam | vatsáṃ ná pūrva ấyuni jâtáṃ rihanti mâtáraḥ ‖ 1 ‖ punâná indav ắ bhara sóma dvibárhasaṃ rayíṃ | tváṃ vásûni pushyasi víçvâni dâçúsho gṛihé ‖ 2 ‖ tváṃ dhíyam mano-

---

98, 11 huraḥ-cítaḥ. — 99, 2 pári-kṛitaḥ. yádi. 4 abhí anûshata utó *iti*. 5 pûrvá-cittaye. 6 â-dádhat. 8 pavítre. — 100, 1 abhí. pūrve. 2 índo *iti*.

Digitized by Google

yújaṃ sṛijā̃ vṛishṭíṃ ná tanyatúḥ | tvā́ṃ vásūni pā̃rthivā divyā̃ ca soma pushyasi || 3 || pári te jigyúsho yathā dhā̃rā sutásya dhāvati | rā́ṅhamāṇā́ vy àvyáyaṃ vā̃raṃ vā́jīva sā́nasiḥ || 4 || krátve dákshāya naḥ kave pávasva soma dhā̃rayā | índrāya pā̃tave sutó mitrā̃ya váruṇāya ca || 5 || 27 ||

pávasva vā́jasātamaḥ pavítre dhā̃rayā sutáḥ | índrāya soma víshṇave devébhyo mádhumattamaḥ || 6 || tvā́ṃ rihanti mā́táro hárim pavítre adrúhaḥ | vatsáṃ jā́tā́ṃ ná dhenávaḥ pávamāna vídharmaṇi || 7 || pávamāna máhi çrávaç citrébhir yāsi raçmíbhiḥ | çárdhan támāṅsi jighnase víçvāni dā́çúsho gṛihé || 8 || tvā́ṃ dyā̃ṃ ca mahivrata pṛithivī̃ṃ cā̃ti jabhrishe | práti drā́pím amuñcathāḥ pávamāna mahitvanā̃ || 9 || 28 ||

Caturtho 'dhyāyaḥ.

101 (818). anushṭubh. 2. 3 gāyatrī.

Purójitī vo ándhasaḥ sutā̃ya mādayitnáve | ápa çvā̃naṃ çnathishṭana sákhāyo dīrghajihvyàm || 1 || yó dhā̃rayā pāvakáyā pariprasyándate sutáḥ | índur áçvo ná kṛítvyaḥ || 2 || tā́ṃ durósham abhī́ náraḥ sómaṃ viçvā́cyā dhiyā̃ | yajnáṃ hinvanty ádribhiḥ || 3 || sutā̃so mádhumattamāḥ sómā índrāya mandínaḥ | pavítravanto aksharan devā̃n gachantu vo mádāḥ || 4 || índur índrāya pavata íti devā̃so abruvan | vā́cás pátir makhasyate víçvasyéçāna ójasā || 5 || 1 ||

sahásradhāraḥ pavate samudró vā́camīṅkhayáḥ | sómaḥ pátī rayīṇā̃ṃ sákhéndrasya divé-dive || 6 || ayā́m pūshā̃ rayír bhágaḥ sómaḥ punānó arshati | pátir víçvasya bhū́mano

---

100, 3 sṛijá. 4 ví avyáyam. vājī-iva. 9 ca áti. — 101, 3 abhí. 5 pavate. víçvasya ī́çānaḥ. 6 vā́cam-iṅkhayáḥ. pátiḥ. sákhā índrasya.

vy àkhyad ródasî ubhé ‖ 7 ‖ sám u priyā́ anûshata gā́vo mádâya ghṛíshvayaḥ | sómâsaḥ kṛiṇvate pathā́ḥ pávamânâsa índavaḥ ‖ 8 ‖ yá ójishṭhas tám ā́ bhara pávamâna çravā́yyam | yáḥ páñca carshaṇī́r abhí rayíṃ yéna vânâmahai ‖ 9 ‖ sómâḥ pavanta índavo 'smábhyaṃ gâtuvíttamâḥ | mitrā́ḥ suvânā́ arepásaḥ svâdhyàḥ svarvídaḥ ‖ 10 ‖ 2 ‖

sushvâṇā́so vy ádribhiç cítânâ gór ádhi tvací | ísham asmábhyam abhítaḥ sám asvaran vasuvídaḥ ‖ 11 ‖ eté pûtā́ vipaççítaḥ sómâso dádhyâçiraḥ | sū́ryâso ná darçatā́so jigatnávo dhruvā́ ghṛité ‖ 12 ‖ prá sunvânā́syāndhaso márto ná vṛita tád vácaḥ | ápa çvā́nam arâdhásaṃ hatā́ makhā́ṃ ná bhṛígavaḥ ‖ 13 ‖ ā́ jâmír átke avyata bhujé ná putrá oṇyòḥ | sáraj jâró ná yóshaṇâṃ varó ná yónim âsádam ‖ 14 ‖ sá vîró dakshasā́dhano ví yás tastámbha ródasî | hárir pavítre avyata vedhā́ ná yónim âsádam ‖ 15 ‖ ávyo vā́rebhiḥ pavate sómo gávye ádhi tvací | kánikradad vṛíshâ hárir índrasyâbhy èti nishkṛitám ‖ 16 ‖ 3 ‖

102 (814). ushṇih.

Krâṇā́ çíçur mahī́nâṃ hinvánn ṛitásya dī́dhitim | víçvâ pári priyā́ bhuvad ádha dvitā́ ‖ 1 ‖ úpa tritásya pâshyòr ábhakta yád gúhâ padám | yajnásya saptá dhā́mabhir ádha priyám ‖ 2 ‖ trī́ṇi tritásya dhā́rayâ pṛishṭhéshv érayā rayím | mímîte asya yójanâ ví sukrátuḥ ‖ 3 ‖ jajnânā́ṃ saptá mātáro vedhā́m açâsata çriyé | ayā́ṃ dhruvó rayīṇā́ṃ cíketa yát ‖ 4 ‖ asyá vraté sajóshaso víçve devā́so adrúhaḥ | spārhā́ bhavanti rántayo jushánta yát ‖ 5 ‖ 4 ‖

101, 7 ví akhyat ródasî *iti* ubhé *iti*. 10 pavante. 11 susvānā́saḥ ví ádri-bhiḥ cítânāḥ. 12 pûtā́ḥ. dhruvā́ḥ. 13 sunvânā́sya ándhasaḥ. hatā́. 14 sárat. 15 vedhā́ḥ. 16 índrasya abhí eti. — 102, 3 ā́ îraya. 5 spārhā́ḥ.

Digitized by Google

yám î gárbham ṛitâvṛídho dṛiçé cárum ájîjanan | kavím máṁhishṭham adhvaré puruspṛíham ‖ 6 ‖ samîcîné abhí tmánâ yahvîr ṛitásya mâtárâ | tanvânâ yajnám ânushág yád añjaté ‖ 7 ‖ krátvâ çukrébhir akshábhir ṛiṇór ápa vrajáṃ diváḥ | hinvánn ṛitásya dîdhitim prádhvaré ‖ 8 ‖ 5 ‖

103 (815). ushṇih.

Prá punânâya vedháse sómâya váca údyatam | bhṛitíṃ ná bharâ matíbhir júyoshate ‖ 1 ‖ pári vâráṇy avyáyâ góbhir añjánó arshati | trî shadhásthâ punânáḥ kṛiṇute háriḥ ‖ 2 ‖ pári kóçam madhuççútam avyáye vâre arshati | abhí vâṇîr ṛishîṇâṃ saptá nûshata ‖ 3 ‖ pári ṇetâ matînâṃ viçvádevo ádâbhyaḥ | sómaḥ punânáç camvòr viçad dháriḥ ‖ 4 ‖ pári daívîr ánu svadhâ índreṇa yâhi saráthaṃ | punânó vâghád vâghádbhir ámartyaḥ ‖ 5 ‖ pári sáptir ná vâjayúr devó devébhyaḥ sutáḥ | vyânaçíḥ pávamâno ví dhâvati ‖ 6 ‖ 6 ‖

Shashṭho 'nuvâkaḥ.

104 (816). ushṇih.

Sákhâya á ní shîdata punânâya prá gâyata | çíçuṃ ná yajnaíḥ pári bhûshata çriyé ‖ 1 ‖ sám î vatsáṃ ná mâtṛíbhiḥ sṛijátâ gayasâdhanam | devâvyàm mádam abhí dvíçavasam ‖ 2 ‖ punâtâ dakshasâdhanaṃ yáthâ çárdhâya vîtáye | yáthâ mitráya váruṇâya çáṃtamaḥ ‖ 3 ‖ asmábhyaṃ tvâ vasuvídam abhí vâṇîr anûshata | góbhish ṭe várṇam abhí vâsayâmasi ‖ 4 ‖ sá no madânâṁ pata índo devápsarâ asi | sákheva sákhye gâtuvíttamo bhava ‖ 5 ‖ sánemi kṛidhy

---

102, 6 îm *iti*. 7 samîcîné-yahvî *iti*. tanvânâḥ. 5 prá adhvaré. — **103**, 1 bhara. 2 sadhá-sthâ. 4 netâ. háriḥ. 6 vi-ánaçîḥ. — **104**, 2 îm *iti*. sṛijáta. 3 punâta. 4 góbhiḥ te. 5 pate. sákhâ-iva. 6 kṛidhí asmát.

Digitized by Google

àsmád ā́ rakshásaṃ kám cid atríṇam | ápādevaṃ dvayúm áṅho yuyodhi naḥ ‖ 6 ‖ 7 ‖

105 (817). ushṇihḥ.

Táṃ vaḥ sakhâyo mádâya punânám abhí gâyata | çíçuṃ ná yajnaíḥ svadayanta gûrtíbhiḥ ‖ 1 ‖ sáṃ vatsá iva mâtṛíbhir índur hinvânó ajyate | devâvîr mádo matíbhiḥ párishkṛitaḥ ‖ 2 ‖ ayáṃ dákshâya sā́dhano 'yáṃ çárdhâya vîtáye | ayáṃ devébhyo mádhumattamaḥ sutáḥ ‖ 3 ‖ gómān na indo áçvavat sutáḥ sudaksha dhanva | çúciṃ te várṇam ádhi góshu dîdharam ‖ 4 ‖ sá no harîṇâm pata índo devápsarastamaḥ | sákheva sákhye náryo rucé bhava ‖ 5 ‖ sánemi tvám asmád ā́ṅ ádevaṃ kám cid atríṇam | sâhvā́ṅ indo pári bā́dho ápa dvayúm ‖ 6 ‖ 8 ‖

106 (818). ushṇihḥ.

Índram ácha sutā́ imé vṛíshaṇaṃ yantu hárayaḥ | çrushṭī́ jâtā́sa índavaḥ svarvídaḥ ‖ 1 ‖ ayám bhárâya sânasír índrâya pavate sutáḥ | sómo jaítrasya cetati yáthâ vidé ‖ 2 ‖ asyéd índro mádeshv ā́ grâbhấm gribhṇîta sânasím | vájraṃ ca vṛíshaṇam bharat sám apsujít ‖ 3 ‖ prá dhanvâ soma jāgṛivir índrâyendo pári srava | dyumántaṃ çúshmam ā́ bharâ svarvídam ‖ 4 ‖ índrâya vṛísbaṇam mádam pávasva viçvádarçataḥ | sahásrayâmâ pathikṛ́id vicakshaṇáḥ ‖ 5 ‖ 9 ‖

asmábhyaṃ gâtuvíttamo devébhyo mádhumattamaḥ | sahásraṃ yâhi pathíbhiḥ kánikradat ‖ 6 ‖ pávasva devávîtaya

---

104, 6 ápa ádevam. — 105, 2 pári-kṛitaḥ. 4 gó-mat. 5 pate. sákhâ -iva. 6 ā́. — 106, 3 asyá ít. apsu-jít. 4 dhanva. índrâya indo *iti*. bhara. 7 devá-vîtaye.

Digitized by Google

índo dhắrâbhir ójasâ | ắ kaláçam mádhumânt soma naḥ sadaḥ ‖ 7 ‖ táva drapsấ udaprúta índram mádâya vâvṛidhuḥ | tvắṃ devắso amṛítâya kám papuḥ ‖ 8 ‖ ắ naḥ sutâsa indavaḥ punânắ dhâvatâ rayím | vṛishṭídyâvo rîtyâpaḥ svarvídaḥ ‖ 9 ‖ sómaḥ punáná ûrmíṇāvyo vắraṃ ví dhâvati | ágre vâcáḥ pávamânaḥ kánikradat ‖ 10 ‖ 10 ‖

dhîbhír hinvanti vâjínaṃ váne krîḷantam átyavim | abhí tripṛishṭhám matáyaḥ sám asvaran ‖ 11 ‖ ásarji kaláçâñ abhi míḷhe sáptir ná vâjayúḥ | punánó vắcaṃ janáyann asishyadat ‖ 12 ‖ pávate haryató hárir áti hvárâṅsi ráṅhyâ | abhyárshant stotṛíbhyo vîrávad yáçaḥ ‖ 13 ‖ ayắ pavasva devayúr mádhor dhắrâ asṛikshata | rébhan pavítram páry eshi viçvátaḥ ‖ 14 ‖ 11 ‖

107 (819). 1. 4. 6. 8—10. 12. 14. 17. 19. 21. 23. 25 bṛihatî. 2. 5. 7. 11. 13. 15. 18. 20. 22. 24. 26 satobṛihatî. 3 dvipadâ virâj bhurij. 16 dvipadâ virâj.

Párîtó shiñcatâ sutáṃ sómo yá uttamáṃ havíḥ | dadhanvắñ yó náryo apsv àntár ắ sushắva sómam ádribhiḥ ‖ 1 ‖ nûnám punánó 'vibhiḥ pári sravắdabdhaḥ surabhíntaraḥ | suté cit tvâpsú madâmo ándhasâ çrîṇánto góbhir úttaram ‖ 2 ‖ pári suvânáç cákshase devamắdanaḥ krátur índur vicakshaṇáḥ ‖ 3 ‖ punânáḥ soma dhắrayâpó vásâno arshasi | ắ ratnadhắ yónim ṛitásya sîdasy útso deva hiranyáyaḥ ‖ 4 ‖ duhâná ũdhar divyám mádhu priyám pratnáṃ sadhástham ắsadat | âpríchyaṃ dharúṇaṃ vâjy àrshati nṛíbhir dhûtó vicakshaṇáḥ ‖ 5 ‖ 12 ‖

106, 8 vavṛidhuḥ. 9 punânắḥ dhâvata. ríti-âpaḥ. 10 ûrmíṇâ ávyaḥ. 11 áti-avim. — **107**, 1 pári itáḥ siñcata. ap-sú antáḥ. 2 ávi-bhiḥ. srava ádabdhaḥ. tvâ ap-sú. 4 dhắrayâ apáḥ. ratna-dhắḥ. 5 ắ asadat. vâjî arshati.

Digitized by Google

punânáḥ soma jâgṛivir ávyo vâre pári priyáḥ | tvâṃ vípro abhavó 'ṅgirastamo mádhvâ yajnám mimiksha naḥ || 6 || sómo mîḍhvân pavate gâtuvittama ṛíshir vípro vicakshaṇáḥ | tvâṃ kavír abhavo devavîtama â sûryaṃ rohayo diví || 7 || sóma u shuvâṇáḥ sotṛíbhir ádhi shṇúbhir ávîṇâm | âçvayeva harítâ yâti dhârayâ mandráyâ yâti dhârayâ || 8 || anûpé gómân góbhir akshâḥ sómo dugdhâbhir akshâḥ | samudráṃ ná saṃváraṇâny agman mandî mádâya toçate || 9 || â soma suvânó ádribhis tiró vârâṇy avyáyâ | jáno ná purí camvòr viçad dháriḥ sádo váneshu dadhishe || 10 || 13 ||

sá mâmṛije tiró áṇvâni meshyò mîḷhé sáptir ná vâjayúḥ | anumâdyaḥ pávamâno manîshíbhiḥ sómo víprebhir ṛíkvabhiḥ || 11 || prá soma devávîtaye síndhur ná pipye árṇasâ | aṅçóḥ páyasâ madiró ná jâgṛivir áchâ kóçam madhuçcútam || 12 || â haryató árjune átke avyata priyáḥ sûnúr ná márjyaḥ | tám îṃ hinvanty apáso yáthâ ráthaṃ nadîshv â gábhastyoḥ || 13 || abhí sómâsa âyávaḥ pávante mádyam mádam | samudrásyâdhi vishṭápi manîshíṇo matsarâsaḥ svarvídaḥ || 14 || tárat samudrám pávamâna ûrmíṇâ râjâ devá ṛitám bṛihát | árshan mitrásya váruṇasya dhármaṇâ prá hinvâná ṛitám bṛihát || 15 || 14 ||

nṛíbhir yemânó haryató vicakshaṇó râjâ devâḥ samudríyaḥ || 16 || índrâya pavate mádaḥ sómo marútvate sutáḥ | sahásradhâro áty ávyam arshati tám î mṛijanty âyávaḥ || 17 || punânáç camû janáyan matíṃ kavíḥ sómo devéshu raṇyati | apó vásânaḥ pári góbhir úttaraḥ sîdan váneshv

---

107, 6 abhavaḥ áṅgiraḥ-tamaḥ. 8 suvânáḥ. snú-bhiḥ. âçvayâ-iva. 9 akshâr *iti*. 10 háriḥ. 12 ácha. 14 samudrásya ádhi. 15 árshat. 17 îm *iti*. 18 camû *iti*.

avyata ‖ 18 ‖ távâháṃ soma râraṇa sakhyá indo divé-dive | purūṇi babhro ní caranti mấm áva paridhīṁr áti tāñ ihi ‖ 19 ‖ utấháṃ náktam utá soma te dívâ sakhyấya babhra ūdhani | ghṛiṇấ tápantam áti sūryam paráḥ çakunấ iva paptima ‖ 20 ‖ 15 ‖

mṛijyámânaḥ suhastya samudré vấcam invasi | rayím piçáṅgam bahulám puruspṛíham pávamânâbhy àrshasi ‖ 21 ‖ mṛijânó vấre pávamâno avyáye vṛíshãva cakrado váne | devấnâṃ soma pavamâna nishkṛitáṃ góbhir añjânó arshasi ‖ 22 ‖ pávasva vấjasâtaye 'bhí víçvâni kấvyâ | tváṃ samudrám prathamó ví dhârayo devébhyaḥ soma matsaráḥ ‖ 23 ‖ sá tū pavasva pári pārthivaṃ rájo divyấ ca soma dhármabhiḥ | tváṃ víprâso matíbhir vicakshaṇa çubhráṃ hinvanti dhītíbhiḥ ‖ 24 ‖ pávamânâ asṛikshata pavítram áti dhấrayâ | marútvanto matsarấ indriyấ háyâ medhấm abhí práyâṅsi ca ‖ 25 ‖ apó vásânaḥ pári kóçam arshatīndur hiyânáḥ sotṛíbhiḥ | janáyañ jyótir mandánâ avîvaçad gấḥ kṛiṇvânó ná nirṇíjam ‖ 26 ‖ 16 ‖

108 (820). 1—12 Strophe um Strophe kakubh und satobṛihati. 13 gâya trí yavamadhyâ. 14. 16 satobṛihatī. 15 kakubh.

Pávasva mádhumattama índrâya soma kratuvíttamo mádaḥ | máhi dyukshátamo mádaḥ ‖ 1 ‖ yásya te pîtvấ vṛishabhó vṛishâyáte 'syá pîtấ svarvídaḥ | sá supráketo abhy àkramîd íshó 'châ vấjaṃ naítaçaḥ ‖ 2 ‖ tváṃ hy àṅgá daívyâ pávamâna jánimâni dyumáttamaḥ | amṛitatvấya ghoshâyaḥ ‖ 3 ‖ yénâ návagvo dadhyáñ̃ aporṇuté yéna víprâsa

---

107, 19 táva ahám. raraṇa sakhyé. 20 utá ahám. babhro *iti*. 21 pávamâna abhí arshasi. 22 vṛíshâ áva. 24 sá tū — rájo = 784, 8. 25 indriyâḥ háyâḥ. 26 arshati índuḥ. — **107**, 2 abhí akramīt íshaḥ ácha vấjam ná étaçaḥ. 3 hí aṅgá. 4 yéna. apa-ûrṇuté.

Digitized by Google

âpiré | devā́nâṃ sumné amṛ́tasya cā́ruṇo yéna çrávâṅsy ânaçúḥ || 4 || eshá syá dhā́rayâ sutó 'vyo vā́rebhiḥ pavate madíntamaḥ | krī́ḷann ûrmír apā́m iva || 5 || 17 ||

yá usríyâ ápyâ antár áçmano nír gā́ ákṛintad ójasâ | abhí vrajáṃ tatnishe gávyam áçvyaṃ varmī́va dhṛishṇav ā́ ruja || 6 || ā́ sotâ pári shiñcatā́çvaṃ ná stómam aptúraṃ rajastúram | vanakrakshám udaprútam || 7 || sahásradhâraṃ vṛishabhám payovṛ́dham priyáṃ devā́ya jánmane | ṛiténa yá ṛitájâto vivâvṛidhé rā́jâ devá ṛitám bṛihát || 8 || abhí dyumnám bṛihád yáça íshas pate didîhí deva devayúḥ | ví kóçam madhyamáṃ yuva || 9 || ā́ vacyasva sudaksha camvòḥ sutó viçā́ṃ váhnir ná viçpátiḥ | vṛishṭíṃ diváḥ pavasva rîtím apā́ṃ jínvâ gávishṭaye dhíyaḥ || 10 || 18 ||

etám u tyám madacyútaṃ sahásradhâraṃ vṛishabháṃ dívo duhuḥ | víçvâ vásûni bíbhratam || 11 || vṛ́ishâ ví jajne janáyann ámartyaḥ pratápañ jyótishâ támaḥ | sá súshṭutaḥ kavíbhir nirṇíjaṃ dadhe tridhā́tv asya dáṅsasâ || 12 || sá sunve yó vásûnâṃ yó râyā́m ânetā́ yá íḷânâm | sómo yáḥ sukshitînā́m || 13 || yásya na índraḥ píbâd yásya marúto yásya vâryamáṇâ bhágaḥ | ā́ yéna mitrā́váruṇâ kárâmaha éndram ávase mahé || 14 || índrâya soma pā́tave nṛíbhir yatáḥ svâyudhó madíntamaḥ | pávasva mádhumattamaḥ || 15 || índrasya hā́rdi somadhā́nam ā́ viça samudrám iva síndhavaḥ | júshṭo mitrā́ya váruṇâya vâyáve divó vishṭambhá uttamáḥ || 16 || 19 ||

109 (821). dvipadâ virâj.

Pári prá dhanvéndrâya soma svâdúr mitrā́ya pûshṇé

108, 5 ávyaḥ. 6 varmī́-iva dhṛishṇo *iti*. 7 sota pári siñcata áçvam. 8 vi-vavṛidhé. 10 jínva gó-ishṭaye. 14 vâ aryamáṇâ. kárâmahe ā́ índram. — **109**, 1 dhanva índrâya.

Digitized by Google

bhágâya ‖ 1 ‖ índras te soma sutásya peyâḥ krátve dákshâya víçve ca devâḥ ‖ 2 ‖ evâmṛítâya mahé kshayâya sá çukró arsha divyáḥ pîyûshaḥ ‖ 3 ‖ pávasva soma mahâñt samudráḥ pitâ devânâṃ víçvâbhi dhâma ‖ 4 ‖ çukráḥ pavasva devébhyaḥ soma divé pṛithivyaí çáṃ ca prajâyai ‖ 5 ‖ divó dhartâsi çukráḥ pîyûshaḥ satyé vídharman vâjî pavasva ‖ 6 ‖ pávasva soma dyumnî sudhâró mahâm ávînâm ánu pûrvyáḥ ‖ 7 ‖ nṛíbhir yemânó jajnânáḥ pûtáḥ kshárad víçvâni mandráḥ svarvít ‖ 8 ‖ índuḥ punânáḥ prajâm urâṇáḥ kárad víçvâni drávinâni naḥ ‖ 9 ‖ pávasva soma krátve dákshâyâçvo ná niktó vâjî dhánâya ‖ 10 ‖ 20 ‖

tâṃ te sotâro rásam mádâya punánti sómam mahé dyumnâya ‖ 11 ‖ çíçuṃ jajnânáṃ hárim mṛijanti pavítre sómaṃ devébhya índum ‖ 12 ‖ índuḥ pavishṭa cârur mádâyâpâm upásthe kavír bhágâya ‖ 13 ‖ bíbharti cârv índrasya nâma yéna víçvâni vṛitrâ jaghâna ‖ 14 ‖ píbanty asya víçve devâso góbhiḥ çrîtásya nṛíbhiḥ sutásya ‖ 15 ‖ prá suvânó akshâḥ sahásradhâras tiráḥ pavítraṃ ví vâram ávyam ‖ 16 ‖ sá vâjy àkshâḥ sahásraretâ adbhír mṛijânó góbhiḥ çrîṇânáḥ ‖ 17 ‖ prá soma yâhîndrasya kukshâ nṛíbhir yemânó ádribhiḥ sutáḥ ‖ 18 ‖ ásarji vâjî tiráḥ pavítram índrâya sómaḥ sahásradhârah ‖ 19 ‖ añjánty enam mádhvo rásenéndrâya vṛíshṇa índum mádâya ‖ 20 ‖ devébhyas tvâ vṛithâ pâjase 'pó vásânaṃ hárim mṛijanti ‖ 21 ‖ índur índrâya toçate ní toçate çrîṇánn ugró riṇánn apáḥ ‖ 22 ‖ 21 ‖

109, 3 evá amṛítâya. 4 víçvâ abhí. 6 dhartâ asi. 10 dákshâya áçvaḥ. 13 mádâya apâm. 17 vâjî akshâr *iti*. 18 yâhi índrasya. 20 rásena índrâya vṛíshṇe.

Digitized by Google

110 (822). 1—3 anushṭubh pipīlikâmadhyâ. 4—9 ûrdhvabṛihatî. 10—12 virâj.

Páry û shú prá dhanva vâjasâtaye pári vṛitrâṇi sakshâṇiḥ | dvishás tarádhyâ ṛiṇayâ na îyase ‖ 1 ‖ ánu hí tvâ sutám soma mádâmasi mahé samaryarâjye | vâjâñ abhí pavamâna prá gâhase ‖ 2 ‖ ájîjano hí pavamâna sûryaṃ vidhâre çákmanâ páyaḥ | gójîrayâ ráṅhamânaḥ púraṃdhyâ ‖ 3 ‖ ájîjano amṛita mártyeshv âñ ṛitásya dhármann amṛítasya cârunaḥ | sádâsaro vâjam áchâ sánishyadat ‖ 4 ‖ abhy-àbhi hí çrávasâ tatárdithótsaṃ ná káṃ cij janapânam ákshitam | çáryâbhir ná bháramâṇo gábhastyoḥ ‖ 5 ‖ âd îṃ ké cit páçyamânâsa âpyaṃ vasurúco divyâ abhy ànûshata | vâraṃ ná devâḥ savitâ vy ûrṇute ‖ 6 ‖ 22 ‖

tvé soma prathamâ vṛiktábarhisho mahé vâjâya çrávase dhíyaṃ dadhuḥ | sá tvám no vîra vîryâya codaya ‖ 7 ‖ divâḥ pîyûsham pûrvyám yád ukthyàm mahó gâhâd divá â nír adhukshata | índram abhí jâyamânaṃ sám asvaran ‖ 8 ‖ ádha yád imé pavamâna ródasî imâ ca víçvâ bhúvanâbhí majmánâ | yûthé ná nishṭhâ vṛishabhó ví tishṭhase ‖ 9 ‖ sómaḥ punánó avyáye vâre çíçur ná krîḷan pávamâno akshâḥ | sahásradhâraḥ çatávâja índuḥ ‖ 10 ‖ eshá punánó mádhumâñ ṛitávéndrâyénduḥ pavate svâdúr ûrmíḥ | vâjasánir varivovíd vayodhâḥ ‖ 11 ‖ sá pavasva sáhamânaḥ pṛitanyûñt sédhan rákshâṅsy ápa durgáhâṇi | svâyudháḥ sâsahvân soma çátrûn ‖ 12 ‖ 23 ‖

111 (823). atyashṭi.

Ayâ rucâ háriṇyâ punánó víçvâ dvéshâṅsi tarati sva-

110, 1 ûṃ *iti* sú. tarádhyai ṛiṇa-yâḥ. 4 â. sádâ asaraḥ. ácha. 5 abhí-abhi. tatárditha útsam. cit jana-pânam. 6 abhí anûshata. ví ûrṇute. 7 prathamâḥ. 9 imé-ródasî *iti*. bhúvanâ abhí. niḥ-sthâḥ. 11 ṛitá-vâ índrâya índuḥ. 12 sasahvân.

Digitized by Google

yúgvabhiḥ sūro ná svayúgvabhiḥ | dhārā sutásya rocate punānó arushó hárih | víçvā yád rūpā pariyāty ṛíkvabhiḥ saptāsyebhir ṛíkvabhiḥ ‖ 1 ‖ tvám tyát paṇīnām vido vásu sám mātṛíbhir marjayasi svá ā dáma ṛitásya dhītíbhir dáme | parāváto ná sāma tád yátrā ránanti dhītáyaḥ | tridhātubhir árushībhir váyo dadhe rócamāno váyo dadhe ‖ 2 ‖ pūrvām ánu pradíçam yāti cékitat sám raçmíbhir yatate darçató rátho daívyo darçató ráthaḥ | ágmann ukthāni paúṅsyéndram jaítrāya harshayan | vájraç ca yád bhávatho ánapacyutā samātsv ánapacyutā ‖ 3 ‖ 24 ‖

112 (824). paṅkti.

Nānānām vā u no dhíyo ví vratāni jánānām | tákshā rishṭám rutám bhishág brahmā sunvántam ichatīndrāyendo pári srava ‖ 1 ‖ járatībhir óshadhībhiḥ parṇébhiḥ çakunānām | kārmāro áçmabhir dyúbhir hiraṇyavantam ichatīndrāyendo pári srava ‖ 2 ‖ kārúr ahám tató bhishág upalaprakshíṇī nanā | nānādhiyo vasūyávo 'nu gā iva tasthimén drāyendo pári srava ‖ 3 ‖ áçvo vóḷhā sukhám ráthaṃ hasanām upamantríṇaḥ | çépo rómaṇvantau bhedaú vār ín maṇḍūka ichatīndrāyendo pári srava ‖ 4 ‖ 25 ‖

113 (825). paṅkti.

Çaryaṇāvati sómam índraḥ pibatu vṛitrahā | bálaṃ dádhāna ātmáni karishyán vīryàm mahád índrāyendo pári srava ‖ 1 ‖ ā pavasva diçām pata ārjīkāt soma mīḍhvaḥ | ṛitavākéna satyéna çraddháyā tápasā sutá índrāyendo pári

---

111, 1 saptá-âsyebhiḥ. 2 své ā dáme. yátra. 3 paúṅsyâ índram. — 112, 1 vaí. ichati índrāya indo *iti*. 3 upala-prakshíṇī. vasu-yávaḥ ánu. tasthima índrāya. 4 ít. — 113, 1 pate.

srava || 2 || parjányavṛiddham mahishám tám sűryasya duhitấbharat | tám gandharvấḥ práty agṛibhṇan tám sóme rásam ấdadhur índrâyendo pári srava || 3 || ṛitám vádann ṛitadyumna satyám vádant satyakarman | çraddhấm vádant soma râjan dhâtrấ soma párishkṛita índrâyendo pári srava || 4 || satyámugrasya bṛihataḥ sám sravanti saṃsravấḥ | sám yanti rasíno rásâḥ punânó bráhmaṇâ hara índrâyendo pári srava || 5 || 26 ||

yátra brahmấ pavamâna chandasyàm vấcam vádan | grấvṇâ sóme mahîyáte sómenânandám janáyann índrâyendo pári srava || 6 || yátra jyótir ájasram yásmiñ loké svàr hitám | tásmin mấm dhehi pavamânâmṛíte loké ákshita índrâyendo pári srava || 7 || yátra rấjâ vaivasvató yátrâvaródhanam diváḥ | yátrâmúr yahvátîr ấpas tátra mấm amṛítam kṛidhîndrâyendo pári srava || 8 || yátrânukâmám cáraṇam trinâké tridivé diváḥ | lokấ yátra jyótishmantas tátra mấm amṛítam kṛidhîndrâyendo pári srava || 9 || yátra kấmâ nikâmấç ca yátra bradhnásya vishṭápam | svadhấ ca yátra tṛíptiç ca tátra mấm amṛítam kṛidhîndrâyendo pári srava || 10 || yátrânandấç ca módâç ca múdaḥ pramúda ấsate | kấmasya yátrâptấḥ kấmâs tátra mấm amṛítam kṛidhîndrâyendo pári srava || 11 || 27 ||

114 (826). pañkti.

Yá índoḥ pávamânasyấnu dhấmâny ákramît | tám âhuḥ suprajấ íti yás te somấvidhan mána índrâyendo pári srava

---

113, 3 duhitấ ấ abharat. ấ adadhuḥ. 5 satyám-ugrasya. hare. 6 sómena â-nandám. 7 pavamând amṛíte. ákshite. 8 yátra ava -ródhanam. yátra amúḥ. kṛidhi índrâya. 9 yátra anu-kâmám. lokấḥ. 10 kấmâḥ. 11 yátra â-nandấḥ. yátra âptấḥ. — 114, 1 pávamânasya ánu. soma ávidhat.

Digitized by Google

‖ 1 ‖ ṛíshe mantrakṛítâṃ stómaiḥ káçyapodvardháyan gíraḥ | sómaṃ namasya rấjânaṃ yó jajné vîrúdhâm pátir índrâyendo pári srava ‖ 2 ‖ saptá díço nấnâsûryâḥ saptá hótâra ṛitvíjaḥ | devấ âdityấ yé saptá tébhiḥ somâbhí raksha na índrâyendo pári srava ‖ 3 ‖ yát te râjañ chṛitáṃ havís téna somâbhí raksha naḥ | arâtîvấ mấ nas târîn mó ca naḥ kíṃ canấmamad índrâyendo pári srava ‖ 4 ‖ 28 ‖

Saptamo 'nuvâkaḥ.

NAVAMAM MAṆḌALAM.

114, 2 káçyapa ut-vardháyan. 3 âdityấḥ. soma aòhí. 4 çritám. arâti-vấ. târît mó *iti*. caná âmamat.

1 (827). trishṭubh.

Ágre bṛihánn ushásâm ûrdhvó asthân nirjaganvắn támaso jyótishắgât | agnír bhânúnâ rúçatâ sváñga ắ jâtó víçvâ sádmâny aprâḥ ‖ 1 ‖ sá jâtó gárbho asi ródasyor ágne cắrur víbhṛita óshadhîshu | citráḥ çíçuḥ pári támâṅsy aktűn prá mâtṛíbhyo ádhi kánikradat gâḥ ‖ 2 ‖ víshṇur itthắ paramám asya vidvắñ jâtó bṛihánn abhí pâti tṛitî́yam | âsắ yád asya páyo ákrata svắṃ sácetaso abhy àrcanty átra ‖ 3 ‖ áta u tvâ pitubhṛíto jánitrîr annâvṛídham práti caranty ánnaiḥ | tắ îm práty eshi púnar anyárûpâ ási tvắṃ vikshú mắnushîshu hótâ ‖ 4 ‖ hótâraṃ citráratham adhvarásya yajnásya-yajnasya ketúṃ rúçantam | prátyardhiṃ devásya-devasya mahnắ çriyắ tv àgním átithiṃ jánânâm ‖ 5 ‖ sá tú vástrâny ádha péçanâni vásâno agnír nắbhâ pṛithivyắḥ | arushó jâtáḥ padá íḷâyâḥ puróhito râjan yakshîhá devắn ‖ 6 ‖ ắ hí dyắvâpṛithivî́ agna ubhé sádâ putró ná mâtárâ tatántha | prá yâhy áchoçató yavishṭhắthắ vaha sahasyehá devắn ‖ 7 ‖ 29 ‖

1, 1 asthât. jyótishâ ắ agât. su-áñgaḥ. 3 abhí arcanti. 4 anna -vṛídham. 5 tú agním. 6 padé. yakshi ihá. 7 dyắvâpṛithivî́ *iti* agne ubhé *iti*. ácha uçatáḥ yavishṭha átha ắ vaha sahasya ihá.

Digitized by Google

2 (828). trishṭubh.

Piprîhí devắñ uçató yavishṭha vidvắñ ṛitắñr ṛitupate yajeha | yé daívyâ ṛitvíjas tébhir agne tvám hótṛîṇâm asy ắyajishṭhaḥ ‖ 1 ‖ véshi hotrám utá potrám jánânâm mandhâtắsi draviṇodắ ṛitắvâ | svắhâ vayắṃ kṛiṇávâmâ havĩ́ṃshi devó devắn yajatv agnír árhan ‖ 2 ‖ ắ devắnâm ápi pánthâm aganma yác chaknávâma tád ánu právoḷhum | agnír vidvắñt sá yajât séd u hótâ só adhvarắñt sá ṛitắn kalpayâti ‖ 3 ‖ yád vo vayám praminắma vratắni vidúshâṃ devâ ávidushṭarâsaḥ | agnísh ṭád víçvam ắ ṛiṇâti vidvắn yébhir devắñ ṛitúbhiḥ kalpáyâti ‖ 4 ‖ yát pâkatrắ mánasâ dînádakshâ ná yajnásya manvaté mártyâsaḥ | agnísh ṭád dhótâ kratuvíd vijânán yájishṭho devắñ ṛituçó yajâti ‖ 5 ‖ víçveshâṃ hy àdhvarắṇâm ánîkam citrám ketúṃ jánitâ tvâ jajắna | sá ắ yajasva nṛivátîr ánu kshắḥ spârhắ íshaḥ kshumátîr viçvájanyâḥ ‖ 6 ‖ yáṃ tvâ dyắvâpṛithivĩ́ yáṃ tvắpas tváshṭâ yáṃ tvâ sujánimâ jajắna | pánthâm ánu pravidvắn pitṛiyắṇaṃ dyumád agne samidhânó ví bhâhi ‖ 7 ‖ 30 ‖

3 (829). trishṭubh.

Inó râjann aratíḥ sámiddho raúdro dákshâya sushumắñ adarçi | cikíd ví bhâti bhâsắ bṛihatắsiknîm eti rúçatîm apắjan ‖ 1 ‖ kṛishṇắṃ yád énîm abhí várpasâ bhúj janáyan yóshâm bṛihatáḥ pitúr jắm | ûrdhvám bhânúṃ sûryasya stabhâyán divó vásubhir aratír ví bhâti ‖ 2 ‖ bhadró bhadráyâ sácamâna ắgât svásâraṃ jâró abhy èti paçcắt | su-

---

2, 1 yaja ihá. 2 véshi — potrám = 76, 4. mandhâtắ asi. ṛitá-vā kṛiṇávâma. 3 yát çaknávâma. sáḥ ít. 4 áviduḥ-tarâsaḥ agníḥ tát. 5 pâka-trắ. dîná-dakshâḥ. agníḥ tát hótâ. 6 hí adhvarắṇâm. 7 tvâ ắpaḥ. pitṛi-yắnam. — 3, 1 susu-mắn. bṛihatắ ásiknîm. apa-ájan. 2 bhût. 3 ắ agât. abhí eti.

Digitized by Google

praketaír dyúbhir agnír vitíshṭhan rúçadbhir várṇair abhí râmám asthât || 3 || asyá yā́mâso bṛiható ná vagnū́n índhânâ agnéḥ sákhyuḥ çivásya | ī́ḍyasya vṛíshṇo bṛihatáḥ svā́so bhā́mâso yā́mann aktávaç cikitre || 4 || svanā́ ná yásya bhā́mâsaḥ pávante rócamânasya bṛihatáḥ sudívaḥ | jyéshṭhebhir yás téjishṭhaiḥ krîḷumádbhir várshishṭhebhir bhânúbhir nákshati dyā́m || 5 || asyá çúshmâso dadṛiçânápaver jéhamânasya svanayan niyúdbhiḥ | pratnébhir yó rúçadbhir devátamo ví rébhadbhir aratír bhā́ti víbhvâ || 6 || sá ā́ vakshi máhi na ā́ ca satsi diváspṛithivyór aratír yuvatyóḥ | agníḥ sutúkaḥ sutúkebhir áçvai rábhasvadbhî rábhasvâñ éhá gamyâḥ || 7 || 31 ||

4 (830). trishṭubh.

Prá te yakshi prá ta iyarmi mánma bhúvo yáthâ vándyo no háveshu | dhánvann iva prapā́ asi tvám agna iyaksháve pûráve pratna râjan || 1 || yáṃ tvâ jánâso abhí saṃcáranti gā́va ushṇám iva vrajáṃ yavishṭha | dûtó devā́nâm asi mártyânâm antár mahā́ñç carasi rocanéna || 2 || çíçuṃ ná tvâ jényaṃ vardháyantî mâtā́ bibharti sacanasyámânâ | dhánor ádhi pravátâ yâsi háryañ jígîshase paçúr ivā́vasṛishṭaḥ || 3 || mûrā́ amûra ná vayáṃ cikitvo mahitvám agne tvám añgá vitse | çáye vavríç cárati jihváyâdán rerihyáte yuvatíṃ viçpátiḥ sán || 4 || kū́cij jâyate sánayâsu návyo váne tasthau palitó dhûmáketuḥ | asnâtā́po vṛishabhó ná prá veti sácetaso yám praṇáyanta mártâḥ || 5 || tanûtyájeva táskarâ vanargū́ raçanā́bhir daçábhir abhy àdhîtâm | iyáṃ te agne

---

3, 4 su-ā́saḥ. 5 svanā́ḥ. su-dívaḥ. 6 dadṛiçâná-paveḥ. 7 diváḥpṛithivyóḥ. su-túkebhiḥ áçvaiḥ rábhasvat-bhiḥ. ā́ ihá. — 4, 1 te iyarmi. pra-pā́. agne. 3 iva áva-sṛishṭaḥ. 4 jihváyâ adán. 5 kū́-cit. asnâtā́ ā́paḥ. pra-náyanta. 6 tanûtyájâ-iva. vanargū́ *iti*. abhí adhitâm.

Digitized by Google

návyasî manîshâ yukshvâ ráthaṃ ná çucáyadbhir áṅgaiḥ ‖ 6 ‖ bráhma ca te jâtavedo námaç ceyáṃ ca gîḥ sádam íd várdhanî bhût | rákshâ ṇo agne tánayâni tokâ rákshotá nas tanvò áprayuchan ‖ 7 ‖ 32 ‖

5 (831). trishṭubh.

Ékaḥ samudró dharúṇo rayîṇâm asmád dhṛidó bhûrijanmâ ví cashṭe | síshakty ûdhar niṇyór upástha útsasya mádhye níhitam padáṃ véḥ ‖ 1 ‖ samânáṃ nîḷáṃ vṛíshaṇo vásânâḥ sáṃ jagmire mahishâ árvatîbhiḥ | ṛitásya padáṃ kaváyo ní pânti gúhâ nâmâni dadhire párâṇi ‖ 2 ‖ ṛitâyínî mâyínî sáṃ dadhâte mitvâ çíçuṃ jajnatur vardháyantî | víçvasya nâbhiṃ cárato dhruvásya kavéç cit tántum mánasâ viyántaḥ ‖ 3 ‖ ṛitásya hí vartanáyaḥ súJâtam ísho vâjâya pradívaḥ sácante | adhîvâsâṃ ródasî vâvasâné ghṛitaír ánnair vâvṛidhâte mádhûnâm ‖ 4 ‖ saptá svásṛîr árushîr vâvaçânó vidvân mádhva új jabhârâ dṛiçé kám | antár yeme antárikshe purâjâ ichán vavrím avidat pûshaṇásya ‖ 5 ‖ saptá maryâdâḥ kaváyas tatakshus tâsâm ékâm íd abhy àṅhuró gât | âyór ha skambhá upamásya nîḷé pathâṃ visargé dharúṇeshu tasthau ‖ 6 ‖ ásac ca sác ca paramé vyòman dákshasya jánmann áditer upásthe | agnír ha naḥ prathamajâ ṛitásya púrva âyuni vṛishabháç ca dhenúḥ ‖ 7 ‖ 33 ‖

Pañcamo 'dhyâyaḥ.

6 (832). trishṭubh.

Ayáṃ sá yásya çármann ávobhir agnér édhate jaritâ-

4, 6 yukshvá. 7 ca iyám. ráksha naḥ. ráksha utá. — 5, 1 hṛidáḥ. sísakti ûdhaḥ. upá-sthe. vér *iti* véḥ. 3 ṛitayíni *ity* ṛita-yíni. mâyíni-dadhâte-vardháyanti *iti*. vi-yántaḥ. 4 ródasi-vavasâné-vavṛidhâte *iti*. 5 út jabhâra. purâ-jâḥ. 6 abhí aṅhuráḥ. 7 ásat ca sát ca. púrve.

Digitized by Google

bhíshṭau | jyéshṭhebhir yó bhánúbhir ṛishûṇâm paryéti párivîto vibhâvâ ‖ 1 ‖ yó bhanúbhir vibhâvâ vibhâty agnír devébhir ṛitâvâjasraḥ | â yó vivâya sákhyâ sákhibhyó 'parihvṛito átyo ná sáptiḥ ‖ 2 ‖ îçe yó víçvasyâ devávîter îçe viçvâyur usháso vyùshṭau | â yásmin manâ havîṃshy aguâv árishṭarathaḥ skabhnâti çûshaíḥ ‖ 3 ‖ çûshébhir vṛidhó jushâṇó arkair devâñ ácha raghupátvâ jigâti | mandró hótâ sá juhvâ yájishṭhaḥ sámmiçlo agnír â jigharti devân ‖ 4 ‖ tám usrâm índraṃ ná réjamânam agníṃ gîrbhír námobhir â kṛiṇudhvam | â yáṃ víprâso matíbhir gṛiṇánti jâtávedasaṃ juhvàṃ sahânâm ‖ 5 ‖ sáṃ yásmin víçvâ vásûni jagmúr vâje náçvâḥ sáptîvanta évaiḥ | asmé ûtîr índravâtatamâ arvâcînâ agna â kṛiṇushva ‖ 6 ‖ ádhâ hy àgne mahnâ nishádyâ sadyó jajnânó hávyo babhûtha | táṃ te devâso ánu kétam âyann ádhâvardhanta prathamâsa ûmâḥ ‖ 7 ‖ 1 ‖

7 (833). trishṭubh.

Svastí no divó agne pṛithivyâ viçvâyur dhehi yajáthâya deva | sácemahi táva dasma praketaír urushyâ ṇa urúbhir deva çáṁsaiḥ ‖ 1 ‖ imâ agne matáyas túbhyaṃ jâtâ góbhir áçvair abhí gṛiṇanti râdhaḥ | yadâ te márto ánu bhógam ânaḍ váso dádhâno matíbhiḥ sujâta ‖ 2 ‖ agním manye pitáram agním âpím agním bhrâtaraṃ sádam ít sákhâyam | agnér ánîkam bṛihatáḥ saparyan diví çukrâṃ yajatâṃ sûryasya ‖ 3 ‖ sidhrâ agne dhíyo asmé sánutrîr yáṃ trâyase dáma â nítyahotâ | ṛitâvâ sá rohídaçvaḥ purukshúr dyúbhir

---

6, 1 jaritâ abhíshṭau. pari-éti. 2 ṛitá-vâ ájasraḥ. sákhi-bhyaḥ ápari-hvṛitaḥ. 3 víçvasyâḥ. viçvá-âyuḥ. 4 ácha. 6 ná áçvâḥ sápti-vantaḥ. asmé *iti*. agne. 7 ádha hí agne. ni-sádya. ádha avardhanta. — 7, 1 pṛithivyâḥ viçvá-âyuḥ. urushyá naḥ. 2 jâtâḥ. yadâ — ânaḍ = 163, 7. váso *iti*. 4 dáme. ṛitá-vâ.

Digitized by Google

asmâ áhabhir vâmám astu ‖ 4 ‖ dyúbhir hitám mitrám iva prayógam pratnám ṛitvíjam adhvarásya jârám | bâhúbhyâm agním âyávo 'jananta vikshú hótâraṃ ny àsâdayanta ‖ 5 ‖ svayáṃ yajasva diví deva devắn kíṃ te pắkaḥ kṛiṇavad ápracetâḥ | yáthắyaja ṛitúbhir deva devắn evắ yajasva tanvàṃ sujâta ‖ 6 ‖ bhávâ no agne 'vitótá gopắ bhávâ vayaskṛíd utá no vayodhắḥ | rắsvâ ca naḥ sumaho havyádâtiṃ trắsvotá nas tanvò áprayuchan ‖ 7 ‖ 2 ‖

8 (834). trishṭubh.

Prá ketúnâ bṛihatắ yâty agnír ắ ródasî vṛishabhó roravîti | diváç cid ántâñ upamắñ úd âṇal apắṃ upásthe mahishó vavardha ‖ 1 ‖ mumóda gárbho vṛishabháḥ kakúdmân asremắ vatsáḥ çímîvâñ arâvît | sá devátâty údyatâni kṛiṇvánt svéshu kshâyeshu prathamó jigâti ‖ 2 ‖ ắ yó mûrdhắnam pitrór árabdha ny àdhvaré dadhire sűro árṇaḥ | ásya pátmann árushîr áçvabudhnâ ṛitásya yónau tanvò jushanta ‖ 3 ‖ ushá-usho hí vaso ágram éshi tvắṃ yamáyor abhavo vibhắvâ | ṛitắya saptá dadhishe padắni janáyan mitráṃ tanvè svắyai ‖ 4 ‖ bhúvaç cákshur mahá ṛitásya gopắ bhúvo váruṇo yád ṛitắya véshi | bhúvo apắṃ nápâj jâtavedo bhúvo dûtó yásya havyáṃ jújoshaḥ ‖ 5 ‖ 3 ‖

bhúvo yajnásya rájasaç ca netắ yátrâ niyúdbhiḥ sácase çivắbhiḥ | diví mûrdhắnaṃ dadhishe svarshắṃ jihvắm agne cakṛishe havyavắham ‖ 6 ‖ asyá tritáḥ krátunâ vavré antár ichán dhîtím pitúr évaiḥ párasya | sacasyámânaḥ pitrór upásthe jâmí bruvâṇá ắyudhâni veti ‖ 7 ‖ sá pítryâṇy ắyu-

---

7, 4 asmai. 5 ní asâdayanta. 6 yáthâ áyajaḥ. evá. 7 bháva. avitắ utá gopắḥ bháva vayaḥ-kṛít. rắsva. trắsva utá. — 8, 1 á-roravîti = 514, 1. 2 kakút-mân asremắ. devá-tâti. 3 ní adhvaré. 4 vaso *iti*. 5 gopắḥ. nápât. 6 yátra. svaḥ-sắm.

Digitized by Google

dhâni vidvấn índreshita âptyó abhy àyudhyat | triçîrshấṇaṃ saptáraçmiṃ jaghanvấn tvâshṭrásya cin níḥ sasṛije tritó gấḥ || 8 || bhŭrîd índra udínakshantam ójó 'vâbhinat sátpatir mányamânam | tvâshṭrásya cid viçvárûpasya gónâm âcakrâṇás trîṇi çîrshấ párâ vark || 9 || 4 ||

9 (835). gâyatrî. 5 vardhamânâ. 7 pratishṭhâ. 8. 9 anushṭubh.

Ấpo hí shṭhấ mayobhúvas tấ na ûrjé dadhâtana | mahé ráṇâya cákshase || 1 || yó vaḥ çivátamo rásas tásya bhâjayatehá naḥ | uçatîr iva mâtáraḥ || 2 || tásmâ áraṃ gamâma vo | yásya kshayâya jínvatha | ấpo janáyathâ ca naḥ || 3 || çáṃ no devîr abhíshṭaya ấpo bhavantu pîtáye | çáṃ yór abhí sravantu naḥ || 4 || îçânâ vấryâṇâṃ kshâyantîç carshaṇînấm | apó yâcâmi bheshajám || 5 || apsú me sómo abravîd antár víçvâni bheshajấ | agníṃ ca viçváçambhuvam || 6 || ấpaḥ pṛiṇîtá bheshajấṃ várûthaṃ tanvè máma | jyók ca sûryaṃ dṛiçé || 7 || idám âpaḥ prá vahata yát kíṃ ca duritám máyi | yád vâhám abhidudróha yád vâ çepá utấnṛitam || 8 || ấpo adyấnv acârisham rásena sám agasmahi | páyasvân agna ấ gahi tám mâ sáṃ sṛija várcasâ || 9 || 5 ||

10 (836). trishṭubh.

Ó cit sákhâyaṃ sakhyấ vavṛityâṃ tiráḥ purŭ cid arṇavám jaganvấn | pitúr nápâtam ấ dadhîta vedhấ ádhi kshámi pratarám dîdhyânaḥ || 1 || ná te sákhâ sakhyám vashṭy etát sálakshmâ yád víshurûpâ bhávâti | mahás putrấso ásurasya

8, 8 índra-ishitaḥ. abhí ayudhyat. cit. 9 bhŭri ít. ut-ínakshantam ójaḥ áva abhinat. varg *iti* vark. — 9, 1 sthá. tấḥ. 2 bhâjayata ihá. 3 tásmai. janáyatha. 4 abhíshṭaye. 5 îçânâḥ. 6—9 = 23, 20—23. Nach 9 folgt das nachstehende khila, das ausnahmsweise hier einen Platz finden mag (vgl. Av. VI, 23, 1): sasrúshís tádapaso dívâ náktaṃ ca sasrúshîḥ | váreṇyakratûr ahám ấ devîr ávase huve. — 10, 1 *ó iti*. purú. 2 sá-lakshmâ.

vîrẫ divó dhartẫra urviyẫ pári khyan ‖ 2 ‖ uçánti ghâ té amṛítâsa etád ékasya cit tyajásam mártyasya | ní te máno mánasi dhâyy asmé jányuḥ pátis tanvàm ã̃ viviçyâḥ ‖ 3 ‖ ná yát purẫ cakṛimẫ kád dha nûnám ṛitẫ vádanto ánṛitam rapema | gandharvó apsv ápyâ ca yóshâ sẫ no nẫbhiḥ paramáṃ jâmí tán nau ‖ 4 ‖ garbhé nú nau janitẫ dámpatî kar devás tváshṭâ savitẫ viçvárûpaḥ | nákir asya prá minanti vratẫni véda nâv asyá pṛithivî̃ utá dyaúḥ ‖ 5̃ ‖ 6 ‖

kó asyá veda prathamásyẫhnaḥ ká îṃ dadarça ká ihá prá vocat | bṛihán mitrásya váruṇasya dhẫma kád u brava âhano vî̃cyâ nṛî̃n ‖ 6 ‖ yamásya mâ yamyàṃ kẫma ẫgant samâné yónau sahaçéyyâya | jâyéva pátye tanvàṃ riricyâṃ ví cid vṛiheva ráthyeva cakrẫ ‖ 7 ‖ ná tishṭhanti ná ní mishanty eté devẫnâṃ spáça ihá yé cáranti | anyéna mád âhano yâhi tû̃yaṃ téna ví vṛiha ráthyeva cakrẫ ‖ 8 ‖ rẫtrîbhir asmâ áhabhir daçasyet sû̃ryasya cákshur múhur ún mimîyât | divẫ pṛithivyẫ mithunẫ sábandhû yamî̃r yamásya bibhṛiyâd ájâmi ‖ 9 ‖ ã̃ ghâ tẫ gachân úttarẫ yugẫni yátra jâmáyaḥ kṛiṇávann ájâmi | úpa barbṛihi vṛishabhẫya bâhúm anyám ichasva subhage pátim mát ‖ 10 ‖ 7 ‖

kím bhrẫtâsad yád anâthẫm bhávâti kím u svásâ yán nirṛitir nigáchât | kẫmamûtâ bahv ètád rapâmi tanvẫ me tanvàṃ sám pipṛigdhi ‖ 11 ‖ ná vẫ u te tanvẫ tanvàṃ sám papṛicyâm pâpẫm âhur yáḥ svásâraṃ nigáchât | anyéna mát pramúdaḥ kalpayasva ná te bhrẫtâ subhage vashty etát ‖ 12 ‖ baṭó batâsi yama naivá te máno hṛídayaṃ câ-

---

10, 2 vîrâḥ. 3 gha. 4 cakṛimá kát ha. ap-sú. tát. 5 pṛithivî̃. 6 prathamásya áhnaḥ. bṛihát. âhanaḥ vî̃cyâ. 7 ẫ agan. jâyâ-iva. ráthyâ-iva. 9 asmai. út. sábandhû *iti* sá-bandhû. 10 gha. 11 bhrẫtâ asat. yát nṛî̃-ṛitiḥ. bahú etát. 12 vaí. 13 bataḥ bata asi. ná evá.

Digitized by Google

vidâma | anyấ kíla tvấṃ kakshyèva yuktám pári shvajāte líbujeva vṛikshám ‖ 13 ‖ anyám ū́ shú tvám yamy anyá u tvấm pári shvajāte líbujeva vṛikshám | tásya vấ tvám mána ichā́ sá vấ távādhâ kṛiṇushva saṃvídaṃ súbhadrâm ‖ 14 ‖ 8 ‖

11 (837). jagatí. 7—9 trishṭubh.

Vṛíshâ vṛíshṇe duduhe dóhasâ diváḥ páyâṅsi yahvó áditer ádābhyaḥ | víçvaṃ sá veda váruṇo yáthâ dhiyā́ sá yajníyo yajatu yajníyâñ ṛitúñ ‖ 1 ‖ rápad gandharvír ápyâ ca yóshaṇâ nadásya nâdé pári pâtu me mánaḥ | ishṭásya mádhye áditir ní dhâtu no bhrấtâ no jyeshṭháḥ prathamó ví vocati ‖ 2 ‖ só cin nú bhadrā́ kshumátî yáçasvaty ushā́ uvâsa mánave svàrvatî | yád îm uçántam uçatā́m ánu krátum agníṃ hótâraṃ vidáthâya jī́janan ‖ 3 ‖ ádha tyáṃ drapsáṃ vibhvàṃ vicakshaṇáṃ vír ā́bharad ishitáḥ çyenó adhvaré | yádî víço vṛiṇáte dasmám ā́ryâ agníṃ hótâram ádha dhī́r ajâyata ‖ 4 ‖ sádâsi raṇvó yávaseva púshyate hótrâbhir agne mánushaḥ svadhvaráḥ | víprasya vâ yác chaçamānấ ukthyàṃ vā́jaṃ sasavā́ñ upayā́si bhū́ribhiḥ ‖ 5 ‖ 9 ‖

úd îraya pitárâ jârá ā́ bhágam íyakshati haryató hṛittá ishyati | vívakti váhniḥ svapasyáte makhás tavishyáte ásuro vépate matī́ ‖ 6 ‖ yás te agne sumatím márto ákshat sáhasaḥ sûno áti sá prá çriṇve | íshaṃ dádhâno váhamâno áçvair ā́ sá dyumā́ñ ámavân bhûshati dyúñ ‖ 7 ‖ yád agna eshā́ sámitir bhávâti devī́ devéshu yajatā́ yajatra | rátnâ ca yád vibhájâsi svadhâvo bhâgáṃ no átra vásumantaṃ vîtât

---

10, 13 ca avidâma. kakshyā́-iva. svajāte líbujâ-iva. 14 úṃ *iti* sú. ichá. táva ádha. — 11, 3 só *iti* cit. yáçasvatî. 4 víḥ ā́ abharat. yádi. 5 sádâ asi. yávasâ-iva. yā́t çaçamānáḥ. 6 su-apasyáte. 7 sûno *iti*. 8 agne.

Digitized by Google

‖ 8 ‖ çrudhî no agne sádane sadhásthe yukshvâ rátham amṛítasya dravitnúm | â no vaha ródasî deváputre mâkir devânâm ápa bhûr ibhá syâḥ ‖ 9 ‖ 10 ‖

12 (838). trishṭubh.

Dyâvâ ha kshâmâ prathamé ṛiténâbhiçrâvé bhavataḥ satyavâcâ | devó yán mártân yajáthâya kṛiṇvánt sîdad dhótâ pratyáñ svám ásum yán ‖ 1 ‖ devó devân paribhûr ṛiténa váhâ no havyám prathamâç cikitvân | dhûmáketuḥ samídhâ bhấrijîko mandró hótâ nítyo vâcấ yájîyân ‖ 2 ‖ svấvṛig devásyâmṛítam yádî gór áto jâtâso dhârayanta urví | viçve devấ ánu tát te yájur gur duhé yád énî divyám ghṛítam vấḥ ‖ 3 ‖ árcâmi vâm várdhâyấpo ghṛitasnû dyâvâbhûmî çṛiṇutám rodasî me | áhâ yád dyấvó 'sunîtim áyan mádhvâ no átra pitárâ çiçîtâm ‖ 4 ‖ kím svin no rấjâ jagṛihe kád asyâti vratám cakṛimâ kó ví veda | mitráç cid dhí shmâ juhurấṇó devấñ chlóko ná yâtấm ápi vấjo ásti ‖ 5 ‖ 11 ‖

durmántv átrâmṛítasya nấma sálakshmâ yád víshurûpâ bhávâti | yamásya yó manávate sumántv ágne tám ṛishva pâhy áprayuchan ‖ 6 ‖ yásmin devấ vidáthe mâdáyante vivásvataḥ sádane dhârấyante | sû́rye jyótir ádadhur mâsy àktûn pári dyotaníṃ carato ájasrâ ‖ 7 ‖ yásmin devấ mánmani saṃcáranty apîcyè ná vayám asya vidma | mitró no átrấditir ánâgânt savitấ devó váruṇâya vocat ‖ 8 ‖ çrudhî no agne sádane sadhásthe yukshvấ — ‖ 9 ‖ 12 ‖

11, 9 çrudhí. yukshvá. ródasî-deváputre *iti*. — 12, 1 prathamé *iti* ṛiténa abhi-çrâvé. yát. bótâ. 2 váha. bhấḥ-ṛijîkaḥ. 3 svấvṛik devásya amṛítam yádi. dhârayante urví *iti*. vấr *iti* vấḥ. 4 várdhâya ấpaḥ ghṛitasnû-dyâvâbhûmî-rodasî *iti*. dyấvaḥ ásu-nîtim. 5 svit. asya áti. cakṛima. hí sma. devấn çlókaḥ. 6 átra amṛítasya. sálakshmâ — bhávâti 836, 2. 7 devấḥ. mâsí aktûn. 8 devấḥ. átra áditiḥ.

Digitized by Google

13 (839). trishṭubh. 5 jagatî.

Yujé vâm bráhma pûrvyáṃ námobhir ví çlóka etu pathyèva sûréḥ | çṛiṇvántu víçve amṛítasya putrấ ấ yé dhấmâni divyấni tasthúḥ ‖ 1 ‖ yamé iva yátamâne yád aitam prá vâm bharan mấnushâ devayántaḥ | ấ sîdataṃ svám u lokáṃ vídâne svâsasthé bhavatam índave naḥ ‖ 2 ‖ páñca padấni rupó ánv arohaṃ cátushpadîm ánv emi vraténa | aksháreṇa práti mima etấm ṛitásya nấbhâv ádhi sám punâmi ‖ 3 ‖ devébhyaḥ kám avṛiṇîta mṛityúm prajấyai kám amṛítaṃ nấvṛiṇîta | bṛíhaspátiṃ yajnám akṛiṇvata ṛíshim priyấṃ yamás tanvàm prấrirecît ‖ 4 ‖ saptá ksharanti çíçave marútvate pitré putrấso ápy avîvatann ṛitám | ubhé íd asyobháyasya râjata ubhé yatete ubháyasya pushyataḥ ‖ 5 ‖ 13 ‖

14 (840). trishṭubh. 13. 14. 16 anushṭubh. 15 bṛihatî.

Pareyivấṅsam praváto mahîr ánu bahúbhyaḥ pánthâm anupaspaçânám | vaivasvatáṃ saṃgámanaṃ jánânâṃ yamáṃ rấjânaṃ havíshâ duvasya ‖ 1 ‖ yamó no gâtúm prathamó viveda naíshấ gávyûtir ápabhartavấ u | yátrâ naḥ pûrve pitáraḥ pareyúr enấ jajnânấḥ pathyấ ánu svấḥ ‖ 2 ‖ mấtalî kavyaír yamó ấṅgirobhir bṛíhaspátir ṛikvabhir vâvṛidhânáḥ | yấṅç ca devấ vâvṛidhúr yé ca devấnt svấhânyé svadhấyânyé madanti ‖ 3 ‖ imáṃ yama prastarám ấ hí sîdấṅgirobhiḥ pitṛíbhiḥ saṃvidânáḥ | ấ tvâ mántrâḥ kaviçastấ vahantv enấ râjan havíshâ mâdayasva ‖ 4 ‖ áṅgirobhir ấ gahi yajníyebhir yáma vairûpair ihá mâdayasva | vívasvantaṃ huve yáḥ pitấ te 'smín yajné barhíshy ấ nishádya ‖ 5 ‖ 14 ‖

13, 1 pathyâ-iva. 2 yamé-yátamâne *iti*. mấnushâḥ. vídâne *iti* svâsasthé *iti* su-âsasthé. 3 mime. 4 ná avṛiṇîta. akṛiṇvata. prá arirecît. 5 ubhé *iti*. asya ubháyasya. ubhé-yatete *iti*. — 14, 2 ná eshấ. ápa-bhartavaí. yátra. parâ-îyúḥ. 3 vavṛidhânáḥ. devấḥ vavṛidhúḥ. svấhâ anyé svadháyâ anyé. 4 sîda áṅgiraḥ-bhiḥ. kavi-çastâḥ. 5 ni-sádya.

áṅgiraso naḥ pitáro návagvâ átharvâṇo bhṛígavaḥ somyâsaḥ | téshâṃ vayáṃ sumataú yajníyânâm ápi bhadré saumanasé syâma || 6 || préhi préhi pathíbhiḥ pûrvyébhir yátrâ naḥ pûrve pitáraḥ pareyúḥ | ubhâ rấjânâ svadháyâ mádantâ yamám paçyâsi váruṇaṃ ca devám || 7 || sáṃ gachasva pitṛíbhiḥ sáṃ yaméneshṭâpûrténa paramé vyòman | hitvấyâvadyám púnar ástam éhi sáṃ gachasva tanvâ suvárcâḥ || 8 || ápeta vîta ví ca sarpatâto 'smấ etám pitáro lokám akran | áhobhir adbhír aktúbhir vyàktaṃ yamó dadâty avasấnam asmai || 9 || áti drava sârameyaú çvấnau caturakshaú çabálau sâdhúnâ pathấ | áthâ pitṝ́ṅt suvidátrâñ úpehi yaména yé sadhamấdam mádanti || 10 || 15 ||

yaú te çvấnau yama rakshitấrau caturakshaú pathirákshî nṛicákshasau | tấbhyâm enam pári dehi râjant svastí câsmâ anamîvấṃ ca dhehi || 11 || urûṇasấv asutṛípâ udumbalaú yamásya dûtaú carato jánấñ ánu | tấv asmábhyaṃ dṛiçáye sûryâya púnar dâtâm ásum adyéhá bhadrám || 12 || yamấya sómaṃ sunuta yamấya juhutâ havíḥ | yamáṃ ha yajnó gachaty agnídûto áraṃkṛitaḥ || 13 || yamấya ghṛitávad dhavír juhóta prá ca tishṭhata | sá no devéshv ấ yamad dîrghám âyuḥ prá jîváse || 14 || yamấya mádhumattamaṃ rấjne havyáṃ juhotana | idáṃ náma ṛíshibhyaḥ pûrvajébhyaḥ pûrvebhyaḥ pathikṛídbhyaḥ || 15 || tríkadrukebhiḥ patati shaḷ urvîr ékam íd bṛihát | trishṭúb gâyatrî chándâṅsi sárvâ tấ yamá âhitâ || 16 || 16 ||

14, 6 téshâṃ — syâma, vgl. 235, 21. 7 prá ihi prá ihi. 8 yaména ishṭâpûrténa. hitvấya avadyám. ấ ihi. 9 ápa ita ví ita ví ca sarpata átaḥ asmai. áhaḥ-bhiḥ. ví-aktam. 10 átha. su-vidátrân úpa ihi. 11 pathirákshi *iti* pathi-rákshi. ca asmai. 12 uru-nasaú asu-trípau. adyá ihá. 13 juhuta. 14 havíḥ. juhóta — tishṭhata = 15, 9. 16 trí-kadrukebhiḥ. tri-stúp. yamé â-hitâ.

Digitized by Google

15 (841). trishṭubh. 11 jagati.

Úd îratâm ávara út párâsa ún madhyamâḥ pitáraḥ somyâsaḥ | ásuṃ yá îyúr avṛikâ ṛitajnâs té no 'vantu pitáro háveshu ‖ 1 ‖ idám pitṛíbhyo námo astv adyá yé pûrvâso yá úparâsa îyúḥ | yé pârthive rájasy â níshattâ yé vâ nûnáṃ suvṛijánâsu vikshú ‖ 2 ‖ âhám pitṝ́nt suvidátrâñ avitsi nápâtaṃ ca vikrámaṇaṃ ca víshṇoḥ | barhishádo yé svadháyâ sutásya bhájanta pitvás tá ihâgamishṭhâḥ ‖ 3 ‖ bárhishadaḥ pitara ûty àrvâg imấ vo havyấ cakṛimâ jushádhvam | tá â gatâvasâ çáṃtamenâthâ naḥ çáṃ yór arapó dadhâta ‖ 4 ‖ úpahûtâḥ pitáraḥ somyâso barhishyèshu nidhíshu priyéshu | tá â gamantu tá ihá çruvantv ádhi bruvantu tè 'vantv asmấn ‖ 5 ‖ 17 ‖

âcyâ jânu dakshiṇató nishádyemáṃ yajnám abhí gṛiṇîta víçve | mấ hiṅsishṭa pitaraḥ kéna cin no yád va âgaḥ purushátâ kárâma ‖ 6 ‖ âsînâso aruṇî́nâm upásthe rayíṃ dhatta dâçúshe mártyâya | putrébhyaḥ pitaras tásya vásvaḥ prá yachata tá ihórjaṃ dadhâta ‖ 7 ‖ yé naḥ pûrve pitáraḥ somyâso 'nûhiré somapîthấṃ vásishṭhâḥ | tébhir yamáḥ saṃrarâṇó havîñshy uçánn uçádbhiḥ pratikâmám attu ‖ 8 ‖ yé tâtṛishúr devatrấ jéhamânâ hotrâvídaḥ stómatashṭâso arkaíḥ | âgne yâhi suvidátrebhir arvấñ satyaíḥ kavyaíḥ pitṛíbhir gharmasádbhiḥ ‖ 9 ‖ yé satyâso havirádo havishpấ índreṇa devaíḥ saráthaṃ dádhânâḥ | âgne yâhi sahásraṃ devavandaiḥ páraiḥ pûrvaiḥ pitṛíbhir gharmasádbhiḥ ‖ 10 ‖ 18 ‖

ágnishvâttâḥ pitara éhá gachata sádaḥ-sadaḥ sadata su-

15, 1 ávare. út madhyamâḥ. yé. 2 yé úparâsaḥ. ní-sattâḥ. 3 â ahám. barhi-sádaḥ. té ihá â-gamishṭhâḥ. 4 útî arvâk. cakṛima. té â gata ávasâ çáṃ-tamena átha. 5 té â. té ihá. té avantu. 6 â âcya. ni-sádya imám. cit. yád — kárâma 573, 4. 7 té ihá ûrjam. 8 ánu-ûhiré. 9 tatṛishúḥ deva-trâ jéhamânâḥ hotrâ-vídaḥ. â agne. 10 haviḥ-ádaḥ haviḥ-pâḥ. 11 ágni-svâttâḥ. â ihá.

Digitized by Google

praṇîtayaḥ | attâ havîṁshi práyatâni barhíshy áthâ rayíṁ sárvavîraṁ dadhâtana || 11 || tvám agna îḷito jâtavedó 'vâḍ ḍhavyấni surabhîṇi kṛitvî́ | prấdâḥ pitṛíbhyaḥ svadháyâ té akshann addhí tváṁ deva práyatâ havîṁshi || 12 || yé cehá pitáro yé ca néhá yấñç ca vidmá yấñ u ca ná pravidmá | tváṁ vettha yáti té jâtavedaḥ svadhâbhir yajnáṁ súkṛitaṁ jushasva || 13 || yé agnidagdhấ yé ánagnidagdhâ mádhye diváḥ svadháyâ mâdáyante | tébhiḥ svarâḷ ásunîtim etấṁ yathâvaçáṁ tanvàṁ kalpayasva || 14 || 19 ||

16 (842). trishṭubh. 11—14 anushṭubh.

Maínam agne ví daho mâbhí çoco mâsya tvácaṁ cikshipo mấ çárîram | yadấ çṛitáṁ kṛiṇávo jâtavedó 'them enam prá hiṇutât pitṛíbhyaḥ || 1 || çṛitáṁ yadấ kárasi jâtavedó 'them enam pári dattât pitṛíbhyaḥ | yadấ gáchâty ásunîtim etấm áthâ devấnâṁ vaçanîr bhavâti || 2 || sûryaṁ cákshur gachatu vấtam âtmấ dyấṁ ca gacha pṛithivî́ṁ ca dhármaṇâ | apó vâ gacha yádi tátra te hitám óshadhîshu práti tishṭhâ çárîraiḥ || 3 || ajó bhâgás tápasâ táṁ tapasva táṁ te çocís tapatu táṁ te arciḥ | yấs te çivấs tanvò jâtavedas tấbhir vahainaṁ sukṛítâm u lokám || 4 || áva sṛija púnar agne pitṛíbhyo yás ta âhutaç cárati svadhâbhiḥ | âyur vásâna úpa vetu çéshaḥ sáṁ gachatâṁ tanvấ jâtavedaḥ || 5 || 20 ||

yát te kṛishṇáḥ çakuná âtutóda pipîláḥ sarpá utá vâ çvấpadaḥ | agnîsh ṭád viçvâd agadáṁ kṛiṇotu sómaç ca yó

15, 11 attá. átha. 12 agne. jâta-vedaḥ ávâṭ havyấni. prá adâḥ. 13 ca ihá. ná ihá. 14 agni-dagdhâḥ. ánagni-dagdhâḥ. sva-râṭ. yathâ-vaçám. — 16, 1 mấ enam. mấ abhí. mấ asya. jâta-vedaḥ átha im. prá hiṇutât. 2 átha. 3 tishṭha. 4 vaha enam. 5 te. 6 çvấ-padaḥ. agnîḥ tát viçva-át.

Digitized by Google

brâhmaṇâñ âvivéça ‖ 6 ‖ agnér várma pári góbhir vyayasva sám prórṇushva pîvasâ médasâ ca | nét tvâ dhṛishṇúr hárasâ járhṛishâṇo dadhṛíg vidhakshyán paryañkháyâte ‖ 7 ‖ imám agne camasám mâ ví jihvaraḥ priyó devâñâm utá somyâñâm | eshá yáç camasó devapânas tásmin devâ amṛítâ mâdayante ‖ 8 ‖ kravyâdam agním prá hiṇomi dûrâṃ yamárâjno gachatu ripravâháḥ | ihaívâyám ítaro jâtávedâ devébhyo havyáṃ vahatu prajânán ‖ 9 ‖ yó agníḥ kravyât pravivéça vo grihám imám páçyann ítaraṃ jâtávedasam | táṃ harâmi pitṛiyajñâya devâṃ sá gharmám invât paramé sadhásthe ‖ 10 ‖ 21 ‖

yó agníḥ kravyavâhanaḥ pitṛîn yákshad ṛitâvṛídhaḥ | préd u havyâni vocati devébhyaç ca pitṛíbhya â ‖ 11 ‖ uçántas tvâ ní dhîmahy uçántaḥ sám idhîmahi | uçánn uçatá â vaha pitṛîn havíshe áttave ‖ 12 ‖ yáṃ tvám agne samádahas tám u nír vâpayâ púnaḥ | kiyâmbv átra rohatu pâkadûrvâ vyàlkaçâ ‖ 13 ‖ çîtike çîtikâvati hlâdike hlâdikâvati | maṇḍûkyâ sú sáṃ gama imâṃ sv àgníṃ harshaya ‖ 14 ‖ 22 ‖

Prathamo 'nuvâkaḥ.

17 (848). trishṭubh. 14 anushṭubh. 13 anushṭubh oder purastâdbṛihati.

Tváshṭâ duhitré vahatúṃ kṛiṇotîtîdáṃ víçvam bhúvanaṃ sám eti | yamásya mâtâ paryuhyámânâ mahó jâyâ vívasvato nanâça ‖ 1 ‖ ápâgûhann amṛítâm mártyebhyaḥ kṛitvî sávarṇâm adadur vívasvate | utâçvínâv abharad yát tád

---

16, 7 prá ûrṇushva. ná ít. pari-añkháyâte. 8 amṛítâḥ. 9 kravya-ádam. prá hiṇomi. ripra-vâháḥ ihá evá ayám. jâtá-vedâḥ. - 11 ṛita-vṛídhaḥ prá ít. 13 sam-ádahaḥ. vâpaya. kiyámbu. pâka-dûrvâ ví-alkaçâ. 14 çîtikâ-vati. hlâdikâ-vati. sú agním. — 17, 1 kṛiṇoti íti idám. pari-uhyámânâ. 2 ápa agûhan. utá açvínau.

Digitized by Google

ā́sīd ájahād u dvā́ mithunā́ saraṇyúḥ ‖ 2 ‖ pūshā́ tvetáç cyávayatu prá vidvā́n ánashṭapaçur bhúvanasya gopā́ḥ | sá tvaitébhyaḥ pári dadat pitṛ́bhyo 'gnír devébhyaḥ suvidatríyebhyaḥ ‖ 3 ‖ ā́yur viçvā́yuḥ pári pāsati tvā́ pūshā́ tvā́ pā́tu prápathe purástāt | yátrā́sate sukṛ́ito yátra té yayús tátra tvā́ devā́ḥ savitā́ dadhātu ‖ 4 ‖ pūshémā́ ā́çā ánu veda sárvāḥ só asmā́ñ ábhayatamena nesha t | svastidā́ ā́ghṛiṇiḥ sárvavīró 'prayuchan purá etu prajānán ‖ 5 ‖ 23 ‖

prápathe pathā́m ajanishṭa pūshā́ prápathe divā́ḥ prápathe pṛithivyā́ḥ | ubhé abhí priyátame sadhásthe ā́ ca párā ca carati prajānán ‖ 6 ‖ sárasvatīṃ devayánto havante sárasvatīm adhvaré tāyámāne | sárasvatīṃ sukṛ́ito ahvayanta sárasvatī dāçúshe vā́ryaṃ dāt ‖ 7 ‖ sárasvati yā́ sarátham yayā́tha svadhābhir devi pitṛ́bhir mádantī | āsádyāsmín barhíshi mādayasvānamīvā́ ísha ā́ dhehy asmé ‖ 8 ‖ sárasvatīṃ yā́m pitáro hávante dakshiṇā́ yajnám abhinákshamāṇāḥ | sahasrārghám iḷó átra bhāgáṃ rāyás póshaṃ yájamāneshu dhehi ‖ 9 ‖ ā́po asmā́n mātáraḥ çundhayantu ghṛiténa no ghṛitapvàḥ punantu | víçvaṃ hí ripráṃ praváhanti devī́r úd íd ābhyaḥ çúcir ā́ pūtá emi ‖ 10 ‖ 24 ‖

drapsáç caskanda prathamā́ñ ánu dyúṃ imáṃ ca yónim ánu yáç ca pū́rvaḥ | samānáṃ yónim ánu saṃcárantaṃ drapsáṃ juhomy ánu saptá hótrāḥ ‖ 11 ‖ yás te drapsáḥ skándati yás te aṅçúr bāhúcyuto dhishánāyā upásthāt | adhvaryór vā́ pári vā́ yáḥ pavítrāt táṃ te juhomi mánasā váshaṭkṛitam ‖ 12 ‖ yás te drapsáḥ skannó yás te aṅçúr aváç ca yáḥ paráḥ srucā́ | ayáṃ devó bṛíhaspátiḥ sáṃ tā́ṃ

17, 3 tvā itáḥ cyavayatu. tvā etébhyaḥ. 4 viçvá-āyuḥ. yátra āsate. 5 pūshā́ imā́ḥ. ā́ghṛiṇiḥ sárva-vīraḥ ápra-yuchan. 6 ubhé -priyátame-sadhásthe *iti*. 8 ā́-sādya asmín. mādayasva anamīvā́ḥ. 9 sahasra-arghám. 10 ghṛita-pvàḥ.

Digitized by Google

siñcatu rādhase || 13 || páyasvatîr óshadhayaḥ páyasvan mâmakáṃ vácaḥ | apấm páyasvad ít páyas téna mâ sahá çundhata || 14 || 25 ||

18 (844). trishṭubh. 11 prastārapaṅkti. 13 jagati. 14 anushṭubh.

Páram mṛityo ánu párehi pánthâṃ yás te svá ítaro devayấnât | cákshushmate çṛiṇvaté te bravîmi mấ naḥ prajấṃ rîrisho mótá vîrấn || 1 || mṛityóḥ padáṃ yopáyanto yád aíta drấghîya ấyuḥ pratarấṃ dádhânâḥ | âpyấyamânâḥ prajáyâ dhánena çuddhấḥ pûtấ bhavata yajniyâsaḥ || 2 || imé jîvấ ví mṛitaír ấvavṛitrann ábhûd bhadrấ devấhûtir no adyá | práñco agâma nṛitáye hásâya drấghîya ấyuḥ pratarấṃ dádhânâḥ || 3 || imáṃ jîvébhyaḥ paridhíṃ dadhâmi maíshâṃ nú gâd áparo ártham etám | çatáṃ jîvantu çarádaḥ purûcîr antár mṛityúṃ dadhatâm párvatena || 4 || yáthấhâny anupûrvám bhávanti yátha ṛitáva ṛitúbhir yánti sâdhú | yáthâ ná pűrvam áparo jáhâty evấ dhâtar ấyûṅshi kalpayaishâm || 5 || 26 ||

ấ rohatấyur jarásaṃ vṛiṇânấ anupûrvám yátamânâ yáti shṭhá | ibhá tváshṭâ sujánimâ sajóshâ dîrghám ấyuḥ karati jîváse vaḥ || 6 || imấ nấrîr avidhavấḥ supátnîr ấñjanena sarpíshâ sáṃ viçantu | anaçrávo 'namîvấḥ surátnâ ấ rohantu jánayo yónim ágre || 7 || úd îrshva nâry abhí jîvalokáṃ gatấsum etám úpa çesha éhi | hastagrâbhásya didhishós távedám pátyur janitvám abhí sám babhûtha || 8 || dhánur hástâd ádádâno mṛitásyâsmé kshatrấya várcase bálâya |

17, 14 páyasvat mâmakám. — 18, 1 mṛityo *iti*. párâ ihi. ririshaḥ mấ utá. 2 drấghîya — dádhânâḥ = 53, 11. pûtấḥ. 3 jîvấḥ. ấ avavṛitran. 4 mấ eshâm. 5 yáthâ áhâni. yáthâ ṛitávaḥ. evá. kalpaya eshâm. 6 rohata ấyuḥ. vṛiṇânấḥ. yátamânâḥ yáti sthá. sa-jóshâḥ. 7 imấḥ. â-ấñjanena. 8 gatá-asum. çeshe â ihi. táva idám. 9 mṛitásya asmé *iti*.

Digitized by Google

átraivá tvám ihá vayám suvīrâ víçvâḥ spṛidho abhímātîr jayema ‖ 9 ‖ úpa sarpa mātáram bhūmim etắm uruvyácasam pṛithivīm suçévâm | ūrṇamradâ yuvatír dákshiṇâvata eshā́ tvâ pâtu nírṛiter upásthât ‖ 10 ‖ 27 ‖

úc chvañcasva pṛithivi mā́ ní bâdhathâḥ sûpâyanắsmai bhava sûpavañcanā́ | mātā́ putrám yáthâ sicắbhy ènam bhûma ūrṇuhi ‖ 11 ‖ ucchváñcamânâ pṛithivī́ sú tishṭhatu sahásram míta úpa hí çráyantâm | té gṛihắso ghṛitaççúto bhavantu viçvắhâsmai çaraṇáḥ santv átra ‖ 12 ‖ út te stabhnâmi pṛithivīm tvát párīmám logám nidádhan mó ahám risham | etắm sthūṇâm pitáro dhârayantu té 'trâ yamáḥ sādanâ te minotu ‖ 13 ‖ pratīcī́ne mắm áhanīshvâḥ parṇám ivā́ dadhuḥ | pratīcīm jagrabhâ vắcam áçvam raçanáyâ yathâ ‖ 14 ‖ 28 ‖

Shashṭho 'dhyâyaḥ.

19 (845). anushṭubh. 6 gâyatrī.

Ní vartadhvam mānu gàtâsmānt sishakta revatīḥ | ágnîshomâ punarvasû asmé dhârayatam rayím ‖ 1 ‖ púnar enâ ní vartaya púnar enâ ny ā́ kuru | índra eṇâ ni yachatv agnír enâ upājatu ‖ 2 ‖ púnar etā́ ní vartantâm asmín pushyantu gópatau | ihaívāgne ní dhârayehá tishṭhatu yā́ rayíḥ ‖ 3 ‖ yán niyā́nam nyáyanam saṃjnānam yát parā́yaṇam | âvártanam nivártanam yó gopā́ ápi tám huve ‖ 4 ‖ yá udā́nad vyáyanam yá udānat parā́yaṇam | âvártanam ni-

---

18, 9 átra evá. su-vī́raḥ. 10 ūrṇa-mradâḥ. dákshiṇâ-vate. 11 út çvañcasva. su-upâyanā́ asmai bhava su-upavañcanā́. sicā́ abhí enam bhûme. 12 ut-çváñcamânâ. viçvā́hâ asmai. 13 pári imám. ni-dádhat mó *iti*. te átra. sádanâ. 14 áhani íshvâḥ. iva ā́. jagrabha. — 19, 1 mā́ ánu gâta asmā́n sisakta. punarvasû *iti* punaḥ-vasû. 2 enâḥ. enâḥ ní ā́. índraḥ enâḥ. upa-ājatu. 3 etā́ḥ. ihá evá agne ní dhâraya ihá. 4 yát ni-yā́nam ni-áyanam. parā́-áyanam. 5 ut-ā́nat. vi-áyanam.

vártanam ápi gopấ ní vartatâm ‖ 5 ‖ ấ nivarta ní vartaya púnar na indra gấ dehi | jîvấbhir bhunajâmahai ‖ 6 ‖ pári vo viçváto dadha ûrjấ ghṛiténa páyasâ | yé devấḥ ké ca yajníyâs té rayyấ sám ṣṛijantu naḥ ‖ 7 ‖ ấ nivartana vartaya ní nivartana vartaya | bhûmyâç cátasraḥ pradíças tấbhya enâ ní vartaya ‖ 8 ‖ 1 ‖

20 (846). gâyatrî. 1 ekapadâ oder ein pâda. 2 anushṭubh. 9 virâj. 10 trishṭubh.

Bhadrấm no ápi vâtaya mánaḥ ‖ 1 ‖ agním îḷe bhujấm yávishṭhaṃ çâsấ mitrấm durdhárîtum | yásya dhármant svàr énîḥ saparyánti mâtúr ûdhaḥ ‖ 2 ‖ yám âsấ kṛipánîḷam bhâsấketum vardháyanti | bhrấjate çréṇidan ‖ 3 ‖ aryó viçấm gâtúr eti prá yád ấnaḍ divó ántân | kavír abhrấm dîdyânaḥ ‖ 4 ‖ jushád dhavyấ mấnushasyordhvás tasthâv ṛibhvà yajné | minvánt sádma purá eti ‖ 5 ‖ sá hí kshémo havír yajnáḥ çrushṭî́d asya gâtúr eti | agníṃ devấ vấçîmantaṃ ‖ 6 ‖ 2 ‖

yajnâsấhaṃ dúva ishe 'gním pûrvasya çévasya | ádreḥ sûnúm âyúm âhuḥ ‖ 7 ‖ náro yé ké câsmád ấ viçvét té vâmá ấ syuḥ | agníṃ havíshâ várdhantaḥ ‖ 8 ‖ kṛishṇáḥ çvetò 'rushó yấmo asya bradhná ṛijrá utá çóṇo yáçasvân | híraṇyarûpaṃ jánitâ jajâna ‖ 9 ‖ evấ te agne vimadó manîshấm ûrjo napâd amṛítebhiḥ sajóshâḥ | gíra ấ vakshat sumatî́r iyânà ísham ûrjaṃ sukshitîṃ viçvam ấbhâḥ ‖ 10 ‖ 3 ‖

19, 5 gopấḥ. 6 gấḥ. 7 dadhe. 8 enâḥ. — 20, 1 vgl. 851, 1. 3 kṛipá-niḷam bhâsấ-ketum. çréṇi-dan. 5 havyấ mấnushasya ûrdhváḥ. 6 çrushṭî́ ít. devấḥ. 7 yajna-sáham. 8 ca asmát ấ viçvâ ít té vâmé ấ syur *iti* syuḥ. 9 çvetấḥ arushấḥ. 10 evá. ấ abhâr *ity* abhâḥ.

21 (847). âstârapaṅkti.

Ágníṃ ná svávṛiktibhir hótâraṃ tvâ vṛiṇîmahe | yajñáya stîrṇábarhishe ví vo máde çîrám pâvakáçocishaṃ vívakshase ‖ 1 ‖ tvấm u té svâbhúvaḥ çumbhánty áçvarâdhasaḥ | véti tvấm upasécanî ví vo máda ṛíjîtir agna áhutir vívakshase ‖ 2 ‖ tvé dharmấṇa âsate juhûbhiḥ siñcatîr iva | kṛishṇấ rûpấṇy árjunâ ví vo máde víçvâ ádhi çríyo dhishe vívakshase ‖ 3 ‖ yám agne mányase rayíṃ sáhasâvann amartya | tám á no vâjasâtaye ví vo máde yajnéshu citrám á bharâ vívakshase ‖ 4 ‖ agnír jâtó átharvaṇâ vidád víçvâni kấvyâ | bhúvad dûtó vivásvato ví vo máde priyó yamásya kấmyo vívakshase ‖ 5 ‖ 4 ‖

tvấṃ yajnéshv îḷaté 'gne prayaty ádhvaré | tvấṃ vásûni kấmyâ ví vo máde víçvâ dadhâsi dâçúshe vívakshase ‖ 6 ‖ tvấṃ yajnéshv ṛitvíjaṃ cấrum agne ní shedire | ghṛitápratîkam mánusho ví vo máde çukráṃ cétishṭham akshábhir vívakshase ‖ 7 ‖ ágne çukréṇa çocíshorú prathayase bṛihát | abhikrándan vṛishâyase ví vo máde gárbhaṃ dadhâsi jâmíshu vívakshase ‖ 8 ‖ 5 ‖

22 (848). purastâdbṛihatî. 5. 7. 9 anushṭubh. 15 trishṭubh.

Kúha çrutá índraḥ kásminn adyá jáne mitró ná çrûyate | ṛíshîṇâṃ vâ yáḥ kshâye gúhâ vâ cárkṛishe girấ ‖ 1 ‖ ihá çrutá índro asmé adyá stáve vajry ṛícîshamaḥ | mitró ná yó jáneshv á yáçaç cakré ásâmy á ‖ 2 ‖ mahó yás pátiḥ çávaso ásâmy á mahó nṛimṇásya tûtujíḥ | bhartấ vájrasya dhṛishṇóḥ pitấ putrám iva priyám ‖ 3 ‖ yujânó áçvâ

21, 1 á agním. 2 su-âbhúvaḥ. máde. agne. 4 bhara. 6 îḷate ágne pra-yatî adhvaré. 7 sedire. 8 çocíshâ urú. vṛisha-yase. — 22, 2 vajrî. yáçaç — â = 25, 15.

Digitized by Google

vấtasya dhúnî devó devásya vajrivaḥ | syántâ pathấ virúkmatâ sṛijânáḥ stoshy ádhvanaḥ ‖ 4 ‖ tvấṃ tyấ cid vấtasyấçvâgâ ṛijrấ tmánâ váhadhyai | yáyor devó ná mártyo yantấ nákir vidấyyaḥ ‖ 5 ‖ 6 ‖

ádha gmántoçánâ prichate vâṃ kádarthâ na ấ gṛihám | ấ jagmathuḥ parâkấd diváç ca gmáç ca mártyam ‖ 6 ‖ ấ na indra prikshase 'smấkam bráhmódyatam | tát tvâ yâcâmahé 'vaḥ çúshṇaṃ yád dhánn ámânusham ‖ 7 ‖ akarmấ dásyur abhí no amantúr anyávrato ámânushaḥ | tvấṃ tásyâmitrahan vádhar dâsásya dambhaya ‖ 8 ‖ tvấṃ na indra çûra çúrair utá tvótâso barháṇâ | purutrấ te ví pûrtáyo návanta kshoṇáyo yathâ ‖ 9 ‖ tvấṃ tấn vṛitrahátye codayo nṛín kârpấṇe çûra vajrivaḥ | gúhâ yádî kavînấṃ viçấṃ nákshatraçavasâm ‖ 10 ‖ 7 ‖

makshú tấ ta indra dânấpnasa âkshâṇé çûra vajrivaḥ | yád dha çúshṇasya dambháyo jâtáṃ víçvaṃ sayấvabhiḥ ‖ 11 ‖ mấkudhryàg indra çûra vásvîr asmé bhûvann abhíshṭayaḥ | vayáṃ-vayaṃ ta âsâṃ sumné syâma vajrivaḥ ‖ 12 ‖ asmé tấ ta indra santu satyấhiñsantîr upaspṛíçaḥ | vidyấma yấsâm bhújo dhenûnấṃ ná vajrivaḥ ‖ 13 ‖ ahastấ yád apádî várdhata kshấḥ çácîbhir vedyấnâm | çúshṇam pári pradakshiṇíd viçvấyave ní çiçnathaḥ ‖ 14 ‖ píbâ-pibéd indra çûra sómam mấ rishaṇyo vasavâna vásuḥ sán | utá trâyasva gṛiṇató maghóno mahấç ca râyó revátas kṛidhî naḥ ‖ 15 ‖ 8 ‖

22, 4 dhúní *iti*. 5 vấtasya áçvâ ấ agâḥ. 6 gmántâ uçánâ. kát-arthâ. 7 bráhma út-yatam. yâcâmahe ávaḥ. hán. 8 tásya amitra-han vádhaḥ. 9 tvấ-ûtâsaḥ. 10 yádi. 11 makshú tấ te indra dâná-apnasaḥ. ha. 12 mấ akudhryàk. te. 13 te. satyấ áhiñsantiḥ. 14 viçvá-áyave. 15 píbâ — somam = 202, 11. kṛidhi.

23 (849). jagatī. 1. 7 triṣṭubh. 5 abhisāriṇī.

Yájâmaha índraṃ vájradakshiṇaṃ hárîṇâṃ rathyàṃ ví-vratânâm | prá çmáçru dódhuvad ûrdhváthâ bhûd ví sénâbhir dáyamâno ví rấdhasâ || 1 || hárî nv àsya yấ váne vidé vásv índro maghaír maghávâ vṛitrahấ bhuvat | ṛibhúr vấja ṛibhukshấḥ patyate çávó 'va kshṇaumi dấsasya nấma cit || 2 || yadấ vájraṃ híraṇyam íd áthâ ráthaṃ hárî yám asya váhato ví sûríbhiḥ | ấ tishṭhati maghávâ sánaçruta índro vấjasya dîrghấçravasas pátiḥ || 3 || só cin nú vṛishṭír yûthyâ svấ sácâñ índraḥ çmáçrûṇi háritâbhí prushṇute | áva veti sukshấyaṃ suté mádhŭd íd dhûnoti vấto yáthâ vánam || 4 || yó vâcấ vívâco mṛidhrávâcaḥ purū́ sabásrâçivâ jaghấna | tát-tad íd asya paúṁsyaṃ gṛiṇîmasi pitéva yás távishîṃ vâvṛidhé çávaḥ || 5 || stómaṃ ta indra vimadấ ajîjanann ápûrvyam purutámaṃ sudấnave | vidmấ hy àsya bhójanam inásya yád ấ paçúṃ ná gopấḥ karâmahe || 6 || mấkir na enấ sakhyấ ví yaushus táva cendra vimadásya ca ṛísheḥ | vidmấ hí te prámatiṃ deva jâmivád asmé te santu sakhyấ çivấni || 7 || 9 ||

24 (850). âstârapaṅkti.

Índra sómam imám piba mádhumantaṃ camū́ sutám | asmé rayíṃ ní dhâraya ví vo máde sahasríṇam purûvaso vívakshase || 1 || tvấṃ yajnébhir ukthaír úpa havyébhir îmahe | cácîpate çacînâṃ ví vo máde çréshṭhaṃ no dhehi vấryaṃ vívakshase || 2 || yás pátir vấryâṇâm ási radhrásya

---

23, 1 yájâmahe. 2 nú asya. çávaḥ áva. 3 átha. 4 só *iti* cit. sácâ. háritâ abhí. mádhu út. 5 purú sahásrâ áçivâ. tát — gṛiṇîmasi = 155, 4. pitấ-iva. vavṛidhé. 6 te. vidmá hí asya. 7 ca indra. ca ṛísheḥ vidmá. asmé — çivấni = 538, 9. — 24, 1 camū́ *iti*. asmé — dhâraya = 30, 22.

Digitized by Google

coditā́ | índra stotṛ̀ṇām avitā́ ví vo máde dvishó naḥ pâhy áṁhaso vívakshase ‖ 3 ‖ yuvám çakrâ mâyâvínâ samîcī́ nír amanthatam | vimadéna yád îḷitā́ nā́satyâ nirámanthatam ‖ 4 ‖ víçve devā́ akṛipanta samîcyór nishpátantyoḥ | nā́satyâv abruvan devā́ḥ púnar ā́ vahatâd íti ‖ 5 ‖ mádhuman me parā́yaṇam mádhumat púnar ā́yanam | tā́ no devâ devátayâ yuvám mádhumatas kṛitam ‖ 6 ‖ 10 ‖

25 (851). Âstârapaṅkti.

Bhadrám no ápi vâtaya máno dákṣham utá krátum | ádhâ te sakhyé ándhaso ví vo máde ráṇan gā́vo ná yávase vívakshase ‖ 1 ‖ hṛidispṛíças ta âsate víçveshu soma dhā́masu | ádhâ kā́mâ imé máma ví vo máde ví tishṭhante vasûyávo vívakshase ‖ 2 ‖ utá vratā́ni soma te prā́hám minâmi pâkyā́ | ádhâ pitéva sûnáve ví vo máde mṛiḷā́ no abhí cid vadhā́d vívakshase ‖ 3 ‖ sám u prá yanti dhîtáyaḥ sárgâso 'vatā́ṁ̃ iva | krátum naḥ soma jîváse ví vo máde dhârâyâ camasā́ṁ̃ iva vívakshase ‖ 4 ‖ táva tyé soma çáktibhir níkâmâso vy ṛ̀ṇvire | gṛítsasya dhī́râs taváso ví vo máde vrajáṁ gómantam açvínam vívakshase ‖ 5 ‖ 11 ‖

paçúṁ naḥ soma rakshasi purutrā́ víshṭhitaṁ jágat | samā́kṛiṇoshi jîváse ví vo máde víçvâ sampáçyan bhúvanâ vívakshase ‖ 6 ‖ tváṁ naḥ soma viçváto gopā́ ádâbhyo bhava | sédha râjann ápa srídho ví vo máde mā́ no duḥçáṁsa îçatâ vívakshase ‖ 7 ‖ tváṁ naḥ soma sukrátur vayodhéyâya jâgṛihi | kshetravíttaro mánusho ví vo máde druhó naḥ pâhy áṁhaso vívakshase ‖ 8 ‖ tváṁ no vṛitra-

---

24, 4 samîcī́ *iti*. 6 mádhu-mat me parâ-áyanam. â-áyanam. — 25, 1 ádha. 2 te. ádha. vasu-yávaḥ. 3 prá ahám. ádha pitā́ -iva. mṛiḷá. 4 dhârâya. 5 ví ṛiṇvire. 6 ví-sthitam. samā́kṛiṇoshi. 7 îçata.

Digitized by Google

hantaméndrasyendo çivâḥ sákhâ | yát sîṃ hávante samithé ví vo máde yúdhyamânâs tokásâtau vívakshase ‖ 9 ‖ ayáṃ gha sá turó máda índrasya vardhata priyáḥ | ayáṃ kakshî́vato mahó ví vo máde matíṃ víprasya vardhayad vívakshase ‖ 10 ‖ ayáṃ víprâya dâçúshe vấjâṅ̃ iyarti gómataḥ | ayáṃ saptábhya ấ váraṃ ví vo máde prấndháṃ çroṇáṃ ca târishad vívakshase ‖ 11 ‖ 12 ‖

26 (852). anushṭubh. 1. 4 ushṇih.

Prá hy áchâ manîshấḥ spârhấ yánti niyútaḥ | prá dasrấ niyúdrathaḥ pûshấ avishṭu mấhinaḥ ‖ 1 ‖ yásya tyán mahitváṃ vâtấpyam ayáṃ jánaḥ | vípra ấ vaṅsad dhîtíbhiç ciketa sushṭutînấm ‖ 2 ‖ sá veda sushṭutînấm índur ná pûshấ vṛíshâ | abhí psúraḥ prushâyati vrajáṃ na ấ prushâyati ‖ 3 ‖ maṅsîmáhi tvâ vayám asmấkaṃ deva pûshan | matînấṃ ca sấdhanaṃ víprâṇâṃ câdhavám ‖ 4 ‖ prátyardhir yajnấnâm açvahayó ráthânâm | ṛíshiḥ sá yó mánurhito víprasya yâvayatsakháḥ ‖ 5 ‖ 13 ‖

âdhî́shamâṇâyâḥ pátiḥ çucáyâç ca çucásya ca | vâsovâyó 'vînâm ấ vấsâṅsi mármṛijat ‖ 6 ‖ inó vấjânâm pátir ináḥ pushṭînấṃ sákhâ | prá çmáçru haryató dûdhod ví vṛíthâ yó ádâbhyaḥ ‖ 7 ‖ ấ te ráthasya pûshann ajấ dhúraṃ vavṛityuḥ | víçvasyârthínaḥ sákhâ sanojấ ánapacyutaḥ ‖ 8 ‖ asmấkam ûrjấ rátham pûshấ avishṭu mấhinaḥ | bhúvad vấjânâṃ vṛidhá imáṃ naḥ çṛiṇavad dhávam ‖ 9 ‖ 14 ‖

25, 9 vṛitrahan-tama índrasya indo *iti*. 11 prá andhám. — 26, 1 hí ácha. spárhâḥ. pûshấ avishṭu. 2 tyát. 4 ca â-dhavám. 5 práti-ardhiḥ. açva-hayáḥ. 5 yavayat-sakháḥ. 6 vâsaḥ-vâyáḥ ávînâm. 8 ajấḥ. víçvasya arthínaḥ. sanaḥ-jấḥ. 9 pûshấ avishṭu. hávam.

Digitized by Google

27 (853). trishṭubh.

Ásat sú me jaritaḥ sā́bhivegó yát sunvaté yájamânâya çíksham | ánâçîrdâm ahám asmi prahantā́ satyadhvṛítaṃ vṛijinâyántam âbhúm || 1 || yádī́d aháṃ yudháye saṃnáyâny ádevayûn tanvā́ çū́çujânân | amā́ te túmraṃ vṛishabhám pacâni tîvráṃ sutám pañcadaçáṃ ní shiñcam || 2 || nā́háṃ táṃ veda yá íti brávîty ádevayûnt samáraṇe jaghanvā́n | yadā́vā́khyat samáraṇam ṛíghâvad ā́d íd dha me vṛishabhā́ prá bruvanti || 3 || yád ájnâteshu vṛijáneshv ā́saṃ víçve sató maghávâno ma âsan | jinā́mi vét kshéma ā́ sántam âbhúm prá táṃ kshiṇâm párvate pâdagṛíhya || 4 || ná vā́ u mā́ṃ vṛijáne vârayante ná párvatâso yád ahám manasyé | máma svanā́t kṛidhukárṇo bhayâta evéd ánu dyū́n kiráṇaḥ sám ejât || 5 || 15 ||

dárçan nv átra çṛitapā́ñ anindrā́n bâhukshádaḥ çárave pátyamânân | ghṛíshuṃ vâ yé ninidúḥ sákhâyam ádhy û nv èshu paváyo vavṛityuḥ || 6 || ábhûr v aúkshîr vy ù ā́yur ânaḍ dárshan nú pū́rvo áparo nú darshat | dvé paváste pári táṃ ná bhûto yó asyá pâré rájaso vivésha || 7 || gā́vo yávam práyutâ aryó akshan tā́ apaçyaṃ sahágopâç cárantîḥ | hávâ íd aryó abhítaḥ sám âyan kíyad âsu svápatiç chandayâte || 8 || sáṃ yád váyaṃ yavasā́do jánânâm aháṃ yavā́da urvájre antáḥ | átrâ yuktò 'vasâtā́ram ichâd átho áyuktaṃ yunajad vavanvā́n || 9 || átréd u me maṅsase satyám uktáṃ dvipā́c ca yác cátushpât saṃsṛijā́ni | strîbhír yó átra vṛíshaṇam pṛitanyā́d áyuddho asya ví bhajâni védaḥ || 10 || 16 ||

27, 1 sáḥ abhi-vegáḥ. ánâçîḥ-dâm. vṛijina-yántam âbhúm. 2 yádi ít. siñcam. 3 ná ahám. sam-áraṇe. yadā́ ava-ákhyat. ha. 4 me. vâ ít kshéme. 5 vaí. bhayâte evá ít. 6 nú átra çṛita-pā́n. ûṃ *iti* nú eshu. 7 ví ûṃ *iti*. darshat. dvé-paváste *iti*. 9 yavasa-ádaḥ. uru-ájre. átra yuktáḥ ava-sâtā́ram. átho *iti*. 10 átra ít. dvi-pā́t ca yát.

Digitized by Google

yásyânakshā̃ duhitā̃ jā̃tv ā̃sa kás tā̃ṃ vidvā̃ṅ abhí manyâte andhā̃m | kataró menír práti tám mucâte yá îṃ vâhâte yá îṃ vâ vareyā̃t || 11 || kíyatî yóshâ maryató vadhûyóḥ páripṛîtâ pányasâ vā̃ryeṇa | bhadrā̃ vadhū̃r bhavati yát supéçâḥ svayáṃ sā̃ mitrā́m vanute jáne cit || 12 || pattó jagâra pratyáñcam atti çîrshṇā̃ çíraḥ práti dadhau várûtham | ā̃sîna ûrdhvā̃m upási kshiṇâti nyàṅṅ uttânā̃m ánv eti bhū̃mim || 13 || bṛihánn achâyó apalâçó árvâ tasthaú mātā̃ víshito atti gárbhaḥ | anyásyâ vatsáṃ rihatī́ mimâya káyâ bhuvā̃ ní dadhe dhenúr ū̃dhaḥ || 14 || saptá vîrā̃so adharā̃d úd âyann ashṭóttarā̃ttât sám ajagmiran té | náva paççātât sthivimánta âyan dáça prā̃k sā̃nu ví tiranty áçnaḥ || 15 || 17 ||

daçânā̃m ékaṃ kapilā́m samânā́ṃ tā́ṃ hinvanti krátave pā̃ryâya | gárbham mātā̃ súdhitaṃ vakshaṇâsv ávenantaṃ tushâyantî bibharti || 16 || pī́vânam meshám apacanta vîrā̃ nyùptâ akshā̃ ánu dîvá âsan | dvā̃ dhánum bṛihatī́m apsv àntáḥ pavítravantâ caratáḥ punántâ || 17 || ví kroçanā̃so víshvañca âyan pácâti némo nahí pákshad ardháḥ | ayám me deváḥ savitā́ tád âha drvànna íd vanavat sarpírannaḥ || 18 || ápaçyaṃ grā̃maṃ váhamânam ârā̃d acakráyâ svadháyâ vártamânam | síshakty aryáḥ prá yugā̃ jánânāṃ sadyáḥ çiçnā̃ praminānó návîyân || 19 || etaú me gā̃vau pramarásya yuktaú mó shú prá sedhîr múhur ín mamandhi | ā̃paç cid asya ví naçanty árthaṃ sū́raç ca markā́ úparo babhûvā̃n || 20 || 18 ||

ayáṃ yó vájraḥ purudhā̃ vívṛitto 'váḥ sū́ryasya bṛihatáḥ pū́rîshât | çráva íd enā̃ paró anyád asti tád avyathī́

27, 11 yásya anakshā̃. vare-yā̃t. 14 ví-sitaḥ. anyásyâ — ū̃dhaḥ = 289, 13. 15 ashṭá uttarā̃ttât. 16 sú-dhitam. 17 vîrā̃ḥ ní-uptâḥ. dívé. ap-sú antár *iti*. 18 drú-annaḥ. 20 mó *iti* sú. ít.

Digitized by Google

jarimāṇas taranti ‖ 21 ‖ vṛikshé-vṛikshe níyatâ mîmayad gaús táto váyaḥ prá patân pûrushādaḥ | áthedáṃ víçvam bhúvanam bhayâta índrâya sunvád ṛíshaye ca çikshat ‖ 22 ‖ devānâm māne prathamā atishṭhan kṛintátrâd eshâm úparâ úd âyan | tráyas tapanti pṛithivîm anûpā dvā bṛíbûkaṃ vahataḥ púrîsham ‖ 23 ‖ sā te jîvātur utá tásya viddhi mā smaitâdṛíg ápa gûhaḥ samaryé | âvîḥ svàḥ kṛiṇuté gūhate busáṃ sá pâdúr asya nirṇíjo ná mucyate ‖ 24 ‖ 19 ‖

28 (854). trishṭubh.

Víçvo hy ànyó arír âjagāma máméd áha çváçuro nā jagâma | jakshîyād dhānā utá sómam papîyât svâçitaḥ púnar ástaṃ jagâyât ‖ 1 ‖ sá róruvad vṛishabhás tigmáçṛiṅgo várshman tasthau várimann ā pṛithivyāḥ | víçveshv enaṃ vṛijáneshu pâmi yó me kukshī sutásomaḥ pṛiṇāti ‖ 2 ‖ ádriṇâ te mandína indra tûyânt sunvánti sómân píbasi tvám eshâm | pácanti te vṛishabhāñ átsi téshâm pṛikshéṇa yán maghavan hûyámânaḥ ‖ 3 ‖ idáṃ sú me jaritar ā cikiddhi pratîpáṃ çāpaṃ nadyò vahanti | lopâçáḥ siṅhám pratyáñcam atsâḥ krosḥṭā varâhāṃ nír atakta kákshât ‖ 4 ‖ kathā ta etád ahám ā ciketaṃ gṛítsasya pākas taváso manîshām | tvāṃ no vidvāñ ṛitithā ví voco yám árdhaṃ te maghavan kshemyā dhīḥ ‖ 5 ‖ evā hí māṃ tavásaṃ vardháyanti diváç cin me bṛihatá úttarā dhīḥ | purū sahásrā ní çiçâmi sâkám açatrúṃ hí mā jánitâ jajāna ‖ 6 ‖ 20 ‖

evā hí māṃ tavásaṃ jajnúr ugráṃ kárman-karman vṛíshaṇam indra devāḥ | vádhîṃ vṛitráṃ vájreṇa mandasānó

27, 22 purusha-ádaḥ átha idám. bhayáte. 23 anûpāḥ. 24 sma etádṛik. — 28, 1 hí anyāḥ. máma ít. ná ā. sú-âçitaḥ. 2 kukshī *iti*. 3 yát. 4 prati-ipám. atsâr *iti*. 5 te. 6 evá. cit. purú. 7 evá.

Digitized by Google

'pa vrajám mahinấ dâçúshe vam ‖ 7 ‖ devấsa âyan paraçúñr abibhran vánâ vṛiçcánto abhí viḍbhír âyan | ní sudrvàṃ dádhato vakshánâsu yátrâ kṛípîṭam ánu tád dahanti ‖ 8 ‖ çaçáḥ kshurám pratyáñcaṃ jagârấdriṃ logéna vy àbhedam ârất | bṛihántaṃ cid ṛihaté randhayâni váyad vatsó vṛishabhám çúçuvânaḥ ‖ 9 ‖ suparṇá itthấ nakhám ấ sishâyấvaruddhaḥ paripádaṃ ná siṅháḥ | niruddháç cin mahishás tarshyấvân godhấ tásmâ ayáthaṃ karshad etát ‖ 10 ‖ tébhyo godhấ ayáthaṃ karshad etád yé brahmáṇaḥ pratipîyanty ánnaiḥ | simá ukshṇò 'vasṛishṭấñ adanti svayám bálâni tanvàḥ çṛiṇânấḥ ‖ 11 ‖ eté çámîbhiḥ suçámî abhûvan yé hinviré tanvàḥ sóma ukthaíḥ | nṛivád vádann úpa no mâhi vấjân diví çrávo dadhishe nấma vîráḥ ‖ 12 ‖ 21 ‖

29 (855). trishṭubh.

Váne ná vâ yó ny àdhâyi cấkấñ chúcir vâṃ stómo bhuraṇâv ajîgaḥ | yásyéd índraḥ purudíneshu hótâ nṛiṇấṃ náryo nṛítamaḥ kshapấvân ‖ 1 ‖ prá te asyấ ushásaḥ prấparasyâ nṛitaú syâma nṛítamasya nṛiṇấm | ánu triçókaḥ çatám ấvahan nṛín kútsena rátho yó ásat sasavấn ‖ 2 ‖ kás te máda indra ráñhyo bhûd dúro gíro abhy ùgró ví dhâva | kád vấho arvấg úpa mâ manîshấ ấ tvâ çakyâm upamáṃ rấdho ánnaiḥ ‖ 3 ‖ kád u dyumnám indra tvấvato nṛín káyâ dhiyấ karase kán na ấgan | mitró ná satyá urugâya bhṛityấ ánne samasya yád ásan manîshấḥ ‖ 4 ‖ préraya sũro ártham ná pârấṃ yé asya kấmaṃ janidhấ iva gmán | gí-

28, 7 ápa. 8 su-drvàm. yátra. 9 jagâra ádrim. ví abhedam. 10 sisâya áva-ruddhaḥ. cit. tásmai. 11 godhấ ayátham. ukshṇáḥ ava-sṛishṭấn. 12 su-çámî abhûvan. sóme. — 29, 1 ní adhâyi. çúciḥ. ajîgar *iti*. yásya ít. 2 prá áparasyâḥ. ấ avahat. 3 abhí ugráḥ. manîshấ ấ. 4 kút naḥ ấ agan. bhṛityaí. 5 prá íraya.

Digitized by Google

raç ca yé te tuvijâta pûrvîr nára indra pratiçikshanty ánnaiḥ ‖ 5 ‖ 22 ‖

mâtre nú te súmite indra pûrvî dyaúr majmánâ pṛithivî kâvyena | várâya te ghṛitávantaḥ sutâsaḥ svâdman bhavantu pîtáye mádhûni ‖ 6 ‖ â mádhvo asmâ asicann ámatram índrâya pûrṇâṃ sá hí satyáràdhâḥ | sá vâvṛidhe várimann â pṛithivyâ abhí krátvâ náryaḥ paúṅsyaiç ca ‖ 7 ‖ vy ânaḷ índraḥ pṛitanâḥ svójâ âsmai yatante sakhyâya pûrvîḥ | â smâ ráthaṃ ná pṛítanâsu tishṭha yám bhadráyâ sumatyâ codáyâse ‖ 8 ‖ 23 ‖

Dvitîyo 'nuvâkaḥ.

30 (856). trishṭubh.

Prá devatrâ bráhmaṇe gâtúr etv apó áchâ mánaso ná práyukti | mahîṃ mitrásya váruṇasya dhâsím pṛithujráyase rîradhâ suvṛiktím ‖ 1 ‖ ádhvaryavo havíshmanto hí bhûtâchâpâ itoçatîr uçantaḥ | áva yâç cáshṭe aruṇáḥ suparṇás tám âsyadhvam ûrmím adyâ suhastâḥ ‖ 2 ‖ ádhvaryavo 'pâ itâ samudrám apâṃ nápâtaṃ havíshâ yajadhvam | sá vo dadad ûrmím adyâ súpûtaṃ tásmai sómam mádhumantaṃ sunota ‖ 3 ‖ yó anidhmó dîdayad apsv àntár yáṃ víprâsa îḷate adhvaréshu | ápâṃ napân mádhumatîr apó dâ yâbhir índro vâvṛidhé vîryâya ‖ 4 ‖ yâbhiḥ sómo módate hárshate ca kalyâṇîbhir yuvatíbhir ná máryaḥ | tâ adhvaryo apó áchâ párehi yád âsiñcâ óshadhîbhiḥ punîtât ‖ 5 ‖ 24 ‖

evéd yûne yuvatáyo namanta yád îm uçánn uçatîr éty ácha | sáṃ jânate mánasâ sáṃ cikitre 'dhvaryávo dhishá-

---

29, 6 mâtre-súmite-pûrvî *iti*. 7 asmai. vavṛidhe. 8 ví ânaṭ. su-ójâḥ â asmai. sma. — 30, 1 ácha. ríradha. 2 bhûtá ácha apâḥ ita uçatîḥ uçantaḥ. â asyadhvam. adyá. 3 ita. adyá. 4 ap-sú antáḥ. napât. dâḥ. vavṛidhé. 5 ácha párâ ihi. â-siñcâḥ. 6 evá ít.

Digitized by Google

ṇāpaç ca devīḥ ‖ 6 ‖ yó vo vṛitābhyo ákṛiṇod u lokáṃ yó vo mahyā́ abhíçaster ámuñcat | tásmā índrāya mádhumantam ûrmíṃ devamādanam prá hiṇotanāpaḥ ‖ 7 ‖ prā́smai hinota mádhumantam ûrmíṃ gárbho yó vaḥ sindhavo mádhva útsaḥ | ghṛitápṛishṭham îḍyam adhvaréshv ā́po revatīḥ çṛiṇutā́ hávam me ‖ 8 ‖ táṃ sindhavo matsarám indrapā́nam ûrmím prá heta yá ubhé íyarti | madacyútam auçánāṃ nabhojā́m pári tritántuṃ vicárantam útsam ‖ 9 ‖ àvárvṛitatîr ádha nú dvidhā́rā goshuyúdho ná niyavā́ṃ cárantīḥ | ṛíshe jánitrîr bhúvanasya pátnîr apó vandasva savṛídhaḥ sáyonīḥ ‖ 10 ‖ 25 ‖

hinótā no adhvarā́ṃ devayajyā́ hinóta bráhma sanáye dhánānām | ṛitásya yóge ví shyadhvam ū́dhaḥ çrushṭívārîr bhûtanāsmábhyam âpaḥ ‖ 11 ‖ ā́po revatīḥ kshā́yathā hí vásvaḥ krátuṃ ca bhadrám bibhṛithāmṛítaṃ ca | rāyáç ca sthā́ svapatyásya pátnīḥ sárasvatī tád gṛiṇaté váyo dhāt ‖ 12 ‖ práti yád ā́po ádṛiçram âyatī́r ghṛitám páyāṅsi bíbhratīr mádhūni | adhvaryúbhir mánasā saṃvidānā́ índrāya sómaṃ súshutam bhárantīḥ ‖ 13 ‖ émā́ agman revátīr jīvádhanyā ádhvaryavaḥ sādáyatā sakhāyaḥ | ní barhíshi dhattana somyā́so 'pā́ṃ náptrā saṃvidānā́sa enāḥ ‖ 14 ‖ ā́gmann ā́pa uçatī́r barhír édáṃ ny àdhvaré asadan devayántīḥ | ádhvaryavaḥ sunuténdrāya sómam ábhūd u vaḥ suçákā devayajyā́ ‖ 15 ‖ 26 ‖

31 (857). trishṭubh.

Ā́ no devā́nām úpa vetu çáṅso víçvebhis turaír ávase

30, 6 dhishā́ṇā ā́paḥ. 7 tásmai. hiṇotana âpaḥ. 8 prá asmai. çṛiṇutá. 9 ubhé *iti*. 10 dvi-dhā́rāḥ goshu-yúdhaḥ. 11 hinóta. syadhvam. çrushṭi-vā́rīḥ bhûtana asmábhyam. 12 kshā́yatha. bibhṛithā́ amṛítam. su-apatyásya. 13 â-yatī́ḥ. 14 ā́ imā́ḥ. sādáyata. 15 ā́ agman. ā́ idám ní adhvaré. sunutá índrāya.

yájatraḥ | tébhir vayáṃ sushakhāyo bhavema táranto víçvâ duritā́ syâma ‖ 1 ‖ pári cin márto dráviṇam mamanyâd ṛitásya pathā́ námasā́ vivâset | utá svéna krátunâ sáṃ vadeta çréyâṅsaṃ dáksham mánasâ jagṛibhyât ‖ 2 ‖ ádhâyi dhîtír ásasṛigram áṇçâs tîrthé ná dasmám úpa yanty ū́mâḥ | abhy ânaçma suvitásya çûsháṃ návedaso amṛítânâm abhûma ‖ 3 ‖ nítyaç câkanyât svápatir dámûnâ yásmâ u devấḥ savitā́ jajā́na | bhágo vâ góbhir aryamém anajyât só asmai cā́ruç chadayad utá syât ‖ 4 ‖ iyáṃ sā́ bhûyâ ushásâm iva kshā́ yád dha kshumántaḥ çávasâ samā́yan | asyá stutíṃ jaritúr bhikshamāṇâ ā́ naḥ çagmā́sa úpa yantu vā́jâḥ ‖ 5 ‖ 27 ‖

asyéd eshā́ sumatíḥ paprathânā́bhavat pûrvyā́ bhū́manâ gaúḥ | asyá sánîḷâ ásurasya yónau samānā́ ā́ bháraṇe bíbhramāṇâḥ ‖ 6 ‖ kíṃ svid vánaṃ ká u sá vṛikshá âsa yáto dyā́vâpṛithivī́ nishṭatakshúḥ | saṃtasthâné ajáre itáûtî áhâni pûrvī́r usháso jaranta ‖ 7 ‖ naitā́vad enā́ paró anyád asty ukshā́ sá dyā́vâpṛithivī́ bibharti | tvácam pavítraṃ kṛiṇuta svadhā́vân yád îṃ sū́ryaṃ ná haríto váhanti ‖ 8 ‖ stegó ná kshā́m áty eti pṛithvī́m míhaṃ ná vā́to ví ha vâti bhū́ma | mitró yátra váruṇo ajyámâno 'gnír váne ná vy ásṛishṭa çókam ‖ 9 ‖ starī́r yát sū́ta sadyó ajyámânâ vyáthir avyathī́ḥ kṛiṇuta svágopâ | putró yát pū́rvaḥ pitrór jánishṭa çamyā́ṃ gaúr jagâra yád dha pṛichā́n ‖ 10 ‖ utá káṇvaṃ nṛishádaḥ putrám âhur utá çyâvó dhánam ā́datta vâjī́ | prá kṛishṇā́ya rúçad apinvatódhar ṛitám átra nákir asmâ apîpet ‖ 11 ‖ 28 ‖

31, 1 su-sakhā́yaḥ. 2 cit. námasâ ā́. 3 abhí ânaçma. 4 dámûnāḥ yásmai. aryamā́ îm. 5 kshā́ḥ yát ha. sam-áyan. 6 asyá ít. paprathānā́ ábhavat. samāné. 7 saṃtasthāné-ajáre-itáûti *iti*. 8 ná etā́vat. 9 ví. 10 ha. 11 nṛi-sádaḥ. ā́ adatta. apinvata ū́dhaḥ. asmai.

Digitized by Google

32 (858). 1—5 jagatî. 6—9 trishṭubh.

Prá sú gmántâ dhiyasânásya saksháṇi varébhir varā́ñ abhí shú prasī́dataḥ | asmā́kam índra ubháyaṃ jujoshati yát somyásyā́ndhaso búbodhati || 1 || vī́ndra yâsi divyā́ni rocanā́ ví pā́rthivâni rájasâ purushṭuta | yé tvâ váhanti múhur adhvarā́ñ úpa té sú vanvantu vagvanā́ñ arâdhásaḥ || 2 || tád ín me chantsat vápusho vápushṭaram putró yáj jā́nam pitrór adhī́yati | jâyā́ pátiṃ vahati vagnúnâ sumát puṅsá íd bhadró vahatúḥ párishkṛitaḥ || 3 || tád ít sadhástham abhí cā́ru dîdhaya gā́vo yác chā́san vahatúṃ ná dhenávaḥ | mâtā́ yán mántur yûthásya pûrvyā́bhí vâṇásya saptádhâtur íj jánaḥ || 4 || prá vó 'châ ririce devayúsh padám éko rudrébhir yâti turváṇiḥ | jarā́ vâ yéshv amṛíteshu dâváne pári va ū́mebhyaḥ siñcatâ mádhu || 5 || 29 ||

nidhîyámânam ápagûḷham apsú prá me devā́nâṃ vratapā́ uvâca | índro vidvā́ñ ánu hí tvâ cacáksha ténâhám agne ánuçishṭa ā́gâm || 6 || ákshetravit kshetravídaṃ hy áprâṭ sá praíti kshetravídā́nuçishṭaḥ | etád vaí bhadrám anuçā́sanasyotá srutíṃ vindaty añjasī́nâm || 7 || adyéd u prā́ṇîd ámamann imā́hā́pîvṛito adhayan mâtúr ū́dhaḥ | ém enam âpa jarimā́ yúvânam áheḷan vásuḥ sumánâ babhûva || 8 || etā́ni bhadrā́ kalaça kriyâma kúruçravaṇa dádato maghā́ni | dâná íd vo maghavânaḥ só astv ayáṃ ca sómo hṛidí yám bíbharmi || 9 || 30 ||

Saptamo 'dhyâyaḥ.

32, 1 abhí sú. somyásya ándhasaḥ. 2 ví indra. 3 ít. yát. adhi-íyati. pári-kṛitaḥ. 4 yát çā́san. yát. pûrvyā́ abhí. ít. 5 vaḥ ácha. deva-yúḥ. siñcata. 6 prá — ā́gâm = 356, 8. 7 hí. prá eti kshetra-vídâ ánu-çishṭaḥ. anu-çā́sanasya utá. 8 adyá ít. prá ânît. imā́ áhâ ápi-vṛitaḥ adhayat. ā́ îm. su-mánâḥ.

Digitized by Google

33 (859). 1 trishṭubh. 2 bṛihatî. 3 satobṛihatî. 4—9 gâyatri.

Prá mâ yuyujre prayújo jánânâṃ váhâmi sma pûshánam ántareṇa | víçve devâso ádha mâm arakshan duḥçâsur âgâd íti ghósha âsît ‖ 1 ‖ sám mâ tapanty abhítaḥ sapátnîr iva párçavaḥ | ní bâdhate ámatir nagnátâ jásur vér ná vevîyate matíḥ ‖ 2 ‖ mûsho ná çiçnâ vy àdanti mâdhyàḥ stotâraṃ te çatakrato | sakṛít sú no maghavann indra mṛiḷayâdhâ pitéva no bhava ‖ 3 ‖ kuruçrávaṇam âvṛiṇi râjânaṃ trâsadasyavam | máṅhishṭhaṃ vâghátâm ṛíshiḥ ‖ 4 ‖ yásya mâ haríto ráthe tisró váhanti sâdhuyâ | stávai sahásradakshiṇe ‖ 5 ‖ 1 ‖

yásya prásvâdaso gíra upamáçravasaḥ pitúḥ | kshétraṃ ná raṇvám ûcúshe ‖ 6 ‖ ádhi putropamaçravo nápân mitrâtither ihi | pitúsh ṭe asmi vanditâ ‖ 7 ‖ yád ṝçîyâmṛítânâm utá vâ mártyânâm | jîved ín maghávâ máma ‖ 8 ‖ ná devânâm áti vratáṃ çatâtmâ caná jîvati | táthâ yujâ ví vâvṛite ‖ 9 ‖ 2 ‖

34 (860). trishṭubh. 7 jagati.

Prâvepâ mâ bṛiható mâdayanti pravâtejâ íriṇe várvṛitânâḥ | sómasyeva maujavatásya bhakshó vibhîdako jâgrivir máhyam achân ‖ 1 ‖ ná mâ mimetha ná jihîḷa eshâ çivâ sákhibhya utá máhyam âsît | akshásyâhám ekaparásya hetór ánuvratâm ápa jâyâm arodham ‖ 2 ‖ dvéshṭi çvaçrûr ápa jâyâ runaddhi ná nâthitó vindate mardhitâram | áçvasyeva járato vásnyasya nâhâṃ vindâmi kitavásya bhógam

---

33, 1 â agât. 2 sám — párçavaḥ = 105, 8. 3 mûsho — çatakrato = 105, 8. mṛiḷaya ádha pitâ-iva. 4 avṛiṇi. 6 prá -svâdasaḥ. 7 putra upama-çravaḥ nápât mitra-atitheḥ. pitúḥ te. 8 ṝçiya amṛítânâm. ít. 9 çatá-âtmâ. vavṛite. — 34, 1 prâvepâḥ. pravâte-jâḥ. sómasya-iva. vi-bhîdakaḥ. 2 jihiḷe. akshásya ahám eka -parásya. 3 áçvasya-iva. ná ahám.

Digitized by Google

‖ 3 ‖ anyé jàyăm pári mṛiçanty asya yásyăgṛidhad védane vâjy àkshâḥ | pită mâtă bhrătara enam âhur ná jânîmo náyatâ baddhám etám ‖ 4 ‖ yád âdîdhye ná davishâṇy ebhiḥ parâyádbhyó 'va hîye sákhibhyaḥ | nyùptâç ca babhrávo văcam ákratañ émîd eshâṃ nishkṛitáṃ jâríṇîva ‖ 5 ‖ 3 ‖

sabhăm eti kitaváḥ pṛichámâno jeshyămîti tanvâ çŭçujânaḥ | akshăso asya ví tiranti kămam pratidîvne dádhata ă kṛitâni ‖ 6 ‖ akshăsa íd aṅkuçíno nitodíno nikṛítvânas tápanâs tâpayishṇávaḥ | kumârádeshṇâ jáyataḥ punarháṇo mádhvâ sámpṛiktâḥ kitavásya barháṇâ ‖ 7 ‖ tripañcâçáḥ kṛîḷati vrăta eshâṃ devá iva savitâ satyádharmâ | ugrásya cin manyáve nă namante răjâ cid ebhyo náma ít kṛiṇoti ‖ 8 ‖ nîcă vartanta upári sphuranty ahastăso hástavantaṃ sahante | divyă áṅgârâ íriṇe nyùptâḥ çîtâḥ sánto hṛídayaṃ nír dahanti ‖ 9 ‖ jàyă tapyate kitavásya hînă mâtă putrásya cáratah kvà svit | ṛiṇâvă bíbhyad dhánam ichámâno 'nyéshâm ástam úpa náktam eti ‖ 10 ‖ 4 ‖

stríyaṃ dṛishṭvăya kitavám tatâpânyéshâṃ jâyăṃ súkṛitaṃ ca yónim | pûrvâhṇé áçvân yuyujé hí babhrŭnt só agnér ánte vṛishaláḥ papâda ‖ 11 ‖ yó vaḥ senânîr maháto gaṇásya răjâ vrătasya prathamó babhŭva | tásmai kṛiṇomi ná dhánâ runadhmi dáçâhám prăcîs tád ṛitáṃ vadâmi ‖ 12 ‖ akshair mă dîvyaḥ kṛishím ít kṛishasva vitté ramasva bahú mányamânaḥ | tátra găvaḥ kitava táva jâyă tán me ví cashṭe savităyám aryáḥ ‖ 13 ‖ mitráṃ kṛiṇudhvaṃ khálu mṛiḷátâ no mă no ghoréṇa caratâbhí dhṛishṇú | ní vo nú

34, 4 yásya ágṛidhat. vâjî akshâḥ. náyata. 5 â-dîdhye. parâyát-bhyaḥ áva. ní-uptâḥ. ákrata émi ít. 6 jeshyâmi íti. 7 kumârá-deshṇâḥ. punaḥ-hánaḥ. 8 cit. ná. 9 ní-uptâḥ. vartante. 10 ṛiṇa-vâ. 11 tatâpa anyéshâm. 12 dáça ahám. 13 tát. savitâ ayám. 14 mṛiḷáta. carata abhí. nú astu.

Digitized by Google

manyúr viçatâm árâtir anyó babhrûṇâm prásitau nv àstu ‖ 14 ‖ 5 ‖

35 (861). jagatî. 13. 14 trishṭubh.

Ábudhram u tyá índravanto agnáyo jyótir bháranta usháso vyùshṭishu | mahî dyâvâpṛithivî cetatâm ápo 'dyâ devânâm áva â vṛiṇîmahe ‖ 1 ‖ diváspṛithivyór áva â vṛiṇîmahe mâtṛîṇt síndhûn párvatâñ charyaṇâvataḥ | anâgâstvám sûryam ushâsam îmahe bhadrâṃ sómaḥ suvânó adyâ kṛiṇotu naḥ ‖ 2 ‖ dyâvâ no adyá pṛithivî ánâgaso mahî trâyetâṃ suvitâya mâtárâ | ushâ uchánty ápa bâdhatâm aghám svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 3 ‖ iyám na usrâ prathamâ sudevyàṃ revát saníbhyo revátî vy ùchatu | âré manyúṃ durvidátrasya dhîmahi svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 4 ‖ prá yâḥ sísrate sûryasya raçmíbhir jyótir bhárantîr usháso vyùshṭishu | bhadrâ no adyá çrávase vy ùchata svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 5 ‖ 6 ‖

anamîvâ ushása â carantu na úd agnáyo jihatâṃ jyótishâ bṛihát | ăyukshâtâm açvínâ tûtujiṃ ráthaṃ svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 6 ‖ çréshṭhaṃ no adyá savitar váreṇyam bhâgám â suva sá hí ratnadhâ ási | râyó jánitrîṃ dhisháṇâm úpa bruve svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 7 ‖ pípartu mâ tád ṛitásya pravâcanaṃ devânâṃ yán manushyâ ámanmahi | víçvâ íd usrâḥ spáḷ úd eti sûryaḥ svasty àgníṃ samidhânám îmahe ‖ 8 ‖ adveshó adyá barhíshaḥ stárîmaṇi grâvṇâṃ yóge mánmanaḥ sâdha îmahe | âdityânâṃ çármaṇi sthâ bhuraṇyasi svasty àgníṃ samidhânám îmahe

---

35, 1 tyé. mahî-dyâvâpṛithivî *iti*. adyá. 2 çaryaṇâ-vataḥ. ushásam. adyá. 3 pṛithivî-mahî *iti*. uchántî. svastí agním. 4 ví uchatu. 5 bhadrâḥ. ví uchata. 6 áyukshâtâm. 8 yát. 9 sâdhe. sthâḥ.

Digitized by Google

‖ 9 ‖ ā́ no barhíḥ sadhamā́de bṛihád diví devā́ñ îḷe sādáyā saptá hótṛîn | índram mitráṃ váruṇaṃ sātáye bhágaṃ svasty àgníṃ samidhānám îmahe ‖ 10 ‖ 7 ‖

tá âdityâ ā́ gatâ sarvátātaye vṛidhé no yajnám avatā sajoshasaḥ | bṛíhaspátim pûshā́ṇam açvínā bhágaṃ svasty àgníṃ samidhānám îmahe ‖ 11 ‖ tán no devâ yachata supravâcanāṃ chardír âdityâḥ subháraṃ nṛipā́yyam | páçve tokā́ya tánayāya jîváse svasty àgníṃ samidhānám îmahe ‖ 12 ‖ víçve adyá marúto víçva ûtī́ víçve bhavantv agnáyaḥ sámiddhâḥ | víçve no devā́ ávasā́ gamantu víçvam astu dráviṇaṃ vā́jo asmé ‖ 13 ‖ yā́ṃ devâsó 'vatha vā́jasātau yáṃ tráyadhve yám pipṛithā́ty áṅhaḥ | yó vo gopîthé ná bhayásya véda té syâma devávîtaye turâsaḥ ‖ 14 ‖ 8 ‖

36 (862). jagatī. 13. 14 trishṭubh.

Ushā́sānáktā bṛihatī́ supéçasā dyā́vākshā́mā váruṇo mitró aryamā́ | índraṃ huve marútaḥ párvatāñ apá âdityā́n dyā́vāpṛithivī́ apáḥ svàḥ ‖ 1 ‖ dyaúç ca naḥ pṛithivī́ ca prácetasa ṛitā́varī rakshatām áṅhaso risháḥ | mā́ durvidátrā nírṛitir na îçata tád devā́nām ávo adyā́ vṛiṇîmahe ‖ 2 ‖ víçvasmān no áditiḥ pā́tv áṅhaso mātā́ mitrásya váruṇasya revátaḥ | svàrvaj jyótir avṛikáṃ naçîmahi tád devā́nām — ‖ 3 ‖ grā́vā vádann ápa rákshāṅsi sedhatu dushvápnyaṃ nírṛitiṃ víçvam atríṇam | âdityáṃ çárma marútām açîmahi tád devā́nām — ‖ 4 ‖ éndro barhíḥ sī́datu pínvatām iḷā́ bṛíhaspátiḥ sā́mabhir ṛikvó arcatu | supraketáṃ jîváse mánma dhîmahi tád devā́nām — ‖ 5 ‖ 9 ‖

35, 10 sādáya. 11 tá — sarvátātaye = 106, 2. avata. 12 tát. devāḥ. 13 víçve ûtī́. ávasā ā́. 14 devāsaḥ ávatha. pipṛithā́ áti. — 36, 1 ushā́sānáktā bṛihatī́ *iti*. dyā́vāpṛithivī́ *iti*. 2 prá-cetasā ṛitávari *ity* ṛitá-varī. adyá. 3 víçvasmāt. svàḥ-vat. 4 duḥ-svápnyam. 5 ā́ índraḥ.

Digitized by Google

divispṛíçam yajnám asmâkam açvinâ jîrâdhvaram kṛiṇutam sumnám ishṭáye | prâcînaraçmim âhutam ghṛiténa tád devânâm — || 6 || úpa hvaye suhávam mârutam gaṇám pâvakám ṛishvám sakhyâya çambhúvam | râyás póshaṃ sauçravasâya dhîmahi tád devânâm — || 7 || apâm péruṃ jîvádhanyam bharâmahe devâvyàṃ suhávam adhvaraçríyam | suraçmím sómam indriyám yamîmahi tád devânâm — || 8 || sanéma tát susanitâ sanitvabhir vayám jîvâ jîváputrâ ánâgasaḥ | brahmadvísho víshvag éno bharerata tád devânâm — || 9 || yé sthâ mánor yajníyâs té çṛiṇotana yád vo devâ îmahe tád dadâtana | jaítram krátum rayimád vîrávad yáças tád devânâm — || 10 || 10 ||

mahád adyá mahatâm â vṛiṇîmahé 'vo devânâm bṛihatâm anarvâṇâm | yáthâ vásu vîrájâtaṃ náçâmahai tád devânâm — || 11 || mahó agnéḥ samidhânásya çármaṇy ánâgâ mitré váruṇe svastáye | çréshṭhe syâma savitúḥ sávîmani tád devânâm — || 12 || yé savitúḥ satyásavasya víçve mitrásya vraté váruṇasya devâḥ | té saúbhagaṃ vîrávad gómad ápno dádhâtana drávíṇaṃ citrám asmé || 13 || savitâ paççâtât savitâ purástât savitóttarâttât savitâdharâttât | savitâ naḥ suvatu sarvátâtiṃ savitâ no râsatâṃ dîrghám âyuḥ || 14 || 11 ||

37 (863). jagati. 10 trishṭubh.

Námo mitrásya váruṇasya cákshase mahó devâya tád ṛitám saparyata | dûredṛíçe devájâtâya ketáve divás putrâya sûryâya çaṁsata || 1 || sâ mâ satyóktiḥ pári pâtu viçváto

---

36, 6 jirá-adhvaram. 9 jivâḥ. 10 sthá. 11 vṛiṇîmahe ávaḥ. 12 ánâgâḥ. 14 savitâ uttarâttât savitâ adharâttât. — 37, 1 dûre-dṛíçe. 2 satyá-uktiḥ.

Digitized by Google

dyâvâ ca yátra tatánann áhâni ca | víçvam anyán ní viçate yád éjati viçvâhâpo viçvâhód eti sûryaḥ ‖ 2 ‖ ná te ádevaḥ pradívo ní vâsate yád etaçébhiḥ pataraí ratharyási | prâcînam anyád ánu vartate rája úd anyéna jyótishâ yâsi sûrya ‖ 3 ‖ yénâ sûrya jyótishâ bâdhase támo jágac ca víçvam udiyárshi bhânúnâ | ténâsmád víçvâm ánirâm ánâhutim ápâmîvâm ápa dushvápnyaṃ suva ‖ 4 ‖ víçvasya hí préshito rákshasi vratám áheḷayann uccárasi svadhâ ánu | yád adyá tvâ sûryopabrávâmahai táṃ no devâ ánu manâsîrata krátum ‖ 5 ‖ táṃ no dyâvâpṛithivî tán na âpa índraḥ çriṇvantu marúto hávaṃ vácaḥ | mâ çûne bhûma sûryasya saṃdṛíçi bhadráṃ jîvanto jaraṇâm açîmahi ‖ 6 ‖ 12 ‖

viçvâhâ tvâ sumánasaḥ sucákshasaḥ prajâvanto anamîvâ ánâgasaḥ | udyántaṃ tvâ mitramaho divé-dive jyóg jîvâḥ práti paçyema sûrya ‖ 7 ‖ máhi jyótir bíbhrataṃ tvâ vicakshaṇa bhâsvantaṃ cákshushe-cakshushe máyaḥ | âróhantam bṛihatáḥ pâjasas pári vayáṃ jîvâḥ práti paçyema sûrya ‖ 8 ‖ yásya te víçvâ bhúvanâni ketúnâ prá cérate ní ca viçánte aktúbhiḥ | anâgâstvéna harikeça sûryâhnâhnâ no vásyasâ-vasyasód ihi ‖ 9 ‖ çáṃ no bhava cákshasâ çáṃ no áhnâ çám bhânúnâ çáṃ himâ çáṃ ghṛiṇéna | yáthâ çám ádhvañ chám ásad duroṇé tát sûrya dráviṇaṃ dhehi citrám ‖ 10 ‖ asmâkaṃ devâ ubháyâya jánmane çárma yachata dvipáde cátushpade | adát píbad ûrjáyamânam âçitaṃ tád asmé çáṃ yór arapó dadhâtana ‖ 11 ‖ yád vo devâç cakṛimá jihváyâ gurú mánaso vâ práyutî devahéḷanam | árâvâ yó no abhí duchunâyáte tásmin tád éno vasavo ní dhetana ‖ 12 ‖ 13 ‖

37, 2 anyát. viçvâhâ âpaḥ viçvâhâ út. 3 pataraíḥ. 4 yéna. jágat. téna asmát. ápa ámîvâm. 5 prá-ishitaḥ. ut-cárasi. sûrya upa -brávâmahai. 6 tát naḥ. 9 ca îrate. sûrya áhnâ-ahnâ. vásyasâ -vasyasâ út. 10 çám ásat.

38 (864). jagati.

Asmín na indra pṛitsutaú yáçasvati çímîvati krándasi prâva sâtáye | yátra góshâtâ dhṛishitéshu khâdíshu víshvak pátanti didyávo nṛishâhye ‖ 1 ‖ sá naḥ kshumántaṃ sádane vy ûrṇuhi góarṇasaṃ rayím indra çravâyyam | syâma te jáyataḥ çakra medíno yáthâ vayám uçmási tád vaso kṛidhi ‖ 2 ‖ yó no dâsa âryo vâ purushṭutâdeva indra yudháye ciketati | asmâbhish ṭe sushâhâḥ santu çátravas tváyâ vayáṃ tân vanuyâma saṃgamé ‖ 3 ‖ yó dabhrébhir hávyo yáç ca bhûribhir yó abhîke varivovín nṛishâhye | táṃ vikhâdé sásnim adyá çrutáṃ náram arvâñcam índram ávase karâmahe ‖ 4 ‖ svavṛíjaṃ hí tvâm ahám indra çuçrávânânudáṃ vṛishabha radhracódanam | prá muñcasva pári kútsâd ihâ gahi kím u tvâvân mushkáyor baddhá âsate ‖ 5 ‖ 14 ‖

39 (865). jagati. 14 trishṭubh.

Yó vâm párijmâ suvṛíd açvinâ rátho doshâm ushâso hávyo havíshmatâ | çaçvattamâsas tám u vâm idáṃ vayám pitúr ná nâma suhávaṃ havâmahe ‖ 1 ‖ codáyataṃ sûnṛítâḥ pínvataṃ dhíya út púraṃdhîr îrayataṃ tád uçmasi | yaçásam bhâgáṃ kṛiṇutaṃ no açvinâ sómaṃ ná cârum maghávatsu nas kṛitam ‖ 2 ‖ amâjúraç cid bhavatho yuvám bhágo 'nâçóç cid avitârâpamásya cit | andhásya cin nâsatyâ kṛiçásya cid yuvâm íd âhur bhishájâ rutásya cit ‖ 3 ‖ yuváṃ cyávânaṃ sanáyaṃ yáthâ rátham púnar yúvânaṃ caráthâya takshathuḥ | níṣh ṭaugryám ûhathur adbhyás

---

38, 1 prá ava. gó-sâtâ. 2 ví ûrṇuhi. 3 puru-stuta ádevaḥ. asmâbhiḥ te su-sáhâḥ. 4 varivaḥ-vít nṛi-sáhye. 5 sva-vṛíjam. çuçráva ananu-dám. ihá á. — 39, 1 ushásaḥ. 3 amâ-júraḥ. avitárâ apamásya. cit nâsatyâ. 4 níḥ taugryám.

Digitized by Google

pári víçvét tấ vâṃ sávaneshu pravấcyâ ‖ 4 ‖ purâṇấ vâṃ vîryâ prá bravâ jáné 'tho hâsathur bhishájâ mayobhúvâ | tấ vâṃ nú návyâv ávase karâmahe 'yáṃ nâsatyâ çrád árir yáthâ dádhat ‖ 5 ‖ 15 ‖

iyáṃ vâm ahve çṛiṇutám me açvinâ putrấyeva pitárâ mâhyaṃ çikshatam | ánâpir ájnâ asajâtyấmatiḥ purấ tásyâ abhíçaster áva spṛitam ‖ 6 ‖ yuváṃ ráthena vimadấya çundhyúvaṃ ny ûhathuḥ purumitrásya yóshaṇâm | yuváṃ hávaṃ vadhrimatyấ agachataṃ yuváṃ súshutiṃ cakrathuḥ púraṃdhaye ‖ 7 ‖ yuváṃ víprasya jaraṇấm upeyúshaḥ púnaḥ kalér akṛiṇutaṃ yúvad váyaḥ | yuváṃ vándanam ṛiçyadấd úd ûpathur yuváṃ sadyó viçpálâm étave kṛithaḥ ‖ 8 ‖ yuváṃ ha rebháṃ vṛishaṇâ gúhâ hitám úd airayatam maṃrivấṅsam açvinâ | yuvám ṛibîsam utá taptám átraya ómanvantaṃ cakrathuḥ saptávadhraye ‖ 9 ‖ yuváṃ çvetám pedáve 'çvinấçvaṃ navábhir vấjair navatî ca vâjínam | carkṛítyaṃ dadathur drâvayátsakham bhágaṃ ná nṛíbhyo hávyam mayobhúvam ‖ 10 ‖ 16 ‖

ná táṃ râjânâv adite kútaç caná nấṅho açnoti duritáṃ nákir bhayám | yám açvinâ suhavâ rudravartanî puroratháṃ kṛiṇuthâḥ pátnyâ sahá ‖ 11 ‖ ấ téna yâtam mánaso jávîyasâ ráthaṃ yáṃ vâm ṛibhávaç cakrúr açvinâ | yásya yóge duhitấ jấyate divá ubhé áhanî sudíne vivásvataḥ ‖ 12 ‖ tấ vartír yâtaṃ jayúshâ ví párvatam ápinvataṃ çayáve dhenúm açvinâ | vṛíkasya cid vártikâm antár âsyâd yuváṃ çácîbhir grasitấm amuñcatam ‖ 13 ‖ etáṃ vâṃ stómam açvi-

---

39, 4 víçvâ ít. Vgl. 117, 13. 118, 6. 51, 13. 5 brava jáne átho *iti* ha ásathuḥ. 6 putrấya-iva. ájnâḥ asajâtyấ ámatiḥ. 7 ní ûhathuḥ. Vergl. 117, 20. 116, 13. sú-sutim. 8 upa-iyúshaḥ. 9 átraye. 10 açvinâ áçvam. dravayát-sakham. 11 ná áṅhaḥ. 12 ubhé -áhani-sudíne *iti*. 13 vgl. 116, 14. 22.

Digitized by Google

nâv akarmâtakshâma bhṛígavo ná rátham | ny àmṛikshâma yóshaṇâṃ ná márye nítyaṃ ná sûnúṃ tánayaṃ dádhânâḥ || 14 || 17 ||

40 (866). jagatî.

Ráthaṃ yắntaṃ kúha kó ha vâṃ narâ práti dyumántaṃ suvitắya bhûshati | prâtaryắvâṇaṃ vibhvàṃ viçé-viçe vástor-vastor váhamânaṃ dhiyắ çámi || 1 || kúha svid doshắ kúha vástor açvínâ kúhâbhipitvám karataḥ kúhoshatuḥ | kó vâṃ çayutrắ vidháveva deváram máryaṃ ná yóshâ kṛiṇute sadhástha ắ || 2 || prâtár jarethe jaraṇéva kắpayâ vástor-vastor yajatắ gachatho gṛihám | kásya dhvasrắ bhavathaḥ kásya vâ narâ râjaputréva sávanâva gachathaḥ || 3 || yuvắm mṛigéva vâraṇắ mṛiganyávo doshắ vástor haviṣhâ ní hvayâmahe | yuvám hótrâm ṛituthắ júhvate naréshaṃ jánâya vahathaḥ çubhas patî || 4 || yuvắm ha ghóshâ páry açvinâ yatî rắjna ûce duhitắ ṛiché vâṃ narâ | bhûtám me áhna utá bhûtam aktávé 'çvâvate rathíne çaktam árvate || 5 || 18 ||

yuvám kavî shṭhaḥ páry açvinâ rátham víço ná kútso jaritúr naçâyathaḥ | yuvór ha mákshâ páry açvinâ mádhv âsắ bharata nishkṛitám ná yóshaṇâ || 6 || yuvám ha bhujyúṃ yuvám açvinâ váçaṃ yuvám çiñjáram uçánâm úpârathuḥ | yuvó rárâvâ pári sakhyám âsate yuvór ahám ávasâ sumnám ắ cake || 7 || yuvám ha kṛiçám yuvám açvinâ çayúṃ yuvám vidhántaṃ vidhávâm urushyathaḥ | yuvám saṃbhyaḥ sta-

---

39, 14 akarma átakshâma. ní amṛikshâma. — 40, 1 prâtaḥ-yắvânam. 2 kúha abhi-pitvám. kúha ûshatuḥ. çayu-trắ vidhávâ-iva. sadhá sthe. 3 jarethe *iti* jaraṇắ-iva. râjaputrắ-iva sávanâ áva. 4 mṛigắ-iva. narâ ísham. 5 áhne. aktáve áçva-vate. 6 sthaḥ. 7 úpa árathuḥ yuvóḥ.

Digitized by Google

náyantam açvinâpa vrajám ûrṇuthaḥ saptâsyam ‖ 8 ‖ jánishṭa yóshâ patáyat kanînakó ví cắruhan vîrúdho daṅsánâ ánu | ắsmai rîyante nivanéva síndhavo 'smắ áhne bhavati tát patitvanám ‖ 9 ‖ jîvắṃ rudanti ví mayante adhvaré dîrghắm ánu prásitiṃ dîdhiyur náraḥ | vâmám pitṛíbhyo yá idáṃ sameriré máyaḥ pátibhyo jánayaḥ parishváje ‖ 10 ‖ 19 ‖

ná tásya vidma tád u shú prá vocata yúvâ ha yád yuvatyắḥ kshéti yónishu | priyósriyasya vṛishabhásya retíno gṛihắṃ gamemâçvinâ tád uçmasi ‖ 11 ‖ ắ vâm agant sumatír vâjinîvasû ny àçvinâ hṛitsú kắmâ ayaṅsata | ábhûtaṃ gopắ mithunắ çubhas patî priyắ aryamṇó dúryâñ açîmahi ‖ 12 ‖ tắ mandasânắ mánusho duroṇá ắ dhattáṃ rayíṃ sahávîraṃ vacasyáve | kṛitáṃ tîrthắṃ suprapâṇáṃ çubhas patî sthâṇúm patheshṭhắm ápa durmatíṃ hatam ‖ 13 ‖ kvà svid adyá katamắsv açvínâ vikshú dasrắ mâdayete çubhás pátî | ká îṃ ní yeme katamásya jagmatur víprasya vâ yájamânasya vâ gṛihắṃ ‖ 14 ‖ 20 ‖

41 (867). jagatî.

Samânám u tyám puruhûtám ukthyàṃ ráthaṃ tricakrắṃ sávanâ gánigmatam | párijmânaṃ vidathyàṃ suvṛiktíbhir vayáṃ vyùshṭâ usháso havâmahe ‖ 1 ‖ prâtaryújaṃ nâsatyắdhi tishṭhathaḥ prâtaryắvâṇam madhuvắhanaṃ rátham | víço yéna gáchatho yájvarîr narâ kîréç cid yajnáṃ hótṛimantam açvinâ ‖ 2 ‖ adhvaryúṃ vâ mádhupâṇiṃ su-

---

40, 8 açvinâ ápa. saptá-âsyam. -iva. asmaí. 10 yé. pari-sváje. mema açvinâ. 12 ní açvinâ. nám. pathe-sthắm. — 41, 1 ví-ushṭau. vânam. 9 ca áruhan. ắ asmai. nivanắ 11 sú. priyá-usriyasya. gamema açvinâ. 13 tắ — ắ = 676, 2. su-prapâ-nám. pathe-sthắm. — 41, 1 ví-ushṭau. 2 nâsatyâ ádhi. prâtaḥ-yắvânam.

Digitized by Google

hástyam agnídhaṃ vâ dhṛitádakshaṃ dámûnasam | víprasya vâ yát sávanâni gáchathó 'ta ấ yâtam madhupéyam açvinâ || 3 || 21 ||

42 (868). trishṭubh.

Ásteva sú prataráṃ lấyam ásyan bhűshann iva prá bharâ stómam asmai | vâcấ viprâs tarata vấcam aryó ni râmaya jaritaḥ sóma índram || 1 || dóhena gấm úpa çikshâ sákhâyam prá bodhaya jaritar jârám índram | kóçaṃ ná pûrṇáṃ vásunâ nyṛishṭam ấ cyâvaya maghadéyâya çűram || 2 || kím aṅgá tvâ maghavan bhojám âhuḥ çiçîhí mâ çiçayáṃ tvâ çṛiṇomi | ápnasvatî máma dhîr astu çakra vasuvídam bhágam indrấ bharâ naḥ || 3 || tvấṃ jánâ mamasatyéshv indra saṃtasthânấ ví hvayante samîké | átrâ yújaṃ kṛiṇute yó havíshmân nấsunvatâ sakhyáṃ vashṭi çűraḥ || 4 || dhánaṃ ná syandrám bahuláṃ yó asmai tîvrấnt sómâñ âsunóti práyasvân | tásmai çátrûnt sutúkân prâtár áhno ní sváshṭrân yuváti hánti vṛitrám || 5 || 22 ||

yásmin vayáṃ dadhimấ çáṅsam índre yáḥ çiçrấya maghávâ kấmam asmé | ârấc cit sán bhayatâm asya çátrur ny àsmai dyumnấ jányâ namantâm || 6 || ârấc chátrum ápa bâdhasva dûrám ugró yáḥ çámbaḥ puruhûta téna | asmé dhehi yávamad gómad indra kṛidhî dhíyaṃ jaritré vấjaratnâm || 7 || prá yám antár vṛishasavấso ágman tîvrấḥ sómâ bahulấntâsa índram | nấha dâmấnam maghávà ní yaṅsan ní sunvaté vahati bhűri vâmám || 8 || utá prahấm atidîvyâ

41, 3 gáchathaḥ átaḥ. — 42, 1 ástâ-iva. bhara. ramaya. sóme. 2 çiksha. ní-ṛishṭam. cyavaya. 3 indra ấ bhara. 4 jánâḥ mama-satyéshu. sam-tasthânấḥ. átra. ná ásunvatâ. 5 su-áshṭrân. 6 dadhimá. ârất. ní asmai. 7 ârất çátrum. kṛidhí. 8 sómâḥ bahulá-antâsaḥ. ná áha. yaṅsat. 9 ati-dîvya.

Digitized by Google

jayâti kṛitáṃ yác chvaghnî vicinóti kâlé | yó devákâmo ná dhánâ runaddhi sám ít táṃ râyấ sṛijati svadhấvân || 9 || gó-bhish ṭaremấmatiṃ durévâṃ yávena kshúdham puruhûta víçvâm | vayáṃ rấjabhiḥ prathamấ dhánâny asmấkena vṛi-jánenâ jayema || 10 || bṛíhaspátir naḥ pári pâtu paçcấd utót-tarasmâd ádharâd aghâyóḥ | índraḥ purástâd utá madhyató naḥ sákhâ sákhibhyo várivaḥ kṛiṇotu || 11 || 23 ||

Ṭṛitîyo 'nuvâkaḥ.

43 (869). jagatî. 10. 11 trishṭubh.

Ácha ma índram matáyaḥ svarvídaḥ sadhrîcîr víçvâ uçatîr anûshata | pári shvajante jánayo yáthâ pátim máryaṃ ná çundhyúm maghávânam ûtáye || 1 || ná ghâ tvadríg ápa veti me mánas tvé ít kấmam puruhûta çiçraya | rấjeva dasma ní shadó 'dhi barhíshy asmínt sú sóme 'vapânam astu te || 2 || vishûvṛíd índro ámater utá kshudháḥ sá íd râyó maghávâ vásva îçate | tásyéd imé pravaṇé saptá síndhavo váyo vardhanti vṛishabhásya çushmíṇaḥ || 3 || váyo ná vṛikshấṃ supalâçám ấsadant sómâsa índram mandínaç camûshádaḥ | praíshâm ánîkaṃ çávasâ dávidyutad vidát svàr mánave jyótir ấryam || 4 || kṛitáṃ ná çvaghnî ví cinoti dévane saṃvárgaṃ yán maghávâ sûryaṃ jáyat | ná tát te anyó ánu vîryàṃ çakan ná purâṇó maghavan nótá nûta-naḥ || 5 || 24 ||

víçaṃ-viçam maghávâ páry açâyata jánânâṃ dhénâ ava-cấkaçad vṛishâ | yásyấha çakráḥ sávaneshu ráṇyati sá tîvraíḥ sómaiḥ sahate pṛitanyatáḥ || 6 || ấpo ná síndhum abhí

42, 9 yát çva-ghnî. 10 góbhiḥ tarema ámatim. vṛijánena. 11 utá út-tarasmât. agha-yóḥ. — 43, 1 ácha me. svajante. 2 gha. tvé *iti*. rấjâ-iva. ní sadaḥ ádhi. 3 vishu-vṛít. tásya ít. 4 ấ asadan. camû-sádaḥ prá eshâm. 5 yát. çakat. ná utá. 6 yásya áha.

Digitized by Google

yát samáksharant sómâsa índraṃ kulyā̃ iva hradám | várdhanti víprâ máho asya sā̃dane yávaṃ ná vṛishṭír divyéna dā̃nunâ || 7 || vṛíshâ ná kruddháḥ patayad rájaḥsv ā̃ yó aryápatnîr ákṛiṇod imā̃ apáḥ | sá sunvaté maghávâ jîrádânavé 'vindaj jyótir mánave havíshmate || 8 || új jâyatâm paraçúr jyótishâ sahá bhûyā̃ ṛitásya sudúghâ purâṇavát | ví rocatâm arushó bhânúnâ çúciḥ svàr ṇá çukráṃ çuçucîta sátpatiḥ || 9 || góbhish ṭaremā̃matiṃ — || 10 || bṛíhaspátir naḥ pári — || 11 || 25 ||

44 (870). jagatî. 1—3. 10. 11 trishṭubh.

Ā̃ yâtv índraḥ svápatir mádâya yó dhármaṇâ tûtujânás túvishmân | pratvakshâṇó áti víçvâ sáhâṅsy apâréṇa mahatā̃ vṛíshṇyeṇa || 1 || sushṭhā̃mâ ráthaḥ suyámâ hárî te mimyáksha vájro nṛipate gábhastau | çī́bhaṃ râjant supáthā̃ yâhy arvā̃ṅ várdhâma te papúsho vṛíshṇyâni || 2 || éndravā̃ho nṛipátiṃ vájrabâhum ugrám ugrā̃sas tavishā̃sa enam | prátvakshasaṃ vṛishabháṃ satyáçushmam ém asmatrā̃ sadhamā̃do vahantu || 3 || evā̃ pátiṃ droṇasā̃caṃ sácetasam ûrjáḥ skambháṃ dharúṇa ā̃ vṛishâyase | ójaḥ kṛishva sáṃ gṛibhâya tvé ápy áso yáthâ kenipā̃nâm inó vṛidhé || 4 || gámann asmé vásûny ā̃ hí çáṅsishaṃ svâçísham bháram ā̃ yâhi somínaḥ | tvám îçishe sā̃smínn ā̃ satsi barhíshy anâdhṛishyā̃ táva pā̃trâṇi dhármaṇâ || 5 || 26 ||

pṛíthak prā̃yan prathamā̃ deváhûtayó 'kṛiṇvata çravasyā̃ni dushṭárâ | ná yé çekúr yajníyâṃ nā̃vam ârúham îrmaívá té ny àviçanta képayaḥ || 6 || evaívā̃pâg ápare santu

43, 7 víprâḥ. sádane. 8 jîrá-dânave ávindat. 9 út. svàḥ ná. — 44, 2 su-sthā̃mâ. su-pā̃thâ ā̃. 3 ā̃ indra-vā̃haḥ. ā̃ îm. 4 evá. dharúṇe ā̃ vṛisha-yase. ke-nipā̃nâm. 5 su-âçísham. sáḥ asmín. 6 prá âyan prathamā̃ḥ devá-hûtayaḥ ákṛiṇvata. îrmā̃ evá té ní aviçanta. 7 evá evá ápâk.

Digitized by Google

dûḍhyò 'çvâ yéshâṃ duryúja âyuyujré | itthā́ yé prā́g úpare sánti dâváne purū́ṇi yátra vayúnâni bhójanâ || 7 || girī́ṅr ájrân réjamânâṅ adhârayad dyaúḥ krandad antárikshâṇi kopayat | samîcîné dhisháṇe ví shkabhâyati vṛíshṇaḥ pîtvā́ máda ukthā́ni çaṅsati || 8 || imám bibharmi súkṛitaṃ te añkuçáṃ yénârujā́si maghavañ chaphârújaḥ | asmínt sú te sávane astv okyàṃ sutá ishṭaú maghavan bodhy ā́bhagaḥ || 9 || góbhish ṭaremā́matiṃ — || 10 || bṛíhaspátir naḥ pári — || 11 || 27 ||

45 (871). trishṭubh.

Divás pári prathamáṃ jajne agnír asmád dvitī́yam pári jâtávedâḥ | tṛitī́yam apsú nṛimáṇâ ájasram índhâna enaṃ jarate svâdhī́ḥ || 1 || vidmā́ te agne tredhā́ trayā́ṇi vidmā́ te dhā́ma víbhṛitâ purutrā́ | vidmā́ te nā́ma paramáṃ gúhâ yád vidmā́ tám útsaṃ yáta âjagántha || 2 || samudré tvâ nṛimáṇâ apsv àntár nṛicákshâ îdhe divó agna ū́dhan | tṛitī́ye tvâ rájasi tasthivā́ṅsam apā́m upásthe mahishā́ avardhan || 3 || ákrandad agníḥ stanáyann iva dyaúḥ kshā́mâ rérihad vîrúdhaḥ samañján | sadyó jajnânó ví hī́m iddhó akhyad ā́ ródasî bhā́núnâ bhâty antáḥ || 4 || çrîṇā́m udâró dharúṇo rayîṇā́m manîshā́ṇâm prā́rpaṇaḥ sómagopâḥ | vásuḥ sûnúḥ sáhaso apsú rā́jâ ví bhâty ágra ushásâm idhânáḥ || 5 || víçvasya ketúr bhúvanasya gárbha ā́ ródasî apṛiṇâj jā́yamânaḥ | vîḷúṃ cid ádrim abhinat parâyáñ jánâ yád agním áyajanta páñca || 6 || 28 ||

44, 7 √duḥ-dhyàḥ áçvâḥ. 8 samîcîné-dhisháṇe *iti* ví skabhâyati. máde. 9 yéna â-rujā́si. çapha-árújaḥ. suté. ā́-bhagaḥ.— 45, 1 su-âdhī́ḥ. 2 vidmá. 3 ap-sú antáḥ. agne. 4 kshā́ma. hí ím. 5 ut -âráḥ. pra-árpaṇaḥ. ágre. 6 ā́ ródasî — jā́yamânaḥ = 314, 5. parâ -yán jánâḥ.

Digitized by Google

uçík pâvakó aratíḥ sumedhấ márteshv agnír amṛíto ní dhâyi | íyarti dhûmám arushám bháribhrad úc chukréṇa çocíshâ dyấm ínakshan || 7 || dṛiçánó rukmá urviyấ vy àdyaud durmársham ấyuḥ çriyé rucânáḥ | agnír amṛíto abhavad váyobhir yád enaṃ dyaúr janáyat surétâḥ || 8 || yás te adyá kṛiṇávad bhadraçoce 'pûpáṃ deva ghṛitávantam agne | prá táṃ naya pratarấṃ vásyo áchâbhí sumnáṃ devábhaktaṃ yavishṭha || 9 || ấ tám bhaja sauçravaséshv agna ukthá-uktha ấ bhaja çasyámâne | priyáḥ sűrye priyó agnấ bhavâty új jâténa bhinádad új jánitvaiḥ || 10 || tvấm agne yájamânâ ánu dyűn víçvâ vásu dadhire vấryâṇi | tváyâ sahá dráviṇam ichámânâ vrajáṃ gómantam uçíjo ví vavruḥ || 11 || ástâvy agnír narấṃ suçévo vaiçvânará ṛíshibhiḥ sómagopâḥ | adveshé dyávâpṛithiví huvema dévâ dhattá rayím asmé suvíram || 12 || 29 ||

Ashṭamo 'dhyâyaḥ.

SAPTAMO 'SHṬAKAḤ.

46 (872). trishṭubh.

Prá hótâ jâtó mahấn nabhovín ṇrishádvâ sîdad apấm upásthe | dádhir yó dhấyi sá te váyâṅsi yantấ vásûni vidhaté tanûpấḥ || 1 || imáṃ vidhánto apấṃ sadhásthe paçúṃ ná nashṭám padaír ánu gman | gúhâ cátantam uçíjo námobhir ichánto dhîrâ bhṛígavo 'vindan || 2 || imáṃ tritó bhűry

---

45, 7 su-medhâḥ. márteshu — dhâyi = 520, 4. út çukréṇa. 8 ví adyaut. 9 ácha abhí. 10 agne ukthé-ukthe. priyáḥ — bhavâti = 391, 5. út jâténa. út jáni-tvaiḥ. 11 ichámânâḥ. vrájaṃ — vavruḥ = 297, 15. adveshé — suvíram = 780, 10. — 46, 1 nabhaḥ-vít ṇi-sádvâ. 2 imáṃ — sadhásthe = 195, 2. dhîráḥ.

Digitized by Google

avindad ichán vaibhûvasó mûrdhány ághnyâyâḥ | sá çévṛidho jâtá ấ harmyéshu nấbhir yúvâ bhavati rocanásya ‖ 3 ‖ mandrấṃ hótâraṃ uçíjo námobhiḥ prấñcaṃ yajnáṃ netấram adhvarấṇâm | viçấm akṛiṇvann aratím pâvakáṃ havyavấhaṃ dádhato mấnusheshu ‖ 4 ‖ prá bhûr jáyantam mahấṃ vipodhấm mûrấ ámûram purấṃ darmấṇam | náyanto gárbhaṃ vanấṃ dhíyaṃ dhur híriçmaçruṃ nấrvâṇaṃ dhánarcam ‖ 5 ‖ 1 ‖

ní pastyâsu tritáḥ stabhûyán párivîto yónau sîdad antáḥ | átaḥ saṃgṛíbhyâ viçấṃ dámûnâ vídharmaṇâyantraír îyate nṛín ‖ 6 ‖ asyấjárâso damấm arítrâ arcáddhûmâso agnáyaḥ pâvakấḥ | çvitîcáyaḥ çvâtrấso bhuraṇyávo vanarshádo vâyávo ná sómâḥ ‖ 7 ‖ prá jihváyâ bharate vépo agníḥ prá vayúnâni cétasâ pṛithivyấḥ | tám âyávaḥ çucáyantam pâvakám mandrấṃ hótâraṃ dadhire yájishṭham ‖ 8 ‖ dyấvâ yám agním pṛithivî́ jánishṭâm ấpas tvâshṭâ bhṛígavo yáṃ sáhobhiḥ | îḷényam prathamám mâtaríçvâ devấs tatakshur mánave yájatram ‖ 9 ‖ yáṃ tvâ devấ dadhiré havyavấham puruspṛího mấnushâso yájatram | sá yấmann agne stuvaté váyo dhâḥ prá devayán yaçásaḥ sáṃ hí pûrvîḥ ‖ 10 ‖ 2 ‖

47 (873). trishṭubh.

Jagṛibhmấ te dákshiṇam indra hástaṃ vasûyávo vasupate vásûnâm | vidmấ hí tvâ gópatiṃ çûra gónâm asmábhyaṃ citráṃ vṛíshaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 1 ‖ svâyudháṃ svávasaṃ sunîthấṃ cátuḥsamudraṃ dharúṇaṃ rayîṇấm | car-

---

46, 3 vaibhu-vasáḥ. çé-vṛidhaḥ. 5 vipaḥ-dhấm. ná árvâṇam. dhána-arcam. 6 stabhu-yán. sam-gṛíbhya. dámûnâḥ ví-dharmaṇa ayantraíḥ. 7 asyá ajárâsaḥ. arcát-dhûmâsaḥ. vana-sádaḥ. 9 pṛithivî́ *iti*. 10 devấḥ. — 47, 1 jagṛibhmá. vidmá. 2 su-ávasam.

Digitized by Google

kṛityaṃ çáṅsyam bhūrivâram asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 2 ‖ subráhmâṇaṃ devávantam bṛihántam urúṃ gabhîrám pṛithúbudhnam indra | çrutáṛishim ugrám abhimâtishâham asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 3 ‖ sanádvâjaṃ vípravîraṃ tárutraṃ dhanaspṛítaṃ çûçuvâṅsaṃ sudáksham | dasyuhánam pûrbhídam indra satyám asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 4 ‖ áçvâvantaṃ rathínaṃ vîrávantaṃ sahasríṇaṃ çatínaṃ vâjam indra | bhadrávrâtaṃ vípravîraṃ svarshâṃ asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 5 ‖ 3 ‖

prá saptágum ṛitádhîtiṃ sumedhâṃ bṛíhaspátim matír áchâ jigâti | yá âṅgirasó námasopasádyo 'smábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 6 ‖ vánîvâno máma dûtâsa índraṃ stómâç caranti sumatîr iyânâḥ | hṛidispṛíço mánasâ vacyámânâ asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 7 ‖ yát tvâ yâmi daddhí tán na indra bṛihántaṃ kshâyam ásamaṃ jánânâm | abhí tád dyâvâpṛithivî gṛiṇîtâm asmábhyaṃ citráṃ vṛishaṇaṃ rayíṃ dâḥ ‖ 8 ‖ 4 ‖

48 (874). jagati. 7. 10. 11 trishṭubh.

Ahám bhuvaṃ vásunaḥ pûrvyás pátir ahám dhánâni sám jayâmi çáçvataḥ | mâṃ havante pitáraṃ ná jantávo 'hám dâçúshe ví bhajâmi bhójanam ‖ 1 ‖ ahám índro ródho váksho átharvaṇas tritâya gâ ajanayam áher ádhi | ahám dásyubhyaḥ pári nṛimṇám â dade gotrâ çíkshan dadhîcé mâtaríçvane ‖ 2 ‖ máhyaṃ tváshṭâ vájram atakshad âyasám máyi devâso 'vṛijann ápi krátum | mámânîkaṃ sûryasyeva dushṭáram mâm âryanti kṛiténa kártvena ca ‖ 3 ‖ ahám

---

47, 3 çrutá-ṛishim. abhimâti-sáham. 6 ácha. námasâ upa-sádyaḥ. 8 tát. — 48, 3 máma ánîkam sûryasya-iva.

Digitized by Google

etáṃ gavyáyam áçvyam paçúm purîshíṇaṃ sáyakenâ hiraṇyáyam | purú sahásrâ ní çiçâmi dâçúshe yán mâ sómâsa ukthíno ámandishuḥ || 4 || ahám índro ná párâ jigya íd dhánaṃ ná mṛityávé 'va tasthe kádâ caná | sómam ín mâ sunvánto yâcatâ vásu ná me pûravaḥ sakhyé rishâthana || 5 || 5 ||

ahám etắñ châçvasato dvắ-dvéndraṃ yé vájraṃ yudhâyé 'kṛiṇvata | âhváyamânâñ áva hánmanâhanaṃ dṛiḷhắ vádann ánamasyur namasvínaḥ || 6 || abhîdám ékam éko asmi nishshắḷ abhî dvắ kím u tráyaḥ karanti | khále ná parshắn práti hanmi bhûri kím mâ nindanti çátravo 'nindrắḥ || 7 || ahám guñgúbhyo atithigvám íshkaram íshaṃ ná vṛitratúraṃ vikshú dhârayam | yát parṇayaghná utá vâ karañjahé prắhám mahé vṛitrahátye áçuçravi || 8 || prá me námî sâpyá ishé bhujé bhûd gávâm éshe sakhyắ kṛiṇuta dvitắ | didyúṃ yád asya samithéshu manháyam ắd íd enaṃ çáṅsyam ukthyàṃ karam || 9 || prá némasmin dadṛiçe sómo antár gopắ némam âvír asthắ kṛiṇoti | sá tigmáçṛiṅgaṃ vṛishabhám yúyutsan druhás tasthau bahulé baddhó antáḥ || 10 || âdityắnâṃ vásûnâṃ rudríyâṇâṃ devó devắnâṃ ná minâmi dhắma | té mâ bhadráya çávase tatakshur áparâjitam ástṛitam áshâḷham || 11 || 6 ||

49 (875). jagatî. 2. 11 trishṭubh.

Ahám dâṃ gṛiṇaté pûrvyaṃ vásv ahám bráhma kṛiṇavam máhyaṃ várdhanam | ahám bhuvaṃ yájamânasya coditắyajvanaḥ sâkshi víçvasmin bháre || 1 || mắṃ dhur índraṃ

48, 4 sáyakena. purú. yát. 5 jigye. mṛityáve áva. ít. yácata. 6 çắçvasataḥ dvắ-dvâ índram. yudháye ákṛiṇvata. hánmanâ ahanam. 7 abhí idám. nishshắṭ abhí. 8 parṇaya-ghné. karañja-hé prá ahám. 10 gopắḥ. — 49, 1 coditắ áyajvanaḥ.

Digitized by Google

nắma devátâ diváç ca gmáç câpắṃ ca jantávaḥ | ahám hárî vṛíshaṇâ vívratâ raghú́ ahám vájraṃ çávase dhṛishṇv ấ dade || 2 || ahám átkaṃ kaváye çiçnathaṃ háthair ahám kútsam âvam âbhír ûtíbhiḥ | ahám çúshṇasya çnáthitâ vádhar yamaṃ ná yó rará ấryaṃ nắma dásyave || 3 || ahám pitéva vetasúñr abhíshṭaye túgraṃ kútsâya smádibhaṃ ca randhayam | ahám bhuvaṃ yájamânasya râjáni prá yád bháre túјaye ná priyắdhṛishe || 4 || ahám randhayam mṛígayaṃ çrutárvaṇe yán mắjihîta vayúnâ canắnushák | ahám veçắṃ namrám âyáve 'karam ahám sávyâya pádgribhim arandhayam || 5 || 7 ||

ahám sá yó návavâstvam bṛihádrathaṃ sáṃ vṛitréva dắsaṃ vṛitrahắrujam | yád vardháyantam pratháyantam ânushág dûré pâré rájaso rocanắkaram || 6 || ahám sűryasya pári yâmy âçúbhiḥ praítaçébhir váhamâna ójasâ | yán mâ sâvó mánusha ấha nirṇíja ṛídhak kṛishe dắsaṃ kṛítvyaṃ háthaiḥ || 7 || ahám saptahắ náhusho náhushṭaraḥ prắçrâvayaṃ çávasâ turváçaṃ yádum | ahám ny ànyắṃ sáhasâ sáhas karaṃ náva vrắdhato navatíṃ ca vakshayam || 8 || ahám saptá sraváto dhârayaṃ vṛishâ dravitnváḥ pṛithivyắṃ sîrắ ádhi | ahám árṇâṅsi ví tirâmi sukrátur yudhắ vidam mánave gâtúm ishṭáye || 9 || ahám tád âsu dhârayaṃ yád âsu ná devắç caná tváshṭắdhârayad rúçat | spârháṃ gávâm ŭdhaḥsu vakshánâsv ấ mádhor mádhu çvátryaṃ sómam âçíram || 10 || evắ devắñ índro vivye nṛ́n prá cyautnéna maghávâ satyárâdhâḥ | víçvét tắ te harivaḥ çacîvo 'bhí turắsaḥ svayaço gṛiṇanti || 11 || 8 ||

49, 2 ca apắm. raghú *iti*. dhṛishṇú. 3 vádhaḥ. raré. 4 pitắ -iva. smát-ibham. priyắ â-dhṛíshe. 5 yát mâ ájihîta vayúnâ caná ânushák. pắṭ-gribhim. 6 vṛitrắ-iva. vṛitra-hắ árujam. rocanắ ákaram. 7 prá etaçébhiḥ. yát. niḥ-níje. 8 prá açravayam. ní anyám. 10 tváshṭâ ádhârayat. 11 evá. víçvâ ít.

Digitized by Google

50 (876). jagatî. 3—5 triṣṭubh.

Prá vo mahé mándamânâyándhasó 'rcâ viçvânarâya viçvâbhúve | índrasya yásya súmakhaṃ sáho máhi çrávo nṛimṇáṃ ca ródasî saparyátaḥ ‖ 1 ‖ só cin nú sákhyâ nárya ináḥ stutáç carkṛítya índro mâvate náre | víçvâsu dhûrshú vâjakṛítyeshu satpate vṛitré vâpsv àbhí çûra mandase ‖ 2 ‖ ké té nára indra yé ta ishé yé te sumnáṃ sadhanyàm íyakshân | ké te vâjâyâsuryâya hinvire ké apsú svâsûrvârâsu paúṃsye ‖ 3 ‖ bhúvas tvám indra bráhmaṇâ mahân bhúvo víçveshu sávaneshu yajníyaḥ | bhúvo nṛ́ñç cyautnó víçvasmin bhára jyéshṭhaç ca mántro viçvacarshaṇe ‖ 4 ‖ ávâ nú kaṃ jyâyân yajnávanaso mahîṃ ta ómâtrâṃ kṛishṭáyo viduḥ | áso nú kam ajáro várdhâç ca víçvéd etâ sávanâ tûtumâ kṛishe ‖ 5 ‖ etâ víçvâ sávanâ tûtumâ kṛishe svayáṃ sûno sahaso yâni dadhishé | várâya te pâtraṃ dhármaṇe tánâ yajnó mántro bráhmódyataṃ vácaḥ ‖ 6 ‖ yé te vipra brahmakṛítaḥ suté sácâ vásûnâṃ ca vásunaç ca dâváne | prá té sumnásya mánasâ pathâ bhuvan máde sutásya somyásyándhasaḥ ‖ 7 ‖ 9 ‖

51 (877). triṣṭubh.

Mahát tád úlbaṃ stháviraṃ tád âsîd yénâvishṭitaḥ pravivéçithâpâḥ | víçvâ apaçyad bahudhâ te agne jâtavedas tanvò devá ékaḥ ‖ 1 ‖ kó mâ dadarça katamáḥ sá devó yó me tanvò bahudhâ paryápaçyat | kváha mitrâvaruṇâ kshiyanty agnér víçvâḥ samídho devayânîḥ ‖ 2 ‖ aíchâma tvâ bahudhâ jâtavedaḥ právishṭam agne apsv óshadhîshu | táṃ

50, 1 mándamânâya ándhasaḥ árca. viçva-bhúve. 2 sáḥ cit. vâ ap-sú abhí. 3 te ishé. sa-dhanyàm. vâjâya asuryâya. svâsu urvárâsu. 5 áva. te ómâtrâm. víçvâ ít. 6 bráhma út-yatam. 7 somyásya ándhasaḥ. — 51, 1 yéna â-vishṭitaḥ pra-vivéçitha apáḥ. 2 kvà áha. 3 ap-sú.

Digitized by Google

tvâ yamó acikec citrabhâno daçântarushyâd atirócamânam || 3 || hotrâd ahám varuṇa bíbhyad âyaṃ néd evá mâ yunájann átra devâḥ | tásya me tanvò bahudhâ nívishṭâ etám árthaṃ ná ciketâhám agníḥ || 4 || éhi mánur devayúr yajnákâmo 'ramkṛityâ támasi ksheshy agne | sugán pathâḥ kṛiṇuhi devayánân váha havyáni sumanasyámânaḥ || 5 || 10 ||

agnéḥ púrve bhrâtaro ártham etáṃ rathîvâdhvânam ánv âvarîvuḥ | tásmâd bhiyâ varuṇa dûrám âyaṃ gauró ná kshepnór avije jyâyâḥ || 6 || kurmás ta âyur ajáraṃ yád agne yáthâ yuktó jâtavedo ná ríshyâḥ | áthâ vahâsi sumanasyámâno bhâgáṃ devébhyo havíshaḥ sujâta || 7 || prayâjân me anuyâjâṅç ca kévalân ûrjasvantaṃ havísho datta bhâgám | ghṛitáṃ câpâm púrushaṃ caúshadhînâm agnéç ca dîrghám âyur astu devâḥ || 8 || táva prayâjâ anuyâjâç ca kévala ûrjasvanto havíshaḥ santu bhâgâḥ | távâgne yajnò 'yám astu sárvas túbhyaṃ namantâm pradíçaç cátasraḥ || 9 || 11 ||

52 (878). trishṭubh.

Víçve devâḥ çâstána mâ yáthehá hótâ vṛitó manávai yán nishádya | prá me brûta bhâgadhéyaṃ yáthâ vo yéna pathâ havyám â vo váhâni || 1 || ahám hótâ ny àsîdaṃ yájîyân víçve devâ marúto mâ junanti | áhar-ahar açvinâdhvaryavaṃ vâm brahmâ samíd bhavati sâhutir vâm || 2 || ayáṃ yó hótâ kír u sá yamásya kám ápy ûhe yát samañjánti devâḥ | áhar-ahar jâyate mâsí-mâsy áthâ devâ da-

51, 3 aciket. daça-antarushyât. 4 ná ít. ciketa ahám. 5 â ihi. aram-kṛítya. 6 rathî-iva ádhvânam ánu â avarîvur *iti*. 7 te. átha. 8 ca apâm. ca óshadhînâm. 9 kévale. táva agne yajnáḥ ayám. — 52, 1 yáthâ ihá. yát ni-sádya. 2 ní asîdam. devâḥ. açviná ádhvaryavam. sâ â-hutiḥ. 3 átha devâḥ.

Digitized by Google

dhire havyavāham ‖ 3 ‖ mām devā dadhire havyavāham
ápamluktam bahú kṛichrā cárantam | agnír vidvān yajnám
naḥ kalpayāti páñcayāmam trivṛítam saptátantum ‖ 4 ‖ ā́ vo
yakshy amṛitatvám suvīram yáthā vo devā́ várivaḥ kárāṇi |
ā́ bāhvór vájram índrasya dheyām áthemā́ víçvāḥ pṛítanā́
jayāti ‖ 5 ‖ tríṇi çatā́ trī́ sahásrāṇy agníṃ triṅçác ca devā́
náva cāsaparyan | aúkshan ghṛitaír ástṛiṇan barhír asmā́
ā́d íd dhótāram ny àsādayanta ‖ 6 ‖ 12 ‖

53 (879). trishṭhubh. 6. 7. 9—11 jagatī.

Yám aíchāma mánasā sò 'yám ā́gād yajnásya vidvā́n
párushaç cikitvā́n | sá no yakshad devátātā́ yájīyān ní hí
shátsad ántaraḥ pū́rvo asmát ‖ 1 ‖ árādhi hótā nishádā́ yá-
jīyān abhí práyāṅsi súdhitāni hí khyát | yájāmahai yajní-
yān hánta devā́ñ ī́ḷāmahā ī́ḍyāñ ā́jyena ‖ 2 ‖ sādhvī́m akar
devávītiṃ no adyá yajnásya jihvā́m avidāma gúbyām | sá
ā́yur ā́gāt surabhír vásāno bhadrā́m akar devā́hūtiṃ no
adyá ‖ 3 ‖ tád adyá vācáḥ prathamā́m masīya yénāsurā́ñ
abhí devā́ ásāma | ū́rjāda utá yajniyāsaḥ páñca janā́ māma
hotrā́ṃ jushadhvam ‖ 4 ‖ páñca jánā́ māma hotrā́ṃ jushan-
tāṃ gójātā utá yé yajníyāsaḥ | pṛithivī́ naḥ pārthivā́t pā́tv
áṅhaso 'ntárikshaṃ divyā́t pā́tv asmā́n ‖ 5 ‖ 13 ‖

tántuṃ tanván rájaso bhānúm ánv ihi jyótishmataḥ
pathó raksha dhiyā́ kṛitā́n | anulbanā́ṃ vayata jóguvām
ápo mánur bhava janáyā daívyaṃ jánam ‖ 6 ‖ akshānā́ho
nahyatanotá somyā́ íshkṛiṇudhvaṃ raçanā́ ótā piṅçata |

52, 4 devā́ḥ. 5 devā́ḥ. áthemā́ etc. 705, 7. 6 = 243, 9. — 53, 1 sā́ḥ ayám ā́ agāt. sá — yájīyān = 253, 1. sátsat. 2 ni-sádā. ī́ḷāmahai. 3 ā́ agāt. 4 yéna ásurān. ū́rja-adaḥ. janā́ḥ. 5 já-nāḥ. gójātā — yajníyāsaḥ = 551, 14. pṛithivī́ — asmā́n = 620, 23. 6 janáya. 7 aksha-nā́haḥ nahyatana utá. ā́ utá.

Digitized by Google

ashṭâvandhuraṃ vahatâbhíto ráthaṃ yéna devấso ánayann abhí priyám ‖ 7 ‖ áçmanvatî rîyate sáṃ rabhadhvam út tishṭhata prá taratâ sakhâyaḥ | átrâ jahâma yé ásann áçevâḥ çivấn vayám út taremâbhí vấjân ‖ 8 ‖ tváshṭâ mâyấ ved apásâm apástamo bíbhrat pấtrâ devapấnâni çáṃtamâ | çíçîte nûnám paraçúṃ svâyasáṃ yéna vṛiçcấd étaço bráhmaṇas pátiḥ ‖ 9 ‖ sató nûnáṃ kavayaḥ sáṃ çiçîta vấçîbhir yấbhir amṛítâya tákshatha | vidvấṅsaḥ padấ gúhyâni kartana yéna devấso amṛitatvám ânaçúḥ ‖ 10 ‖ gárbhe yóshâm ádadhur vatsám âsány apîcyèna mánasotá jihváyâ | sá viçvấhâ sumánâ yogyấ abhí sishâsánir vanate kârá íj jítim ‖ 11 ‖ 14 ‖

54 (880). trishṭubh.

Tấṃ sú te kîrtím maghavan mahitvấ yát tvâ bhîté ródasî áhvayetâm | prấvo devấñ ấtiro dấsam ójaḥ prajấyai tvasyai yád áçiksha indra ‖ 1 ‖ yád ácaras tanvấ vâvṛidhânó bálânîndra prabruvấṇó jáneshu | mâyét sấ te yấni yuddhấny âhúr nấdyá çátruṃ nanú purấ vivitse ‖ 2 ‖ ká u nú te mahimánaḥ samasyâsmát pûrva ṛíshayó 'ntam âpuḥ | yán mâtáraṃ ca pitáraṃ ca sâkám ájanayathâs tanvàḥ svấyâḥ ‖ 3 ‖ catvấri te asuryấṇi nâmấdâbhyâni mahishásya santi | tvám aṅgá tấni viçvâni vitse yébhiḥ kármâṇi maghavañ cakártha ‖ 4 ‖ tvấṃ víçvâ dadhishe kévalâni yấny âvír yấ ca gúhâ vásûni | kấmam ín me maghavan mấ ví târîs tvám âjnâtấ tvám indrâsi dâtấ ‖ 5 ‖ yó ádadhâj jyótishi jyótir antár yó áṣṛijan mádhunâ sám mádhûni | ádha

---

53, 7 vahata abhítaḥ. 8 tarata. átra. tarema abhí. 9 mâyấḥ. su-áyasâm. 11 mánasâ utá. su-mánâḥ. ít. — 54, 1 bhité-ródasî *iti*. prá âvaḥ. á atiraḥ. 2 vavṛidhânáḥ bálâni indra. mâyấ ít. ná adyá. 3 ké. samasya asmát pûrve ṛíshayaḥ ántam. yát. 4 nâma ádâbhyâni. 5 ít. indra asi. 6 ádadhât. áṣṛijat.

Digitized by Google

priyáṃ çûshám índrâya mánma brahmakṛíto bṛihádukthâd avâci ‖ 6 ‖ 15 ‖

55 (881). trishṭubh.

Dûré tán nâma gúhyam parâcaír yát tvâ bhîté áhvayetâṃ vayodhaíḥ | úd astabhnâḥ pṛithivîṃ dyâm abhî'ke bhrâtuḥ putrân maghavan titvishâṇáḥ ‖ 1 ‖ mahát tán nâma gúhyam puruspṛíg yéna bhûtáṃ janáyo yéna bhávyam | pratnáṃ jâtáṃ jyótir yád asya priyám priyâḥ sám aviçanta páñca ‖ 2 ‖ â ródasî apṛiṇâd ótá mádhyam páñca devâñ ṛituçáḥ saptá-sapta | cátustriñçatâ purudhâ ví cashṭe sárûpeṇa jyótishâ vívratena ‖ 3 ‖ yád usha aúchaḥ prathamâ vibhânâm ájanayo yéna pushṭásya pushṭám | yát te jâmitvám ávaram párasyâ mahán mahatyâ asuratvám ékam ‖ 4 ‖ vidhúṃ dadrâṇáṃ sámane bahûnâṃ yúvânam sántam palitó jagâra | devásya paçya kâvyam mahitvâdyâ mamâra sá hyáḥ sám âna ‖ 5 ‖ 16 ‖

çâkmanâ çâkó aruṇáḥ suparṇá â yó maháḥ çúraḥ sanâd ánîlaḥ | yác cikéta satyám ít tán ná móghaṃ vásu spârhám utá jétotá dâtâ ‖ 6 ‖ aíbhir dade vṛíshṇyâ paúṅsyâni yébhir aúkshad vṛitrahátyâya vajrî' | yé kármaṇaḥ kriyámâṇasya mahná ṛitekarmám udájâyanta devâḥ ‖ 7 ‖ yujâ kármâṇi janáyan viçvaújâ açastihâ viçvámanâs turâshâṭ | pîtví sómasya divá â vṛidhânáḥ çúro nír yudhâdhamad dásyûn ‖ 8 ‖ 17 ‖

56 (882). trishṭubh. 4—6 jagati.

Idáṃ ta ékam pará û ta ékaṃ tṛitî'yena jyótishâ sáṃ

55, 1 tát. bhîté *iti*. vayaḥ-dhaíḥ. 2 tát. 3 ródasî *iti*. â utá. 4 párasyâḥ mahát. 5 vi-dhúm. mahi-tvâ adyá. 5 yát. tát. jétâ utá. 7 â ebhiḥ. mahnâ ṛite-karmám. 8 viçvá-ojâḥ. yudhâ adhamat. — 56, 1 te ékaṃ. ûṃ *iti*.

Digitized by Google

viçasva | saṃvéçane tanvàç cărur edhi priyó devănâm paramé janítre || 1 || tanŭsh ṭe vâjin tanvàṃ náyantî vâmám asmábhyaṃ dhătu çárma túbhyam | ábruto mahó dharúṇâya devăn divîva jyótiḥ svám ă mimîyâḥ || 2 || vâjy àsi vājinenâ suvenîḥ suvitáḥ stómaṃ suvitó dívaṃ gâḥ | suvitó dhárma prathamănu satyă suvitó devănt suvitó 'nu pátma || 3 || mahimná eshâm pitáraç canéçire devă devéshv adadhur ápi krátum | sám avivyacur utá yăny átvishur aíshâṃ tanŭshu ní viviçuḥ púnaḥ || 4 || sáhobhir víçvam pári cakramŭ rájaḥ pŭrvâ dhămâny ámitâ mímânâḥ | tanŭshu víçvâ bhúvanâ ní yemire prăsârayanta purudhá prajă ánu || 5 || dvídhâ sûnávó 'suraṃ svarvídam ăsthâpayanta tṛtîyena kármaṇâ | svăm prajăm pitáraḥ pítryaṃ sáha ăvareshv adadhus tántum ătatam || 6 || nâvă ná kshódaḥ pradíçaḥ pṛithivyăḥ svastíbhir áti durgăṇi víçvâ | svăm prajăm bṛihâduktho mahitvăvareshv adadhâd ă páreshu || 7 || 18 ||

57 (883). gâyatrî.

Mă prá gâma pathó vayám mă yajnăd indra somínaḥ | mănṭáḥ sthur no árâtayaḥ || 1 || yó yajnásya prasădhanas tántur devéshv ătataḥ | tám ăhutaṃ naçîmahi || 2 || máno nv ă huvâmahe nârâçaṅséna sómena | pitṛîṇăṃ ca mánmabhiḥ || 3 || ă ta etu mánaḥ púnaḥ krátve dákshâya jîváse | jyók ca sŭryaṃ dṛiçé || 4 || púnar naḥ pitaro máno dádâtu daívyo jánaḥ | jîváṃ vrătaṃ sacemahi || 5 || vayáṃ soma vraté táva mánas tanŭshu bíbhrataḥ | prajăvantaḥ sacemahi || 6 || 19 ||

56, 2 tanŭḥ te. divî-iva. 3 vâjî asi vâjinena su-venîḥ. prathamă ánu. suvitáḥ ánu. 4 caná içire devâḥ. ă eshâm. 5 cakramuḥ. prá asârayanta. 6 sûnávaḥ ásuram. ă asthâpayanta. ă ávareshu. 7 mahi-tvă ă ávareshu. — 57, 1 mă antár *iti*. 3 nú. 4 te. jyók — dṛiçé = 23, 21.

Digitized by Google

58 (884). anushṭubh.

Yát te yamáṃ vaivasvatám máno jagáma dûrakám | tát ta ấ vartayâmasîhá kshayâya jîváse ‖ 1 ‖ yát te dívaṃ yát pṛithivîṃ máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 2 ‖ yát te bhûmiṃ cáturbhṛishṭim máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 3 ‖ yát te cátasraḥ pradíço máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 4 ‖ yát te samudrám arṇavám máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 5 ‖ yát te márîcîḥ praváto máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 6 ‖ 20 ‖

yát te apó yád óshadhîr máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 7 ‖ yát te sûryaṃ yád ushásam máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 8 ‖ yát te párvatân bṛiható máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 9 ‖ yát te víçvam idáṃ jágan máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 10 ‖ yát te párâḥ parâváto máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 11 ‖ yát te bhûtáṃ ca bhávyaṃ ca máno jagáma dûrakám | tát ta — ‖ 12 ‖ 21 ‖

59 (885). trishṭubh. 8 paṅkti. 9 mahâpaṅkti. 10 paṅktyuttarâ.

Prá târy ấyuḥ pratarâṃ návîyaḥ sthâtâreva krátumatâ ráthasya | ádha cyávâna út tavîty ártham parâtaráṃ sú nírṛitir jihîtâm ‖ 1 ‖ sâman nú râyé nidhimán nv ánnaṃ kárâmahe sú purudhá çrávâṅsi | tấ no víçvâni jaritấ mamattu parâtaráṃ sú nírṛitir jihîtâm ‖ 2 ‖ abhî́ shv àryáḥ paúṅsyair bhavema dyaúr ná bhûmiṃ giráyo nấjrân | tấ no víçvâni jaritấ ciketa parâtaráṃ sú nírṛitir jihîtâm ‖ 3 ‖ mó shú ṇaḥ soma mṛityáve párâ dâḥ páçyema nú sûryam uccárantam | dyúbhir hitó jarimấ sû no astu parâtaráṃ sú

58, 1 tát te ấ vartayâmasi ihá. 10 jágat. — 59, 1 sthâtâra-iva. parâ-tarám. 2 nidhi-mát nú. 3 abhí sú aryáḥ. ná ájrân. 4 mó *iti* sú naḥ. páçyema — uccárantam vgl. 493, 5. 321, 4. 620, 24. sú naḥ.

Digitized by Google

nírṛitir jihîtâm ‖ 4 ‖ ásunîte máno asmâsu dhâraya jîvâtave sú prá tirâ na âyuḥ | râraṇdhí naḥ sûryasya saṃdṛíçi ghṛiténa tvâṃ tanvàṃ vardhayasva ‖ 5 ‖ 22 ‖

ásunîte púnar asmâsu cákshuḥ púnaḥ prâṇâm ihá no dhehi bhógam | jyók paçyema sûryam uccárantam ánumate mṛiḷáyâ naḥ svastí ‖ 6 ‖ púnar no ásum pṛithivî dadâtu púnar dyaúr devî púnar antárikṣam | púnar naḥ sómas tanvàṃ dadâtu púnaḥ pûshâ pathyâṃ yâ svastíḥ ‖ 7 ‖ çáṃ ródasî subándhave yahvî ṛitásya mâtárâ | bháratâm ápa yád rápo dyaúḥ pṛithivi kshamâ rápo mó shú te kíṃ canâmamat ‖ 8 ‖ áva dvaké áva trikâ diváç caranti bheshajâ | kshamâ carishṇv èkakâm bháratâm ápa yád rápo dyaúḥ pṛithivi kshamâ rápo mó shú te kíṃ canâmamat ‖ 9 ‖ sám indreraya gâm anaḍvâhaṃ yá âvahad uçînárâṇyâ ánaḥ | bháratâm ápa yád rápo dyaúḥ pṛithivi kshamâ rápo mó shú te kíṃ canâmamat ‖ 10 ‖ 23 ‖

60 (886). anushṭubh. 1—5 gâyatrî. 8. 9 paṅkti.

Â jánaṃ tveshásaṃdṛiçam mâhînânâm úpastutam | áganma bíbhrato námaḥ ‖ 1 ‖ ásamâtiṃ nitóçanaṃ tveshám niyayínam rátham | bhajérathasya sátpatim ‖ 2 ‖ yó jánân mahishâñ ivátitasthaú pávîravân | utâpavîravân yudhâ ‖ 3 ‖ yásyekshvâkúr úpa vraté revâñ marayy édhate | divîva páñca kṛishṭáyaḥ ‖ 4 ‖ índra kshatrâsamâtishu ráthaproshṭheshu dhâraya | divîva sûryaṃ dṛiçé ‖ 5 ‖ agástyasya nádbhyaḥ sáptî yunakshi róhitâ | paṇîn ny àkramîr abhí víçvân râjann arâdhásaḥ ‖ 6 ‖ 24 ‖

59, 5 tira. râraṇdhí. 6 mṛiláya. 8 ródasî-yahvî *iti*. mó *iti* sú. caná âmamat. 9 dvaké *iti*. carishṇú ekakâm. 10 índra iraya. â ávahat. — 60, 2 bhajé-rathasya. 3 iva ati-tasthaú. utá ápavîravân. 4 yásya ikshvâkúḥ. marâyî. divî-iva. 5 kshatrâ ásamâtishu rátha-proshṭheshu. divî-iva. 6 sápti *iti*. ní akramîḥ.

Digitized by Google

ayám mâtấyám pitấyáṃ jîvấtur ấgamat | idáṃ táva prasárpaṇaṃ súbandhav éhi nír ihi ‖ 7 ‖ yáthâ yugáṃ varatráyâ náhyanti dharúṇâya kám | evấ dâdhâra te máno jîvấtave ná mṛityávé 'tho arishṭátâtaye ‖ 8 ‖ yátheyám pṛithivî́ mahî́ dâdhấremấn vánaspátîn | evấ dâdhâra te máno jîvấtave ná mṛityávé 'tho arishṭátâtaye ‖ 9 ‖ yamấd ahám vaivasvatất subándhor mána ấbharam | jîvấtave ná mṛityávé 'tho arishṭátâtaye ‖ 10 ‖ nyàg vấtó 'va vâti nyàk tapati sū́ryaḥ | nîcî́nam aghnyấ duhe nyàg bhavatu te rápaḥ ‖ 11 ‖ ayám me hásto bhágavân ayám me bhágavattaraḥ | ayám me viçvábheshajo 'yáṃ çivấbhimarçanaḥ ‖ 12 ‖ 25 ‖

Caturtho 'nuvâkaḥ.

61 (887). trishṭubh.

Idám itthấ raúdraṃ gûrtávacâ bráhma krátvâ çácyâm antár âjaú | krâṇấ yád asya pitárâ manhaneshṭhấḥ párshat pakthé áhann ấ saptá hótṛîn ‖ 1 ‖ sá íd dânấya dábhyâya vanváṉ cyávânaḥ sū́dair amimîta védim | tū́rvayâṇo gûrtávacastamaḥ kshódo ná réta itáūti siñcat ‖ 2 ‖ máno ná yéshu hávaneshu tigmáṃ vípaḥ çácyâ vanuthó drávantâ | ấ yáḥ çáryâbhis tuvinṛimṇó asyấçrîṇîtâdíçaṃ gábhastau ‖ 3 ‖ kṛishṇấ yád góshv aruṇî́shu sī́dad divó nápâtâçvinâ huve vâm | vîtám me yajnám ấ gatam me ánnaṃ vavanvấṅsâ nésham ásmṛitadhrû ‖ 4 ‖ práthishṭa yásya vîrákarmam ishṇád ánushṭhitaṃ nú náryo ápauhat | púnas tád ấ vṛihati yát kanấyâ duhitúr ấ ánubhṛitam anarvấ ‖ 5 ‖ 26 ‖

60, 7 mâtấ ayám pitấ ayám. ấ agamat. súbandho *iti* sú-bandho ấ ihi. 8 evấ. mṛityáve átho *iti*. 9 yáthâ iyám. dâdhâra imấn. 10 ấ abharam. 11 vấtaḥ áva. 12 çivấ-abhimarçanaḥ. — 61, 1 gûrtá-vacâḥ. manhane-sthâḥ. 3 asya âçrîṇîta â-díçam. 4 nápâtâ açvinâ. ná ísham ásmṛitadhrû *ity* ásmṛita-dhrû. 5 ápa anhat. kanấyâḥ. ấḥ.

Digitized by Google

madhyâ yát kártvam ábhavad abhîke kâmaṃ kṛiṇvâṇé pitári yuvatyâm | manânág réto jahatur viyántâ sânau níshiktaṃ sukṛitásya yónau || 6 || pitâ yát svâṃ duhitáram adhishkán kshmayâ rétaḥ saṃjagmânó ní shiñcat | svâdhyò 'janayan bráhma devâ vâstosh pátiṃ vratapâṃ nír atakshan || 7 || sá îṃ vríshâ ná phénam asyad âjaú smád â páraid ápa dabhrácetâḥ | sárat padâ ná dákshiṇâ parâvṛíñ ná tâ nú me priçanyò jagribhre || 8 || makshû ná váhniḥ prajâyâ upabdír agníṃ ná nagná úpa sîdad ûdhaḥ | sánitedhmáṃ sánitotá vâjaṃ sá dhartâ jajne sáhasâ yavîyút || 9 || makshû kanâyâḥ sakhyâṃ návagvâ ṛitáṃ vádanta ṛitáyuktim agman | dvibárhaso yá úpa gopám âgur adakshiṇâso ácyutâ dudukshan || 10 || 27 ||

makshû kanâyâḥ sakhyáṃ návîyo râdho ná réta ṛitám ít turaṇyan | çúci yát te rékṇa âyajanta sabardúghâyâḥ páya usríyâyâḥ || 11 || paçvâ yát paççâ víyutâ budhántéti bravîti vaktárî rárâṇaḥ | vásor vasutvâ kârávo 'nehâ víçvaṃ viveshṭi dráviṇam úpa kshú || 12 || tád ín nv àsya parishádvâno agman purû sádanto nârshadám bibhitsan | ví çúshṇasya sáṃgrathitam anarvâ vidát puruprajâtásya gúhâ yát || 13 || bhárgo ha nâmotá yásya devâḥ svàr ṇá yé trishadhasthé nishedúḥ | agnír ha nâmotá jâtávedâḥ çrudhî no hotar ṛitásya hótâdhrúk || 14 || utá tyâ me raúdrâv arcimántâ nâsatyâv indra gûrtáye yájadhyai | manushvád vṛiktábarhishe rárâṇâ mandû hitáprayasâ vikshú yájyû || 15 || 28 ||

61, 6 vi-yántâ. 7 adhi-skán. siñcat. su-âdhyàḥ ajanayan. devâḥ. 8 párâ ait. parâ-vṛík. tâḥ. 9 makshú. sánitâ idhmám sánitâ utá. yavi-yút. 10 makshú. yé. â águḥ. dudhukshan. 11 çúci — usríyâyâḥ = 121, 5. 12 budhánta íti. vaktári. anehâ. 13 ít nú asya pari-sádvânaḥ. purú. nárṣadám. 14 nâma utá. ná. tri-sadhasthé. çrudhí. hótâ adhrúk. 15 mandû-yájyû *iti*.

Digitized by Google

ayáṃ stutó rấjâ vandi vedhấ apáç va vípras tarati svásetuḥ | sá kakshīvantaṃ rejayat só agníṃ nemíṃ ná cakrám árvato raghudrú || 16 || sá dvibándhur vaitaraṇó yáshṭâ sabardhúṃ dhenúm asvàṃ duhádhyai | sáṃ yán mitrấváruṇâ vṛiñjá ukthaír jyéshṭhebhir aryamáṇaṃ várûthaiḥ || 17 || tádbandhuḥ sûrír divi te dhiyaṃdhấ nấbhânédishṭho rapati prá vénan | sấ no nấbhiḥ paramấsyá vâ ghâháṃ tát paççấ katithâç cid âsa || 18 || iyám me nấbhir ihá me sadhástham imé me devấ ayám asmi sárvaḥ | dvijấ áha prathamajấ ṛitásyedáṃ dhenúr aduhaj jấyamânâ || 19 || ádhâsu mandró aratír vibhấvấva syati dvivartanír vaneshấṭ | ûrdhvấ yác chréṇir ná çíçur dán makshū́ sthiráṃ çevṛidháṃ sûta mâtấ || 20 || 29 ||

ádhâ gấva úpamâtiṃ kanấyâ ánu çvântásya kásya cit páreyuḥ | çrudhí tvám sudraviṇo nas tvám yâḷ âçvaghnásya vâvṛidhe sûnṛítâbhiḥ || 21 || ádha tvám indra viddhy àsmấn mahó râyé nṛipate vájrabâhuḥ | rákshâ ca no maghónaḥ pâhi sûrín anehásas te harivo abhíshṭau || 22 || ádha yád râjânâ gávishṭau sárat saraṇyúḥ kâráve jaraṇyúḥ | víprâḥ préshṭhaḥ sá hy èshâm babhū́va párâ ca vákshad utá parshad enân || 23 || ádhâ nv àsya jényasya pushṭaú vṛithâ rébhanta îmahe tád û nú | saraṇyúr asya sûnúr áçvo vípraç câsi çrávasaç ca sâtaú || 24 || yuvór yádi sakhyấyâsmé çárdhâya stómaṃ jujushé námasvân | viçvátra yásminn ấ gíraḥ samîcīḥ pûrvī́va gâtúr dấçat sûnṛítâyai || 25 || sá gṛiṇânó adbhír devávân íti subándhur námasâ sûktaiḥ | vár-

---

61, 16 svá-setuḥ. 17 sabaḥ-dhúm. yát. vṛiñjé. 18 dhiyam-dhāḥ. paramā́ asyá. gha ahám. 19 ṛitásya idám. aduhat. 20 ádha âsu. vibhā́-vā áva. vaneshā́ṭ. yát çréṇiḥ. makshú. 21 ádha. párā íyuḥ. 22 viddhí asmā́n. rákshâ—sūríṇ = 54, 11. 23 hí eshâm. 24 ádha nú asya. ûṃ *iti*. ca asi. 25 sakhyā́ya asmé *iti*. pūrvī-iva. 26 su-ukthaíḥ.

Digitized by Google

dhad ukthair vácobhir ā́ hí nūnáṃ vy ádhvaiti páyasa usríyāyāḥ ‖ 26 ‖ tá ū́ shú ṇo mahó yajatrā́ bhūtá devâsa ūtáye sajóshāḥ | yé vā́jāṅ ánayatā́ viyánto yé sthā́ nicetā́ro ámūrāḥ ‖ 27 ‖ 30 ‖

Prathamo 'dhyāyaḥ.

62 (888). 1—4 jagatī. 5. 8. 9 anushṭubh. 6 bṛihatī. 7 satobṛihatī. 10 gāyatrī. 11 trishṭubh.

Yé yajnéna dákshiṇayā sámaktā́ índrasya sakhyám amṛitatvám ânaçā́ | tébhyo bhadrám aṅgiraso vo astu práti gṛibhṇīta mânavāṃ sumedhasaḥ ‖ 1 ‖ yá udā́jan pitáro gomáyaṃ vásv ṛiténā́bhindan parivatsaré valám | dīrghāyutvám aṅgiraso vo astu práti gṛibhṇīta mânavāṃ sumedhasaḥ ‖ 2 ‖ yá ṛiténa sū́ryam ā́rohayan divy áprathayan pṛithivī́m mātáraṃ ví | suprajāstvám aṅgiraso vo astu práti gṛibhṇīta mânavāṃ sumedhasaḥ ‖ 3 ‖ ayáṃ nā́bhā vadati valgú vo gṛihé dévaputrā ṛishayas tác chṛiṇotana | subrahmaṇyám aṅgiraso vo astu práti gṛibhṇīta mânavāṃ sumedhasaḥ ‖ 4 ‖ vírūpāsa íd ṛíshayas tá íd gambhīrávepasaḥ | té áṅgirasaḥ sūnávas té agnéḥ pári jajnire ‖ 5 ‖ 1 ‖

yé agnéḥ pári jajniré vírūpāso divás pári | návagvo nú dáçagvo áṅgirastamo sácā devéshu manhate ‖ 6 ‖ índreṇa yujā́ níḥ sṛijanta vâghāto vrajáṃ gómantam açvínam | sahásram me dádato ashṭakarṇyàḥ çrávo devéshv akrata ‖ 7 ‖ prá nūnáṃ jāyatām ayám mánus tókmeva rohatu | yáḥ sahásraṃ çatā́çvaṃ sadyó dānā́ya mánhate ‖ 8 ‖ nā́ tám açnoti káç caná divā́ iva sā́nv ārā́bham | sāvarṇyásya dákshiṇā ví

61, 26 ví ádhvā eti. 27 té ûṃ *iti* sú naḥ. yajatrāḥ. ánayata vi-yántaḥ. sthá. — 62, 2 yé ut-ājan. ṛiténa ábhindan. 3 yé. ā́ rohayan diví. 4 tát çṛiṇotana. 5 té ít. 8 tókma-iva. çatá-açvam.

Digitized by Google

síndhur iva paprathe ‖ 9 ‖ utá dâsâ parivíshe smáddishṭî góparîṇasâ | yádus turváç ca mâmahe ‖ 10 ‖ sahasradâ grâmaṇír mâ rishan mánuḥ sûryeṇâsya yátamânaitu dákshiṇâ | sâvarṇer devâḥ prá tirantv âyur yásminn áçrântâ ásanâma vâjam ‖ 11 ‖ 2 ‖

63 (889). jagatî. 16. 17 trishṭubh. 15 trishṭubh oder jagatî.

Parâváto yé dídhishanta âpyam mánuprîtâso jánimâ vivásvataḥ | yayâter yé nahushyàsya barhíshi devâ âsate té ádhi bruvantu naḥ ‖ 1 ‖ víçvâ hí vo namasyâni vándyâ nâmâni devâ utá yajníyâni vaḥ | yé sthá jâtâ áditer adbhyás pári yé pṛithivyâs té ma ihá çrutâ hávam ‖ 2 ‖ yébhyo mâtâ mádhumat pínvate páyaḥ pîyûshaṃ dyaúr áditir ádribarhâḥ | ukthâçushmân vṛishabharânt svápnasas tân âdityân ánu madâ svastáye ‖ 3 ‖ nṛicákshaso ánimishanto arhâṇâ bṛihád devâso amṛitatvám ânaçuḥ | jyotîrathâ áhimâyâ ánâgaso divó varshmâṇaṃ vasate svastáye ‖ 4 ‖ samrâjo yé suvṛídho yajnám âyayúr áparihvṛitâ dadhiré diví kshâyam | tân â vivâsa námasâ suvṛiktibhir mahó âdityân áditiṃ svastáye ‖ 5 ‖ 3 ‖

kó vaḥ stómaṃ râdhati yáṃ jújoshatha víçve devâso manusho yáti shṭhána | kó vo 'dhvaráṃ tuvijâtâ áraṃ karad yó naḥ párshad áty áṁhaḥ svastáye ‖ 6 ‖ yébhyo hótrâm prathamâm âyejé mánuḥ sámiddhâgnir mánasâ saptá hótṛibhiḥ | tá âdityâ ábhayaṃ çárma yachata sugâ naḥ karta supáthâ svastáye ‖ 7 ‖ yá ṛçire bhúvanasya prácetaso

---

62, 10 smáddishṭi *iti* smát-dishṭi. mamahe. 11 sahasra-dâḥ grâma -ṇîḥ. rishat. sûryeṇa asya yátamânâ etu. — 63, 1 dídhishante. jánima. 2 me. çruta. 3 vṛisha-bharân su-âpnasaḥ. mada. 4 jyotîḥ -rathâḥ. 5 ápari-hvṛitâḥ. mahâḥ âdityân. 6 sthána. 7 sámiddha -agniḥ. té. 8 yé.

Digitized by Google

víçvasya sthâtúr jágataç ca mántavaḥ | té naḥ kṛitấd ákṛitâd énasas páry adyấ devâsaḥ pipṛitâ svastáye || 8 || bháreshv índraṃ suhávaṃ havâmahe 'ṅhomúcaṃ sukṛítaṃ daívyaṃ jánam | agníṃ mitráṃ váruṇaṃ sâtáye bhágaṃ dyấvâpṛithivî́ marútaḥ svastáye || 9 || sutrấmâṇam pṛithivîṃ dyấṃ anehásaṃ suçármâṇam áditiṃ supráṇîtim | daívîṃ nấvaṃ svaritrấm ánâgasam ásravantîm ấ ruhemâ svastáye || 10 || 4 ||

víçve yajatrâ ádhi vocatotáye trấyadhvaṃ no durévâyâ abhihrútaḥ | satyáyâ vo deváhûtyâ huvema çṛiṇvató devâ ávase svastáye || 11 || ápāmîvâm ápa víçvâm ánâhutim ápārâtiṃ durvidátrâm aghâyatáḥ | árê devâ dvésho asmád yuyotanorú ṇaḥ çárma yachatâ svastáye || 12 || árishṭaḥ sá márto víçva edhate prá prajấbhir jâyate dhármaṇas pári | yám âdityâso náyathâ sunîtíbhir áti víçvâni duritấ svastáye || 13 || yáṃ devâsó 'vatha vấjasâtau yáṃ çúrasâtâ maruto hité dháne | prâtaryấvâṇaṃ rátham indra sânasím árishyantam ấ ruhemâ svastáye || 14 || svastí naḥ pathyâsu dhánvasu svasty àpsú vṛijáne svàrvati | svastí naḥ putrakṛithéshu yónishu svastí râyé maruto dadhâtana || 15 || svastír íd dhí prápathe çréshṭhâ réknasvaty abhí yấ vâmám éti | sấ no amấ só áraṇe ní pâtu svâveçấ bhavatu devágopâ || 16 || evấ platéḥ sûnúr avîvṛidhad vo víçva âdityâ adite manîshî́ | îçânấso náro ámartyenâstâvi jáno divyó gáyena || 17 || 5 ||

64 (890). jagatî. 12. 16. 17 trishṭubh.

Kathấ devấnâṃ katamásya yấmani sumántu nấma çri-

63, 8 adyá. pipṛita. 10 su-aritrấm. ruhema. 11 vocata ûtáye. 12 ápa ámîvâm. ápa árâtim. devâḥ. yuyotana urú naḥ. yachata. 13 prá — pári = 511, 3. náyatha. 14 yáṃ — vấjasâtau = 861, 14. ruhema. 15 svastí ap-sú. 16 hí. réknasvati. só *iti*. su-âveçấ. 17 evá. víçve. ámartyena ástâvi.

Digitized by Google

ṇvatắm manâmahe | kó mṛiḷâti katamó no máyas karat katamá ûtî́ abhy ấ vavartati ‖ 1 ‖ kratûyánti krátavo hṛitsú dhîtáyo vénanti venấḥ patáyanty ấ díçaḥ | ná marḍitấ vidyate anyá ebhyo devéshu me ádhi kắmâ ayaṅsata ‖ 2 ‖ nárâ vâ çáṅsam pûshâṇam ágohyam agníṃ devéddham abhy àrcase girấ | sűryâmāsâ candrámasâ yamáṃ diví tritáṃ vắtam ushásam aktúm açvínâ ‖ 3 ‖ kathấ kavís tuvîrávân káyâ girấ bṛíhaspátir vâvṛidhate suvṛiktíbhiḥ | ajá ékapât suhávebhir ṛíkvabhir áhiḥ çṛiṇotu budhnyò hávîmani ‖ 4 ‖ dákshasya vâdite jánmani vraté rấjânâ mitrấváruṇấ vivâsasi | átûrtapanthâḥ pururátho aryamấ saptáhotâ víshurûpeshu jánmasu ‖ 5 ‖ 6 ‖

té no árvanto havanaçrúto hávaṃ víçve çṛiṇvantu vâjíno mitádravaḥ | sahasrasấ medhásâtâv iva tmánâ mahó yé dhánaṃ samithéshu jabhriré ‖ 6 ‖ prá vo vâyúṃ rathayújam púraṃdhiṃ stómaiḥ kṛiṇudhvaṃ sakhyấya pûshấṇam | té hí devásya savitúḥ sávîmani krátuṃ sácante sacítaḥ sácetasaḥ ‖ 7 ‖ tríḥ saptá sasrấ nadyò mahî́r apó vánaspátîn párvatâñ agníṃ ûtáye | kṛiçấnum ástṛîn tishyàṃ sadhástha ấ rudráṃ rudréshu rudríyaṃ havâmahe ‖ 8 ‖ sárasvatî saráyuḥ síndhur ûrmíbhir mahó mahî́r ávasấ yantu vákshaṇîḥ | devî́r ấpo mâtáraḥ sûdayitnvò ghṛitávat páyo mádhuman no arcata ‖ 9 ‖ utá mâtấ bṛihaddivấ çṛiṇotu nas tváshṭâ devébhir jánibhiḥ pitấ vácaḥ | ṛibhukshấ vấjo ráthaspátir bhágo raṇváḥ çáṅsaḥ çaçamânásya pâtu naḥ ‖ 10 ‖ 7 ‖

raṇváḥ sáṃdṛishṭau pitumấñ iva kshấyo bhadrấ rudrấ-

64, 1 ûtî́ abhí. 2 kratu-yánti. 3 náráçáṅsam vâ. devá-iddham abhí arcase. 4 tuvi-rávân. vavṛidhate. 5 vâ adite. mitrấváruṇâ ấ. 6 mitá-dravaḥ sahasra-sấḥ. 7 sa-cítaḥ. 8 sasrấḥ. sadhá-sthe. 9 ávasâ ấ. mádhu-mat. 10 ṛibhukshấḥ. ráthaḥpátiḥ. 11 raṇváḥ — kshấyaḥ = 144, 7.

ṇâm marútâm úpastutiḥ | góbhiḥ shyâma yaçáso jáneshv ấ sádâ devâsa íḷayâ sacemahi ‖ 11 ‖ yấm me dhíyam máruta índra dévâ ádadâta varuṇa mitra yûyám | tấm pîpayata páyaseva dhenúṃ kuvíd gíro ádhi ráthe váhâtha ‖ 12 ‖ kuvíd aṅgá práti yáthâ cid asyá naḥ sajâtyàsya maruto búbodhatha | nâbhâ yátra prathamáṃ saṃnásâmahe tátra jâmitvám áditir dadhâtu naḥ ‖ 13 ‖ té hí dyâvâpṛithivî mâtárâ mahî devî devấñ jánmanâ yajníye itáḥ | ubhé bibhṛita ubháyam bhárîmabhiḥ purú rétâṅsi pitṛíbhiç ca siñcataḥ ‖ 14 ‖ ví shấ hótrâ víçvam açnoti vấryam bṛíhaspátir arámatiḥ pánîyasî | grấvâ yátra madhushúd ucyáte bṛihád ávîvaçanta matíbhir manîshíṇaḥ ‖ 15 ‖ evấ kavís tuvîrávâñ ṛitajnấ dravinasyúr drávinasaç cakânáḥ | ukthébhir átra matíbhiç ca vípro 'pîpayad gáyo divyấni jánma ‖ 16 ‖ evấ platéḥ sûnúr — ‖ 17 ‖ 8 ‖

65 (891). jagatî. 15 trishṭubh.

Agnír índro váruṇo mitró aryamấ vâyúḥ pûshấ sárasvatî sajóshasaḥ | âdityấ víshṇur marútaḥ svàr bṛihát sómo rudró áditir bráhmaṇas pátiḥ ‖ 1 ‖ indrâgnî vṛitrahátyeshu sátpatî mithó hinvânấ tanvâ sámokasâ | antárikṣham máhy ấ paprur ójasâ sómo ghṛitaçrír mahimấnam îráyan ‖ 2 ‖ téshâṃ hí mahnấ mahatấm anarváṇâṃ stómâñ íyarmy ṛitajnấ ṛitâvṛídhâm | yé apsavám arṇavám citrárâdhasas té no râsantâm maháye sumitryấḥ ‖ 3 ‖ svàrṇaram antárikshâṇi rocanấ dyấvâbhûmî pṛithivîṃ skambhur ójasâ | pṛikshấ iva mahâyantaḥ surâtáyo devấḥ stavante mánu-

---

64, 11 syâma. 12 páyasâ-iva. 14 té-dyâvâpṛithivî-mahî-devî -yajníye *iti*. ubhé *iti*. purú. 15 sấ. madhu-sút. 16 evá. tuvi -rávân ṛita-jnâḥ. víprâḥ ápîpayat. — 65, 1 âdityấḥ.

Digitized by Google

shâya sûráyaḥ ‖ 4 ‖ mitrấya çiksha váruṇâya dâçúshe yấ samrấjâ mánasâ ná prayúchataḥ | yáyor dhấma dhármaṇâ rócate bṛihád yayór ubhé ródasî nấdhasî vṛítau ‖ 5 ‖ 9 ‖

yấ gaúr vartaním paryéti nishkṛitám páyo dúhânâ vratanîr avârátaḥ | sấ prabruvâṇấ váruṇâya dâçúshe devébhyo dâçad dhavíshâ vivásvate ‖ 6 ‖ divákshaso agnijihvấ ṛitâvṛídha ṛitásya yóniṃ vimṛiçánta âsate | dyấṃ skabhitvy àpá ấ cakrur ójasâ yajnáṃ janitvî tanvî ní mâmṛijuḥ ‖ 7 ‖ parikshítâ pitárâ pûrvajấvarî ṛitásya yónâ kshayataḥ sámokasâ | dyấvâpṛithivî váruṇâya sávrate ghṛitávat páyo mahishấya pinvataḥ ‖ 8 ‖ parjányâvấtâ vṛishabhấ purîshíṇendravâyû váruṇo mitró aryamấ | devấñ âdityấñ áditiṃ havâmahe yé pấrthivâso divyấso apsú yé ‖ 9 ‖ tváshṭâraṃ vâyúm ṛibhavo yá óhate daívyâ hótârâ ushásaṃ svastáye | bṛíhaspátiṃ vṛitrakhâdáṃ sumedhásam indriyáṃ sómaṃ dhanasấ u îmahe ‖ 10 ‖ 10 ‖

bráhma gấm áçvaṃ janáyanta óshadhîr vánaspátîn pṛithivîm párvatâñ apáḥ | sûryaṃ diví roháyantaḥ sudấnava ấryâ vratấ visṛijánto ádhi kshámi ‖ 11 ‖ bhujyúm áṅhasaḥ pipṛitho nír açvinâ çyấvam putráṃ vadhrimatyấ ajinvatam | kamadyúvaṃ vimadấyohathur yuvám vishṇâpvàṃ víçvakâyấva sṛijathaḥ ‖ 12 ‖ pấvîravî tanyatúr ékapâd ajó divó dhartấ síndhur ấpaḥ samudríyaḥ | víçve devấsaḥ çṛiṇavan vácâṅsi me sárasvatî sahá dhîbhíḥ púraṃdhyâ ‖ 13 ‖ víçve devấḥ sahá dhîbhíḥ púraṃdhyâ mánor yájatrâ amṛítâ ṛitajnấḥ | râtishấco abhishấcaḥ svarvídaḥ svàr gíro bráhma sûktáṃ jusherata ‖ 14 ‖ devấn vásishṭho amṛítân vavande

---

65, 5 ubhé-ródasî-nấdhasî *iti*. 6 havíshâ. 7 skabhitvî apáḥ. tanvî. mamṛijuḥ. 8 pûrvajấvarî *iti* pûrva-jấvarî. sávrate *iti*. 9 purishíṇâ indravâyû *iti*. 10 hótârau. 12 kama-dyúvam vi-madấya ûhathuḥ. víçvakâya áva. 14 mánor — ṛitajnấḥ = 551, 15.

Digitized by Google

yé víçvâ bhúvanâbhí pratasthúḥ | té no râsantâm urugâyám adyá yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ || 15 || 11 ||

66 (892). jagatí. 15 trishṭubh.

Devân̄ huve bṛihácchravasaḥ svastáye jyotishkṛíto adhvarásya prácetasaḥ | yé vâvṛidhúḥ prataráṃ viçvávedasa índrajyeshṭhâso amṛítâ ṛitâvṛídhaḥ || 1 || índraprasûtâ váruṇapraçishṭâ yé sûryasya jyótisho bhâgám ânaçúḥ | marúdgaṇe vṛijáne mánma dhîmahi mâghone yajnáṃ janayanta sûráyaḥ || 2 || índro vásubhiḥ pári pâtu no gáyam âdityaír no áditiḥ çárma yachatu | rudró rudrébhir devó mṛiḷayâti nas tváshṭâ no gnâbhiḥ suvitáya jinvatu || 3 || áditir dyâvâpṛithivî ṛitám mahád índrâvishṇû marútaḥ svàr bṛihát | devân̄ âdityâân̄ ávase havâmahe vásûn rudrân̄t savitâraṃ sudáṅsasam || 4 || sárasvân dhîbhír váruṇo dhṛitávrataḥ pûshâ víshṇur mahimâ vâyúr açvínâ | brahmakṛíto amṛítâ viçvávedasaḥ çárma no yaṅsan tivárûtham áṅhasaḥ || 5 || 12 ||

vṛíshâ yajnó vṛíshaṇaḥ santu yajníyâ vṛíshaṇo devâ vṛíshaṇo havishkṛítaḥ | vṛíshaṇâ dyâvâpṛithivî ṛitávarî vṛíshâ parjányo vṛíshaṇo vṛishastúbhaḥ || 6 || agnîshómâ vṛíshaṇâ vâjasâtaye purupraçastâ vṛíshaṇâ úpa bruve | yâv ṛijíre vṛíshaṇo devayajyáyâ tâ naḥ çárma tivárûtham ví yaṅsataḥ || 7 || dhṛitávratâḥ kshatríyâ yajnanishkṛíto bṛihaddivâ adhvarâṇâm abhiçríyaḥ | agníhotâra ṛitasâpo adrúho 'pó asṛijann ánu vṛitratûrye || 8 || dyâvâpṛithivî janayann abhí vratâpa óshadhîr vanínâni yajníyâ | antárikshaṃ svàr â paprur ûtáye

---

65, 15 bhúvanâ abhí. té no — sádâ naḥ = 551, 15. — 66, 1 bṛihát-çravasaḥ. 2 índra-prasûtâḥ váruṇa-praçishṭâḥ. 4 dyâvâpṛithivî *iti*. 5 amṛítâḥ. 6 yajníyâḥ. devâḥ. dyâvâpṛithivî-ṛitávarî *iti*. 7 vṛíshaṇau úpa. 8 kshatríyâḥ yajnaniḥ-kṛítaḥ. 9 vratâ ápaḥ.

Digitized by Google

váçaṃ devā́sas tanvī́ ní mâmṛijuḥ || 9 || dhartā́ro divá ṛibhávaḥ suhástâ vâtâparjanyā́ mahishásya tanyatóḥ | ā́pa óshadhîḥ prá tirantu no gíro bhágo râtír vâjíno yantu me hávam || 10 || 13 ||

samudráḥ síndhû rájo antáriksham ajá ékapât tanayitnúr arṇaváḥ | áhir budhnyàḥ çṛiṇavad vácâṅsi me víçve devā́sa utá sûráyo máma || 11 || syā́ma vo mánavo devávîtaye prā́ñcaṃ no yajnám prá ṇayata sâdhuyā́ | ā́dityâ rúdrâ vásavaḥ súdânava imā́ bráhma çasyámânâni jinvata || 12 || daívyâ hótârâ prathamā́ puróhita ṛitásya pánthâm ánv emi sâdhuyā́ | kshétrasya pátim prátiveçam îmahe víçvân devā́ñ amṛítâñ áprayuchataḥ || 13 || vásishṭhâsaḥ pitṛivád vā́cam akrata devā́ñ ī́ḷânâ ṛishivát svastáye | prîtā́ iva jnâtáyaḥ kā́mam étyâsmé devâsó 'va dhûnutâ vásu || 14 || devā́n vásishṭho amṛítân vavande — || 15 || 14 ||

67 (893). trishṭubh.

Imā́ṃ dhíyaṃ saptáçîrshṇîm pitā́ na ṛitáprajâtâm bṛihatī́m avindat | turī́yaṃ svij janayad viçvájanyo 'yā́sya ukthám índrâya çáṅsan || 1 || ṛitáṃ çáṅsanta ṛijú dī́dhyânâ divás putrā́so ásurasya vîrā́ḥ | vípram padám áñgiraso dádhânâ yajnásya dhā́ma prathamám mananta || 2 || haṅsaír iva sákhibhir vā́vadadbhir açmanmáyâni náhanâ vyásyan | bṛíhaspátir abhí kánikradad gā́ utá prā́staud úc ca vidvā́ñ agâyat || 3 || avó dvā́bhyâm pará ékayâ gā́ gúhâ tíshṭhantîr ánṛitasya sétau | bṛíhaspátis támasi jyótir ichánn úd usrā́ ā́kar ví hí tisrá ā́vaḥ || 4 || vibhídyâ púraṃ çayáthem ápâ-

66, 9 tanvì. mamṛijuḥ. 10 su-hástâḥ. 11 síndhuḥ. 12 nayata. ā́dityâḥ rúdrâḥ. 13 puráḥ-hitâ. 14 â-ítya asmé *iti* devâsaḥ áva dhûnuta. — 67, 1 svit. 2 dī́dhyânâḥ. divás — vîrā́ḥ = 287, 7. dádhânâḥ. 3 vi-ásyan. prá astaut út. 4 gā́ḥ. ā́ akaḥ. ā́var *ity* ā́vaḥ. 5 vi-bhídya. çayáthâ îm.

Digitized by Google

cîṃ nís tríṇi sâkám udadhér akṛintat | bṛíhaspátir ushásaṃ sûryaṃ gâṃ arkáṃ viveda stanáyann iva dyaúḥ ‖ 5 ‖ índro valáṃ rakshitáraṃ dúghânâṃ karéṇeva ví cakartâ ráveṇa | svédâñjibhir âçíram ichámânó 'rodayat paṇím ấ gấ amushṇât ‖ 6 ‖ 15 ‖

sá îṃ satyébhiḥ sákhibhiḥ çucádbhir gódhâyasaṃ ví dhanasaír adardaḥ | bráhmaṇas pátir vṛíshabhir varâhair gharmásvedebhir dráviṇaṃ vy ânaṭ ‖ 7 ‖ té satyéna mánasâ gópatiṃ gấ iyânâsa ishaṇayanta dhîbhíḥ | bṛíhaspátir mithóavadyapebhir úd usríyâ asṛijata svayúgbhiḥ ‖ 8 ‖ táṃ vardháyanto matíbhiḥ çivâbhiḥ siṅhám iva nánadataṃ sadhásthe | bṛíhaspátiṃ vṛíshaṇaṃ çúrasâtau bháre-bhare ánu madema jishṇúm ‖ 9 ‖ yadấ vâjam ásanad viçvárûpam ấ dyấm árukshad úttarâṇi sádma | bṛíhaspátiṃ vṛíshaṇaṃ vardháyanto nánâ sánto bíbhrato jyótir âsấ ‖ 10 ‖ satyấm âçísham kṛiṇutâ vayodhaíḥ kîríṃ cid dhy ávatha svébhir évaiḥ | paççấ mṛídho ápa bhavantu víçvâs tád rodasî çṛiṇutaṃ viçvaminvé ‖ 11 ‖ índro mahnấ maháto arṇavásya ví mûrdhấnam abhinad arbudásya | áhann áhim áriṇât saptá síndhûn devaír dyâvâpṛithivî prấvataṃ naḥ ‖ 12 ‖ 16 ‖

68 (894). trishṭubh.

Udaprúto ná váyo rákshamâṇâ vấvadato abhríyasyeva ghóshâḥ | giribhrájo nórmáyo mádanto bṛíhaspátim abhy àrkấ anâvan ‖ 1 ‖ sám góbhir âṅgirasó nákshamâṇo bhága ivéd aryamáṇaṃ ninâya | jáne mitró ná dámpatî anakti bṛíhaspate vâjáyâçúñr ivâjaú ‖ 2 ‖ sâdhvaryấ atithínîr ishi-

67, 6 karéṇa-iva. cakarta. ichámânaḥ árodayat. 7 ví ânaṭ. 8 mithấḥ-avadyapebhiḥ. 11 kṛiṇuta. hí. 12 áhann — síndhûn = 324, 1. devaír — naḥ = 31, 8. — 68, 1 rákshamâṇâḥ. abhríyasya-iva. ná ûrmáyaḥ. abhí arkấḥ. 2 iva ít. dámpatî *iti* dám-patî. vâjáya âçúñ-iva ájaú. 3 sâdhu-áryấḥ.

Digitized by Google

rấḥ spârhấḥ suvárṇâ anavadyárûpâḥ | bṛíhaspátiḥ párvatebhyo vitűryâ nír gấ ûpe yávam iva sthivíbhyaḥ ‖ 3 ‖ âprushâyán mádhuna ṛitásya yónim avakshipánn arká ulkấm iva dyóḥ | bṛíhaspátir uddhárann áçmano gấ bhűmyâ udnéva ví tvácam bibheda ‖ 4 ‖ ápa jyótishâ támo antárikshâd udnáḥ çípâlam iva vấta âjat | bṛíhaspátir anumṛíçyâ valásyâbhrám iva vấta ấ cakra ấ gấḥ ‖ 5 ‖ yadấ valásya pîyato jásum bhéd bṛíhaspátir agnitápobhir arkaíḥ | dadbhír ná jihvấ párivishṭam ấdad âvír nidhîñr akṛinod usríyâṇâm ‖ 6 ‖ 17 ‖

bṛíhaspátir ámata hí tyád âsâṃ nấma svarṇâṃ sádane gúhâ yát | âṇḍéva bhittvấ çakunásya gárbham úd usríyâḥ párvatasya tmánâjat ‖ 7 ‖ áçnâpinaddham mádhu páry apaçyan mátsyaṃ ná dînâ udáni kshiyántam | nísh ṭâj jabhâra camasáṃ ná vṛikshấd bṛíhaspátir viravéṇâ vikṛítya ‖ 8 ‖ sóshấm avindat sáḥ svàḥ só agníṃ só arkéṇa ví babâdhe támâṅsi | bṛíhaspátir góvapusho valásya nír majjấnaṃ ná párvaṇo jabhâra ‖ 9 ‖ himéva parṇấ mushitấ vánâni bṛíhaspátinâkṛipayad való gấḥ | anânukṛityám apunáç cakâra yất sűryâmâsâ mithá uccárâtaḥ ‖ 10 ‖ abhí çyâvâṃ ná kṛíçanebhir áçvaṃ nákshatrebhiḥ pitáro dyấm apiñçan | rấtryâṃ támo ádadhur jyótir áhan bṛíhaspátir bhinád ádriṃ vidád gấḥ ‖ 11 ‖ idám akarma námo abhriyấya yáḥ pûrvîr ánv ânónavîti | bṛíhaspátiḥ sá hí góbhiḥ só áçvaiḥ sá vîrébhiḥ sá nṛíbhir no váyo dhât ‖ 12 ‖ 18 ‖

Pañcamo 'nuvâkaḥ.

68, 3 vi-tűrya. 4 mádhunâ. uddhâran. gấḥ. udnấ-iva. 5 anu -mṛíçya valásya abhrám. cakre. 6 ấdat. 7 âṇḍấ-iva. tmánâ âjat. 8 áçnâ ápi-naddham. apaçyat. dîné. níḥ tát. vi-ravéṇa. 9 sáḥ ushấm. 10 himấ-iva. bṛíhaspátinâ akṛipayat. ananu-kṛityám. ut-cárâtaḥ.

Digitized by Google

69 (895). trishṭubh. 1. 2 jagatī.

Bhadrā́ agnér vadhryaçvásya samdṛíço vâmī́ práṇītiḥ suráṇâ úpetayaḥ | yád îṃ sumitrā́ víço ágra indháte ghṛiténā́huto jarate dávidyutat || 1 || ghṛitám agnér vadhryaçvásya várdhanaṃ ghṛitám ánnaṃ ghṛitám v asya médanam | ghṛiténā́huta urviyā́ ví paprathe sū́rya iva rocate sarpírâsutiḥ || 2 || yát te mánur yád ánîkaṃ sumitráḥ samîdhé agne tád idáṃ návîyaḥ | sá revác choca sá gíro jushasva sá vā́jaṃ darshi sá ihá çrávo dhâḥ || 3 || yáṃ tvâ pū́rvam îḷitó vadhryaçváḥ samîdhé agne sá idáṃ jushasva | sá naḥ stipā́ utá bhavâ tanûpā́ dâtráṃ rakshasva yád idáṃ te asmé || 4 || bhávâ dyumnī́ vâdhryaçvotá gopā́ mā́ tvâ târîd abhímâtir jánânâm | çū́ra iva dhṛishṇúç cyávanaḥ sumitráḥ prá nú vocaṃ vā́dhryaçvasya nā́ma || 5 || sám ajryấ parvatyấ vásûni dā́sâ vṛitrā́ṇy ā́ryâ jigetha | çū́ra iva dhṛishṇúç cyávano jánânāṃ tvám agne pṛitanâyū́ṁr abhí shyâḥ || 6 || 19 ||

dîrghátantur bṛihádukshâyám agníḥ sahásrastarîḥ çatánîtha ṛíbhvâ | dyumā́n dyumátsu nṛíbhir mṛijyámânaḥ sumitréshu dîdayo devayátsu || 7 || tvé dhenúḥ sudúghâ jâtavedo 'saççáteva samanā́ sabardhúk | tváṃ nṛíbhir dákshiṇâvadbhir agne sumitrébhir idhyase devayádbhiḥ || 8 || devā́ç cit te amṛítâ jâtavedo mahimā́naṃ vâdhryaçva prá vocan | yát sampṛícham mā́nushîr víça ā́yan tváṃ nṛíbhir ajayas tvā́vṛidhebhiḥ || 9 || pitéva putrám abibhar upásthe tvā́m agne vadhryaçváḥ saparyán | jushā́ṇó asya samídhaṃ yavishṭhotá pū́rvâṇ avanor vrā́dhataç cit || 10 || çáçvad agnír vadhryaçvásya çátrūn nṛíbhir jigâya sutásomavadbhiḥ | sá-

---

69, 1 úpa-itayaḥ. su-mitrā́ḥ. ágre. ghṛiténa ā́-hutaḥ. 2 ûṃ *iti*. ghṛiténa ā́-hutaḥ. 3 revát çoca. 4 sti-pā́ḥ. bhava tanû-pā́ḥ. 5 bháva. vâdhri-açva utá gopā́ḥ. 6 syâḥ. 7 bṛihát-ukshâ ayám. 8 asaççátâ-iva. 9 amṛítâḥ. 10 pitā́-iva. yavishṭha utá.

Digitized by Google

manaṃ cid adahaç citrabhâṇó 'va vrâdhantam abhinad vṛidháç cit ‖ 11 ‖ ayám agnír vadhryaçvásya vṛitrahâ sanakât préddho námasopavâkyàḥ | sá no ájâmîñr utá vâ vîjâmîn abhí tishṭha çárdhato vâdhryaçva ‖ 12 ‖ 20 ‖

70 (896). trishṭubh.

Imâm me agne samídhaṃ jushasveḷás padé práti haryâ ghṛitâcîm | várshman pṛithivyâḥ sudinatvé áhnâm ûrdhvó bhava sukrato devayajyâ ‖ 1 ‖ â devânâm agrayâvehá yâtu nárâçáṅso viçvárûpebhir áçvaiḥ | ṛitásya pathâ námasâ miyédho devébhyo devátamaḥ sushûdat ‖ 2 ‖ çaçvattamám îḷate dûtyâya havíshmanto manushyâso agním | váhishṭhair áçvaiḥ suvṛitâ ráthenâ devân vakshi ní shadehá hótâ ‖ 3 ‖ ví prathatâṃ devájushṭaṃ tiraççâ dîrghám drâghmâ surabhí bhûtv asmé | áheḷatâ mánasâ deva barhir índrajyeshṭhân uçató yakshi devân ‖ 4 ‖ divó vâ sânu spṛiçátâ várîyaḥ pṛithivyâ vâ mâtrayâ ví çrayadhvam | uçatîr dvâro mahinâ mahádbhir devâṃ ráthaṃ rathayúr dhârayadhvam ‖ 5 ‖ 21 ‖

devî divó duhitárâ suçilpé ushâsânáktâ sadatâṃ ní yónau | â vâṃ devâsa uçatî uçánta uraú sîdantu subhage upásthe ‖ 6 ‖ ûrdhvó grâvâ bṛihád agníḥ sámiddhaḥ priyâ dhâmâny áditer upásthe | puróhitâv ṛitvijâ yajné asmín vidúshṭarâ dráviṇam â yajethâm ‖ 7 ‖ tísro devîr barhír idâṃ várîya â sîdata cakṛimâ vaḥ syonám | manushvád yajnáṃ súdhitâ haviñshîḷâ devî ghṛitápadî jushanta ‖ 8 ‖ déva tvashṭar yád dha cârutvám ânaḍ yád âṅgirasâm ábhavaḥ

69, 11 citrabhâno *iti* citra-bhâno áva. -vâkhyàḥ. — 70, 1 jushasva iḷáḥ. harya. 2 agra-yâvâ ihá. 3 ráthena â. sada ihá. 5 spṛiçáta. 6 devî-suçilpé-uçatî-subhage *iti*. 8 cakṛimá. haviñshi íḷâ. 9 ha. 12 prá-iddhaḥ námasâ upa

Digitized by Google

sacâbhûḥ | sá devấnâm pấtha úpa prá vidvấn uçán yakshi draviṇodaḥ surátnaḥ || 9 || vánaspate raçanáyâ niyûyâ devấnâm pấtha úpa vakshi vidvấn | svádâti devấḥ kṛiṇávad dhavîñshy ávatâṃ dyấvâpṛithivî hávam me || 10 || ấgne vaha váruṇam ishṭáye na índraṃ divó marúto antárikshât | sî́dantu barhír víçva ấ yájatrâḥ svấhâ devấ amṛítâ mâdayantâm || 11 || 22 ||

71 (897). trishṭubh. 9 jagatî.

Bṛíhaspate prathamáṃ vâcó ágraṃ yát praírata nâmadhéyam dádhânâḥ | yád eshâṃ çréshṭhaṃ yád ariprám ấsît preṇấ tád eshâṃ níhitaṃ gúhâvíḥ || 1 || sáktum iva títaünâ punánto yátra dhîrâ mánasâ vấcam ákrata | átrâ sákhâyaḥ sakhyấni jânate bhadraíshâṃ lakshmîr níhitâdhi vâcí || 2 || yajnéna vâcáḥ padavîyam âyan tấm ánv avindann ṛíshishu právishṭâm | tấm âbhṛityâ vy àdadhuḥ purutrấ tấṃ saptá rebhấ abhí sáṃ navante || 3 || utá tvaḥ páçyan ná dadarça vấcam utá tvaḥ çṛiṇván ná çṛiṇoty enâm | utó tvasmai tanvàṃ ví sasre jâyéva pátya uçatî́ suvấsâḥ || 4 || utá tvaṃ sakhyé sthirápîtam âhur naínaṃ hinvanty ápi vấjineshu | ádhenvâ carati mâyáyaishá vấcaṃ çuçruvấñ aphalấm apushpấm || 5 || 23 ||

yás tityấja sacivídaṃ sákhâyaṃ ná tásya vâcy ápi bhâgó asti | yád îṃ çṛiṇóty álakaṃ çṛiṇoti nahí pravéda sukṛitásya pánthâm || 6 || akshaṇvántaḥ kárṇavantaḥ sákhâyo manojavéshv ásamâ babhûvuḥ | âdaghnấsa upakakshấsa u tve hradấ iva snấtvâ u tve dadṛiçre || 7 || hṛidấ tashṭéshu

---

70, 10 ni-yûya. havîñshi. 11 ấ agne. víçve. svấhâ etc. = 238, 11. — 71, 1 prá aírata. gúhâ âvíḥ. 2 dhîráḥ. átra. bhadrấ eshâm. ní-hitâ ádhi. 3 â-bhṛítya ví adadhuḥ. 4 utó *iti*. jâyéva etc. = 121, 7. 5 ná enam. mâyáyâ eshâḥ. 6 vâcí. 7 ásamâḥ.

Digitized by Google

mánaso javéshu yád brâhmaṇâḥ saṃyájante sákhâyaḥ | átrâha tvaṃ ví jahur vedyâbhir óhabrahmâṇo ví caranty u tve || 8 || imé yé nârvâñ ná paráç cáranti ná brâhmaṇâso ná sutékarâsaḥ | tá eté vâcam abhipádya pâpáyâ sirîs tántraṃ tanvate áprajajnayaḥ || 9 || sárve nandanti yaçásâgatena sabhâsâhéna sákhyâ sákhâyaḥ | kilbishaspṛít pitushánir hy èshâm áraṃ hitó bhávati vâjinâya || 10 || ṛicâṃ tvaḥ pósham âste pupushvân gâyatráṃ tvo gâyati çákvarîshu | brahmâ tvo vádati jâtavidyâṃ yajnásya mâtrâṃ ví mimîta u tvaḥ || 11 || 24 ||

Dvitîyo 'dhyâyaḥ.

72 (898). anushṭubh.

Devânâṃ nú vayáṃ jânâ prá vocâma vipanyáyâ | ukthéshu çasyámâneshu yáḥ páçyâd úttare yugé || 1 || bráhmaṇas pátir etâ sâṃ karmâra ivâdhamat | devânâm pûrvyé yugé 'sataḥ sád ajâyata || 2 || devânâṃ yugé prathamé 'sataḥ sád ajâyata | tád âçâ ánv ajâyanta tád uttânápadas pári || 3 || bhûr jajna uttânápado bhuvá âçâ ajâyanta | áditer dáksho ajâyata dákshâd v áditiḥ pári || 4 || áditir hy ájanishṭa dáksha yâ duhitâ táva | tâṃ devâ ánv ajâyanta bhadrâ amṛítabandhavaḥ || 5 || 1 ||

yád devâ adáḥ salilé súsaṃrabdhâ átishṭhata | átrâ vo nṛítyatâm iva tîvró reṇúr ápâyata || 6 || yád devâ yátayo yathâ bhúvanâny ápinvata | átrâ samudrá â gûḷhám â sûryam ajabhartana || 7 || ashṭaú putrâso áditer yé jâtâs tanvàs pári | devâñ úpa praít saptábhiḥ párâ mârtâṇḍám âsyat

---

71, 8 átra áha. 9 ná arvâk. suté-karâsaḥ té. 10 yaçásâ á -gatena sabhâ-sahéna. pitu-sániḥ hí eshâm. 11 mimîte. — 72, 2 iva adhamat. ásataḥ. 3 ásataḥ. 4 jajne. 5 hí. 6 átra. ápa áyata. 7 devâḥ. átra samudré. 8 prá ait.

Digitized by Google

‖ 8 ‖ saptábhiḥ putraír áditir úpa prait pûrvyáṃ yugám | prajāyai mṛityáve tvat púnar mârtāṇḍám ābharat ‖ 9 ‖ 2 ‖

73 (899). trishṭubh.

Jánishṭhâ ugráḥ sáhase turāya mandrá ójishṭho bahulābhimānaḥ | ávardhann índram marútaç cid átra mâtā yád vîrāṃ dadhánad dhánishṭhâ ‖ 1 ‖ druhó nishattâ pṛiçanī cid évaiḥ purū çáṁsena vâvṛidhush ṭá índram | abhīvṛiteva tā mahâpadéna dhvântāt prapitvād úd aranta gárbhâḥ ‖ 2 ‖ ṛishvā te pādâ prá yáj jigâsy ávardhan vājâ utá yé cid átra | tvám indra sâlâvṛikāṁt sahásram âsán dadhishe açvínā vavṛityâḥ ‖ 3 ‖ samanā tūrṇir úpa yâsi yajnám ā nāsatyâ sakhyāya vakshi | vasāvyâm indra dhârayaḥ sahásrâçvinâ çûra dadatur maghāni ‖ 4 ‖ mándamâna ṛitād ádhi prajāyai sákhibhir índra ishirébhir ártham | ābhir hí māyā úpa dásyum āgân míhaḥ prá tamrā avapat támâṁsi ‖ 5 ‖ 3 ‖

sánâmânâ cid dhvasayo ny àsmâ ávâhann índra usháso yáthānaḥ | ṛishvair agachaḥ sákhibhir níkâmaiḥ sâkám pratishṭhā hṛídyâ jaghantha ‖ 6 ‖ tváṃ jaghantha námucim makhasyúṃ dāsaṃ kṛiṇvânā ṛishaye vímâyam | tváṃ cakartha mánave syonān pathó devatrāñjaseva yānân ‖ 7 ‖ tvám etāni paprishe ví nāméçâna indra dadhishe gábhastau | ánu tvâ devāḥ çávasâ madanty upáribudhnân vanínaç cakartha ‖ 8 ‖ cakráṃ yád asyâpsv ā nishattam utó tád asmai mádhv íc cachadyât | pṛithivyāṁ átishitaṃ yád ūdhaḥ páyo góshv ádadhâ óshadhîshu ‖ 9 ‖ áçvâd iyâyéti yád vádanty ójaso

---

72, 9 prá ait. ā abharat. — 73, 1 bahulá-abhimânaḥ. 2 ní-sattâ. purú. vavṛidhuḥ té. abhívṛitâ-iva. 3 yát. açvínâ ā. 4 sahásrâ açvínâ. 5 ā ábhiḥ. ā ágât. 6 ní asmai áva ahan. yáthâ ánaḥ. 7 deva-trā áñjasâ-iva. 8 nāma ṛçânaḥ. 9 asya ap-sú. ní-sattam utó *iti*. ṛt. áti-sitam. 10 iyâya íti.

Digitized by Google

jâtám utá manya enam | manyór iyâya harmyéshu tasthau yátaḥ prajajñá índro asya veda ‖ 10 ‖ váyaḥ suparṇấ úpa sedur índram priyámedhâ ṛíshayo nấdhamânâḥ | ápa dhvântám ûrṇuhí pûrdhí cákshur mumugdhy àsmấn nidháyeva baddhấn ‖ 11 ‖ 4 ‖

74 (900). trishṭubh.

Vásûnâṃ vâ carkṛisha íyakshan dhiyấ vâ yajnaír vâ ródasyoḥ | árvanto vâ yé rayimántaḥ sâtaú vanúṃ vâ yé suçrúṇaṃ suçrúto dhúḥ ‖ 1 ‖ háva eshâm ásuro nakshata dyấṃ çravasyatấ mánasâ niñsata kshấm | cákshâṇâ yátra suvitấya devấ dyaúr ná vấrebhiḥ kṛiṇávanta svaíḥ ‖ 2 ‖ iyám eshâm amṛítânâṃ gṝḥ sarvátâtâ yé kṛipáṇanta rátnam | dhíyaṃ ca yajnáṃ ca sấdhantas té no dhântu vasavyàm ásâmi ‖ 3 ‖ ấ tát ta indrâyávaḥ panantâbhí yá ûrváṃ gómantaṃ títṛitsân | sakṛitsvàṃ yé puruputrấm mahîṃ sahásradhârâm bṛihatîṃ dúdukshan ‖ 4 ‖ çácîva índram ávase kṛiṇudhvam ánânataṃ damáyantam pṛitanyúñ | ṛibhukshấṇam maghávânaṃ suvṛiktím bhártâ yó vájraṃ náryam purukshúḥ ‖ 5 ‖ yád vâvấna purutámam purâshấḷ ấ vṛitrahéndro nấmâny aprâḥ | áceti prâsáhas pátis túvishmân yád îm uçmási kártave kárat tát ‖ 6 ‖ 5 ‖

75 (901). jagati.

Prá sú va àpo mahimấnam uttamáṃ kàrúr vocàti sádane vivásvataḥ | prá saptá-sapta tredhấ hí cakramúḥ prá sṛítvarîṇâm áti síndhur ójasâ ‖ 1 ‖ prá te 'radad váruṇo yấ-

---

73, 10 manye. pra-jajñé. 11 mumugdhí asmấn nidháyà-iva. — 74, 1 carkṛishe. 2 cákshâṇâḥ. devấḥ. 4 te indra âyávaḥ pananta abhí yé. sakṛit-svàm. dúdhukshan. 6 vavấna. vṛitra-hấ índraḥ. pra-sáhaḥ.

Digitized by Google

tave pathâḥ síndho yád vâjâñ abhy ádravas tvám | bhûmyâ ádhi pravátâ yâsi sânunâ yád eshâm ágraṃ jágatâm irajyási ‖ 2 ‖ diví svanó yatate bhûmyopáry anantáṃ çúshmam úd iyarti bhânúnâ | abhrâd iva prá stanayanti vṛishṭáyaḥ síndhur yád éti vṛishabhó ná róruvat ‖ 3 ‖ abhí tvâ sindho çíçum ín ná mâtáro vâçrâ arshanti páyaseva dhenávaḥ | râjeva yúdhvâ nayasi tvám ít sícau yád âsâm ágram pravátâm ínakshasi ‖ 4 ‖ imám me gaṅge yamune sarasvati çútudri stómaṃ sacatâ párushṇy â | asiknyâ marudvṛidhe vitástayârjîkîye çṛiṇuhy â sushómayâ ‖ 5 ‖ 6 ‖

tṛishṭâmayâ prathamáṃ yâtave sajûḥ susártvâ rasáyâ çvetyâ tyâ | tvâṃ sindho kúbhayâ gomatîṃ krúmum mehatnvâ saráthaṃ yâbhir îyase ‖ 6 ‖ ṛijîty énî rúçatî mahitvâ pári jrâyâṅsi bharate rájâṅsi | ádabdhâ síndhur apásâm apástamâçvâ ná citrâ vápushîva darçatâ ‖ 7 ‖ sváçvâ síndhuḥ suráthâ suvâsâ hiraṇyáyî súkṛitâ vâjínîvatî | ûrṇâvatî yuvatíḥ sîlámâvaty utâdhi vaste subhágâ madhuvṛídham ‖ 8 ‖ sukháṃ ráthaṃ yuyuje síndhur açvínaṃ téna vâjaṃ sanishad asmínn âjaú | mahân hy àsya mahimâ panasyáté 'dabdhasya svâyaçaso virapçínaḥ ‖ 9 ‖ 7 ‖

76 (902). jagati.

Â va ṛiñjasa ûrjâṃ vyùshṭishv índram marúto ródasî anaktana | ubhé yáthâ no áhanî sacâbhúvâ sádaḥ-sado varivasyâta udbhídâ ‖ 1 ‖ tád u çréshṭhaṃ sávanaṃ sunotanâtyo ná hástayato ádriḥ sotári | vidád dhy àryó abhíbhûti

---

75, 2 abhí. 3 bhûmyâ upári. 4 ít. páyasâ-iva. râjâ-iva. 5 sacata párushṇi. vitástayâ ârjikîye çṛiṇuhí. su-sómayâ. 6 tṛishṭá-amayâ. 7 ṛíjiti. apáḥ-tamâ áçvâ. vápushî-iva. 8 su-áçvâ. su-vâsâḥ. sîlámâ-vatî utá ádhi. 9 hí asya. panasyáte ádabdhasya. — 76, 1 ṛiñjase. ródasi-ubhé -áhanî *iti*. 2 sunotana átyaḥ. hí aryáḥ.

Digitized by Google

paúṁsyam mahó râyé cit tarute yád árvataḥ ‖ 2 ‖ tád íd dhy àsya sávanaṃ vivér apó yáthâ purā́ mánave gâtúm áçret | góarṇasi tvâshṭré áçvanirṇiji prém adhvaréshv adhvarā́ñ açiçrayuḥ ‖ 3 ‖ ápa hata rakshásо bhañgurā́vataḥ skabhâyáta nírṛitiṃ sédhatāmatim | ā́ no rayíṃ sárvavîraṃ sunotana devâvyàm bharata çlókam adrayaḥ ‖ 4 ‖ diváç cid ā́ vó 'mavattarebhyo vibhvánâ cid âçvàpastarebhyaḥ | vâyóç cid ā́ sómarabhastarebhyo 'gnéç cid arca pitukṛittarebhyaḥ ‖ 5 ‖ 8 ‖

bhurántu no yaçásaḥ sótv ándhaso grā́vâṇo vâcā́ divítâ divítmatâ | náro yátra duhaté kā́myam mádhv âghoshâyanto abhíto mithastúraḥ ‖ 6 ‖ sunvánti sómaṃ rathirā́so ádrayo nír asya rásaṃ gavísho duhanti té | duhánty ŭdhar upasécanâya kā́ṃ náro havyā́ ná marjayanta âsábhiḥ ‖ 7 ‖ eté naraḥ svápaso abhûtana yá índrâya sunuthá sómam adrayaḥ | vâmáṃ-vâmaṃ vo divyā́ya dhā́mne vásu-vasu vaḥ pā́rthivâya sunvaté ‖ 8 ‖ 9 ‖

77 (903). trishṭubh. 5 jagati.

Abhraprúsho ná vâcā́ prushâ vásu havíshmanto ná yajñā́ vijânúshaḥ | sumā́rutaṃ ná brahmā́ṇam arháse gaṇám astoshy eshâṃ ná çobháse ‖ 1 ‖ çriyé máryâso añjíñr akṛiṇvata sumā́rutaṃ ná pûrvír áti kshápaḥ | divás putrā́sa étâ ná yetira âdityā́sas té akrā́ ná vâvṛidhuḥ ‖ 2 ‖ prá yé diváḥ pṛithivyā́ ná barháṇâ tmánâ riricré abhrā́ñ ná sŭ́ryaḥ | pā́jasvanto ná vîrā́ḥ panasyávo riçā́daso ná máryâ abhídya-

---

76, 3 hí asya. prá îm. 4 bhañgurá-vataḥ. sédhata ámatim. deva-avyàm. 5 vaḥ ámavat-tarebhyaḥ. vi-bhvánâ. 7 go-íshaḥ. marjayante. 8 su-ápasaḥ. yé. — 77, 1—5 sind jagati, die übrigen trishṭubh. prusha. yajñā́ḥ. 2 étāḥ. yetire. akrā́ḥ. 3 pṛithivyā́ḥ. abhrā́t.

Digitized by Google

vaḥ ‖ 3 ‖ yushmâkam budhné apâṃ ná yâmani vithuryáti ná mahî çratharyáti | viçvápsur yajnó arvâg ayáṃ sú vaḥ práyasvanto ná satrâca â gata ‖ 4 ‖ yûyáṃ dhûrshú prayújo ná raçmíbhir jyótishmanto ná bhâsâ vyùshṭishu | çyenâso ná sváyaçaso riçâdasaḥ pravâso ná prásitâsaḥ pariprúshaḥ ‖ 5 ‖ 10 ‖

prá yád váhadhve marutaḥ parâkâd yûyám maháḥ saṃváraṇasya vásvaḥ | vidânâso vasavo rádhyasyârâc cid dvéshaḥ sanutár yuyota ‖ 6 ‖ yá udríci yajné adhvareshṭhâ marúdbhyo ná mânusho dádâçat | revát sá váyo dadhate suvîraṃ sá devânâm ápi gopîthé astu ‖ 7 ‖ té hí yajnéshu yajníyâsa ûmâ âdityéna nâmnâ çámbhavishṭhâḥ | té no 'vantu rathatûr manîshâṃ maháç ca yâmann adhvaré cakânâḥ ‖ 8 ‖ 11 ‖

78 (904). 1. 3. 4. 8 trishṭubh. 2. 5—7 jagatî.

Víprâso ná mánmabhiḥ svâdhyò devâvyò ná yajnaíḥ svápnasaḥ | râjâno ná citrâḥ susaṃdríçaḥ kshitînâṃ ná máryâ arepásaḥ ‖ 1 ‖ agnír ná yé bhrâjasâ rukmávakshaso vâtâso ná svayújaḥ sadyáûtayaḥ | prajnâtâro ná jyéshṭhâḥ sunîtáyaḥ suçármâṇo ná sómâ ṛitáṃ yaté ‖ 2 ‖ vâtâso ná yé dhúnayo jigatnávo 'gnînâṃ ná jihvâ virokíṇaḥ | vármaṇvanto ná yodhâḥ çímîvantaḥ pitṛîṇâṃ ná çáṅsâḥ surâtáyaḥ ‖ 3 ‖ ráthânâṃ ná yè 'râḥ sánâbhayo jigîvâṅso ná çûrâ abhídyavaḥ | vareyávo ná máryâ ghṛitaprúsho 'bhisvartâro arkáṃ ná sushṭúbhaḥ ‖ 4 ‖ âçvâso ná yé jyéshṭhâsa âçávo didhishávo ná rathyàḥ sudâṇavaḥ | âpo ná nimnaír

---

77, 4 viçvá-psuḥ. 6 rádhyasya ârât. 7 adhvare-sthâḥ. 8 té — ûmâ = 555, 4. — 78, 1 su-ápnasaḥ. 3 jihvâḥ. 4 yé aráḥ. vare-yávaḥ. máryâḥ.

Digitized by Google

udábhir jigatnávo viçvárûpâ áṅgiraso ná sámabhiḥ ‖ 5 ‖ 12 ‖

grắvâṇo ná sûráyaḥ síndhumâtara âdardirắso ádrayo ná viçváhâ | çiçúlâ ná krîḷáyaḥ sumâtáro mahâgrâmó ná yắmann utá tvishắ ‖ 6 ‖ ushásâṃ ná ketávo 'dhvaraçríyaḥ çubhaṃyávo nắñjibhir vy àçvitan | síndhavo ná yayíyo bhrắjadṛishṭayaḥ parâváto ná yójanâni mamire ‖ 7 ‖ subhâgắn no devâḥ kṛiṇutâ surátnân asmắnt stotṛ́n maruto vâvṛidhânắḥ | ádhi stotrásya sakhyásya gâta sanắd dhí vo ratnadhéyâni sánti ‖ 8 ‖ 13 ‖

79 (905). trishṭubh.

Ápaçyam asya maható mahitvám ámartyasya mártyâsu vikshú | nắnâ hánû víbhṛite sám bharete ásinvatî bápsatî bhűry attaḥ ‖ 1 ‖ gúhâ çíro nihitam ṛídhag akshî́ ásinvann atti jihváyâ vánâni | átrâṇy asmai paḍbhíḥ sám bharanty uttánáhastâ námasâdhi vikshú ‖ 2 ‖ prá mâtúḥ prataráṃ gúhyam ichán kumâró ná vîrúdhaḥ sarpad urvîḥ | sasáṃ ná pakvám avidac chucántaṃ ririhvắṅsaṃ ripá upásthe antáḥ ‖ 3 ‖ tád vâm ṛitáṃ rodasî prá bravîmi jắyamâno mâtárâ gárbho atti | nắháṃ devásya mártyaç ciketâgnír aṅgá vícetâḥ sá prácetâḥ ‖ 4 ‖ yó asmâ ánnaṃ tṛishv âdádhâty ắjyair ghṛitaír juhóti púshyati | tásmai sahásram aksháibhir ví cakshé 'gne viçvátaḥ pratyáñn asi tvám ‖ 5 ‖ kíṃ devéshu tyája énaç cakarthắgne ṛichắmi nú tvắm ávidvân | ákṛiḷan kṛíḷan hárir áttave 'dán ví parvaçáç cakarta gắm ivâsíḥ ‖ 6 ‖ víshûco áçvân yuyuje vanejắ ṛíjîtibhî raçanắbhir gṛi-

78, 6 çiçúlâḥ. 7 ná añjí-bhiḥ ví açvitan. 8 kṛiṇuta. hí. — 79, 1 hánû-víbhṛite-bharete-ásinvatî-bápsatî *iti*. 2 akshî́ *iti*. uttáná-hastâḥ námasâ ádhi. 3 avidat çucántam. 4 ná ahám. ciketa agníḥ. 5 asmai. tṛishú á-dádhâti. cakshe ágne. 6 cakartha ágne. iva asíḥ. 7 vane-jâḥ ṛíjiti-bhiḥ.

Digitized by Google

bhîtắn | cakshadé mitró vásubhiḥ sújâtaḥ sám ânṛidhe párvabhir vâvṛidhânáḥ || 7 || 14 ||

80 (906). trishṭubh.

Ágníḥ sáptiṃ vâjambharáṃ dadâty agnír vîráṃ çrútyaṃ karmanishṭhắm | agnî́ ródasî ví carat samañjánn agnír nắrîṃ vîrákukshim púraṃdhim || 1 || agnér ápnasaḥ samíd astu bhadrắgnír mahî́ ródasî ấ viveça | agnír ékaṃ codayat samátsv agnír vṛitrắṇi dayate purūṇi || 2 || agnír ha tyáṃ járataḥ kárṇam âvâgnír adbhyó nír adahaj járûtham | agnír átriṃ gharmá urushyad antár agnír nṛimédham prajáyâsṛijat sám || 3 || agnír dâd dráviṇaṃ vîrápeçâ agnír ṛíshiṃ yáḥ sahásrâ sanóti | agnír diví havyám ấ tatânâgnér dhắmâni víbhṛitâ purutrắ || 4 || agním ukthaír ṛíshayo ví hvayante 'gníṃ náro yắmani bâdhitắsaḥ | agníṃ váyo antárikshe pátanto 'gníḥ sahásrâ pári yâti gónâm || 5 || agníṃ víça îḷate mắnushîr yắ agním mánusho náhusho ví jâtắḥ | agnír gắndharvîm pathyấm ṛitásyâgnér gávyûtir ghṛitá ấ níshattâ || 6 || agnáye bráhma ṛibhávas tatakshur agním mahắm avocâmâ suvṛiktím | ágne prắva jaritắraṃ yavishṭhắgne máhi dráviṇam ấ yajasva || 7 || 15 ||

81 (907). trishṭubh.

Yá imắ víçvâ bhúvanâni júhvad ṛíshir hótâ ny ásîdat pitắ naḥ | sá âçíshâ dráviṇam ichámânaḥ prathamachád ávarắñ ấ viveça || 1 || kíṃ svid âsîd adhishṭhắnam ârámbhaṇaṃ katamát svit kathắsît | yáto bhūmiṃ janáyan viçvá-

---

80, 1 karmaniḥ-sthâm agníḥ. 2 bhadrắ agníḥ mahî́-ródasi *iti*. 3 âva agníḥ. adahat. gharmé. pra-jáyâ asṛijat. 4 tatâna agnéḥ. 6 ṛitásya agneḥ. ghṛité. 7 bráhma. avocâma. prá ava. yavishṭha ágne. ágne — yajasva = 235, 22. — 81, 1 ní. 2 kathắ âsît.

Digitized by Google

karmâ ví dyấm aúrṇon mahinấ viçvácakshâḥ ‖ 2 ‖ viçvátaçcakshur utá viçvátomukho viçvátobâhur utá viçvátaspât | sám bâhúbhyâṃ dhámati sám pátatrair dyấvâbhûmî janáyan devá ékaḥ ‖ 3 ‖ kím svid vánaṃ ká u sá vṛikshá âsa yáto dyấvâpṛithivî nishṭatakshúḥ | mánîshiṇo mánasâ pṛichátéd u tád yád adhyátishṭhad bhúvanâni dhârâyan ‖ 4 ‖ yấ te dhấmâni paramấṇi yấvamâ yấ madhyamấ viçvakarmann utémấ | çíkshâ sákhibhyo havíshi svadhâvaḥ svayáṃ yajasva tanvàṃ vṛidhânáḥ ‖ 5 ‖ víçvakarman havíshâ vâvṛidhânáḥ svayáṃ yajasva pṛithivîm utá dyấm | múhyantv anyé abhíto jánâsa ihấsmâkam maghávâ sûrír astu ‖ 6 ‖ vâcás pátiṃ viçvákarmâṇam ûtáye manojúvaṃ vấje adyấ huvema | sá no víçvâni hávanâni joshad viçváçambhûr ávase sâdhúkarmâ ‖ 7 ‖ 16 ‖

82 (908). trishṭubh.

Cákshushaḥ pitấ mánasâ hí dhîro ghṛitám ene ajanan námnamâne | yadéd ántâ ádadṛihanta pûrva ấd íd dyấvâpṛithivî aprathetâm ‖ 1 ‖ viçvákarmâ vímanâ ấd vihâyâ dhâtấ vidhâtấ paramótá saṃdṛík | téshâm ishṭấni sám ishấ madanti yátrâ saptaṛishîṇ pará ékam âhúḥ ‖ 2 ‖ yó naḥ pitấ janitấ yó vidhâtấ dhấmâni véda bhúvanâni víçvâ | yó devấnâṃ nâmadhấ éka evá táṃ sampraçnám bhúvanâ yanty anyấ ‖ 3 ‖ tá ấyajanta dráviṇaṃ sám asmâ ṛíshayaḥ pûrve jaritấro ná bhûnấ | asûrte sûrte rájasi nishatté yé bhûtấni samákṛiṇvann imấni ‖ 4 ‖ paró divấ pará enấ pṛithivyấ paró

81, 2 aúrṇot. 3 viçvátaḥ-pât. 4 kím — nishṭatakshúḥ = 857, 7. pṛichấta ít. 5 yấ avamấ. utá imấ çíksha. 6 ihá asmấkam. 7 adyá. — 82, 1 ene-námnamâne-dyấvâpṛithivî *iti*. ajanat. yadấ ít. pûrve. 2 ví-hâyâḥ. paramấ utá. yátra sapta-ṛishîn. 4 té ấ ayajanta. asmai.

Digitized by Google

devébhir ásurair yád ásti | káṃ svid gárbham prathamáṃ dadhra ấpo yátra devấḥ samápaçyanta víçve ‖ 5 ‖ tám íd gárbham prathamáṃ dadhra ấpo yátra devấḥ samágachanta víçve | ajásya nấbhâv ádhy ékam árpitaṃ yásmin víçvâni bhúvanâni tasthúḥ ‖ 6 ‖ ná táṃ vidátha yá imấ jajấnânyád yushmấkam ántaram babhûva | nîhâréṇa prấvṛitâ jálpyâ câsutṛípa ukthaçấsaç caranti ‖ 7 ‖ 17 ‖

83 (909). trishṭubh. 1 jagatí.

Yás te manyó 'vidhad vajra sâyaka sáha ójaḥ pushyati víçvam ânushák | sâhyấma dấsam ấryaṃ tváyâ yujấ sáhaskṛitena sáhasâ sáhasvatâ ‖ 1 ‖ manyúr índro manyúr evấsa devó manyúr hótâ váruṇo jâtávedâḥ | manyúṃ víça îḷate mấnushîr yấḥ pâhí no manyo tápasâ sajóshâḥ ‖ 2 ‖ abhîhí manyo tavásas távîyân tápasâ yujấ ví jahi çátrûn | amitrahấ vṛitrahấ dasyuhấ ca víçvâ vásûny ấ bharâ tváṃ naḥ ‖ 3 ‖ tváṃ hí manyo abhíbhûtyojâḥ svayambhúr bhấmo abhimâtishâháḥ | viçvácarshaṇiḥ sáhuriḥ sáhâvân asmấsv ójaḥ pṛítanâsu dhehi ‖ 4 ‖ abhâgáḥ sánn ápa páreto asmi táva krátvâ tavishásya pracetaḥ | táṃ tvâ manyo akratúr jihîḷâháṃ svấ tanúr baladéyâya méhi ‖ 5 ‖ ayáṃ te asmy úpa méhy arvấñ pratîcînáḥ sahure viçvadhâyaḥ | mányo vajrinn abhí mấm ấ vavṛitsva hánâva dásyûñr utá bodhy âpéḥ ‖ 6 ‖ abhí préhi dakshiṇató bhavâ mé 'dhâ vṛitrấṇi jaṅghanâva bhúri | juhómi te dharúṇam mádhvo ágram ubhấ upâṃçú prathamấ pibâva ‖ 7 ‖ 18 ‖

82, 5 dadhre. 6 dadhre. 7 jajấna anyát. prấvṛitâḥ. ca asu-tṛípaḥ uktha-çásaḥ. — 83, 1 manyo *iti* ávidhat. sahyấma. 2 evá âsa. 3 abhí ihi. bhara. 4 abhíbhûti-ojâḥ. abhimâti-sahấḥ. 5 párâ-itaḥ. jihîḷa ahám. mâ ấ ihi. 6 mâ ấ ihi. 7 prá ihi. bhava me ádha. ubhaú upa-aṃçú.

Digitized by Google

84 (910). 1—3 trishṭubh. 4—7 jagatî.

Tváyâ manyo saráthaṃ ârujánto hárshamâṇâso dhṛishitẫ marutvaḥ | tigméshava âyudhâ saṃçíçânâ abhí prá yantu náro agnírûpâḥ ‖ 1 ‖ agnír iva manyo tvishitáḥ sahasva senânîr naḥ sahure hûtá edhi | hatvấya çátrûn ví bhajasva véda ójo mímâno ví mṛídho nudasva ‖ 2 ‖ sáhasva manyo abhímâtim asmé ruján mṛiṇán pramṛiṇán préhi çátrûn | ugráṃ te pấjo nanv ấ̃ rurudhre vaçî̃ váçaṃ nayasa ekaja tvám ‖ 3 ‖ éko bahûnấm asi manyav îḷitó víçaṃ-viçaṃ yudháye sáṃ çiçâdhi | ákṛittaruk tváyâ yujấ̃ vayáṃ dyumántaṃ ghóshaṃ vijayấya kṛiṇmahe ‖ 4 ‖ vijeshakṛíd índra ivânavabravò 'smấkam manyo adhipấ̃ bhavehá | priyáṃ te nấma sahure gṛiṇîmasi vidmấ̃ tám útsaṃ yáta âbabhûtha ‖ 5 ‖ ấbhûtyâ sahajấ̃ vajra sâyaka sáho bibharshy abhibhûta úttaram | krátvâ no manyo sahá medy èdhi mahâdhanásya puruhûta saṃsṛíji ‖ 6 ‖ sáṃsṛishṭaṃ dhánam ubháyaṃ samấkṛitam asmábhyaṃ dattâṃ váruṇaç ca manyúḥ | bhíyaṃ dádhânâ hṛídayeshu çátravaḥ párâjitâso ápa ní layantâm ‖ 7 ‖ 19 ‖

Shashṭho 'nuvâkaḥ.

85 (911). anushṭubh. 14. 19—21. 23. 24. 26. 36. 37. 44 trishṭubh. 18. 27. 43 jagatî. 34 urobṛihatî.

Satyénóttabhitâ bhûmiḥ sûryeṇóttabhitâ dyaúḥ | ṛiténâdityấs tishṭhanti diví sómo ádhi çritáḥ ‖ 1 ‖ sómenâdityấ balínaḥ sómena pṛithivî̃ mahî̃ | átho nákshatrâṇâm eshấm

---

84, 1 dhṛishitâḥ. tigmá-ishavaḥ. 3 prá ihi. nanú. nayase. 4 manyo *iti*. 5 iva anava-bravâḥ asmâkam. adhi-pâḥ bhava ihá. vidmá. 6 â-bhûtyâ saha-jâḥ. abhi-bhûte. medî̃ edhi. 7 sam-âkṛitam. dádhânâḥ. — 85, 1 satyéna úttabhitâ. sûryeṇa úttabhitâ. ṛiténa âdityâḥ. 2 sómena âdityâḥ. átho *iti*.

Digitized by Google

upásthe sóma ấhitaḥ ‖ 2 ‖ sómam manyate papivấn yát sampiṅshánty óshadhim | sómaṃ yám brahmấṇo vidúr ná tásyấçnâti káç caná ‖ 3 ‖ âchádvidhânair gupitó bấrhataiḥ soma rakshitáḥ | grấvṇâm ic chṛiṇván tishṭhasi ná te açnâti pấrthivaḥ ‖ 4 ‖ yát tvâ deva prapíbanti táta ấ pyâyase púnaḥ | vâyúḥ sómasya rakshitấ sámânâm mấsa ấkṛitiḥ ‖ 5 ‖ 20 ‖

raíbhy âsîd anudéyî nârâçaṅsî nyócanî | sûryấyâ bhadrám íd vấso gấthayaiti párishkṛitam ‖ 6 ‖ cíttir â upabárhaṇaṃ cákshur â abhyáñjanam | dyaúr bhûmiḥ kóça âsîd yád áyât sûryấ pátim ‖ 7 ‖ stómâ âsan pratidháyaḥ kurîraṃ chánda opaçáḥ | sûryấyâ açvínâ varấgnír âsît purogaváḥ ‖ 8 ‖ sómo vadhûyúr abhavad açvínàstâm ubhấ varấ | sûryâṃ yát pátye çáṅsantîm mánasâ savitấdadât ‖ 9 ‖ máno asyâ ána âsîd dyaúr âsîd utá chadíḥ | çukrấv anaḍvấhâv âstâṃ yád áyât sûryấ gṛihám ‖ 10 ‖ 21 ‖

ṛiksâmấbhyâm abhíhitau gấvau te sâmanấv itaḥ | çrótraṃ te cakré âstâṃ divi pánthâç carâcaráḥ ‖ 11 ‖ çúcî te cakré yâtyấ vyánó áksha ấhataḥ | áno manasmáyaṃ sûryấrohat prayatî pátim ‖ 12 ‖ sûryấyâ vahatúḥ prấgât savitấ yám avấsṛijat | aghấsu hanyante gấvó 'rjunyoḥ páry uhyate ‖ 13 ‖ yád açvinâ pṛichámânâv áyâtaṃ tricakréṇa vahatúṃ sûryấyâḥ | víçve devấ ánu tád vàm ajânan putráḥ pitárâv avṛiṇîta pûshấ ‖ 14 ‖ yád áyâtaṃ çubhas patî vareyấṃ sûryấm úpa | kvaikaṃ cakráṃ vâm âsît kvà deshṭrấya tasthathuḥ ‖ 15 ‖ 22 ‖

85, 3 tásya açnâti. 4 âchát-vidhânaiḥ. ít çṛiṇván. 6 raíbhi. ni-ócani. sûryấyâḥ. gấthayâ eti pári-kṛitam. 7 abhi-áñjanam. 8 varấ agníḥ. puraḥ-gaváḥ. 9 açvínâ âstâm. savitấ ádadât. 11 cakré *iti*. 12 çúci-cakré *iti*. yâtyấḥ vi-ánáḥ. sûryấ á arohat. 13 sûryấyâḥ. prá agât. ava-ásṛijat. gấvaḥ árjunyoḥ. 15 vare-yấm. kvà ékam.

Digitized by Google

dvé te cakré sûrye brahmā́ṇa ṛituthā́ viduḥ | áthaíkaṃ cakráṃ yád gúhâ tád addhâtáya íd viduḥ || 16 || sûryā́yai devébhyo mitrā́ya váruṇâya ca | yé bhûtásya prácetasa idáṃ tébhyo 'karaṃ námaḥ || 17 || pûrvâparáṃ carato mâyáyaitaú çíçû krī́ḷantau pári yâto adhvarám | víçvâny anyó bhúvanâbhicáshṭa ṛitū́ṅr anyó vidádhaj jâyate púnaḥ || 18 || návo -navo bhavati jā́yamânó 'hnâṃ ketúr ushásâm ety ágram | bhâgáṃ devébhyo ví dadhâty âyán prá candrámâs tirate dîrghám ā́yuḥ || 19 || sukiṃçukáṃ çalmalíṃ viçvárûpaṃ híraṇyavarṇaṃ suvṛítaṃ sucakrám | ā́ roha sûrye amṛítasya lokáṃ syonám pátye vahatúṃ kṛiṇushva || 20 || 23 ||

úd îrshvā́taḥ pátivatî hy èshā́ viçvā́vasuṃ námasâ gîrbhír îḷe | anyā́m icha pitṛishádaṃ vyàktâṃ sá te bhâgó janúshâ tásya viddhi || 21 || úd îrshvā́to viçvâvaso námaseḷâmahe tvâ | anyā́m icha prapharvyàṃ sáṃ jâyā́m pátyâ sṛija || 22 || anṛiksharā́ ṛijávaḥ santu pánthâ yébhiḥ sákhâyo yánti no vareyám | sám aryamā́ sám bhágo no ninîyât sáṃ jâspatyáṃ suyámam astu devâḥ || 23 || prá tvâ muñcâmi váruṇasya pā́çâd yéna tvā́badhnât savitā́ suçévaḥ | ṛitásya yónau sukṛitásya loké 'rishṭâṃ tvâ sahá pátyâ dadhâmi || 24 || prétó muñcā́mi nā́mútaḥ subaddhā́m amútas karam | yátheyám indra mîḍhvaḥ suputrā́ subhágā́sati || 25 || 24 ||

pûshā́ tvetó nayatu hastagṛíhyâçvínâ tvâ prá vahatâṃ ráthena | gṛihā́n gacha gṛihápatnî yáthā́so vaçínî tváṃ vidátham ā́ vadâsi || 26 || ihá priyám prajáyâ te sám ṛidhyatâm asmín gṛihé gā́rhapatyâya jâgṛihi | enā́ pátyâ tanvàṃ

85, 16 dvé-cakré *iti*. átha ékam. 18 pûrva-aparám. mâyáyâ etaú çíçû *iti*. bhúvanâ abhi-cáshṭe. vi-dádhat. 19 jā́yamânaḥ áhnâm. â-yán. 21 îrshva átaḥ páti-vatî hí eshā́ viçvá-vasum. pitṛi-sádam ví-aktâm. 22 viçvavaso *iti* viçva-vaso námasâ îḷâmahe. 23 pánthâḥ. jâḥpatyám. 24 tvâ ábadhnât. árishṭâm. 25 prá itáḥ. ná amútaḥ. yáthâ iyám. su-bhágâ ásati. 26 tvâ itáḥ. hasta-gṛíhya açvínâ. yáthâ ásaḥ.

Digitized by Google

sáṃ sṛijasvā́dhâ jívrî vidátham ā́ vadâthaḥ ‖ 27 ‖ nîlalohitám bhavati kṛityā́saktír vy àjyate | édhante asyâ jnâtáyaḥ pátir bandhéshu badhyate ‖ 28 ‖ párâ dehi çâmulyàm brahmábhyo ví bhajâ vásu | kṛityaíshā́ padvátî bhûtvy ā́ jâyā́ viçate pátim ‖ 29 ‖ açrîrā́ tanúr bhavati rúçatî pâpáyâmuyā́ | pátir yád vadhvò vā́sasâ svám áṅgam abhidhítsate ‖ 30 ‖ 25 ‖

yé vadhvàç candrā́ṃ vahatúṃ yákshmâ yánti jánâd ánu | púnas tā́n yajníyâ devā́ náyantu yáta ā́gatâḥ ‖ 31 ‖ mā́ vidan paripanthíno yá âsī́danti dámpatî | sugébhir durgám átîtâm ápa drântv árâtayaḥ ‖ 32 ‖ sumaṅgalī́r iyáṃ vadhū́r imā́ṃ saméta páçyata | saúbhâgyam asyai datvā́yā́thā́staṃ ví páretana ‖ 33 ‖ trishṭám etát kā́ṭukam etád apâshṭhávad vishávan naítád áttave | sûryā́ṃ yó brahmā́ vidyā́t sá íd vā́dhûyam arhati ‖ 34 ‖ âçásanaṃ viçásanam átho adhivikártanam | sûryā́yâḥ paçya rûpā́ṇi tā́ni brahmā́ tú çundhati ‖ 35 ‖ 26 ‖

gribhṇā́mi te saubhagatvā́ya hástam máyâ pátyâ jarádashṭir yáthā́saḥ | bhágo aryamā́ savitā́ púraṃdhir máhyaṃ tvâdur gā́rhapatyāya devā́ḥ ‖ 36 ‖ tā́m pûshañ chivátamâm érayasva yásyâm bī́jam manushyā́ vápanti | yā́ na ûrú uçatī́ viçráyâte yásyâm uçántaḥ prabhárâma çépam ‖ 37 ‖ túbhyam ágre páry avahant sûryā́ṃ vahatúnâ sahá | púnaḥ pátibhyo jâyā́ṃ dā́ agne prajáyâ sahá ‖ 38 ‖ púnaḥ pátnîm agnir adâd ā́yushâ sahá várcasâ | dîrghā́yur asyâ yáḥ pátir jī́vâti çarádaḥ çatám ‖ 39 ‖ sómaḥ prathamó vivide gandharvó

85, 27 sṛijasva ádha jívrî *iti*. 28 kṛityā́ ásaktîḥ ví ajyate. asyâḥ. 29 bhaja. kṛityā́ eshā́. bhûtvī́. 30 pâpáyā́ amuyā́. 31 yákshmāḥ. yajníyāḥ devā́ḥ. 32 yé. áti itâm. 33 sam-éta. datvā́ya átha ástam ví párâ itana. 34 vishá-vat ná etát. 35 átho *iti*. 36 jarát -ashṭiḥ. yáthâ ásaḥ. tvâ aduḥ. 37 çivá-tamâm ā́ îrayasva. manushyâḥ. ûrú *iti*. 39 dirghá-áyuḥ asyâḥ.

Digitized by Google

vivida úttaraḥ | tṛitī́yo agnísh ṭe pátis turī́yas te manushyajā́ḥ || 40 || 27 ||

sómo dadad gandharvā́ya gandharvó dadad agnáye | rayíṃ ca putrā́ṅç câdâd agnír máhyam átho imā́m || 41 || ihaívá stam mā́ ví yaushṭaṃ víçvam ā́yur vy àçnutam | krī́ḷantau putraír náptṛibhir módamânau své gṛihé || 42 || ā́ naḥ prajā́ṃ janayatu prajā́patir âjarasā́ya sám anaktv aryamā́ | ádurmañgalîḥ patilokám ā́ viça çáṃ no bhava dvipáde çáṃ cátushpade || 43 || ághoracakshur ápatighny edhi çivā́ paçúbhyaḥ sumánâḥ suvárcâḥ | vîrasū́r devákâmâ syonā́ çáṃ no bhava dvipáde çáṃ cátushpade || 44 || imā́ṃ tvám indra mîḍhvaḥ suputrā́ṃ subhágâṃ kṛiṇu | dáçâsyâm putrā́n ā́ dhehi pátim ekâdaçáṃ kṛidhi || 45 || samrā́jnî çváçure bhava samrā́jnî çvaçrvā́m bhava | nánândari samrā́jnî bhava samrā́jny ádhi devṛíshu || 46 || sám añjantu víçve devā́ḥ sám ā́po hṛídayâni nau | sám mâtaríçvâ sáṃ dhâtā́ sám u déshṭrî dadhâtu nau || 47 || 28 ||

Tṛitîyo 'dhyâyaḥ.

86 (912). pañkti.

Ví hí sótor ásṛikshata néndraṃ devám amaṅsata | yátrā́madad vṛishā́kapir aryáḥ pushṭéshu mátsakhâ víçvasmâd índra úttaraḥ || 1 || párâ hī́ndra dhā́vasi vṛishā́kaper áti vyáthiḥ | nó áha prá vindasy anyátra sómapîtaye víçvasmâd índra úttaraḥ || 2 || kím ayáṃ tvā́ṃ vṛishā́kapiç cakā́ra hárito mṛigáḥ | yásmâ irasyásī́d u nv àryó vâ pushṭimád vásu víçvasmâd índra úttaraḥ || 3 || yám imáṃ tváṃ vṛishā́kapim

85, 40 vivide út-taraḥ. agníḥ te. 41 ca adât. átho *iti*. 42 ihá evá. ví açnutam. 43 â-jarasā́ya. 44 ápati-ghnî. 45 dáça asyâm. 46 sam-rā́jnî ádhi. — 86, 1 ná índram. yátra ámadat. 2 hí indra. nó *iti*. 3 yásmai irasyási ít. nú aryáḥ.

Digitized by Google

priyám indrâbhirákshasi | çvã nv àsya jambhishad ápi kárṇe varâhayúr víçvasmâd índra úttaraḥ || 4 || priyã́ tashṭáni me kapír vyàktâ vy àdûdushat | çíro nv àsya râvisham ná sugáṃ dushkṛíte bhuvaṃ víçvasmâd índra úttaraḥ || 5 || 1 ||

ná mát strî́ subhasáttarâ ná suyãçutarâ bhuvat | ná mát práticyavîyasî ná sákthy údyamîyasî víçvasmâd índra úttaraḥ || 6 || uvé amba sulâbhike yáthevâñgá bhavishyáti | bhasán me amba sákthi me çíro me vîva hṛishyati víçvasmâd índra úttaraḥ || 7 || kíṃ subâbo svañgure pṛíthushṭo pṛíthujâghane | kíṃ çûrapatni nas tvám abhy àmîshi vṛishãkapiṃ víçvasmâd índra úttaraḥ || 8 || avîrâm iva mãm ayáṃ çarãrur abhí manyate | utãhám asmi vîríṇîndrapatnî marútsakhâ víçvasmâd índra úttaraḥ || 9 || saṃhotráṃ sma purã́ nárî sámanaṃ vãva gachati | vedhã́ ṛitásya vîríṇîndrapatnî mahîyate víçvasmâd índra úttaraḥ || 10 || 2 ||

indrâṇîm âsú nárishu subhágâm ahám açravam | nahy àsyâ aparáṃ caná jarásâ márate pátir víçvasmâd índra úttaraḥ || 11 || nãhám indrâṇi râraṇa sákhyur vṛishãkaper ṛité | yásyedám ápyaṃ havíḥ priyáṃ devéshu gáchati víçvasmâd índra úttaraḥ || 12 || vṛishâkapâyi révati súputra ã́d u súsnushe | ghásat ta índra ukshấṇaḥ priyáṃ kâcitkarãṃ havír víçvasmâd índra úttaraḥ || 13 || ukshṇó hí me páñcadaça sâkám pácanti viñçatím | utãhám admi pîva íd ubhã́ kukshî́ pṛiṇanti me víçvasmâd índra úttaraḥ || 14 || vṛishabhó ná tigmáçṛiñgo 'ntár yûthéshu róruvat | manthás ta indra çáṃ

86, 4 indra abhi-rákshasi. nú asya. 5 ví-aktâ ví adûdushat. nú asya. 7 yátha-iva aṅgá. bhasát. ví-iva. 8 su-añgure pṛíthusto *iti* pṛíthu-sto pṛíthu-jaghane. abhí amishi. 9 utá ahám. vîríṇi índra-patni. 10 vâ áva. vîríṇi índra-patní. 11 nahí asyâḥ. 12 ná ahám. raraṇa. yásya idám. 13 sú-putre. te. kâcit-karám. 14 utá ahám. kukshî́ *iti*. 15 te indra.

Digitized by Google

hṛidé yáṃ te sunóti bhavayúr víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 15 ‖ 3 ‖

ná séçe yásya rámbate 'ntarấ sakthyấ kápṛit | séd îçe yásya romaçáṃ nishedúsho vijṛímbhate víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 16 ‖ ná séçe yásya romaçáṃ nishedúsho vijṛímbhate | séd îçe yásya rámbate 'ntarấ sakthyấ kápṛid víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 17 ‖ ayám indra vṛishấkapiḥ párasvantaṃ hatáṃ vidat | asíṃ sûnấṃ návaṃ carúm âd édhasyấna âcitaṃ víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 18 ‖ ayám emi vicấkaçad viciuván dấsam ấryam | píbâmi pâkasútvano 'bhí dhîram acâkaçaṃ víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 19 ‖ dhánva ca yát kṛintátraṃ ca káti svit tấ ví yójanâ | nédîyaso vṛishâkapé 'stam éhi gṛihấñ úpa víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 20 ‖ púnar éhi vṛishâkape suvitấ kalpayâvahai | yá eshá svapnanáṅçanó 'stam éshi pathấ púnar víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 21 ‖ yád ud[illegible]añco vṛishâkape gṛihám indrấjagantana | kvà syá pulvaghó mṛigáḥ kám agaṅ janayópano víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 22 ‖ párçur ha nấma mânavî́ sâkấm sasûva viṅçatím | bhadrám bhala tyásyâ abhûd yásyâ udáram ấmayad víçvasmâd índra úttaraḥ ‖ 23 ‖ 4 ‖

87 (913). trishṭubh. 22—25 anushṭubh.

Rakshohấṇam vâjínam ấ jigharmi mitrám práthisbṭham úpa yâmi çárma | çiçâno agníḥ krátubhiḥ sámiddhaḥ sá no dívâ sa risháḥ pâtu náktam ‖ 1 ‖ áyodaṅshṭro arcíshâ yâtudhấnân úpa spṛiça jâtavedaḥ sámiddhaḥ | ấ jihváyâ mûradevân rabhasva kravyấdo vṛiktvy ápi dhatsvâsán ‖ 2 ‖

86, 16 sáḥ îçe. rámbate antarấ. sáḥ ít. ni-sedúshaḥ. 18 édhasya á́naḥ. 20 vṛishâkape á́stam ấ ihi. 21 ấ ihi. svapna-nấṅçanaḥ á́stam. 22 indra á́jagantana. 23 tyásyai. — 87, 1 sá naḥ — náktaṃ = 98, 2. 2 kravya-á́daḥ vṛiktví ápi dhatsya âsán.

Digitized by Google

ubhóbhayâvinn úpa dhehi dáṅshṭrâ hiṅsráḥ çíçânó 'varam páraṃ ca | utấntárikshe pári yâhi râjañ jámbhaiḥ sáṃ dhehy abhí yâtudhā́nàn || 3 || yajnaír íshûḥ saṃnámamâno agne vâcấ çalyā́ñ açánibhir dihânáḥ | tā́bhir vidhya hṛ́idaye yâtudhā́nân pratîcó bâhū́n práti bhanīdhy eshâm || 4 || ágne tvácaṃ yâtudhā́nasya bhindhi hiṅsrā́çánir hárasâ hantv enam | prá párvâṇi jâtavedaḥ çṛiṇîhi kravyā́t kravishṇúr ví cinotu vṛ́ikṇam || 5 || 5 ||

yátredā́nîm páçyasi jâtavedas tíshṭhantam agna utá vâ cárantam | yád vântárikshe pathíbhiḥ pátantaṃ tám ástâ vidhya çárvâ çíçânaḥ || 6 || utā́labdhaṃ spṛiṇuhi jâtaveda âlebhānā́d ṛishṭíbhir yâtudhā́nât | ágne pū́rvo ní jahi çóçucâna âmā́daḥ kshvíṅkâs tám adantv énīḥ || 7 || ihá prá brūhi yatamáḥ só agne yó yâtudhā́no yá idáṃ kṛi[illegible]tám ā́ rabhasva samídhâ yavishṭha nṛicákshasaç cákshushe randhayainam || 8 || tîkshṇénâgne cákshushâ raksha yajnám prā́ñcaṃ vásubhyaḥ prá ṇaya pracetaḥ | hiṅsráṃ rákshâṅsy abhí çóçucânam mā́ tvâ dabhan yâtudhā́nâ nṛicakshaḥ || 9 || nṛicákshâ rákshaḥ pári paçya vikshú tásya trī́ṇi práti çṛiṇîhy ágrâ | tásyâgne pṛishṭī́r hárasâ çṛiṇîhi tredhā́ mū́laṃ yâtudhā́nasya vṛiçca || 10 || 6 ||

trír yâtudhā́naḥ prásitiṃ ta etv ṛitáṃ yó agne ánṛitena hánti | tám arcíshâ sphûrjáyañ jâtavedaḥ samakshám enaṃ gṛiṇaté ní vṛiñdhi || 11 || tád agne cákshuḥ práti dhehi rebhé çapharújaṃ yéna páçyasi yâtudhā́nam | atharvaváj jyótishâ daívyena satyáṃ dhū́rvantam acítaṃ ny òsha || 12 || yád

---

87, 3 ubhā́ ubhayâvin. çíçânaḥ ávaram. utá antárikshe. 5 hiṅsrá açániḥ. kravya-át. 6 yátra idā́nîm. agne. vâ antárikshe. 7 utá ā́-labdham. áma-ádaḥ. 8 randhaya enam. 9 tikshṇéna agne. naya yâtu-dhā́nâḥ. 10 nṛi-cákshâḥ. tásya agne. 11 te. 12 çapha -árujam. atharva-vát. ní osha.

Digitized by Google

agne adyá mithunấ çápâto yád vâcás tṛishṭáṃ janáyanta rebhấḥ | manyór mánasaḥ çaravyấ jấyate yấ táyâ vidhya hṛídaye yâtudhấnân || 13 || párâ çṛiṇîhi tápasâ yâtudhấnân párâgne ráksho hárasâ çṛiṇîhi | párârcíshâ mŭradevấñ chṛiṇîhi párâsutṛípo abhí çóçucânaḥ || 14 || párâdyá devấ vṛijináṃ çṛiṇantu pratyág enaṃ çapáthâ yantu tṛishṭấḥ | vâcấstenaṃ çárava ṛichantu márman víçvasyaitu prásitiṃ yâtudhấnaḥ || 15 || 7 ||

yáḥ paúrusheyeṇa kravíshâ samañkté yó áçvyena paçúnâ yâtudhấnaḥ | yó aghnyấyâ bhárati kshîrám agne téshâṃ çîrshấṇi hárasấpi vṛiçca || 16 || saṃvatsarîṇam páya usríyâyâs tásya mấçîd yâtudhấno nṛicakshaḥ | pîyŭsham agne yatamás títṛipsât tám pratyáñcam arcíshâ vidhya márman || 17 || vishám gávâṃ yâtudhấnâḥ pibantv ấ vṛiçcyantâm áditaye durévâḥ | párainân devấḥ savitấ dadâtu párâ bhâgám óshadhînâṃ jayantâm || 18 || sanấd agne mṛiṇasi yâtudhấnân ná tvâ rákshâṅsi pṛitanâsu jigyuḥ | ánu daha sahámûrân kravyấdo mấ te hetyấ mukshata daívyâyâḥ || 19 || tvâṃ no agne adharấd údaktât tvám paçcấd utá rakshâ purástât | práti té te ajárâsas tápishṭhâ aghâçaṅsaṃ çóçucato dahantu || 20 || 8 ||

paçcất purástâd adharấd údaktât kavíḥ kấvyena pári pâhi râjan | sákhe sákhâyam ajáro jarimṇé 'gne mártâñ ámartyas tvâṃ naḥ || 21 || pári tvâgne púraṃ vayáṃ víprasahasya dhîmahi | dhṛishádvarṇaṃ divé-dive hantấram bhaṅgurấvatâm || 22 || vishéṇa bhaṅgurấvataḥ práti shma raksháso daha | ágne tigména çocíshâ tápuragrâbhir

---

87, 14 párâ agne. párâ arcíshâ. çṛiṇîhi párâ asu-tṛípaḥ. 15 párâ adyá devấḥ. çapáthâḥ. vâcâ-stenam. víçvasya etu. 16 aghnyấyâḥ. hárasâ ápi. 17 mấ açît. 18 párâ enân. 19 kravya-ádaḥ. hetyấḥ. 20 raksha. 21 ágne. 22 tvâ agne. bhaṅgurá-vatâm. 23 sma.

Digitized by Google

ṛishṭíbhiḥ ‖ 23 ‖ práty agne mithunā́ daha yâtudhā́nâ kimī-dínâ | sám tvâ çiçâmi jâgrihy ádabdham vípra mánmabhiḥ ‖ 24 ‖ práty agne hárasâ háraḥ çṛiṇîhí viçvátaḥ práti | yâtudhā́nasya raksháso bálam ví ruja vîryàm ‖ 25 ‖ 9 ‖

88 (914). trishṭubh.

Havísh pā́ntam ajáram svarvídi divispṛíçy ā́hutam júshṭam agnaú | tásya bhármane bhúvanâya devā́ dhármane kám svadhâyâ paprathanta ‖ 1 ‖ gîrṇám bhúvanam támasāpagūḷham âvîḥ svàr abhavaj jâté agnaú | tásya devā́ḥ pṛithivî́ dyaúr utā́pó 'raṇayann óshadhîḥ sakhyé asya ‖ 2 ‖ devébhir nv ishitó yajníyebhir agníṃ stoshâṇy ajáram bṛihántam | yó bhânúnâ pṛithivî́ṃ dyā́m utémā́m âtatā́na ródasî antáriksham ‖ 3 ‖ yó hótā́sît prathamó devájushṭo yám samā́ñjann ā́jyenâ vṛiṇânā́ḥ | sá patatrî́tvaráṃ sthā́ jágad yác chvâtrám agnír akṛinoj jâtávedāḥ ‖ 4 ‖ yáj jâtavedo bhúvanasya mûrdhánn átishṭho agne sahá rocanéna | tám tvâhema matíbhir gîrbhír ukthaíḥ sá yajníyo abhavo rodasipṛā́ḥ ‖ 5 ‖ 10 ‖

mûrdhā́ bhuvó bhavati náktam agnís tátaḥ sū́ryo jâyate prâtár udyán | mâyā́m ú tú yajníyânām etā́m ápo yát tū́rṇiç cárati prajânán ‖ 6 ‖ dṛiçényo yó mahinā́ sámiddhó 'rocata divíyonir vibhā́vâ | tásminn agnaú sûktavâkéna devā́ havír víçva ā́juhavus tanûpā́ḥ ‖ 7 ‖ sûktavākám prathamā́m ā́d íd agním ā́d íd dhavír ajanayanta devā́ḥ | sá eshâṃ yajnó abhavat tanûpā́s tā́m dyaúr veda tā́m pṛithivî́ tā́m ā́paḥ ‖ 8 ‖ yā́m devā́só 'janayantâgníṃ yásminn ā́juhavur

---

87, 24 jāgṛihi. — 88, 1 divi-spṛiçi. devā́ḥ. 2 támasā ápa-gūḷham. abhavat. utá ā́paḥ áraṇayan. 3 nú ishitā́ḥ. utá imā́m. ródasî *iti*. 4 hótā ā́sit. sam-ā́ñjan ā́jyena. patatrí itvarám sthā́ḥ. yát çvātrám. akṛi-5 yát. tvâ ahema. rodasi-pṛā́ḥ. 6 úṃ *iti*. 7 sám-iddhaḥ árocata diví-yonir. devā́ḥ. víçve ā́ ajuhavuḥ. 8 havíḥ. 9 devā́saḥ ájanayanta agním. ā́ ájuhavuḥ.

Digitized by Google

bhúvanâni víçvâ | só arcishâ pṛithivîṃ dyâṃ utémâṃ ṛijûyámâno atapan mahitvâ ‖ 9 ‖ stómena hí divî devâso agním ájîjanañ cháktibhî rodasiprâṃ | tám û akṛiṇvan tredhâ bhuvé kám sá óshadhîḥ pacati viçvárûpâḥ ‖ 10 ‖ 11 ‖

yadéd enam ádadhur yajníyâso divî devâḥ sûryam âditeyám | yadâ carishṇú mithunâv ábhûtâm âd ít prâpaçyan bhúvanâni víçvâ ‖ 11 ‖ víçvasmâ agním bhúvanâya devâ vaiçvânaráṃ ketúm áhnâm akṛiṇvan | â yás tatânosháso vibhâtîr ápo ûrṇoti támo arcishâ yán ‖ 12 ‖ vaiçvânaráṃ kaváyo yajníyâso 'gníṃ devâ ajanayann ajuryám | nákshatram pratnám áminac carishṇú yakshásyâdhyakshaṃ tavishám bṛihántam ‖ 13 ‖ vaiçvânaráṃ viçváhâ dîdivâṃsam mántrair agníṃ kavím áchâ vadâmaḥ | yó mahimnâ paribabhûvorvî utâvástâd utá devâḥ parástât ‖ 14 ‖ dvé srutî açṛiṇavam pitṛîṇâṃ ahâṃ devânâm utá mártyânâm | tâbhyâm idáṃ víçvam éjat sám eti yád antarâ pitáram mâtáraṃ ca ‖ 15 ‖ 12 ‖

dvé samîcî bibhṛitaç cárantaṃ çîrsható jâtám mánasâ vímṛishṭam | sá pratyáñ víçvâ bhúvanâni tasthâv áprayuchan taráṇir bhrâjamânaḥ ‖ 16 ‖ yátrâ vádete ávaraḥ páraç ca yajnanyòḥ kataró nau ví veda | â çekur ít sadhamâdaṃ sákhâyo nákshanta yajnáṃ ká idáṃ ví vocat ‖ 17 ‖ káty agnáyaḥ káti sûryâsaḥ káty ushâso káty u svid âpaḥ | nópaspíjaṃ vaḥ pitaro vadâmi prichâmi vaḥ kavayo vidmáne kám ‖ 18 ‖ yâvanmâtrám usháso ná prátîkaṃ suparṇyò vásate mâtariçvaḥ | tâvad dadhâty úpa yajnám âyán brâhmaṇó hótur ávaro nishîdan ‖ 19 ‖ 13 ‖

88, 9 utá imâṃ ṛiju-yámânaḥ atapat. 10 çákti-bhiḥ. úṃ *iti*. 11 yadâ ít. carishṇú *iti*. prá apaçyan. 12 víçvasmai. devâḥ. tatâna ushásaḥ. ápo *iti*. 13 áminat. yakshásya ádhi-aksham. 14 ácha pari-babhûva urví *iti* utá avástât. 15 dvé-srutî *iti*. 16 dvé-samîcî *iti*. 17 yátra vádete *iti*. yajna-nyòḥ. 18 ná upa-spíjam. 19 yávat-mâtrám. â-yán.

Digitized by Google

89 (915). trishṭubh.

Índraṃ stavâ nṛítamaṃ yásya mahnā́ vibabâdhé rocanā́ ví jmó ántân | ā́ yáḥ papraú carshaṇîdhṛíd várobhiḥ prá síndhubhyo riricânó mahitvā́ || 1 || sá sū́ryaḥ páry urū́ vá-râṅsy éndro vavṛityâd ráthyeva cakrā́ | átishṭhantam apas-yàṃ ná sárgaṃ kṛishṇā́ támâṅsi tvíshyâ jaghâna || 2 || sa-mânám asmâ ánapâvṛid arca kshmayā́ divó ásamam bráhma návyaḥ | ví yáḥ pṛishṭhéva jánimâny aryá índraç cikā́ya ná sákhâyam îshé || 3 || índrâya gíro ániçitasargâ apáḥ préra-yaṃ ságarasya budhnā́t | yó áksheṇeva cakríyâ çácîbhir víshvak tastámbha pṛithivī́m utá dyā́m || 4 || ā́pântamanyus tṛipálaprabharmâ dhúniḥ çímîvâñ chárumâñ ṛijîshī́ | sómo víçvâny atasā́ vánâni nā́rvā́g índram pratimā́nâni debhuḥ || 5 || 14 ||

ná yásya dyā́vâpṛithivī́ ná dhánva nā́ntárikshaṃ nā́dra-yaḥ sómo akshâḥ | yád asya manyúr adhinîyámânaḥ çṛi-ṇā́ti vîḷú rujáti sthirā́ṇi || 6 || jaghā́na vṛitráṃ svádhitir vá-neva rurója púro áradan ná síndhûn | bibhéda giríṃ návam ín ná kumbhám ā́ gā́ índro akṛiṇuta svayúgbhiḥ || 7 || tváṃ ha tyád ṛiṇayā́ indra dhī́ro 'sír ná párva vṛijinā́ çṛiṇâsi | prá yé mitrásya váruṇasya dhā́ma yújaṃ ná jánâ minánti mitrám || 8 || prá yé mitrám prā́ryamáṇaṃ durévâḥ prá saṃgíraḥ prá váruṇam minánti | ny àmítreshu vadhám indra túmraṃ vṛíshan vṛíshâṇam arusháṃ çiçîhi || 9 || índro divá índra îçe pṛithivyā́ índro apā́m índra ít párvatânâm | índro vṛidhā́m índra ín médhirâṇâm indraḥ kshéme yóge hávya índraḥ || 10 || 15 ||

89, 1 stava. carshaṇi-dhṛít váraḥ-bhiḥ. 2 urú. ā́ índraḥ. ráthyâ -iva. 3 asmai ánapa vṛit. pṛishṭhā́-iva. 4 prá îrayam. áksheṇa-iva. 5 ā́pânta-manyuḥ. çáru-mân. ná arvā́k. 6 ná antáriksham ná ádrayaḥ. akshâr *iti*. 7 vánâ-iva. aradat. ít. 8 jánâḥ. 9 prá aryamáṇam. ní amítreshu. 10 ít médhirâṇâm.

Digitized by Google

prāktúbhya índraḥ prá vṛidhó áhabhyaḥ prāntárikshāt prá samudrásya dhāséḥ | prá vātasya práthasaḥ prá jmó ántāt prá síndhubhyo ririce prá kshitíbhyaḥ ‖ 11 ‖ prá çóçucatyā usháso ná ketúr asinvā́ te vartatām indra hetíḥ | áçmeva vidhya divá ā́ sṛijānás tápishṭhena héshasā dróghamitrān ‖ 12 ‖ ánv áha mā́sā ánv íd vánāny ánv óshadhīr ánu párvatāsaḥ | ánv índraṃ ródasī vāvaçāné ánv ā́po ajihata jā́yamānam ‖ 13 ‖ kárhi svit sā́ ta indra cetyā́sad aghásya yád bhinádo ráksha éshat | mitrakrúvo yác chásane ná gā́vaḥ pṛithivyā́ āpṛíg amuyā́ çáyante ‖ 14 ‖ çatrūyánto abhí yé nas tatasré máhi vrā́dhanta ogaṇā́sa indra | andhénāmítrās támasā sacantāṃ sujyotísho aktávas tā́ṅ abhí shyuḥ ‖ 15 ‖ purūṇi hí tvā sávanā jánānām bráhmāṇi mándan gṛiṇatā́m ṛíshīṇām | imā́m āghóshann ávasā sáhūtiṃ tiró víçvāṅ árcato yāhy arvā́ṅ ‖ 16 ‖ evā́ te vayám indra bhuñjatīnāṃ vidyā́ma sumatīnāṃ návānām | vidyā́ma vástor ávasā gṛiṇánto viçvāmitrā utá ta indra nūnám ‖ 17 ‖ çunáṃ huvema maghávānam — ‖ 18 ‖ 16 ‖

90 (916). anushṭubh. 16 trishṭubh.

Sahásraçîrshā púrushaḥ sahasrāksháḥ sahásrapāt | sá bhūmiṃ viçváto vṛitvā́ty atishṭhad daçāṅgulám ‖ 1 ‖ púrusha evédáṃ sárvaṃ yád bhūtáṃ yác ca bhávyam | utā́mṛitatvásyéçāno yád ánnenātiróhati ‖ 2 ‖ etā́vān asya mahimā́to jyā́yāṅç ca pū́rushaḥ | pā́do 'sya víçvā bhūtā́ni tripā́d asyāmṛítaṃ diví ‖ 3 ‖ tripā́d ūrdhvá úd ait púrushaḥ

89, 11 prá aktú-bhyaḥ. prá antárikshāt. 12 áçmā-iva. 13 ródasi-vāvaçāné *iti*. 14 te. cetyā́ asat. ā́-īshat. yát çásane. ā́-pṛik. 15 çatru-yántaḥ. andhéna amítrāḥ. syur *iti* syuḥ. 17 evá. te indra. 18 çunáṃ etc. = 264, 22. — 90, 1 sahasra-akshāḥ. vṛitvā́ áti. daça-aṅgulám. 2 evá idám. yát ca. utá amṛita-tvásya īçānáḥ. ánnena áti-róhati. 3 mahimā́ átaḥ. púrushaḥ. asya amṛítam.

Digitized by Google

pãdo 'syehãbhavat púnaḥ | táto víshvañ vy àkrâmat sâçanânaçané abhí ‖ 4 ‖ tásmâd virãḷ ajâyata virãjo ádhi pũrushaḥ | sá jâtó áty aricyata paççãd bhũmim átho puráḥ ‖ 5 ‖ 17 ‖

yát púrusheṇa havíshâ devã yajnám átanvata | vasantó asyâsîd ãjyaṃ grîshmá idhmáḥ çarád dhavíḥ ‖ 6 ‖ táṃ yajnám barhíshi praúkshan púrushaṃ jâtám agratáḥ | téna devã ayájanta sâdhyã ṛíshayaç ca yé ‖ 7 ‖ tásmâd yajnãt sarvahútaḥ sámbhṛitam pṛishadâjyám | paçũn tãṅç cakre vâyavyãn âraṇyãn grâmyãç ca yé ‖ 8 ‖ tásmâd yajnãt sarvahúta ṛícaḥ sãmâni jajnire | chándâṅsi jajnire tásmâd yájus tásmâd ajâyata ‖ 9 ‖ tásmâd áçvâ ajâyanta yé ké cobhayãdataḥ | gãvo ha jajnire tásmât tásmâj jâtã ajâváyaḥ ‖ 10 ‖ 18 ‖

yát púrushaṃ vy ádadhuḥ katidhã vy àkalpayan | múkhaṃ kím asya kaú bâhũ kã ũrũ pãdâ ucyete ‖ 11 ‖ brâhmaṇò 'sya múkham âsîd bâhũ râjanyàḥ kṛitáḥ | ũrũ tád asya yád vaiçyaḥ padbhyãṃ çûdró ajâyata ‖ 12 ‖ candrámâ mánaso jâtáç cákshoḥ sũryo ajâyata | múkhâd índraç câgníç ca prâṇãd vâyúr ajâyata ‖ 13 ‖ nãbhyâ âsîd antárikshaṃ çîrshṇó dyaúḥ sám avartata | padbhyãm bhũmir díçaḥ çrótrât táthâ lokãñ akalpayan ‖ 14 ‖ saptãsyâsan paridháyas tríḥ saptá samídhaḥ kṛitãḥ | devã yád yajnáṃ tanvânã ábadhnan púrusham paçúm ‖ 15 ‖ yajnéna yajnám ayajanta devãs tãni dhármâṇi prathamãny âsan | té ha nã-

---

90, 1 asya ihá abhavat. ví akrâmat sâçanânaçané *iti*. 5 púrushaḥ. átho *iti*. 6 devãḥ. asya âsît. havíḥ. 7 prá aukshan. pṛishad-âjyám. 10 ca ubhayãdataḥ. tásmât jâtãḥ ajâváyaḥ. 11 ví ádadhuḥ. ví akalpayan. kaú ũrũ *iti* pãdau. 12 brâhmaṇáḥ asya. 13 candrámâḥ. ca agníḥ. 15 saptá asya ásan. devãḥ.

Digitized by Google

kam mahimānaḥ sacanta yátra pūrve sâdhyāḥ sánti devāḥ ‖ 16 ‖ 19 ‖

Saptamo 'nuvâkaḥ.

91 (917). jagati. 15 trishṭubh.

Sáṃ jâgrivádbhir járamāṇa idhyate dáme dámūnâ ishāyann iḷás padé | víçvasya hótâ havísho váreṇyo vibhúr vibhāvâ sushákhâ sakhîyaté ‖ 1 ‖ sá darçataçrîr átithir gṛihé -gṛihe váne-vane çiçriye takvavîr iva | jánaṃ-janaṃ jányo nâti manyate víça ā́ ksheti viçyò víçaṃ-viçam ‖ 2 ‖ sudáksho dákshaiḥ krátunâsi sukrátur ágne kavíḥ kāvyenâsi viçvavít | vásur vásūnāṃ kshayasi tvám éka íd dyāvâ ca yāni pṛithivī́ ca púshyataḥ ‖ 3 ‖ prajânánn agne táva yónim ṛitvíyam íḷâyâs padé ghṛitávantam āsadaḥ | ā́ te cikitra ushásām ivétayo 'repásaḥ sūryasyeva raçmáyaḥ ‖ 4 ‖ táva çríyo varshyàsyeva vidyútaç citrā́ç cikitra ushásāṃ ná ketávaḥ | yád óshadhîr abhíṣṛishṭo vánâni ca pári svayáṃ cinushé ánnam âsyè ‖ 5 ‖ 20 ‖

tám óshadhîr dadhire gárbham ṛitvíyaṃ tám āpo agníṃ janayanta mātáraḥ | tám ít samānáṃ vanínaç ca vîrúdho 'ntárvatîç ca súvate ca viçváhâ ‖ 6 ‖ vātopadhûta ishitó váçāñ ánu tṛishú yád ánnâ vévishad vitíshṭhase | ā́ te yatante rathyò yáthâ pṛíthak çárdhāṅsy agne ajárāṇi dhákshataḥ ‖ 7 ‖ medhâkārāṃ vidáthasya prasādhanam agníṃ hótāram paribhūtamam matím | tám íd árbhe havíshy ā́ samānám ít tám ín mahé vṛiṇate nā́nyāṃ tvát ‖ 8 ‖ tvā́m íd átra vṛiṇate tvâyávo hótāram agne vidátheshu vedhásaḥ | yád de-

---

91, 1 su-sákhâ sakhi-yaté. 2 ná áti. 3 krátunâ asi. kā́vyena asi. pṛithivī́ *iti*. 4 ā́ asadaḥ. cikitre. iva étayaḥ. sū́ryasya-iva. 5 varshyàsya-iva. cikitre. 6 antáḥ-vatīḥ. 7 vā́ta-upadhûtaḥ. 8 medhâ-kārám. ít mahé. ná anyám.

Digitized by Google

vayánto dádhati práyâṅsi te havíshmanto mánavo vṛiktábarhishaḥ ‖ 9 ‖ távâgne hotrám táva potrám ṛitvíyam táva neshṭrám tvám agníd ṛitâyatáḥ | táva praçâstrám tvám adhvarîyasi brahmấ kási grihápatiç ca no dáme ‖ 10 ‖ 21 ‖

yás túbhyam agne amṛitâya mártyaḥ samídhâ dấçad utá vâ havíshkṛiti | tásya hótâ bhavasi yấsi dûtyàm úpa brûshe yájasy adhvarîyási ‖ 11 ‖ imấ asmai matáyo vấco asmád ấṅ ṛíco gíraḥ sushṭutáyaḥ sám agmata | vasûyávo vásave jâtávedase vṛiddhấsu cid várdhano yấsu câkánat ‖ 12 ‖ imấm pratnấya sushṭutím návîyasîm vocéyam asmấ uçaté çṛiṇótu naḥ | bhûyấántarâ hṛidy àsya nispṛíçe jâyéva pátya uçatî́ suvấsâḥ ‖ 13 ‖ yásminn áçvâsa ṛishabhấsa ukshấṇo vaçấ meshấ avasṛishṭấsa ấhutâḥ | kîlâlapé sómapṛishṭhâya vedháse hṛidấ matím janaye cárum agnáye ‖ 14 ‖ áhâvy agne havír âsyè te srucîva ghṛitám camvîva sómaḥ | vâjasánim rayím asmé suvîram praçastám dhehi yaçásam bṛihántam ‖ 15 ‖ 22 ‖

92 (918). jagatî.

Yajnásya vo rathyàm viçpátim viçấm hótâram aktór átithim vibhấvasum | çócañ chúshkâsu háriṇîshu járbhurad vṛishâ ketúr yajató dyấm açâyata ‖ 1 ‖ imám añjaspấm ubháye akṛiṇvata dharmấṇam agníṃ vidáthasya sấdhanam | aktúṃ ná yahvám ushásaḥ puróhitaṃ tánûnápâtam arushásya niñsate ‖ 2 ‖ bấḷ asya nîthấ ví paṇéç ca manmahe vayấ asya práhutâ âsur áttave | yadấ ghorấso amṛitatvám ấçatâd íj jánasya daívyasya carkiran ‖ 3 ‖ ṛitásya hí prá-

---

91, 10 távâgne etc. = 192, 2. 12 ấ. 13 asmai. hṛidí asya. jâyéva etc. = 124, 7. 14 vaçấḥ. 15 srucí-iva. camvì-iva. — 92, 1 çúshkâsu. 2 añjaḥ-pấm. 3 bấṭ. ấçata ất ít.

Digitized by Google

sitir dyaúr urú vyáco námo mahy àrámatiḥ pánîyasî | índro mitró váruṇaḥ sáṃ cikitriré 'tho bhágaḥ savitấ pûtádakshasaḥ ‖ 4 ‖ prá rudréṇa yayínâ yanti síndhavas tiró mahîṃ arámatiṃ dadhanvire | yébhiḥ párijmâ pariyánn urú jráyo ví róruvaj jaṭháre víçvam uksháte ‖ 5 ‖ 23 ‖

krâṇấ rudrấ marúto viçvákṛishṭayo diváḥ çyenấso ásurasya nîḷáyaḥ | tébhiç cashṭe váruṇo mitró aryaméndro devébhir arvaçébhir árvaçaḥ ‖ 6 ‖ índre bhújaṃ çaçamânấsa âçata sűro dṛíçîke vṛíshaṇaç ca paúṃsye | prá yé nv àsyârháṇâ tatakshiré yújaṃ vájraṃ nṛishádaneshu kârávaḥ ‖ 7 ‖ sűraç cid ấ haríto asya rîramad índrâd ấ káç cid bhayate távîyasaḥ | bhîmásya vṛíshṇo jaṭhárâd abhiçváso divé-dive sáhuriḥ stann ábâdhitaḥ ‖ 8 ‖ stómaṃ vo adyá rudrấya çíkvase kshayádvîrâya námasâ didishṭana | yébhiḥ çiváḥ svávấñ evayấvabhir diváḥ síshakti sváyaçâ níkâmabhiḥ ‖ 9 ‖ té hí prajấyâ ábharanta ví çrávo bṛíhaspátir vṛishabháḥ sómajâmayaḥ | yajnaír átharvâ prathamó ví dhârayad devấ dákshair bhṛígavaḥ sáṃ cikitrire ‖ 10 ‖ 24 ‖

té hí dyấvâpṛithivî́ bhűriretasâ nárâçáṅsaç cáturaṅgo yamó 'ditiḥ | devás tváshṭâ draviṇodấ ṛibhukshấṇaḥ prá rodasî́ marúto víshṇur arhire ‖ 11 ‖ utá syá na uçíjâm urviyấ kavír áhiḥ çṛiṇotu budhnyò hávîmani | sűryâmâsâ vicárantâ divikshítâ dhiyấ çamînahushî́ asyá bodhatam ‖ 12 ‖ prá naḥ pûshấ caráthaṃ viçvádevyo 'pấṃ nápâd avatu vâyúr ishṭáye | âtmấnaṃ vásyo abhí vấtam arcata tád açvinâ suhavâ yấmani çrutam ‖ 13 ‖ viçấm âsấm ábhayânâm adhikshítaṃ gîrbhír u sváyaçasaṃ gṛiṇîmasi | gnấbhir

---

92, 2 mahî́ arámatiḥ. cikitrire átho *iti*. 5 róruvat. 6 kráṇấḥ rudrấḥ. aryamấ índraḥ. 7 nú asya arháṇâ. nṛi-sádaneshu. 9 svá-vaçâḥ. 10 devấḥ. 11 áditiḥ. rodasî́ *iti*. 12 divi-kshítâ. çamînahushî́ *iti*.

Digitized by Google

víçvâbhir áditim anarváṇam aktór yúvânaṃ nṛimáṇâ ádhâ pátim ‖ 14 ‖ rébhad átra janúshâ pū́rvo áṅgirâ grā́vâṇa ûrdhvā́ abhí cakshur adhvarám | yébhir víhâyâ ábhavad vicakshaṇáḥ pā́thaḥ sumékaṃ svádhitir vánanvati ‖ 15 ‖ 25 ‖

93 (919). prastárapaṅkti. 2. 3. 13 anushṭubh. 9 aksharaiḥ paṅkti. 11 nyaṅkusáriṇî. 15 purastâdbṛihati.

Máhi dyâvâpṛithivî bhûtam urvî́ nā́rî yahvî́ ná ródasî sádaṃ naḥ | tébhir naḥ pâtaṃ sáhyasa ebhír naḥ pâtaṃ çûshaṇi ‖ 1 ‖ yajné-yajne sá mártyo devā́n̄t saparyati | yáḥ sumnaír dîrghaçrúttama âvívâsaty enân ‖ 2 ‖ víçveshâm irajyavo devā́nâṃ vā́r mahâḥ | víçve hí viçvámahaso víçve yajnéshu yajníyâḥ ‖ 3 ‖ té ghâ rā́jâno amṛítasya mandrā́ aryamā́ mitró váruṇaḥ párijmâ | kád rudró nṛiṇā́ṃ stutó marútaḥ pûsháṇo bhágaḥ ‖ 4 ‖ utá no náktam apā́ṃ vṛishaṇvasû sū́ryâmā́sâ sádanâya sadhanyā́ | sácâ yát sā́dy eshâm áhir budhnéshu budhnyàḥ ‖ 5 ‖ 26 ‖

utá no devā́v açvínâ çubhás pátî dhā́mabhir mitrā́váruṇâ urushyatâm | maháḥ sá rāyá éshaté 'ti dhánveva duritā́ ‖ 6 ‖ utá no rudrā́ cin mṛiḷatâm açvínâ víçve devā́so ráthaspátir bhágaḥ | ṛibhúr vā́ja ṛibhukshaṇaḥ párijmâ viçvavedasaḥ ‖ 7 ‖ ṛibhúr ṛibhukshā́ ṛibhúr vidhato máda ā́ te hárî jûjuvânásya vâjínâ | dushṭáraṃ yásya sā́ma cid ṛídhag yajnó ná mā́nushaḥ ‖ 8 ‖ kridhî́ no áhrayo deva savitaḥ sá ca stushe maghónâm | sahó na índro váhnibhir ny èshâṃ carshaṇînā́ṃ cakráṃ raçmíṃ ná yoyuve ‖ 9 ‖ aíshu dyâvâpṛithivî dhâtam mahád asmé vîréshu viçvácarshaṇi çrá-

---

92, 14 nṛi-mánâḥ ádha. 15 áṅgirâḥ. — 93, 1 dyâvâpṛithivî-urvî́-nā́rî-yahvî́-ródasî *iti*. 4 gha. 5 sa-dhanyā́. 6 mitrā́váruṇau. ā́ ishate áti dhánva-iva. 7 cit. ráthaḥpátiḥ. 9 kridhí. sahó *iti*. ní eshâm. 10 ā́ eshu.

Digitized by Google

vaḥ | pṛikshâṃ vẫjasya sâtáye pṛikshâṃ râyótá turváṇe ‖ 10 ‖ 27 ‖

etáṃ çáṅsam indrâsmayúsh ṭvâṃ kŭcit sántaṃ sahasâvann abhíshṭaye sádâ pâhy abhíshṭaye | medátâṃ vedátâ vaso ‖ 11 ‖ etám me stómaṃ tanấ ná sū́rye dyutádyâmânaṃ vâvṛidhanta nṛiṇā́m | saṃvánananaṃ nā̃çvyaṃ táshṭevānapacyutam ‖ 12 ‖ vâvárta yéshâṃ râyấ yuktaíshâṃ hiraṇyáyî | nemádhitâ ná paúṅsyâ vṛítheva vishṭā́ntâ ‖ 13 ‖ prá tád duhçī́me pṛithavâne vené prá râmé vocam ásure maghávatsu | yé yuktvā́ya páñca çatā́smayú pathā́ viçrā́vy eshâm ‖ 14 ‖ ádhīn nv átra saptatíṃ ca saptá ca | sadyó didishṭa tā́nvaḥ sadyó didishṭa pârthyâḥ sadyó didishṭa mâyavâḥ ‖ 15 ‖ 28 ‖

94 (920). jagati. 5. 7. 14 trishṭubh.

Praité vadantu prá vayáṃ vadâma grā́vabhyo vā́cam vadatấ vádadbhyaḥ | yád adrayaḥ parvatâḥ sâkám âçávaḥ çlókaṃ ghósham bhárathéndrâya sominaḥ ‖ 1 ‖ eté vadanti çatávat sahásravad abhí krandanti háritebhir âsábhiḥ | vishṭvī́ grā́vâṇaḥ sukṛítaḥ sukṛityáyâ hótuç cit pū́rve havirádyam âçata ‖ 2 ‖ eté vadanty ávidann anā́ mádhu ny ū̃khayante ádhi pakvá ā́mishi | vṛikshásya çā́khâm arunásya bápsatas té sū́bharvâ vṛishabhā́ḥ prém arâvishuḥ ‖ 3 ‖ bṛihád vadanti madiréṇa mandínéndraṃ króçanto 'vidann anā́ mádhu | saṃrā́bhyâ dhī́râḥ svásṛibhir anartishur âghosháyantaḥ pṛithivī́m upabdíbhiḥ ‖ 4 ‖ suparṇā́ vā́cam

---

93, 10 râyấ utá. 11 indra asma-yúḥ tvám kú-cit. 12 dyutát -yâmânam vavṛidhanta. ná áçvyam táshṭâ-iva ánapa-cyutam. 13 vavárta. yuktấ eshâm. vṛithâ-iva vishṭá-antâ. 14 çatấ asma-yú. vi-çrā́vi. 15 ádhi ít nú. — 94, 1 prá eté. vadata. bháratha índrâya. 2 haviḥ -ádyam. 3 ní ū̃khayante. pakvé. sū́bharvâḥ. prá ím. 4 mandínā índram. sam-rā́bhya. 5 su-parṇā́ḥ.

Digitized by Google

akratópa dyávy âkharé kṛíshṇâ ishirâ anartishuḥ | nyàñ ní yanty úparasya nishkṛitám purú réto dadhire sûryaçvítaḥ || 5 || 29 ||

ugrâ iva praváhantaḥ samâyamuḥ sâkám yuktâ vṛíshaṇo bíbhrato dhúraḥ | yác chvasánto jagrasânâ árâvishuḥ çṛiṇvá eshâm prothátho árvatâm iva || 6 || dáçâvanibhyo dáçakakshyebhyo dáçayoktrebhyo dáçayojanebhyaḥ | dáçâbhîçubhyo arcatâjárebhyo dáça dhúro dáça yuktâ váhadbhyaḥ || 7 || té ádrayo dáçayantrâsa âçávas téshâm âdhânam páry eti haryatám | tá û sutásya somyáseyândhaso 'ṅçóḥ pîyûsham prathamásya bhejire || 8 || té somâdo hárî índrasya niṅsate 'ṅçúṃ duhánto ádhy âsate gávi | tébhir dugdhám papivânt somyám mádhv índro vardhate práthate vṛishâyáte || 9 || vṛíshâ vo aṅçúr ná kílâ rishâthanéḷâvantaḥ sádam ít sthanâçitâḥ | raivatyéva máhasâ cáravaḥ sthana yásya grâvâṇo ájushadhvam adhvarám || 10 || 30 ||

tṛidilâ átṛidilâso ádrayo 'çramaṇâ áçrithitâ ámṛityavaḥ | anâturâ ajárâḥ sthâmavishṇavaḥ supîváso átṛishitâ átṛishṇajaḥ || 11 || dhruvâ evá vaḥ pitáro yugé-yuge kshémakâmâsaḥ sádaso ná yuñjate | ajuryâso harishâco harídrava ā́ dyâṃ ráveṇa pṛithivîṃ açuçravuḥ || 12 || tád íd vadanty ádrayo vimócane yámann añjaspâ iva ghéd upabdíbhiḥ | vápanto bîjam iva dhânyâkṛítaḥ pṛiñcánti sómaṃ ná minanti bápsataḥ || 13 || suté adhvaré ádhi vâcam akratâ kṛî-

---

94, 5 akrata úpa. nyàk. purú. 6 sam-áyamuḥ. yuktâḥ. yát çvasántaḥ. çriṇvé. 7 arcata ajárebhyaḥ. yuktâḥ. 8 té ûṃ *iti*. somyásya ándhasaḥ. 9 soma-ádaḥ hárî *iti*. vṛisha-yáte. 10 kíla rishâthana ḷâ-vantaḥ. sthana âçitâḥ raivatyâ-iva. 11 stha ámavishṇavaḥ. 12 hari-sácaḥ. 13 gha ít. dhânya-kṛítaḥ. 14 akrata ā́.

Digitized by Google

ḷáyo ná mâtáraṃ tudántaḥ | ví shú muñcâ sushuvúsho manîshâṃ ví vartantâm ádrayaç cáyamânâḥ || 14 || 31 ||

Caturtho 'dhyâyaḥ.

95 (921). trishṭubh.

Hayé jáye mánasâ tíshṭha ghore vácâṅsi miçrẫ kṛiṇavâvahai nú | ná nau mántrâ ánuditâsa eté máyas karan páratare canấhan || 1 || kím etẫ vâcẫ kṛiṇavâ távâhám prấkramisham ushásâm agriyéva | púrûravaḥ púnar ástam párehi durâpanẫ vấta ivâhám asmi || 2 || íshur ná çriyá ishudhér asanẫ goshấḥ çatasẫ ná rāṇhiḥ | avîre krátau ví davidyutan nórâ ná mâyúṃ citayanta dhúnayaḥ || 3 || sấ vásu dádhatî çváçurâya váya úsho yádi váshṭy ántigṛihât | ástaṃ nanakshe yásmiñ câkán dívâ náktaṃ çnathitẫ vaitaséna || 4 || tríḥ sma mấhnaḥ çnathayo vaitasénotá sma mé 'vyatyai pṛiṇâsi | púrûravó 'nu te kétam âyaṃ rā́jâ me vîra tanvàs tád âsîḥ || 5 || 1 ||

yẫ sujûrṇíḥ çréṇiḥ sumnáâpir hradécakshur ná granthínî caraṇyúḥ | tẫ añjáyo 'ruṇáyo ná sasruḥ çriyé gấvo ná dhenávo 'navanta || 6 || sám asmiñ jáyamâna âsata gnấ utém avardhan nadyàḥ svágûrtâḥ | mahé yát tvâ purûravo ráṇâyấvardhayan dasyuhátyâya devấḥ || 7 || sácâ yád âsu jáhatîshv átkam ámânushîshu mā́nusho nishéve | ápa sma mát tarásantî ná bhujyús tẫ atrasan rathaspṛíço nấçvâḥ || 8 || yád âsu márto amṛítâsu nispṛík sáṃ kshoṇī́bhiḥ krátubhir ná pṛiṅkté | tẫ âtáyo ná tanvàḥ çumbhata svẫ áçvâso ná

94, 14 sú muñca susu-vúshaḥ. — 95, 1 caná áhan. 2 kṛiṇava táva ahám prá akramisham. agriyấ-iva. párā ihi. duḥ-âpanấ. iva ahám. 3 çriyé. go-sấḥ çata-sấḥ. davidyutat ná úrâ. 5 mâ áhnaḥ. vaitaséna utá. me ávyatyai. púrûravaḥ ánu. 6 sumné-âpiḥ hradé-cakshuḥ. 7 jáyamâne. utá îm. ráṇâya ávardhayan. 8 ni-séve. ná áçvâḥ.

Digitized by Google

krîḷáyo dándaçânâḥ ‖ 9 ‖ vidyún ná yâ pátantî dávidyod bhárantî me ápyâ kámyâni | jánishṭo apó náryaḥ súj âtaḥ prórváçî tirata dîrghám áyuḥ ‖ 10 ‖ 2 ‖

jajnishá itthấ gopîthyâya hí dadhấtha tát purûravo ma ójaḥ | áçâsaṃ tvâ vidúshî sásminn áhan ná ma ấçṛiṇoḥ kím abhúg vadâsi ‖ 11 ‖ kadấ sûnúḥ pitáraṃ jâtá ichâc cakrán nấçru vartayad vijânán | kó dámpatî sámanasâ ví yûyod ádha yád agníḥ çváçureshu dîdayat ‖ 12 ‖ práti bravâṇi vartáyate áçru cakrán ná krandad âdhyè çiçvấyai | prá tát te hinavâ yát te asmé párehy ástaṃ nahí mûra mấpaḥ ‖ 13 ‖ sudevó adyá prapáted ánâvṛit parâvátam paramấṃ gántavấ u | ádhâ çáyîta nírṛiter upásthé 'dhainaṃ vṛikâ rabhasấsa adyúḥ ‖ 14 ‖ púrûravo mấ mṛithâ mấ prá papto mấ tvâ vṛikâso áçivâsa u kshan | ná vaí straiṇâni sakhyấni santi sâlâvṛikấṇâṃ hṛídayâny etấ ‖ 15 ‖ 3 ‖

yád vírûpâcaram mártyeshv ávasaṃ rấtrîḥ çarádaç cátasraḥ | ghṛitásya stokấṃ sakṛíd áhna âçnâṃ tấd evédấṃ tâtṛipâṇấ carâmi ‖ 16 ‖ antarikshaprấṃ rájaso vimấnîm úpa çikshâmy urváçîṃ vásishṭhaḥ | úpa tvâ rấtiḥ sukṛitásya tíshṭhân ní vartasva hṛídayaṃ tapyate me ‖ 17 ‖ íti tvâ devấ imá âhur aiḷa yáthem etád bhávasi mṛityúbandhuḥ | prajấ te devấn havíshâ yajâti svargá u tvám ápi mâdayâse ‖ 18 ‖ 4 ‖

96 (922). jagatî. 12. 13 trishṭubh.

Prá te mahé vidáthe çaṁsisham hárî prá te vanve vanúsho haryatám mádam | ghṛitáṃ ná yó háribhiç cấru

---

95, 10 vi-dyút. jánishṭo *iti*. prá urváçî. 11 jajnishé. me ójaḥ. me ấ açṛiṇoḥ. 12 ichât. ná áçru. 13 â-dhyè. hinava. párâ ihi. mâ ấpaḥ. 14 gántavaí. ádha. upá-sthe ádha enam vṛíkâḥ. 15 mṛithâḥ. 16 vírûpâ ácaram. evá idám tatṛipâṇấ. 17 tíshṭhât. 18 imé. yáthâ ím. svaḥ-gé.

Digitized by Google

sécata ấ tvâ viçantu hárivarpasaṃ gíraḥ ‖ 1 ‖ háriṃ hí yónim abhí yé samásvaran hinvánto hárî divyáṃ yáthâ sádaḥ | ấ yám pṛṇánti háribhir ná dhenáva índrâya çûshám hárivantam arcata ‖ 2 ‖ só asya vájro hárito yá âyasó hárir níkâmo hárir ấ gábhastyoḥ | dyumnî́ suçipró hárimanyusâyaka índre ní rûpấ háritâ mimikshire ‖ 3 ‖ diví ná ketúr ádhi dhâyi haryató vivyácad vájro hárito ná ráṅhyâ | tudád áhiṃ háriçipro yá âyasáḥ sahásraçokâ abhavad dharimbharáḥ ‖ 4 ‖ tvám-tvam aharyathâ úpastutaḥ pűrvebhir indra harikeça yájvabhiḥ | tvám haryasi táva víçvam ukthyàm ásâmi rấdho harijâta haryatám ‖ 5 ‖ 5 ‖

tấ vajríṇam mandínaṃ stómyam máda índraṃ ráthe vahato haryatấ hárî | purűṇy asmai sávanâni háryata índrâya sómâ hárayo dadhanvire ‖ 6 ‖ áraṃ kấmâya hárayo dadhanvire sthirấya hinvan hárayo hárî turấ | árvadbhir yó háribhir jósham ῑ́yate só asya kấmaṃ hárivantam ânaçe ‖ 7 ‖ háriçmaçârur hárikeça âyasás turaspéye yó haripấ ávardhata | árvadbhir yó háribhir vâjínîvasur áti víçvâ duritấ pấrishad dhárî ‖ 8 ‖ srúveva yásya háriṇî vipetátuḥ çípre vấjâya háriṇî dávidhvataḥ | prá yát kṛité camasé mármṛijad dhárî pîtvấ mádasya haryatásyấndhasaḥ ‖ 9 ‖ utá sma sádma haryatásya pastyòr átyo ná vấjaṃ hárivấñ acikradat | mahî́ cid dhí dhisháṇấharyad ójasâ bṛihád váyo dadhishe haryatáç cid ấ ‖ 10 ‖ 6 ‖

ấ ródasî háryamâṇo mahitvấ návyaṃ-navyaṃ haryasi mánma nú priyám | prá pastyàm asura haryatấṃ gór âvish kṛidhi háraye sűryâya ‖ 11 ‖ ấ tvâ haryántam prayújo já-

---

96, 1 sécate. 3 hárimanyu-sâyakaḥ. 4 harim-bharáḥ. 6 máde. háryate. sómâḥ. 8 turaḥ-péye. hárî *iti*. 9 srúvâ-iva. háriṇî *iti*. çípre *iti*. háriṇî *iti*. hárî *iti*. haryatásya índhasaḥ. 10 hí dhisháṇâ áharyat.

Digitized by Google

nânâṃ ráthe vahantu háriçipram indra | píbâ yáthâ prátibhṛitasya mádhvo háryan yajnáṃ sadhamâde dáçoṇim ‖ 12 ‖ ápâḥ pŭrveshâṃ harivaḥ sutânâm átho idáṃ sávanaṃ kévalaṃ te | mamaddhí sómam mádhumantam indra satrâ vṛishañ jaṭhára â vṛishasva ‖ 13 ‖ 7 ‖

97 (923). anushṭubh.

Yâ óshadhîḥ pŭrvâ jâtâ devébhyas triyugám purâ | mánai nú babhrūṇâm ahám çatáṃ dhâmâni saptá ca ‖ 1 ‖ çatáṃ vo amba dhâmâni sahásram utá vo rúhaḥ | ádhâ çatakratvo yûyám imám me agadáṃ kṛita ‖ 2 ‖ óshadhîḥ práti modadhvam púshpavatîḥ prasŭvarîḥ | áçvâ iva sajítvarîr vîrúdhaḥ pârayishṇvàḥ ‖ 3 ‖ óshadhîr íti mâtaras tád vo devîr úpa bruve | sanéyam áçvaṃ gâṃ vâsa âtmânaṃ táva pûrusha ‖ 4 ‖ açvatthé vo nishádanam parṇé vo vasatísh kṛitâ | gobhâja ít kílâsatha yát sanávatha pŭrusham ‖ 5 ‖ 8 ‖

yátraúshadhîḥ samágmata râjânaḥ sámitâv iva | víprah sá ucyate bhishág rakshohâmîvacâtanaḥ ‖ 6 ‖ açvâvatîṃ somâvatîm ûrjáyantîm údojasaṃ | ávitsi sárvâ óshadhîr asmâ arishṭátâtaye ‖ 7 ‖ úc chúshmâ óshadhînâṃ gávo goshṭhâd iverate | dhánaṃ sanishyántînâm âtmânaṃ táva pûrusha ‖ 8 ‖ íshkṛitir nâma vo mâtâtho yûyáṃ stha níshkṛitîḥ | sîrâḥ patatríṇîḥ sthana yád âmáyati níshkṛitha ‖ 9 ‖ áti víçvâḥ parishṭhâḥ stená iva vrajám akramuḥ | óshadhîḥ prâcucyavur yát kíṃ ca tanvò rápaḥ ‖ 10 ‖ 9 ‖

96, 12 píba. dáça-oṇim. 13 átho *iti*. jaṭháre. — 97, 1 pŭrvâḥ jâtâḥ. 2 ádha. 4 purusha. 5 ni-sádanam. vasatîḥ. kíla asatha. púrusham. 6 yátra óshadhîḥ. rakshaḥ-hâ amîva-cátanaḥ. 7 açva-vatîm. út-ojasam. â avitsi. asmaí. 8 út çúshmâḥ. gosthât-iva írate. purusha. 9 mâtâ átho *iti*. 10 prá acucyavuḥ.

Digitized by Google

yád imấ vàjáyann ahám óshadhîr hásta âdadhé | âtmấ yákshmasya naçyati purấ jîvagṛíbho yathâ ‖ 11 ‖ yásyaushadhîḥ prasárpathấñgam-aṅgam párush-paruḥ | táto yákshmaṃ ví bâdhadhva ugró madhyamaçîr iva ‖ 12 ‖ sâkáṃ yakshma prá pata cấsheṇa kikidîvínâ | sâkáṃ vấtasya dhrấjyâ sâkáṃ naçya nihấkayâ ‖ 13 ‖ anyấ vo anyấm avatv anyấnyásyâ úpâvata | tấḥ sárvâḥ saṃvidânấ idám me prâvatâ vácaḥ ‖ 14 ‖ yấḥ phalínîr yấ aphalấ apushpấ yấç ca pushpíṇîḥ | bṛíhaspátiprasûtâs tấ no muñcantv áṁhasaḥ ‖ 15 ‖ 10 ‖

muñcántu mâ çapathyâd átho varuṇyâd utá | átho yamásya páḍbîçât sárvasmâd devakilbishât ‖ 16 ‖ avapátantîr avadan divá óshadhayas pári | yáṃ jîvám açnávâmahai ná sá rishyâti púrushaḥ ‖ 17 ‖ yấ óshadhîḥ sómarâjnîr bahvîḥ çatávicakshaṇâḥ | tấsâṃ tvám asy uttamấraṃ kấmâya çáṃ hṛidé ‖ 18 ‖ yấ óshadhîḥ sómarâjnîr víshṭhitâḥ pṛithivîm ánu | bṛíhaspátiprasûtâ asyaí sáṃ datta vîryàm ‖ 19 ‖ mấ vo rishat khanitấ yásmai câháṃ khánâmi vaḥ | dvipác cátushpad asmấkaṃ sárvam astv anâturám ‖ 20 ‖ yấç cedám upaçṛiṇvánti yấç ca dûrám párâgatâḥ | sárvâḥ saṃgátya vîrudho 'syaí sáṃ datta vîryàm ‖ 21 ‖ óshadhayaḥ sáṃ vadante sómena sahá rấjnâ | yásmai kṛiṇóti brâhmaṇás táṃ râjan pârayâmasi ‖ 22 ‖ tvám uttamấsy oshadhe táva vṛikshấ úpastayaḥ | úpastir astu sò 'smấkaṃ yó asmấñ abhidấsati ‖ 23 ‖ 11 ‖

97, 11 imấḥ. háste.. 12 yásya oshadhîḥ pra-sárpatha áñgam -aṅgam. bâdhadhve. 13 ni-hấkayâ. 14 anyấ anyásyâḥ úpa avata. prá avata. 15 apushpấḥ. tấḥ. 16 átho *iti*. 17 púrushaḥ. 18 ut-tamấ áram. 20 ca ahám. dvi-pát. 21 ca idám. 23 ut -tamấ asi. sáḥ asmấkam.

Digitized by Google

98 (924). trishṭubh.

Bṛíhaspate práti me devátâm ihi mitró vâ yád váruṇo vâsi pûshâ | âdityaír vâ yád vásubhir marútvânt sá parjányaṃ çámtanave vṛishâya || 1 || â devó dûtó ajiráç cikitvân tvád devâpe abhí mâm agachat | pratîcînáḥ práti mâm â vavṛitsva dádhâmi te dyumátîṃ vâcam âsán || 2 || asmé dhehi dyumátîṃ vâcam âsán bṛíhaspate anamîvâm ishirâm | yáyâ vṛishṭíṃ çámtanave vánâva divó drapsó mádhumâñ â viveça || 3 || â no drapsâ mádhumanto viçantv índra dehy ádhirathaṃ sahásram | ní shîda hotrám ṛitvíyâ yajasva devân devâpe havishâ saparya || 4 || ârshṭishenó hotrám ṛíshir nishîdan devâpir devasumatíṃ cikitvân | sá úttarasmâd ádharaṃ samudrám apó divyâ asṛijad varshyâ abhí || 5 || asmínt samudré ádhy úttarasminn âpo devébhir nívṛitâ atishṭhan | tâ adravann ârshṭisheṇéna sṛishṭâ devâpinâ préshitâ mṛikshíṇîshu || 6 || 12 ||

yád devâpiḥ çámtanave puróhito hotrâya vṛitáḥ kṛipáyann ádîdhet | devaçrútaṃ vṛishṭivániṃ rárâṇo bṛíhaspátir vâcam asmâ ayachat || 7 || yáṃ tvâ devâpiḥ çuçucânó agna ârshṭisheṇó manushyàḥ samîdhé | víçvebhir devaír anumadyámânaḥ prá parjányam îrayâ vṛishṭimántam || 8 || tvâm pûrva ṛíshayo gîrbhír âyan tvâm adhvaréshu puruhûta víçve | sahásrâṇy ádhirathâny asmé â no yajnáṃ rohidaçvópa yâhi || 9 || etâny agne navatír náva tvé âhutâny ádhirathâ sahásrâ | tébhir vardhasva tanvàḥ çûra pûrvîr divó no vṛishṭím ishitó rirîhi || 10 || etâny agne navatíṃ sahásrâ sám prá yacha vṛíshṇa índrâya bhâgám | vidvân pathá ṛi-

---

98, 1 vâ ási. çám-tanave vṛishaya. 2 deva-âpe. 4 drapsâḥ. dehí. 6 sṛishṭâḥ devá-âpinâ prá-ishitâḥ. 7 asmai. 8 agne. îraya. 9 pûrve. asmé *iti*. rohit-açva úpa. 10 tvé *iti*. 11 vṛíshṇe.

Digitized by Google

tuçó devayânân ápy aulânâṃ divi devéshu dhehi ‖ 11 ‖ ágne bâdhasva ví mṛídho ví durgáhâpâmîvâm ápa rákshâṅsi sedha | asmât samudrâd bṛiható divó no 'pâm bhûmânam úpa naḥ sṛijehá ‖ 12 ‖ 13 ‖

99 (925). trishṭubh.

Kâṃ naç citrám ishaṇyasi cikitvân pṛithugmânaṃ vâçrâṃ vâvṛidhádhyai | kát tásya dâtu çávaso vyùshṭau tákshad vájraṃ vṛitratúram ápinvat ‖ 1 ‖ sá hí dyutâ vidyútâ véti sâma pṛithúṃ yónim asuratvâ sasâda | sá sánîḷebhiḥ prasahânó asya bhrâtur ná ṛité saptáthasya mâyâḥ ‖ 2 ‖ sá vâjaṃ yâtâpadushpadâ yánt svàrshâtâ pári shadat sanishyán | anarvâ yác chatádurasya védo ghnán chiçnádevân abhí várpasâ bhût ‖ 3 ‖ sá yahvyò 'vánîr góshv árvâ juhoti pradhanyâsu sásriḥ | apâdo yátra yújyâso 'rathâ droṇyàçvâsa îrate ghṛitáṃ vâḥ ‖ 4 ‖ sá rudrébhir áçastavâra ṛíbhvâ hitvî gáyam âreavadya âgât | vamrásya manye mithunâ ví-vavrî ánnam abhîtyârodayan mushâyán ‖ 5 ‖ sá íd dâsaṃ tuvîrávam pátir dán shaḷakshâṃ triçîrshâṇaṃ damanyat | asyá tritó nv ójasâ vṛidhânó vipâ varâhám áyoagrayâ han ‖ 6 ‖ 14 ‖

sá drúhvaṇe mánusha ûrdhvasânâ ấ sâvishad arçasânâya çárum | sá nṛítamo náhusho 'smát súJâtaḥ púro 'bhinad árhan dasyuhátye ‖ 7 ‖ só abhríyo ná yávasa udanyán ksháyâya gâtúṃ vidán no asmé | úpa yát sîdad índuṃ çárîraiḥ çyenó 'yopâshṭir hanti dásyûn ‖ 8 ‖ sá vrâdhataḥ ça-

---

98, 12 duḥ-gâhâ ápa úmîvâm. sṛija ihá. — 99, 2 asura-tvâ ấ. ná. 3 yâtâ ápaduḥ-padâ. svàḥ-sâtâ. yát çatá-durasya. ghnán çiçná-devân. 4 árvâ ấ. arathâḥ. droṇí-açvâsaḥ. 5 ấ agât. vívavri *iti* ví-vavrî. abhi-ítya arodayat. 6 tuvi-rávam. shaṭ-akshám. nú. 7 mánushe. 8 yávase. vidát. úyaḥ-apâshṭiḥ.

Digitized by Google

vasânébhir asya kútsâya çúshṇaṃ kṛipáṇe párâdat | ayáṃ kavím anayac chasyámânam átkaṃ yó asya sánitotá nṛiṇấm ‖ 9 ‖ ayáṃ daçasyán náryebhir asya dasmó devébhir váruṇo ná mâyî | ayáṃ kaníṇa ṛitupấ avedy ámimîtârárum yáç cátushpât ‖ 10 ‖ asyá stómebhir auçijá ṛijíçvâ vrajáṃ darayad vṛishabhéṇa píproḥ | sútvâ yád yajató dîdáyad gîḥ púra iyânó abhí várpasâ bhût ‖ 11 ‖ evấ mahó asura vakshátháya vamrakáḥ paḍbhír úpa sarpad índram | sá iyânáḥ karati svastím asmâ ísham ûrjaṃ sukshitíṃ víçvam ấbhâḥ ‖ 12 ‖ 15 ‖

Ashṭamo 'nuvâkaḥ.

100 (926). jagatî. 12 trishṭubh.

Índra dṛíhya maghavan tvấvad íd bhujá ihá stutáḥ sutapấ bodhi no vṛidhé | devébhir naḥ savitấ prấvatu çrutám ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 1 ‖ bhárâya sú bharata bhâgám ṛitvíyam prá vâyáve çucipé krandádishṭaye | gaurásya yáḥ páyasaḥ pîtím ânaçá ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 2 ‖ ấ no devấḥ savitấ sâvishad váya ṛijûyaté yájamânâya sunvaté | yáthâ devấn pratibhûshema pâkavád ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 3 ‖ índro asmé sumánâ astu viçváhâ rấjâ sómaḥ suvitásyấdhy etu naḥ | yáthâ-yathâ mitrádhitâni saṃdadhúr ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 4 ‖ índra ukthéna çávasâ párur dadhe bṛíhaspate pratarîtấsy áyushaḥ | yajnó mánuḥ prámatir naḥ pitấ hí kam ấ sarvátâtim áditiṃ vṛiṇîmahe ‖ 5 ‖ índrasya nú súkṛitaṃ daívyaṃ sáho 'gnír gṛihé jaritấ médhiraḥ kavíḥ | yajnáç ca

---

99, 9 párâ adât. anayat çasyámânam. sánitâ utá. 10 ámimîta arárum. 12 evá. asmai. ísham etc. = 846, 10. — 100, 1 bhujé. suta-pấḥ. prá avatu. 2 krandát-ishṭaye. ânaçé. 3 ṛiju-yaté. 4 suvitásya ádhi. 5 pra-tarîtấ asi.

Digitized by Google

bhûd vidáthe cárur ántama á sarvátátim áditim vṛiṇîmahe || 6 || 16 ||

ná vo gúhâ cakṛima bhúri dushkṛitám návishṭyam vasavo devahéḷanam | mákir no devâ ánṛitasya várpasa á sarvátátim áditim vṛiṇîmahe || 7 || ápámîvâm savitá sávishan nyàg várîya íd ápa sedhantv ádrayaḥ | grávâ yátra madhushúd ucyáte bṛihád á sarvátátim áditim vṛiṇîmahe || 8 || ûrdhvó grávâ vasavo 'stu sotári víçvâ dvéshâṅsi sanutár yuyota | sá no deváḥ savitá pâyúr ïḍya á sarvátátim áditim vṛiṇîmahe || 9 || úrjam gâvo yávase pîvo attana ṛitásya yáḥ sádane kóçe aṅgdhvé | tanúr evá tanvò astu bheshajám á sarvátátim áditim vṛiṇîmahe || 10 || kratuprávâ jaritá çáçvatâm áva índra íd bhadrá prámatiḥ sutávatâm | pûrṇám údhar divyám yásya siktáya á sarvátátim áditim vṛiṇîmahe || 11 || citrás te bhânúḥ kratuprá abhishṭíḥ sánti spṛídho jaraṇiprá ádhṛishṭâḥ | rájishṭhayâ rájyâ paçvá á gós túturshati páry ágram duvasyúḥ || 12 || 17 ||

101 (927). trishṭubh. 4. 6 gâyatrî. 5 bṛihatî. 9. 12 jagatî.

Úd budhyadhvam sámanasaḥ sakhâyaḥ sám agním indhvam bahávaḥ sánîḷâḥ | dadhikrâm agním ushásam ca devîm índrâvató 'vase ní hvaye vaḥ || 1 || mandrá kṛiṇudhvam dhíya á tanudhvam návam aritrapáraṇîm kṛiṇudhvam | íshkṛiṇudhvam áyudhâram kṛiṇudhvam prâñcam yajnám prá ṇayatâ sakhâyaḥ || 2 || yunákta sîrâ ví yugâ tanudhvam kṛité yónau vapateha bîjam | girá ca çrushṭíḥ sábharâ ásan no nédîya ít sṛiṇyàḥ pakvám éyât || 3 || sîrâ yuñjanti ka-

---

100, 7 ná ávîḥ-tyam. 8 ápa ámîvâm. sávishat. grávâ — bṛihád = 890, 15. 10 attana. 11 kratu-právâ. siktáye. — **101**, 1 índra -vataḥ ávase. 2 áyudhâ áram. nayata. 3 vapata ihá. sá-bharâḥ ásat. á iyât.

Digitized by Google

váyo yugā ví tanvate pṛithak | dhīrâ devéshu sumnayā ‖ 4 ‖ nír âhâvăn kṛiṇotana sáṃ varatrā dadhâtana | siñcāmahâ avatám udríṇaṃ vayáṃ sushékam ánupakshitam ‖ 5 ‖ íshkṛitâhâvam avatáṃ suvaratráṃ sushecanám | udríṇaṃ siñce ákshitam ‖ 6 ‖ 18 ‖

prîṇîtâçvân hitáṃ jayâtha svastivâhaṃ rátham ít kṛiṇudhvam | dróṇâhâvam avatám áçmacakram áṅsatrakoçaṃ siñcatâ nṛipāṇam ‖ 7 ‖ vrajáṃ kṛiṇudhvaṃ sá hí vo nṛipāṇo várma sîvyadhvam bahulā pṛithūni | púraḥ kṛiṇudhvam āyasîr ádhṛishṭâ mā vaḥ susroc camasó dṛiṃhatâ tám ‖ 8 ‖ ā vo dhíyaṃ yajníyâṃ varta ûtáye dévâ devīṃ yajatāṃ yajníyâm ihá | sā no duhîyad yávaseva gatvī sahásradhârâ páyasâ mahī gaúḥ ‖ 9 ‖ ā tū shiñca hárim îṃ dróra upásthe vāçîbhis takshatâçmanmáyîbhiḥ | pári shvajadhvaṃ dáça kakshyâbhir ubhé dhúrau práti váhniṃ yunakta ‖ 10 ‖ ubhé dhúrau váhnir âpíbdamâno 'ntár yóneva carati dvijāniḥ | vánaspátiṃ vána āsthâpayadhvaṃ ní shū dadhidhvam ákhananta útsam ‖ 11 ‖ kápṛin naraḥ kapṛithám úd dadhâtana codáyata khudáta vājasātaye | nishṭigryàḥ putrám ā cyâvayotáya índraṃ sabādha ihá sómapîtaye ‖ 12 ‖ 19 ‖

102 (928). trishṭubh. 1. 3. 12 bṛihatī.

Prá te rátham mithûkṛítam índro 'vatu dhṛishṇuyā | asmínn âjaú puruhûta çravāyye dhanabhakshéshu no 'va ‖ 1 ‖ út sma vāto vahati vāso 'syā ádhirathaṃ yád ájayat sahásram | rathīr abhûn mudgalānî gávishṭau bháre kṛitáṃ

101, 4 dhīrâḥ. 5 varatrāḥ. siñcāmahai. su-sékam. 6 íshkṛita-âhâvam. su-secanám. 7 prîṇîtā áçvân. dróṇa-âhâvam. siñcata nṛi-pānam. 8 ádhṛishṭâḥ. susrot. dṛiṃhata. 9 varte. dévāḥ. sā no — gaúḥ = 337, 5. 10 tú siñca. takshata açman-máyibhiḥ. svajadhvam. 11 yónâ-iva. váne ā asthâpayadhvam. sú. 12 kápṛit. nishṭigryàḥ. cyavaya ûtáye. — 102, 1 mithu-kṛítam. 2 abhût. gó-ishṭau.

Digitized by Google

vy àced indrasenā́ ‖ 2 ‖ antár yacha jíghāṅsato vájram indrābhidā́sataḥ | dā́sasya vā́ maghavann ā́ryasya vā́ sanutár yavayā́ vadhám ‖ 3 ‖ udnó hradám apibaj járbhṛishāṇaḥ kū́ṭaṃ sma tṛiṇhád abhímātim eti | prá mushkábhārāḥ çráva ichámāno 'jirám bā́hū́ abharat síshāsan ‖ 4 ‖ ny àkrandayann upayánta enam ámehayan vṛishabhám mádhya ājéḥ | téna sū́bharvaṃ çatávat sahásraṃ gávām múdgalāḥ pradhā́ne jigāya ‖ 5 ‖ kakárdave vṛishabhó yuktá āsîd ávāvacît sā́rathir asya keçī́ | dúdher yuktásya drávataḥ sahā́nasa ṛichánti shmā́ nishpádo mudgalā́nîm ‖ 6 ‖ 20 ‖

utá pradhím úd ahann asya vidvā́n úpāyunag vā́ṅsagam átra çikshan | índra úd āvat pátim āghnyānā́m áraṅhata pádyābhiḥ kakúdmān ‖ 7 ‖ çunám ashṭrā́vy àcarat kapardī́ varatrā́yāṃ dā́rv ānáhyamānaḥ | nṛimṇā́ni kṛiṇván bahā́ve jánāya gā́ḥ paspaçānás távishîr adhatta ‖ 8 ‖ imā́ṃ tám paçya vṛishabhā́sya yúñjaṃ kā́shṭhāyā mádhye drughaṇā́ṃ çáyānam | yéna jigā́ya çatávat sahásraṃ gávām múdgalāḥ pṛitanā́jyeshu ‖ 9 ‖ árē aghā́ kó nv ìtthā́ dadarça yáṃ yuñjánti tám v ā́ sthāpayanti | nā́smai tṛíṇaṃ nódakám ā́ bharanty úttaro dhuró vahati pradédiçat ‖ 10 ‖ parivṛiktéva pativídyam ānat pī́pyānā́ kū́cakreṇeva siñcán | eshaishyā́ cid rathyā́ jayema sumaṅgálaṃ sínavad astu sātám ‖ 11 ‖ tvā́ṃ víçvasya jágataç cákshur indrāsi cákshushaḥ | vṛíshā yád ājíṃ vṛishaṇā́ síshāsasi codáyan vádhriṇā́ yujā́ ‖ 12 ‖ 21 ‖

102, 2 ví acet. 3 indra abhi-dā́sataḥ. yavaya. 4 apibat. bā́hū́ *iti*. 5 ní akrandayan. mádhye. sū́bharvam. 6 sahá ánasā́. sma niḥ-pádaḥ. 7 úpa ayunak. 8 ashṭrā́-vī́ acarat. 9 kā́shṭhāyāḥ. dru-ghanám. 10 nú itthā́. ná asmai. ná udakám. 11 parivṛiktā́-iva. kū́cakreṇa-iva. esha-eshyā́. 12 indra asi.

Digitized by Google

103 (929). trishṭubh. 13 anushṭubh.

Âçúḥ çíçâno vṛishabhó ná bhîmó ghanâghanâḥ kshóbhaṇaç carshaṇînâm | saṃkrándano 'nimishá ekavîráḥ çatáṃ sénâ ajayat sâkám índraḥ ‖ 1 ‖ saṃkrándanenânimishéṇa jishṇúnâ yutkâréṇa duççyavanéna dhṛishṇúnâ | tád índreṇa jayata tát sahadhvaṃ yúdho nara íshuhastena vṛíshṇâ ‖ 2 ‖ sá íshuhastaiḥ sá nishaṅgíbhir vaçî sáṃsrashṭâ sá yúdha índro gaṇéna | saṃsṛishṭajít somapâ bâhuçardhy ùgrádhanvâ prátihitâbhir ástâ ‖ 3 ‖ bṛíhaspate pári dîyâ ráthena rakshobhâmítrâñ apabâdhamânaḥ | prabhañjánt sénâḥ pramṛiṇó yudhâ jáyann asmâkam edhy avitâ ráthânâm ‖ 4 ‖ balavijnâyáḥ sthávirah práyîraḥ sáhasvân vâjî sáhamâna ugráḥ | abhívîro abhísatvâ sahojâ jaítram indra rátham â tishṭha govít ‖ 5 ‖ gotrabhídaṃ govídaṃ vájrabâhuṃ jáyantam ájma pramṛiṇántam ójasâ | imáṃ sajâtâ ánu vîrayadhvam índraṃ sakhâyo ánu sáṃ rabhadhvam ‖ 6 ‖ 22 ‖

abhí gotrâṇi sáhasâ gâhamâno 'dayó vîráḥ çatámanyur índraḥ | duççyavanáḥ pṛitanâshâḷ ayudhyò 'smâkaṃ sénâ avatu prá yutsú ‖ 7 ‖ índra âsâṃ netâ bṛíhaspátir dákshiṇâ yajnáḥ purá etu sómaḥ | devasenânâm abhibhañjatînâṃ jáyantînâm marúto yantv ágram ‖ 8 ‖ índrasya vṛíshṇo váruṇasya râjna âdityânâm marútâṃ çárdha ugrám | mahâmanasâm bhuvanacyavânâṃ ghósho devânâṃ jáyatâm úd asthât ‖ 9 ‖ úd dharshaya maghavann âyudhâny út sátvanâm mâmakânâm mánâṅsi | úd vṛitrahan vâjínâṃ vâjinâny úd ráthânâṃ jáyatâṃ yantu ghóshâḥ ‖ 10 ‖ asmâkam índraḥ

103, 2 sam-krándanena ani-mishéṇa. 3 soma-pâḥ bâhu-çardhî ugrá -dhanvâ. 4 diya. rakshaḥ-hâ amítrân. 5 sahaḥ-jâḥ. 7 ayudhyáḥ asmâkam. 10 harshaya.

Digitized by Google

sámṛiteshu dhvajéshv asmâkaṃ yâ íshavas tâ jayantu | asmâkaṃ vîrâ úttare bhavantv asmâñ u devâ avatâ háveshu || 11 || amîshâṃ cittám pratilobhâyantî gṛihâṇâṅgâny apve párehi | abhí préhi nír daha hṛitsú çókair andhénâmítrâs támasâ sacantâm || 12 || prétâ jáyatâ nara índro vaḥ çárma yachatu | ugrâ vaḥ santu bâhávo 'nâdhṛishyâ yáthâsatha || 13 || 23 ||

104 (930). trishṭubh.

Ásâvi sómaḥ puruhûta túbhyaṃ háribhyâṃ yajnám úpa yâhi tûyam | túbhyaṃ gíro vípravîrâ iyânâ dadhanvirá indra píbâ sutásya || 1 || apsú dhûtásya harivaḥ píbehá nṛíbhiḥ sutásya jaṭháram pṛiṇasva | mimikshúr yám ádraya indra túbhyaṃ tébhir vardhasva mádam ukthavâhaḥ || 2 || prógrâm pîtím vṛishṇa iyarmi satyâm prayaí sutásya haryaçva túbhyam | índra dhénâbhir ihá mâdayasva dhîbhír víçvâbhiḥ çácyâ gṛiṇânáḥ || 3 || ûtî çacîvas táva vîryèṇa váyo dádhânâ uçíja ṛitajnâḥ | prajâvad indra mánusho duroṇé tasthúr gṛiṇántaḥ sadhamâdyâsaḥ || 4 || práṇîtibhish ṭe haryaçva sushṭóḥ sushumnásya pururúco jánâsaḥ | máṅhishṭhâm ûtím vitíre dádhânâḥ stotấra indra táva sûnṛítâbhiḥ || 5 || 24 ||

úpa bráhmâṇi harivo háribhyâṃ sómasya yâhi pîtáye sutásya | índra tvâ yajnáḥ kshámamâṇam ânaḍ dâçvâñ asy

---

103, 11 sám-ṛiteshu. tâḥ. avata. 12 gṛihâṇá áṅgâni. párâ ihi. prá ihi. andhénâ etc. = 915, 15. 13 prá ita jáyata. ugrâḥ. anâdhṛishyâḥ yáthâ ásatha. Hierauf folgt das nachstehende pariçishṭa: asaú yâ séná marutaḥ páreshâm abhyaíti na ójasâ spárdhamânâ | tâṃ gûhata támasâpavratena yáthâmîshâm anyó anyáṃ ná jânât || 1 || andhấ amítrâ bhavatâçírshâṇâ áhaya iva | téshâṃ vo agnídagdhânâm agnímûḷhânâm índro hantu váram-varam || 2 || Vgl. Vs. Av. und Sv. — 104, 1 iyânâḥ dadhanviré. píba. 2 píba ihá. 3 prá ugrấm. vṛishṇe. pra-yaí. 5 práṇîti-bhiḥ te. su-stóḥ su-sumnásya.

Digitized by Google

adhvarásya praketáḥ || 6 || sahásravâjam abhimâtishâham sutéraṇam maghávânaṃ suvṛiktím | úpa bhûshanti gíro ápratîtam índraṃ namasyâ jaritúḥ pananta || 7 || saptâpo devîḥ suráṇâ ámṛiktâ yâbhiḥ síndhum átara indra pûrbhít | navatíṃ srotyâ náva ca srávantîr devébhyo gâtúm mánushe ca vindaḥ || 8 || apó mahîr abhíçaster amuñcó 'jâgar âsv ádhi devá ékaḥ | índra yás tvâṃ vṛitratûrye cakártha tâbhir viçvâyus tanvàm pupushyâḥ || 9 || vîréṇyaḥ krátur índraḥ suçastír utâpi dhénâ puruhûtám îṭṭe | ârdayad vṛitrám ákṛiṇod u lokáṃ sasâhé çakráḥ pṛitanâ abhishṭíḥ || 10 || çunáṃ huvema maghávânam índram — || 11 || 25 ||

105 (931). ushṇih. 1 ushṇih oder gâyatri. 2. 7 pipîlikamadhyâ. 11 trishṭubh.

Kadâ vaso stotráṃ háryata âva çmaçâ rudhad vâḥ | dîrghâṃ sutáṃ vâtâpyâya || 1 || hárî yásya suyújâ vívratâ vér árvantâṇu çépâ | ubhâ rajî́ ná keçínâ pátir dán || 2 || ápa yór índraḥ pâpaja â márto ná çaçramâṇó bibhîvân | çubhé yád yuyujé távishîvân || 3 || sácâyór índraç cárkṛisha âñ upânasâḥ saparyán | nadáyor vívratayoḥ çúra índraḥ || 4 || ádhi yás tasthaú kéçavantâ vyácasvantâ ná pushṭyaí | vanóti çíprâbhyâṃ çipríṇîvân || 5 || 26 ||

prâstaud ṛishvaújâ ṛishvébhis tatáksha çúraḥ çávasâ | ṛibhúr ná krátubhir mâtaríçvâ || 6 || vájraṃ yáç cakré suhánâya dásyave hiriṃâçó hiríṃân | árutahanur ádbhutaṃ ná rájaḥ || 7 || áva no vṛijiná çiçîhy ṛicâ vanemânṛícaḥ |

104, 7 abhimâti-sâham suté-raṇam. áprati-itam. namasyâḥ. 8 saptá âpaḥ. ámṛiktâḥ. srotyâḥ. 9 amuñcaḥ ájâgaḥ. viçvá-âyuḥ. 10 utá ápi. sasahé. 11 çunáṃ huvema etc. = 264, 22. — 105, 1 háryate â áva. vâr *iti* vâḥ. 2 hárî-rajî *iti*. árvantâ ánu. 3 pâpaje. 4 sácâ âyóḥ. cárkṛishe â upânasâḥ. 6 prá astaut ṛishvá-ojâḥ. 8 vanema anṛícaḥ.

Digitized by Google

nâbrahmâ yajñá ṛídhag jóshati tvé ‖ 8 ‖ ûrdhvâ yát te tretíṇî bhûd yajnásya dhûrshú sádman | sajûr nâvaṃ svá-yaçasaṃ sácâyóḥ ‖ 9 ‖ çriyé te pṛíçnir upasécanî bhûc chriyé dárvir arepâḥ | yáyâ své pâtre siñcása út ‖ 10 ‖ çatáṃ vâ yád asurya práti tvâ sumitrá itthâstaud durmitrá itthâstaut | âvo yád dasyuhátye kutsaputrám prâvo yád dasyuhátye kutsavatsám ‖ 11 ‖ 27 ‖

Pañcamo 'dhyâyaḥ.

106 (932). trishṭubh.

Ubhâ u nûnáṃ tád íd arthayethe ví tanvâthe dhíyo vástrâpáseva | sadhrîcînâ yâtave prém ajîgaḥ sudíneva pṛíksha â taṅsayethe ‖ 1 ‖ ushṭâreva phárvareshu çrayethe prâyogéva çvâtryâ çâsur éthaḥ | dûtéva hí shṭhó yaçásâ jáneshu mâpa sthâtam mahishévâvapânât ‖ 2 ‖ sâkaṃyújâ çakunásyeva pakshâ paçvéva citrâ yájur â gamishṭam | agnír iva devayór dîdivâṅsâ párijmâneva yajathaḥ purutrâ ‖ 3 ‖ âpî vo asmé pitáreva putrógréva rucâ nṛipátîva turyaí | íryeva pushṭyaí kiráṇeva bhujyaí çrushṭîvâneva hávam â gamishṭam ‖ 4 ‖ váṅsageva pûsharyâ çimbâtâ mitréva ṛitâ çatárâ çâtapantâ | vâjevoccâ váyasâ gharmyeshṭhâ méshe-veshâ saparyâ púrîshâ ‖ 5 ‖ 1 ‖

sṛiṇyèva jarbhárî turpháritû naitoçéva turpharî parpharîkâ | udanyajéva jémanâ maderû tâ me jarâyv ajáram ma-

---

105, 8 ná ábrahmâ. 9 sácâ âyóḥ. 10 bhût çriyé. siñcáse út. 11 itthâ astaut. prá âvaḥ. — 106, 1 ubhaú. arthayethe-tanvâthe-taṅsayethe *iti*. vástrâ apásâ-iva. prá îm ajîgar *iti*. sudínâ-iva. 2 ushṭârâ -iva. çrayethe *iti*. prâyogâ-iva. â ithaḥ dûtâ-iva hí sthâḥ. mâ ápa. mahishâ-iva ava-pânât. 3 çakunásya-iva. paçvâ-iva. párijmânâ-iva. 4 âpî *iti*. pitárâ-iva putrâ ugrâ-iva. nṛipáti iveti nṛi-páti-iva. íryâ-iva. kiráṇâ-iva. çrushṭivânâ-iva. 5 váṅsagâ-iva. mitrâ-iva. vâjâ-iva uccâ. gharmye-sthâ méshâ-iva ishâ. 6 sṛiṇyâ-iva jarbhárî *iti* turpháritû *iti* naitoçâ -iva turphári *iti*. udanyajâ-iva. maderû *iti*.

Digitized by Google

rāyu ‖ 6 ‖ pajréva cárcaraṃ jāram marāyu kshádmevārtheshu tartarîtha ugrâ | ṛibhū nāpat kharamajrā kharájrur vâyúr ná parpharat kshayad rayîṇām ‖ 7 ‖ gharméva mádhu jaṭhāre sanêrû bhágevitâ turphárî phārivāram | pataréva cacarā candránirṇiṅ mánaṛiṅgâ mananyâ ná jágmî ‖ 8 ‖ bṛihánteva gambhāreshu pratishṭhām pādeva gâdhāṃ tárate vidâthaḥ | kárṇeva çāsur ánu hí smárâthó 'ṅçeva no bhajataṃ citrám ápnaḥ ‖ 9 ‖ ârañgaréva mádhv érayethe sâraghéva gávi nîcīnabâre | kînāreva svédam âsishvidânā kshāmevorjā sûyavasāt sacethe ‖ 10 ‖ ṛidhyāma stómaṃ sanuyāma vājam ā no mántraṃ saráthehópa yâtam | yáço ná pakvám mádhu góshv antár ā bhûtāṅço açvínoḥ kāmam aprâḥ ‖ 11 ‖ 2 ‖

107 (933). trishṭubh. 4 jagatī.

Âvír abhûn máhi māghonam eshâṃ víçvaṃ jîvám támaso nír amoci | máhi jyótiḥ pitṛíbhir dattám ā̆gâd urúḥ pánthâ dákshiṇâyâ adarçi ‖ 1 ‖ uccā̆ divi dákshiṇâvanto asthur yé açvadāḥ sahá té sūryeṇa | hiraṇyadā amṛitatvám bhajante vâsodāḥ soma prá tiranta āyuḥ ‖ 2 ‖ daívî pûrtír dákshiṇâ devayajyā̆ ná kavâríbhyo nahí té pṛiṇánti | áthâ náraḥ práyatadakshiṇâso 'vadyabhiyā̆ bahávaḥ pṛiṇanti ‖ 3 ‖ çatádhâraṃ vâyúm arkám svarvídaṃ ṇricákshasas té abhí cakshate havíḥ | yé pṛiṇánti prá ca yáchanti saṃgamé té dákshiṇâṃ duhate saptámātaram ‖ 4 ‖ dákshiṇâvân pra-

---

106, 7 pajrā-iva. kshádma-iva ártheshu. ṛibhū *iti* ná âpat kharamajrā kharā-jruḥ. 8 gharmā-iva. sanêrû *iti* bhâge-avitâ turphárî *iti* phārivâ āram patarā-iva. candrá-nirnik mánaḥ-riṅgâ. jágmî *iti*. 9 bṛihántâ-iva. pādâ-iva. kárṇâ-iva. smárâthaḥ áṅçâ-iva. 10 ârañgarā-iva. ā́ îrayethe *iti* sāraghā-iva. kînārâ-iva. â-sishvidânā kshāma-iva ûrjā. suyavasa-át sacethe *iti*. 11 sa-ráthâ ihá úpa. bhûtā-aṅçaḥ. — 107, 1 abhût. ā́ agāt. pánthâḥ. 2 tirante. 3 kava-aríbhyaḥ. átha.

Digitized by Google

thamó hûtá eti dákshiṇâvân grâmaṇîr ágram eti | tám evá manye nṛipátim jánânâṃ yáḥ prathamó dákshiṇâm âvivâya || 5 || 3 ||

tám evá ṛíshiṃ tám u brahmâṇam âhur yajnanyàṃ sâmagâm ukthaçâsam | sá çukrásya tanvò veda tisró yáḥ prathamó dákshiṇayâ rarâdha || 6 || dákshiṇâçvaṃ dákshiṇâ gâṃ dadâti dákshiṇâ candrám utá yád dhiraṇyam | dákshiṇânnaṃ vanute yó na âtmâ dákshiṇâṃ várma kṛiṇute vijànán || 7 || ná bhojâ mamrur ná nyarthám îyur ná rishyanti ná vyathante ha bhojâḥ | idáṃ yád víçvam bhúvanaṃ svàç caitát sárvaṃ dákshiṇaibhyo dadâti || 8 || bhojâ jigyuḥ surabhíṃ yónim ágre bhojâ jigyur vadhvàṃ yâ suvâsâḥ | bhojâ jigyur antaḥpéyaṃ súrâyâ bhojâ jigyur yé áhûtâḥ prayánti || 9 || bhojâyâçvaṃ sám mṛijanty âçúm bhojâyâste kanyâ çúmbhamânâ | bhojásyedám pushkaríṇîva véçma párishkṛitaṃ devamânéva citrám || 10 || bhojám áçvâḥ sushṭhuvâho vahanti suvṛíd rátho vartate dákshiṇâyâḥ | bhojáṃ devâso 'vatâ bháreshu bhojâḥ çátrûnt samanîkéshu jétâ || 11 || 4 ||

108 (934). trishṭubh.

Kím ichántî sarámâ prédám ânaḍ dûré hy ádhvâ jáguriḥ parâcaíḥ | kâsméhitiḥ kâ páritakmyâsît kathâṃ rasâyâ ataraḥ páyâṅsi || 1 || índrasya dûtîr ishitâ carâmi mahá ichántî paṇayo nidhîn vaḥ | atishkádo bhiyásâ tán na âvat táthâ rasâyâ ataram páyâṅsi || 2 || kîdṛíṅñ índraḥ sarame

---

107, 6 evá. yajna-nyàm sâma-gâm uktha-çásam. 7 dákshiṇâ áçvam. hiraṇyam dákshiṇâ ánnam. 8 bhojâḥ mamruḥ. ni-arthám. ca etát. dákshiṇâ ebhyaḥ. 9 bhojâḥ jigyuḥ. súrâyâḥ. 10 bhojâya áçvam. bhojâya âste. bhojásya idám pushkaríṇî-iva. pári-kṛitam devamânâ-iva. 11 sushṭhu-vâhaḥ. avata. sam-anîkéshu. — 108, 1 prá idám. hí. kâ asmé-hitiḥ. pári-takmyâ âsît. 2 ati-skádaḥ. tát.

Digitized by Google

kā́ dṛiçîkā́ yásyedáṃ dûtī́r ásaraḥ parâkā́t | ā́ ca gáchân mitrám enâ dadhâmā́thâ gávâṃ gópatir no bhavâti || 3 || nā́háṃ táṃ veda dábhyaṃ dábhat sá yásyedáṃ dûtī́r ásaram parâkā́t | ná táṃ gûhanti sraváto gabhîrā́ hatā́ índreṇa paṇayaḥ çayadhve || 4 || imā́ gā́vaḥ sarame yā́ aíchaḥ pári divó ántânt subhage pátantî | kás ta enâ áva sṛijâd áyudhvy utā́smā́kam ā́yudhâ santi tigmā́ || 5 || 5 ||

asenyā́ vaḥ paṇayo vácâṅsy anishavyā́s tanvàḥ santu pâpī́ḥ | ádhṛishṭo va étavā́ astu pánthâ bṛíhaspátir va ubhayā́ ná mṛiḷât || 6 || ayáṃ nidhíḥ sarame ádribudhno góbhir áçvebhir vásubhir nyṛìshṭaḥ | rákshanti tám paṇáyo yé sugopā́ réku padám álakam ā́ jagantha || 7 || éhá gamann ṛíshayaḥ sómaçitâ ayā́syo áṅgiraso návagvâḥ | tá etám ûrváṃ ví bhajanta gónâm áthaitád vácaḥ paṇáyo vamann ít || 8 || evā́ ca tváṃ sarama âjagántha prábâdhitâ sáhasâ daívyena | svásâraṃ tvâ kṛiṇavai mā́ púnar gâ ápa te gávâṃ subhage bhajâma || 9 || nā́háṃ veda bhrâtṛitváṃ nó svasṛitvám índro vidur áṅgirasaç ca ghorā́ḥ | gókâmâ me achadayan yád ā́yam ápā́ta ita paṇayo várîyaḥ || 10 || dûrám ita paṇayo várîya úd gā́vo yantu minatī́r ṛiténa | bṛíhaspátir yā́ ávindan nígûḷhâḥ sómo grā́vâṇa ṛíshayaç ca víprâḥ || 11 || 6 ||

109 (935). trishṭubh. 6. 7 anushṭubh.

tè 'vadan prathamā́ brahmakilbishé 'kûpâraḥ saliló mâtaríçvâ | vîḷúharâs tápa ugró mayobhū́r ā́po devī́ḥ prathamajā́ ṛiténa || 1 || sómo rā́jâ prathamó brahmajâyā́m púnaḥ

108, 3 yásya idám. gáchât. ena dadhâma átha. 4 ná ahám. gabhîrā́ḥ. 5 imā́ḥ. te. áyudhvî utá asmā́kam. 6 anishavyā́ḥ. étavaí. pánthâḥ. 7 ní-ṛishṭaḥ. su-gopā́ḥ. 8 ā́ ihá. té. átha etát. 9 evá. sarame. 10 ná ahám. nó *iti*. gó-kâmâḥ. ápa átaḥ. 11 ávindat. — **109**, 1 té avadan prathamā́ḥ. ákûpâraḥ.

Digitized by Google

prắyachad áhriṇîyamânaḥ | anvartitắ váruṇo mitrá âsîd agnír hótâ hastagṛíhyắ ninâya || 2 || hástenaivá grâhyà ádhir asyâ brahmajâyéyám íti céd ávocan | ná dûtắya prahyè tastha eshắ táthâ râshṭrám gupitám kshatríyasya || 3 || devắ etásyâm avadanta púrve saptaṛisháyas tápase yé nishedúḥ | bhîmắ jâyắ brâhmaṇásyópanîtâ durdhắṃ dadhâti paramé vyòman || 4 || brahmacârî carati vévishad víshaḥ sá devắnâm bhavaty ékam áṅgam | téna jâyắm ánv avindad bṛíhaspátiḥ sómena nîtắṃ juhvàṃ ná devâḥ || 5 || púnar vaí devắ adaduḥ púnar manushyâ utá | rắjânaḥ satyáṃ kṛiṇvânắ brahmajâyắm púnar daduḥ || 6 || punardắya brahmajâyắṃ kṛitvî devaír nikilbishám | ûrjam pṛithivyắ bhaktvắyorugâyám úpâsate || 7 || 7 ||

110 (936). trishṭubh.

Sámiddho adyá mánusho duroṇé devó devắn yajasi jâtavedaḥ | ắ ca vaha mitramahaç cikitvắn tvám dûtáḥ kavír asi prácetâḥ || 1 || tánûnapât pathá ṛitásya yắnân mádhvâ samañjánt svadayâ sujihva | mánmâni dhîbhír utá yajnám ṛindhán devatrắ ca kṛiṇuhy adhvarám naḥ || 2 || âjúhvâna îḍyo vándyaç cắ yâhy agne vásubhiḥ sajóshâḥ | tvám devắnâm asi yahva hótâ sá enân yakshîshitó yájîyân || 3 || prâcînam barhíḥ pradíçâ pṛithivyắ vástor asyắ vṛijyate ágre áhnâm | vy ù prathate vitarám várîyo devébhyo áditaye syonám || 4 || vyácasvatîr urviyắ ví çrayantâm pátibhyo ná jánayaḥ çúmbhamânâḥ | dévîr dvâro bṛihatîr viçvaminvâ devébhyo bhavata suprâyaṇắḥ || 5 || 8 ||

109, 2 prá ayachat. anu-artitắ. hasta-gṛíhya ắ. 3 hástena evá. asyâḥ brahma-jâyắ iyám. ca ít. pra-hyè tasthe. 4 sapta-ṛisháyaḥ. brâhmaṇásya úpa-nitâ duḥ-dhắm. 6 kṛiṇvânắḥ. 7 pṛithivyắḥ bhaktvắya uru-gâyám úpa âsate. — **110**, 2 svadaya. 3 ca ắ. yakshi ishitáḥ. 4 pṛithivyắḥ. asyắḥ. vy — vắriyo = **124**, 5. 5 viçvam-invâḥ. supra-ayanắḥ.

Digitized by Google

ā́ sushváyantī yajaté úpāke ushā́sānáktā sadatā́m ní yónau | divyé yóshaṇe bṛihatī́ surukmé ádhi çríyaṃ çukrapíçaṃ dádhāne || 6 || daívyā hótārā prathamā́ suvā́cā mímānā yajnám mánusho yájadhyai | pracodáyantā vidátheshu kā́rū prācī́naṃ jyótiḥ pradíçā diçántā || 7 || ā́ no yajnám bhā́ratī tū́yam etv íḷā manushvád ihá cetáyantī | tisró devī́r barhír édáṃ syonáṃ sárasvatī svápasaḥ sadantu || 8 || yá imé dyā́vāpṛithivī́ jánitrī rū́pair ápiṅçad bhúvanāni víçvā | tám adyá hotar ishitó yájīyān devā́ṃ tváshṭāram ihá yakshi vidvā́n || 9 || upā́vasṛija tmányā samañján devā́nām pā́tha ṛituthā́ havī́ṃshi | vánaspátiḥ çamitā́ devó agníḥ svádantu havyám mádhunā ghṛiténa || 10 || sadyó jā́tó vy àmimīta yajnám agnír devā́nām abhavat purogā́ḥ | asyá hótuḥ pradíçy ṛitásya vā́cí svā́hākṛitaṃ havír adantu devā́ḥ || 11 || 9 ||

111 (937). trishṭubh.

Mánīshiṇaḥ prá bharadhvam manīshā́m yáthā-yathā matáyaḥ sánti nṛiṇā́m | índraṃ satyaír érayāmā kṛitébhiḥ sá hí vī́ró girvaṇasyúr vídānaḥ || 1 || ṛitásya hí sádaso dhītír ádyaut sáṃ gā́rshṭeyo vṛishabhó góbhir ānaṭ | úd atishṭhat tavishéṇā ráveṇa mahā́nti cit sáṃ vivyācā rájāṅsi || 2 || índraḥ kíla çrútyā asyá veda sá hí jishṇúḥ pathikṛít sū́ryāya | ā́n ménāṃ kṛiṇvánn ácyuto bhúvad góḥ pátir diváḥ sanajā́ ápratītaḥ || 3 || índro mahnā́ maháto arṇavásya vratā́minād áṅgirobhir gṛiṇānáḥ | purū́ṇi cin ní tatānā rájāṅsi dā́dhāra yó dharúṇaṃ satyátātā || 4 || índro diváḥ pratimā́-

---

110, 6 susváyanti-y.-ú.-d.-y.-b.-surukmé *iti.* dádhāne *iti.* 7 kárū *iti.* 8 ā́ idám. su-ápasaḥ. 9 imé-dyā́vāpṛithivī́-jánitrī *iti.* 10 upa-ávasṛija. 11 ví amimīta. — **111**, 1 ā́ îrayāma. 2 tavishéṇa. vivyā́ca. 3 çrútyai. ā́t. áprati-itaḥ. 4 vratā́ aminā́t. cit. tatāna.

Digitized by Google

nam pṛithivyấ viçvâ veda sávanâ hánti çúshṇam | mahîṃ cid dyấm ấtanot sũryeṇa câskámbha cit kámbhanena skábhîyân ‖ 5 ‖ 10 ‖

vájreṇa hí vṛitrahấ vṛitrám ástar ádevasya çúçuvânasya mâyấḥ | ví dhṛishṇo átra dhṛishatấ jaghanthấthâbhavo maghavan bâhvòjâḥ ‖ 6 ‖ sácanta yád ushásaḥ sũryeṇa citrấm asya ketávo rấm avindan | ấ yán nákshatraṃ dádṛiçe divó ná púnar yató nákir addhấ nú veda ‖ 7 ‖ dûráṃ kíla prathamấ jagmur âsâm índrasya yấḥ prasavé sasrúr ấpaḥ | kvà svid ágraṃ kvà budhná âsâm ấpo mádhyaṃ kvà vo nûnám ántaḥ ‖ 8 ‖ sṛijáḥ síndhûñr áhinâ jagrasânấñ ấd íd etấḥ prá vivijre javéna | múmukshamâṇâ utá yấ mumucré 'dhéd etấ ná ramante nítiktâḥ ‖ 9 ‖ sadhrîcîḥ síndhum uçatîr ivâyant sanấj jârá âritáḥ pûrbhíd âsâm | ástam ấ te pấrthivâ vásûny asmé jagmuḥ sûnṛitâ indra pûrvîḥ ‖ 10 ‖ 11 ‖

112 (988). trishṭubh.

Índra píba pratikâmáṃ sutásya prâtaḥsâvás táva hí pûrvápîtiḥ | hárshasva hántave çûra çátrûn ukthébhish ṭe vîryâ prá bravâma ‖ 1 ‖ yás te rátho mánaso jávîyân éndra téna somapéyâya yâhi | tũyam ấ te hárayaḥ prá dravantu yébhir yấsi vṛíshabhir mándamânaḥ ‖ 2 ‖ háritvatâ várcasâ sũryasya çréshṭhai rûpaís tanvàṃ sparçayasva | asmábhir indra sákhibhir huvânáḥ sadhrîcînó mâdayasvâ nishádya ‖ 3 ‖ yásya tyát te mahimấnam mádeshv imé mahî ródasî nấviviktâm | tád óka ấ háribhir indra yuktaíḥ priyébhir

---

111, 5 pṛithivyấḥ. ấ atanot. skámbhanena. 6 dhṛishṇo *iti*. jaghantha átha abhavaḥ. bâhú-ojâḥ. 7 yát. 8 prathamấḥ. 9 yấḥ. ádha ít etấḥ. 10 iva âyan sanât. — 112, 1 ukthébhiḥ te. 2 ấ indra. 3 çréshṭhaiḥ. mâdayasva ni-sádya. 4 imé-mahî-ródasî *iti* ná áviviktâm.

Digitized by Google

yâhi priyám ánnam ácha ‖ 4 ‖ yásya çáçvat papivắñ indra çátrûn anânukṛityắ ráṇyâ cakártha | sá te púraṃdhiṃ távishîm iyarti sá te mádâya sutá indra sómaḥ ‖ 5 ‖ 12 ‖

idáṃ te pắtraṃ sánavittam indra píbâ sómam enắ çatakrato | pûrṇá âhâvó madirásya mádhvo yáṃ víçva íd abhiháryanti devắḥ ‖ 6 ‖ ví hí tvắm indra purudhắ jánâso hitáprayaso vṛishabha hváyante | asmắkaṃ te mádhumattamânîmắ bhuvant sávanâ téshu harya ‖ 7 ‖ prá ta indra pûrvyắṇi prá nûnáṃ vîryâ vocam prathamắ kṛitắni | satînámanyur açrathâyo ádriṃ suvedanắm akṛiṇor bráhmaṇe gắm ‖ 8 ‖ ní shú sîda gaṇapate gaṇéshu tvắm âhur vípratamaṃ kavînắm | ná ṛité tvát kriyate kíṃ canắré mahắm arkám maghavañ citrám arca ‖ 9 ‖ abhikhyắ no maghavan nắdhamânânt sákhe bodhí vasupate sákhîṇâm | ráṇaṃ kṛidhi raṇakṛit satyaçushmắbhakte cid ắ bhajâ râyé asmắn ‖ 10 ‖ 13 ‖

Navamo 'nuvâkaḥ.

113 (939). jagati. 10 trishṭubh.

Tám asya dyắvâpṛithivî sácetasâ víçvebhir devaír ánu çúshmam âvatâm | yád aít kṛiṇvânó mahimắnam indriyám pîtvî sómasya krátumắñ avardhata ‖ 1 ‖ tám asya víshṇur mahimắnam ójasâñçúṃ dadhanvắn mádhuno ví rapçate | devébhir índro maghávâ sayắvabhir vṛitráṃ jaghanvắñ abhavad váreṇyaḥ ‖ 2 ‖ vṛitréṇa yád áhinâ bíbhrad ắyudhâ samásthithâ yudháye çáṅsam âvíde | víçve te átra marútaḥ sahá tmánắvardhann ugra mahimắnam indriyám ‖ 3 ‖ jajñâná

112, 5 ananu-kṛityắ. 6 píba. víçve. 7 mádhumat-tamâni imắ. 8 te. açrathayaḥ. 9 sú. ná. caná áré. 10 satya-çushma úbhakte. bhaja. — 113, 1 ójasâ añçúm. 3 sam-ásthithâḥ. tmánâ ávardhan.

Digitized by Google

evá vy àbâdhata spṛídhaḥ prắpaçyad vîró abhí paúṁsyaṃ ráṇam | ávṛiçcad ádrim áva sasyádaḥ sṛijad ástabhnân nắkaṃ svapasyáyâ pṛithúm ‖ 4 ‖ ắd índraḥ satrắ távishîr apatyata várîyo dyắvâpṛithivî abâdhata | ávâbharad dhṛishitó vájram âyasáṃ çévam mitrắya váruṇâya dâçúshe ‖ 5 ‖ 14 ‖

índrasyắtra távishîbhyo virapçína ṛighâyató araṁhayanta manyáve | vṛitráṃ yád ugró vy ávṛiçcad ójasâpó bíbhrataṃ támasâ párîvṛitam ‖ 6 ‖ yắ vîryắṇi prathamắni kártvâ mahitvébhir yátamânau samîyátuḥ | dhvântáṃ támó 'va dadhvase hatá índro mahnắ pûrváhûtâv apatyata ‖ 7 ‖ víçve devắso ádha vṛíshṇyâni té 'vardhayant sómavatyâ vacasyáyâ | raddháṃ vṛitrám áhim índrasya hánmanâgnír ná jámbhais ṭrishv ánnam âvayat ‖ 8 ‖ bhûri dákshebhir vacanébhir ṛíkvabhiḥ sakhyébhiḥ sakhyắni prá vocata | índro dhúniṃ ca cúmuriṃ ca dambháyañ chraddhâmanasyắ çṛiṇute dabhîtaye ‖ 9 ‖ tvám purūṇy ắ bharâ sváçvyâ yébhir máṁsai nivácanâni çáṁsan | sugébhir víçvâ duritắ tarema vidó shú ṇa urviyắ gâdhám adyá ‖ 10 ‖ 15 ‖

114 (940). trishṭubh. 4 jagatî.

Gharmắ sámantâ trivṛítaṃ vy âpatus táyor júshṭim mâtaríçvâ jagâma | divás páyo dídhishâṇâ aveshan vidúr devắḥ sahásâmânam arkám ‖ 1 ‖ tisró deshṭrắya nírṛitîr úpâsate dîrghaçrúto ví hí jânánti váhnayaḥ | tắsâṃ ní cikyuḥ kaváyo nidắnam páreshu yắ gúhyeshu vratéshu ‖ 2 ‖ cátush-

---

113, 4 ví abâdhata. prá apaçyat. sa-syádaḥ. ástabhnât. 5 dyắvâpṛithivî *iti*. áva abharat. 6 índrasya átra. ví. ójasâ apáḥ. pári -vṛitam. 7 támaḥ áva. hatá. 8 te ávardhayan. hánmanâ agníḥ. ṭrishú. 9 çraddhâ-manasyắ. 10 bhara. vidó *iti* sú naḥ. — **114**, 1 sám -antâ. ví âpatuḥ. sahá-sâmânam. 2 úpa âsate. yắḥ.

Digitized by Google

kapardâ yuvatiḥ supéçà ghṛitápratîkâ vayúnâni vaste | tásyâṃ suparṇấ vṛíshaṇâ ní shedatur yátra devấ dadhiré bhâgadhéyam ‖ 3 ‖ ékaḥ suparṇáḥ sá samudrám ấ viveça sá idáṃ víçvam bhúvanaṃ ví cashṭe | tám pấkena mánasâpaçyam ántitas tám mâtấ reḷhi sá u reḷhi mâtáram ‖ 4 ‖ suparṇáṃ víprâḥ kaváyo vácobhir ékaṃ sántam bahudhấ kalpayanti | chándâṅsi ca dádhato adhvaréshu gráhânt sómasya mimate dvádaça ‖ 5 ‖ 16 ‖

shaṭtriṅçấṅç ca catúraḥ kalpáyantaç chándâṅsi ca dádhata âdvâdaçám | yajnáṃ vimấya kaváyo manîshấ ṛiksâmấbhyâm prá ráthaṃ vartayanti ‖ 6 ‖ cáturdaçânyé mahimấno asya táṃ dhîrâ vâcấ prá ṇayanti saptá | ấpnânaṃ tîrthấṃ ká ihá prá vocad yéna pathấ prapíbante sutásya ‖ 7 ‖ sahasradhấ pañcadaçấny ukthấ yấvad dyấvâpṛithivî tấvad ít tát | sahasradhấ mahimấnaḥ sahásraṃ yấvad bráhma víshṭhitaṃ tấvatî vấk ‖ 8 ‖ káç chándasâṃ yógam ấ veda dhîraḥ kó dhíshṇyâm práti vấcam papâda | kám ṛitvíjâm ashṭamáṃ çûram âhur hárî índrasya ní cikâya káḥ svit ‖ 9 ‖ bhûmyâ ántam páry éke caranti ráthasya dhûrshú yuktấso asthuḥ | çrámasya dâyáṃ ví bhajanty ebhyo yadấ yamó bhávati harmyé hitáḥ ‖ 10 ‖ 17 ‖

115 (941). jagatî. 8 trishṭubh. 9 çakvarî.

Citrá ic chíços táruṇasya vaksháthο ná yó mâtárâv apyéti dhấtave | anûdhấ yádi jîjanad ádhâ ca nú vavákshа sadyó máhi dûtyàṃ cáran ‖ 1 ‖ agnír ha nấma dhâyi dánn apástamaḥ sáṃ yó vánâ yuváte bhásmanâ datấ | abhipra-

---

114, 3 cátuḥ-kapardâ. su-péçâḥ. sedatuḥ. devấḥ. 4 mánasâ apaçyam. 6 manîshấ. 7 cátuḥ-daça anyé. dhîráḥ. nayanti. 8 ví -sthitam. 9 hárî *iti*. — **115**, 1 ít çíçoḥ. anûdhấḥ. ádha. 2 abhi -pramúrâ.

Digitized by Google

múrâ juhvâ svadhvará inó ná próthamâno yávase vṛishâ ‖ 2 ‖ táṃ vo víṃ ná drushádaṃ devám ándhasa índum próthantam pravápantam arṇavám | âsâ váhniṃ ná çocíshâ virapçínam máhivrataṃ ná sarájantam ádhvanaḥ ‖ 3 ‖ ví yásya te jrayasânásyâjara dhákshor ná vâtâḥ pári sánty ácyutâḥ | â raṇvâso yúyudhayo ná satvanâṃ tritáṃ naçanta prá çishánta ishṭáye ‖ 4 ‖ sá íd agníḥ káṇvatamaḥ káṇvasakhâryâḥ párasyântarasya tárushaḥ | agníḥ pâtu gṛiṇató agníḥ sûríṁ agnír dadâtu téshâm ávo naḥ ‖ 5 ‖ 18 ‖

vâjíntamâya sáhyase supitrya tṛishú cyávâno ánu jâtávedase | anudré cid yó dhṛishatâ váraṃ saté mahíntamâya dhánvanéd avishyaté ‖ 6 ‖ evâgnír mártaiḥ sahá sûríbhir vásuḥ shṭave sáhasaḥ sûnáro nṛíbhiḥ | mitrâso ná yé súdhitâ ṛitâyávo dyâvo ná dyumnaír abhí sánti mânushân ‖ 7 ‖ úrjo napât sahasâvann íti tvopastutásya vandate vṛishâ vâk | tvâṃ stoshâma tvâyâ suvîrâ drâghîya âyuḥ pratarâṃ dádhânâḥ ‖ 8 ‖ íti tvâgne vṛishṭihávyasya putrâ upastutâsa ṛíshayo 'vocan | tâṅç ca pâhí gṛiṇatâç ca sûríṁ váshaṭ váshaḷ íty ûrdhvâso anakshan námo náma íty ûrdhvâso anakshan ‖ 9 ‖ 19 ‖

116 (942). trishṭubh.

Píbâ sómam mahatá indriyâya píbâ vṛitrâya hántave çavishṭha | píba râyé çávase hûyámânaḥ píba mádhvas tripád indrâ vṛishasva ‖ 1 ‖ asyá piba kshumátaḥ prásthitasyéndra sómasya váram â sutásya | svastidâ mánasâ mâdayasvârvâcînó revâte saúbhagâya ‖ 2 ‖ mamáttu tvâ divyáḥ

115, 2 su-adhvaráḥ. 3 dru-sádam. 4 jrayasânásya ajara. 5 káṇva-sakhâ. aryáḥ — tárushaḥ = 456, 3. 6 dhánvanâ ít. 7 evá agníḥ. stave. 8 tvâ upa-stutásya. tváṃ — dádhânâḥ = 53, 11. 9 tvâ agne. — **116**, 1 píba. mahaté. píba. indra â. 2 prá-sthitasya índra. svasti-dâḥ. mâdayasva arvâcínâḥ.

Digitized by Google

sóma indra mamáttu yáḥ sûyáte pắrthiveshu | mamáttu yéna várivaç cakártha mamáttu yéna niriṇắsi çátrûn || 3 || ắ dvibárhâ aminó yâtv índro vṛíshâ háribhyâm párishiktam ándhaḥ | gávy ắ sutásya prábhṛitasya mádhvaḥ satrắ khédâm aruçahắ vṛishasva || 4 || ní tigmắni bhrâçáyan bhrắçyâny áva sthirắ tanuhi yâtujŭnâm | ugrắya te sáho bálaṃ dadâmi pratîtyâ çátrûn vigadéshu vṛiçca || 5 || 20 ||

vy àryá indra tanuhi çrávâṅsy ójaḥ sthiréva dhánvano 'bhímâtîḥ | asmadryàg vâvṛidhânáḥ sáhobhir ánibhṛishtas tanvàṃ vâvṛidhasva || 6 || idáṃ havír maghavan túbhyaṃ rắtám práti samrâḷ áhṛiṇâno gṛibhâya | túbhyaṃ sutó maghavan túbhyam pakvò 'ddhîndra píba ca prásthitasya || 7 || addhĭd indra prásthitemắ havĭ́ṅshi cáno dadhishva pacatótá sómam | práyasvantaḥ práti haryâmasi tvâ satyắḥ santu yájamânasya kắmâḥ || 8 || préndrâgníbhyâṃ suvacasyắm iyarmi síndhâv iva prérayaṃ nắvam arkaíḥ | áyâ iva pári caranti devắ yé asmábhyaṃ dhanadắ udbhídaç ca || 9 || 21 ||

117 (943). trishṭubh. 1. 2 jagati.

Ná vắ u devắḥ kshúdham íd vadhắṃ dadur utắçitam úpa gachanti mṛityávaḥ | utó rayíḥ pṛiṇató nópa dasyaty utắpṛiṇan marḍitắraṃ ná vindate || 1 || yá ádhrāya cakamānắya pitvó 'nnavânt sán raphitắyopajagmúshe | sthirám mánaḥ kṛiṇuté sévate purótó cit sá marḍitắraṃ ná vindate || 2 || sá íd bhojó yó gṛiháve dádâty ánnakâmâya cárate kṛiçắya | áram asmai bhavati yắmahûtâ utắparĭ́shu kṛiṇute

---

116, 4 pári-siktam. aruça-hắ ắ. 5 áva — yâtujŭnâm = 300, 5. prati -ítya. vi-gadéshu. 6 ví aryáḥ sthirắ-iva. vavṛidhánáḥ. vavṛidhasva. 7 pakváḥ addhí indra. 8 addhí ít. prá-sthitâ imắ. pacatắ utá. 9 prá indrâgní-bhyàm. prá irayam. devắḥ. — 117, 1 vaí. utá ắçitam. utó *iti*. ná úpa. utá áprĭṇan. 2 ánna-vân. raphitắya upa-jagmúshe. purắ utó *iti*. 3 yắma-hûtau utá aparĭ́shu.

Digitized by Google

sákhâyam ‖ 3 ‖ ná sá sákhâ yó ná dádâti sákhye sacâbhúve sácamânâya pitváḥ | ápâsmât préyân ná tád óko asti pṛiṇántam anyám áraṇaṃ cid ichet ‖ 4 ‖ pṛiṇîyâd ín nádhamânâya távyân drâghîyâṅsam ánu paçyeta pánthâm | ó hí vártante ráthyeva cakrấnyám-anyam úpa tishṭhanta rā́yaḥ ‖ 5 ‖ 22 ‖

mógham ánnaṃ vindate ápracetâḥ satyám bravîmi vadhá ít sá tásya | nấryamáṇam púshyati nó sákhâyaṃ kévalâgho bhavati kevalâdī́ ‖ 6 ‖ kṛishánn ít phấla ấçitaṃ kṛiṇoti yánn ádhvânam ápa vṛiṅkte caritraiḥ | vádan brahmấvadato vánîyân pṛiṇánn âpír ápṛiṇantam abhí shyât ‖ 7 ‖ ékapâd bhū́yo dvipádo ví cakrame dvipā́t tripā́dam abhy èti paççā́t | cátushpâd eti dvipádâm abhisvaré sampáçyan pañktī́r upatíshṭhamânaḥ ‖ 8 ‖ samaú cid dhástau ná samáṃ vivishṭaḥ sammâtárâ cin ná samáṃ duhâte | yamáyoç cin ná samā́ vîryā́ṇi jnâtī́ cit sántau ná samám pṛiṇîtaḥ ‖ 9 ‖ 23 ‖

118 (944). gâyatri.

Ágne háṅsi ny àtríṇaṃ dī́dyan mártyeshv ā́ | své kshâye çucivrata ‖ 1 ‖ út tishṭhasi svâhuto ghṛitā́ni práti modase | yát tvâ srúcaḥ samásthiran ‖ 2 ‖ sá ā́huto ví rocate 'gnír îḷényo girā́ | srucā́ prátîkam ajyate ‖ 3 ‖ ghṛiténâgníḥ sám ajyate mádhupratîka ā́hutaḥ | rócamâno vibhā́vasuḥ ‖ 4 ‖ járamāṇaḥ sám idhyase devébhyo havyavâhana | táṃ tvâ havanta mártyâḥ ‖ 5 ‖ 24 ‖

tám martâ ámartyaṃ ghṛiténâgníṃ saparyata | ádâbhyaṃ

117, 4 ápa asmát prá iyât. 5 ít. ó *iti*. ráthyâ-iva cakrā́ anyám. 6 ná aryamáṇam. nó *iti*. kévala-aghaḥ. kevala-ádī́. 7 brahmā́ ávadataḥ. syât. 8 abhí eti. 9 hástau. cit. jnâtī́ *iti*. — 118, 1 ní atríṇam. dīdyat. 2 sú-âhutaḥ. 4 ghṛiténa agníḥ. 6 ghṛiténa agním.

Digitized by Google

gṛihápatim ‖ 6 ‖ ádâbhyena çocíshâgne rákshas tvám daha | gopâ ṛitásya dîdihi ‖ 7 ‖ sá tvám agne prátîkena práty osha yâtudhânyaḥ | urukshâyeshu dîdyat ‖ 8 ‖ tám tvâ gîrbhír urukshâyâ havyavâhaṃ sám îdhire | yájishṭham mânushe jáne ‖ 9 ‖ 25 ‖

119 (945). gâyatrî.

Íti vâ íti me máno gâm âçvaṃ sanuyâm íti | kuvít sómasyâpâm íti ‖ 1 ‖ prá vâtâ iva dódhata ún mâ pîtâ ayaṅsata | kuvít sómasyâpâm íti ‖ 2 ‖ ún mâ pîtâ ayaṅsata rátham âçvâ ivâçávaḥ | kuvít — ‖ 3 ‖ úpa mâ matír asthita vâçrâ putrám iva priyám | kuvít — ‖ 4 ‖ aháṃ táshṭeva vandhúram páry acâmi hṛidâ matím | kuvít — ‖ 5 ‖ nahí me akshipác canâchântsuḥ páñca kṛishṭáyaḥ | kuvít — ‖ 6 ‖ 26 ‖

nahí me ródasî ubhé anyám pakshâṃ caná práti | kuvít — ‖ 7 ‖ abhí dyâm mahinâ bhuvam abhîmâm pṛithivîm mahîm | kuvít — ‖ 8 ‖ hántâhám pṛithivîm imâṃ ní dadhânîhá vehá vâ | kuvít — ‖ 9 ‖ oshám ít pṛithivîm ahám jaṅghánânîhá vehá vâ | kuvít — ‖ 10 ‖ diví me anyáḥ pakshò 'dhó anyám acîkṛisham | kuvít — ‖ 11 ‖ ahám asmi mahâmahò 'bhinabhyám údîshitaḥ | kuvít — ‖ 12 ‖ gṛihó yâmy áraṃkṛito devébhyo havyavâhanaḥ | kuvít sómasyâpâm íti ‖ 13 ‖ 27 ‖

Shashṭho 'dhyâyaḥ.

120 (946). trishṭubh.

Tád íd âsa bhúvaneshu jyéshṭhaṃ yáto jajñá ugrás tve-

118, 7 çocíshâ ágne. 9 uru-kshâyâḥ. — 119, 1 vaí. sómasya ápâm. 2 út. 3 iva âçávaḥ. 5 táshṭâ-iva. 6 akshi-pát caná áchântsuḥ. 7 ródasî-ubhé *iti*. 8 abhí imâm. 9 hánta ahám. dadhâni ihá vâ ihá. 10 jaṅghánâni ihá vâ ihá. 11 pakshâḥ adháḥ. 12 mahâ-mahâḥ abhi-nabhyám út-îshitaḥ. — 120, 1 jajñé.

Digitized by Google

shánṛimṇaḥ | sadyó jajnânó ní riṇâti çátrûn ánu yáṃ víçve mádanty ũmâḥ || 1 || vâvṛidhânáḥ çávasâ bhũryojâḥ çátrur dâsấya bhiyásaṃ dadhâti | ávyanac ca vyanác ca sásni sáṃ te navanta prábhṛitâ mádeshu || 2 || tvé krátum ápi vṛiñjanti víçve dvír yád eté trír bhávanty ũmâḥ | svâdóḥ svâdîyaḥ svàdúnâ sṛijâ sám adâḥ sú mádhu mádhunâbhí yodhîḥ || 3 || íti cid dhí tvâ dhánâ jáyantam máde-made anumádanti víprâḥ | ójîyo dhṛishṇo sthirám ấ tanushva mã tvâ dabhan yâtudhấnâ durévâḥ || 4 || tváyâ vayáṃ çâçadmahe ráṇeshu prapáçyanto yudhényâni bhũri | codáyâmi ta ấyudhâ vácobhiḥ sáṃ te çiçâmi bráhmaṇâ váyâṅsi || 5 || 1 ||

stushéyyam puruvárpasam ṛíbhvam inátamam âptyám âptyấnâm | ấ darshate çávasâ saptá dấnûn prá sâkshate pratimấnâni bhũri || 6 || ní tád dadhishé 'varam páraṃ ca yásminn ấvithấvasâ duroṇé | ấ mâtárâ sthâpayase jigatnũ áta inoshi kárvarâ purũṇi || 7 || imấ bráhma bṛihâddivo vivaktîndrâya çûshám agriyáḥ svarshấḥ | mahó gotrásya kshayati svarấjo dúraç ca víçvâ avṛiṇod ápa svấḥ || 8 || evấ mahấn bṛihâddivo átharvấvocat svấṃ tanvàm índram evá | svásâro mâtaríbhvarîr apriấ hinvánti ca çávasâ vardháyanti ca || 9 || 2 ||

121 (947). trishṭubh.

Hiraṇyagarbháḥ sám avartatấgre bhûtásya jâtáḥ pátir éka âsît | sá dâdhâra pṛithivîṃ dyấṃ utémấṃ kásmai devấya havíshâ vidhema || 1 || yá âtmadấ baladấ yásya víçva

---

120, 2 vavṛidhânáḥ. ávi-anat ca vi-anát. 3 sṛija. mádhunâ abhí. 4 hí. yátu-dhấnâḥ. 5 te áyudhâ. 7 dadhishe ávaram. ấvitha ávasâ. jigatnũ *iti*. 8 vivakti índrâya. dúraç — svấḥ = 265, 21. 9 evá. átharvâ ávocat. apriấḥ. 121, 1 avartata ágre. utá imấm. 2 átma-dấḥ bala-dấḥ. víçve.

Digitized by Google

upā́sate praçísham yásya devā́ḥ | yásya chāyā́mṛítam yásya mṛityúḥ kásmai devā́ya havíshā vidhema ‖ 2 ‖ yáḥ prāṇató nimisható mahitvaíka íd rā́jā jágato babhū́va | yá ít́ça asyá dvipádaç cátushpadaḥ kásmai devā́ya havíshā vidhema ‖ 3 ‖ yásyemé himávanto mahitvā́ yásya samudrám rasáyā sahā́húḥ | yásyemā́ḥ pradíço yásya bā́hū́ kásmai devā́ya havíshā vidhema ‖ 4 ‖ yéna dyaúr ugrā́ pṛithivī́ ca dṛiḷhā́ yéna svàḥ stabhitám yéna nā́kaḥ | yó antárikshe rájaso vimā́naḥ kásmai devā́ya havíshā vidhema ‖ 5 ‖ 3 ‖

yā́m krándasī ávasā tastabhāné abhy aíkshetām mánasā réjamāne | yátrā́dhi sū́ra údito vibhā́ti kásmai devā́ya havíshā vidhema ‖ 6 ‖ ā́po ha yád bṛihatī́r víçvam ā́yan gárbham dádhānā janáyantīr agnim | táto devā́nām sám avartatā́sur ékaḥ kásmai devā́ya havíshā vidhema ‖ 7 ‖ yáç cid ā́po mahinā́ paryápaçyad dákshaṃ dádhānā janáyantīr yajnám | yó devéshv ádhi devá éka ā́sīt kásmai devā́ya havíshā vidhema ‖ 8 ‖ mā́ no hiṅsīj janitā́ yáḥ pṛithivyā́ yó vā́ divám satyádharmā jajā́na | yáç cāpáç candrā́ bṛihatī́r jajā́na kásmai devā́ya havíshā vidhema ‖ 9 ‖ prájāpate ná tvád etā́ny anyó víçvā jātā́ni pári tā́ babhū́va | yátkāmās te juhumás tán no astu vayám syāma pátayo rayīṇā́m ‖ 10 ‖ 4 ‖

122 (948). jagatī. 1. 5 trishṭubh.

Vásum ná citrámahasam gṛiṇīshe vāmā́m çévam átithim advisheṇyám | sá rāsate çurúdho viçvádhāyaso 'gnír hótā gṛihápatiḥ suvī́ryam ‖ 1 ‖ jushāṇó agne práti harya me váco

---

121, 2 upa-ā́sate. chāyā́ amṛítam. 3 prāṇataḥ. mahi-tvā́ ékaḥ. yásya imé. sahá āhúḥ yásya imā́ḥ. 6 krándasī-tastabhāné-réjamāne *iti.* abhí. yátra ádhi. 7 dádhānāḥ. avartata ásuḥ. 8 dádhānāḥ. 9 hiṅsīt. pṛithivyā́ḥ. ca apáḥ candrā́ḥ. 10 Dieser Vers wird im pada nicht abgetheilt, und nur mit der Bemerkung „yathāsaṃhitam“ begleitet. Dasselbe fand 575, 12 statt.

Digitized by Google

víçvâni vidvấn vayúnâni sukrato | ghṛítanirṇig bráhmaṇe gâtúm éraya táva devấ ajanayann ánu vratám ‖ 2 ‖ saptá dhấmâni pariyánn ámartyo dấçad dâçúshe sukṛíte mâmahasva | suvīréṇa rayíṇâgne svâbhúvâ yás ta ấnaṭ samídhâ táṃ jushasva ‖ 3 ‖ yajnásya ketúm prathamám puróhitaṃ havíshmanta îlate saptá vâjínam | çṛiṇvántam agníṃ ghṛitápṛishṭham ukshấṇam pṛiṇántaṃ devám pṛiṇaté suvīryam ‖ 4 ‖ tváṃ dûtáḥ prathamó váreṇyaḥ sá hûyámâno amṛitâya matsva | tvấm marjayan marúto dâçúsho gṛihé tvấṃ stómebhir bhṛígavo ví rurucuḥ ‖ 5 ‖ 5 ‖

íshaṃ duhánt sudúghâṃ viçvádhâyasaṃ yajnapríye yájamânâya sukrato | ágne ghṛitásnus trír ṛitấni dīdyad vartír yajnám pariyánt sukratûyase ‖ 6 ‖ tvấm íd asyấ usháso vyùshṭishu dûtấṃ kṛiṇvânấ ayajanta mấnushâḥ | tvấṃ devấ mahayấyyâya vâvṛidhur ấjyam agne nimṛijánto adhvaré ‖ 7 ‖ ní tvâ vásishṭhâ ahvanta vâjínaṃ gṛiṇánto agne vidátheshu vedhásaḥ | râyás póshaṃ yájamâneshu dhâraya yûyám pâta svastíbhiḥ sádâ naḥ ‖ 8 ‖ 6 ‖

123 (949). trishṭubh.

Ayáṃ venáç codayat pṛíçnigarbhâ jyótirjarâyû rájaso vimấne | imám apấṃ saṃgamé sūryasya çíçuṃ ná víprâ matíbhî rihanti ‖ 1 ‖ samudrấd ûrmím úd iyarti venó nabhojấḥ pṛishṭhám haryatásya darçi | ṛitásya sấnâv ádhi vishṭápi bhrấṭ samânấṃ yónim abhy ànûshata vrấḥ ‖ 2 ‖ samânám pûrvîr abhí vâvaçânấs tíshṭhan vatsásya mâtáraḥ sánîḷâḥ | ṛitásya sấnâv ádhi cakramâṇấ rihánti mádhvo

---

122, 2 ấ iraya. 3 mamahasva. rayíṇâ agne su-âbhúvâ. te. 4 yajnásya — puróhitaṃ = 365, 2. 6 sukratu-yase. 7 devấḥ. vavṛidhuḥ. — 123, 1 pṛíçni-garbhâḥ jyótiḥ-jarâyuḥ. víprâḥ matí-bhiḥ. 2 abhí anûshata. 3 cakramâṇấḥ.

Digitized by Google

amṛítasya vấṇiḥ ‖ 3 ‖ jânánto rûpám akṛipanta víprâ mṛigásya ghósham mahishásya hí gmán | ṛiténa yánto ádhi sindhum asthur vidád gandharvó amṛítâni nấma ‖ 4 ‖ apsarấ jấram upasishmiyâṇấ yóshâ bibharti paramé vyòman | cárat priyásya yónishu priyáḥ sánt sídat pakshé hiraṇyáye sá venáḥ ‖ 5 ‖ 7 ‖

nấke suparṇám úpa yát pátantam hṛidấ vénanto abhy ácakshata tvâ | hiraṇyapakshaṃ váruṇasya dûtáṃ yamásya yónau çakunám bhuraṇyúm ‖ 6 ‖ ûrdhvó gandharvó ádhi nấke asthât pratyấñ citrấ bíbhrad asyấyudhâni | vásâno átkam surabhíṃ dṛiçé kám svàr ṇá nấma janata priyấṇi ‖ 7 ‖ drapsáḥ samudrám abhí yáj jígâti páçyan gṛídhrasya cákshasâ vídharman | bhânúḥ çukréṇa çocíshâ cakânás tṛitîye cakre rájasi priyấṇi ‖ 8 ‖ 8 ‖

124 (950). trishṭubh. 7 jagatî.

Imáṃ no agna úpa yajnám éhi páñcayâmam trivṛítam saptátantum | áso havyavấḷ utá naḥ purogấ jyóg evá dîrghám táma ấçayishṭhâḥ ‖ 1 ‖ ádevâd devấḥ prácátâ gúhâ yán prapáçyamâno amṛitatvám emi | çivám yát sántam áçivo jáhâmi svất sakhyấd áraṇîṃ nábhim emi ‖ 2 ‖ páçyann anyásyâ átithiṃ vayấyâ ṛitásya dhấma ví mime purūṇi | çáṅsâmi pitré ásurâya çévam ayajniyấd yajníyam bhâgám emi ‖ 3 ‖ bahvîḥ sámâ akaram antár asminn índram vṛiṇânấḥ pitáram jahâmi | agníḥ sómo váruṇas té cyavante paryấvard râshṭrấṃ tád avâmy âyán ‖ 4 ‖ nírmâyâ u tyé ásurâ abhûvan tvấṃ ca mâ varuṇa kâmáyâse | ṛiténa râjann ánṛitam viviñcán máma râshṭrásyấdhipatyam éhi ‖ 5 ‖ 9 ‖

123, 4 víprâḥ. 5 apsarấḥ. 6 abhí. 7 ûrdhvó — asthât = 797, 12. asya áyudhâni. vásâno — svàr ná = 470, 3. 8 yát. — 124, 1 agne. á ihi. puraḥ-gấḥ. á açayishṭhâḥ. 2 pra-cátâ. 4 pari-ávart. á-yán. 5 vi-viñcán. râshṭrásya ádhi-patyam á ihi.

Digitized by Google

idáṃ svàr idám íd âsa vâmám ayám prakâçá urv àntáriksham | hánâva vṛitráṃ niréhi soma havísh ṭvâ sántaṃ havíshâ yajâma || 6 || kavíḥ kavitvā́-diví rûpám ā́sajad áprabhûtî váruṇo nír apáḥ sṛijat | kshémaṃ kṛiṇvânā́ jánayo ná síndhavas tā́ asya várṇaṃ çúcayo bharibhrati || 7 || tā́ asya jyéshṭham indriyáṃ sacante tā́ îm ā́ ksheti svadháyâ mádantîḥ | tā́ îṃ víço ná rā́jânaṃ vṛiṇânā́ bîbhatsúvo ápa vṛitrā́d atishṭhan || 8 || bîbhatsū́nâṃ sayújaṃ haṅsám âhur apā́ṃ divyā́nâṃ sakhyé cárantam | anushṭúbham ánu carcûryámâṇam índraṃ ní cikyuḥ kaváyo manîshā́ || 9 || 10 ||

125 (951). trishṭubh. 2 jagatî.

Aháṃ rudrébhir vásubhiç carâmy ahám âdityaír utá viçvádevaiḥ | ahám mitrā́váruṇobhā́ bibharmy ahám indrâgnī́ ahám açvínobhā́ || 1 || aháṃ sómam âhanásam bibharmy aháṃ tváshṭâram utá pûsháṇam bhágam | aháṃ dadhâmi dráviṇaṃ havíshmate suprâvyè yájamânâya sunvaté || 2 || aháṃ rā́shṭrî saṃgámanî vásûnâṃ cikitúshî prathamā́ yajníyânàm | tā́m mâ devā́ vy àdadhuḥ purutrā́ bhū́risthâtrâm bhū́ry âveçáyantîm || 3 || máyâ só ánnam atti yó vipáçyati yáḥ prā́ṇiti yá îṃ çṛiṇóty uktám | amantávo mā́ṃ tá úpa kshiyanti çrudhí çruta çraddhiváṃ te vadâmi || 4 || ahám evá svayám idáṃ vadâmi júshṭaṃ devébhir utá mā́nushebhiḥ | yáṃ kâmáye táṃ-tam ugráṃ kṛiṇomi tám brahmā́ṇaṃ tám ṛíshiṃ táṃ sumedhā́m || 5 || 11 ||

aháṃ rudrā́ya dhánur ā́ tanomi brahmadvíshe çárave

124, 6 urú antáriksham. nìḥ-éhi. havíḥ tvâ. 7 ā́ asajat. kṛiṇvânā́ḥ. 8 vṛiṇânā́ḥ. — 125, 1 mitrā́váruṇâ ubhā́. indrâgnī́ *iti*. açvínâ ubhā́. 2 supra-avyè. 3 devā́ḥ ví adadhuḥ. 4 prā́ṇiti. té.

Digitized by Google

hántavā u | ahám jánāya samádam kṛiṇomy ahám dyāvāpṛithivī ā viveça || 6 || ahám suve pitáram asya mūrdhán máma yónir apsv àntáḥ samudré | táto ví tishṭhe bhúvanānu viçvotāmūṃ dyāṃ varshmāṇópa spṛiçāmi || 7 || ahám evá vāta iva prá vāmy ārábhamāṇā bhúvanāni viçvâ | paró divā́ paré enā́ pṛithivyaítāvatī mahinā́ sám babhūva || 8 || 12 ||

126 (952). uparishṭâdbṛihatî. 8 trishṭubh.

Ná tám áṅho ná duritám dévâso ashṭa mártyam | sajóshaso yám aryamā́ mitró náyanti váruṇo áti dvíshaḥ || 1 || tád dhí vayám vṛiṇîmáhe váruṇa mítrāryaman | yénā nír áṅhaso yūyám pāthá nethā́ ca mártyam áti dvíshaḥ || 2 || té nūnám no 'yám ūtáye váruṇo mitró aryamā́ | náyishṭhâ u no neshāṇi párshishṭhâ u naḥ parshā́ṇy áti dvíshaḥ || 3 || yūyám viçvam pári pātha váruṇo mitró aryamā́ | yushmā́kam çármaṇi priyé syā́ma supraṇîtayó 'ti dvíshaḥ || 4 || âdityāso áti sridho váruṇo mitró aryamā́ | ugrám marúdbhî rudrám huveméndram agnim svastáyé 'ti dvíshaḥ || 5 || nétāra û shú ṇas tiró váruṇo mitró aryamā́ | áti viçvâni duritā́ rā́jānaç carshaṇînām áti dvíshaḥ || 6 || çunám asmā́bhyam ūtáye váruṇo mitró aryamā́ | çárma yachantu saprátha âdityāso yád īmahe áti dvíshaḥ || 7 || yáthâ ha tyád vasavo gauryāṃ cit padí shitā́m ámuñcatā yajatrâḥ | evó shv àsmán muñcatā vy áṅhaḥ prá tāry agne pratarám na āyuḥ || 8 || 13 ||

125, 6 hántavaí. sa-mádam. dyāvāpṛithivī *iti*. 7 ap-sú antár *iti*. bhúvanā ánu víçvâ utá amūm. varshmāṇâ úpa. 8 pṛithivyā́ etāvatī. paró — pṛithivyā́ = 908, 5. — 126, 2 hí. mítra áryaman yéna. nethá. 4 su-praṇîtayaḥ áti. 5 marút-bhiḥ. huvema índram. svastáye áti. 6 ûṃ *iti* sú naḥ. 8 = 308, 6.

Digitized by Google

127 (953). gâyatrî.

Rā́trî vy àkhyad âyatī́ purutrā́ devy àkshábhiḥ | víçvâ ádhi çríyo 'dhita || 1 || órv àprâ ámartyâ niváto devy ùdvátaḥ | jyótishâ bâdhate támaḥ || 2 || nír u svásâram askṛitoshásaṃ devy ā́yatī́ | ápéd u hâsate támaḥ || 3 || sā́ no adyá yásyâ vayáṃ ní te yā́mann ávikshmahi | vṛikshé ná vasatíṃ váyaḥ || 4 || ní grā́mâso avikshata ní padvánto ní pakshíṇaḥ | ní çyenā́saç cid arthínaḥ || 5 || yâváyâ vṛikyàṃ vṛíkaṃ yaváya stenám ûrmye | áthâ naḥ sutárâ bhava || 6 || úpa mâ pépiçat támaḥ kṛishṇáṃ vyàktam asthita | úsha ṛiṇéva yâtaya || 7 || úpa te gā́ ivā́karaṃ vṛiṇîshvá duhitar divaḥ | rā́tri stómaṃ ná jigyúshe || 8 || 14 ||

128 (954). trishṭubh. 9 jagatî.

Mámâgne várco vihavéshv astu vayáṃ tvéndhânâs tanvàm pushema | máhyaṃ namantâm pradíçaç cátasras tváyā́dhyaksheṇa pṛítanâ jayema || 1 || máma devā́ vihavé santu sárva índravanto marúto víshṇur agníḥ | mámântáriksham urúlokam astu máhyaṃ vā́taḥ pavatâṃ kā́me asmín || 2 || máyi devā́ dráviṇam ā́ yajantâm máyy âçī́r astu máyi deváhûtiḥ | daívyâ hótâro vanushanta pū́rvé 'rishṭâḥ syâma tanvā́ suvī́râḥ || 3 || máhyaṃ yajantu máma yā́ni havyā́kûtiḥ satyā́ mánaso me astu | éno mā́ ní gâṃ katamác canā́háṃ víçve devâso ádhi vocatâ naḥ || 4 || dévîḥ shaḷ urvîr urú naḥ kṛiṇota víçve devâsa ihá vîrayadhvam | mā́ hâs-

127, 1 ví akhyat â-yatī́. devī́ akshá-bhiḥ. 2 ā́ urú aprâḥ. devī́ ut -vátaḥ. 4 akṛita ushásam devī́ â-yatī́ ápa ít. 4 yásyâḥ. 6 yaváya vṛikyàm. átha. 7 ví-aktam. ṛiṇā́-iva. 8 iva ā́ akaram. In den saṃhitâ-mss. folgt ein khila von 14 Versen, beginnend „â râtri pârthivaṃ rajaḥ“, das gewöhnlich als das râtrîsûktam bezeichnet wird. — 128, 1 máma agne. tvâ índhânâḥ. tváyâ ádhi-aksheṇa pṛítanâḥ. 2 devā́ḥ. sárve. máma antáriksham. 3 devā́ḥ. máyi â-çī́ḥ. daívyâḥ. pū́rve árishṭâḥ. 4 havyā́ ā́-kûtiḥ. katamát caná ahám. vocata.

Digitized by Google

mahi prajáyâ mấ tanūbhir mấ radhâma dvishaté soma râjan ‖ 5 ‖ 15 ‖

ágne manyúm pratinudán páreshâm ádabdho gopấḥ pári pâhi nas tvám | pratyáñco yantu nigútaḥ púnas tè 'maíshâṃ cittám prabúdhâṃ ví neçat ‖ 6 ‖ dhâtấ dhâtṛîṇấm bhúvanasya yás pátir devấṃ trâtấram abhimâtishâhám | imấṃ yajnám açvínobhấ bṛíhaspátir devấḥ pântu yájamânaṃ nyarthất ‖ 7 ‖ uruvyácâ no mahishấḥ çárma yaṅsad asmín háve puruhûtáḥ purukshúḥ | sá naḥ prajấyai haryaçva mṛiḷayéndra mấ no rîrisho mấ párâ dâḥ ‖ 8 ‖ yé naḥ sapátnâ ápa té bhavantv indrâgníbhyâm áva bâdhâmahe tấn | vásavo rudrấ âdityấ uparispṛíçam mográṃ céttâram adhirâjám akran ‖ 9 ‖ 16 ‖

Daçamo 'nuvâkaḥ.

129 (955). trishṭubh.

Nấsad âsîn nó sád âsît tadấnîṃ nấsîd rájo nó vyòmâ paró yát | kím ấvarîvaḥ kúha kásya çármann ámbhaḥ kím âsîd gáhanaṃ gabhîrám ‖ 1 ‖ ná mṛityúr âsîd amṛítaṃ nâ tárhi ná rấtryâ áhna âsît praketáḥ | ấnîd avâtáṃ svadháyâ tád ékaṃ tásmâd dhânyán ná paráḥ kíṃ canấsa ‖ 2 ‖ táma âsît támasâ gûḷhám ágre 'praketáṃ salilám sárvam â idám | tuchyénâbhv ápihitaṃ yád ấsît tápasas tán mahinấjâyataíkam ‖ 3 ‖ kấmas tád ágre sám avartatấdhi mánaso rétaḥ prathamáṃ yád ấsît | sató bandhúm ásati nír avindan hṛidí pratîshyâ kaváyo manîshấ ‖ 4 ‖ tiraçcîno vítato raçmír eshâm

---

128, 6 ni-gútaḥ. té amấ eshâm. 7 abhimâti-sahám. açvínâ ubhấ. ni-arthất. 8 uru-vyácâḥ. mṛiḷaya índra. ririshaḥ. 9 mâ ugrám. — 129, 1 ná ásat âsît nó *iti*. ná âsît. nó *iti*. ví-oma. ấ avarivar *iti*. 2 ha anyát. caná âsa. 3 tuchyéna âbhú. tát mahinấ ajâyata ékam. 4 avartata ádhi. prati-íshya.

Digitized by Google

adhâḥ svid âsîd upári svid âsît | retodhâ âsan mahimâna âsant svadhâ avástât práyatiḥ parástât ‖ 5 ‖ kó addhâ veda ká ihá prá vocat kúta âjâtâ kúta iyáṃ víṣṛishṭiḥ | arvâg devâ asyá visárjanenâthâ kó veda yáta âbabhûva ‖ 6 ‖ iyáṃ víṣṛishṭir yáta âbabhûva yádi vâ dadhé yádi vâ ná | yó asyâdhyakshaḥ paramé vyòmant só aṅgá veda yádi vâ ná véda ‖ 7 ‖ 17 ‖

130 (956). trishṭubh. 1 jagatî.

Yó yajnó viçvátas tántubhis tatá ékaçataṃ devakarmébhir âyataḥ | imé vayanti pitáro yá âyayúḥ prá vayâpa vayéty âsate taté ‖ 1 ‖ púmâṅ enaṃ tanuta út kṛiṇatti púmân ví tatne ádhi nâke asmín | imé mayûkhâ úpa sedur û sádaḥ sâmâni cakrus tásarâṇy ótave ‖ 2 ‖ kásît pramâ pratimâ kím nidânam âjyaṃ kím âsît paridhíḥ ká âsît | chándaḥ kím âsît práûgaṃ kím ukthâṃ yád devâ devám áyajanta víçve ‖ 3 ‖ agnér gâyatry àbhavat sayúgvoshṇihayâ savitâ sám babhûva | anushṭúbhâ sóma ukthaír máhasvân bṛíhaspáter bṛihatî vâcam âvat ‖ 4 ‖ virâṇ mitrâváruṇayor abhiçrîr índrasya trishṭúb ihá bhâgó áhnaḥ | víçvân devâṅ jágaty â viveça téna câkḷipra ṛíshayo manushyâḥ ‖ 5 ‖ câkḷipré téna ṛíshayo manushyâ yajné jâté pitáro naḥ purâṇé | páçyan manye mánasâ cákshasâ tân yá imâṃ yajnám áyajanta pûrve ‖ 6 ‖ sahástomâḥ saháchandasa âvṛítaḥ sahápramâ ṛíshayaḥ saptá daivyâḥ | pûrveshâm pánthâm anudṛíçya dhîrâ anvâlebhire rathyò ná raçmîn ‖ 7 ‖ 18 ‖

129, 5 svadhâ avástât 6 kó — vocat = 288, 5. vi-sárjanena átha. 7 asya ádhi-akshaḥ. — 130, 1 yé â-yayúḥ. vaya ápa vaya íti. 2 tanute. ûṃ *iti*. 3 kâ âsît. devâḥ. 4 gâyatrî abhavat sa -yúgvâ ushṇihayâ. 5 vi-râṭ. jágati. câkḷipre. 6 téna. manushyâḥ. yé. 7 anu-âlebhire.

Digitized by Google

131 (957). trishṭubh. 4 anushṭubh.

Ápa prâca indra víçvâñ amítrân ápâpâco abhibhûte nudasva | ápodîco ápa çûrâdharâca uraú yáthâ táva çárman mádema ‖ 1 ‖ kuvíd aṅgá yávamanto yávaṃ cid yáthâ dânty anupûrvâṃ viyûya | ihéhaishâṃ kṛiṇuhi bhójanâni yé barhísho námovṛiktiṃ ná jagmúḥ ‖ 2 ‖ nahí sthûry ṛituthâ yâtám ásti nótá çrávo vivide saṃgaméshu | gavyánta índraṃ sakhyâya víprâ açvâyánto vṛishaṇaṃ vâjáyantaḥ ‖ 3 ‖ yuvâṃ surâmam açvinâ námucâv âsuré sácâ | vipipânâ çubhas patî índraṃ kármasv âvatam ‖ 4 ‖ putrám iva pitárâv açvínobhéndrâváthuḥ kâvyair daṅsánâbhiḥ | yát surâmaṃ vy ápibaḥ çácîbhiḥ sárasvatî tvâ maghavann abhishṇak ‖ 5 ‖ índraḥ sutrâmâ svávâñ ávobhiḥ sumṛiḷîko bhavatu viçvávedâḥ | bâdhatâṃ dvésho ábhayaṃ kṛiṇotu suvîryasya pátayaḥ syâma ‖ 6 ‖ tásya vayáṃ sumataú yajníyasyâpi bhadré saumanasé syâma | sá sutrâmâ svávâñ índro asmé ârâc cid dvéshaḥ sanutár yuyotu ‖ 7 ‖ 19 ‖

132 (958). 1. 3. 4 virâḍrûpâ. 2 mahâsatobṛihatî. 5. 6 prastârapaṅkti. 7 nyaṅkusâriṇî.

Îjânám íd dyaúr gûrtâvasur îjânám bhûmir abhí prabhûsháṇi | îjânáṃ devâv açvínâv abhí sumnaír avardhatâm ‖ 1 ‖ tâ vâm mitrâvaruṇâ dhârayátkshitî sushumnéshitatvátâ yajâmasi | yuvóḥ krâṇâya sakhyaír abhí shyâma rakshásaḥ ‖ 2 ‖ ádhâ cin nú yád dídhishâmahe vâm abhí priyáṃ rékṇaḥ pátyamânâḥ | dadvâñ vâ yát púshyati rékṇaḥ sám v âran nákir asya maghâni ‖ 3 ‖ asâv anyó asura sûyata dyaús

131, 1 ápa ápâcaḥ. ápa údicaḥ. çûra adharâcaḥ. 2 ihá-iha eshâm. 3 ná utá. gavyánta — vâjáyantaḥ = 313, 16. 4 patî *iti*. 5 açvínâ ubhâ índra âváthuḥ. vî. 6. 7 = 488, 12. 13. — 132, 1 gûrtá-vasuḥ. 2 dhârayátkshitî *iti* dhârayát-kshitî su-sumnâ ishitatvátâ. syâma. 3 ádha cit.

Digitized by Google

tváṃ víçveshâṃ varuṇâsi rấjâ | mûrdhấ ráthasya câkan naítấvataínasântakadhrúk ‖ 4 ‖ asmínt sv ètác chákapûta éno hité mitré nígatân hanti vîrấn | avór vâ yád dhất tanűshv ávaḥ priyấsu yajníyâsv árvâ ‖ 5 ‖ yuvór hí mâtấditir vicetasâ dyaúr ná bhűmiḥ páyasâ pupûtáni | áva priyấ didishṭana sűro ninikta raçmíbhiḥ ‖ 6 ‖ yuváṃ hy àpnarấjâv ásîdataṃ tíshṭhad ráthaṃ ná dhûrshádaṃ vanarsádam | tấ naḥ kaṇûkayántîr ṛimédhas tatre áṅhasaḥ sumédhas tatre áṅhasaḥ ‖ 7 ‖ 20 ‖

133 (959). 1 — 3 çakvari. 4 — 6 mahâpaṅkti. 7 trishṭubh.

Pró shv àsmai puroráthaṃ índrâya çûshấm arcata | abhîke cid u lokakṛít saṃgé samátsu vṛitrahấsmâkam bodhi coditấ nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu ‖ 1 ‖ tváṃ síndhűñr ávâsṛijo 'dharấco áhann áhim | açatrúr indra jajnishe víçvam pushyasi vấryaṃ tám tvâ pári shvajâmahe nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu ‖ 2 ‖ ví shú víçvâ árâtayo 'ryó naçanta no dhíyaḥ | ástâsi çátrave vadhâṃ yó na indra jíghâṅsati yấ te râtír dadír vásu nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu ‖ 3 ‖ yó na indrâbhíto jáno vṛikâyúr âdídeçati | adhaspadấṃ tám îṃ kṛidhi vibâdhó asi sâsahír nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu ‖ 4 ‖ yó na indrâbhidấsati sánâbhir yáç ca níshṭyaḥ | áva tásya bálaṃ tira mahîva dyaúr ádha tmánâ nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu ‖ 5 ‖ vayám indra tvâyávaḥ sakhitvám ấ ṛabhâmahe | ṛitásya naḥ pathấ nayấti víçvâni duritấ nábhantâm anyakéshâṃ jyâkấ ádhi dhánvasu ‖ 6 ‖

132, 4 tváṃ — rấjâ = 218, 10. ná etấvatâ énasâ antaka-dhrúk. 5 sú etát çáka-pûte. 6 mâtấ áditiḥ. 7 hí apna-rấjau. dhûḥ-sádam vana-sádam tấḥ. — 133, 1 pró *iti* sú asmai. vṛitra-hấ asmákam. 2 áva asṛijaḥ. svajâmahe. 3 sú. ástâ asi. 4 indra abhítaḥ. vṛika-yúḥ. sasahíḥ. 5 indra abhi-dấsati. mahî-iva. 6 naya áti..

Digitized by Google

asmábhyaṃ sú tvám indra tấṃ çiksha yấ dóhate práti váraṃ jaritré | áchidrodhnî pîpáyad yáthâ naḥ sahásradhârâ páyasâ mahî́ gaúḥ || 7 || 21 ||

134 (960). mahâpaṅkti. 7 paṅkti.

Ubhé yád indra ródasî âpaprấthoshấ iva | mahấntaṃ tvâ mahînâṃ samrấjaṃ carshaṇînấṃ devî́ jánitry ajîjanad bhadrấ jánitry ajîjanat || 1 || áva sma durhaṇâyató mártasya tanuhi sthirám | adhaspadáṃ tám îṃ kṛidhi yó asmấ̃ ádideçati devî́ jánitry ajîjanad bhadrấ jánitry ajîjanat || 2 || áva tyấ bṛihatî́r ísho viçváçcandrâ amitrahan | çácîbhiḥ çakra dhûnuhî́ndra víçvâbhir ûtíbhir devî́ jánitry — || 3 || áva yát tváṃ çatakratav índra víçvâni dhûnushé | rayíṃ ná sunvaté sácâ sahasríṇîbhir ûtíbhir devî́ jánitry — || 4 || áva svedấ ivâbhíto víshvak patantu didyávaḥ | dûrvâyâ iva tántavo vy àsmád etu durmatír devî́ jánitry — || 5 || dîrghâṃ hy ânkuçáṃ yathâ çáktim bíbharshi mantumaḥ | pûrveṇa maghavan padâjó vayấṃ yáthâ yamo devî́ jánitry — || 6 || nákir devâ minîmasi nákir ấ yopayâmasi mantraçrútyaṃ carâmasi | pakshébhir apikakshébhir átrâbhí sáṃ rabhâmahe || 7 || 22 ||

135 (961). anushṭubh.

Yásmin vṛikshé supalâçé devaíḥ sampíbate yamáḥ | átrâ no viçpátiḥ pitấ purâṇấ̃ ánu venati || 1 || purâṇấ̃ anuvénantaṃ cárantaṃ pâpáyâmuyấ | asûyánn abhy àcâkaçaṃ tásmâ aspṛihayam púnaḥ || 2 || yáṃ kumâra návaṃ rátham

---

133, 7 áchidra-ûdhni. sahásra-dhârâ — gaúḥ = 337, 5. — 134, 1 ubhé -ródasî *iti* â-paprấtha ushấḥ. jánitrî. 2 duḥ-hanâyatáḥ. 3 tyấḥ. viçvá -candrâḥ. dhûnuhi índra. 4 çatakrato *iti*. 5 iva abhîtaḥ. ví asmát. 6 hí ankuçám. padấ ajáḥ. 7 devâḥ. átra abhí. — 135, 1 átra. 2 pâpáyâ amuyấ. abhí acâkaçam tásmai.

Digitized by Google

acakrám mánasākṛiṇoḥ | ékeshaṃ viçvátaḥ prāñcam ápaçyann ádhi tishṭhasi ‖ 3 ‖ yáṃ kumâra prāvartayo ráthaṃ víprebhyas pári | táṃ sāmānu prāvartata sám itó nâvy âhitam ‖ 4 ‖ káḥ kumârám ajanayad ráthaṃ kó nír avartayat | káḥ svit tád adyá no brûyâd anudéyî yáthābhavat ‖ 5 ‖ yáthābhavad anudéyî táto ágram ajâyata | purástâd budhná ātataḥ paçcān nirāyaṇaṃ kṛitám ‖ 6 ‖ idáṃ yamásya sādanaṃ devamānáṃ yád ucyáte | iyám asya dhamyate nâḷîr ayáṃ gîrbhiḥ párishkṛitaḥ ‖ 7 ‖ 23 ‖

136 (962). anushṭubh.

Keçy àgníṃ keçî vishám keçî bibharti ródasî | keçî víçvaṃ svàr dṛiçé keçîdáṃ jyótir ucyate ‖ 1 ‖ múnayo vātaraçanāḥ piçāṅgâ vasate málâ | vātasyānu dhrājiṃ yanti yád devāso ávikshata ‖ 2 ‖ únmaditâ maúneyena vātân ā tasthimâ vayám | çárîrêd asmākaṃ yûyám mártâso abhí paçyatha ‖ 3 ‖ antárikshena patati víçvâ rûpāvacākaçat | múnir devásya-devasya saúkṛityâya sákhâ hitáḥ ‖ 4 ‖ vātasyāçvo vâyóḥ sákhātho devéshito múniḥ | ubhaú samudrāv ā ksheti yáç ca pūrva utāparaḥ ‖ 5 ‖ apsarāsāṃ gandharvāṇāṃ mṛigāṇāṃ cáraṇe cáran | keçî kétasya vidvānt sákhâ svādúr madintamaḥ ‖ 6 ‖ vâyúr asmâ úpâmanthat pināshṭi smâ kunamnamā | keçî vishásya pātreṇa yád rudréṇāpibat sahá ‖ 7 ‖ 24 ‖

137 (963). anushṭubh.

Utá devâ ávahitaṃ dévâ ún nayathâ púnaḥ | utāgaç

135, 3 mánasā ákṛiṇoḥ éka-isham. 4 prá ávartayaḥ. sāma ánu prá avartata. nāví. 5. 6 yáthâ ábhavat. 6 paçcāt niḥ-áyanam. 7 sádanam. pári-kṛitaḥ. — 136, 1 keçî agním. keçî idám. 2 vātasya ánu. 3 út-maditâḥ. tasthima. çárîrâ ít. 4 rûpā ava-cākaçat. 5 vātasya áçvaḥ. sákhâ átho *iti*. devá-ishitaḥ. utá áparaḥ. 7 asmai úpa amanthat. sma. rudréṇa ápibat. — 137, 1 út nayatha. utá āgaḥ.

Digitized by Google

cakrúshaṃ devâ dévâ jîváyathâ púnaḥ ‖ 1 ‖ dvấv imaú vấtau vâta ấ síndhor ấ paràvátaḥ | dákshaṃ te anyá ấ vâtu párânyó vâtu yád rápaḥ ‖ 2 ‖ ấ vâta vâhi bheshajáṃ ví vâta vâhi yád rápaḥ | tváṃ hí viçvábheshajo devấnâṃ dûtá ïyase ‖ 3 ‖ ấ tvâgamaṃ çáṃtâtibhir átho arishṭátâtibhiḥ | dákshaṃ te bhadrám ấbhârsham párâ yákshmaṃ suvâmi te ‖ 4 ‖ trấyantâm ihá devấs trấyatâm marútâṃ ganáḥ | trấyantâṃ víçvâ bhûtấni yáthâyám arapấ ásat ‖ 5 ‖ ấpa íd vấ u bheshajïr ấpo amîvacấtanîḥ | ấpaḥ sárvasya bheshajïs tấs te kṛiṇvantu bheshajám ‖ 6 ‖ hástâbhyâṃ dáçaçâkhâbhyâṃ jihvấ vâcáḥ purogavï | anâmayitnúbhyâṃ tvâ tấbhyâṃ tvópa spṛiçâmasi ‖ 7 ‖ 25 ‖

138 (964). jagatî.

Táva tyá indra sakhyéshu váhnaya ṛitám manvânấ vy àdardirur valám | yátrâ daçasyánn usháso riṇánn apáḥ kútsâya mánmann ahyàç ca daṅsáyaḥ ‖ 1 ‖ ávâsṛijaḥ prasvàḥ çvañcáyo girïn úd âja usrấ ápibo mádhu priyám | ávardhayo vaníno asya dáṅsasâ çuçóca sûrya ṛitájâtayâ girấ ‖ 2 ‖ ví sûryo mádhye amucad ráthaṃ divó vidád dâsấya pratimấnam ấryaḥ | dṛiḷhấni pípror ásurasya mâyína índro vy âsyac cakṛivấñ ṛijíçvanâ ‖ 3 ‖ ánâdhṛishṭâni dhṛishitó vy âsyan nidhïñr ádevâñ amṛiṇad ayấsyaḥ | mâséva sûryo vásu púryam ấ dade gṛiṇánáḥ çátrûñr açṛiṇâd virúkmatâ ‖ 4 ‖ áyuddhaseno vibhvâ vibhindatấ dấçad vṛitrahấ tújyâni tejate | índrasya vájrâd abibhed abhiçnáthaḥ prấkrâmac chundhyûr ájahâd ushấ ánaḥ ‖ 5 ‖ etấ tyấ te çrútyâni kévalâ yád

---

137, 1 devâḥ dévâḥ jîváyatha. 2 párâ anyáḥ. 4 tvâ agamam. átho iti. ấ abhârsham. 5 yathấ ayám. 6 vaí. 7 tvâ úpa. — 138, 1 tyé. manvânấḥ ví adardiruḥ. yátra. 2 áva asṛijaḥ. 3. 4 ví âsyat. 4 mâsấ-iva. 5 prá akrâmat çundhyúḥ.

Digitized by Google

éka ékam ákṛiṇor ayajnám | mâsấṃ vidhấnam adadhâ ádhi dyávi tváyâ víbhinnam bharati pradhím pitấ ‖ 6 ‖ 26 ‖

139 (965). trishṭubh.

Sŭryaraçmir hárikeçaḥ purástât savitấ jyótir úd ayâñ ájasram | tásya pûshấ prasavé yâti vidvấnt sampáçyan víçvâ bhúvanâni gopấḥ ‖ 1 ‖ ṇricákshâ eshá divó mádhya âsta âpaprivấn ródasî antáriksham | sá viçvấcîr abhí cashṭe ghṛitấcîr antarấ pŭrvam áparaṃ ca ketúm ‖ 2 ‖ râyó budhnáḥ saṃgámano vásûnâṃ víçvâ rûpấbhí cashṭe çácîbhiḥ | devá iva savitấ satyádharméndro ná tasthau samaré dhánânâm ‖ 3 ‖ viçvấvasuṃ soma gandharvám ấpo dadṛiçúshîs tád ṛiténâ vy âyan | tád anvávaid índro râraháṇá âsâm pári sŭryasya paridhîñr apaçyat ‖ 4 ‖ viçvấvasur abhí tán no gṛiṇâtu divyó gandharvó rájaso vimấnaḥ | yád vâ ghâ satyám utá yán ná vidmá dhíyo hinvânó dhíya ín no avyâḥ ‖ 5 ‖ sásnim avindac cáraṇe nadînâm ápâvṛiṇod dúro áçmavrajânâm | prấsâṃ gandharvó amṛítâni vocad índro dáksham pári jânâd ahînâm ‖ 6 ‖ 27 ‖

140 (966). 1 vishṭârapañkti. 2—4 satobṛihatî. 5 uparishṭâjjyotis. 6 trishṭubh.

Ágne táva çrávo váyo máhi bhrâjante arcáyo vibhâvaso | bṛihadbhâno çávasâ vấjam ukthyàṃ dádhâsi dâçúshe kave ‖ 1 ‖ pâvakávarcâḥ çukrávarcâ ánûnavarcâ úd iyarshi bhânúnâ | putró mâtárâ vicárann úpâvasi pṛiṇákshi ródasî ubhé ‖ 2 ‖ ŭrjo napâj jâtavedaḥ suçastíbhir mándasva dhîtíbhir

---

139, 1 ayân. 2 mádhye âste. ródasî *iti*. 3 râyó — vásûnâṃ = 96, 6. rûpấ abhí. satyá-dharmâ índraḥ. 4 viçvá-vasum. ṛiténa ví âyan. rarahâṇáḥ. 5 viçvá-vasuḥ. tát. yád — vidmá = 439, 8. ít. 6 avindat. ápa avṛiṇot. prá âsâm. — 140, 2 úpa avasi. ródasî-ubhé *iti*. 3 napât.

Digitized by Google

hitáḥ | tvé íshaḥ sáṃ dadhur bhū́rivarpasaç citrótayo vâmájâtâḥ || 3 || irajyánn agne prathayasva jantúbhir asmé rā́yo amartya | sá darçatásya vápusho ví râjasi pṛiṇákshi sânasíṃ krátum || 4 || ishkartā́ram adhvarásya prácetasaṃ ksháyantaṃ rā́dhaso maháḥ | râtíṃ vâmásya subhágâm mahī́m íshaṃ dádhâsi sânasíṃ rayím || 5 || ṛitā́vânam mahisháṃ viçvádarçatam agníṃ sumnā́ya dadhire puró jánâḥ | çrútkarṇaṃ sapráthastamaṃ tvâ girā́ daívyam mā́nushâ yugā́ || 6 || 28 ||

141 (967). anushṭubh.

Ágne áchâ vadehá naḥ pratyáñ naḥ sumánâ bhava | prá no yacha viças pate dhanadā́ asi nas tvám || 1 || prá no yachatv aryamā́ prá bhágaḥ prá bṛíhaspátiḥ | prá devā́ḥ prótá sûnṛítâ râyó devī́ dadâtu naḥ || 2 || sómaṃ rā́jânam ávase 'gníṃ gîrbhír havâmahe | âdityā́n víshṇuṃ sū́ryam brahmā́ṇaṃ ca bṛíhaspátim || 3 || indravâyū́ bṛíhaspátiṃ suhávehá havâmahe | yáthâ naḥ sárva íj jánaḥ sáṃgatyâṃ sumánâ ásat || 4 || aryamáṇam bṛíhaspátim índraṃ dā́nâya codaya | vā́taṃ víshṇuṃ sárasvatîṃ savitā́raṃ ca vâjínam || 5 || tváṃ no agne agníbhir bráhma yajnáṃ ca vardhaya | tváṃ no devátâtaye râyó dā́nâya codaya || 6 || 29 ||

142 (968). trishṭubh. 1. 2 jagatî. 7. 8 anushṭubh.

Ayám agne jaritā́ tvé abhûd ápi sáhasaḥ sûno nahy ànyád ásty ā́pyam | bhadráṃ hí çárma trivárûtham ásti ta âré híṅsânâm ápa didyúm ā́ kṛidhi || 1 || pravát te agne jánimâ pitûyatáḥ sâcī́va víçvâ bhúvanâ ny ṛiñjase | prá

140, 3 tvé *iti.* citrá-ûtayaḥ. 6 ṛitá-vânam. agníṃ — jánâḥ = 236, 5. — 141, 1 ácha vada ihá. su-mánâḥ. 2 prá utá. 4 su-hávâ ihá. ít. — 142, 1 tvé *iti.* nahí anyát. te. 2 jánima pitu-yatáḥ sâcī́-iva. ní ṛiñjase.

Digitized by Google

sáptayaḥ prá sanishanta no dhíyaḥ puráç caranti paçupā́ iva tmánâ ‖ 2 ‖ utá vā́ u pári vṛiṇakshi bápsad bahór agna úlapasya svadhâvaḥ | utá khilyā́ urvárāṇâm bhavanti mā́ te hetím távishîm cukrudhâma ‖ 3 ‖ yád udváto niváto yā́si bápsat pṛithag eshi pragardhínîva sénâ | yadā́ te vā́to anuvā́ti çocír vápteva çmáçru vapasi prá bhū́ma ‖ 4 ‖ práty asya çréṇayo dadṛiçra ékaṃ niyā́nam bahávo ráthâsaḥ | bâhū́ yád agne anumármṛijâno nyàññ uttânā́m anvéshi bhū́mim ‖ 5 ‖ út te çúshmâ jihatâm út te arcír út te agne çaçamânásya vā́jâḥ | úc chvañcasva ní nama várdhamâna ā́ tvâdyá víçve vásavaḥ sadantu ‖ 6 ‖ apā́m idáṃ nyáyanam samudrásya nivéçanam | anyáṃ kṛiṇushvetáḥ pánthâm téna yâhi váçâñ ánu ‖ 7 ‖ ā́yane te parā́yaṇe dū́rvâ rohantu pushpíṇîḥ | hradā́ç ca puṇḍárîkâṇi samudrásya gṛihā́ imé ‖ 8 ‖ 30 ‖

Saptamo 'dhyâyaḥ.

143 (969). anushṭubh.

Tyáṃ cid átrim ṛitajúram ártham áçvaṃ ná yā́tave | kakshī́vantaṃ yádî púnâ ráthaṃ ná kṛiṇuthó návam ‖ 1 ‖ tyáṃ cid áçvaṃ ná vâjínam areṇávo yám átnata | dṛiḷhám granthím ná ví shyatam átrim yávishṭham ā́ rájaḥ ‖ 2 ‖ nárâ dáṅsishṭhâv átraye çúbhrâ síshâsataṃ dhíyaḥ | áthâ hí vâṃ divó narâ púnaḥ stómo ná viçáse ‖ 3 ‖ cité tád vâṃ surâdhasâ râtíḥ sumatír açvinâ | ā́ yán naḥ sádane pṛithaú sámane párshatho narâ ‖ 4 ‖ yuvám bhujyúṃ samudrá ā́ rájasaḥ pârá îṅkhitám | yâtám áchâ patatríbhir nā́satyâ

142, 3 vaí. agne. 4 pragardhíni-iva. váptâ-iva. 5 dadṛiçre. 6 çúshmâḥ. út çvañcasva. tvâ adyá. 7 ni-áyanam. kṛiṇushva itáḥ. 8 â-áyane. parâ-áyane dū́rvâḥ. — 143, 1 yádi púnar *iti*. 2 syatam. 3 átha. vi-çáse. 4 yát. 5 samudré. pâré. ácha.

Digitized by Google

sâtáye kṛitam ‖ 5 ‖ ấ vâṃ sumnaíḥ çamyúv iva máṅhishṭhâ víçvavedasâ | sám asmé bhûshataṃ narótsaṃ ná pipyúshîr íshaḥ ‖ 6 ‖ 1 ‖

144 (970). 1. 3. 4 gâyatrî. 2 bṛihatî. 5 satobṛihatî. 6 vishṭârapaṅktî.

Ayáṃ hí te ámartya índur átyo ná pátyate | dáksho viçvấyur vedháse ‖ 1 ‖ ayám asmấsu kấvya ṛibhúr vájro dấsvate | ayám bibharty ûrdhvákṛiçanam mádam ṛibhúr ná kṛítvyam mádam ‖ 2 ‖ ghṛíshuḥ çyenấya kṛítvana âsú svấsu váṅsagaḥ | áva dîdhed ahîçúvaḥ ‖ 3 ‖ yáṃ suparṇáḥ parâvátaḥ çyenásya putrá ấbharat | çatácakraṃ yò 'hyò vartaníḥ ‖ 4 ‖ yáṃ te çyenáç cấrum avṛikám padấbharad aruṇám mânám ándhasaḥ | enấ váyo ví târy ấyur jîvása enấ jâgâra bandhútâ ‖ 5 ‖ evấ tád índra índunâ devéshu cid dhârayâte máhi tyájaḥ | krátvâ váyo ví târy ấyuḥ sukrato krátvâyám asmád ấ sutáḥ ‖ 6 ‖ 2 ‖

145 (971). anushṭubh. 6 paṅkti.

Imấṃ khanâmy óshadhiṃ vîrúdham bálavattamâm | yáyâ sapátnîm bấdhate yáyâ saṃvindáte pátim ‖ 1 ‖ úttânaparṇe súbhage dévajûte sáhasvati | sapátnîm me párâ dhama pátiṃ me kévalaṃ kuru ‖ 2 ‖ úttaràhám uttara úttaréd úttaràbhyaḥ | áthâ sapátnî vấ mámấdharâ sấdharàbhyaḥ ‖ 3 ‖ nahy àsyâ nấma gṛibhṇấmi nó asmín ramate jáne | párâṃ evá parâvátaṃ sapátnîṃ gamayâmasi ‖ 4 ‖ ahám asmi sáhamânấtha tvám asi sàsahíḥ | ubhé sáhasvatî bhûtvî sapátnîm me sahâvahai ‖ 5 ‖ úpa te 'dhâṃ sáhamânâm abhí

143, 6 çamyúv iveti çamyú-iva. narâ útsam. — 144, 1 viçvá-âyuḥ. 3 kṛítvane. 4 ấ ábharat. yáḥ ahyàḥ. 5 padấ ấ ábharat. jivése. 6 evá. krátvâ ayám. — 145, 3 út-tarâ ahám ut-tare út-tarâ ít. átha. máma ádharâ sấ ádharâbhyaḥ. 4 nahí asyàḥ. nó iti. 5 sáhamânâ átha. sasahíḥ. ubhé-sáhasvati iti.

Digitized by Google

tvâdhâṃ sâhîyasâ | mắm ánu prá te máno vatsáṃ gaúr iva dhâvatu pathắ vắr iva dhâvatu ‖ 6 ‖ 3 ‖

146 (972). anushṭubh.

Áraṇyâny ắraṇyâny asaú yắ préva náçyasi | kathắ grắmaṃ ná pṛichasi ná tvâ bhîr iva vindatîñ ‖ 1 ‖ vṛishâravắya vádate yád upắvati ciccikáḥ | âghâṭibhir iva dhâváyann araṇyânír mahîyate ‖ 2 ‖ utá gắva ivâdanty utá véçmeva dṛiçyate | utó araṇyâníḥ sâyáṃ çakaṭîr iva sarjati ‖ 3 ‖ gắm añgaishá ắ hvayati dắrv añgaishó ápâvadhît | vásann araṇyânyắṃ sâyám ákrukshad íti manyate ‖ 4 ‖ ná vắ araṇyânír hanty anyáç cén nắbhigáchati | svâdóḥ phálasya jagdhvắya yathâkắmaṃ ní padyate ‖ 5 ‖ ắñjanagandhiṃ surabhím bahvannắm ákṛishîvalâm | prắhám mṛigắṇâm mâtáram araṇyânim açaṅsisham ‖ 6 ‖ 4 ‖

147 (973). jagatî. 5 trishṭubh.

Çrát te dadhâmi prathamắya manyávé 'han yád vṛitráṃ náryaṃ vivér apáḥ | ubhé yát tvâ bhávato ródasî ánu rójate çúshmât pṛithivî cid adrivaḥ ‖ 1 ‖ tvám mâyắbhir anavadya mâyínaṃ çravasyatắ mánasâ vṛitrám ardayaḥ | tvắm ín náro vṛiṇate gávishṭishu tvắṃ víçvâsu hávyâsv ishṭíshu ‖ 2 ‖ aíshu câkandhi puruhûta sûríshu vṛidhắso yé maghavann ânaçúr maghám | árcanti toké tánaye párishṭishu medhásâtâ vâjínam áhraye dháne ‖ 3 ‖ sá ín nú ràyáḥ súbhṛitasya câkanan mádaṃ yó asya ráṅhyaṃ ciketati | tvắvṛidho maghavan dâçvàdhvaro makshú sá vắjam bharate

145, 6 tvâ adhâm. — 146, 1 prá-iva. vindatiñ3 d. i. vindati mit pluta. 2 vṛisha-ravắya. upa-ávati. 3 iva adanti. véçma-iva. utó *iti*. 4 añgá eshâḥ. añgá eshâḥ ápa avadhît. 5 vaí. ca ít ná abhi-gáchati. 6 ákṛishi-valâm prá ahám. — 147, 1 manyáve áhan. ubhé-ródasî *iti*. 2 ít. 3 ắ eshu. 4 ít. câkanat. tvắ-vṛidhaḥ. dâçú-adhvaraḥ makshú.

Digitized by Google

dhánâ nṛíbhiḥ || 4 || tvám çárdhâya mahinâ gṛiṇánâ urú kṛidhi maghavañ chagdhí râyáḥ | tvám no mitró váruṇo ná mâyî pitvó ná dasma dayase vibhaktâ || 5 || 5 ||

148 (974). trishṭubh.

Sushvâṇâsa indra stumási tvâ sasavâṅsaç ca tuvinṛimṇa vâjam | â no bhara suvitám yásya câkán tmánâ tánâ sanuyâma tvótâḥ || 1 || ṛishvás tvám indra çûra jâtó dâsîr víçaḥ sûryeṇa sahyâḥ | gúhâ hitám gúhyaṃ gûḷhám apsú bibhṛimási prasrávaṇe ná sómam || 2 || aryó vâ gíro abhy àrca vidvân ṛíshîṇâm vípraḥ sumatím cakânáḥ | té syâma yé raṇáyanta sómair enótá túbhyaṃ ratholha bhakshaiḥ || 3 || imâ bráhmendra túbhyaṃ çaṁsi dâ nṛíbhyo nṛiṇâm çûra çávaḥ | tébhir bhava sákratur yéshu câkánn utá trâyasva gṛiṇatá utá stîn || 4 || çrudhî hávam indra çûra pṛíthyâ utá stavase venyásyârkaiḥ | â yás te yónim ghṛitávantam ásvâr ûrmír ná nimnaír dravayanta vákvâḥ || 5 || 6 ||

149 (975). trishṭubh.

Savitâ yantraiḥ pṛithivîm aramṇâd askambhané savitâ dyâm adṛiṁhat | áçvam ivâdhukshad dhúnim antárikshaṃ atûrte baddhâṃ savitâ samudrám || 1 || yátrâ samudráḥ skabhitó vy aúnad ápâṃ napât savitâ tásya veda | áto bhûr áta â útthitaṃ rájo 'to dyâvâpṛithivî aprathetâm || 2 || paçcédám anyád abhavad yájatram ámartyasya bhúvanasya bhûnâ | suparṇó aṅgá savitúr garútmân pûrvo jâtáḥ sá u asyâṇu dhárma || 3 || gâva iva grâmaṃ yûyudhir iváçvân

147, 5 çagdhí. — 148, 1 susvânâsaḥ. tvâ-ûtâḥ. 2 dâsîr = apsú = 202, 3. 4. 3 abhí arca. enâ utá. ratha-ûḷha. 4 bráhma indra. dâḥ. 5 çrudhí. venyásya arkaiḥ. — 149, 1 iva adhukshat. 2 yátra. ví. rájaḥ átaḥ dyâvâpṛithivî *iti*. 3 paççâ idám. asya ánu. 4 yúyudhiḥ iva áçvân.

Digitized by Google

vâçréva vatsáṃ sumánâ dúhânâ | pátir iva jâyấm abhí no ny ètu dhartấ diváḥ savitấ viçvávâraḥ ‖ 4 ‖ híraṇyastûpaḥ savitar yáthâ tvâñgirasó juhvé vấje asmín | evấ tvấrcann ávase vándamânaḥ sómasyevâñçúm práti jâgarâhám ‖ 5 ‖ 7 ‖

150 (976). bṛihatî. 5 uparishṭâjjyotis. 4 uparishṭâjjyotis oder jagatî.

Sámiddhaç cit sám idhyase devébhyo havyavâhana | âdityaí rudraír vásubhir na ấ gahi mṛiḷîkấya na ấ gahi ‖ 1 ‖ imáṃ yajnám idáṃ váco jujushâṇá upấgahi | mártâsas tvâ samidhâna havâmahe mṛiḷîkấya havâmahe ‖ 2 ‖ tvấm u jâtávedasaṃ viçvávâraṃ gṛiṇe dhiyấ | ágne devấñ ấ vaha naḥ priyávratân mṛiḷîkấya priyávratân ‖ 3 ‖ agnír devó devấnâm abhavat puróhito 'gním manushyâ ṛíshayaḥ sám îdhire | agním mahó dhánasâtâv ahấṃ huve mṛiḷîkấṃ dhánasâtaye ‖ 4 ‖ agnír átrim bharádvâjaṃ gávishṭhiram prấvan naḥ káṇvaṃ trasádasyum âhavé | agníṃ vásishṭho havate puróhito mṛiḷîkấya puróhitaḥ ‖ 5 ‖ 8 ‖

151 (977). anushṭubh.

Çraddháyâgníḥ sám idhyate çraddháyâ hûyate havíḥ | çraddhấm bhágasya mûrdháni vácasâ vedayâmasi ‖ 1 ‖ priyáṃ çraddhe dádataḥ priyáṃ çraddhe dídâsataḥ | priyám bhojéshu yájvasv idám ma uditấṃ kṛidhi ‖ 2 ‖ yáthâ devấ ásureshu çraddhấm ugréshu cakriré | evám bhojéshu yájvasv asmấkam uditấṃ kṛidhi ‖ 3 ‖ çraddhấṃ devấ yájamânâ vâyúgopâ úpâsate | çraddhấṃ hṛidayyàyấkûtyâ çraddháyâ vindate vásu ‖ 4 ‖ çraddhấm prâtár havâmahe çraddhấm

---

149, 4 vâçrấ-iva. su-mánâḥ. ní etu. 5 tvâ âñgirasâḥ. evá tvâ árcan. sómasya-iva añçúm. jâgara ahám. — 150, 1 âdityaíḥ. 2 imáṃ — upấgahi = 91, 10. 5 prá âvat. — 151, 1 çraddháyâ agníḥ. vácasâ ấ. 2 me. 4 devấḥ yájamânâḥ. úpa âsate. hṛidayyàyấ ấ-kûtyâ.

Digitized by Google

madhyáṃdinam pári | çraddhắṃ sűryasya nimrúci çráddhe çrád dhâpayehá naḥ ‖ 5 ‖ 9 ‖

Ekâdaço 'nuvâkaḥ.

152 (978). anushṭubh.

Çâsá itthắ mahắñ asy amitrakhâdó ádbhutaḥ | ná yásya hanyáte sákhâ ná jîyate kádâ caná ‖ 1 ‖ svastidắ viçás pátir vṛitrahắ vimṛidhó vaçî | vṛishéndraḥ purá etu naḥ somapắ abhayaṃkaráḥ ‖ 2 ‖ ví ráksho ví mṛídho jahi ví vṛitrásya hánû ruja | ví manyúm indra vṛitrahann amítrasyâbhidắsataḥ ‖ 3 ‖ ví na indra mṛídho jahi nîcắ yacha pṛitanyatáḥ | yó asmắñ abhidắsaty ádharaṃ gamayâ támaḥ ‖ 4 ‖ ápendra dvisható mánó 'pa jîyâsato vadhám | ví manyóḥ çárma yacha várîyo yavayâ vadhám ‖ 5 ‖ 10 ‖

153 (979). gâyatri.

Îṅkháyantîr apasyúva índraṃ jâtám úpâsate | bhejânắsaḥ suvîryam ‖ 1 ‖ tvám indra bálâd ádhi sáhaso jâtá ójasaḥ | tvắṃ vṛishan vṛishéd asi ‖ 2 ‖ tvám indrâsi vṛitrahắ vy àntárikṣam atiraḥ | úd dyắm astabhnâ ójasâ ‖ 3 ‖ tvám indra sajóshasam arkám bibharshi bâhvóḥ | vájraṃ çiçâna ójasâ ‖ 4 ‖ tvám indrâbhibhűr asi víçvâ jâtắny ójasâ | sá víçvâ bhúva ắbhavaḥ ‖ 5 ‖ 11 ‖

154 (980). anushṭubh.

Sóma ékebhyaḥ pavate ghṛitám éka úpâsate | yébhyo

151, 5 çrát dhâpaya ihá. — 152, 2 svasti-dắḥ. vṛishâ índraḥ. 3 hánû *iti*. amítrasya abhi-dắsataḥ. 4 gamaya. 5 ápa indra. mánaḥ ápa. yavaya. — 153, 1 úpa âsate. 2 vṛishâ ít. 3 indra asi. ví antárikṣam. 5 indra abhi-bhűḥ. víçvâḥ bhúvaḥ ắ abhavaḥ. — 154, 1 éke úpa âsate.

Digitized by Google

mádhu pradhāvati tāñç cid evāpi gachatāt ‖ 1 ‖ tápasā yé anādhṛishyās tápasā yé svàr yayúḥ | tápo yé cakriré máhas tāñç cid evāpi gachatāt ‖ 2 ‖ yé yúdhyante pradháneshu çūrâso yé tanūtyájaḥ | yé vâ sahásradakshiṇâs tāñç cid evāpi gachatāt ‖ 3 ‖ yé cit pūrva ṛitasāpa ṛitāvâna ṛitâvṛidhaḥ | pitṝn tápasvato yama tāñç cid evāpi gachatāt ‖ 4 ‖ sahásraṇîthāḥ kaváyo yé gopâyánti sūryam | ṛíshîn tápasvato yama tapojāñ ápi gachatāt ‖ 5 ‖ 12 ‖

155 (981). anushṭubh.

Árâyi kāṇe vikaṭe giriṃ gacha sadânve | çirimbiṭhasya sátvabhir tébhish ṭvâ câtayâmasi ‖ 1 ‖ cattó itáç cattāmútaḥ sárvâ bhrūṇāny árūshî | arâyyàm brahmaṇas pate tīkshṇaçriṅgodṛishánn ihi ‖ 2 ‖ adó yád dāru plávate síndhoḥ pâré apūrushám | tád ā́ rabhasva durhaṇo téna gacha parastarám ‖ 3 ‖ yád dha prāćīr ájagantóro maṇḍūradhāṇikīḥ | hatā́ índrasya çátravaḥ sárve budbudáyâçavaḥ ‖ 4 ‖ párîmé gām aneshata páry agním ahṛishata | devéshv akrata çrávaḥ ká imāñ ā́ dadharshati ‖ 5 ‖ 13 ‖

156 (982). gâyatri.

Agníṃ hinvantu no dhíyaḥ sáptim âçúm ivâjíshu | téna jeshma dhánaṃ-dhanam ‖ 1 ‖ yáyâ gā́ ākárâmahe sénayâgne távotyā́ | tā́ṃ no hinva magháttaye ‖ 2 ‖ ā́gne sthūráṃ rayím bhara pṛithúṃ gómantam açvínam | ā́ndhi khā́ṃ vartáyâ paním ‖ 3 ‖ ágne nákshatram ajáram ā́ sūryaṃ rohayo diví | dádhaj jyótir jánebhyaḥ ‖ 4 ‖ ágne ketúr viçā́m

---

154, 1 evá ápi. 4 pūrve. ṛitá-vânaḥ ṛita-vṛídhaḥ. — 155, 1 tébhiḥ tvâ. 2 cattó *iti*. cattā́ amútaḥ. tīkshṇa-çriṅga ut-ṛishán. 3 apurushám. durhano *iti* duḥ-hano. 4 ha. ájaganta úraḥ. budbudá-yâçavaḥ. 5 pári imé. — 156, 1 iva âjíshu. 2 sénayâ agne táva ûtyā́. 3 ā́ agne. vartáya. 4 dádhat.

Digitized by Google

asi préshṭhaḥ çréshṭha upasthasát | bódhâ stotré váyo dádhat || 5 || 14 ||

157 (983). dvipadâ trishṭubh.

Imấ nú kam bhúvanâ sîshadhâméndraç ca víçve ca devấḥ || 1 || yajnáṃ ca nas tanvàṃ ca prajấṃ câdityaír índraḥ sahá cîkḷipâti || 2 || âdityaír índraḥ ságaṇo marúdbhir asmấkam bhûtv avitấ tanűnâm || 3 || hatvấya devấ ásurân yád ấyan devấ devatvám abhirákshamâṇâḥ || 4 || pratyáñcam arkám anayañ chácîbhir ấd ít svadhấṃ ishirấṃ páry apaçyan || 5 || 15 ||

158 (984). gáyatrí.

Sűryo no divás pâtu vấto antárikshât | agnír naḥ pấrthivebhyaḥ || 1 || jóshâ savitar yásya te háraḥ çatáṃ savấñ árhati | pâhí no didyútaḥ pátantyâḥ || 2 || cákshur no devấḥ savitấ cákshur na utá párvataḥ | cákshur dhâtấ dadhâtu naḥ || 3 || cákshur no dhehi cákshushe cákshur vikhyaí tanűbhyaḥ | sáṃ cedáṃ ví ca paçyema || 4 || susaṃdṛíçaṃ tvâ vayám práti paçyema sûrya | ví paçyema nṛicákshasaḥ || 5 || 16 ||

159 (985). anushṭubh.

Úd asaú sűryo agâd úd ayám mâmakó bhágaḥ | aháṃ tád vidvalấ pátim abhy àsâkshi vishâsahíḥ || 1 || aháṃ ketúr ahám mûrdhấham ugrấ vivấcanî | mámed ánu krátum pátiḥ sehânấyâ upấcaret || 2 || máma putrấḥ çatruháṇó 'tho me duhitấ virấṭ | utấham asmi saṃjayấ pátyau me çlóka utta-

---

156, 5 bódha. — 157, 1 sísadhâma índraḥ. 2 ca âdityaíḥ. 4 devấḥ deva-tvám. 5 çácîbhiḥ. ấd — apaçyan = 168, 9. — 158, 2 jósha. 4 ca idám. 5 susaṃdṛíçaṃ — sûrya = 82, 3. 863, 7. — 159, 1 abhí asâkshi vi-sasahíḥ. 2 mûrdhấ ahám. vi-vấcanî máma ít. upa-ấcaret. 3 çatru-hánaḥ átho *iti*. utá ahám.

Digitized by Google

máḥ ‖ 3 ‖ yénéndro havíshâ kṛitvy ábhavad dyumny ùttamáḥ | idáṃ tád akri devâ asapatnắ kílâbhuvam ‖ 4 ‖ asapatnắ sapatnaghnĭ́ jáyanty abhibhŭ́varî | ắvṛiksham anyắsâṃ várco rắdho ástheyasâm iva ‖ 5 ‖ sám ajaisham imắ ahắṃ sapátnîr abhibhŭ́varî | yáthâhám asyá vîrásya virắjâni jánasya ca ‖ 6 ‖ 17 ‖

160 (986). trishṭubh.

Tîvrásyâbhívayaso asyá pâhi sarvarathắ ví hárî ihá muñca | índra mắ tvâ yájamânâso anyé ní rîraman túbhyam imé sutắsaḥ ‖ 1 ‖ túbhyaṃ sutắs túbhyam u sótvâsas tvắṃ gíraḥ çvātryâ ắ hvayanti | índredám adyá sávanaṃ jushắṇó víçvasya vidvắñ ihá pâhi sómam ‖ 2 ‖ yá uçatắ mánasâ sómam asmai sarvahṛidắ devákâmaḥ sunóti | ná gắ índras tásya párâ dadâti praçastám íc cắrum asmai kṛiṇoti ‖ 3 ‖ ánuspashṭo bhavaty eshó asya yó asmai revắn ná sunóti sómam | nír aratnaú maghávâ táṃ dadhâti brahmadvísho hanty ánânudishṭaḥ ‖ 4 ‖ açvâyánto gavyánto vâjáyanto hávâmahe tvópagantavắ u | âbhŭ́shantas te sumataú návâyâṃ vayám indra tvâ çunáṃ huvema | 5 ‖ 18 ‖

161 (987). trishṭubh. 5 anushṭubh.

Muñcắmi tvâ havíshâ jîvanâya kám ajnâtayakshmắd utá râjayakshmắt | grắhir jagrắha yádi vaitád enaṃ tásyâ indrâgnî prá mumuktam enam ‖ 1 ‖ yádi kshitắyur yádi vâ páreto yádi mṛityór antikáṃ nîta evá | tám ắ harâmi nírṛiter upásthâd áspârsham enaṃ çatáçâradâya ‖ 2 ‖ sabas-

---

159, 4 yéna índraḥ. kṛitvî. dyumnî ut-tamáḥ. kíla abhuvam. 5 jáyanti. ắ avṛiksham. 6 yáthâ ahám. — 160, 1 tîvrásya abhí-vayasaḥ. hárî *iti*. 2 índra idám. 3 ít. 4 ánanu-dishṭaḥ. 5 açva-yántaḥ. úpa-gantavaí. — 161, 1 vâ etát. 2 kshitá-âyuḥ. párâ-itaḥ. ní-itaḥ.

Digitized by Google

râkshéṇa çatáçâradena çatấyushâ havíshâ'hârsham enam | çatáṃ yáthemáṃ çarádo náyâtĭ'ndro víçvasya duritásya pârám || 3 || çatáṃ jîva çarádo várdhamânaḥ çatáṃ hemantấñ chatám u vasantấn | çatám indrâgnĭ savitấ bṛíhaspátiḥ çatấyushâ havíshemám púnar duḥ || 4 || ấhârshaṃ tvấvidaṃ tvâ púnar ấgâḥ punarnava | sárvâṅga sárvaṃ te cákshuḥ sárvam ấyuç ca te 'vidam || 5 || 19 ||

162 (988). anushṭubh.

Bráhmaṇâgníḥ saṃvidânó rakshohấ bâdhatâm itáḥ | ámîvâ yás te gárbhaṃ durṇấmâ yónim âçáye || 1 || yás te gárbham ámîvâ durṇấmâ yónim âçáye | agnísh tám bráhmaṇâ sahá nísh kravyấdam anînaçat || 2 || yás te hánti patáyantaṃ nishatsnúṃ yáḥ sarîsṛipám | jâtáṃ yás te jíghâṅsati tám itó nâçayâmasi || 3 || yás ta ûrŭ viháraty antarấ dámpatî çáye | yóniṃ yó antár ârélhi tám itó nâçayâmasi || 4 || yás tvâ bhrấtâ pátir bhûtvấ jâró bhûtvấ nipádyate | prajấṃ yás te jíghâṅsati tám itó nâçayâmasi || 5 || yás tvâ svápnena támasâ mohayitvấ nipádyate | prajấṃ yás te jíghâṅsati tám itó nâçayâmasi || 6 || 20 ||

163 (989). anushṭubh.

Akshĭ'bhyâṃ te nấsikâbhyâṃ kárṇâbhyâṃ chúbukâd ádhi | yákshmaṃ çîrshaṇyàm mastíshkâj jihvấyâ ví vṛihâmi te || 1 || grîvấbhyas ta ushṇíhâbhyaḥ kĭ'kasâbhyo anûkyất | yákshmaṃ doshaṇyàm áṅsâbhyâm bâhúbhyâṃ ví vṛihâmi

---

161, 3 sahasra-akshéṇa. çatá-âyushâ havíshâ ấ ahârsham. yáthâ imám. náyâti índraḥ. 4 hemantấn çatám. çatá-âyushâ havíshâ imám. 5 ấ ahârsham tvâ ávidam. ấ agâḥ. sárva-aṅga. — 162, 1 bráhmaṇâ agníḥ. duḥ-nấmâ. â-çáye. 2 agníḥ tám. níḥ kravya-ádam. 3 ni-satsnúm. 4 te ûrŭ *iti*. — 163, 1 mastíshkât jihvấyâḥ. 2 te.

Digitized by Google

te ‖ 2 ‖ ântrébhyas te gúdâbhyo vanishṭhór hṛídayâd ádhi | yákshmam mátasnâbhyâṃ yaknáḥ plâçíbhyo ví vṛihâmi te ‖ 3 ‖ ûrúbhyâṃ te ashṭhîvádbhyâm párshṇibhyâm prápadâbhyâm | yákshmaṃ çróṇibhyâm bhásadâd bháṅsaso ví vṛihâmi te ‖ 4 ‖ méhanâd vanaṃkáraṇâl lómabhyas te nakhébhyaḥ | yákshmaṃ sárvasmâd âtmánas tám idáṃ ví vṛihâmi te ‖ 5 ‖ áṅgâd-aṅgâl lómno-lomno jâtám párvaṇi-parvaṇi | yákshmaṃ sárvasmâd âtmánas tám idáṃ ví vṛihâmi te ‖ 6 ‖ 21 ‖

164 (990). anushṭubh. 3 trishṭubh. 5 paṅkti.

Ápehi manasas paté 'pa krâma paráç cara | paró nírṛityâ á cakshva bahudhâ jîvato mánaḥ ‖ 1 ‖ bhadráṃ vaí váraṃ vṛiṇate bhadráṃ yuñjanti dákshiṇam | bhadráṃ vaivasvaté cákshur bahutrâ jîvato mánaḥ ‖ 2 ‖ yád âçásâ niḥçásâbhiçásopârimâ jágrato yát svapántaḥ | agnír víçvâny ápa dushkṛitâny ájushṭâny ârê asmád dadhâtu ‖ 3 ‖ yád indra brahmaṇas pate 'bhidrohâṃ cárâmasi | prácetâ na âṅgirasó dvishatâm pâtv áṅhasaḥ ‖ 4 ‖ ájaishmâdyâsanâma cábhûmâṇâgaso vayám | jâgratsvapnáḥ saṃkalpáḥ pâpó yáṃ dvishmás táṃ sá ṛichatu yó no dvéshṭi tám ṛichatu ‖ 5 ‖ 22 ‖

165 (991). trishṭubh.

Dévâḥ kapóta ishitó yád ichán dûtó nírṛityâ idám âjagáma | tásmâ arcâma kṛiṇávâma níshkṛitiṃ çáṃ no astu dvipáde çáṃ cátushpade ‖ 1 ‖ çivâḥ kapóta ishitó no astv

---

163, 5 vanam-káraṇât. 6 áṅgât-aṅgât. — 164, 1 ápa ihi. pate ápa. níḥ-ṛityai. 3 niḥ-çásâ abhi-çásâ upa-árimâ. 4 prá-cetâḥ. 5 ájaishmâ — vayám = 667, 18. — 165, 1 tásmai.

Digitized by Google

anâgâ devâḥ çakunó gṛihéshu | agnír hí vípro jushátâṃ havír naḥ pári hetíḥ pakshíṇî no vṛiṇaktu ‖ 2 ‖ hetíḥ pakshíṇî ná dabhâty asmắn âshṭryắm padáṃ kṛiṇute agnidhắne | çáṃ no góbhyaç ca púrushebhyaç câstu mấ no hiṅsîd ihá devâḥ kapótaḥ ‖ 3 ‖ yád úlûko vádati moghám etád yát kapótaḥ padám agnaú kṛiṇóti | yásya dûtáḥ práhita eshá etát tásmai yamắya námo astu mṛityáve ‖ 4 ‖ ṛicấ kapótaṃ nudata praṇódam ísham mádantaḥ pári gắṃ nayadhvam | saṃyopáyanto duritắni víçvâ hitvấ na ûrjam prá patât pátishṭhaḥ ‖ 5 ‖ 23 ‖

166 (992). anushṭubh. 5 mahâpaṅkti.

Ṛishabhám mâ samânắnâṃ sapátnânâṃ vishâsahím | hantắraṃ çátrûṇâṃ kṛidhi virấjaṃ gópatiṃ gávâm ‖ 1 ‖ ahám asmi sapatnahéndra ivárishṭo ákshataḥ | adháḥ sapátnâ me padór imé sárve abhíshṭhitâḥ ‖ 2 ‖ átraivá vó 'pi nahyâmy ubhé ấrtnî iva jyáyâ | vắcas pate ní shedhemắn yáthâ mád ádharaṃ vádân ‖ 3 ‖ abhibhûr ahám ấgamaṃ viçvákarmeṇa dhắmnâ | ấ vaç cittám ấ vo vratám ấ vo 'hám sámitiṃ dade ‖ 4 ‖ yogakshemáṃ va âdấyâhám bhûyâsam uttamá.ấ vo mûrdhắnam akramîm | adhaspadắn ma úd vadata maṇḍûkâ ivodakắn maṇḍûkâ udakấd iva ‖ 5 ‖ 24 ‖

167 (993). jagatî.

Túbhyedám indra pári shicyate mádhu tváṃ sutásya kaláçasya râjasi | tváṃ rayím puruvîrâm u nas kṛidhi tváṃ tápaḥ paritápyâjayaḥ svàḥ ‖ 1 ‖ svarjítam máhi mandânám

---

165, 2 anâgâḥ. 3 ca astu. 5 pra-nódam. — 166, 1 vi-sasahím. 2 sapatna-hấ índraḥ-iva árishṭaḥ. sa-pátnâḥ. 3 átra evá vaḥ ápi. ubhé -ấrtnî *iti*. sedha imắn. 4 ấ agamam. 5 â-dấya ahám. adhaḥ-padắt me. iva udakắt. — 167, 1 túbhya idám. sicyate. pari-tápya ajayaḥ.

Digitized by Google

ándhaso hávâmahe pári çakráṃ sutấñ úpa | imáṃ no yajnám ihá bodhy ấ gahi sprídho jáyantam maghávânam îmahe || 2 || sómasya rấjno váruṇasya dhármaṇi bṛíhaspáter ánumatyâ u çármaṇi | távâhám adyá maghavann úpastutau dhấtar vídhâtaḥ kaláçâñ abhakshayam || 3 || prásûto bhakshám akaraṃ carấv ápi stómaṃ cemám prathamáḥ sûrír ún mṛije | suté sâténa yády ấgamaṃ vâm práti viçvâmitrajamadagnî dáme || 4 || 25 ||

168 (994). trishṭubh.

Vấtasya nú mahimấnaṃ ráthasya rujánn eti stanáyann asya ghóshaḥ | divispṛíg yâty aruṇấni kṛiṇvánn utó eti pṛithivyấ reṇúm ásyan || 1 || sám prérate ánu vấtasya vishṭhấ ainaṃ gachanti sámanaṃ ná yóshâḥ | tấbhiḥ sayúk saráthaṃ devá îyate 'syá víçvasya bhúvanasya rấjâ || 2 || antárikshe pathíbhir îyamâno ná ní viçate katamác canấhaḥ | apấṃ sákhâ prathamajấ ṛitấvâ kvà svij jâtáḥ kúta ấ babhûva || 3 || âtmấ devấnâm bhúvanasya gárbho yathâvaçáṃ carati devá eshấḥ | ghóshâ íd asya çṛiṇvire ná rûpáṃ tásmai vấtâya havíshâ vidhema || 4 || 26 ||

169 (995). trishṭubh.

Mayobhûr vấto abhí vâtûsrấ ûrjasvatîr óshadhîr ấ riçantâm | pîvasvatîr jîvádhanyâḥ pibantv avasấya padváte rudra mṛiḷa || 1 || yấḥ sárûpâ vírûpâ ékarûpâ yấsâm agnír íshṭyâ nấmâni véda | yấ ấṅgirasas tápasehá cakrús tấbhyaḥ parjanya máhi çárma yacha || 2 || yấ devéshu tanvàm aíra-

---

167, 3 táva ahám. 4 ca imám. út. ấ ágamam. — 168, 1 utó *iti*. pṛithivyấ. 2 prá ṛrate. vi-sthấḥ ấ enam. 3 katamát caná áhar *iti*. ṛitá-vâ. svit. — 169, 1 vâtu usrấḥ. 2 sá-rûpâḥ. éka-rûpâḥ. tápasâ ihá. 3 yấḥ.

Digitized by Google

yanta yâsâṃ sómo víçvâ rûpâṇi véda | tâ asmábhyam páyasâ pínvamânâḥ prajâvatîr indra goshṭhé ririhi ‖ 3 ‖ prajâpatir máhyam etâ rárâṇo víçvair devaíḥ pitṛíbhiḥ saṃvidânáḥ | çivâḥ satîr úpa no goshṭhám âkas tâsâṃ vayám prajáyâ sáṃ sadema ‖ 4 ‖ 27 ‖

170 (996). jagatî. 4 âstârapaṅkti.

Vibhrâḍ bṛihát pibatu somyám mádhv âyur dádhad yajnápatâv ávihrutam | vâtajûto yó abhirákshati tmánâ prajâḥ puposha purudhâ ví râjati ‖ 1 ‖ vibhrâḍ bṛihát súbhṛitaṃ vâjasâtamaṃ dhárman divó dharúṇe satyám árpitam | amitrahâ vṛitrahâ dasyuhántamaṃ jyótir jajne asurahâ sapatnahâ ‖ 2 ‖ idáṃ çréshṭhaṃ jyótishâṃ jyótir uttamáṃ viçvajíd dhanajíd ucyate bṛihát | viçvabhrâḍ bhrâjó máhi sûryo dṛiçá urú paprathe sáha ójo ácyutam ‖ 3 ‖ vibhrâjañ jyótishâ svàr ágacho rocanáṃ diváḥ | yénemâ víçvâ bhúvanâny âbhṛitâ viçvákarmaṇâ viçvádevyâvatâ ‖ 4 ‖ 28 |

171 (997). gâyatrî.

Tváṃ tyám iṭáto rátham índra prâvaḥ sutâvataḥ | áçṛiṇoḥ somíno hávam ‖ 1 ‖ tvám makhásya dódhataḥ çíro 'va tvácó bharaḥ | ágachaḥ somíno gṛihám ‖ 2 ‖ tváṃ tyám indra mártyam âstrabudhnâya venyám | múhuḥ çrathnâ manasyáve ‖ 3 ‖ tváṃ tyám indra sûryam paçcâ sántam purás kṛidhi | devânâṃ cit tiró váçam ‖ 4 ‖ 29 ‖

172 (998). dvipadâ virâj.

Â yâhi vánasâ sahá gâvaḥ sacanta vartaníṃ yád ûdha-

169, 3 go-sthé. 4 etâḥ. â akar *ity* akaḥ. — 170, 3 dṛiçé. 4 vibhrâjañ — diváḥ = 707, 3. yéna imâ. viçvádevya-vatâ. — 171, 1 prá âvaḥ sutá-vataḥ. 2 çíraḥ áva. 3 çrathnâḥ.

Digitized by Google

bhiḥ ‖ 1 ‖ ā́ yâhi vásvyâ dhiyā́ máṅhishṭho jârayánmakhaḥ sudā́nubhiḥ ‖ 2 ‖ pitubhríto ná tántum ít sudā́navaḥ práti dadhmo yájâmasi ‖ 3 ‖ ushā́ ápa svásus támaḥ sáṃ vartayati vartaníṃ sujâtátâ ‖ 4 ‖ 30 ‖

173 (999). anushṭubh.

Ā́ tvâhârsham antár edhi dhruvás tishṭhā́vicâcaliḥ | víças tvâ sárvâ vấñchantu mā́ tvád râshṭrám ádhi bhraçat ‖ 1 ‖ ihaívaídhi mā́pa cyoshṭhâḥ párvata ivā́vicâcaliḥ | índra ivehá dhruvás tishṭhehá râshṭrám u dhâraya ‖ 2 ‖ imám índro adîdharad dhruvā́ṃ dhruvéṇa havíshâ | tásmai sómo ádhi bravat tásmâ u bráhmaṇas pátiḥ ‖ 3 ‖ dhruvā́ dyaúr dhruvā́ pṛithivī́ dhruvā́saḥ párvatâ imé | dhruvā́ṃ víçvam idáṃ jágad dhruvó rā́jâ viçā́m ayám ‖ 4 ‖ dhruvā́ṃ te rā́jâ váruṇo dhruvā́ṃ devó bṛíhaspátiḥ | dhruvā́ṃ ta índraç câgníç ca râshṭrā́ṃ dhârayatâṃ dhruvám ‖ 5 ‖ dhruvā́ṃ dhruvéṇa havíshâbhí sómam mṛiçâmasi | átho ta índraḥ kévalîr víço balihṛ́tas karat ‖ 6 ‖ 31 ‖

174 (1000). anushṭubh.

Abhîvarténa havíshâ yénéndro abhivâvṛité | ténâsmā́n brahmaṇas pate 'bhí râshṭrā́ya vartaya ‖ 1 ‖ abhivṛ́tya sapátnân abhí yā́ no árâtayaḥ | abhí pṛitanyántaṃ tishṭhâbhí yó na irasyáti ‖ 2 ‖ abhí tvâ devā́ḥ savitā́bhí sómo avîvṛitat | abhí tvâ víçvâ bhûtā́ny abhîvartó yáthā́sasi ‖ 3 ‖ yénéndro havíshâ kṛitvy ábhavad dyumny ùttamáḥ | idáṃ tád

---

172, 2 jârayát-makhaḥ. — 173, 1 tvâ ahârsham. tishṭha ávi-câcaliḥ. sárvâḥ. 2 ihá evá edhi mā́ ápa. iva ávi-câcaliḥ. iva ihá. tishṭha ihá. 3 bravat tásmai. 5 te índraḥ ca agníḥ. 6 havíshâ abhí. átho *iti* te. — 174, 1 abhi-varténa. yéna índraḥ abhi-vavṛité. téna asmā́n. 2 yā́ḥ. tishṭha abhí. 3 savitā́ abhí. abhi-vartấḥ yáthâ ásasi. 4 = 985, 4.

Digitized by Google

akri devâ asapatnáḥ kilâbhuvam ‖ 4 ‖ asapatnáḥ sapatnahâbhírâshṭro vishâsahíḥ | yáthâhám eshâm bhûtânâṃ virâjâni jánasya ca ‖ 5 ‖ 32 ‖

175 (1001). gâyatrî.

Prá vo grâvâṇaḥ savitâ devâḥ suvatu dhármaṇâ | dhûrshú yujyadhvaṃ sunutá ‖ 1 ‖ grâvâṇo ápa duchúnâm ápa sedhata durmatím | usrâḥ kartana bheshajám ‖ 2 ‖ grâvâṇa úpareshv â mahîyánte sajóshasaḥ | vríshṇe dádhato vríshṇyam ‖ 3 ‖ grâvâṇaḥ savitâ nú vo devâḥ suvatu dhármaṇâ | yájamânâya sunvaté ‖ 4 ‖ 33 ‖

176 (1002). anushṭubh. 2 gâyatrî.

Prá sûnáva ṛibhûṇâm bṛihán navanta vṛijánâ | kshámâ yé viçvádhâyasó 'çnan dhenúṃ ná mâtáram ‖ 1 ‖ prá devám devyâ dhiyâ bháratâ jâtávedasam | havyâ no vakshad ânushák ‖ 2 ‖ ayám u shyá prá devayúr hótâ yajnâya nîyate | rátho ná yór abhîvṛito ghṛiṇîvân cetati tmánâ ‖ 3 ‖ ayám agnír urushyaty amṛitâd iva jánmanaḥ | sáhasaç cid sáhîyân devó jîvâtave kṛitáḥ ‖ 4 ‖ 34 ‖

177 (1003). 1 jagatî. 2. 3 trishṭubh.

Pataṃgám aktám ásurasya mâyáyâ hṛidâ paçyanti mánasâ vipaççítaḥ | samudré antáḥ kaváyo ví cakshate márîcînâm padám ichanti vedhásaḥ ‖ 1 ‖ pataṃgó vâcam mánasâ bibharti tâṃ gandharvò 'vadad gárbhe antáḥ | tâṃ dyótamânâṃ svaryàm manîshâm ṛitásya padé kaváyo ní pânti ‖ 2 ‖ ápaçyaṃ gopâm ánipadyamânam â ca párâ ca

174, 5 sapatna-hâ abhí-râshṭraḥ vi-sasahíḥ yáthâ ahám. — 176, 1 bṛihát. kshâma. viçvá-dhâyasaḥ áçnan. 2 bhárata. 3 syáḥ. abhí-vṛitaḥ ghṛiṇi-vân. — 177, 2 gandharváḥ avadat.

Digitized by Google

pathíbhiç cárantam | sá sadhrīcîḥ sá víshûcîr vásâna ấ varîvarti bhúvaneshv antáḥ ‖ 3 ‖ 35 ‖

178 (1004). trishṭubh.

Tyám û shú vâjínaṃ devájûtaṃ sahāvânaṃ tarutāraṃ ráthânâm | árishṭanemim pṛitanājam âçúṃ svastáye tārkshyam ihā huvema ‖ 1 ‖ índrasyeva rātím âjóhuvânâḥ svastáye nāvam ivā ruhema | úrvî ná pṛithvî báhule gábhīre mā vâm étau mā páretau rishâma ‖ 2 ‖ sadyáç cid yáḥ çávasâ páñca kṛishṭīḥ sūrya iva jyótishâpás tatāna | sahasrasāḥ çatasā asya ráṅhir ná smâ varante yuvatíṃ ná çáryâm ‖ 3 ‖ 36 ‖

179 (1005). 1 anushṭubh. 2. 3 trishṭubh.

Út tishṭhatāva paçyaténdrasya bhâgám ṛitvíyam | yádi çrâtó juhótana yády áçrâto mamáttana ‖ 1 ‖ çrâtáṃ havír ó shv ìndra prá yâhi jagāma sūro ádhvano vímadhyam | pári tvâsate nidhíbhiḥ sákhâyaḥ kulapā ná vrâjápatiṃ cárantam ‖ 2 ‖ çrâtám manya ūdhani çrâtám agnaú súçrâtam manye tád ṛitáṃ návîyaḥ | mādhyaṃdinasya sávanasya dadhnáḥ píbendra vajrin purukṛij jushâṇáḥ ‖ 3 ‖ 37 ‖

180 (1006). trishṭubh.

Prá sasâhishe puruhûta çátrūñ jyéshṭhas te çúshma ihá rātír astu | índrā bhara dákshiṇenā vásūni pátiḥ síndhūnâm asi revátīnâm ‖ 1 ‖ mṛigó ná bhīmáḥ kucaró girishṭhāḥ pa-

---

177, 3 = 164, 31. — 178, 1 ûṃ *iti* sú. sahá-vânam. ihá. 2 índrasya-iva. iva ā. úrvî-pṛithvî-báhule-gábhīre *iti*. ā-itau. párā-itau. 3 jyótishâ apáḥ. sma. — 179, 1 tishṭhata áva paçyata índrasya. 2 ó *iti* sú indra. tvâ âsate. kula-pāḥ. 3 manye. píba indra. puru-kṛit. — 180, 1 sasahishe. índra ā. dákshiṇena. 2 mṛigó — girishṭhāḥ = 154, 2.

Digitized by Google

râváta ấ jaganthâ párasyâḥ | sṛikáṃ saṃçấya pavím indra tigmáṃ ví çátrûn tâḷhi ví mṛídho nudasva || 2 || índra kshatrám abhí vâmám ójó 'jâyathâ vṛishabha carshaṇînấm | ápânudo jánam amitrayántam urúṃ devébhyo akṛiṇor u lokám || 3 || 38 ||

181 (1007). trishṭubh.

Práthaç ca yásya sapráthaç ca nấmấnushṭubhasya havísho havír yát | dhâtúr dyútânât savitúç ca víshṇo rathaṃtarám ấ jabhârâ vásishṭhaḥ || 1 || ávindan té átihitaṃ yád ấsîd yajnásya dhấma paramáṃ gúhâ yát | dhâtúr dyútânât savitúç ca víshṇor bharádvâjo bṛihád ấ cakre agnéḥ || 2 || tè 'vindan mánasâ dîdhyânâ yájuḥ shkannám prathamáṃ devayấnam | dhâtúr dyutânất savitúç ca víshṇor ấ sûryâd abharan gharmám eté || 3 || 39 ||

182 (1008). trishṭubh.

Bṛíhaspátir nayatu durgáhâ tiráḥ púnar neshad aghấçaṅsâya mánma | kshipád áçastim ápa durmatíṃ hann áthâ karad yájamânâya çáṃ yóḥ || 1 || nárâçáṅso no 'vatu prayâjé çáṃ no astv anuyâjó háveshu | kshipád áçastim — || 2 || tápurmûrdhâ tapatu raksháso yé brahmadvíshaḥ çárave hántavấ u | kshipád áçastim — || 3 || 40 ||

183 (1009). trishṭubh.

Ápaçyaṃ tvâ mánasâ cékitânaṃ tápaso jâtáṃ tápaso víbhûtam | ihá prajấm ihá rayíṃ rárâṇaḥ prá jâyasva pra-

---

180, 2 jagantha. 3 ójaḥ ájâyathâḥ. ápa anudaḥ. — 181, 1 nấma ấnu-stubhasya. víshṇoḥ. jabhâra. 3 té avindan. dîdhyânâḥ. skannám. — 182, 1 átha. 3 hántavaí.

Digitized by Google

jáyâ putrakâma ‖ 1 ‖ ápaçyaṃ tvâ mánasâ dîdhyânâṃ svâyâṃ tanûṃ ṛítvye nâdhamânâm | úpa mâm uccâ yuvatír babhûyâḥ prá jâyasva prajáyâ putrakâme | 2 ‖ ahám gárbham adadhâm óshadhîshv ahám víçveshu bhúvaneshv antáḥ | ahám prajâ ajanayam pṛithivyâm ahám jánibhyo aparîshu putrân ‖ 3 ‖ 41 ‖

184 (1010). anushṭubh.

Vishṇur yóniṃ kalpayatu tváshṭâ rûpâṇi piṅçatu | â siñcatu prajâpatir dhâtâ gárbhaṃ dadhâtu te ‖ 1 ‖ gárbhaṃ dhehi sinîvâli gárbhaṃ dhehi sarasvati | gárbhaṃ te açvínau devâv â dhattâm púshkarasrajâ ‖ 2 ‖ hiraṇyáyî araṇî yáṃ nirmánthato açvínâ | tám te gárbhaṃ havâmahe daçamé mâsí sûtave ‖ 3 ‖ 42 ‖

185 (1011). gâyatri.

Máhi trîṇâm ávo 'stu dyukshám mitrásyâryamṇáḥ | durâdhárshaṃ váruṇasya ‖ 1 ‖ nahí téshâm amâ caná nâdhvasu vâraṇéshu | ṛçe ripúr agháçaṅsaḥ ‖ 2 ‖ yásmai putrâso áditeḥ prá jîváse mártyâya | jyótir yáchanty ájasram ‖ 3 ‖ 43 ‖

186 (1012). gâyatri.

Vâta â vâtu bheshajám çambhú mayobhú no hṛidé | prá ṇa âyûṅshi târishat ‖ 1 ‖ utá vâta pitâsi na utá bhrâtotá naḥ sákhâ | sá no jîvâtave kṛidhi ‖ 2 ‖ yád adó vâta te gṛihè 'mṛítasya nidhír hitáḥ | táto no dehi jîváse ‖ 3 ‖ 44 ‖

183, 2 tanûṃ *iti*. — 184, 3 hiraṇyáyî araṇî *iti*. — 185, 1 mitrásya aryamṇáḥ duḥ-âdhárṣham. 2 ná ádhva-su. — 186, 1 naḥ. 2 pitâ asi. bhrâtâ utá. 3 gṛihé amṛítasya.

Digitized by Google

187 (1013). gâyatri.

Prâgnáye vâcam îraya vṛishabhâya kshitînâm | sá naḥ parshad áti dvíshaḥ ‖ 1 ‖ yáḥ párasyâḥ parâvátas tiró dhánvâtirócate | sá naḥ parshad áti dvíshaḥ ‖ 2 ‖ yó rákshâṅsi nijûrvati vṛíshâ çukréṇa çocíshâ | sá naḥ parshad áti dvíshaḥ ‖ 3 ‖ yó víçvâbhí vipáçyati bhúvanâ sáṃ ca páçyati | sá naḥ parshad áti dvíshaḥ ‖ 4 ‖ yó asyá pâré rájasaḥ çukró agnír ájâyata | sá naḥ parshad áti dvíshaḥ ‖ 5 ‖ 45 ‖

188 (1014). gâyatri.

Prá nûnáṃ jâtávedasam áçvaṃ hinota vâjínam | idáṃ no barhír âsáde ‖ 1 ‖ asyá prá jâtávedaso vípravîrasya mîḷhúshaḥ | mahîṃ iyarmi sushṭutím ‖ 2 ‖ yâ rúco jâtávedaso devatrâ havyavâhanîḥ | tâbhir no yajnám invatu ‖ 3 ‖ 46 ‖

189 (1015). gâyatri.

Âyáṃ gaúḥ pṛíçnir akramîd ásadan mâtáram puráḥ | pitáraṃ ca prayánt svàḥ ‖ 1 ‖ antáç carati rocanâsyá prâṇâd apânatî | vy àkhyan mahishó dívam ‖ 2 ‖ triṇçád dhâma ví râjati vâk pataṃgâya dhîyate | práti vástor áha dyúbhiḥ ‖ 3 ‖ 47 ‖

190 (1016). anushṭubh.

Ṛitáṃ ca satyáṃ câbhîddhât tápasó 'dhy ajâyata | táto râtry ajâyata tátaḥ samudró arṇaváḥ ‖ 1 ‖ samudrâd arṇavâd ádhi saṃvatsaró ajâyata | ahorâtrâṇi vidádhad víçvasya misható vaçî ‖ 2 ‖ sûryâcandramásau dhâtâ yathâpûrvám

---

187, 1 prá agnáye. 2 dhánva ati-rócate. 4 yó — páçyati = 296, 9. — 188, 3 yâḥ. — 189, 1 â ayám. ásadat. pra-yán. 2 rocaná asyá. apa-anatî ví akhyat. — 190. Dieser Hymnus wird im pada nicht zerlegt.

Digitized by Google

akalpayat | dívaṃ ca pṛithivīṃ cântárikṣam átho svàḥ ‖ 3 ‖ 48 ‖

191 (1017). anushṭubh. 3 trishṭubh.

Sáṃ-sam íd yuvase vṛishann ágne víçvâny aryá ấ | iḷás padé sám idhyase sá no vásûny ấ bhara ‖ 1 ‖ sáṃ gachadhvaṃ sáṃ vadadhvaṃ sáṃ vo mánâṅsi jânatâm | devấ bhâgáṃ yáthâ pū́rve saṃjânânấ upấsate ‖ 2 ‖ samânó mántraḥ sámitiḥ samânī́ samânám mánaḥ sahá cittám eshâm | samânám mántram abhí mantraye vaḥ samânéna vo havíshâ juhomi ‖ 3 ‖ samânī́ va ấkûtiḥ samânấ hṛídayâni vaḥ | samânám astu vo máno yáthâ vaḥ súsahấsati ‖ 4 ‖ 49 ‖

Dvâdaço 'nuvâkaḥ.

DAÇAMAM MAṆḌALAM.

Ashṭamo 'dhyâyaḥ.

ASHṬAMO 'SHṬAKAḤ.

191, 2 devấḥ. upa-ấsate. 4 sú-saha ásati.

Digitized by Google

Vâlakhilya.

1 (1018). Abwechselnd bṛihati und satobṛihati.

Abhí prá vaḥ surâdhasam índram arca yáthâ vidé | yó jaritṛibhyo maghávâ purûvásuḥ sahásreṇeva çikshati ‖ 1 ‖ çatánîkeva prá jigâti dhṛishṇuyấ hánti vṛitrấṇi dâçúshe | girér iva prá rásâ asya pinvire dátrâṇi purubhójasaḥ ‖ 2 ‖ ấ tvâ sutấsa índavo mádâ yá indra girvaṇaḥ | ấpo ná vajrinn ánv okyàṃ sáraḥ pṛiṇánti çúra rádhase ‖ 3 ‖ anehásam pratáraṇam vivákshaṇam mádhvaḥ svấdishṭham îm piba | ấ yáthâ mandasânáḥ kirấsi naḥ prá kshudréva tmánâ dhṛishát ‖ 4 ‖ ấ naḥ stómam úpa dravád dhiyânó áçvo ná sótṛibhiḥ | yáṃ te svadhâvant svadáyanti dhenáva índra káṇveshu râtáyaḥ ‖ 5 ‖ 14 ‖

ugráṃ ná vîráṃ námasópa sedima vibhûtim ákshitâvasum | udrî́va vajrinn avató ná siñcaté kshárantîndra dhîtáyaḥ ‖ 6 ‖ yád dha nûnáṃ yád vâ yajné yád vâ pṛithivyấm ádhi | áto no yajnám âçúbhir mahemata ugrá ugrébhir ấ gahi ‖ 7 ‖ ajirấso hárayo yé ta âçávo vấtâ iva prasakshíṇaḥ | yébhir ápatyam mánushaḥ parî́yase yébhir víç-

1, 1 puru-vásuḥ sahásreṇa-iva. 2 çatánikâ-iva. 3 mádâḥ yé. 4 kshudrấ-iva. 5 hiyânáḥ. 6 námasâ úpa. ákshita-vasum udrî́-iva. ksháranti indra. 7 ha. mahe-mate. 8 te. pari-îyase.

Digitized by Google

vaṃ svàr dṛiçé ‖ 8 ‖ etắvatas ta îmaha índra sumnásya gómataḥ | yáthâ prắvo maghavan médhyàtithiṃ yáthâ nîpâtithiṃ dháne ‖ 9 ‖ yáthâ káṇve maghavan trasádasyavi yáthâ pakthé dáçavraje | yáthâ góçarye ásanor ṛijíçvanîndra gómad dhíraṇyavat ‖ 10 ‖ 15 ‖

2 (1019). Abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Prá sú çrutáṃ surắdhasam árcâ çakrám abhíshṭaye | yáḥ sunvaté stuvaté kắmyaṃ vásu sahásreṇeva máṅhate ‖ 1 ‖ çatắnîkâ hetáyo asya dushṭárâ índrasya samísho mahîḥ | girír ná bhujmắ maghávatsu pinvate yád îṃ sutắ ámandishuḥ ‖ 2 ‖ yád îṃ sutắsa índavo 'bhí priyám ámandishuḥ | ắpo ná dhâyi sávanam ma ắ vaso dúghâ ivópa dâçúshe ‖ 3 ‖ anehásaṃ vo hávamânam ûtáye mádhvaḥ ksharanti dhîtáyaḥ | ắ tvâ vaso hávamânâsa índava úpa stotréshu dadhire ‖ 4 ‖ ắ naḥ sóme svadhvará iyânó átyo ná toçate | yáṃ te svadâvant svádanti gûrtáyaḥ pauré chandayase hávam ‖ 5 ‖ 16 ‖

prá vîrám ugráṃ vivicim dhanasprítaṃ víbhûtim rắdhaso mahắḥ | udrîva vajrinn avató vasutvanắ sádâ pîpetha dâçúshe ‖ 6 ‖ yád dha nûnám paráváti yád vâ pṛithivyắṃ diví | yujânâ indra háribhir mahemata ṛishvá ṛishvébhir ắ gahi ‖ 7 ‖ rathirắso hárayo yé te asrídha ójo vắtasya píprati | yébhir ní dásyum mánusho nighóshayo yébhiḥ svàḥ parîyase ‖ 8 ‖ etắvatas te vaso vidyắma çûra návyasaḥ | yáthâ prắva étaçaṃ kṛítvye dháne yáthâ váçaṃ dáçavraje ‖ 9 ‖ yáthâ káṇve maghavan médhe adhvaré dîrghánîthe

---

1, 9 te îmahe. prá ắvaḥ. médhya-atithim. nîpa-atithim. 10 ṛijíçvani índra. hiraṇya-vat. — 2, 1 árca. sahásreṇa-iva. 2 çatá-anikâḥ. sam-íshaḥ. 3 me. vaso *iti*. iva úpa. 5 su-adhvaré. svadâ-van. 7 ha. mahe-mate. 8 pari-îyase. 9 prá ắvaḥ.

Digitized by Google

dámûnasi | yáthâ góçarye ásishâso adrivo máyi gotráṃ hariçríyam || 10 || 17 ||

3 (1020). Abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Yáthâ mánau sáṃvaraṇau sómam indrâpibaḥ sutám | nṛ́pâtithau maghavan médhyâtithau púshṭigau çrúshṭigau sácâ || 1 || pârshadvâṇáḥ práskaṇvaṃ sám asâdayac cháyânaṃ jívrim úddhitam | sahásrâṇy asishâsad gávâm ṛíshir tvóto dásyave vṛ́kaḥ || 2 || yá ukthébhir ná vindháte cikíd yá ṛishicódanaḥ | índraṃ tám áchâ vada návyasyâ maty ávishyantaṃ ná bhójase || 3 || yásmâ arkáṃ saptáçîrshâṇam ânṛicús tridhấtum uttamé padé | sá tv ìmấ víçvâ bhúvanâni cikradad ấd íj janishṭa paúṅsyam || 4 || yó no dâtấ vásûnâm índraṃ táṃ hûmahe vayám | vidmấ hy àsya sumatíṃ návîyasîṃ gaméma gómati vrajé || 5 || 18 ||

yásmai tvám vaso dânấya çíkshasi sá râyás pósham açnute | táṃ tvâ vayám maghavann indra girvaṇaḥ sutấvanto havâmahe || 6 || kadấ caná starîr asi néndra saçcasi dâçúshe | úpopén nú maghavan bhū́ya ín nú te dā́naṃ devásya pṛicyate || 7 || prá yó nanakshé abhy ójasâ kríviṃ vadhaíḥ çúshṇaṃ nighoshâyan | yadéd ástambhît prathấyann amŭ́ṃ dívam ấd íj janishṭa pā́rthivaḥ || 8 || yásyâyáṃ víçva ā́ryo dā́saḥ çevadhipā́ aríḥ | tiráç cid aryé rúçame pávîravi túbhyét só ajyate rayíḥ || 9 || turaṇyávo mádhumantaṃ ghṛitaçcútaṃ víprâso arkám ânṛicuḥ | asmé rayíḥ paprathe vṛ́shṇyaṃ çávo 'smé suvấnâsa índavaḥ || 10 || 19 ||

3, 1 indra úpibaḥ. 2 asâdayat çáyânam. tvấ-ûtaḥ. 3 ácha. matî́. 4 yásmai. tú imấ. ít. 5 vidmá hí asya. 7 ná indra. úpa-upa ít. bhū́yaḥ ít. 8 abhí. yadấ ít. ất ít. 9 yásya ayám. çevadhi-pā́ḥ. túbhya ít.

Digitized by Google

4 (1021). Abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Yáthâ mánau vívasvati sómaṃ çakrāpibaḥ sutám | yáthâ tríté chánda indra júyoshasy âyaú mâdayase sácâ ‖ 1 ‖ pṛíshadhre médhye mâtaríçvanîndra suvâné ámandathâḥ | yáthâ sómaṃ dáçaçipre dáçoṇye syūmaraçmâv ṛíjûnasi ‖ 2 ‖ yá ukthā́ kévalâ dadhé yáḥ sómaṃ dhṛishitāpibat | yásmai víshṇus trī́ṇi padā́ vicakramá úpa mitrásya dhármabhiḥ ‖ 3 ‖ yásya tvám indra stómeshu câkáno vā́je vâjiñ chatakrato | táṃ tvâ vayáṃ sudúghâm iva godúho juhūmási çravasyávaḥ ‖ 4 ‖ yó no dâtā́ sá naḥ pitā́ mahā́ñ ugrá îçânakṛít | áyâmann ugró maghávâ purūvásur gór áçvasya prá dâtu naḥ ‖ 5 ‖ 20 ‖

yásmai tváṃ vaso dānā́ya mánhase sá rāyás pósham invati | vasūyávo vásupatiṃ çatákratuṃ stómair índraṃ havâmahe ‖ 6 ‖ kadā́ caná prá yuchasy ubhé ní pâsi jánmanî | túrîyâditya hávanaṃ ta indriyám ā́ tasthâv amṛítaṃ diví ‖ 7 ‖ yásmai tvám maghavann indra girvaṇaḥ çíksho çikshasi dâçúshe | asmā́kaṃ gíra utá sushṭutíṃ vaso kaṇvavác chṛiṇudhî hávam ‖ 8 ‖ ástâvi mánma pūrvyám bráhméndrâya vocata | pūrvī́r ṛitásya bṛihatī́r anūshata stotúr medhā́ asṛikshata ‖ 9 ‖ sám índro rā́yo bṛihatī́r adhūnuta sáṃ kshoṇī́ sám u sū́ryam | sáṃ çukrā́saḥ çúcayaḥ sáṃ gávâçiraḥ sómâ índram amandishuḥ ‖ 10 ‖ 21 ‖

5 (1022). Abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Upamáṃ tvâ maghónāṃ jyéshṭhaṃ ca vṛishabhā́ṇâm | pūrbhíttamam maghavann indra govídam ī́çânaṃ rāyá îmahe

---

4, 1 çakra ápibaḥ. 2 mâtaríçvani índra. dáça-oṇye. 3 dhṛishitā́ ápibat. vi-cakramé. 4 çatakrato *iti*. 5 puru-vásuḥ. 6 vasu-yávaḥ. 7 ubhé-jánmanî *iti*. túriya âditya. te. 8 çíksho *iti*. vaso *iti* kaṇva-vát çṛiṇudhi. 9 bráhma índrâya. 10 kshoṇī́ *iti*. gó-âçiraḥ.

Digitized by Google

‖ 1 ‖ yá âyúṃ kútsam atithigvám árdayo vâvṛidhânó divédive | táṃ tvâ vayáṃ háryaçvaṃ çatákratuṃ vâjayánto havâmahe ‖ 2 ‖ ấ no víçveshâṃ rásam mádhvaḥ siñcantv ádrayaḥ | yé parâváti sunviré jáneshv ấ yé arvâvátĭndavaḥ ‖ 3 ‖ víçvâ dvéshâṅsi jahi cấva cấ kṛidhi víçve sanvantv ấ vásu | çĭshṭeshu cit te madirấso aṅçávo yátrâ sómasya tṛimpási ‖ 4 ‖ 22 ‖

índra nédîya éd ihi mitámedhâbhir ûtíbhiḥ | ấ çaṃtama çáṃtamâbhir abhíshṭibhir ấ svâpe svâpíbhiḥ ‖ 5 ‖ âjitúraṃ sátpatiṃ viçvácarshaṇiṃ kṛidhí prajấsv ấbhagam | prá sũ tirâ çácîbhir yé ta ukthínaḥ krátum punatá ânushák ‖ 6 ‖ yás te sấdhishṭhó 'vase té syâma bháreshu te | vayáṃ hótrâbhir utá devahûtíbhiḥ sasavấṅso manâmahe ‖ 7 ‖ ahấṃ hí te harivo bráhma vâjayúr âjíṃ yấmi sádotíbhiḥ | tvấṃ íd evá tám áme sám açvayúr gavyúr ágre mathîmấm ‖ 8 ‖ 23 ‖

6 (1023). Abwechselnd bṛihatî und satobṛihatî.

Etát ta indra vîryàṃ gîrbhír gṛiṇánti kârávaḥ | té stóbhanta ŭrjam âvan ghṛitaçcútam paurấso nakshan dhîtíbhiḥ ‖ 1 ‖ nákshanta índram ávase sukṛityáyâ yéshâṃ sutéshu mándase | yáthâ saṃvarté ámado yáthâ kṛiçá evấsmé indra matsva ‖ 2 ‖ ấ no víçve sajóshaso dévâso gántanópa naḥ | vásavo rudrấ ávase na ấ gamañ chṛiṇvántu marúto hávam ‖ 3 ‖ pûshấ víshṇur hávanam me sárasvaty ávantu saptá síndhavaḥ | ấpo vấtaḥ párvatâso vánaspátiḥ çṛiṇótu pṛithivĭ́ hávam ‖ 4 ‖ 24 ‖

5, 2 vavṛidhânáḥ. 3 arvâ-váti índavaḥ. 4 ca áva ca ấ. yátra. 5 ấ ít. su-âpe. 6 âji-túram. ấ-bhagam. sú tira. te. punaté. 7 sấdhishṭhaḥ ávase. 8 sádâ ûtí-bhiḥ. — 6, 1 te indra. 2 nákshante. kṛiçé evá asmé *iti*. 3 gántana úpa. çṛiṇvántu. 4 sárasvati.

Digitized by Google

yád indra rádho ásti te mághonam maghavattama | téna no bodhi sadhamádyo vṛidhé bhágo dânáya vṛitrahan || 5 || ájipate nṛipate tvám íd dhí no vája á vakshi sukrato | vîtí hótrâbhir utá devávîtibhiḥ sasavâñso vi çṛiṇvire || 6 || sánti hy àryá âçísha índra áyur jánânâm | asmán nakshasva maghavann úpâvase dhukshásva pipyúshîm ísham || 7 || vayáṃ ta indra stómebhir vidhema tvám asmákaṃ çatakrato | máhi sthûráṃ çaçayáṃ rádho áhrayam práskaṇvâya ní toçaya || 8 || 25 ||

7 (1024). gâyatri. 3. 5 anushṭubh.

Bhűríd índrasya vîryàṃ vy ákhyam abhy áyati | rádhas te dasyave vṛika || 1 || çatáṃ çvetâsa ukshâṇo diví târo ná rocante | mahnâ dívaṃ ná tastabhuḥ || 2 || çatáṃ veṇűñ chatáṃ çúnaḥ çatáṃ cármâṇi mlâtâni | çatám me balbajastukâ árushîṇâṃ cátuḥçatam || 3 || sudevâḥ stha kâṇvâyanâ váyo-vayo vicarántaḥ | áçvâso ná caṅkramata || 4 || ád ít sâptásya carkiran nánûnasya máhi çrávaḥ | çyávîr atidhvasán patháç cákshushâ caná saṃnáçe || 5 || 26 ||

8 (1025). gâyatri. 5 paṅkti.

Práti te dasyave vṛika rádho adarçy áhrayam | dyaúr ná prathinâ çávaḥ || 1 || dáça máhyam pautakratáḥ sahásrâ dásyave vṛikaḥ | nityâd râyó amaṅhata || 2 || çatám me gardabhánâṃ çatám űrṇâvatînâm | çatáṃ dâsâñ áti srájaḥ || 3 || tátro ápi prâṇîyata pûtákratâyai vyàktâ | áçvânâm ín ná yûthyâm || 4 || ácety agníç cikitúr havyavâṭ sá sumádrathaḥ |

6, 6 hí. váje. 7 hí aryé. úpa ávase. 8 te. — 7, 1 bhűri ít. ví ákhyam abhí á ayati. 3 çatám çúnaḥ. 4 kâṇvâyanâḥ. 5 ná ánûnasya. — 8, 4 tátro *iti*. prá anîyata. ví-aktâ. ít.

Digitized by Google

agníḥ çukréṇa çocíshâ bṛihát súro arocata diví súryo arocata ‖ 5 ‖ 27 ‖

9 (1026). trishṭubh.

Yuvâṃ devâ krátunâ pûrvyéṇa yuktâ ráthena tavishâṃ yajatrâ | ágachataṃ nâsatyâ çácîbhir idáṃ tṛitîyaṃ sávanam pibâthaḥ ‖ 1 ‖ yuvâṃ devâs tráya ekâdaçâsaḥ satyâḥ satyásya dadṛiçe purástât | asmâkaṃ yajnáṃ sávanaṃ jushâṇâ pâtâṃ sómam açvinâ dîdyagnî ‖ 2 ‖ panâyyaṃ tád açvinâ kṛitáṃ vâṃ vṛishabhó divó rájasaḥ pṛithivyâḥ | sahásraṃ çáṃsâ utá yé gávishṭau sárvâñ ít tâñ úpa yâtâ pibadhyai ‖ 3 ‖ ayáṃ vâm bhâgó nihito yajatremâ giro nâsatyópa yâtam | píbataṃ sómam mádhumantam asmé prá dâçvâṃsam avataṃ çácîbhiḥ ‖ 4 ‖ 28 ‖

10 (1027). trishṭubh.

Yám ṛitvíjo bahudhâ kalpáyantaḥ sácetaso yajnám imáṃ váhanti | yó anûcânó brâhmaṇó yuktá âsît kâ svit tátra yájamânasya saṃvít ‖ 1 ‖ éka evâgnír bahudhâ sámiddha ékaḥ súryo víçvam ánu prábhûtaḥ | ékaivóshâḥ sárvam idáṃ ví bhâty ékaṃ vâ idáṃ ví babhûva sárvam ‖ 2 ‖ jyótishmantaṃ ketumántaṃ tricakráṃ sukháṃ ráthaṃ sushádam bhûrivâram | citrâmaghâ yásya yóge 'dhijajne táṃ vâṃ huvé áti riktam píbadhyai ‖ 3 ‖ 29 ‖

11 (1028). jayati.

Imâni vâm bhâgadhéyâni sisrata índrâvaruṇâ prá mahé sutéshu vâm | yajné-yajne ha sávanâ bhuraṇyátho yát su-

---

9, 1 yuktâḥ. â agachatam. 2 dîdyagni *iti* dîdi-agni. 3 gó-ishṭau. yâta. 4 yajatrâ imâḥ. nâsatyâ úpa. — 10, 2 evá agníḥ. ékâ evá ushâḥ. vaí. 3 su-súdam. citrá-maghâ. — 11, 1 sisrate.

Digitized by Google

nvaté yájamânâya çikshathaḥ ‖ 1 ‖ nishshídhvarîr óshadhîr ấpa âstâm índrâvaruṇâ mahimấnam âçata | yấ sísratû rájasaḥ pâré ádhvano yáyoḥ çátrur nákir ấdeva óhate ‖ 2 ‖ satyáṃ tád indrâvaruṇâ kṛiçásya vâm mádhva ûrmíṃ duhate saptá vấṇîḥ | tấbhir dâçvấṅsam avataṃ çubhas patî yó vâm ádabdho abhí pấti cíttibhiḥ ‖ 3 ‖ ghṛitaprúshaḥ saúmyâ jîrádânavaḥ saptá svásâraḥ sádana ṛitásya | yấ ha vâm indrâvaruṇâ ghṛitaççútas tấbhir dhattaṃ yájamânâya çikshatam ‖ 4 ‖ 30 ‖

ávocâma mahaté saúbhagâya satyáṃ tveshấbhyâm mahimấnam indriyám | asmấnt sv ìndrâvaruṇâ ghṛitaççútas tríbhiḥ sàptébhir avataṃ çubhas patî ‖ 5 ‖ índrâvaruṇâ yád ṛishíbhyo manîshấṃ vâcó matíṃ çrutám adattam ágre | yấni sthấnâny asṛijanta dhîrâ yajnáṃ tanvânấs tápasâbhy àpaçyam ‖ 6 ‖ índrâvaruṇâ saumanasám ádṛiptaṃ râyás póshaṃ yájamâneshu dhattam | prâjấm pushṭím bhûtim asmấsu dhattaṃ dîrghâyutvấya prá tirataṃ na ấyuḥ ‖ 7 ‖ 31 ‖

11, 2 niḥ-sídhvarîḥ. sísratuḥ. ádevaḥ. 4 saúmyâḥ. sádane. yấḥ. 5 sú indrâvaruṇâ. 6 dhîrâḥ. tápasâ abhí apaçyam.

Digitized by Google

Anhang.

I. Verzeichnifs der angeblichen Hymnendichter gemäfs der Anukramaṇikâ.

Maṇḍala 1.

Hymn. 1—10 Madhuchandas Vaiçvâmitra. — 11 Jetṛi Mâdhuchandasa — 12—23 Medhâtithi Kâṇva. — 24—30 Çunaḥçepa Âjigarti, der von Viçvâmitra an Kindes statt aufgenommen den Namen Devarâta erhielt. — 31—35 Hiraṇyastûpa Âṅgirasa. — 36—43 Kaṇva Ghaura. — 44—50 Praskaṇva Kâṇva. — 51—57 Savya Âṅgirasa (Indra in menschlicher Gestalt). — 58—64 Nodhas Gautama. — 65—73 Parâçara Çâktya. — 74—93 Gotama Râhûgaṇa. — 94—98 Kutsa. — 99 Kaçyapa. — 100 Ṛijrâçva, Ambarisha, Sahadeva, Bhayamâna, Surâdhas, alle fünf Vârshâgira. — 101—104 Kutsa. — 105 Kutsa, oder Trita Âptya. — 106—115 Kutsa. — 116—125 Kakshivat Dairghatamasa, Sohn der Uçij. — 126 Kakshivat (1—5), Bhâvayavya (6), Romaçâ (7). — 127—139 Paruccheṇa Daivodâsi. — 140—164 Dîrghatamas Aucathya. — 165 Indra (1. 2. 4. 6. 8. 10—12), die Marut (3. 5. 7. 9), Agastya (13—15). — 166—169 Agastya. — 170 Indra (1. 3. 4), Agastya (2. 5). — 171—178 Agastya. — 179 Lopâmudrâ (1. 2), Agastya (3. 4), dessen Zögling (5. 6). — 180—191 Agastya. —

Maṇḍala 2.

Hymn. 1—3 Gṛitsamada Bhârgava Çaunaka, vormals Âṅgirasa Çaunahotra. — 4—7 Somâhuti Bhârgava. — 8—26 Gṛitsamada. — 27—29 Kûrma Gârtsamada, oder Gṛitsamada. — 30—43 Gṛitsamada. —

Maṇḍala 3.

Hymn. 1—12 Viçvâmitra Gâthina. — 13. 14 Ṛishabha. — 15. 16 Utkîla Kâtya. — 17. 18 Kata Vaiçvâmitra. — 19—22 Gâthin. — 23 Devaçravas Bhârata und Devavâta Bhârata. — 24. 25 Viçvâmitra. — 26 Viçvâmitra (1—6. 8. 9), Âtman (7). — 27—30 Viçvâmitra. — 31 Kuçika Aishîrathi,

Digitized by Google

oder Viçvâmitra. — 32 Viçvâmitra. — 33 Viçvâmitra (1—3. 5. 7. 9. 11—13), Nadyaḥ (4. 6. 8. 10). — 34. 35 Viçvâmitra. — 36 Viçvâmitra (1—9. 11), Ghora (10). — 37 Viçvâmitra. — 38 Prajâpati Vaiçvâmitra, oder Prajâpati Vâcya, oder beide vereint, oder Viçvâmitra allein. — 39—53 Viçvâmitra. — 54—56 Prajâpati Vaiçvâmitra, oder Prajâpati Vâcya. — 57—61 Viçvâmitra. — 62 Viçvâmitra (1—15), Viçvâmitra oder Jamadagni (16—18).

Maṇḍala 4.

Hymn. 1—17 Vâmadeva Gautama. — 18 Unterredung zwischen Indra, Aditi, Vâmadeva. — 19—25 Vâmadeva. — 26 Vâmadeva oder Indra (1—3), Vâmadeva (4—7). — 27—41 Vâmadeva. — 42 Trasadasyu Paurukutsya. — 43. 44 Purumiḷha Sauhotra und Ajamiḷha Sauhotra. — 45—58 Vâmadeva. —

Maṇḍala 5.

Hymn. 1 Budha Âtreya und Gavishṭhira Âtreya. — 2 Kumâra Âtreya oder Vṛiça Jâra oder beide vereint (1. 3—8. 10—12), Vṛiça Jâra (2. 9). — 3—6 Vasuçruta Âtreya. — 7. 8 Isha Âtreya. — 9. 10 Gaya Âtreya. — 11—14 Sutambhara Âtreya. — 15 Dharuṇa Âṅgirasa. — 16. 17 Pûru Âtreya. — 18 Mṛiktavâhas Dvita Âtreya. — 19 Vavri Âtreya. — 20 Prayasvanto 'trayaḥ. — 21 Sasa Âtreya. — 22 Viçvasâman Âtreya. — 23 Dyumna Viçvacarshaṇi Âtreya. — 24 Bandhu (1), Subandhu (2), Çrutabandhu (3), Viprabandhu (4), sämmtlich Gaupâyana oder Laupâyana. — 25. 26 Die Âtreya Vasúyu. — 27 Tryaruṇa Traivṛishṇa, Trasadasyu Paurukutsya, und Açvamedha Bhârata, oder Atri allein. — 28 Viçvavârâ Âtreyi. — 29 Gaurivîti Çâktya. — 30 Babhru Âtreya. — 31 Avasyu Âtreya. — 32 Gâtu Âtreya. — 33. 34 Saṃvaraṇa Prâjâpatya. — 35. 36 Prabhûvasu Âṅgirasa. — 37—43 Atri. — 44 Avatsâra Kâçyapa (und andere im Hymn. ersichtliche Ṛishi). — 45 Sadâpṛiṇa Âtreya. — 46 Pratikshatra Âtreya. — 47 Pratiratha Âtreya. — 48 Pratibhânu Âtreya. — 49 Pratiprabha Âtreya. — 50. 51 Svastyâtreya. — 52—61 Çyâvâçva Âtreya. — 62 Çrutavid Âtreya. — 63. 64 Arcanânas Âtreya. — 65. 66 Râtahavya Âtreya. — 67. 68 Yajata Âtreya. — 69. 70 Urucakri Âtreya. — 71. 72 Bâhuvṛikta Âtreya. — 73. 74 Paura Âtreya. — 75 Avasyu Âtreya. — 76. 77 Atri. — 78 Saptavadhri Âtreya. — 79. 80 Satyaçravas Âtreya. — 81. 82 Çyâvâçva Âtreya. — 83—86 Atri. — 87 Evayâmarut. —

Maṇḍala 6.

Hymn. 1—14 Bharadvâja Bârhaspatya. — 15 Vitahavya, oder Bharadvâja. — 16—30 Bharadvâja. — 31. 32 Subotra Bhâradvâja. — 33. 34 Çunahotra Bhâradvâja. — 35. 36 Nara Bhâradvâja. — 37—43 Bharadvâja. — 44—46 Çaṃyu Bârhaspatya. — 47 Garga Bhâradvâja. — 48 Çaṃyu Bârhaspatya. — 49—52 Ṛijiçvan Bhâradvâja. — 53—74 Bharadvâja. — 75 Pâyu Bhâradvâja. —

Digitized by Google

Maṇḍala 7.

Hymn. 1—31 Vasishṭha. — 32 Vasishṭha (1—25), Çakti Vâsishṭha (26[a]), Vasishṭha (26[b]. 27), oder auch Dichter von 26. 27. — 33 Vasishṭha (1—9), Vasishṭha's Söhne (10—14). — 34—100 Vasishṭha. — 101—102 Kumâra Âgneya, oder Vasishṭha. — 103. 104 Vasishṭha. —

Maṇḍala 8.

Hymn. 1 Pragâtha Kâṇva, Bruder und Adoptivsohn von Kaṇva, früher Pragâtha Ghaura (1. 2), Medhâtithi Kâṇva und Medhyâtithi Kâṇva (3—29), Âsaṅga Plâyogi (30—33), Çaçvatî Âṅgirasî, Âsaṅgapatnî (34). — 2 Medhâtithi Kâṇva und Priyamedha Âṅgirasa (1—40), Medhâtithi Kâṇva (41. 42). — 3 Medhyâtithi Kâṇva. — 4 Devâtithi Kâṇva. — 5 Brahmâtithi Kâṇva. — 6 Vatsa Kâṇva. — 7 Punarvatsa Kâṇva. — 8 Sadhvaṅsa Kâṇva. — 9 Çaçakarṇa Kâṇva. — 10 Pragâtha Kâṇva. — 11 Vatsa Kâṇva. — 12 Parvata Kâṇva. — 13 Nârada Kâṇva. — 14. 15 Goshûktin Kâṇvâyana und Açvasûktin Kâṇvâyana. — 16—18 Irimbiṭhi Kâṇva. — 19—22 Sobhari Kâṇva. — 23—25 Viçvamanas Vaiyaçva. — 26 Der vorige, oder Vyaçva Âṅgirasa. — 27. 28 Manu Vaivasvata. — 29 Der vorige, oder Kaçyapa Mârîca. — 30. 31 Manu Vaivasvata. — 32 Medhâtithi Kâṇva. — 33 Medhyâtithi Kâṇva. — 34 Nipâtithi Kâṇva (1—15), die tausend Ṛishi Vasurocis Âṅgirasa (16—18). — 35—38 Çyâvâçva. — 39—41 Nâbhâka Kâṇva. — 42 Der vorige, oder Arcanânas ist Dichter entweder von 1—3 oder 4—6. — 43. 44 Virûpa Âṅgirasa. — 45 Triçoka Kâṇva. — 46 Vaça Açvya. — 47 Trita Âptya. — 48 Pragâtha Kâṇva. — 49. 50 Bharga Prâgâtha. — 51—54 Pragâtha Kâṇva. — 55 Kali Prâgâtha. — 56 Matsya Sâmmada, oder Mânya Maitrâvaruṇi, oder bahavo matsyâ jâlanaddhâḥ. — 57. 58 Priyamedha Âṅgirasa. — 59 Puruhanman Âṅgirasa. — 60 Suditi Âṅgirasa und Purumîḷha Âṅgirasa, oder einer von beiden. — 61 Haryata Prâgâtha. — 62. Gopavana Âtreya, oder Saptavadhri. — 63 Gopavana. — 64 Virûpa Âṅgirasa. — 65—67 Kurusuti Kâṇva. — 68 Kṛitnu Bhârgava. — 69 Ekadyû Naudhasa. — 70—72 Kusîdin Kâṇva. — 73 Uçanas Kâvya. — 74 Kṛishṇa Âṅgirasa. — 75 Der vorige, oder Viçvaka Kârshṇi. — 76 Kṛishṇa, oder Dyumnika Vâsishṭha, oder Priyamedha Âṅgirasa. — 77 Nodhas Gautama. — 78. 79 Nṛimedha Âṅgirasa und Purumedha Âṅgirasa. — 80 Apâlâ Âtreyî. — 81 Çrutakaksha Âṅgirasa, oder Sukaksha Âṅgirasa. — 82 Sukaksha Âṅgirasa. — 83 Bindu Âṅgirasa, oder Pûtadaksha Âṅgirasa. — 84 Tiraçcî Âṅgirasa. — 85 Derselbe, oder Dyutâna Mâruti. — 86 Rebha Kâçyapa. — 87. 88 Nṛimedha Âṅgirasa. — 89 Nema Bhârgava (1—3. 6—12), Indra (4. 5). — 90 Jamadagni Bhârgava. — 91 Prayoga Bhârgava, oder Agni Pâvaka Bârhaspatya, oder Agni Gṛihapati Sahasaḥ sûnu und Agni Yavishṭha Sahasaḥ sûnu, oder einer von beiden. — 92 Sobhari Kâṇva. —

Maṇḍala 9.

Hymn. 1 Madhuchandas. — 2 Medhâtithi. — 3 Çunaḥçepa. — 4 Hi-

Digitized by Google

raṇyastûpa Âṅgirasa. — 5—24 Asita Kâçyapa, oder Devala Kâçyapa. — 25 Dṛiḷhacyuta Âgastya. — 26 Idhmavâha Dârḍhacyuta. — 27 Nṛimedha Âṅgirasa. — 28 Priyamedha Âṅgirasa. — 29 Nṛimedha Âṅgirasa. — 30 Bindu Âṅgirasa. — 31 Gotama Râhûgaṇa. — 32 Çyâvâçva Âtreya. — 33. 34 Trita. — 35. 36 Prabhûvasu Âṅgirasa. — 37. 38 Rahûgaṇa Âṅgirasa. — 39. 40 Bṛihanmati Âṅgirasa. — 41—43 Medhyâtithi Kâṇva. — 44—46 Ayâsya Âṅgirasa. — 47—49 Kavi Bhârgava. — 50—52 Ucathya Âṅgirasa. — 53—60 Avatsâra Kâçyapa. — 61 Amahîyu Âṅgirasa. — 62 Jamadagni. — 63 Nidhruvi Kâçyapa. — 64 Kaçyapa. — 65 Bhṛigu Vâruṇi, oder Jamadagni. — 66 Çatam Vaikhânasâḥ. — 67 Bharadvâja (1—3), Kaçyapa (4—6), Gotama (7—9), Atri (10—12), Viçvâmitra (13—15), Jamadagni (16—18), Vasishṭha (19—21), Pavitra Âṅgirasa, oder Vasishṭha, oder beide (22—32). — 68 Vatsapri Bhâlandana. — 69 Hiraṇyastûpa. — 70 Reṇu Vaiçvâmitra. — 71 Ṛishabha Vaiçvâmitra. — 72 Harimanta Âṅgirasa. — 73 Pavitra Âṅgirasa. — 74 Kakshîvat Dairghatamasa. — 75—79 Kavi Bhârgava. — 80—82 Vasu Bhâradvâja. — 83 Pavitra Âṅgirasa. — 84 Prajâpati Vâcya. — 85 Vena Bhârgava. — 86 Akṛishṭâḥ alias Mâshâ Ṛishigaṇâḥ (1—10), Sikatâḥ alias Nivâvarî Ṛishigaṇâḥ (11—20), Pṛiçniyaḥ alias Ajâ Ṛishigaṇâḥ (21—30), Atrayaḥ (31—40), Atri Bhauma (41—45), Gṛitsamada (46—48). — 87—89 Uçanas. — 90 Vasishṭha. — 91. 92 Kaçyapa. — 93 Nodhas. — 94 Kaṇva. — 95 Praskaṇva. — 96 Pratardana Daivodâsi. — 97 Vasishṭha (1—3), Indrapramati Vâsishṭha (4—6), Vṛishagaṇa Vâsishṭha (7—9), Manyu Vâsishṭha (10—12), Upamanyu Vâsishṭha (13—15), Vyaghrapâd Vâsishṭha (16—18), Çakti Vâsishṭha (19—21), Karṇaçrut Vâsishṭha (22—24), Mṛiḷîka Vâsishṭha (25—27), Vasukra Vâsishṭha (28—30), Parâçara Çâktya (31—44), Kutsa Âṅgirasa (45—58). — 98 Ambarîsha Vârshâgira und Ṛijiçvan Bhâradvâja. — 99. 100 Die beiden Rebhasûnû Kâçyapa. — 101 Andhîgu Çyâvâçvi (1—3), Yayâti Nâhusha (4—6), Nahusha Mânava (7—9), Manu Sâṃvaraṇa (10—12), Prajâpati (13—16). — 102 Trita. — 103 Dvita Âptya. — 104 Parvata Kâṇva und Nârada Kâṇva, oder die beiden Apsaras Çikhaṇḍinî, Töchter des Kaçyapa. — 105 Parvata und Nârada. — 106 Agni Câkshusha (1—3. 10—14), Cakshus Mânava (4—6), Manu Âpsava (7—9). — 107 Saptarishayaḥ. — 108 Gaurivîti Çâktya (1. 2), Çakti Vâsishṭha (3. 14—16), Ûru Âṅgirasa (4. 5), Ṛijiçvan Bhâradvâja (6. 7), Ûrdhvasadman Âṅgirasa (8. 9), Kṛitayaças Angirasa (10. 11), Ṛiṇaṃcaya (12. 13). — 109 Agnayo Dhishṇyâ Aiçvarayaḥ. — 110 Tryaruṇa und Trasadasyu. — 111 Anânata Pârucchepi. — 112 Çiçu Âṅgirasa. — 113. 114 Kaçyapa. —

Maṇḍala 10.

Hymn. 1—7 Trita. — 8 Triçiras Tvâshṭra. — 9 Derselbe, oder Sindhudvîpa Âmbarîsha. — 10 Yama Vaivasvata (2. 4. 8—10. 12. 14), Yamî Vaivasvatî (1. 3. 5—7. 11. 13). — 11. 12 Havirdhâna Âṅgi. — 13 Der vorige, oder Vivasvat Âditya. — 14 Yama Vaivasvata. — 15 Çaṅkha Yâmâyana. —

Digitized by Google

16 Damana Yâmâyana. — **17** Devaçravas Yâmâyana. — **18** Saṃkasuka Yâmâyana. — **19** Mathita Yâmâyana, oder Bhṛigu Vâruṇi, oder Cyavana Bhârgava. — **20—26** Vimada Aindra oder Prâjâpatya, oder auch Vasukṛit Vâsukra. — **27** Vasukra Aindra. — **28** Vasukrapatnî (1), Indra (2. 6. 8. 10. 12), Vasukra (3—5. 7. 9. 11). — **29** Vasukra. — **30—33** Kavasha Ailûsha. — **34** Derselbe, oder Aksha Maujavat. — **35. 36** Luça Dhânâka. — **37** Abhitapas Saurya. — **38** Indra Mushkavat. — **39. 40** Ghoshâ Kâkshîvatî. — **41** Suhastya Ghausheya. — **42—44** Kṛishṇa Âṅgirasa. — **45. 46** Vatsaprî Bhâlandana. — **47** Saptagu Âṅgirasa. — **48—50** Indra Vaikuṇṭha. — **51** Agni Saucîka (2. 4. 6. 8), Devâḥ (1. 3. 5. 7. 9). — **52** Agni Saucîka. — **53** Agni Saucîka (4. 5), Devâḥ (1—3. 6—11). — **54—56** Bṛihaduktha Vâmadevya. — **57—60** Bandhu, Subandhu, Çrutabandhu, Viprabandhu Gaupâyanâs oder Laupâyanâs, mit Ausnahme von 60, 6, welcher Vers von der Mutter dieser vier Ṛishi, einer Schwester des Agastya, herrührt. — **61. 62** Nâbhânedhishṭha Mânava. — **63. 64** Gaya Plâta. — **65. 66** Vasukarṇa Vâsukra. — **67. 68** Ayâsya. — **69. 70** Sumitra Bâdhryaçva. — **71** Bṛihaspati Âṅgirasa. — **72** Derselbe, oder Bṛihaspati Laukya, oder Aditi Dâkshâyaṇî. — **73. 74** Gaurîviti. — **75** Sindhukshit Praiyamedha. — **76** Jaratkarṇa Sarpa Airâvata. — **77. 78** Syûmaraçmi Bhârgava. — **79** Agni Saucîka, oder Agni Vaiçvânara, oder Sapti Vâjambhara. — **80** Agni Saucika oder Agni Vaiçvânara. — **81. 82** Viçvakarman Bhauvana. — **83. 84** Manyu Tâpasa. — **85** Sûryâ Sâvitrî. — **86** Indra (1. 8. 11. 12. 14. 19—22), Indrâṇî (2—6. 9. 10. 15—18), Vṛishâkapi Aindra (7. 13. 23). — **87** Pâyu. — **88** Mûrdhanvat, ein Âṅgirasa oder Vâmadevya. — **89** Reṇu. — **90** Nârâyaṇa. — **91** Aruṇa Vaitahavya. — **92** Çâryâta Mânava. — **93** Tânva Pârtha. — **94** Arbuda Kâdraveya Sarpa. — **95** Purûravas Aiḷa (1. 3. 6. 8—10. 12. 14. 17), Urvaçî (2. 4. 5. 7. 11. 13. 15. 16. 18). — **96** Baru Âṅgirasa, oder Sarvahari Aindra. — **97** Bhishaj Âtharvaṇa. — **98** Devâpi Ârshṭisheṇa. — **99** Vamra Vaikhânasa. — **100** Duvasyu Vândana. — **101** Budha Saumya. — **102** Mudgala Bhârmyaçva. — **103** Apratiratha Aindra. — **104** Ashṭaka Vaiçvâmitra. — **105** Durmitra (seinem Wesen nach *sumitra*) Kautsa, oder Sumitra (seinem Wesen nach *durmitra*) Kautsa. — **106** Bhûtâṅça Kâçyapa. — **107** Divya Âṅgirasa, oder Dakshiṇâ Prâjâpatya. — **108** Paṇayo 'surâḥ (1. 3. 5. 7. 9), Saramâ Devaçunî (2. 4. 6. 8. 10. 11). — **109** Juhû Brahmajâyâ, oder Ûrdhvanâbhan Brâhma. — **110** Jamadagni, oder Râma Jâmadagnya (Paraçurâma). — **111** Ashṭâdaṅshṭra Vairûpa. — **112** Nabhaprabhedana Vairûpa. — **113** Çataprabhedana Vairûpa. — **114** Sadhri Vairûpa, oder Gharma Tâpasa. — **115** Upastuta Vârshṭihavya. — **116** Agniyuta Sthaura, oder Agniyûpa Sthaura. — **117** Bhikshu Âṅgirasa. — **118** Urukshaya Âmahîyava. — **119** Laba Aindra. — **120** Bṛihaddiva Âtharvaṇa. — **121** Hiraṇyagarbha Prâjâpatya. — **122** Citramahas Vâsishṭha. — **123** Vena. — **124** Agni (2—4), Agni, Varuṇa, Soma (1. 5—9). — **125** Vâc Âmbhṛiṇî. — **126** Kulmalabarhisha Çailûshi, oder Aṅhomuc Vâmadevya. — **127** Kuçika Saubhara, oder Râtri Bhâradvâjî. — **128** Vihavya Âṅgirasa. — **129** Prajâpati Parameshṭhin. — **130**

Digitized by Google

Yajna Prâjâpatya. — 131 Sukîrti Kâkshîvata. — 132 Çakapûta Nârmedha. — 133 Sudâs Paijavana. — 134 Mândhâtṛi Yauvanâçva (1—6. 7d), Godhâ (7abc). — 135 Kumâra Yâmâyana. — 136 Jûti (1), Vâtajûti (2), Viprajûti (3), Vrishâṇaka (4), Karikrata (5), Etaça (6), Ṛishyaçṛinga (7), alle sieben Muni Söhne des Vâtaraçana. — 137 Bharadvâja (1), Kaçyapa (2), Gotama (3), Atri (4), Viçvâmitra (5), Jamadagni (6), Vasishṭha (7). — 138 Aṅga Aurava. — 139 Viçvâvasu Devagandharva. — 140 Agni Pâvaka. — 141 Agni Tâpasa. — 142 Jariṭṛi (1. 2), Droṇa (3. 4), Sârisṛikta (5. 6), Stambamitra (7. 8), alle vier Çârṅga. — 143 Atri Sâṃkhya. — 144 Suparṇa Târkshyaputra, oder Ûrdhvakṛiçana Yâmâyana. — 145 Indrâṇî. — 146 Devamuni Airammada. — 147 Suvedas Çairishi. — 148 Pṛithu Vainya. — 149 Arcat Hiraṇyastûpa. — 150 Mṛiḷîka Vâsishṭha. — 151 Çraddhâ Kâmâyanî. — 152 Çâsa Bhâradvâja. — 153 Indramâtaro Devajâmayaḥ. — 154 Yamî. — 155 Çirimbiṭha Bhâradvâja. — 156 Ketu Âgneya. — 157 Bhuvana Âptya, oder Sâdhana Bhauvana. — 158 Cakshus Saurya. — 159 Çaci Paulomî. — 160 Pûraṇa Vaiçvâmitra. — 161 Yakshmanâçana Prâjâpatya. — 162 Rakshohan Brâhma. — 163 Vivṛihan Kâçyapa. — 164 Pracetas Âṅgirasa. — 165 Kapota Nairṛita. — 166 Ṛishabha, ein Vairâja oder Çâkvara. — 167 Viçvâmitra und Jamadagni. — 168 Anila Vâtâyana. — 169 Çabara Kâkshîvata. — 170 Vibhrâj Saurya. — 171 Iṭa Bhârgava. — 172 Saṃvarta Âṅgirasa. — 173 Dhruva Âṅgirasa. — 174 Abhîvarta Âṅgirasa. — 175 Ûrdhvagrâvan Ârbudi. — 176 Sûnu Ârbhava. — 177 Patañga Prâjâpatya. — 178 Arishṭanemi Târkshya. — 179 Çibi Auçînara (1), Pratardana Daivodâsi Kâçirâja (2), Vasumanas Rauhidaçva (3). — 180 Jaya Aindra. — 181 Pratha Vâsishṭha (1), Sapratha Bhâradvâja (2), Gharma Saurya (3). — 182 Tapurmûrdhan Bârhaspatya. — 183 Prajâvat Prâjâpatya. — 184 Tvashṭṛi Garbhakartṛi, oder Vishṇu Prâjâpatya. — 185 Satyadhṛiti Vâruṇi. — 186 Ula Vâtâyana. — 187 Vatsa Âgneya. — 188 Çyena Âgneya. — 189 Sârparâjnî. — 190 Aghamarshaṇa Mâdhuchandasa. — 191 Saṃvanana Âṅgirasa. —

Vâlakhilya.

Hymn. 1 Praskaṇva. — 2 Pushṭigu Kâṇva. — 3 Çrushṭigu. — 4 Âyu. — 5 Medhya. — 6 Mâtariçvan. — 7 Kṛiça. — 8 Pṛishadhra. — 9. 10 Medhya. — 11 Suparṇa. —

Digitized by Google

II. Alphabetisches Verzeichnifs der angeblichen Hymnendichter, deren Patronymica und Attribute.

Aṅhomuc Vâmadevya 10, 127
Akṛishṭâ Mâshâ Ṛishigaṇâḥ 9, 86, 1—10
Aksha Maujavat 10, 34
Agastya 1, 165, 13—15. 166—169. 170, 2. 4. 171—178. 179, 3. 4. 180—191
Agastyaçishya 1, 179, 5. 6
Agastyasya svasâ 10, 60, 6
Agnayo Dhishṇyâ Âiçvarayaḥ 9, 109
Agni 10, 124
— Gṛihapati Sahasaḥ sûnu 8, 91
— Câkshusha 9, 106, 1—3. 10—14
— Tâpasa 10, 141
— Pâvaka 10, 140
— — Bârhaspatya 8, 91
— Yavishṭha Sahasaḥ sûnu 8, 91
— Vaiçvânara 10, 79. 80
— Saucîka 10, 51 (2. 4. 6. 8). 52. 53 (4. 5). 79. 80
Agniyuta Sthaura 10, 116
Agniyûpa Sthaura 10, 116
Aghamarshaṇa Mâdhuchandasa 10, 190
Aṅga Aurava 10, 138
Aṅgirasaḥ s. Vasurocishaḥ
Ajamîḍha Sauhotra 4, 43. 44
Ajâḥ s. Pṛiçniyaḥ
Atrayaḥ 9, 86, 31—40. s. Prayasvantaḥ
Atri Bhauma 5, 27. 37—43. 76. 77. 88—86. 9, 67, 10—12. 86, 41—45. 10, 137, 4
— Sâṃkhya 10, 143
Aditi 4, 18
— Dâkshâyaṇî 10, 72
Anânata Pârucchepi 9, 111
Anila Vâtâyana 10, 168
Andhîgu Çyâvâçvi 9, 101, 1—3
Apâlâ Âtreyî 8, 80
Apratiratha Aindra 10, 103
Apsaras s. Çikhaṇḍinî
Abhitapas Saurya 10, 37
Abhîvarta Aṅgira° 10, 172
Amahîyu Aṅgirasa 9, 61
Ambarîsha Vârshâgira 1, 100. 9, 98
Ayâsya Aṅgirasa 9, 44—46. 10, 67. 68
Arishṭanemi Târkshya 10, 178
Aruṇa Vaitahavya 10, 91
Arcat Hairaṇyastûpa 10, 149
Arcanânas Âtreya 5, 63. 64. 8, 42
Arbuda Kâdraveya 10, 94
Avatsâra Kâçyapa 5, 44. 9, 53—60
Avasyu Âtreya 5, 31. 75
Açvamedha Bhârata 5, 27
Açvasûktin Kâṇvâyana 8, 14. 15
Açvya s. Vaça
Ashṭaka Vaiçvâmitra 10, 104
Ashṭâdaṅshṭra Vairûpa 10, 111
Asita Kâçyapa 9, 5—24
Asurâḥ s. Paṇayaḥ
Âgastya s. Dṛiḍhacyuta
Âgneya s. Kumâra, Ketu, Vatsa, Çyena
Âṅgi s. Havirdhâna
Âṅgirasa s. Abhîvarta, Amahîyu, Ayâsya, Ucathya, Uru, Ûrdhvasadman, Kutsa, Kṛitayaças, Kṛishṇa, Ghora, Tiraçci, Divya, Dharuṇa, Dhruva, Nṛimedha, Pavitra, Purumîḍha, Purumedha, Puruhanman, Pûtadaksha, Pracetas, Prabhûvasu, Priyamedha, Baru, Bindu, Bṛihanmati, Bṛihaspati, Bhikshu, Mûrdhanvat, Rahûgaṇa, Virûpa, Vihavya, Vîtahavya, Vyaçva, Çiçu, Çrutakaksha, Saṃvanana, Saṃvarta, Saptagu, Savya, Sukaksha, Suditi, Harimanta, Hiraṇyastûpa.
Âṅgirasi s. Çaçvatî

Ajigarti s. Çunaḥçepa
Âtman 3, 26, 7
Âtreya s. Arcanânas, Avasyu, Isha, Urucakri, Kumâra, Gaya, Gavishṭhira, Gâtu, Gṛitsamada, Gopavana, Dyumna, Pûru, Paura, Pratikshatra, Pratiprabha, Pratibhânu, Pratiratha, Babhru, Bâhuvṛikta, Budha, Mṛiktavâhas, Yajata, Râtahavya, Vavri, Vasuçruta, Viçvasâman, Çyâvâçva, Çrutavid, Satyaçravas, Sadâpṛiṇa, Saptavadhri, Sasa, Sutambhara.
Âtreyâḥ s. Vasûyavaḥ
Âtreyî s. Apâlâ, Viçvavârâ
Âtharvaṇa s. Bṛihaddiva, Bhishaj
Âditya s. *Vivasvat*
Âptya s. Trita, Dvita, Bhuvana
Âpsava s. Manu
Âmahiyava s. Urukshaya
Âmbarîsha s. Sindhudvîpa
Âmbhṛiṇî s. Vâc
Âyu Vâl. 4.
Ârbudi s. Ûrdhvagrâvan
Ârbhava s. Sûnu
Ârshṭisheṇa s. Devâpi
Âsaṅga Plâyogi 8, 1, 30—33
Iṭa Bhârgava 10, 171
Idhmavâha Dârḍhacyuta 9, 26
Indra 1, 165, 1. 2. 4. 6. 8. 10—12. 170, 1. 3. 5. 4, 18. 26, 1—3. 8, 89, 4. 5. 10, 28, 2. 6. 8. 10. 12. 86, 1. 7. 10. 11. 13. 18—21. s. Savya Âṅgirasa
— Mushkavat 10, 38
— Vaikuṇṭha 10, 48—50
Indrapramati Vâsishṭha 9, 97, 4—6
Indramâtaro Devajâmayaḥ 10, 153
Indrâṇî 10, 86, 2—6. 8. 9. 14—17. 145
Irimbiṭhi Kâṇva 8, 16—18
Isha Âtreya 5, 7. 8
Ucathya Âṅgirasa 9, 50—52
Utkîla Kâtya 3, 15. 16
Upamanyu Vâsishṭha 9, 97, 13—15
Upastuta Vârshṭihavya 10, 115
Urukshaya Âmahîyava 10, 118
Urucakri Âtreya 5, 69. 70
Urvaçî 10, 95, 2. 4. 5. 7. 11. 13. 15. 16. 18
Ula Vâtâyana 10, 186
Uçanas Kâvya 8, 73. 9, 87—89
Uçij s. Kakshîvat
Ûru Âṅgirasa 9, 108, 4. 5
Ûrdhvakṛiçana Yâmâyana 10, 144
Ûrdhvagrâvan Ârbudi 10, 175
Ûrdhvanâbhan Brâhma 10, 109
Ûrdhvasadman Âṅgirasa 9, 108, 8. 9
Ṛijiçvan Bhâradvâja 6, 49—52. 9, 98. 108, 6. 7
Ṛijrâçva Vârshâgira 1, 100
Ṛiṇamcaya 9, 108, 12. 13
Ṛishabha Vairâja oder Çâkvara 10, 166
— Vaiçvâmitra 3, 13. 14. 9, 71
Ṛishyaçṛiṅga Vâtaraçana 10, 136, 7
Ekadyû Naudhasa 8, 69
Etaça Vâtaraçana 10, 136, 6
Evayâmarut 5, 87
Aila s. Purûravas
Aindra s. Apratiratha, Jaya, Laba, Vasukra, Vimada, Vṛishâkapi, Sarvahari
Airammada s. Devamuni
Airâvata s. Jaratkarṇa
Ailûsha s. Kavasha
Aiçvari s. Agnayaḥ
Aishtrathi s. Kuçika
Aucathya s. Dîrghatamas
Aurava s. Aṅga
Auçinara s. Çibi
Kakshîvat Dairghatamasa, Sohn der Uçij 1, 116—125. 126, 1—5. 9, 74
Kaṇva Ghaura 1, 36—43. 9, 94
Kata Vaiçvâmitra 3, 17. 18
Kapota Nairṛita 10, 165
Karikrata Vâtaraçana 10, 136, 5
Karṇaçrut Vâsishṭha 9, 97, 22—24
Kali Prâgâtha 8, 55
Kavasha Ailûsha 10, 30—34
Kavi Bhârgava 9, 47—49. 75—79
Kaçyapa Mârîca 1, 99. 8, 29. 9, 64. 67, 4—6. 91. 92. 113. 114. 10, 137, 2
Kâkshîvata s. Çabara, Sukîrti
Kâkshîvati s. Ghoshâ
Kâṇva s. Irimbiṭhi, Kurusuti, Kusîdin, Triçoka, Devâtithi, Nâbhâka, Nârada, Nîpâtithi, Parvata, Punarvatsa, Pushṭigu, Pragâtha, Praskaṇva, Brahmâtithi, Medhâtithi, Medhyâtithi, Vatsa, Çaçakarṇa, Sadhvaṇsa, Sobhari
Kâṇvâyana s. Açvasûktin, Goshûktin
Kâtya s. Utkîla
Kâdraveya s. Arbuda
Kâmâyanî s. Çraddhâ
Kârshṇi s. Viçvaka
Kârya s. Uçanas
Kâçirâja s. Pratardana
Kâçyapa s. Avatsâra, Asita, Devala, Nidhruvi, Bhûtâṅça, Rebha, Rebhasûnû, Vivṛihan
Kâçyapî s. Çikhaṇḍinî
Kutsa Âṅgirasa 1, 94—

Digitized by Google

98. 101—125. 9, 97, 45—58
Kumâra Âgneya 7, 101. 102. Vgl. Vatsa
— Âtreya 5, 2, 1. 3—8. 10—12
— Yâmâyana 10, 135
Kurusuti Kâṇva 8, 65—67
Kulmalabarhisha Çailûshi 10, 126
Kuçika Aishîrathi 3, 31
— Saubhara 10, 127
Kusidin Kâṇva 8, 70—72
Kûrma Gârtsamada 2, 27—29
Kṛitayaças Âṅgirasa 9, 108, 10—11
Kṛitnu Bhârgava 8, 68
Kṛiça Vâl. 7
Kṛishṇa Âṅgirasa 8, 74. 75. 76. 10, 42—44
Ketu Âgneya 10, 156
Kautsa s. Durmitra, Sumitra
Gaya Âtreya 5, 9. 10
— Plâta 10, 63. 64
Garga Bhâradvâja 6, 47
Garbhakartṛi s. Tvashṭṛi
Gavishṭhira Âtreya 5, 1
Gâtu Âtreya 5, 32
Gâthin 3, 19—22
Gâthina s. Viçvâmitra
Gârtsamada s. Kumâra
Gṛitsamada Âṅgirasa Çaunahotra s. d. f.
— Bhârgava Çaunaka 2, 1—3. 8—43. 9, 86, 46—48
Gṛihapati s. Agni
Gotama Râhûgaṇa 1, 74—93. 9, 31. 67, 7—9. 10, 137, 3
Godhâ 10, 134, 7abc
Gopavana Âtreya 8, 62. 63
Goshûktin Kâṇvâyana 8, 14. 15
Gautama s. Nodhas, Vâmadeva
Gaupâyana s. Bandhu, Viprabandhu, Çrutabandhu, Subandhu. Vgl. *Laupâyana*
Gaurivîti Çâktya 5, 29. 9, 108, 1. 2. 10, 73. 74
Gharma Tâpasa 10, 114
— Saurya 10, 181, 3
Ghora Âṅgirasa 3, 36, 10
Ghoshâ Kâkshîvati 10, 39. 40
Ghaura s. Kaṇva, Pragâtha
Ghausheya s. Suhastya
Cakshus Mânava 9, 106, 4—6
— Saurya 10, 158
Câkshusha s. Agni
Citramahas Vâsishṭha 10, 122
Cyavana Bhârgava 10, 19
Jamadagni Bhârgava 3, 62, 16—18. 8, 90. 9, 62. 65. 67, 16—18. 110. 10, 137, 6. 167
Jaya Aindra 10, 180
Jaratkarṇa Sarpa Airâvata 10, 76
Jaritṛi Çârṅga 10, 142, 1. 2
Jâmadagnya s. Râma
Jâra s. Vriça
Juhû Brahmajâyâ 10, 109
Jûti Vâtaraçana 10, 136, 1
Jetṛi Mâdhuchandasa 1, 11
Tapurmûrdhan Bârhaspatya 10, 182
Tânva Pârtha 10, 93
Tâpasa s. Agni, Gharma, Manyu
Târkshya s. Arishṭanemi
Târkshyaputra s. Suparṇa
Tiraççi Âṅgirasa 8, 84. 85
Trasadasyu Paurukutsya 4, 42. 5, 27. 9, 110
Trita Âptya 1, 105. 8, 47. 9, 33. 34. 102. 10, 1—7
Triçiras Tvâshṭra 10, 8. 9
Triçoka Kâṇva 8, 45
Traivṛishṇa s. Tryaruṇa
Tryaruṇa Traivṛishṇa 5, 27. 9, 110
Tvashṭṛi Garbhakartṛi 10, 184
Tvâshṭra s. Triçiras
Dakshiṇâ Prâjâpatyâ 10, 107
Damana Yâmâyana 10, 16
Dâkshâyaṇi s. Aditi
Dârḍhacyuta s. Idhmaváha
Divya Âṅgirasa 10, 107
Dîrghatamas Aucathya 1, 140—164
Durmitra Kautsa 10, 105
Duvasyu Vândana 10, 100
Dṛiḍhacyuta Âgastya 9, 25
Devagandharva s. Viçvâvasu
Devajâmayaḥ s. Indramâtaraḥ
Devamuni Airammada 10, 146
Devarâta s. Çunaḥçepa 1, 24—30
Devala Kâçyapa 9, 5—24
Devavâta Bhârata 3, 23
Devaçuni s. Saramâ
Devaçravas Bhârata 3, 23
— Yâmâyana 10, 17
Devâḥ 10, 51, 1. 3. 5. 7. 9. 53, 1—3. 6—11
Devâtithi Kâṇva 8, 4
Devâpi Ârshṭisheṇa 10, 98
Dairghatamasa s. Kakshîvat
Daivodâsi s. Paruchchepa, Pratardana
Dyutâna Mâruti 8, 85
Dyumna Viçvacarshaṇi Âtreya 5, 23
Dyumnîka Vâsishṭha 8, 76
Droṇa Çârṅga 10, 142, 3. 4
Dvita Âptya 9, 103
— s. Mṛiktavâhas
Dharuṇa Âṅgirasa 5, 15
Dhânâka s. Luça
Dhishṇya s. Agnayaḥ
Dhruva Âṅgirasa 10, 173
Nadyaḥ 3, 33, 4. 6. 8. 10
Nabhaprabhedana Vairûpa 10, 112
Nara Bhâradvâja 6, 35. 36
Nahusha Mânava 9, 101, 7—9
Nâbhâka Kâṇva 8, 39-42

Digitized by Google

Nâbhânedishṭha Mânava 10, 61. 62
Nârada Kâṇva 8, 13. 9, 104. 105
Nârâyaṇa 10, 90
Nârmedha s. Çakapûta
Nâhusha s. Yayâti
Nidhruvi Kâçyapa 9, 63
Nivâvari s. Sikatâḥ
Nipâtithi Kâṇva 8, 34, 1 —15
Nṛimedha Âṅgirasa 8, 78. 79. 87. 88. 9, 27. 29
Nema Bhârgava 8, 89
Nairṛita s. Kapota
Nodhas Gautama 1, 58—64. 8, 77. 9, 93
Naudhasa s. Ekadyû
Paṇayo 'surâḥ 10, 108, 1. 3. 5. 7. 9
Patañga Prâjâpatya 10, 177
Parameshṭhin s. Prajâpati
Paraçara Çâktya 1, 65—73. 9, 97, 31—44
Paruchchepa Daivodâsi 1, 127—139
Parvata Kâṇva 8, 12. 9, 104. 105
Pavitra Âṅgirasa 9, 67, 22—32. 73. 83
Pâyu Bhâradvâja 6, 75. 10, 87
Pâruchchepi s. Anânata
Pârtha s. Tânva
Pâvaka s. Agni
Punarvatsa Kâṇva 8, 7
Purumîḷha Âṅgirasa 8, 60 — Sauhotra 4, 43. 44
Purumedha Âṅgirasa 8, 78. 79
Puruhanman Âṅgirasa 8, 59
Purûravas Aiḷa 10, 95, 1. 3. 6. 8—10. 12. 14. 17
Pushṭigu Kâṇva Vâl. 2
Pûtadaksha Âṅgirasa 8, 83
Pûraṇa Vaiçvâmitra 10, 160
Pûru Âtreya 5, 16. 17
Pṛithu Vainya 10, 148
Priçniyo 'jâ Ṛishigaṇâḥ 9, 86, 21—30
Paijavana s. Sudâs
Paura Âtreya 5, 73. 74
Paurukutsya s. Trasadasyu
Paulomi s. Çaçî
Pragâtha Kâṇva 8, 1, 1. 2. 10. 48. 51—54
— Ghaura s. d. v.
Pracetas Âṅgirasa 10, 164
Prajâpati 9, 101, 13—16
— Parameshṭhin 10, 129
— Vâcya 3, 38. 54—56. 9, 84
— Vaiçvâmitra 3, 38. 54—56
Prajâvat Prâjâpatya 10, 183
Pratardana Kâçirâja Daivodâsi 9, 96. 10, 179, 2
Pratikshatra Âtreya 5, 46
Pratiprabha Âtreya 5, 49
Pratibhânu Âtreya 5, 48
Pratiratha Âtreya 5, 47
Pratha Vâsishṭha 10, 181, 1
Prabhûvasu Âṅgirasa 5, 35. 36. 9, 35. 36
Prayasvanto 'trayaḥ 5, 20
Prayoga Bhârgava 8, 91
Praskaṇva Kâṇva 1, 44—50. 9, 95. Vâl. 1
Prâgâtha s. Kali, Bharga, Haryata
Prâjâpatya s. Patañga, Prajâvat, Yakshmanâçana, Yajna, Vimada, Vishṇu, Saṃvaraṇa, Hiraṇyagarbha
Prâjâpatyâ s. Dakshiṇâ
Priyamedha Âṅgirasa 8, 2, 1—40. 57. 58. 76. 9, 28
Praiyamedha s. Sindhukshit
Plâta s. Gaya
Plâyogi s. Âsaṅga
Bandhu Gaupâyana oder Laupâyana 5, 24, 1. 10, 57—60
Babhru Âtreya 5, 30
Baru Âṅgirasa 10, 96
Bâdhryaçva s. Sumitra
Bârhaspatya s. Agni, Tapurmûrdhan, Bharadvâja, Çaṃyu
Bâhuvṛikta Âtreya 5, 71. 72
Bindu Âṅgira° 8, 83. 9, 30
Budha Âtreya 5, 1
— Saumya 10, 1
Bṛihaduktha Vâmadevya 10, 54—56
Bṛihaddiva Âtharvaṇa 10, 120
Bṛihanmati Âṅgirasa 9, 39. 40
Bṛihaspati Âṅgirasa 10, 71. 72
— Laukya 10, 72
Brahmajâyâ s. Juhû
Brahmâtithi Kâṇva 8, 5
Brâhma s. Ûrdhvanâbhan, Rakshohan
Bhayamâna Vârshâgira 1, 100
Bharadvâja Bârhaspatya 6, 1—30. 37—43. 53—74. 9, 67, 1—3. 10, 137, 1
Bharga Prâgâtha 8, 49. 50
Bhârata s. Açvamedha, Devavâta, Devaçravas
Bhâradvâja s. Ṛijiçvan, Garga, Nara, Pâyu, Vasu, Çâsa, Çirimbiṭha, Çunahotra, Sapratha, Suhotra
Bhâradvâji s. Râtri
Bhârgava s. Iṭa, Kali, Kṛitnu, Gṛitsamada, Cyavana, Jamadagni, Nema, Prayoga, Vena, Somâhuti, Syûmaraçmi
Bhârmyaçva s. Mudgala
Bhâlandana s. Vatsapri
Bhâvayavya 1, 126, 6
Bhikshu Âṅgirasa 10, 117
Bhishaj Âtharvaṇa 10, 97
Bhuvana Âptya 10, 157
Bhûtâṅça Kâçyapa 10, 106
Bhṛigu Vâruṇi 9, 65. 10, 19
Bhauma s. Atri
Bhauvana s. Viçvakarman, Sâdhana

Digitized by Google

Matsya Sâmmada 8, 56
Matsyâḥ 8, 56
Mathita Yâmâyana 10, 19
Madhuchandas Vaiçvâmitra 1, 1—10. 9, 1
Manu Âpsava 9, 106, 7—9
— Vaivasvata 8, 27—31
— Sâṃvaraṇa 9, 101, 10—12
Manyu Tâpasa 10, 83. 84
— Vâsishṭha 9, 97, 10—12
Marutaḥ 1, 165, 3. 5. 7. 9
Mâtariçvan Vâl. 6
Mâdhuchandasa s. Aghamarshaṇa, Jetṛi
Mânava s. Cakshus, Nahusha, Nâbhânedishṭha, Çâryâta
Mândhâtṛi Yauvanâçva 10, 134
Mânya Maitrâvaruṇi 8, 56
Mârica s. Kaçyapa
Mâruti s. Dyutâna
Mâshâḥ s. Akṛishṭâḥ
Mudgala Bhârmyaçva 10, 102
Mushkavat s. Indra
Mûrdhanvat Âṅgirasa oder Vâmadevya 10, 88
Mṛiktavâhas Dvita Âtreya 5, 18
Mṛiḷîka Vâsishṭha 9, 97, 25—27. 10, 150
Medhâtithi Kâṇva 1, 12—23. 8, 1, 3—29. 2.—32. 9, 2
Medhya Vâl. 5. 9. 10
Medhyâtithi Kâṇva 8, 1, 3—29. 3. 33. 9, 41—43
Maitrâvaruṇi s. Mânya, Vasishṭha
Maujavat s. Aksha
Yakshmanâçana Prâjâpatya 10, 161
Yajata Âtreya 5, 67. 68
Yajna Prâjâpatya 10, 130
Yama Vaivasvata 10, 10 (2. 4. 6. 8—10. 12. 14). 14
Yamî 10, 154
Yamî Vaivasvatî 10, 10, 1. 8. 5. 7. 11. 13
Yayâti Nâhusha 9, 101, 4—6
Yavishṭhya s. Agni
Yâmâyana s. Ûrdhvakṛiçana, Kumâra, Damana, Devaçravas, Mathita, Çaṅkha, Saṃkasuka
Yauvanâçva s. Mândhâtṛi
Rakshohan Brâhma 10, 162
Rahûgaṇa Âṅgirasa 9, 37. 38
Râtahavya Âtreya 5, 65. 66
Râtri Bhâradvâjî 10, 127
Râma Jâmadagnya 10, 110
Râhûgaṇa s. Gotama
Reṇu Vaiçvâmitra 9, 70. 10, 89
Rebha Kâçyapa 8, 86
Rebhasûnû Kâçyapau 9, 99. 100
Romaçâ 1, 126, 7
Rauhidaçva s. Vasumanas
Laba Aindra 10, 119
Luça Dhânâka 10, 35. 36
Lopâmudrâ 1, 179, 1. 2
Laukya s. Bṛihaspati
Laupâyana s. Bandhu, Viprabandhu, Çrutabandhu, Subandhu. Vgl. *Gaupâyana*
Vatsa Âgneya 10, 187. Vgl. Kumâra
— Kâṇva 8, 6. 11
Vatsaprî Bhâlandana 9, 68. 10, 45. 46
Vamra Vaikhânasa 10, 99
Varuṇa 10, 124, 1. 5—9
Vavri Âtreya 5, 19
Vaça Âçvya 8, 46
Vasishṭha Maitrâvaruṇi 7, 1—32. 33, 1—9. 34—104. 9, 67, 19—32. 90. 97, 1—3. 10, 137, 7
Vasishṭhaputrâḥ 7, 33, 10—14
Vasu Bhâradvâja 9, 80—82
Vasukarṇa Vâsukra 10, 65. 66
Vasukṛit Vâsukra 10, 20—26
Vasukra Aindra 10, 27. 28 (3—5. 7. 9. 11) 29
— Vâsishṭha 9, 97, 28—30
Vasukrapatnî 10, 28, 1
Vasumanas Rauhidaçva 10, 179, 3
Vasurocisho 'ṅgirasaḥ 8, 34, 16—18
Vasuçruta Âtreya 5, 3—6
Vasûyava Âtreyâḥ 5, 25. 26
Vâc Âmbhṛiṇî 10, 125
Vâcya s. Prajâpati
Vâjambhara s. Sapti
Vâtajûti Vâtaraçana 10, 136, 2
Vâtaraçana s. Ṛishyaçṛiṅga, Etaça, Karikrata, Jûti, Vâtajûti, Viprajûti, Vrishâṇaka
Vâtâyana s. Anila, Ula
Vândana s. Duvasyu
Vâmadeva Gautama 4, 1—41. 45—58
Vâmadevya s. Aṅhomuc, Bṛihaduktha, Mûrdhanvat
Vâruṇi s. Bhṛigu, Satyadhṛiti
Vârshâgira s. Ambarîsha, Ṛijrâçva, Bhayamâna, Sahadeva, Surâdhas
Vârshṭihavya s. Upastuta
Vâsishṭha s. Indrapramati, Upamanyu, Karṇaçrut, Citramahas, Dyumnika, Pratha, Manyu, Mṛiḷika, Vasukra, Vrishagaṇa, Vyâghrapâd, Çakti
Vâsukra s. Vasukarṇa, Vasukṛit
Viprajûti Vâtaraçana 10, 136, 3
Viprabandhu Gaupâyana oder Laupâyana 5, 24, 4. 10, 57—60
Vibhrâj Saurya 10, 170

Digitized by Google

Vimada Aindra oder Prâjâpatya 10, 20 26
Virûpa Âṅgirasa 8, 43. 44. 64
Vivasvat Âditya 10, 13
Vivṛihan Kâçyapa 10, 163
Viçvaka Kârshṇi 8, 75
Viçvakarman Bhauvana 10, 81. 82
Viçvacarshaṇi s. Dyumna
Viçvamanas Vaiyaçva 8, 23—26
Viçvavârâ Âtreyî 5, 28
Viçvasâman Âtreya 5, 22
Viçvâmitra Gâthina 3, 1—12. 24. 25. 26 (1—6. 8. 9) 27—32. 33 (1—3. 5. 7. 9. 11—13) 34. 35. 36 (1—9. 11). 37—53. 57—62. 9, 67, 13—15. 10, 137, 5. 167
Viçvâvasu Devagandharva 10, 139
Vishṇu Prâjâpatya 10, 184
Vihavya Âṅgirasa 10, 128
Vîtahavya Âṅgirasa 6, 15
Vṛiça Jâra 5, 2
Vṛishagaṇa Vâsishṭha 9, 97, 7—9
Vṛishâkapi Aindra 10, 86, 6. 12. 22
Vṛishâṇaka Vâtaraçana 10, 136, 4
Vena Bhârgava 9, 85. 10, 123
Vaikuṇṭha s. Indra
Vaikhânasa s. Vamra
Vaikhânasâḥ çatam 9, 66
Vaitahavya s. Aruṇa
Vainya s. Pṛithu
Vaiyaçva s. Viçvamanas
Vairâja s. Ṛishabha
Vairûpa s. Ashṭâdaṅshṭra, Nabhaprabhedana, Çataprabhedana, Sadhri
Vaivasvata s. Manu, Yama
Vaivasvati s. Yamî
Vaiçvânara s. Agni
Vaiçvâmitra s. Ashṭaka, Ṛishabha, Kata, Purâṇa, Prajâpati, Madhuchandas, Reṇu
Vyaçva Âṅgirasa 8, 26
Vyâghrapâd Vâsishṭha 9, 97, 16—18
Çaṃyu Bârhaspatya 6, 44—46. 48
Çakapûta Nârmedha 10, 132
Çakti Vâsishṭha 7, 32, 26ª 9, 97, 19—21. 108, 3. 14—16
Çaṅkha Yâmâyana 10, 15
Çacî Paulomî 10, 159
Çataprabhedana Vairûpa 10, 113
Çabara Kâkshîvata 10, 169
Çaçakarṇa Kâṇva 8, 9
Çaçvatî Âṅgirasî 8, 1, 34
Çâktya s. Gauriviti, Parâçara
Çâkvara s. Ṛishabha
Çârṅga s. Jaritṛi, Droṇa, Sârisṛikta, Stambamitra
Çâryâta Mânava 10, 92
Çâsa Bhâradvâja 10, 152
Çikhaṇḍinî Apsarasau Kâçyapyau 9, 104
Çibi Auçinara 10, 179, 1
Çirimbiṭha Bhâradvâja 10, 155
Çiçu Âṅgirasa 9, 112
Çunaḥçepa Âjigarti 1, 24—30. 9, 3
Çunahotra Bhâradvâja 6, 33. 34
Çairishi s. Suvedas
Çailûshi s. Kulmalabarhisha
Çaunaka s. Gṛitsamada
Çaunahotra s. Gṛitsamada
Çyâvâçva Âtreya 5, 52—61. 81. 82. 8, 35—38. 9, 32
Çyâvâçvi s. Andhîgu
Çyena Âgneya 10, 188
Çraddhâ Kâmâyanî 10, 151
Çrutakaksha Âṅgirasa 8, 81
Çrutabandhu Gaupâyana oder Laupâyana 5, 24, 8. 10, 57—60
Çrutavid Âtreya 5, 62
Çrushṭigu Vâl. 3
Saṃvanana Âṅgirasa 10, 191
Saṃvaraṇa Prâjâpatya 5, 33. 34
Saṃvarta Âṅgira° 10, 172
Saṃkasuka Yâmâyana 10, 18
Satyadhṛiti Vâruṇi 10, 185
Satyaçravas Âtreya 5, 79. 80
Sadâpṛiṇa Âtreya 5, 45
Sadhri Vairûpa 10, 114
Sadhvaṅsa Kâṇva 8, 8
Saptarishayaḥ 9, 107. Vgl. 10, 137
Saptagu Âṅgirasa 10, 47
Saptavadhri Âtreya 5, 78. 8, 62
Sapti Vâjambhara 10, 79
Sapratha Bhâradvâja 10, 181, 2
Saramâ Devaçunî 10, 108, 2. 4. 6. 8. 10. 11
Sarpa s. Arbuda, Jaratkarṇa
Sarvahari Aindra 10, 96
Savya Âṅgirasa 1, 51—57
Sasa Âtreya 5, 21
Sahadeva Vârshâgira 1, 100
Sahasaḥ sûnu s. Agni
Sâṃvaraṇa s. Manu
Sâṃkhya s. Atri
SâdhanaBhauvana 10, 157
Sâmmada s. Matsya
Sârisṛikta Çârṅga 10, 142, 5. 6
Sârparâjnî 10, 189
Sâvitri s. Sûryâ
Sikatâ Nivâvarî Ṛishigaṇâḥ 9, 86, 11—20
Sindhukshit Praiyamedha 10, 75
Sindhudvîpa Âmbarisha 10, 9
Sukaksha Âṅgirasa 8, 81. 82
Sukîrti Kâkshîvata 10, 131
Sutambhara Âtreya 5, 11—14

Digitized by Google

Sudâs Paijavana **10**, 133
Sudîti Âṅgirasa **8**, 60
Suparṇa Vâl. **11**
— Târkshyaputra **10**, 144
Subandhu Gaupâyana od. Laupâyana **5**, 24, 2. **10**, 57—60
Sumitra Kautsa **10**, 105
— Bâdhryaçva **10**, 69. 70
Surâdhas Vârshâgira **1**, 100
Suvedas Çairishi **10**, 147
Suhastya Ghausheya **10**, 41
Suhotra Bhâradvâja **6**, 31. 32
Sûnu Ârbhava **10**, 176
Sûryâ Sâvitrî **10**, 85
Sobhari Kâṇva **8**, 19—22. 92
Soma **10**, 124, 1. 5—9
Somâhuti Bhârgava **2**, 4—7
Saucika s. Agni
Saubhara s. Kuçika
Saumya s. Budha
Saurya s. Abhitapas, Gharma, Cakshus, Vibhrâj
Sauhotra s. Ajamiḍha, Purumiḍha
Stambamitra Çârṅga **10**, 142, 7. 8
Sthaura s. Agniyuta, Agniyûpa
Syûmaraçmi Bhârgava **10**, 77. 78
Svastyâtreya **5**, 50. 51
Harimanta Âṅgirasa **9**, 72
Haryata Prâgâtha **8**, 61
Havirdhâna Âṅgi **10**, 11—13
Hiraṇyagarbha Prâjâpatya **10**, 121
Hiraṇyastûpa Âṅgirasa **1**, 31—35. **9**, 4. 69
Hairaṇyastûpa s. Arcat

III. Die wirklichen und angeblichen Gottheiten der einzelnen Hymnen gemäfs der Anukramaṇikâ.

Maṇḍala 1.

Hymn. **1** Agni. — **2** Vâyu (1—3), Indra und Vâyu (4—6), Mitra und Varuṇa (7—9). — **3** Açvinau (1—3), Indra (4—6), Viçve Devâḥ (7—9), Sarasvati (10—12). — **4. 5** Indra. — **6** Indra (1—3. 10), Marutaḥ (4. 6. 8. 9) Indra und Marutaḥ (5. 7). — **7—11** Indra. — **12** Agni. Der erste pâda von **6** ist Agni Nirmathya und Agni Âhavanîya geweiht. — **13** Âpriyaḥ *). Idhma oder Samiddho 'gniḥ (1), Tanûnapât (2), Narâçaṅsa (3), Iḷa (4), Barhis (5), Devir Dvâraḥ (6), Ushâsânaktâ (7), Daivyau Hotârau Pracetasau (8), Tisro devyaḥ, nämlich Sarasvati, Iḷâ, Bhârati (9), Tvashṭṛi (10), Vanaspati (11), Svâhâkṛitayaḥ (12). — **14** Viçve Devâḥ. — **15** Ṛitavaḥ, zu gleicher Zeit Indra (1. 5), Marutaḥ (2), Tvashṭṛi (3), Agni (4. 12), Mitra und Varuṇa (6), Draviṇodas (7—10), Açvinau (11). — **16** Indra. — **17** Indra und Varuṇa. — **18** Brahmaṇaspati (1—3), Brahmaṇaspati, Indra, Soma (4), Brahmaṇaspati und Dakshiṇâ (5), Sadasaspati (6—8), Sadasaspati oder Narâçaṅsa (9). — **19** Agni und Marutaḥ. — **20** Ṛibhavaḥ. — **21** Indra und Agni. — **22** Açvinau (1—4), Savitṛi (5—8), Agni (9. 10), Devyâḥ (11), Indrâṇî, Varuṇânî, Aguâyî (12), Dyâvâpṛithivyau (13. 14), Pṛithivî (15), Vishṇu oder Devâḥ (16), Vishṇu (17—21). —

*) In den Hymnen, die mit dem adj. *âpra* bezeichnet sind, ist *Tanûnapât* übergangen. Wenn die Anukramaṇi den Ausdruck *âpriyaḥ* verwendet und der Hymnus nur 11 Verse enthält, so fehlt *Narâçaṅsa*.

Digitized by Google

23 Vâyu (1), Indra und Vâyu (2. 3), Mitra und Varuṇa (4—6), Indra Marutvat (7—9), Viçve Devâḥ (10—12), Pûshan (13—15), Âpaḥ (16—23a), Agni (23b. 24). — 24 Ka (1), Agni (2), Savitṛi (3. 4), Savitṛi oder Bhaga (5), Varuṇa (6—15). — 25 Varuṇa. — 26 Agni. — 27 Agni (1—12), Devâḥ (13). — 28 Indra (1—4), Ulûkhala (5. 6), Ulûkhala und Musala (7. 8), Prajâpati Hariçcandra oder carmapraçaṅsâ (9). — 29 Indra. — 30 Indra (1—16), Açvinau (17—19), Ushas (20—22). — 31 Agni. — 32. 33 Indra. — 34 Açvinau. — 35 Agni, Mitra und Varuṇa, Râtri, Savitṛi (1), Savitṛi (2—11). — 36 Agni (1—12. 15—20), Yûpa (13. 14). — 37—39 Marutaḥ. — 40 Brahmaṇaspati. — 41 Varuṇa, Mitra, Aryaman (1—3. 7—9), Âdityâḥ (4—6). — 42 Pûshan. — 43 Rudra (1. 2. 4—6), Rudra, Mitra und Varuṇa (3), Soma (7—9). — 44 Agni, Açvinau, Ushas (1. 2), Agni (3—14). — 45 Agni (1—10a), Devâḥ (10b). — 46. 47 Açvinau. — 48. 49 Ushas. — 50 Sûrya. — 51—57 Indra. — 58 Agni. — 59 Vaiçvânara. — 60 Agni. — 61—63 Indra. — 64 Marutaḥ. — 65—78 Agni. — 79 Agni, oder Agni Madhyama (1—3), Agni (4—12). — 80—84 Indra. — 85—88 Marutaḥ. — 89. 90 Viçve Devâḥ. — 91 Soma. — 92 Ushas (1—15), Açvinau (16—18). — 93 Agni und Soma. — 94 Agni (1—7. 8d. 9—15. 16ab), Devâḥ (8abc), Agni, oder Mitra, Varuṇa, Aditi, Sindhu, Prithivî, Dyo (16cd). — 95 Agni, oder Agni Aushasa. — 96 Agni, oder Agni Draviṇodas. — 97 Agni, oder Agni Çuci. — 98 Agni, oder Viçvânara. — 99 Agni, oder Agni Jâtavedas. — 100—104 Indra. — 105—107 Viçve Devâḥ. — 108. 109 Indra und Agni. — 110. 111 Ṛibhavaḥ. — 112 Dyâvâprithivyau (1a), Agni (1b), Açvinau (1cd—25). — 113 Ushas (1ab. 2—20), Ushas und Râtri (1cd). — 114 Rudra. — 115 Sûrya. — 116—119 Açvinau. — 120 Açvinau (1—11), duḥsvapnanâçana (12). — 121 Indra oder Viçve Devâḥ. — 122 Viçve Devâḥ. — 123. 124 Ushas. — 125 Svanayasya dânastutiḥ. — 126 Bhâvayavya (1—5. 7), Romaçâ (6). — 127. 128 Agni. — 129 Indra (1—5. 7—11), Indu (6). — 130. 131 Indra. — 132 Indra (1—5. 6b), Indra und Parvata (6a). — 133 Indra. — 134 Vâyu. — 135 Vâyu (1—3. 9), Indra (4—8). — 136 Mitra und Varuṇa (1—5), liṅgoktadevatâḥ (6. 7). — 137 Mitra und Varuṇa. — 138 Pûshan. — 139 Viçve Devâḥ, oder einzeln: Viçve Devâḥ (1. 11), Mitra und Varuṇa (2), Açvinau (3—5), Indra (6), Agni (7), Marutaḥ (8), Indra und Agni (9), Bṛihaspati (10). — 140. 141 Agni. — 142 Âpriyaḥ (1—12), Indra (13). — 143—150 Agni. — 151 Mitra (1), Mitra und Varuṇa (2—9). — 152. 153 Mitra und Varuṇa. — 154 Vishṇu. — 155 Vishṇu und Indra (1—3), Vishṇu (4—6). — 156 Vishṇu. — 157. 158 Açvinau. — 159. 160 Dyâvâprithivyau. — 161 Ṛibhavaḥ. — 162. 163 açvastutiḥ. — 164 Viçve Devâḥ (1—41), Vâc (42a. 45), Âpaḥ (42b), Çakadhûma (43a), Soma (43b) Agni, Sûrya, Vâyu (44), Sûrya (46. 47), saṃvatsarasaṃstham kâlacakravarṇanam (48), Sarasvatî (49), Sâdhyâḥ (50), Sûrya, oder Parjanya und Agni (51), Sarasvat oder Sûrya (52). — 165 Indra Marutvat. — 166 Marutaḥ. — 167 Indra (1), Marutaḥ (2—11). — 168 Marutaḥ. — 169. 170 Indra. —

Digitized by Google

171 Marutaḥ (1. 2), Indra Marutvat (3—6). — 172 Marutaḥ. — 173—178 Indra. — 179 ratyarthaṃ saṃvâdaḥ. — 180—184 Açvinau. — 185 Dyâvâpṛithivyau. — 186 Viçve Devâḥ. — 187 annastutiḥ. — 188 Âpriyaḥ. — 189 Agni. — 190 Bṛihaspati. — 191 Ap, Tṛiṇam, Sûrya. —

Maṇḍala 2.

Hymn. 1. 2 Agni — 3 Âpra. — 4—10 Agni. — 11—22 Indra. — 23 Brahmaṇaspati (1. 5. 9. 11. 17. 19), Bṛihaspati (2—4. 6—8. 10. 12—16. 18). — 24 Brahmaṇaspati (1—11. 13—16), Brahmaṇaspati und Indra (12). — 25. 26 Brahmaṇaspati. — 27 Âdityâḥ. — 28 Varuṇa. — 29 Viçve Devâḥ. — 30 Indra (1—5. 7. 8[b]. 10), Indra und Soma (6), Sarasvatî (8[a]), Bṛihaspati (9), Marutaḥ (11). — 31 Viçve Devâḥ. — 32 Dyâvâpṛithivyau (1), Indra oder Tvashṭṛi (2. 3), Râkâ (4. 5), Sinîvâlî (6. 7), liṅgoktadevatâḥ (8). — 33 Rudra. — 34 Marutaḥ. — 35 Apâṃnapât. — 36. 37 Ṛitavaḥ. — 38 Savitṛi. — 39 Açvinau. — 40 Soma und Pûshan (1—6[a]), dieselben und Aditi (6[b]). — 41 Vâyu (1. 2), Indra und Vâyu (3), Mitra und Varuṇa (4—6), Açvinau (7—9), Indra (10—12), Viçve Devâḥ (13—15), Sarasvatî (16—18), Dyâvâpṛithivyau oder havirdhânam (19[ab]. 20. 21), dieselben oder Agni (19[c]). — 42. 43 adhvani vâçyamânasya çakuntasya stutiḥ. —

Maṇḍala 3.

Hymn. 1 Agni. — 2. 3 Vaiçvânara. — 4 Âpriyaḥ. — 5. 6 Agni (anyâsâm api nipâto dṛiçyate). — 7 Agni. — 8 Yûpa (1—5), Yûpâḥ (6. 7. 9. 10), Yûpâḥ oder Viçve Devâḥ (8), vraçcinî (11). — 9—11 Agni. — 12 Indra und Agni. — 13—19 Agni. — 20 Viçve Devâḥ (1. 5), Agni (2—4). — 21 Agni. — 22 Agnayaḥ Purîshyâḥ. — 23. 24 Agni. — 25 Agni (1—3. 5), Agni und Indra (4). — 26 Vaiçvânara (1—3), Marutaḥ (4—6), Agni oder âtmastutiḥ (7. 8), upâdhyâyastutiḥ (9). — 27 Agni oder Ṛitavaḥ (1), Agni (2—15). — 28 Agni. — 29 Agni (1—4. 6—16), Agni oder ṛitvijaḥ (5). — 30—32 Indra. — 33 Nadyaḥ (1—3. 5. 9. 11. 13), Viçvâmitra (4. 8. 10), Indra (6. 7). — 34—52 Indra. — 53 Indra und Parvata (1), Indra (2—14. 21—24), Vâc sasarparî (15. 16), rathâṅgastutiḥ (17—20). — 54—57 Viçve Devâḥ. — 58 Açvinau. — 59 Mitra. — 60 Ṛibhavaḥ (1—4), Ṛibhavaḥ und Indra (5—7). — 61 Ushas. — 62 Indra und Varuṇa (1—3), Bṛihaspati (4—6), Pûshan (7—9), Savitṛi (10—12), Soma (13—15), Mitra und Varuṇa (16—18). —

Maṇḍala 4.

Hymn. 1 Agni (1. 6—20), Agni und Varuṇa (2—5). — 2 Agni. — 3 Rudra (1), Agni (2—16). — 4 Agni Rakshohan. — 5 Vaiçvânara. — 6—12 Agni. — 13. 14 Agni oder liṅgoktadevatâḥ. — 15 Agni (1—6), Somaka Sâhadevya (7. 8), Açvinau (9. 10). — 16. 17 Indra. — 18 saṃvâda Indrâditivâmadevânâm. — 19—22 Indra. — 23 Indra (1—7. 11),

Digitized by Google

Indra oder Ṛita (8—10). — 24. 25 Indra. — 26 Indra oder Âtman (1—3), çyenastutiḥ (4—7). — 27 çyenastutiḥ (1—4), çyenastutiḥ oder Indra (5). — 28 Indra, oder Indra und Soma. — 29 Indra. — 30 Indra (1—8. 12—24), Indra und Ushas (9—11). — 31 Indra. — 32 Indra (1—22), Indrâçvau (23. 24). — 33—37 Ṛibhavaḥ. — 38 Dyâvâpṛithivyau (1), Dadhikrâvan (2—10). — 39 Dadhikrâvan. — 40 Dadhikrâvan (1—4), Sûrya (5). — 41 Indra und Varuṇa. — 42 âtmastavaḥ (1—6), Indra und Varuṇa (7—10). — 43—45 Açvinau. — 46 Vâyu (1), Indra und Vâyu (2—7). — 47 Vâyu (1), Indra und Vâyu (2—4). — 48 Vâyu. — 49 Indra und Bṛihaspati. — 50 Bṛihaspati (1—9), Indra und Bṛihaspati (10. 11). — 51. 52 Ushas. — 53. 54 Savitṛi. — 55 Viçve Devâḥ. — 56 Dyâvâpṛithivyau. — 57 Kshetrapati (1—3), Çuna (4), Çunâsîrau (5—8), Sîtâ (6. 7). — 58 Agni, oder Sûrya, oder Âpaḥ, oder Gâvaḥ, oder ghṛitastutiḥ.

Maṇḍala 5.

Hymn. 1. 2 Agni. — 3 Agni (1. 2. 4—12), Marutaḥ, Rudra und Vishṇu (3). — 4 Agni. — 5 Âpram. — 6—25 Agni. — 26 Agni (1—8), Viçve Devâḥ (9). — 27 Agni (1—5), Indra und Agni (6). — 28 Agni. — 29 Indra (1—8. 9 b. 10—15), Indra oder Uçanas (9 a). — 30 Indra (Ṛiṇaṃcayo 'py atra râjâ stutaḥ). — 31 Indra (1—7. 8 ab. 10—13), Indra, Kutsa, oder Uçanas (8 cd), Indra und Kutsa (9). — 32—39 Indra. — 40 Indra (1—4), Sûrya (5), Atri (6—9). — 41 Viçve Devâḥ. — 42 Viçve Devâḥ (1—10. 12—18), Rudra (11). — 43—45 Viçve Devâḥ. — 46 Viçve Devâḥ (1—6), devapatnîstavaḥ (7. 8). — 47—50 Viçve Devâḥ. — 51 Viçve Devâḥ (1—3. 8—15), Indra und Vâyu (4. 6. 7), Vâyu (5). — 52—59 Marutaḥ. — 60 Marutaḥ, oder Marutaḥ und Agni. — 61 Marutaḥ (1—4. 11—16), Çaçîyasî Tarantamahishî (5—8), Purumîḷha Vaidadaçvi (9), Taranta Vaidadaçvi (10), Rathaviti Dârbhya (17—19). — 62—72 Mitra und Varuṇa. — 73—78 Açvinau. — 79. 80 Ushas. — 81. 82 Savitṛi. — 83 Parjanya. — 84 Pṛithivî. — 85 Varuṇa. — 86 Indra und Agni. — 87 Marutaḥ. —

Maṇḍala 6.

Hymn. 1—6 Agni. — 7—9 Vaiçvânara. — 10—16 Agni. — 17—20 Indra. — 21 Indra (1—8. 10. 12), Viçve Devâḥ (9. 11). — 22—26 Indra. — 27 Indra (1—7), Abhyâvartinaç Câyamânasya dânastutiḥ (8). — 28 Gâvaḥ (1. 3—7. 8 abc), Gâvaḥ und Indra (2. 8 d). — 29—44 Indra. — 45 Indra (1—30), Bṛibus Takshâ (31—33). — 46 Indra. — 47 Soma (1—5), Indra (6—19. 20 b. 21. 31 b), liṅgoktadevatâḥ (20 a), Prastokasya Sârâjayasya dânastutiḥ (22—25), Ratha (26—28), Dundubhi (29. 30. 31 a). — 48 Triṇapâṇikam Pṛiçnisûktam. Agni (1—10), Marutaḥ (11. 12. 20. 21), Marutaḥ oder liṅgoktadevatâḥ (13—15), Pûshan (16—19), Dyâvâbhûmî oder Pṛiçni (22). — 49—52 Viçve Devâḥ. — 53—56 Pûshan. — 57 Pûshan und Indra. — 58 Pûshan. — 59. 60 Indra und Agni. — 61 Sarasvatî. — 62. 63 Açvinau. — 64. 65 Ushas. — 66 Marutaḥ. — 67 Mitra und Va-

Digitized by Google

ruṇa. — 68 Indra und Varuṇa. — 69 Indra und Vishṇu. — 70 Dyâvâpṛithivyau. — 71 Savitṛi. — 72 Indra und Soma. — 73 Bṛihaspati. — 74 Soma und Rudra. — 75 Saṃgrâmâñgâni: varman (1), dhanus (2), jyâ (3), ârtnî (4), ishudhi (5), sârathi (6[a]), raçmayaḥ (6[b]), açvâḥ (7), ratha (8), rathagopâḥ (9), liṅgoktadevatâḥ (10), ishavaḥ (11. 12. 15. 16), pratoda (13), hastaghna (14), liṅgoktadevatâḥ (17—19 saṃgrâmâçishaḥ). —

Maṇḍala 7.

Hymn. 1 Agni. — 2 Âpram. — 3. 4 Agni. — 5. 6 Vaiçvânara. — 7—12 Agni. — 13 Vaiçvânara. — 14—17 Agni. — 18 Indra (1—21), Sudâsaḥ Paijavanasya dânastutiḥ (22—25). — 19—32 Indra. — 33 Vasishṭhaputrâḥ (1—9), Vasishṭhaḥ (10—14). — 34 Viçve Devâḥ (1—15. 17[b]. 18—25), Ahi (16), Ahirbudhnya (17[a]). — 35—37 Viçve Devâḥ. — 38 Savitṛi (1—5. 6[a]), Savitṛi oder Bhaga (6[b]), Vâjinaḥ (7. 8). — 39. 40 Viçve Devâḥ. — 41 liṅgoktadevatâḥ (1), Bhaga (2—6), Ushas (7). — 42. 43 Viçve Devâḥ. — 44 liṅgoktadevatâḥ (1), Dadhikrâvan (2—5). — 45 Savitṛi. — 46 Rudra. — 47 Âpaḥ. — 48 Ṛibhavaḥ (1—3), Ṛibhavaḥ, oder Viçve Devâḥ (4). — 49 Âpaḥ. — 50 Mitra und Varuṇa (1), Agni (2), Viçve Devâḥ (3), nadîstutiḥ (4). — 51. 52 Âdityâḥ. — 53 Dyâvâpṛithivyau. — 54 Vâstoshpati. — 55 Vâstoshpati (1), prasvâpinyaḥ (2—8). — 56—58 Marutaḥ. — 59 Marutaḥ (1—11), Rudra (12 mṛityuvimocinî). — 60 Sûrya (1), Mitra und Varuṇa (2—12). — 61 Mitra und Varuṇa. — 62 Sûrya (1—3), Mitra und Varuṇa (4—6). — 63 Sûrya (1—4. 5[a]), Mitra und Varuṇa (5[b]. 6). — 64. 65 Mitra und Varuṇa. — 66 Mitra und Varuṇa (1—3. 17—19), Âdityâḥ (4—13), Sûrya (14—16). — 67—74 Açvinau. — 75—81 Ushas. — 82—85 Indra und Varuṇa. — 86—89 Varuṇa. — 90 Vâyu (1—4), Indra und Vâyu (5—7). — 91 Vâyu (1. 3), Indra und Vâyu (2. 4—7). — 92 Vâyu (1. 3—5), Indra und Vâyu (2). — 93. 94 Indra und Agni. — 95 Sarasvatî (1. 2. 4—6), Sarasvat (3). — 96 Sarasvatî (1—3), Sarasvat (4—6). — 97 Indra (1), Bṛihaspati (2. 4—8), Indra und Brahmaṇaspati (3. 9), Indra und Bṛihaspati (10). — 98 Indra (1—6), Indra und Bṛihaspati (7). — 99 Vishṇu (1—3. 7), Indra und Vishṇu (4—6). — 100 Vishṇu. — 101. 102 Parjanya. — 103 Maṇḍûkâḥ (parjanyastutiḥ). — 104 Indra und Soma Rakshohaṇau (1—7. 15. 24), Indra (8. 16. 19—22. 24), Soma (9. 12. 13), Agni (10. 14), Devâḥ (11), Grâvâṇaḥ (17), Marutaḥ (18), Vasishṭha (23[a]), Pṛithivî, Antarikshaṃ, Dyauḥ (23[b]). —

Maṇḍala 8.

Hymn. 1 Indra (1—29), dânastutiḥ (30—33), Âsaṅga (34). — 2 Indra (1—40), Vibhindor dânastutiḥ (41. 42). — 3 Indra (1—20), Pâkasthâmnaḥ Kaurayâṇasya dânastutiḥ (21—24). — 4 Indra (1—14), Indra oder Pûshan (15—18), Kurungasya dânastutiḥ (19—21). — 5 Açvinau (1—36. 37[a]), Kaçoç Caidyasya dânastutiḥ (37[b]—39). — 6 Indra (1—45), Tirindirasya Pârçavyasya dânastutiḥ (46—48). — 7 Marutaḥ. — 8—10 Açvinau. —

Digitized by Google

11 Agni. — **12—17** Indra. — **18** Âdityâḥ (1—7. 10—22), Açvinau (8), Agni, Sûrya, Anila (9). — **19** Agni (1—38), Âdityâḥ (34. 35), Trasadasyor dânastutiḥ (36. 37). — **20** Marutaḥ. — **21** Indra (1—16), Citrasya dânastutiḥ (17. 18). — **22** Açvinau. — **23** Agni. — **24** Indra (1—27), Varoḥ Saushâmṇasya dânastutiḥ (28—30). — **25** Mitra und Varuṇa (1—9. 13—24), Viçve Devâḥ (10—12). — **26** Açvinau (1—19), Vâyu (20—25). — **27—30** Viçve Devâḥ. — **31** ijyâstavo yajamânapraçaṅsâ ca (1—4), Dampati (5—9), dampatyor âçishaḥ (10—18). — **32—34** Indra. — **35** Açvinau. — **36. 37** Indra. — **38** Indra und Agni. — **39** Agni. — **40** Indra und Agni. — **41** Varuṇa. — **42** Varuṇa (1—3), Açvinau (4—6). — **43. 44** Agni. — **45** Agni und Indra (1), Indra (2—42). — **46** Indra (1—20. 29—31. 33), Pṛithuçravasaḥ Kânîtasya dânastutiḥ (21—24), Vâyu (25—28. 32). — **47** Âdityâḥ (1—13), Âdityâḥ und Ushas (14—18). — **48** Soma. — **49** Agni. — **50. 51** Indra. — **52** Indra (1—11), Devâḥ (12). — **53—55** Indra. — **56** Âdityâḥ (Aditi 10—12). — **57** Indra (1—13), Ṛikshâçvamedhayor dânastutiḥ (14—19). — **58** Indra (1—10. 13—18), Viçve Devâḥ (11[a]), Varuṇa (11[b]. 12). — **59** Indra. — **60** Agni. — **61** Agni, oder havishâṃ stutiḥ. — **62** Açvinau. — **63** Agni (1—12), Çrutarvaṇa Ârkshyasya dânastutiḥ. — **64** Agni. — **65—67** Indra. — **68** Soma. — **69** Indra (1—9), Devâḥ (10). — **70. 71** Indra. — **72** Viçve Devâḥ. — **73** Agni. — **74—76** Açvinau. — **77—81** Indra. — **82** Indra (1—33), Indra und Ṛibhu (34). — **83** Marutaḥ. — **84** Indra. — **85** Indra (1—13. 14[abc]. 16—21), Marutaḥ (14[d]), Indra und Bṛihaspati (15). — **86—88** Indra. — **89** Indra (1—9. 12), Vâc (10. 11). — **90** Mitra und Varuṇa (1—4. 5[abc]), Âdityâḥ (5[d]. 6), Açvinau (7. 8), Vâyu (9. 10), Sûrya (11. 12), Ushas oder sûryaprabhâstutiḥ (13), Pavamâna (14), Go (15. 16). — **91** Agni. — **92** Agni (1—13), Agni und Marutaḥ (14). —

Maṇḍala 9.

Hymn. **1—4** Pavamâna Soma. — **5** Âpriyaḥ. — **6—65** Pavamâna Soma. — **66** Pavamâna Soma (1—18. 22—30), Agni (19—21). — **67** Pavamâna Soma (1—9. 13—22. 28—30), Pavamâna Soma oder Pûshan (10—12), Agni (23. 24), Agni und Savitṛi (25. 26), Agni und Viçve Devâḥ (27), pâvamânyadhyetṛistutiḥ (31. 32). — **68—114** Pavamâna Soma. —

Maṇḍala 10.

Hymn. **1—7** Agni. — **8** Agni (1—6), Indra (7—9). — **9** Âpaḥ. — **10** Yama (1. 3. 5—7. 11. 13), Yamî (2. 4. 8—10. 12. 14). — **11. 12** Agni. — **13** Havirdhâna. — **14** Yama (1—5. 13—16), liṅgoktadevatâḥ (6), dieselben oder Pitaraḥ (7—9), Çvânau (10—12). — **15** Pitaraḥ. — **16** Agni. — **17** Saraṇyû (1. 2), Pûshan (3—6), Sarasvati (7—9), Âpaḥ (10. 14), Âpaḥ oder Soma (11—13). — **18** Mṛityu (1—4), Dhâtṛi (5), Tvashṭṛi (6), Pitṛimedhâḥ (7—13), Pitṛimedha oder Prajâpati (14: aniruktâ d. i. aprakâça-devatâbhidhânâ). — **19** Âpaḥ oder Gâvaḥ (1[a]. 2—8), Agni und Soma (1[b]). — **20. 21** Agni (20, 1 çântyarthâ). — **22. 23** Indra. — **24** Indra (1—3), Açvinau

Digitized by Google

(4—6). — 25 Soma. — 26 Pûshan. — 27 Indra. — 28 Indra (1. 3—5. 7. 9. 11), Vasukra (2. 6. 8. 10. 12). — 29 Indra. — 30 Âpaḥ, oder Apâṃnapât. — 31 Viçve Devâḥ. — 32 Indra. — 33 Viçve Devâḥ (1), Indra (2. 3), Kuruçravaṇasya Trâsadasyavasya dânastutiḥ (4. 5), Upamaçravas Mitrâtithiputra (6—9). — 34 akshakṛishipraçaṅsâ ca, akshakitavanindâ ca. — 35. 36 Viçve Devâḥ. — 37 Sûrya. — 38 Indra. — 39—41 Açvinau. — 42—44 Indra. — 45. 46 Agni. — 47—50 Indra Vaikuṇṭha. — 51 Agni (1. 3. 5. 7. 9), Devâḥ (2. 4. 6. 8). — 52 Devâḥ. — 53 Agni (1—3. 6—11), Devâḥ (4. 5). — 54. 55 Indra. — 56. 57 Viçve Devâḥ. — 58 manaâvartanam. — 59 Nirṛiti (1—3), Nirṛiti und Soma (4), Asunîti (5. 6), liṅgoktadevatâḥ (7), Dyâvâpṛithivyau (8. 9. 10[b]), Dyâvâpṛithivyau oder Indra (10[a]). — 60 Asamâti (1—4. 6), Indra (5), Subandhor jivitâhvâno 'rthaḥ (7—11), hastastutiḥ (12). — 61 Viçve Devâḥ. — 62 Viçve Devâḥ oder Aṅgirasâṃ stutiḥ (1—6), Viçve Devâḥ (7), Sâvarṇer dânastutiḥ (8—11). — 63 Viçve Devâḥ (1—14. 17), pathyâ svastiḥ (15. 16). — 64—66 Viçve Devâḥ. — 67. 68 Bṛihaspati. — 69 Agni. — 70 Âpram. — 71 jnânam. — 72 Devâḥ. — 73. 74 Indra. — 75 nadîstutiḥ. — 76 Grâvâṇaḥ. — 77. 78 Marutaḥ. — 79. 80 Agni. — 81. 82 Viçvakarman. — 83. 84 Manyu. — 85 Soma (1—5), Sûryâvivâha (6—16), Devâḥ (17), Soma und Arka (18), Candramas (19), nṛiṇâṃ vivâhamantrâ âçishaç ca (20—28), vadhûvâsaḥsaṃsparçanindâ (29. 30), yakshmanâçanam (31), Dampatî (32), Sûryâ (33—47). — 86 Aindro Vṛishâkapir, Indrâṇî, Indraç ca samûdire. — 87 Agni Rakshohan. — 88 Sûrya und Vaiçvânara. — 89 Indra (1—4. 6—18), Indra und Soma (5). — 90 Purusha. — 91 Agni. — 92. 93 Viçve Devâḥ. — 94 Grâvâṇaḥ. — 95 Urvaçî (1. 3. 6. 8—10. 12. 14. 17), Purûravas (2. 4. 5. 7. 11. 13. 15. 16. 18). — 96 haristutiḥ. — 97 oshadhistutiḥ. — 98 Devâḥ. — 99 Indra. — 100 Viçve Devâḥ. — 101 Viçve Devâḥ, oder ṛitvikstutiḥ. — 102 Indra oder drughaṇa. — 103 Indra (1—3. 5—11), Bṛihaspati (4), Apvâ (12), Indra oder Marutaḥ (13). — 104. 105 Indra. — 106 Açvinau. — 107 Dakshiṇâ, oder Yajamânâḥ. — 108 Saramâ (1. 3. 5. 7. 9), Paṇayaḥ (2. 4. 6. 8. 10. 11). — 109 Viçve Devâḥ. — 110 Âpriyaḥ. — 111—113 Indra. — 114 Viçve Devâḥ. — 115 Agni. — 116 Indra. — 117 dhanânnadânapraçaṅsâ. — 118 Agni Rakshohan. — 119 Labasyâtmastutiḥ. — 120 Indra. — 121 Ka. — 122 Agni. — 123 Vena. — 124 Agni (1—4), yathânipâtam (5—8), Indra (9). — 125 Vâg Âmbhṛiṇî. — 126 Viçve Devâḥ. — 127 râtristavaḥ. — 128 Viçve Devâḥ. — 129. 130 bhâvavṛittam (Shaḍguruçishya: bhâvânâm padârthânâṃ vṛittiḥ sṛishṭyâdipravṛittir yasya devatâ, tad bhâvavṛittîyam). — 131 Indra (1—3. 6. 7), Açvinau (4. 5). — 132 Dyâvâbhûmî und Açvinau (1), Mitra und Varuṇa (2—7). — 133. 134 Indra. — 135 Yama. — 136 Keçinaḥ (= Agni, Sûrya, Vâyu). — 137 Viçve Devâḥ. — 138 Indra. — 139 Sûrya (1—3), Viçvâvasu (4—6). — 140 Agni. — 141 Viçve Devâḥ. — 142 Agni. — 143 Açvinau. — 144 Indra. — 145 sapatnîbâdhanam. — 146 Araṇyânî. — 147. 148 Indra. — 149 Savitṛi. — 150 Agni. — 151 Çraddhâ. — 152. 153 Indra. — 154 bhâvavṛittam. — 155 alaksbmînâça

Digitized by Google

(1. 4), Brahmaṇaspati (2. 3), Viçve Devâḥ (5). — 156 Agni. — 157 Viçve Devâḥ. — 158 Sûrya. — 159 Çacî Paulomî. — 160 Indra. — 161 râjayakshmanâçanam. — 162 garbhasamâdhânam. — 163 yakshmanâçanam. — 164 duḥsvapnanâçanam. — 165 Viçve Devâḥ. — 166 çatrunâçanam. — 167 Indra (1. 2. 4), liṅgoktadevatâḥ (3). — 168 Vâyu. — 169 Gâvaḥ. — 170 Sûrya. — 171 Indra. — 172 Ushas. — 173. 174 râjastutiḥ. — 175 Grâvâṇaḥ. — 176 Ṛibhavaḥ (1), Agni (2—4). — 177 mâyâbheda. — 178 Târkshya. — 179. 180 Indra. — 181 Viçve Devâḥ. — 182 Bṛihaspati. — 183 Yajamâna (1), patnî (2), hotṛi (3). — 184 liṅgoktadevatâḥ. — 185 Aditi. — 186 Vâyu. — 187 Agni. — 188 Agni Jâtavedas. — 189 Sârparâjnî, oder Sûrya. — 190 bhâvavṛittam. — 191 Agni (1), saṃjnânam (2—4).

Vâlakhilya.

Hymn. 1—5 Indra. — 6 Indra (1. 2. 5—8), Viçve Devâḥ (3. 4). — 7 Praskaṇvasya dânastutiḥ. — 8 Praskaṇvasya dânastutiḥ (1—4), Agni und Sûrya (5). — 9 Açvinau. — 10 Viçve Devâḥ oder Ṛitvijaḥ (1), Viçve Devâḥ (2. 3). — 11 Indra und Varuṇa. —

Anmerkung. Wer die beiden vorliegenden Verzeichnisse mit den von Prof. Müller je am Schlusse eines Bandes seiner Ausgabe gegebenen vergleicht, wird einzelne Abweichungen finden. Sie beruhen gröfsten Theils auf einer verschiedenen Auffassung von Seiten dieses sorgfältigen Gelehrten. Hiefür einige Belege aus dem so eben erschienenen siebenten und achten Maṇḍala. — Zu VII, 34 giebt Professor Müller das folgende: „Viçve Devâḥ, 16 Abjâ Ahiḥ, 17 Ahirbudhnyaḥ“. Vergleicht man die Anukramaṇî, so erhellt leicht, dafs nur 17ª dem Ahirbudhnya zugetheilt wird. *Abjâm aher* in derselben bedeutet „der Vers der mit *abjâ* beginnt, kommt Ahi zu“. Der Abjâ Ahi ist wohl nur ein Druckfehler. — VII, 91 und 92. Nach Professor Müller ist Vâyu Gottheit dieser beiden Hymnen. Die Anukramaṇî zu 90 lehrt ein anderes. — VII, 99. Da die Anukramaṇî Indra und Vishṇu nur drei Verse zutheilt, so ist 5—7 bei Professor Müller wahrscheinlich ein Druckfehler. — VII, 104. Das von mir zugefügte *rakshohaṇau* beruht auf der Angabe der Anukramaṇî, grâvâṇaḥ ist wohl richtiger als grâvâ. Da das mir zu Gebote stehende Manuscript der Anukramaṇî „pṛithivy antarikṣham dyaur itidaivataḥ“ liest, so habe ich die Dreizahl statt des vom Professor Müller gegebenen sachgemäfseren Dual „pṛithivyantarikshe“ gewählt. — Die Metra, Ṛishi und Devatâ der Vâlakhilya sind der Anukramaṇî gemäfs verzeichnet. — VIII, 56 (67). Professor Müller nennt den Ṛishi dieses Hymnus „Matsyaḥ, son of Samadaḥ“, und hat im Texte *sâmada* und *samada*. Dieses ist wahrscheinlich ein Druckfehler. — VIII, 65 (76). „The same“ ist ein Druckfehler für Indra. — VIII, 75 (86). Das *vâ* in der Anukramaṇî zeigt den richtigen Verhalt meiner Angabe. —

BAYERISCHE STAATS-BIBLIOTHEK MUENCHEN

Digitized by Google

In Hymn. 25, 19 lies: imám. — 34, 9 nâsatyo-. — 53, 4 daráyanta. — 57, 2 pada: ha asat. — 73, 8 agne. — 88, 6 vṛíthâsâm. — 110, 1 ápas. 122 Ueberschrift: 5. 6 virâḍrûpâ. — 128 Desgl.: 6 atidhṛiti. — 137, 3 tắm vâṃ. — 164, 43 dhármâṇi. — 170, 2 sâdhuyấ. — 177, 1 yuktvấ. — 178, 2 rấjéndra. 4 çáṅsaḥ. — 191, 14 tâs te. — 192, 1 vidhaté. — 211 Ueberschrift: 3 virâḍrûpâ. — 221 Desgl.: 11. — 223, 1 síshâsataḥ. — 229, 1 dhấti. 4 kártor. — 249, 3 nṛicákshâ. — 264, 3 tuvikûrmír. — 287, 3 pada: çáṅsâva. — 297, 16 ànúshata. — 314, 11 amí. — 346, 9 visarmâṇam. — 486 Ueberschrift: 31 pâdanicṛit. — 503, 4 çúbham. 6 patatríbhir. — 552, 7 té rayíṃ. — 571, 7 jánânt. — 618 Ueberschrift: 2 pâdanicṛit. — 642 Desgl.: 11 kakubh. 12 madhyejyotis. — 602, 5 drugdhắni. — 666 Ueberschrift: 1. 2 streiche 29. Der 22te Vers ist nach der Anukr. saṃstârapaṅkti. — 850 Desgl.: 4 — 6 anushṭubh.

Gedruckt bei A. W. Schade in Berlin, Stallschreiberstr. 47.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google